

Margaret Mitchell

RÜZGÂR GİBİ GEÇTİ

TAM METİN

MARGARET
MİTCHELL

RÜZGÂR GİBİ GEÇTİ/1

Cilt: 1

İKİNCİ BASKI

Çeviren:
MİNE TOKER
Redaksiyon:
YALÇIN TOKER
© Copyright Toker Yayınları-1995

TOKER «GENEL DİZİ» No: 236

•

"Doğudan-Batıdan Seçmeler" Dizisi No: 20
/TAM METİN DÜNYA KLASİKLERİ No: 1

•

TOKER YAYINLARI Ltd. Şti.

Ankara Cad. 46
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 522 33 09

e-mail: tokeryayinlari@yahoo.com

ISBN - 975-445-032-3

o Dizgi : Toker
o Baskı : Kelebek Matbaası
o İstanbul - 2002

ESER ve YAZARI

Rüzgar Gibi Geçti romanı Amerika Birleşik Devletleri tarihinde çok derin izler bırakan iç savaşın geniş bir öyküsüdür.

Yayınlandığı ilk günden itibaren ABD'de satış rekorları kıran Rüzgar Gibi Geçti, daha sonra Fransa, Almanya ve İngiltere'de de çok büyük bir ilgi görmüştür. Roman, Hollywood'da aynı adla filme alındıktan sonra ise bütün dünyaya yayılan bir üne ulaşmış ve film dünya sinemalarında aylarca kapalı gişe oynamıştır.

Romanda, 1861 yılında Amerika'nın kuzey ve güney devletleri arasında patlak veren Ayrılık Savaşı boyunca yaşanan olaylar anlatılıyor. Olayların çoğu Georgia'daki Atlanta kentinde ve O'Hara ailesinin Tara çiftliğinde geçmektedir. Şaşırtıcı ve ibret verici pek çok olayla, üzerinde düşünülmeye değer karakter ve tipler ve onlarla ilgili psikolojik tahliller romana güç kazandıran özelliklerdir.

Romanın baş kadın kahramanı Scarlett O'Hara'dır. Sert bir karakter sergileyen bu genç, güzel, atak ve bencil kadının başından geçenler akıcı bir dille anlatılmıştır.

Savaşın neden olduğu felaketler, eserde bir fotoğraf gibi bütün çıplaklığıyla ve tüm gerçek yanlarıyla gözler önüne serilmektedir. İkinci derecede önemli karakter Rhett Butler'da bütün özellikleriyle tanıtılmaktadır. Romanın önemli karakterlerinden bir diğeri olan Ashley Wilkes da iç savaş bittikten kısa bir süre sonra "Güney intikamını alıyor!" diyerek tabancasını çeken ve başkan Abraham Lincoln'u öldüren John Wilkes adlı Güneyli'nin oğludur.

Eleştirmenler genellikle Rüzgar Gibi Geçti'nin yazarı Margaret Mitchell'in, Scarlett'in kişiliğinde kendi karakterini tasvir ettiğini ileri sürerler. Küçük yapılı, mavi gözlü, çok sevimli ve duygulu bir kadın olan yazar, yine romanın kahramanlarından Melanie Hamilton'a da benzetilir. Margaret Mitchell on yılda tamamladığı bu eseri ile 1937'de ABD'nin ünlü Pulitzer Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştır.

1900 yılında Atlanta'da doğan Margaret Mitchell, dört yıl süren iç savaşın öykülerini dinleyerek büyümüş olan bir kadındır. On yaşına geldiği zaman, savaşta Güneyliler'in yenildiğini öğrenmiş ve buna çok üzülmüştür. Bunun üzerine iç savaşla ilgili bütün kitapları okumuş, belgeler toplamıştır. Geçirdiği bir trafik kazası sonucu eve kapanmak zorunda kalınca, eşinin de teşvikiyle, bütün dünyada milyonlarca okurun beğenisini kazanan bu duygulu eseri yazmıştır.

Kaderin garip bir cilvesi ile yazarlığa bir kaza sonucu başlayan Margaret Mitchell'in yaşamı da yine bir kazayla sona ermiştir. Caddeden geçerken bir kamyonun çarpmasıyla ağır yaralanmış ve 16 Ağustos 1949'da ölmüştür.

Eserin orijinal adı Gone With The Wind'dir ve Türkçe tam karşılığı "Rüzgarla Gitmiş" tir. Ancak bu çeviri, eserin akıcılığını yansıtamadığı için ülkemizde ilk defa "Rüzgar Gibi Geçti" adı ile yayınlanmış ve sonraki bütün çevirilerde de bu isim yer almıştır.

Eser Almanca'ya Vom Winde Verwehlt, Fransızca'ya da Autant En Emporte Le Vent olarak çevrilmiştir.

Yayınevimiz de eserin edebi değerini daha iyi yansıtan Rüzgar Gibi Geçti adını benimseyerek bu şaheseri okuyularımıza övünçle sunuyoruz.

TOKER YAYINLARI

TAM METİN TERCÜME

ve REDAKSİYON

Şu anda kitap piyasasında çeşitli yayınevleri tarafından basılmış olan bir çok Rüzgar Gibi Geçti çevirisi mevcuttur. Ancak tam metin olarak titizlikle tercüme edilmiş, 1214 sayfalık, birinci hamur kağıda lüks baskılı, modern ve sağlam iplik dikiş ciltli olanı ise yayınevimizce yayınlanmış bulunan bu elinizdeki eserdir. Bu hali ile mevcutların en iyisi Toker'in bastığı Rüzgar Gibi Geçti'dir.

Eseri İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı bölümünde eğitimini tamamlayan Mine Toker dilimize tercüme etmiş, ilk baskının yazımı safhasında deneyimli redaktörümüz Hasan Tuncay başkanlığındaki redaktörler kurulumuz kendisine yardımcı olmuştu. Bu ikinci baskının redaksiyonu ise Yalçın Toker tarafından yeniden yapıldı. Tercümeyi yapan Mine Toker'i okuyucularımız Kavgam çevirisi ve En Kolay Almanca Öğretimi eserleri ile yakından tanıyacaklardır. İlk ve orta öğrenimini Almanya'da yapan Mine Toker, İngilizce ve Almancayı ileri derecede bilmektedir.

Yayınevimiz çevirmen ve redaktörlerimize teşekkür ederken, bu eseri değerli okuyucalarına güvenle tavsiye etmektedir.

TOKER YAYINLARI

ROMANIN KARAKTERLERİ ve FİLMİ HAKKINDA

O'HARA AİLESİ:
Baba ..... Gerald O'Hara
Anne ..... Ellen O'Hara
Kızları ..... Scarlett O'Hara
" ..... Suellen O'Hara
" ..... Carreen O'Hara

WILKES AİLESİ:
Baba ..... John Wilkes
Oğlu ..... Ashley Wilkes
(Scarlett'in sevgilisi ve Melanie'nin kocası)
Kızları ..... India Wilkes
" ..... Honey Wilkes
(Melanie'nin görümceleri)

HAMILTON AİLESİ:
Halaları ..... Pittypat Hamilton
Ailenin oğlu..... Charles Hamilton
(Scarlett'in ilk kocası)

Kızı ..... Melanie Hamilton, Wilkes
(Ashley Wilkes'ın karısı, Scarlett'in görümcesi)

*

* *

Scarlett'in ikinci kocası ..... Frank Kennedy
Scarlett'in üçüncü kocası..... Rhett Butler

RÜZGAR GİBİ GEÇTİ FİLMİNİN AKTÖRLERİ

Yeniden filme çekilme hazırlıkları yapılan Rüzgar Gibi Geçti filminin 1940 yapımında oynayan aktris ve aktörler, bu filmde aldıkları rollerle ünlerinin doruğuna ulaşmışlardı.

Filmde rol alan artistler:
Scarlett ..... Vivien Leigh
Rhett Butler ..... Clark Gable
Ashley Wilkes ..... Leslie Howard
Melanie Hamilton ..... Olivia de Havilland

Dönemlerinin en ünlüleri arasında yer alan bu sanatçılar Rüzgar Gibi Geçti ile bir daha ölümsüzleşmişler ve filme de ölümsüzlük kazandırmışlardır.

TOKER YAYINLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Scarlett O'Hara'nın yüzü alışılmış yüzlerden değildi. Tarleton ikizleri gibi diğer erkekler de, Scarlett'in çekiciliğine kapıldıkları zaman bu gerçeği fark edemiyorlardı. Fransız asıllı bir sâhil soylusu olan annesinin ince yüz hatları, Scarlett'in de yüzüne bütün açıklığıyla yansımıştı. Teni koyu bir İrlandalı olan babasının keskin yüz hatlarını da içeriyordu güzel yüzü. Belirgin çene kemikleri ve sivri çenesi ile çok çekici bir görünüme sahipti. Koyu yeşil gözlerini hafifçe sıkılmış sık kirpikler çevreliyordu. Manolya beyazlığındaki yüzünde kalın ve siyah kaşlar olağanüstü bir güzellikte bir eğri çiziyordu. Her güneyli kadın, onun beyaz tenine sahip olabilmek için dünyaları verirdi. Böylesine bir tene sahip olanlar, yakıcı Georgia güneşine karşı başlıklı pelerinler, kat kat örtüler, tüller ve eldivenlerle korunmaya büyük özen gösterirlerdi.

1861 nisanının bol ışıklı bir ikindi vakti... Scarlett O'Hara babasının fidanlığı olan serin ve gölgeli Tara'nın verandasında Stuart ve Brent Tarleton'un arasında oturuyordu. Öyle ki seyrine doyum olmayan bir görünüm sergiliyordu. Yeşil çiçekli yeni muslin elbisesinin on bir metrelik dalgalı kumaşı, belindeki krinolinin çemberleri üzerinde kat kat kabarıyordu. Pahalı kumaşın rengi, babasının kısa bir süre önce Atlanta'dan getirdiği küçük ökçeli yeşil maroken sandaletlerle tam bir uyum içindeydi.

Elbise, usta bir terzinin elinden çıkmıştı. Bu üç kontluğun en ince belini, insanı etkileyecek biçimde ortaya koyuyordu. Ustaca yerleştirilen korsajı, on altı

yaşındaki bir kız için yeterince oluşmuş sayılacak bir göğsü gözler önüne seriyordu. Etekliklerinin yerlere doğru yayılışındaki utangaçlık, ensesinde topuz yapılmış parlak saçlarının ona verdiği eşsiz ve ağırbaşlı görünüm, dizlerinin üzerinde kavuşturulmuş duran küçük ve hareketsiz beyaz eller, Scarlett'in gerçek doğasını deneyimli gözlerden ancak gizliyebiliyordu. Oysa özene bezene işlenmiş bir güzelliğin izini taşıyan yüzüyle; hileci, hükmedici ve hayat dolu yeşil gözlerinin bu sessiz ve yumuşak başlı duruşla hiç bir ilgisi yoktu. Scarlett iyi tavırlarını annesinin şefkatli davranışlarından ve sütninesinin çok sıkı denetiminden almıştı. Onun sağ ve solundaki koltuklara kurulan ikizler gülüşüp sohbet ediyorlar, yöreye özgü içkileri mant ile dolu bardaklarıyla güneşe bakarak şakalaşıyorlardı. Dizlerine kadar ulaşan çizmeli bacaklarını üst üste koymuşlardı. On dokuz yaşlarındaki ikizler yaklaşık bir doksan boyunda idiler. Kolları ve bacakları uzun, adaleleri sertti. Bronz tenli, koyu kızıl saçlıydılar. Bakışları neşeli olduğu kadar da mağrurdu. Üzerlerinde aynı terzinin elinden çıkmış mavi ceket ve hardal rengi pantalonlar vardı. Bu iki genç erkek, iki pamuk balyası kadar birbirlerine benziyorlardı.

Batmak üzere olan güneşin bakırı andıran ışınları bahçeyi kaplıyor, beyaz çiçekleri kızıllaştırıyor, yeşillikler arasında yoğun kümeler oluşturan kızılcık ağaçlarını aydınlatıyordu.

İkizlerin atları yolun başında bağlıydı. Hayvanlar binicilerinin saçları gibi kızıl kuşamlıydılar. Atların biraz ötesinde Stuart ve Brent'i her yerde izleyen sıska ve sinirli köpekleri birbirleri ile dalaşıyorlardı. Daha geride bir aristokrata yaraşacak cinsten olan siyah benekli Dalmaçya köpeği yere yatmıştı. Burnu pençelerinin üzerindeydi. Çevresini dikkatle izliyor ve çocukların yemek için eve girmelerini sabırla bekliyordu.

İkizler, atlar ve köpekler arasında devamlı bir arada bulunmanın yarattığı bir yakınlaşmanın ötesinde bir benzerlik vardı. Güzellik, soyluluk ve canlılıkla dolup taşan genç hayvanların her yanından sağlık fışkırı-

yordu. Çocuklar da tıpkı atları gibiydi. Canlı ve tehlikeli idiler. Ancak ikizler hükmeleri gerektiğinde yumuşak başlı birer delikanlı oluyorlardı.

Verandada oturan bu üç genç, çok küçük yaşlarından itibaren önlerinde diz çöken esirler tarafından hizmet edilmeye alışmışlardı. Çiftçilerin basit ve gösterişsiz hayat biçimine ısınmışlardı. Fakat yüzlerindeki hiç bir çizgi tembelliği, hatta yumuşaklığı bile işaret etmiyordu. Bu gençlerde bütün zamanlarını açık ve temiz havada geçiren kırsal kesimdeki insanlarının sağlamlığı ve canlılığı vardı. Kitaplardaki saçma sapan sözlerin sıkıntısını pek az duyumsarlardı.

Kuzey Georgia'da, Clayton Kontluğu'nda hayat henüz gösterişsizdi. Hatta Augusta'da, Savannah ve Charleston'da geçerli olan şartlara oranla ilkel denebilecek nitelikteydi. Daha sakin ve daha eski bölgelerde yaşayan güneyliler, yüksek toprakların Georgialılar'ına alaylı gözlerle bakarlardı. Ama Kuzey Georgia'da klasik kültürün inceliklerini bilmek çok önemliydi. Örneğin kaliteli pamuk yetiştirmek; iyi bir at binicisi olmak; iyi tüfek ve tabanca kullanmak; topluluklarda, ziyafetlerde centilmence içmek gibi... Özellikle rağbet gören bu konularda ikizler çok başarılıydılar. Ne var ki meselâ kitap okuma işindeki yeteneksizlikleriyle dikkat çekerlerdi. Anne ve babaları kontluğun en zenginleri arasındaydı. Her ikisi de en çok at ve esire sahipti. Ama ikizler çevredeki fakir köylülerin çoğundan çok daha az dilbilgisi biliyorlardı. İşte bu yüzden Nisanın 2'si geçmiş olmasına rağmen Stuart ve Brent, Tara'nın verandasında tembel tembel oturuyorlardı. İki yıl içinde üç öğretim kurumundan uzaklaştırılmışlar ve en son Georgia Üniversitesi'nden de atılmışlardı. Ağabeyleri Tom ve Boyd da onları izlemişlerdi. Çünkü onlar ikizlere fena davranılan bir yerde kalamazlardı.

Stuart ve Brent karşılaştıkları son durumu çok eğlenceli bulmuşlardı. Scarlett de geçen yıl Fayetteville Kız Akademisi'ni terk ettiği günden beri eline bir kitap almamıştı. O da okuldan uzaklaştırılma olayını ikizler kadar eğlenceli buluyordu. "Biliyorum, Tom ve sizler

kapının önüne konulduğunuz için memnunsunuz. Fakat ya Boyd? O okumaya çok hevesli. Oysa sizler Boyd'ı da önce Virginia, Alabama ve Güney Carolina üniversitelerini, en son Georgia Üniversitesi'ni terk etmek zorunda bıraktınız. Bu iş böyle sürerse Boyd öğrenimini hiç bir zaman bitiremeyecek" diyordu Scarlett.

—Ooo! İsterse Parmalee yargıcının yanında hukuk öğrenimini sürdürebilir, diye umursamazlıkla cevap verdi Brent. Zaten bu öğrenimin büyük bir değeri yok. Her şeyden önce öğrenim yılı sona ermeden bizim eve dönmemiz gerekliydi.

— Neden?

— Savaş patlayacak küçük budala! Savaş bugün de-ğilse, yarın kesin çıkacak. Ve sen bir savaş öncesinde içimizden birinin üniversite de kalabileceğini düşünmüyorsun sanırım!

Scarlett, sinirli bir biçimde, "siz de biliyorsunuz ki savaş çıkmayacak." diye cevap verdi.

"Bunların hepsi masal. Bakın, dinleyin! Daha geçen hafta mıydı, neydi... Ashley Wilkes ve babası Washington'daki delegelerimizin konfederasyon yapmak için Sayın Lincoln ile dostça bir... bir... birliğe gireceklerini babama söylemişti. Bir de şu var: Yankeeler bizlerle savaşmaktan çok korkuyorlar. Savaş olmayacaktır. Bu sözü duymaktan artık usandım.

"Savaş olmayacak" sözü ile sanki ellerinden oyuncakları alınmış gibi gücenen ikizler bağırdılar:

— Hadi oradan balkabağı, savaş çıkacak!

Stuart "Evet Yankeeler büyük bir olasılıkla bizden korkuyorlar." dedi. "Fakat önceki günkü bombardımandan sonra işler değişti. General Beauregard'ın onları Sumter cephesinden çıkarmasından sonra çarpışmak zorunda kalacaklar. Yoksa bütün dünya onları bir alçak sürüsü gibi görecek. Şimdi dinleyiniz: Konfederasyon...

Tam bu sırada Scarlett, canının sıkıldığını gösterecek biçimde dudak büktü. "Eğer bir kez daha savaş sözcüğünü ederseniz, eve gidip odama kapanırım. Şu

ayrılık sözcüğü kadar canımı sıkan başka bir şey yok. Babam sabahtan akşama kadar savaştan söz eder. Eve gelen konuklarımız şu Sumter cephesinden, devletler hukukundan ya da Abraham Lincoln'den söz açarlar. İşte o zaman hep bir ağızdan beni hiddetlendirecek biçimde bağırışıp duruyorlar. Hele bu gürültülü tartışmaya gençler de katılmıyor mu, işte o zaman daha çok kızıyorum. Bütün gençler bu yıl da değerli eski alaylarından söz ediyorlar. Bu ilkbaharda hiç bir yerde eğlenmek fırsatı bulamadık. Çünkü bütün gençlerin ağızlarında savaştan başka bir sözcük yoktu. Georgia'dan ayrılmak için ben, Noel'in gelmesini iple çekiyorum. Böyle olmasaydı bütün toplantıların tadı kaçacaktı. Bir daha savaş sözcüğünü ağzınıza alırsanız çeker giderim, bilmiş olun!"

Scarlett söylediğini yapan kızlardandı. Çünkü o belirli bir konu üzerinde sohbet etmek, görüşlerini ortaya koymaktan sıkılırdı. Kaşları çatıldı. Siyah kirpiklerini kelebek kanatları gibi hızla kırpmaya başladı. Sonunda istediği oldu ve ikizler onun etkisine girdiler. Stuart ve Brent onu rahatsız ettikleri için af dilemek gereğini duydular. Onun ilgisini çekmeyecek konulardan uzaklaşmalıydılar. Savaş erkeklerin işiydi. Scarlett'in kadınlığına saygı göstermek üzere genç kızın davranışlarını kendilerine örnek aldılar.

Scarlett; ikizleri bu can sıkıcı savaş konusundan uzaklaştırmayı başardıktan sonra, onların son durumları üzerinde tartışmayı yeğledi.

— Anneniz okuldan atıldığınızı öğrenince ne dedi?

Gençler sıkıntılı yine bir durumla karşı karşıya kalmışlardı. Virginia Üniversitesi'nden döndükleri zaman annelerinin üç ay önceki halini anımsadılar.

— Dur bakalım, dedi Stuart. Henüz daha fena bir şey söylemeye fırsatı olmadı. Bu sabah Tom ve ben erkenden evden çıktık. Daha yataktan kalkmamıştı. Tom, biz buraya geldiğimiz sırada Fontaineler'e bir tur yapmak üzere gitti.

— Dün akşam eve döndüğünüz zaman hiç bir şey söylemedi mi sizlere?

— Şanslıydık dün akşam. Biz eve gelmeden önce annemin geçen ay Kentucky'de satın aldığı cins atı getirilmişti. Bütün ev halkı bu cins at için ayağa kalkmıştı. Bu çok ünlü bir at Scarlett. Zamanı olunca bu atı görmeye gelmesini babanıza söylemelisiniz. Önce seyisini ısırmış. Jonesboro yolunda onu yakalamaya giden zencilerden ikisini çiftelemiş. Biz eve gelmeden önce ahırı harap etmiş. Annemin eski Arap atı Strawberry'yi neredeyse öldürüyordu. Geldiğimizde annem ahırda zencilerin yardımıyla şeker pancarları vererek onu sakinleştirmeye çalışıyordu. Yemin ederim annem bu işte çok etkin ve başarılı oluyordu. Zenciler atı gözlüyorlardı. O kadar korkuyorlardı ki ahırın direklerine asılmış duruyorlardı. Fakat annem bu cins atla taa eskiden beri tanışıkmış gibi söyleşiyordu. Atlarla annemden daha iyi anlaşabilecek bir başka kişi yoktur. Bizi gördüğünde "Tanrım, dördünüz birden evde ne yapmaya geldiniz?" dedi. "Mısır'ın yedi belasından daha da kötüsünüz" diye ekledi. Bu sırada at kişnemeye ve çifte atmaya başladı.

Annem "buradan çıkın!" dedi. "Sinirli olduğunu görmüyor musunuz? Zavallı hayvan! Sizinle yarın sabah ilgilenirim."

O zaman yatmak üzere odalarımıza gittik. Bu sabah, o bizi iğnelemeye zaman bulamadan da dışarı çıktık. Boyd'u ise onunla pençeleşmesi için evde bıraktık.

— Boyd'u döveceğini tahmin eder misiniz?

Bütün kontluk halkı gibi, Scarlett de Mrs. Tarleton'un koskocaman oğullarını terbiye biçimine ve gerektiğinde sırtlarına kırbaç vurmasına bir türlü akıl erdiremiyordu.

Beatrice Tartelon'un işleri başından aşkındı. O yalnızca geniş bir pamuk çiftliğine, yüzlerce esire ve sekiz çocuğa sahip değildi. Aynı zamanda ülkenin at yetiştiren en büyük çiftliğinin de sahibiydi. Dört oğlu sık sık canını sıkardı. Bazen kendini kaybeder, onları eğitmek için kötek atmanın yararlı olacağına inanırdı. Fakat bu düşüncesi onun bir ata ya da bir esire dokunmayı yasaklamasını da engellemiyordu.

— Hayır dedi Stuart. O Boyd'u dövmez. Daha doğrusu annem onu hiç bir zaman çok dövmemiştir. Çünkü Boyd hepimizin büyüğüdür. Uzun boyu ile mağrur görünüşlüdür ve bizim sürünün piçidir. Zaten bu yüzden Boyd'u annemizi yatıştırsın diye evde bıraktık. Tanrım artık annem bize kötek atmaktan vazgeçmelidir. On dokuz yaşındayız. Tom ise yirmi birine bastı. Oysa annemiz hâlâ bize altı yaşında imişiz gibi davranıyor.

— Mrs. Tartelon yarın yeni atı ile Wilkeslar'ın pikniğine gelecek mi?

— Çok istiyordu, ama babam bunun tehlikeli olacağını söyledi. Ayrıca küçükler de onu bırakmayacaklar. Çünkü onlar, bir kere olsun gerçek bir hanım gibi arabayla bir toplantıya götürülmelerini istiyorlar.

— Umarım yarın yağmur yağmaz diye bağırdı Scarlett. Bir haftadır yağmur yağdı. Dört duvar arasında geçen bir piknikten daha kötü bir şey olamaz.

— Ooo! dedi Stuart, yarın hava hem sıcak, hem güzel olacak. Tıpkı Haziran günleri gibi. Şu guruba bir bak. Bu yıl daha kızılını görmedim hiç. Güneşin batışına göre ertesi günkü havayı tahmin edebiliyorum.

Gençler bakışlarını Gerald O'Hara malikanesinin geniş topraklarına, taze ekilmiş pamuk tarlalarına ve kızıllaşan ufuk üzerinde gezdirdiler. Şimdi tepelerin ardında Flint ırmağının ötesinde güneş bir erguvan gibi batıyordu. Nisan sıcaklığı yavaş yavaş ve hafiften hoş bir serinliğe dönüşüyordu.

Bu yıl ilkbahar, serin ve kısa fırtınaların ardından erken gelmişti. Şeftali ağaçlarının pembe çiçekleri birdenbire açılıvermişti. Kızılcıklar karanlık tarlalara, uzak tepelere beyaz yıldızlar saçmıştı. Ekinler ise henüz bitmişti. Artık güneşin sabah ışınları Georgia'nın kızıl toprağında yeni yollar çiziyordu. Sabanların işi bitince nemli ve aç topraklar pamuk tanelerini gözlüyor, kumlu toprak yarıkları pembeleşiyordu. Karanlık çizikler halindeki çukurlar kırmızının tatlı tonlarına dönüşüyordu. Çiftlik binası, beyaz harçla örülü tuğla duvarlarıyla kızıl bir deniz ortasındaki adaya benziyordu.

Bu öyle bir ada ki, çalkantılı sular dalgalandığı anda güllerle süslenmiş çelenkleri andırıyordu. Bir yanda Georgia'nın merkezinde, ya da sahilin siyah ve ekili topraklarındaki dümdüz uzanan sarı killi tarlalarında görülebilen uzun yarıklar yoktu. Kuzey Georgia'da tepelerin eteklerindeki ekili toprakların ve zengin balçık toprağının ırmak yatağına kaymasını önlemek için yeniay biçiminde binlerce kazık çakılmıştı.

Bu vahşi, kızıl bir topraktı. Yağmur sonrası kan, yağışsız mevsimlerde ise tuğla rengindeydi ve dünyanın en iyi pamuk yetişen topraklarıydı. Sakin görünümlü beyaz evlerin, ekili tarlaların, sarımtırak sularıyla ağır ağır akan ırmağın oluşturduğu bir diyardı burası.

Aynı zamanda güneş ışımalarının en körleştirici, karanlığın ise en yoğun olduğu bir çelişkiler diyarıydı. Tüm meydanların ve çiftliğe ait olan uçsuz bucaksız pamuk tarlalarının üzerinde sıcak ve neşe veren bir güneş gülümsüyordu. Sınırlarında güneyin balta girmemiş serin ve karanlık ormanları yer alıyordu. Uğultulu çam ağaçları, orada yüzyıllardan beri sabırlı bir bekçi ordusu gibiydi. Bunlar sanki "Dikkat! Eskiden daha da yükseklerdeydik. Sizi tekrar elegeçirebiliriz!" tehdidiyle inildiyorlardı.

Verandaya kurulmuş olan üç gencin kulaklarına toprağı nalları ile döven atların gürültüsü, koşumlarının şakırtısı geliyordu. Katırları ile tarlalara dönen zenciler, çığlığı andıran bir perişanlıkla gülüşüyorlardı. Evden Scarlett'in annesi Ellen O'Hara'nın anahtar sepetini getirmeye giden küçük zenci kızın bir yırtıcı kuşu andıran sesi cevap veriyordu:

— Evvat hanımısı!

Tabakların ve gümüş yemek takımlarının çıkardığı seslerden Tara'nın emektarı olan Pork'un akşam yemeği için sofrayı hazırladığı anlaşılıyordu.

İkizler artık eve dönmek gerektiğini farkettiler. Ancak anneleriyle karşılaşmayı hiç istemiyorlardı. Scarlett'in onları yemeğe alıkoyması umuduyla verandada bir süre daha oyalandılar.

— Dinle bak Scarlett! Yarın için konuşalım, dedi Brent. Bir piknik yapılacağını ve yarın akşam bir balo düzenlendiğini bilmiyorsak bu bizim suçumuz değil. Sen bizimle dans edecek misin? Bütün danslarını bize söz vermedin miydi?

— Evet ama birden çıkıp gelebileceğinizi nereden bilebilirdim. İkinizi beklemek için halı dokumak tehlikesini göze alamazdım ya!(*)

— Sen halı dokumak ha?

İkizler gürültülü bir biçimde gülüştüler.

— Dinle kaz kafalım! Birinci valsi bana ayırmalısın. İkincisini Stuart'a ayıracaksın ve bizimle birlikte yemek yiyeceksin. Son baloda olduğu gibi merdivenin basamaklarında oturacağız. Bu arada bize geleceğimizi söylemesi için falımıza bakmasını Dadı Jincy'den rica edeceğiz.

— Ben, Dadı Jincy'nin falıma bakmasından hoşlan-mıyorum. Biliyorsunuz o benim, kara kehribar renginde saçları ve uzun bıyıkları olan bir adamla evleneceğimi söylemişti. Oysa ben kara saçlı erkeklerden nefret ederim.

— Saçları kızıl olanları seversin değil mi canım? dedi gülümseyerek Brent. Haydi söyle bakalım bizimle valsleri yapacağını, bizimle birlikte yemek yiyeceğini...

— Eğer bize söz verirsen, sana önemli bir sır söyleriz, dedi Stuart.

— Neymiş bu sır? diye, bir çocuk merakıyla bağırdı Scarlett.

— Dün Atlanta'da anlatılırken duyduğumuz sırdan mı söz ediyorsunuz? Eğer sır dediğiniz bu ise biliyorsunuz bu konuda hiç bir şey söylememek için anlaşmıştık.

— Onu bize Miss Pitty söyledi.

— Miss kim?

— Çok iyi tanıyorsun canım. Ashley Wilkes'ın dayısının kızı. Şu Atlanta'da oturan kız. Miss Pittypat Hamilton. Charles Hamilton'un teyzesi.

(*Mitolojideki Ulysseus'un karısı Penelope, kocasını beklerken, adayları reddetmek için halı dokumuştur.)

— Evet tanıyorum. Benim şimdiye kadar rastladığım kızların en budalasıdır.

— İşte dün Atlanta'da tren beklerken arabası garın önünde durdu. Bizimle konuşmak için arabasından indi. Bize yarın akşam Wilkes balosunda bir evliliğin ilan edileceğini söyledi gizlice...

Scarlett biraz üzüldü:

— Yaa! Ben yapacağımı bilirim. Budala yeğeni Charles Hamilton ile Honey Wilkes'ın nişanları açıklanacak. Herkes yıllardan beri günün birinde bunların evleneceklerini biliyordu. Gerçi Charles bu işe hiç bir zaman gönüllü değildi ya...

— Onu budala gibi görüyorsun galiba? diye sordu Brent. Ama son Noel'de çevrende dolanıp durmasına da izin veriyordun.

— Bunu önleyemezdim, diye cevap verdi Scarlett ve umursamazlıkla omuzlarını silkerek "Yine de cidden ıslak bir tavuktan farksızdır" dedi.

— Zaten ilan edilecek olan onların nişanı değildir, diye Stuart kendinden emin bir ses tonuyla konuşmaya katıldı ve ekledi: "Bu Ashley ile Charles'ın kızkardeşi Miss Melanie'nin nişanıdır."

Scarlett'in yüz ifadesi değişmedi. Ama dudakları ani bir darbe yiyen ve o an ne olduğunu farkedemeyen bir insanın dudakları gibi titredi, soldu. Stuart ile göz göze geldi. Psikolojiden pek anlamayan delikanlı yüzü hareketsiz kalan Scarlett'in yalnızca şaşırdığını ve bu açıklamalara ilgi duyacağını sanmıştı.

— Miss Pitty bize şunları söyledi: Resmi işlemlerin gelecek yıldan önce yapılması istenmiyormuş. Buna sebep Miss Melly'nin sağlığının yerinde olmayışıymış. Fakat tüm bu savaş söylentileri karşısında her iki aile de evlenmelerinde acele edilmesi gerektiğine inanıyormuş. Bu yüzden nişan yarın akşam yemeğinin ortasında açıklanacak. İşte Scarlett sana bir sır açıkladık. Artık bize birlikte yemek yiyeceğine söz vermelisin.

Scarlett, bir robot gibi cevap verdi:

— Anlaşıldı.

— Bize valsler için de söz veriyor musun?

— Hepsini.

— Doğrusu çok naziksin Scarlett! Bahse girerim ki öteki çocuklar kıskançlıklarından çatlayacaklar.

— İster çatlasınlar, ister patlasınlar, dedi Brent. Dinle bak Scarlett bütün piknik süresince bizimle birlikte olacaksın değil mi?

— Ne?

Brent sorusunu yineledi. Scarlett:

— Kuşkusuz, diye cevap verdi.

İkizler birbirlerine bakıştılar. Sevinçten uçacak gibiydiler. Yine de hayret etmiyor değillerdi. Kendilerini bu kentte Scarlett'in aşıklarının en gözde olanları sayıyorlardı artık. Çünkü daha önce Scarlett'ten böylesine kolay bir iltifat elde edememişlerdi. Genç kız daima onları rica etmeye, yalvarmaya zorlardı. Daha sonra onları sonu gelmez sözlerle, sürelerle avuturdu. Bazen cevap vermeyi reddederdi. Somurttukları zaman güler, öfkelendikleri zaman yüzünü buruştururdu. Bu arada kaşları da çatılırdı. Ama şimdi birdenbire, hemen yarın sabahtan akşama kadar onlarla birlikte olmaya söz veriyordu.

Piknikte onların yanında oturmayı kabul ediyor, onlarla bütün valsleri yapmaya söz veriyordu: (Yalnız dans etme işini düzenlemeyi unutmuşlardı.) İkizlerle yemek yemeğe de razı olmuştu. İşte tüm bunlar delikanlılar için üniversiteden kovulmaya değerdi doğrusu...

Ani bir çoşkuyla dolup taşıyorlar ve artık kalkıp gitmek için acele etmiyorlardı. Piknikten, balodan, Ashley Wilkes'dan ve Melanie Hamilton'dan söz ediyorlardı. Laftan lafa atlıyor, birbirlerinin konuşmalarını kesiyor, şakalaşıyor, gülüşüyorlardı. Yemeğe davet konusunda yorumlar yapıyorlardı.

Ne var ki, Scarlett'in suskunlaştığını farketmeleri için bir süre geçmesi gerekti. Birden hava değişmişti. İkizler az önceki tatlı sihirin niçin kaybolduğunu bir türlü anlayamıyorlardı. Scarlett artık onların tüm so-

rularına yerinde cevaplar veriyor, ama sohbeti yeterince önemsememeğe başladığını belli ediyordu. Bu durum karşısında canları sıkılan ve şaşıran ikizler; bir süre daha oyalandıktan sonra, saatlerine bakıp istemeyerek kalktılar.

Güneş artık ekili tarlaların ardına iniyordu. Irmağın öteki yanında büyük ormanın gölgesi belirmişti. Kırlangıçlar birer ok gibi uçuşuyorlardı. Tavuklar, ördekler, hindiler kanat çırparak, bağrışarak tarlalardan dönüyorlardı.

Stuart titreşimli olarak "Jeems!" diye bağırdı. Kısa bir süre sonra ikizlerin yaşında iri bir genç belirdi. Evin çevresini dolanarak, soluk soluğa atlara doğru koştu. Jeems, ikizlerin hizmetçisiydi. Köpekler gibi o da her yere onlarla birlikte giderdi. Çocuklukları birlikte oynayarak geçmişti. On yaşına geldikleri zaman da köle olarak onlara armağan edilmişti Jeems. Onu görünce kırmızı toprak üzerinde yatan köpekler birden kalkıp silkindiler ve efendilerinin gelişini havlayarak selamladılar. İkizler eğildiler, Scarlett'in elini sıktılar. Onu yarın erkenden Wilkeslar'da bekleyeceklerini söylediler. Sonra koşarak uzaklaştılar, atlarına atlayıp şapkalarını sallayarak dört nala sedir ağaçları ile çevrili yoldan aşağı indiler.

Tozlu yol bittikten ve Tara gözden kaybolduktan sonra Brent bir kızılcık ağacının altında atını durdurdu. Stuart da onu izledi. Arkalarından koşarak gelen genç zenci birkaç adım geride durdu. Dizginlerin kasıldığını hisseden atlar boyunlarını uzatıp ilkbaharın taze otlarını yemeye koyuldular. Köpekler sabırlı bir biçimde yeniden yere uzandılar, dalgın gözleriyle gurup zamanı kırlangıçlarının havada çizdikleri kavisleri izlemeye başladılar. Brent'in geniş ve safdil görünümlü yüzü, bir can sıkıntısını ve kırgınlığını ortaya koyuyordu.

— Bana bak! Sana, bizi yemeğe alıkoyacak gibi gelmedi mi?

— Ben de böyle yapacağını sanıyordum. Teklif etmesini bekledim doğrusu. Fakat hiç oralı olmadı. Sen

ne düşünüyorsun Scarlett'in bu davranışı karşısında?

— Hiç bir şey düşünemiyorum. Bana bizi alıkoyacakmış gibi geldi. Uzun zamandır ilk kez görüşüyoruz. Bizi çoktandır görmemişti. Ona anlatacak daha bir yığın şeyler vardı.

— Oraya gittiğimiz zaman bizi görmekten dolayı memnun oldu gibi geldi bana...

— Ben de öyle sanıyorum.

— Ancak son yarım saat içinde baş ağrısına tutulmuş gibi aniden neşesini yitiriverdi.

— Evet o sırada buna dikkat etmemiştim, ama sonradan farkına vardım. Sana göre ne oldu dersin?

— Ben ne bileyim. Yoksa onu kızdıracak bir şey mi söyledik?

İkizler bir dakika kadar düşündüler.

— Böyle bir hata işlediğimizi sanmıyorum. Zaten Scarlett kızdığı zaman herkes bu durumu farkeder. O bazı kızlar gibi içine kapanık değildir.

— Evet, ben de onun bu haline bayılıyorum ya! Öfkelendiğinde kırgın bir hal almaz. Ne düşünüyorsa onu söyler. Öyle sanıyorum ki onu dilsizleştiren, bizim söylediğimiz ya da yaptığımız bir şey olmalı. Yemin ederim ki bizi gördüğü zaman çok sevindi ve bizi yemeğe de alıkoymayı düşündü.

— Bu durumun bizim okuldan kovulduğumuz için olduğunu tahmin etmiyor musun?

— Vallahi hayır! Yok olamaz, budalalık etme. Kovulma işini anlattığımız zaman içtenlikle güldü. Ayrıca Scarlett de okumaya bizden daha çok önem vermez ki.

Brent eyerin üzerinde arkaya döndü ve zenciyi çağırdı:

— Jeems!

— Efendim!

— Miss Scarlett'e ne dediğimizi sen işittin mi?

— Hayır efendim. Siz benim casusluk yaptığımı mı sanıyorsunuz yoksa?

— Casusluk mu? Haydi oradan sende. Siz zenciler her şeyin farkına varırsınız. Ama yalancı milletsiniz.

Seni verandanın yanında bizleri gözetlerken ve duvarın kenarındaki yasemin fidanına saklanırken gördüm. Haydi söyle bakalım. Miss Scarlett'i kızdıracak ya da gönlünü kıracak bir şey söylediğimizi işittin mi?

Jeems, gözetlerken yakalanmış olduğunu anlayınca onların konuşmalarını dinlemediğini iddia etmekten vazgeçti. Siyah ve terli alnını buruşturarak "Hayır efendim" dedi. "Onu kızdıracak bir şey söylediğinizin farkında değilim. Sanırım sizleri gördüğü için çok sevinçliydi. Mister Ashley ile Miss Melly Hamilton'un evleneceklerinden söz ettiğiniz zamana kadar bir ispinoz kuşu gibi neşeliydi. Ondan sonra ise atmacayı karşısında gören bir küçük kuş gibi oldu.

İkizler birbirlerine baktılar ve bu görüşü, başlarını sallıyarak onayladılar. Ama yine de anlamadıkları bir şey vardı.

— Jeems'in hakkı var. Ancak bu haberi duyunca neşesini neden kaybettiğini anlayamıyorum, dedi Stuart. Olur şey değil. Ashley onun için bir dosttan başka bir şey değildir. Onu sevmiyor, bunu biliyorum. Scarlett'i seven biziz.

Brent, ikizinin sözlerini onayladı.

— Ashley'nin ona, nişanlarının yarın akşam ilan edileceğini söylememesine ve onun kadar eski bir dostun herkesten önce geceye çağrılmamasına kızmış olamaz mı? Genç kızlar böyle şeyleri herkesten önce öğrenmiş olmaya çok önem verirler, değil mi?

— Mümkündür. Ama nişan töreninin yarın yapılma-yacağını ona söylememekten ne çıkar? Çünkü bu bir sır ya da süpriz olabilir. Bir adamın bu gibi şeyleri kız arkadaşından saklamaya hakkı yok mudur? Eğer Miss Pitty-pat bu nişandan söz etmeseydi biz de hiçbir şey bilmeyecektik. Kaldı ki Scarlett'in, Melly'nin bugünlerde evleneceğini bilmesi de gerekirdi. Tabii canım. Bu işi yıllardır biliyoruz. Wilkeslar ve Hamiltonlar daima akrabalarıyla evlilik yapıyorlar. Herkes eninde sonunda onların evleneceklerini biliyordu.

Nasıl ki Honey Wilkes ile Miss Melly'nin biraderi Charles'ın ileride evlenmeleri gibi.

— Bana bak, ben bu işten vazgeçiyorum. Bizi yemeğe davet etmemesini de üzüntü ile karşılarım. Bu arada annemin kıyamet koparmasına, bağırıp çağırmasına fırsat vermek için de eve girmeye hiç niyetim yok.

— Bu saatte mi? Boyd onu sakinleştirecek bir şeyler bulmuştur sanırım. Sende çok iyi bilirsin ki bu küçük hileci oğlan dilini yutmuş değildir. O her zaman annemi sakinleştirme başarısını gösterir.

— Doğru. Belki başarabilir. Fakat bu iş epeyce bir zaman alır. Bizleri her zaman o kadar şaşkına çevirir ki, annem de sonunda onu artık tanıyamaz duruma gelir. O zaman, o yenildiğini kabul eder ve sesini avukat olduğu zamana kadar saklamayı diler. Bahse girerim, annem şu yeni atla o kadar ilgilidir ki bizim döndüğümüzü fark etmeyecek ve bunu ancak sofraya oturduğumuz sırada Boyd'u göreceği zaman anımsayacaktır. Yöneticinin bizlere karşı olan tutumundan sonra hiçbirimizin üniversitede kalamayacağını Boyd'un annemize kanıtlaması için de akşamın sonunu beklememiz gerekecektir. Sonunda annemiz yöneticiye kızacak ve Boyd'dan onu neden öldürmediğini bile soracaktır. İşte bu yüzden gece yarısından önce eve dönemeyiz.

İkizler çaresizlik içinde göz göze geldiler. Onlar azgın atlara binmekten, bir kavgadan yarasız beresiz dönmekten ya da komşularının öfkesini tahrik etmekten çok hoşlanırlardı. Ama annelerinin çok sert davranmasına ve kendilerine dayak atmak için kullandığı kamçıya karşı sanki kutsal bir korkuları vardı.

Brent "dinle" dedi, Wilkeslar'a gidelim. Ashley ve küçükler bizi akşam yemeğine alıkoymak için ısrar edeceklerdir.

Stuart'ın buna canı sıkıldı:

— Hayır onlara gitmeyelim. Wilkeslar yarınki pikniğin kavgasını yapıyorlardır şimdi. Ve sonra...

— Aaa! Az daha unutuyordum diyerek Brent, Stuart'ın konuşmasını kesti. Hayır hayır, onlara gitmeyelim.

Atlarını mahmuzladılar ve bir süre konuşmadan gittiler. Stuart güneş ve rüzgarın altında bronzlaşmıştı. Geçen yaza kadar iki ailenin ve bütün kontluğun onayı ile India Wilkes'a kur yapmıştı. Bütün ülke halkı soğuk görünüşlü India Wilkes'ın, Stuart'ın üzerinde olumlu etkisinin olacağına inanıyordu.

Kuşkusuz bu onların en değerli umutlarıydı. Brent bu konuda hoşnutsuzluğunu belli etmeseydi Stuart onunla evlenecekti. Brent'in India'ya sempatisi vardı. Ama yine de onu tatsız buluyordu. India'nın Stuart'a eş olabilmesini mümkün görmüyordu. İlk kez olarak ikizlerin zevkleri çelişiyordu. Brent kendisi için bir özelliği olmayan bir genç kızla ilgilenmemesini kardeşinden istemişti.

Geçen yaz Jonesboro'nun küçük meşe ormanındaki bir politik toplantıda ikisi de Scarlett O'Hara'nın varlığını fark etmişlerdi. Gerçi Scarlett'i yıllardır tanıyorlardı. Çocukluklarında en çok aradıkları oyun arkadaşlarından biriydi. Çünkü o ikizler kadar ata binmesini, ağaçlara çıkmasını becerebiliyordu. Ama şimdi büyük bir şaşkınlıkla Scarlett'in bir genç kız haline geldiğini görmüşlerdi işte. Artık o dünyanın en güzel genç kızı olmuştu ikizlerin gözünde...

Onlar yeşil gözlerinin canlılığını, yanağının çukurlarını, küçük beyaz ellerini ve ince belini ilk kez farkediyorlardı. Düşünceleri ve sözleri onu kahkahaya boğuyordu. İkizler de Scarlett'in kendilerini dikkate değer kişiler olarak gördüğünü sanıyorlardı.

O gün, ikizlerin hayatında unutulmayacak bir yirmi dört saat olmuştu. O günden sonra bu anıları akıllarına geldikçe Scarlett'in çekiciliğini neden daha önce keşfetmemiş olduklarını kendi kendilerine sordular. Ama bu basit soruya asla cevap bulamadılar. Çünkü Scarlett ikizlerin dikkatlerini kendine çekmeye kararlaştırmıştı. O, bir erkeğin kendisinden başka bir kızla ilgilenmesini asla hoşgörüyle karşılamazdı. Bu toplantıda India Wilkes ile Stuart'ın bir arada görünmeleri onun hükmedici tabiatının hoş karşılamayacağı bir şeydi. Stuart onun için yeterli değildi. O aynı anda

Brent'e karşı da istekli davranmış ve ikisini birden heyecan içinde bırakmıştı. Scarlett böylece işlerini istediği biçimde yoluna koymuştu.

O günden sonra her iki genç erkek de Scarlett'e tutulmuşlardı. Artık India Wilkes ile, Lovejoy'da oturan ve Brent'in sadece gönlünü eğlendirdiği Letty Munroe'nün anıları akıllarından uçup gitmişti. Bu arada ikizler, Scarlett'in içlerinden birini tercih ettiği zaman, kaybedenin ne yapacağını hiç akıllarına getirmemişlerdi. İşte şimdi karar verme zamanıydı. Gerçi onlar yeni bir genç kız üzerinde anlaşmış olmaktan ötürü sevinç duyuyorlardı. Çünkü birbirlerini hiç kıskanmazlardı. Bu çelişkili durum komşuları ilgilendiriyor ve Scarlett'i sevmeyen annelerini de rahatsız ediyordu. "Eğer bu sıska sinek ikinizden biri ile evlenirse sizin için çok iyi olur" diyordu. "Korkarım ikinizle birden evlenmesin. Bu durumda eğer Mormonlar sizi kabul ederlerse -ki etmelerine imkan yok- evinizi barkınızı Utah'a taşımak zorunda kalacaksınız. Beni asıl kaygılandıran şey günün birinde kafanızın kızması ve bu küçük budala için, bu bir işe yaramaz yeşil gözlü kız için birbirinizi öldürmeye kalkışmanızdır. Ne var ki içimden bir ses bu aşk fena sonuçlanmayacak, diyor."

Politik toplantı gününden beri Stuart, India'nın yanında sıkılmaya başladı. Buna sebep, India'nın gururu yüzünden hiç sitem etmemesi ve ona karşı değişmesinin farkına vardığını bir jest ya da bir bakışla göstermemesiydi. Stuart kendini mahkum olmuş biri gibi görüyordu. Kendisini India'ya sevdirdiğini biliyordu. Kendisininde onu hala içten içe sevdiğinin de farkındaydı. Şimdi ise ona karşı doğruluktan ayrıldığı için kendisine kızıyordu. Scarlett'e olan tutkusuna rağmen India için şiddetli bir sevgiyi, gönlünde daima saklıyordu. Olgun davranışlarına, kültürüne, tüm üstün niteliklerine saygı gösterme konusunda hataya düşmüyordu. Ancak India o kadar silikti ki, onunla birlikte olan herkes onun ne yapabileceğini önceden kestirebilirdi. Oysa Scarlett daima umulmadık olayların baş rolünü oynardı. Bir erkeğin başını döndürmek için de daha faz-

lası gerekmezdi. İşte onun için Scarlett'in ayrı bir çekiciliği vardı.

— Haydi, Cade Calvertler'e yemeğe gidelim. Scarlett'in dediğine göre Cathleen Charleston'dan dönmüş. Onda Sumter cephesi ile ilgili taze haberler vardır.

— İstediğin bahse girerim ki Cathleen, o kalenin aşağı limanda yapıldığını ve biz toplarımızla sıkıştırmadan önce Yankeeler'le dolu olduğunu bile bilmez. O yalnız gittiği balolardan ve yaptığı çapkınlıklardan başka bir şeyle ilgilenmez.

— Doğru. Ama onun saksağan gibi gevezelik etmesi de eğlenceli olur. Hem sonra annemizin yatacağı zamana kadar bu iyi bir saklambaç oyunu olacak bize.

— Pek iyi! Ben Cathleen'i severim. O çok tuhaf bir çocuktur. Onun Charleston'da tanıdığımız Carlo Rhett'ten ve ötekilerinden söz etmesini çok isterim. Ama onun analığı olan Yankee münasebetsizinin karşısında oturup yemek yemeğe katlanamam. Allah onun canını alsın!

— Bu kadına karşı böyle sert olma, Stuart. O çok iyi kalpli bir kadındır o.

— Ben hiç de sert davranmıyorum. Bana kendini acındırıyor. Acımak zorunda kaldığım insanları ben hiç sevmem. Öylesine sıkıntılara katlanıyor, bir şeyler yapmak için o kadar zahmete giriyor ki, sonunda insanı böyle davranmamasını söylemek zorunda bırakıyor. Bu davranışları beni çok sinirlendiriyor. Güneyliler'in barbar oldukları düşüncesinde. Üstelik bunu anneme söyleyecek kadar da ileri gitti. Güneyliler'den korkuyor. Ne zaman onlara gitsek korkudan benzi atmış gibi olur. Adeta iskemleye bağlı, tüyleri yolunmuş bir tavuğu andırır. Korkudan gözleri fır fır döner. En ufak bir hareket karşısında kanatlarını çırpmaya ve gıdaklamaya hazır bir tavuk görünümündedir.

—Haydi canım sende! Onu kötülemek sana düşmez. Sen Cade'i ayağından yaraladın, unuttun mu?

— O olay sırasında ben sarhoştum. Aklım başımda olsaydı hiç öyle davranır mıydım? dedi Stuart. Kaldı ki

Cade asla beni istememişti. Hele hele Cathleen, Raiford, Calvert hiç istememişlerdi. Yankee olacak kaynana avazı çıktığı kadar bağırdı. Benim vahşi biri olduğumu, namuslu kişilerin Güneyliler arasında güven içinde bulunmadıklarını söyledi durdu.

— Hayır hayır! Onu kötülemeye hakkın yok. O bir Yankee'dir ve çok iyi bir terbiye görmüştür. Hepsi bir yana, sen Cade'e silah çektin. Cade de onun damadıdır, ne yapabilirdi.

— Aman tanrım! Bu davranışım, bana hakaret etmek için bir sebep oluşturmaz ki. Sen annemin asıl oğlusun. Tony Fontaine seni bacağından yaraladığı zaman annemiz bir sorun çıkardı mıydı? Asla olayı büyütmemişti. Yalnızca yaranı sarması için ihtiyar Doktor Fontaine'i çağırmakla yetinmişti. Sonra da Tony'nin daha iyi nişan almasına engel olan şeyin ne olduğunu sormuştu. Ona içkinin silah kullanmadaki ustalığı kaybettirdiği cevabını vermişti. Bu sözün Tony'yi ne kadar öfkelendirdiğini anımsarsın. İki çocuk da kahkahadan az daha çatlayacaklardı.

Brent üzüntülü bir sesle "Annem olağanüstü bir kadındır" dedi. "Her ne yapmak istenirse, daima ona danışılmalıdır. Böylece insanların karşısına daha rahat çıkılabilir."

— Evet ama bu akşam eve gireceğimiz zaman babamın ve küçüklerin yanlarında bizi rahat bırakıp bırakmamak da onun elindedir, diye sertçe cevap verdi Stuart. Brent, benim içime öyle doğuyor ki, bu bizim Avrupa'daki gezimiz için pek iyi olmayacak. Bilirsin annem, eğer bir üniversiteden daha kovulacak olursak, büyük gezimizi yapamayacağımızı söylemişti.

— Vız gelir bize! Zaten Avrupa'da göreceğimiz ne var ki? Seninle bahse girerim, onların bize gösterebilecekleri Georgia'da bulunmayan hiç bir şeyleri yoktur. Bir kere daha bahse girerim ki, atları bizim atlardan daha iyi koşamaz ve kızları da bizimkiler kadar güzel değildir. Bir şey daha var: Babamın viskisiyle rekabete girebilecek nitelikte çavdar viskileri bile yoktur Avrupalıların.

— Ashley Wilkes Avrupa'da yığınla tiyatro olduğunu ve konserler verildiğini iddia ediyor. Ashley oralarını sevmiş. Her zaman o yerlerden söz eder.

— Evet evet! Wilkeslar'ın ne mal olduklarını bilirsin. Onlar müzik, kütüphane ve tiyatro budalasıdırlar. Annem, bu huylarının büyükbabalarının Virginialı olmasından ileri geldiğini söyler. Virginialılar böyle budalalıklarla çok ilgilenirlermiş.

— Onlar öyledir. Oysa bana iyi bir at, içilecek bir şişe, kendisine kur yapılabilecek cesaret sahibi mert bir kız, eğlenmek için de kötü bir kız ver yeter. Onlar da bütün Avrupalarıyla beraber gelebilirler. Bu gezimizin tadını kaçırabilecek olan şey nedir? Farz et yakında patlayacak olan savaş sırasında Avrupa'da olalım. Tam zamanında ülkemize dönemeyeceğiz. İşte Avrupa'ya gitmektense burada dövüşmeyi yüz kez yeğlerim.

— Ben de burada dövüşmek isterim. Dinle Brent, şimdi nereye gideceğimizi biliyorum. Bostandan geçelim ve dördümüzün de buraya döndüğümüzü, yeniden işe başlamaya hazır olduğumuzu söylemek için Able Wynder'e gidelim.

— Ooo! İşte bu güzel bir fikir! diye Brent heyecanla bağırdı. Evet Able Wynder bize alayın tüm haberlerini verecektir. Böylece üniforma için hangi rengin kabul edildiğini de öğreniriz.

— Zuhaflar'ın üniformasındaki rengin aynısı seçilmişse Allah belasını versin. Ben bu işe katılamam. Bu çantayı andıran büyük kırmızı donlar içinde ne hâle döneceğimizi bir düşünsene... Bana kırmızı fanileli kadının aşağı taraflarını anımsatıyor.

— Mister Wynder'e mi gitmek istiyorsunuz? Eğer oraya gidecek olursanız, yiyecek bir şeyler bulamazsınız, dedi Jeems. Aşçıları çok kötü. Bir başka aşçı da satın alamadılar. Bu tarlada çalışan bir kadındır. Zenciler bana onun bu ülkenin en kötü aşçısı olduğunu söylediler.

— Olur şey değil! Niçin başka bir aşçı bulamadılar?

— Zavallının parası yok ki. Ne ile zenci satın alsın-

lar? Onların hiçbir zaman dörtten fazla zencileri olmadı ki...

Jeems'in sesinin tonunda açık bir alay sezinleniyordu. Tarletonlar'ın yüzlerce zencileri olduğu için Jeems, toplum içinde kendine iyi bir yer edinmişti. Büyük çiftlik sahiplerinin bütün esirleri gibi, o da ancak birkaç esiri olan küçük çiftlik sahiplerini küçümsüyordu.

Stuart vahşi bir sesle bağırdı: "Bu sözlerin için şimdi sana güzel bir dayak atmaya geleceğim. Able Wynder'e zavallı, parasız diye saygısız davranma. Kuşkusuz o fakirdir. Fakat bir zavallı değildir. Ve Allah beni kahretsin beyaz ya da zenci herhangi birinin onun hakkında kötü söz söylemesine izin vermem. Bu kontlukta ondan daha yiğit bir adam yoktur. Öyle olmasaydı alay onu teğmen yapar mıydı?

Jeems efendisinin sert sözlerinden kaygı duymaya başladı ve hemen şu cevabı verdi:

— Ben bunu hiç anlamadım. Ben bütün subaylar fakir kişilerin tarlalarından değil, zengin efendilerin yanından alınır sanıyordum.

— O zavallı ve başıboş biri değildir. Onu Slattery gibi adamlarla karşılaştırmaya sakın kalkışma. Able zengin biri değildir, işte bu kadar. O küçük bir çiftçidir. Evet, büyük çiftlik sahibi değildir. Eğer arkadaşları onun teğmen seçilmesini uygun bulmuşlarsa, o kendisiyle eğlenilsin diye bir zenciye muhtaç değildir. Alay, ne yaptığını bilir.

Süvari Kıtası üç ay önce, Georgia'nın "Birlik"ten ayrıldığı gün kurulmuştu. O günden beri savaş ihtimali göz önüne alınarak asker toplamak üzere kuralar açılıyordu. Çeşitli öneriler yapılmakla birlikte, henüz bu topluluğa bir isim verilmemişti. Bu konuda herkes kendi görüşünü savunuyordu. Hiç kimse de görüşlerinden vazgeçmiyordu. Bu yüzden üniformaların rengi ve biçimi hakkında çeşitli öneriler vardı. "Clayton'un Vahşi Kedileri", "Ateş Yiyenler", "Kuzey Georgia'nın Hussardlar'ı", "Zuhaflar", "İç Ülkenin Tüfekçileri" (gerçi alayın tabanca, kılıç ve hançerden başka bir silahı

yoktu), "Clayton'un Kül Renklileri", "Kan ve Şimşek", "Sefer Yolcuları"... Tüm bu isimlerin yandaşları vardı. İşler rayına oturuncaya kadar bu topluluğu yalnizca "Alay" demekle yetinildi. Bu isim sonunda yerleşti ve kaldı.

Subaylar halk tarafından seçilmişlerdi. Çünkü Meksika çarpışmalarına ve Seminol savaşına katılanların küçük bir bölümünün dışında hiç kimse silah kullanmayı bilmiyordu. Ayrıca Alay asla kendini sevdirememiş ve kendisine gerekli güveni sağlayamamış bir kıdemli askeri, başkan olarak kabul edemezdi. Herkes Tarleton'un dört oğlu ile Fontain'in üç oğlunu seviyordu. Bu yedi delikanlı bu işe layik kişiler olmalarına rağmen yine de halk onlardan birini seçmekten kaçındı. Çünkü Tarletonlar içki içmeyi ve saçma sapan şeyler yapmayı seviyorlardı. Fontainler'in de göze batan taşkın bir karakterleri vardı. Ashley Wilkes yüzbaşı seçildi. Çünkü o kontluğun en iyi süvarisiydi. Ayrıca askerler arasında belirli bir noktaya kadar düzeni sağlayabilmek için onun ağırbaşlı ve otoriter tabiatından bir şeyler umuluyordu. Calvert Raiford birinci yüzbaşı olarak seçildi. Çünkü herkes Raiford'u seviyordu. Able Wynder'e gelince, tarlalarda kapanla vahşi hayvan avlayan bir adamın oğlu olan küçük çiftçi de teğmen seçilmişti.

Able sağduyu sahibi ve ölçülü davranan dev gibi bir adamdı. İyi kalpliydi. Ötekilerinden daha yaşlıydı. Kadınlara karşı da onlar kadar iyi davranıyordu. Alay'ın adamları arasında kendini büyük görme diye bir şey yoktu. Babalarından ya da büyükbabalarından pek çoğu önce küçük çiftçiyken sonradan zengin olmuşlardı. Zaten Able, Alay'ın en iyi silah atan kişisiydi. Öyle ustaca silah kullanıyordu ki yetmiş metreden bir sincabı gözünden vurabilirdi. Ayrıca kırsal yaşamın bütün sırlarını biliyordu. Yağmur altında ateş yakmayı, bir hayvanın izini sürmeyi, su yerlerini keşfetmeyi çok iyi beceriyordu. Alay onun bu becerileri karşısında saygı duyuyordu. Able'ı sevdikleri için onu teğmen yapmışlardı. O bu onurlu görevi büyük bir ciddiyet ile

ve bundan hiçbir gurur payı çıkarmadan, zorunlu olduğu bir işi yapar gibi kabul etti. Yine de halk Able'nın aşağı tabakadan gelen biri olduğunu unutsa da, çiftlik sahipleri ile zenciler bu gerçeği unutamıyorlardı.

İlk önce asker toplama ve kuralar yalnız çiftçilerin oğulları arasında yapıldı. Her asker kendi atını, silahlarını, tüm donanımını, üniformasını ve kendisine sadık olan bir hizmetçisini getirmekle yükümlüydü. Fakat zengin çiftçiler Clayton'un yeniden kurulan kontluğunda ayrı bir lejyon değillerdi. Alayın saflarını büyültmek için küçük çiftçi oğullarını, ormanlarda yaşayan avcıları, tarla kenarlarına yerleşen vahşi hayvan avcılarını ve hatta pek az da olsa sınıflarına dahil olan kişilere oranla daha yüksek bir düzeyde olmak koşuluyla "Beyaz Fakirler"i çağırmak zorunda kalmışlardı.

Bu son sınıftan toplanan askerler Yankeeler gibi zengin komşularına karşı dövüşmeye çok istekliydiler. Ama ortaya oldukça önemli parasal bir sorun çıktı: Küçük çiftçilerden pek azının atı vardı. Onlar tarlalarını katırlarla sürüyorlardı. Bunların pek azının dörtten fazla katırı olurdu. Bu dört katır da ancak onlara yeterdi. Yani bu katırları savaşta kullanacak durumları yoktu.

Fakir beyazlara gelince, onlar bir katır sahibi oldukları için kendilerini mutlu sayıyorlardı. Ormanlarda ve tarla kenarlarında oturanların ise atları da, katırları da yoktu. Bunlar avladıkları hayvanlarla ve topraklarında yetişen ürünlerle yaşamlarını sürdürüyorlardı. Genellikle mal takası yaparlardı. Yıl boyunca ceplerine beş dolardan fazla para girmezdi. Bir at ve bir üniforma sahibi olmak onlar için imkansızdı. Yokluk çekmelerine rağmen zengin çiftçiler gibi kaba bir gurur sahibiydiler. Zengin komşuları tarafından korunmayı, ya da onlardan gelecek küçük bir yardımı asla kabul etmezlerdi. Mac Intosh hariç; Scarlett'in babası, John Wilkes, Buck Munroe, Jim Tarleton ve Hugh Calvert başta olmak üzere kontluğun zengin çiftçileri Alay'ın donanımının tamamlanması için gereken parayı vermişlerdi. Parasal durumları iyi olan öteki

çiftçiler de kendi oğullarının ve bazı gençlerin giyim ve kuşamını sağlamayı kabul etmişlerdi. Bu iş öyle düzenli yürütülüyordu ki, askere alınanlar arasında hiç kimsenin onuru zedelenmeyecek biçimde değerli atlar ve üniformalar sağlanıyordu.

Alay haftada iki gün Jonesboro'da talim yapmak ve savaşın başlamasına dua etmek için toplanıyordu. Henüz yeterli sayıda at sağlanamamıştı. Askerler adliye binasının arkasındaki meydanda süvari tatbikatı yaparken havaya toz bulutları kaldırıyorlar, gırtlakları patlayıncaya kadar bağırıyorlar ve adliyenin salon duvarlarından alınan Amerikan Devrimi'ne ait kılıçları öyle şakırdatıyorlardı ki, gören kendini gerçek bir savaşın ortasına düşmüş sanırdı. Atı olmayanlar ise, atış talimi yapmadıkları zaman, kaldırımın kenarına Bullard Mağazalarının karşısına oturuyorlardı. Bunlar tütün çiğniyor, insanı ayakta bile uyutan öyküler anlatarak arkadaşlarını izliyorlardı. Bu askerlere silah atmayı öğretmek gereksizdi. Çünkü Güneyliler'in çoğu ellerinde bir silahla dünyaya gelmişti. Avda geçen tüm yaşamları onları keskin nişancı haline getirmişti.

Her talimde tarla kenarlarında yapılmış kulübelerden ya da çiftliklerden getirilen çeşitli silahların tümü bulunuyordu. Bunların arasında Alleganyler'in ilk geçişlerinde daha yeni yeni görülen uzun av tüfekleri, Georgia'nın henüz çocukluğu sırasında birden fazla yerliyi öldüren ve ağızdan dolma tromblonları, Seminol ve Meksika savaşlarında kullanılan arçon tabancaları, kabzası gümüş kakmalı düello tabancaları, kısa namlulu cep silahları, çift namlu av tüfekleri, ahşap bölümü çok değerli ağaçtan yapılmış olan yeni ve güzel İngiliz tüfekleri vardı.

Talimler daima Jonesboro'nun barlarında sona eriyordu. Akşamları subayların bütün çabalarına rağmen engelleyemedikleri kavga ve arbedeler çıkıyordu. Subaylar; bu dövüşler sırasında, daha Yankeeler'le savaşmadan ölen ya da yaralanan olmasın diye o bardan bu bara koşuşup duruyorlardı.

İşte bu tür arbedelerden birinde Stuart Tarleton,

Cade Calvert'e ve Tony Fontaine de Brent'e ateş etmişti. Kısa bir süre önce Virginia Üniversitesi'nden kovulan ikizler, Alay'ın düzenlendiği sırada evlerinde bulunuyorlardı. Orduya büyük bir istekle ve coşku ile katıldılar. Fakat iki ay önce çıkan ve kayda geçen bu yaralama olayından sonra, anneleri onları devlet üniversitesine orada kalmaları için kesin emirle göndermişti. Orada bulundukları sırada, talimlerin neşesine ortak olamadıkları için çok rahatsız oluyorlardı. İkizler için arkadaşlarıyla birlikte talime çıkmak, nöbet tutmak, silah atmak için öğrenimlerini yarıda bırakmak yeğdi.

Brent "haydi, tarlalar arasından geçerek Able'a gidelim", dedi. "Mister O'Hara'nın vadisini ve Fontaineler'in çayırını aşarız ve kısa süre sonra oraya ulaşırız."

— Bize tarla sincabıyla sebzeden başka yiyecek vermezler diye Jeems itiraz etti.

Stuart yüzünü buruşturdu:

— Sen hiçbir şey yemeyeceksin. Eve dönüp anneme bizim yemeğe gelmeyeceğimizi söyleyeceksin.

— Hayır gitmem! diye Jeems köpürdü. Yok yok! Gitmem Mrs. Beatrice beni kapı dışarı ederse ben de sizin kadar bu durumdan hoşlanmam. Asla gitmem! Önce o bana "Niçin beni gönderdiğinizi, niçin benim sizi eve getirmediğimi" soracak. O sizi kapı dışarı edemediği için benim üstüme atılacak. Tıpkı ördeğin mayıs böceğinin üstüne atıldığı gibi. Daha bitmedi. O bütün bunların benim suçum olduğunu da söyleyecek. Eğer beni Mister Wynderler'e götürmezseniz bütün gece ormanda dolaşır dururum ve belki de beni bekçiler paralar. Ama Mrs. Beatrice'in öfkesine hedef olmaktansa bekçilerin beni paralamalarını yeğlerim.

Bu sözler üzerine canları sıkılan ikizler, Jeems'e baktılar:

— Bir bekçinin kendisini paralamasını isteyecek kadar aptalmış. Annem haftalarca bunun acısını çıkarır. Bundan haberi yok. Yemin ederim ki zenciler insanın canını fazla sıkıyorlar.

Onları ortadan kaldırmak isteyenlerin iyi bir yöntem bulduklarına inanacağım geliyor.

— Kendimizin görünmek istemediğimiz bir sahneye Jeems'i çıkarmak doğru olmaz. Onu bizimle götürmemiz gerek. Hey beni dinle patavatsız, budala zenci tohumu! Gider de Wynder'in zencileriyle alay edersen ve onlara tavşanla tarla sincabından başka bir şey yiyemediklerini, bizimse piliç kızartması ve domuz yediğimizi anlatırsan... İşte o zaman ben... Ben yok mu... Seni anneme söylerim. Sonra bizimle birlikte savaşa da giremezsin, anladın mı?

— Alay etmek mi? Ben fakir zencilerle gidip alay etmem. Hayır efendim ben iyi terbiye edilmişimdir. Mrs. Beatrice size öğrettiği gibi bana da iyi davranmayı göstermedi mi sanıyorsunuz?

— Doğrusu üçümüzün üzerinde de pek başarılı olamadı eğitme konusunda... diye cevap verdi Stuart. Haydi yola koyulalım.

Atını mahmuzladı ve Gerald O'Hara'nın tarlalarından bulunduğu yeri ayıran hendeği kolayca atladı. Brent'in atı onu izledi. Daha sonra da Jeems'in atı hareketlendi. Genç zenci atın boynuna sıkı sıkı tutunmuştu. Jeems hendekten atlamaya korkuyordu. Fakat efendilerini izleyebilmek için daha büyüklerinden bile aşmak zorunda kalmıştı.

Gece ilerliyordu. Süvariler kızıl arklı tarlaları aşıyor, ırmağa doğru kurşun hızıyla iniyorlardı.

"Dinle Stuart!" diye Brent kardeşine bağırdı. "Sana Scarlett bizi yemeğe alıkoyacak gibi gelmiyor muydu?"

— Ben de böyle düşünüyordum. Ama sen sanıyorsun ki...

2

Genç Tarletonlar onu verandada bıraktıkları ve dört nala giden atları gözden kaybolduğu zaman, Scarlett bir uyurgezer gibi tekrar koltuğuna oturdu. Yüz çizgileri sertleşmişti. İkizler sırrını keşfetmesinler diye ne kadar gülümsemeye çalışmıştı. Yorgun görünüyordu. Ayaklarından birini altına aldı. Kalbi üzüntüden o kadar hızla çarpıyordu ki, göğsünden fırlayacakmış gibi geldi. Elleri soğuktu, bütün bedeni harap olmuş gibi bir duyguya kapıldı. Yüzünden acı ve perişanlık akıyordu. Yüzünden o zamana kadar yalnız kafasındaki düşüncelerle oyalanan ama şimdi ilk kez hayatın zorluklarıyla karşılaşan şımarık bir genç kızın şaşkınlığı okunuyordu.

Ashley, Melanie Hamilton ile evlenecek!

Ooo!... Bu haber doğru olamaz!... İkizler yanılmışlardır. Ona, kesin bir oyun oynamış olabilirlerdi. Ashley, Melanie'yi sevemezdi. Hiç kimse Melanie gibi küçücük bir sıskayı sevemezdi. Scarlett, Melanie'nin ince ve bir çocuğu andıran vücudunu ve çirkin denecek kadar çekicilikten yoksun yüzünü küçümseyerek anımsadı. Ashley onu aylardan beri görmemişti. Geçen yıl Oniki Meşe'de verdiği ziyafetten beri Atlanta'ya ikiden fazla gitmemişti. Hayır hayır! Ashley, Melanie'yi sevemezdi. O... o aldanamazdı. Çünkü onu asıl kendisi seviyordu. Onu seven yalnız Scarlett'ti. Bunu çok iyi biliyordu.

Scarlett, Dadı'nın yeri sarsan adımlarla avludan geçtiğini duydu. Üstünü başını düzeltti, yüzüne sakin bir görünüm vermeye çalıştı. Mevcut olmayan bir şeyi Dadı'nın keşfetmesine fırsat vermek asla akıllıca bir davranış olamazdı. Dadı, O'Haralar'ın kendisini sevdiklerini, ona bütün benlikleriyle bağlandıklarını biliyor, sırlarının kendi sırrı olduğunu takdir ediyordu.

Gizli bir şey hakkında en ufak bir kuşku, bir av köpeği gibi onun avının üzerine gitmesine yeter sebepti. Scarlett deneyimlerine dayanarak eğer Dadı'nın ilgisi hemen tatmin edilmezse Ellen ile konuşmaya kalkışacak ve işte o zaman her şeyi annesine anlatmak ya da iyi bir yalan uydurmak zorunda kalacaktı. Bunu çok iyi biliyordu.

Dadı avludan bahçeye çıktı. Fil gözlerini andıran iki gözünden, kurnazlık akan ihtiyar ve şişman bir kadındı dadı. Saf Afrika tipinde parlak siyah tene sahipti. Kanının son damlasına kadar O'Haralar'a bağlıydı. Bu kadının birtakım ilkeleri ve gururu efendilerinin gururu ile eşdeğerdeydi. Belki de onlarınkinden daha fazlaydı. Dadıyı, Ellen O'Hara'nın annesi Solange Robillard yetiştirmişti. Ellen O'Hara'nın annesi, hizmetçilerine olduğu kadar çocuklarına karşı da aynı cezayı uygulayan sivri burunlu, soğuk, sert karakterli bir Fransız kadınıydı. Dadı, Ellen'ı büyütmüş, ve onunla birlikte Savannah'ı terkederek evlendiği zaman yüksek yerlere yerleşmeye gelmişti. Dadı sevdiği yiyecekleri obur gibi yerdi. Scarlett'i çok sever ve ondan gurur duyduğu için bütün zamanını genç kıza nasihat etmekle ve ara sıra paylamakla geçirirdi.

— Efendiler gittiler mi? Niçin onları yemeğe davet etmediniz? Ben Pork'a haber vermiştim sofraya iki tabak fazla koyması için. Miss Scarlett niye kafa tutuyorsunuz?

— Ahh!... Onların sürekli savaştan söz etmelerinden öyle usandım ki, doğrusu yemeğe kalmalarını hiç istemedim. Hele babam onlarla bir ağızdan söze başlayacaktı. Mrs Lincoln'un aleyhinde onları konuşturacaktı.

— Bir köylüden farkın yok küçük hanım. Hele Mrs. Ellen ile ben sana böylesine emek verdikten sonra! Geceler artık soğuk oluyor. Şalınız yok mu? Size binlerce kez söyledim, akşamları omuzunuza bir şey almadan dışarıda otururşanız sıtmaya yakalanırsınız diye... Haydi bakalım, içeri girin Miss Scarlett!

Scarlett ihmalci bir tavırla arkasını döndü. Da-

dı'nın yüzündeki değişikliği farketmeyecek kadar bu şal sorunu ile ilgilenmesine çok sevindi.

— Hayır, güneşin batışını izlemek için burada kalmak istiyorum. Bak ne kadar güzel! Haydi git bana şalımı getir. Rica ederim dadıcığım, babam eve dönünceye kadar burada oturacağım.

Dadı kaygı dolu bakarken 'sesinizde nezleli bir hâl var" dedi.

— Yok canım, diye Scarlett sabırsızlandı. Haydi sen şalımı getir.

Dadı tekrar avluya çıktı. Scarlett onun sert bir sesle yakındaki uşaklardan birini çağırdığını işitti.

— Rosa, bana Miss Scarlett'in şalını getir.

Sonra daha yüksek bir sesle kızgınlığını ortaya koydu:

— Hey beceriksiz kadın! Gerekli olduğun zaman yerinde bulunmazsın. İşte ben kendim çıkmak zorunda kaldım.

Scarlett, şişman kadının merdivenlerde çıkardığı gıcırtıları işitti. Yavaşca koltuktan kalktı. Dadı döndüğü zaman Scarlett'in konuksever olmadığını söyleyip duracaktı. Genç kız da kalbinin param parça olduğu sırada, böylesine basit bir konu üzerinde tartışmaya katlanamayacağını hissediyordu. Üzüntüsünü bastırıncaya kadar nereye saklanabileceğini düşünerek bir süre ayakta durdu. Birden bir umut ışığı çaktı. Aklına bir fikir gelmişti. Bugün öğleden sonra, babası Oniki Meşeler'e Wilkeslar'ın çiftliğine uşağı Pork'un Karısı Dilcey'i satın alıp armağan etmeye gitmişti. Dilcey Oniki Meşeler'de kâhya ve ebe olarak çalışıyordu. Altı ay önce Pork ile evlenmişti. Uşak Pork; o günden beri gece gündüz demiyor, efendisine Dilcey'i satın alması, evlerinin ayrı kalmaması için yalvarıyordu.

O gün Gerald bu yalvarmalara artık dayanamayarak Dilcey'i satın almak üzere gitmişti. Scarlett, "ikizlerin anlattıkları doğru ise babam bunu kuşkusuz öğrenecektir" diye düşündü. "Hatta açıkca bir şey işitmeyecek olsa bile bunun farkına varabilirdi. Wilkeslar'daki

faaliyet dikkatini çekerdi. Yemekten önce onu yalnız görebilirsem gerçeği öğrenebilirim... Kuşkusuz bunun ikizlere özgü kaba şakalardan biri olduğu ortaya çıkacaktır."

Şimdi babasının eve dönme zamanıydı. Eğer Scarlett, onunla özel bir görüşme yapmak istiyorsa bahçedeki ağaçlı yolun sokakla birleştiği yere giderek Gerald'ı karşılardı.

İlk önce Dadı'nın kendisini gözetlemediğini anlamak için pencerelere doğru ilgisiz görünerek baktı. Yavaş yavaş dış sahanlığın merdivenlerinden indi. Dadı'nın kar rengi bir Hint kumaşı ile çevreli kocaman siyah yüzünün bir perde arkasında gizlenip gizlenmediğini kontrol etmek için tekrar pencerelere baktı. İzlenmediğini anladıktan sonra çiçekli etekliğini kaldırdı ve şeritleri özenle bağlanmış olan sandaletlerinin elverdiği oranda hızla ağaçlı yola doğru koştu.

Çakıl taşları döşenmiş ağaçlı yolun her iki yanından sarkan sedir ağaçlarının dalları birleşiyor, böylece uzunlamasına bir kubbe oluşuyordu. Scarlett, sedir ağaçlarının düğümlü dalları arasına girdikten sonra artık Dadı'nın kendisini göremeyeceğine karar verdi ve adımlarını yavaşlattı. Soluk soluğa kalmıştı. Çünkü korsesi koşmasını engelleyecek kadar sıkıyordu. Yine de hızlı hızlı yürümekten geri kalmadı. Böylece ağaçlı yolun sonuna vardı ve sokağa çıktı. Ev ile kendisi arasında bir perde oluşturan yere ulaşmadan önce ise hiç durmamıştı.

Yanakları al al olmuş, soluğu daralmıştı. Babasını beklemek için bir ağaç köküne oturdu. Gerald'ın daha önce dönmesi gerekirdi. Ama Scarlett bu gecikmeye sevindi. Böylece dinlenmeye ve babasının bir şeylerden kuşkulanmaması için kendisine çeki düzen vermeye zamanı olmuştu.

Her an nal sesleri duyar gibi oluyor ve yolu gözden geçiriyordu. Kalbi onu rahatsız edecek gibi çarpıyordu.

"Ooh! Yok yok olamaz! Niçin gelmiyor acaba?" diye kendi kendine soruyordu.

Sabah yağan yağmurla kırmızılaşan yolun kıvrım-

larına dikkatli bir gözle baktı. Şimdi yolu hayalinde yürüyordu. Tepeden iniyor, bostanları geçiyor, bir başka bayırdan çıkarak Ashley'nin oturduğu Oniki Meşe'de ula-şıyordu. Yol, şimdi Scarlett'e hiç bir şey ifade etmiyordu. Bu Ashleyler'in bir yunan tapınağı gibi bayıra yüksekten bakan beyaz sütunlu, güzel binalarına giden yoldu.

"Ah Ashley! Ah Ashley!" diye söylendi. Kalbi yine hızla çarpmaya başlamıştı.

Artık, Tarletonlar'ın dedikodularını getirdiği zamandan beri içine düştüğü sıkıntılı durumdan kurtulmuştu. Ama şimdi iki yıldan beri kendisini yakan humma ortaya çıkmıştı. Scarlett Ashley'nin hiçbir zaman şu anki kadar kendine çekici gelmesindeki garipliğe bir anlam veremiyordu. Çocukken hiç dikkatini çekmeden çevresinde dolaştığını anımsadı. Ashley'yi üç yıl süren Avrupa gezisinden döndükten sonra borçlarını ödemek üzere Tara'ya geldiği gün sevmişti. Bu sevgi tohumu, tam iki yıldır kalbinde iyice yeşermişti.

O gün... Scarlett verandada duruyordu. Ashley ağaçlıklı yoldan atla çıkmıştı. Kurşuni renkli üzerine tam oturan bir elbisesi vardı. Geniş siyah kravatı, fırfırlı gömleğini bütün güzelliğiyle gözler önüne seriyordu. Şimdi Ashley'nin üzerindeki tüm ayrıntıları, parlak çizmelerini, kravatındaki kabartma taşlı, meduse başlı iğneyi ve onu görür görmez hemen saygıyla eline aldığı panama şapkasını anımsıyordu. Ayağını yere koyar koymaz elindeki dizginleri bir zenci çocuğuna atmıştı. Scarlett'e bakmak için durmuştu. Anlam dolu kurşuni gözleri gülümsüyor, güneş kumral saçlarının arasında ışık oyunları oynuyordu. Başında güneşten bir taç parlıyordu sanki.

Ona "ne kadar da büyümüşsünüz Scarlett" demişti. Küçük adımlarla dış sahanlığı geçmiş, onun elini öpmüştü. Ya billur gibi bir suyu andıran sesi... Ashley'yi dinlediği an kalbinin çırpınışını asla unutamıyordu. Sanki müziği andıran bir ses keşfetmişti. İşte bu andan itibaren yemek için yiyeceğe, binmek için ata, uzanmak için yumuşak bir yatağa ihtiyacı olduğu ka-

dar Ashley'ye de ihtiyaç duymaya başlamıştı. İki yıl boyunca kontluğun içinde, balolarda, küçük toplantılarda, balık avı partilerinde, bayramlarda hep o Scarlett'e eşlik etmişti. Gerçi onu Tarleton kardeşler ya da Cade Calvert kadar sık sık göremiyordu. Onu görme konusunda Fontaineler'in en küçüğü kadar bir çaba harcamıyordu. Fakat hafta geçmiyordu ki, Ashley Tara'yı ziyarete gelmesin...

Gerçekten ona asla kur yapmamıştı. Parlak kurşuni gözlerinde Scarlett'in öteki erkeklerde gördüğü sıcak parıltıdan eser yoktu. Ama yine de... kendisini sevdiğini biliyordu. Bu konuda hiç aldanmazdı. Belki aklı değil ama içgüdüsü onu sevdiğini söylüyordu. Çok kez onu şaşırtan bir içtenlik, sevecenlik ve dostlukla üzerine yönelen bakışlarının canlılığını görmüştü. Evet evet, onu sevdiğini kesin biliyordu. Ama niçin bunu açıklamamıştı? İşte bunu bir türlü anlayamıyordu. Onda daha anlayamadığı daha çok şeyler vardı...

Ashley her zaman saygılı davranıyor, aradaki mesafeyi koruyordu. O ne düşündüğünü kimseye söylemezdi. Kimin ne düşündüğünü herkesin kesin olarak bildiği bir yerde Ashley'nin çok dikkatli davranması insanı çileden çıkarıyordu. Kontluk içindeki basit eğlencelerin bir çoğunda öteki gençlerin hiç birinden geri kalmıyordu. Avlanıyor, oyun oynuyor, dans ediyor, politik tartışmalara katılıyordu. O mevcutların arasında en iyi süvariydi. Ama onlardan bir konuda ayrılıyordu. Bu tür yaşam sürmek onun amacı ve hedefi değildi. Böylece kitaplarla, müzikle ilgilenen, şiire büyük bir istekle kendini veren tek adam oydu.

Ah neden böylesine saygılı bir davranışa yöneliyordu? Scarlett'i hiç ilgilendirmeyen Avrupa, kitaplar, müzik, şiir gibi şeylerden neden uzun uzadıya söz ediyordu? Bütün bu olumsuzluklarına rağmen neden çekici bir görünümü vardı? Birbirini izleyen gece ziyaretlerinde Scarlett verandanın alaca karanlığında onun yanında oturuyordu. Ziyaret bittikten sonra kendini yatağına atıyor, bir o yana, bir bu yana dönüyor; gelecek ziyarette evlenme teklifinde bulunacağını düşünerek

kendisini teselli ediyordu. Yeni bir ziyaret gerçekleşiyor, fakat istenilen, umulan şey yine gerçekleşmiyordu. Birbirini izleyen ziyaretler Scarlett'i yiyip bitiren hummanın artmasına neden oluyordu.

Onu seviyordu, ona ihtiyaç duyuyordu, ama o bu gerçeği anlayamıyordu. Ashley, Tara'nın üzerinde esen rüzgar kadar, kıvrım kıvrım akan dere kadar doğaldı, onlar kadar basitti ve ömrünün sonuna kadar karışık bir işi anlama yeteneği yoktu.

Scarlett şimdi çok çapraşık yaradılışa sahip bir kişinin karşısında kalmıştı. Çünkü Ashley boş zamanlarını çalışmak, hareket etmekle değil; düşünmekle, hiçbir gerçek izi olmayan rüyaları izlemekle geçiren insanların neslindendi. Ashley Georgia'dan daha güzel bir dünya içinde yaşıyordu ve gerçeği pek iyi göremiyordu. İnsanları izliyor, onlara sevmeden ya da nefret etmeden bakıyordu. Hayata karşı bir heyecan duymuyordu. Evreni ve kendinin evrendeki yerini orada olanlar için görüyor, böyle şeylere omuz silkerek kendini müziğe, kitaplara ve kendi dünyasına veriyordu.

Scarlett, onun ruhu kendi ruhuna böylesine yabancıyken, ona alışmak için ne yapması gerektiğini de bilemiyordu. Ashley'deki sır; anahtarı ve kiliti olmayan kapı gibi merakını artırıyordu. Onu kuşatan ve kendisine hiçbir şey anlatmayan bu durum Ashley'ye karşı olan aşkını ve dikkatini artırmaktan başka bir işe yaramıyordu. Onun sessiz kalışı, kafasında yalnız onun olma düşüncesinin daha çok yer etmesine neden oluyordu.

Günün birinde ona evlenme teklifi edeceğinden hiç kuşku duymamıştı. Scarlett, bir hayal kırıklığının ne olduğunu bilemeyecek kadar gençti. Üstelik fazla kapalı yetiştirilmişti. İşte şimdi bir yıldırım darbesini andıran o korkunç haberi öğrenmişti. Ashley, Melanie ile evlenecek! İşte bu doğru olamazdı. Evet, ne mümkün! Daha geçen hafta Fairhill'den şafak vakti atla dönerlerken ona; "Scarlett, size söyleyecek o kadar önemli bir sözüm var ki, nasıl açıklayacağımı bilemiyorum" demişti.

Scarlett alçakgönüllülükle gözlerini indirmişti. Kalbi vahşi bir sevinçle hızlı hızlı çarpmaya başlamıştı. Artık mutlu anın geldiğine inanıyordu.

Daha sonra şunları söylemişti:

— Fakat şimdi değil! Nerede ise eve geldik. Zamanımız kalmadı. Ah Scarlett ben ne adi biriyim!...

... Ve atını, mahmuzlayıp Tara tepesine doğru dört nala koşturmuştu.

Scarlett ağaç kütüğüne oturduğu andan itibaren herşeyi hatırlıyor ve Ashley'nin bu sözlerini kendine göre yorumluyordu. Birden bu tatlı sözler başka bir anlama gelmeye başladı ve giderek onun aklına korkunç şeyler soktu: Ya Ashley'nin söylemek istediği bu nişan ise!

Genç kız "Ahh! Babam niçin dönmüyor?" diye inledi. Bu bekleyişe artık tahammül edemiyordu. Gözlerini, umutla yolun üzerinde gezdirdi. Heyhat! Yine üzüntüsü, sıkıntıları sürüyordu.

Güneş ufukta batmıştı. Dünyanın son çizgisini tutuşturan kızıl ışınlar, artık pembeye dönüşüyor, yer yer grileşiyordu. Gökyüzünün mavisi kayboluyor, saka kuşu yumurtalarının gümüş rengini alıyordu. Kırlardaki akşamın doğal sessizliği Scarlett'in çevresine gizli gizli yayılıyordu. Gölgeler de giderek kararıyordu. Toprağın kızıl görünümü, kan renginin sihrinden vazgeçiyordu. Çevrede artık gümüş renkli toprak parçaları görünüyordu. Yolun öteki yanındaki çayırda atlar, katırlar, inekler ahıra girme zamanını bekliyorlardı. Hayvanlar çevredeki sessizliğe uygun olarak hareketsiz duruyor ve çayırı çevreleyen çalı ile dikenlerin koyu rengini sevmiyorlardı. Scarlett'i gördükleri zaman da sanki bir insanın onlarla birlikte bulunmasından mutlu olmuşlar gibi kulaklarını sallıyorlardı.

Bu sihirli alaca karanlıkta, kısa bir süre öncesine kadar yeşil renkleri olan ırmak kenarındaki büyük çamlar, çivit rengi gökyüzünün karşısında daha da siyahlaşıyorlardı. Sıra sıra büyük ve yaşlı çamlar ırmağın sarı ve ağır suyuna karşı set oluşturmakla görevli devlere benziyorlardı. Öteki kıyıya hakim olan tepenin

üzerindeki Wilkeslar'ın beyaz ocakları, çevresindeki sık meşe ağaçlarına karışıyor ve gözden kayboluyordu. Yalnız bir masanın üzerine konmuş lambanın saçtığı küçük, cılız ışık ta uzakta bir evin bulunduğunu anımsatıyordu. Ilık ve nemli bir bahar rüzgarı genç kıza toprağın ve taze otların güzel kokusunu getiriyordu.

Güneşin doğuşu-batışı, ilkbahar, doğadaki yenilenme, yeşil çayırlar-kırlar, Scarlett için bir mucize değildi. O, bu eşsiz güzelliğe, soluduğu havadan ya da içtiği sudan daha fazla dikkat etmiyordu. Çünkü güzellik, Scarlett için yalnız kadın ve erkek yüzlerinde, atlarda, ipek elbiselerde vardı.

Artık Tara'nın bakımlı tarlalarını iyice kaplayan sakin alaca karanlık, onun acı içindeki ruhuna derman oldu. Scarlett bu toprağı farkında olmadan o kadar seviyordu ki bu sevgi, annesinin dua ederken yurdunu sevmesiyle eşdeğerdi.

Gerald, dolambaşlı yol üzerinde hâlâ gözükmemişti. Eğer Scarlett biraz daha bekleyecek olsaydı, Dadısı onu aramaya ve homurdana homurdana eve getirmeye çıkacaktı. Artık karanlığa gömülmek üzere olan yola gözünü dikmekten yorulduğu bir sırada, çayırın aşağı tarafından nal sesleri duydu. Sonra sakin bekleşen atlarla, ineklerin dağıldıklarını farketti. Gerald O'Hara, tarlaların arasından geçerek dört nala evine dönüyordu.

İri gövdeli, ince bacaklı atının üzerinde tepeye doğru çıkıyordu. Uzaktan kendine göre fazla büyük bir at üzerinde tünemiş bir genç çocuk gibiydi. Uzun beyaz saçları rüzgarda dalgalanıyordu. Ara sıra yüksek sesle bağırarak ve kamçısı ile vurarak atını sürüyordu.

Tamamen kendisine, kendi acısına dalmış olmasına rağmen O, babasını sevgi dolu bir gururla karşılamaktan geri kalmadı. Çünkü Scarlett'in gözünde babası eşsiz ve mükemmel bir binici idi. "Biraz içtiği zaman neden hendekleri aşma hevesine kapıldığını anlayamıyorum" diye düşündü. "Hele geçen yıl yine tam burada, attan düşüp dizkapağını kırdıktan sonra, insanın bu olaydan ders alması gerekmez miydi? Üstelik bir

daha atı hendeklerden aşırtmayacağına dair anneme yemin etmesine rağmen..."

Scarlett babasından hiç korkmazdı. Kendisini ona kızkardeşlerinden daha yakın hisserdi. Atla çitlerden, hendeklerden atlamak, karısından bu sırrı saklamak Gerald'da bir gençlik gururu uyandırırdı. Scarlett, babasını daha iyi görmek için kütükten kalktı.

İri gövdeli at hendeğe ulaştı, hamle yaptı ve bir kuş hafifliğiyle ileri doğru fırladı. Binicisi heyecanlı seslerle onu uyarıyordu. Havada kırbacını şaklatıyordu. Bukleli gümüş renkli saçları ensesinin üzerinde dalganıyordu.

Ağaçlar ve karanlık Gerald'ın kızını görmesini engelledi. Yola çıkınca durdu, atının boynunu okşadı.

"Bu kontlukta, hatta bu ülkede senin bir eşin yoktur" diye İrlanda aksanıyla gururla bağırdı. Amerika'da otuz dokuz yıldır oturmasına rağmen şu İrlanda aksanını hiç bırakmamıştı. Sonra şapkasını ve gömleğini düzeltti. Boynuna dolaşmış olan kravatını öne getirdi.

Scarlett babasının kendisine çeki düzen vermesini, yalnızca karısının karşısına bir komşuyu ziyaretten dönen aklı başında bir adam gibi çıkmak istediği için yaptığını biliyordu. Ayrıca şunu da pek iyi biliyordu. Gerald ziyaretin gerçek sebebini açıklamadan karısını en iyi koşullarda konuşturmak istiyordu.

Scarlett bir kahkaha attı. Böylece Gerald'ın hayret dolu dikkatini kendi üzerine çekeceğini sanıyordu.

Kızını tanıdı. Kızıl yüzünde yarı memnunluk, yarı sıkılmış bir ifade belirdi. İstemeye istemeye ve biraz zorlukla atından indi. Çünkü dizi bükülmüyordu. Dizginleri koluna geçirerek kızına doğru yürümeye başladı. "Oo küçük hanım" diyerek kızının yanağını okşadı. "Demek beni gözetliyordun. Geçen hafta kardeşinin yaptığı gibi annene benim hakkımda kötü şeyler söyleyeceksin değil mi?"

Gerald'ın biraz kısık olan sesinde az da olsa hiddet ifadesi seziliyordu. Scarlett babası ile şakalaşmak için hızlı bir hareketle kravatını ağzına aldı, dilini şakırdat-

tı. O kızına doğru soluk alırken, havaya hafif bir mant ile karışık viski kokusu yayıldı. Gerald aynı zamanda çiğneme tütünü, meşin ve at kokuyordu. Scarlett bu kokuları babasından almaya o kadar alışıktı ki, bunları öteki erkeklerde de görmekten hoşlanıyordu.

"Hayır baba! Ben Suellen gibi hafiflik yapmam," diyerek kesin tutumunu ortaya koydu. Böylece babasını rahatlatmak istiyordu.

Gerald orta boylu bir adamdı. Boyu bir yetmişi biraz geçerdi. Ama öyle geniş omuzları ve öyle kalın boynu vardı ki, otururken gören bir kimse onu daha uzun boylu sanırdı. İri gövdesi daima ayrık duran iki kısa, fakat sağlam bacak üstündeydi. Ayaklarında ince deriden yapılma çizmeler eksik olmazdı. Kendilerini iri endam konusunda ciddiye alan kısa boylu adamların çoğu gülünç olur. Ama unutulmamalı ki kümesteki horoza çok değer verilir. İşte Gerald için de durum böyleydi.

Hiç kimsenin Gerald O'Hara'nın küçük boyunun gülünçlüğünü düşünmeye cesareti yoktu. Altmış yaşındaydı. Dalgalı, gümüş renkli saçları vardı. Çok iyi korunmuş yüzünde kırışık yoktu. Mavi ve sert gözleri, pokerde kartların nasıl ayrılacağını bilmekten başka sorunlarla ilgilenmemiş olan bir adamın ezeli gençliğini anımsatıyordu. Yıllar önce terkettiği anavatanının sınırları içinde hatları yuvarlak, güzel renkli yüzü, geniş ağzı ile onun kadar karakteristik bir İrlandalı'ya pek az rastlanırdı.

Bu kaba görünüm altında Gerald, şefkat dolu bir kalbe sahipti. Hangi sebeple olursa olsun, zulüm ve baskı altında bir esirin ağlamasını duymaya ya da bir çocuğun gözyaşı dökmesini görmeye asla dayanamazdı. Bu yanının farkedilmesini de istemezdi. Ona yaklaşanların beş dakika içinde çok iyi kalpli olduğunu hemen anlayacaklarını bilmiyordu. Eğer bu konuda kendisinden hesap sorulacak olsa çok incinirdi. Çünkü Gerald bir sürü emir verdiği zaman herkesin titreyeceğine ve kendisine boyun eğeceğine inanırdı. Oysa çiftlikte kendisine boyun eğen tek kişinin karısı Ellen ol-

duğu aklına asla gelmemişti. Bu sırrı da asla öğrenmemeliydi. Çünkü Ellen'dan tutun da esirlerin en aptalına kadar herkes, onun sözlerinin kanun olduğuna Gerald'ı inandırmak için uyarılmış ve aralarında gizlice anlaşmıştı. Scarlett, bu öfke nöbetlerine ve gürültü patırtılara herkesten daha az üzülürdü. O ailenin en büyük çocuğuydu. Gerald'ın aile mezarlığında yatan üç oğlundan sonra yerine geçecek başka oğlu olmayacağını öğrendiğinden beri en çok sevip hoşlandığı ve şımarttığı kişi Scarlett olmuştu. O babasına, kızkardeşleri Carreen ve Suellen'dan daha çok benzerdi. Dünyaya geldiği zaman Caroline Iren adı verilen birinci kızkardeş ince yapılı ve içekapanık bir çocuktu. İkinci kızkardeş (Susan Elinor) ise şık olmaya meraklıydı.

Scarlett ile babası birbirlerine sessiz bir anlaşmayla bağlıydılar. Eğer Gerald, onu yarım mil katedip kapıdan çıkmak yerine bir duvardan aşarken yakalarsa ya da bir hayranıyla alışılmadık bir saatte birlikte görürse, terbiye etme işini kendi üstlenir ve bu durumdan Ellen ya da Dadı'ya hiç söz etmezdi. Scarlett de onun karısına verdiği söze rağmen atı ile bir hendekten atladığını görürse ya da pokerde kaybettiği paraların kesin tutarını, kontlukta eksik olmayan dedikoducudan öğrenirse akşam yemekte gaf yapma sanatında birinci olan Suellen gibi imalı sözler etmezdi. Babakız, böyle sorunları Ellen'ın yanında açmanın işi daha da zora koşmak olacağını çok iyi biliyorlardı. Onlar Ellen'ın gereksiz yere sevgisini ve şefkatini incitmek istemiyorlardı.

Scarlett günün tükenmek üzere olan son aydınlığından yararlanarak babasına baktı. Onunla birlikte olmaktan güç ve cesaret aldı. Babasında çok hoşuna giden ilkel ve sert bir yan vardı. En küçük bir eleştiriyi bile hoşgörüyle karşılama duygusundan yoksundu babası... Ama o, Ellen ve Dadı tarafından bugüne kadar sürekli yapılan uyarılara, gösterilen çabalara rağmen bir ölçüde aynı niteliklerin kendisinde de bulunduğunun farkında değildi.

"Bakın, tam eve girebilecek duruma geldiniz işte!"

dedi. "Eğer siz iftiharla anlatmaya kalkışmayacak olursanız, yine istenmeyen şeyler yaptığınızın farkına varılmayacağını sanırım. Ama bana öyle geliyor ki, siz geçen yıl aynı hendeği atlarken dizinizi kırdıktan..."

— Haa şu! Hendekten atlayıp atlayamayacağıma eğer kendi kızım karar verecekse Allah belamı versin daha iyi olur, diyerek Scarlett'in yanağını tekrar sıktı. Boynumu kırarsam bundan sana ne küçük hanım? Sen söyle bana, sırtından şal olmadan buralarda ne yapıyorsun?

Tatsız bir konuşmadan kaçınmak için özel ve teklifsiz davranışlara başvurduğunu kabul ederek, babasının koluna girdi. "Sizi bekliyordum," dedi.

"Bu kadar gecikeceğinizi tahmin etmemiştim. Size yal-nızca Dilcey'i satın alıp almadığınızı sormak istiyordum."

— Kuşkun mu var? Elbet satın aldım. Hem de yıkım olacak bir paraya... Aynı zamanda küçük Donzelle'i ve Prissy'yi de satın aldım. John Wilkes onları bana bedava vermek istiyordu. Fakat Gerald O'Hara'nın iş için dostluktan istifadeye kalkıştığından söz edilmesi hoşuma gitmez. İkisi için John Wilkes'a yüz doları zorla kabul ettirdim.

— Tanrım! Baba üç yüz dolar mı verdin? Prissy'yi satın almanıza gerek yoktu.

— Yaptığım işler için kızlarımın kararlarını mı alacağım? diye Gerald hoş bir hareketle kızını uyardı.

— Prissy bir...

— Tanırım onu! O budala olduğu kadar hilecedir de, diyerek Scarlett babasının gürültülü cevaplarından asla yılmamış bir halde sözünü kesti. Onu satın almanızın tek sebebi Dilcey'in bunu sizden yalvar yakar istemesidir.

Şimdi koskocaman adam şaşkın ve utanmış görünüyordu. İyilik yaptığına ilişkin bir kanıt bulunduğu zaman o daima böyle olurdu. Scarlett bu durumu farketti ve gülümsemesini gizlemedi.

— Eee sonra... Devam et! Başka bir diyeceğin var

mı? Çocuğu olmadan Dilcey'i satın almak neye yarar ki? Her gün ağlayıp sızlanacak olduktan sonra... Bir daha bir zencinin çiftlik dışından evlenmesine izin vermeyeceğim. Bu gerçekten çok pahalıya oturuyor. Haydi gel minik kedim, yemeğe gidelim!

Gölgeler yok oluyor, çevre kararıyordu. Son yeşil yansıma da gökyüzünden silinmişti. İlkbaharın ılıklığı giderek yerini hafif bir serinliğe bırakıyordu.

Scarlett'in adımları sanki geri geri gidiyordu. Eve bir an önce dönmek onun işine gelmiyordu. Gerald da onun amacını anlamadan önce Ashley konusuna nasıl yaklaşacağını düşünüyordu. Bu çok güç bir durumdu. Çünkü Scarlett'in böyle bir durum karşısında nasıl davranacağını biliyordu. Genç kızdan yumuşak bir tepki beklemek aptallık olurdu. Gerald ona ne kadar çok benziyordu. Kızı kendi kaçamaklarını ne ölçüde anlarsa, o da Scarlett'in zorda kaldığını aynı ölçüde anlayabiliyordu.

— Şu Oniki Meşeler'de ne var, ne yok?

— Değişen bir şey yok, hep aynı. Cade Calvert oradaydı. Dilcey işini bitirdiğim zaman birkaç toddie içmek için verandada oturduk. Cade, Atlanta'dan gelmiş. Orada her şey eskisi gibiymiş. Yalnız savaştan söz ediyorlar ve...

Scarlett derin bir soluk aldı. Eğer babası da bir savaştan söz etmek ve ayrılma konusunu açmak talihsizliğini gösterecek olursa, onu saatlerce susturmak mümkün olamazdı. Babasının sözünü kesip, konuyu birdenbire başka bir yöne çevirmeyi uygun buldu:

— Yarınki piknikten söz açıldı mı?

— Yaa evet! Piknikten konuştuk. Miss bilmem kim... Hani geçen yıl buradaki küçük güzel kız vardı ya... Ashley'nin teyzesinin kızı... Biliyorsun ya... Tamam Miss Melanie Hamilton işte. O ve kardeşi Atlanta'dan gelmişler. Ve...

— Aaa... O mu gelmiş?

— Evet, o küçük, sakin kızcağız. Kendinden hiç söz etmeyen kız. İyi bir kadıncık. Ne o? Haydi gel kızım!

Öyle sürüklenip durma. Neredeyse annen bizi aramaya çıkacak.

Bu haberi duyan Scarlett'in kalbi burkuldu. O, bütün olumsuz ihtimallere rağmen Melanie Hamilton'u bir şeylerin Atlanta'da alıkoyacağını umuyordu. Babasının bile Melanie'nin kendinden farklı olan sevimli ve sakin tabiatını takdir etmesi onu daha da üzdü.

— Ashley de orada mıydı?

— Evet.

Gerald bu kısa cevaptan sonra kızının kolunu bıraktı, ona doğru dönüp gözlerinin içine bakarak konuşmaya yeniden başladı:

— Eğer bunun için beni karşılamaya geldiysen uzun uzadıya körebe oyunu oynayacak yerde neden doğrudan sormadın?

Scarlett ne cevap vereceğini bilemedi. Yüzünün kıpkırmızı olduğunu anladı.

— Haydi söyle!

O yine bir cevap bulamadı. Babasının onu dövmesini ve susması için emretmesini çok ama çok istiyordu.

— Oradaydı. O ve kızkardeşleri bana tatlı dille seni sordular. Yarın senin mutlaka pikniğe geleceğini umduklarını söylediler.

Gerald konuşmasını daha yumuşak bir sesle sürdürdü:

— Ashley ile senin aranda ne var?

— Hiçbir şey yok diye cevap verdi Scarlett babasından yüzünü kaçırarak... "Haydi eve gidelim" dedi daha sonra...

— Demek şimdi de sen eve gitmek istiyorsun öyle mi? İyi ama ben bu işi anlamadan buradan bir adım öteye gitmem. Şimdi düşünüyorum da... sen bu son zamanlarda bir garip hal aldın. Ashley sana saygıda kusur mu etti? Evlenme teklifinde mi bulundu?

— Hayır.

— Böyle bir şey de yapmayacaktır.

Babasının son sözleri üzerine Scarlett bir öfke nö-

betine kapıldı. Ama Gerald'ın verdiği bir sır gerçeği öğrendiği için Scarlett'i biraz sakinleştirdi.

— Dilini sıkı tut kızım! Kimseye söyleme! John Wilkes bana yemin vererek gizlice söyledi: Ashley, Melanie ile evlenecekmiş. Nişanları yapılacak.

Fakat Scarlett'in bütün vücudu birden titremeye başladı. Demek ki ikizlerin verdiği haber doğruydu! Kalbi vahşi bir hayvanın pençeleri altındaymış gibi burkuluyordu. Çözümlenmesine yardımcı olamadığı bir sorunla karşı karşıya kalmaktan canı sıkılan ve üzülen babasının, yine gözlerinin içine baktığını farketti. Gerald kızını çok seviyordu, fakat çocukca hevesler ve tutumlar yüzünden kendisini güç durumda bırakmasını hoş karşılamıyordu. Scarlett ona tüm dertlerini ve sıkıntılarını açmalıydı.

— Demek sen kendini elaleme maskara ettin! Öyle mi? Hepimizi maskara ettin! diye üzüldüğünde her zaman olduğu gibi sesini yavaş yavaş yükselterek bağırdı. Demek bu kontluk içinde ondan daha iyilerini bulabileceğin halde, seni sevmeyen birine kur yaptın!

Babasının öfkesi ve gururunun kırılması Scarlett'i bir parça sakinleştirdi.

— Ben ona kur yapmadım. Bu... Bu haber beni hayrete düşürdü, hepsi o kadar.

— Yalan söylüyorsun! dedi Gerald ve kızının perişan haldeki yüzüne şefkatle eğildi. Çok üzgünüm yavrum. Fakat ne de olsa henüz sen çok gençsin daha.

Scarlett zor duyulan bir sesle cevap verdi:

— Annem sizinle evlendiği zaman on beş yaşındaymış. Oysa ben on altısındayım.

— Annen başkaydı. O hiçbir zaman senin gibi delişmen olmadı. Haydi gel yavrum. Kendini toparla. Seni gelecek hafta Eulalie halanı görmeye götüreceğim. Orada Sumter Kalesi için yapılan eğlencelerde Ashley'yi unutursun.

Scarlett "beni çocuk yerine koyuyor" diye düşünürken, öfke ve üzüntüden boğuluyordu. "Yediğim dayağı unutmam için bana yeni bir oyuncak önerirse her şe-

yin düzeleceğini sanıyor." diye düşündü.

— Hayır! Böyle tehdit eder gibi suratını asma" dedi Gerald. Aklını başına topla ve Stuart ve Brent Tarletonlar'dan biriyle evlen. Bunu iyi düşün kızım. Bu ikizlerden biriyle evlenirsen, çiftlikler birleşir. Jim Tarleton ve ben iki çiftliğin birleştiği yerde, şu büyük çam ormanında sana güzel bir ev yaptırırız. Sonra...

— Bana çocukmuşum gibi davranmaktan vazgeçecek misiniz? diye bağırdı Scarlett. Charleston'a gitmek istemem, ikizlerden biriyle evlenmek istemem, ev istemem. Ben yalnız...

Durdu. Sanki Basra harap olduktan sonra bütün bunlar neyime, demek istiyordu.

Babasının sesi garip sayılacak biçimde sakindi. Pek kullanmadığı düşünce hazinesinden cümleler çıkarıyormuş gibi konuşmaya başladı:

— Senin istediğin yalnız Ashley'dir. Ama onu elde edemeyeceksin. Eğer o seninle evlenmek isteseydi yalnızca John Wilkes ile olan dostluğumuz adına buna razı olurdum.

Gerald kızının hayret dolu bakışlarını farketti:

— Ben kızımın mutlu olmasını isterim. Oysa sen onunla mutlu olamazdın.

— Evet evet!

— Hayır yavrum. Mutluluğa ancak birbirlerine benzeyen çiftlerin evlenmeleriyle ulaşılabilir.

Scarlett birden bağırmak ihtiyacı duydu:

— Fakat annemle siz çok mutlusunuz. Ama hiç birbirinize benzemiyorsunuz!

Babasından yaptığı küstahlığa karşı bir tokat yemekten korkarak konuşmasını kesti.

"Bizim ailenin bireyleri Wilkeslar'dan farklıdır," diye sözcüklerini özenle seçerek tekrar söze başladı Gerald.

— Wilkeslar bütün komşularımızdan farklıdırlar. Onlar garip yaratıklardır. Kendi aralarında evlenmeleri ve garipliklerini aile içinde saklamaları daha iyi olur.

— Fakat baba, Ashley garip...

— Ağzını kapa, yumurcak! Ben bu çocuk aleyhinde hiçbir şey söylemedim. Ona karşı sempatim de vardır üstelik. Garip dedimse, deli demedim. Onun garipliğini; bütün servetini at üstünde kaybeden Calvertler'le ya da her meyhanede tüm güçlerini bir-iki sarhoşa veren Tarletonlar'la, hatta uydurma bir hakaret iddiasıyla adam öldüren şu küçük kendini beğenmiş kaba herifler Fontaineler'le karşılaştırmak yanlış olur. Bu çeşit gariplikler kolay anlaşılır. Ashley'nin karısı olsaydın o başka bir kadınla kaçar ya da seni döverdi demek istemiyorum. Zaten sen o zaman daha mutlu olurdun. Çünkü nereye bağlı olduğunu bilecektin hiç olmazsa... Fakat onun garipliği bambaşka bir şey. Onu anlamak mümkün değil. Benim bu çocuğa karşı sevgim var. Ama anlattığı şeylerden çoğunun başı-sonu belli değil. Haydi yavrum, bana doğruyu söyle. Onun kitaplar, şiirler, müzik, yağlıboya resimler ve bu gibi şeylerle ilgili bütün saçmalıklarını ve anlaşılmaz sözlerini biliyor musun?

— Ah baba, diye sabırsızca bağırdı Scarlett. Onunla evlenseydim bütün bunları değiştirirdim.

— Haa! Evet seni hep böyle görmek isterim ben, diye cevap verdi babası. Sonra kızının içini okuyan gözlerle ona bakarak şöyle konuştu:

— Anlaşılıyor ki erkekler hakkında fazla bir şey bilmiyorsun. Ashley'yi bırak. Hiçbir kadın, kocasının karakterini değiştiremez. Bu düşünceyi aklından çıkar. Üstelik bir Wilkes'in huyunu değiştirmek... İlahi kızım! Bütün aile o çocuk gibidir. Onlar çok eskiden beri böyledir. Kuşkusuz hep böyle kalacaklardır. Onlar doğuştan gariptirler. New York ve Boston'a opera dinlemek, resim seyretmeye giderek katlandıkları zahmetleri bir düşün. Yankeeler'e Almanca, Fransızca kitaplar ısmarlarlar. Her insan gibi boş zamanlarını avlanmak ya da poker oynamakla geçirmeleri gerekirken, Allah bilir neler okurlar, ne hülyalar kurarlar.

Sanki babası Ashley'yi kadınlaşmış olmakla suçlamış gibi Scarlett, "bütün kontluk içinde hiç kimse Ashley kadar iyi ata binemez" diye öfkeyle söylendi. Hayır

hiç kimse onun gibi ata binemez. Belki babasından başka... Poker oynamaya gelince, geçen hafta Jonesboro'da sizden iki yüz dolar kazanmamış mıydı?

— Dediğin gibi Ashley en iyi ata binen kişidir. En iyi poker oynayandır. O da doğru. Eğer içmek isterse Tarleton kardeşleri masanın altına yuvarlayabileceğine itiraz etmem. O bu işlerde çok yeteneklidir. Ama bütün bunları ruhsuz yapar. İşte bu yüzden ona garip diyorum ya...

Kalbi kırılmış olan Scarlett sustu. Kendini savunamıyordu. Çünkü babasının haklı olduğunu biliyordu. Ashley mükemmel yaptığı bu şeylerin hiç birine ruhunu vermezdi. Başkaları için çok önemli olan bu gibi şeylere o pek az ilgi gösterirdi.

Scarlett'in sessiz kalışını iyiye yorumlayan Gerald, kızının kolunu okşadı ve başarı kazanan bir kişi edasıyla şöyle konuştu:

— Haydi Scarlett! Sen de kabul ediyorsun bütün bunların doğru olduğunu. Ashley gibi bir kocayı ne yapacaktın? Wilkeslar'ın hepsi kaçıktır.

Daha sonra şefkat dolu bir sesle devam etti:

— Az önce Tarletonlar'dan söz ettimse bu onları ileri sürmek için değildi. Gerçi bunlar iyi çocuklardır ama Cade Calvert için bir karar verecek olursan bak buna hiç itiraz etmem. İhtiyar bir Yankee ile evlenmişse de Calvertler'in hepsi mert kişilerdir. Ben bu dünyadan gittiğim zaman... Kimse duymasın benim cici kızım, Tara'yı sana ve Cade'e bırakacağım.

— Bana bir saltanat bağışlasanız bile Cade'i istemem, diye bağırdı Scarlett. Hatta kulaklarımı çekip koparsanız çok daha mutlu olurum. Ne Tara'yı, ne başka bir çiftliği isterim. İnsan böyle şey... olunca çiftlik ne işe yarar.

Scarlett, "insan istediği adamdan yoksun olunca..." diyecekti. Ama Gerald, dünyada Ellen'den sonra en çok sevdiği şey olan Tara'yı armağan etmesine karşılık aldığı bu cevaba çok kızdı ve üzüldü. Bir süre homurdanıp durdu.

— Söyle bakalım Scarlett O'Hara! Bu Tara topraklarının değersiz olduğunu iddiaya kalkışmayacaksın ya!

Genç kız inatla başını eğdi. Babasının öfkelendiğini düşünmeye üzüntüsü elvermiyordu. Gerald tekrar konuşmaya başladı:

— Dünyada değerli olan tek şey topraktır. Birden kısa kollarıyla öfkeli hareketler yaptıktan sonra şöyle dedi:

— Dünyada tek sürekli olan şey odur. Bunu sakın unutma! Bu uğrunda çalışmak, dövüşmek... hatta ölmek zahmetine değen tek varlıktır.

— Ah baba! diye Scarlett bıkkın ve yıkılmış bir biçimde babasının görüşlerine cevap verdi. Tam bir İrlandalı gibi konuşuyorsun.

—Hiçbir zaman İrlandalı olmaktan utanmadım. İrlandalı olmaktan gurur duyarım. Ama sakın unutma yavrum! Sen yarım İrlandalı'sın. Yine de damarlarında bir damla İrlandalı kanı taşıyanlar için üzerinde yaşadıkları topraklar anaları gibidir. Şu anda senden utanıyorum. Ben sana dünyanın en güzel toprağını bağışlıyorum. Orada ülkemizin Melth kontluğundaki topraklar hariç... Sen ise ne yapıyorsun? Yüzünü buruşturuyorsun değil mi?

Gerald, Scarlett'in acınacak durumdaki yüzünde onu durduran bir şeyler olduğunu fark edince, onun hoşuna gitmek için gürültülü ve şiddetli bir tonla sözlerine serbest bir biçimde devam ediyordu.

—Haydi sen daha gençsin. Sana da bu toprak sevgisi bulaşacak. Madem ki İrlandalı'sın sen de bu sonsuz sevgiyi yaşayacaksın. Sen çapkının tekisin ve aşıklarından başka bir şey düşünmüyorsun. Yaşlandığın zaman toprak neymiş, anlayacaksın. Haydi Cade'i ya da ikizleri yahut Even Munroe'nun oğullarından birini seç. Senin için neler yapacağım göreceksin!

— Ah baba!...

Gerald tartışmayı gereğinden fazla uzatmış ve sorunu çözümlemek isterken çok fazla sıkılmıştı. Ama o

kontluktaki erkek çocukların en iyisini ve bir de Tara'yı ona bağışladıktan sonra, artık kızının kendi duyguları ile başbaşa kaldığını görmek istiyordu. Gerald bir kimseye bir armağan verdiği zaman onun ellerini çırpmasını ve boynuna sarılmasını beklerdi.

— Haydi, şikayet etmekten vazgeç yavrum! Zevkleri seninle uyuşan Güneyli centilmen bir adamı seçmek koşuluyla kiminle evlenirsen evlen. Kadınlarda aşk, evlilikten sonra gelir.

— Ah baba, bu sizin ülkenizin görüşü!

— Fakat çok iyi bir görüş. Haydi oradan! Amerikalılar tıpkı hizmetçiler ve Yankeeler gibi aşk evliliği yapmakla ne delilik ediyorlar biliyor musun? En iyi evlilik ana babanın çocukları için seçtikleri evliliktir. Senin gibi küçük bir budala değerli bir adamı, bir serseriden nasıl ayırabilir? Şu Wilkeslar'a bak! Güçlerini ve onurlarını nesilden nesile nasıl koruyabiliyorlar? Bunun sırrı kendilerine benzeyen insanlarla, yani teyze ve amca çocuklarıyla evlilik yapmalarıdır.

Scarlett babasının sözlerindeki korkunç gerçekle yeniden alevlenen üzüntüsü yüzünden "ahh!" diye bağırdı. Sonra başını eğdi.

Gerald sıkıntı içinde, iki ayağı üzerinde sallandı.

— Umarım ağlamıyorsundur? diye kızının çenesini acemice kaldırmak istedi. Oysa kızının çektiği acı karşısında yüzünün ifadesi giderek bozuluyordu.

— Hayır! diye cevap verdi Scarlett ve kendini ondan uzaklaştırdı.

— Yok yok! Yalan söylüyorsun canım! Ama bundan dolayı iftihar ediyorum. Gurur sahibi olduğun için çok seviniyorum. Benim şekerim, yarın da böyle gururlu olmanı isterim. Çevremizde seninle ilgili dedikodu olmasın. Kontlukta senden söz edilmesinden hoşlanmam. Çünkü sen hakkında hiç de dostça düşünceleri olmayan bir adam için kendini yiyorsun.

— Ah ben onun çok başka düşünceleri olduğunu biliyorum, diye üzüntülü bir biçimde cevap verdi genç kız. Ben onu söyletebilirdim. Eğer biraz daha zamanım

olsaydı ona gerçek düşüncelerini söyletebilirdim... Eğer Wilkeslar gerçekten akraba arasında evlenmek gerektiğine inanmasalardı...

Gerald, kızının kolunu tutup kendi koluna geçirdi.

— Şimdi yemeğe oturacağız. Bütün bunlar aramızda kalacak. Bu masallarla annenin canını sıkmak istemem. Tabii senin de...Şimdi burnunu sil kızım.

Scarlett mendiline burnunu sildi. Kol kola girdiler. Baba-kız ağır adımlarla ağaçlı yoldan yukarı çıktılar. Karanlıktaki sessizliği arkalarından gelen atın nal sesleri bozuyordu. Eve yaklaştıkları sırada Scarlett tekrar konuşmak istedi. Ama annesini verandanın yarı karanlığında farketti. Ellen'ın başlığı ve şalı üzerindeydi. Arkasında yüzü bir yağmur bulutunu andıran dadı duruyordu. Elinde her zaman Ellen O'Hara'nın esirleri tedavi etmek için kullandığı pansuman ve ilaçların bulunduğu siyah deri çanta vardı. Dadı'nın yüzünden tehdit ve öfke fışkırıyordu. Öfkesi sarkık alt dudağını daha da büyütmüştü. Scarlett; Dadı'nın hiç de hoşuna gitmeyecek sözleri, homurdanarak söyleyeceğini pek iyi biliyordu.

Kocası ve kızının geldiklerini görünce Ellen "Mister O'Hara" diye atıldı. Ellen on yedi yıldır evli ve altı çocuk doğurmuş olmasına rağmen saygılı konuşmaktan vazgeçmezdi. O aile içinde de ciddiyeti korumayı bilen insanların soyundan geliyordu.

— Mr O'Hara! Slatteryler'in hali çok kötü! Küçük Emmie doğmuş, fakat yaşamamış. Vaftizini yapmak gerek. Ben ve dadı elimizden geleni yapmaya gidiyoruz.

Yapmak istediklerinin gerçekleşmesi kocasının kararına bağlı imiş gibi sesi çok telaşlıydı.

Gerald "Allah aşkına" diye bağırdı. "Bu başıbozuk niçin yemek zamanı ve tam savaş hakkında Atlanta'da neler anlatıldığını dinleyeceğim zamanda beni evden çıkmak zorunda bırakıyor. Siz gidin Mrs. O'Hara. Nice insanların sıkıntı içinde olduklarını, onlara yardım eli uzatılamadığını bilseydiniz yatağınızda bir dakika bile gözünüzü kırpamazdınız.

Dadı dış sahanlık merdivenlerini inerken "geceleyin kendilerine bakamayan zencilerle, zavallı beyazların yardımına koşmak, yatağında rahat uyumaya benzemez," diye homurdandı. Öteki yolda onları bekleyen arabaya doğru giderken de kendi kendine söylenmesini sürdürdü.

Ellen, Scarlett'in yanağını yavaşça okşayarak "sofrada benim yerime otur yavrum" dedi.

Scarlett gözyaşlarını güçlükle tutuyordu. Annesinin bu hareketi karşısında birden titredi. Ellen O'Hara'nın her zaman cebinde taşıdığı küçük keseden limon çiçeği kokusu yayılıyordu. Annesinin bu davranışı Scarlett'i hep heyecanlandırır ve korkuturdu, ama sonunda içine çektiği o kokuyla korkuları yatışırdı.

Gerald, karısının arabaya binmesine yardım etti. Arabacıyı dikkatli sürmesi için uyardı. Yirmi yıldır Gerald'ın atlarına bakan Toby uyarılmasına üzülmüş gibi somurttu. Yan yana oturan Toby ile Dadı, Amerika zencilerine özgü bir somurtkanlık simgesiydiler.

Gerald arabanın arkasından "Eğer bu talihsiz Slatteryler'le böylesine ilgilenmeseydim, şanslarını başka yerlerde denemek zorunda kalacaklar ve bana birkaç parça bataklıklarını satarak kontluktan ayrılacaklardı" diye söylendi. Sonra her zamanki eğlencelerden birine dalacağını düşünerek neşe ile kızına seslendi:

— Gel Scarlett, Pork'a, Dilcey'i satın alacak yerde seni John Wilkes'e sattığımı söyleyelim...

Atın dizginlerini bir zenci çocuğuna verdi. Dış sahanlığın basamaklarını hızlı hızlı çıktı. Kızının üzüntüsünü unutmuştu. Hizmetçisini kandırarak eğlenmeyi düşünüyordu. Bacakları geri geri giden Scarlett babasının arkasından yavaş yavaş çıkarken; Ashley ile arasındaki anlaşmanın, babasıyla Ellen Robillard O'Hara arasında sürüp giden anlaşmadan daha üstün olmayacağını düşünüyordu. Böylesine kaba, böylesine incelikten yoksun olan babasının annesi gibi bir kadınla nasıl olup da evlendiklerini düşünüyordu. Çünkü bu iki insan, terbiye ve yetişme açısından birbirine o kadar zıt kişilerdi ki...

3

Ellen O'Hara otuz iki yaşındaydı. Çağına göre orta yaşta sayılacak bir kadındı. Altı çocuk doğurmuş, bunlardan erkek olan üçü ölmüştü. Uzun boyluydu, kocasından bir karış kadar uzundu. Sakin güzelliği ve davranışlarındaki uyumluluğu sayesinde boyunun uzun olması göze batmıyordu. Korsesindeki siyah tafta astarla ortaya çıkan yuvarlak ve ince boynu süt gibi beyazdı. Bir file içinde toplanan görkemli saçlarının ağırlığı yüzünden, başı daima geriye doğru çekiliyormuş gibi görünürdü.

Fransız asıllıydı. Anne ve babası 1791 Fransız Devrimi sırasında Haiti'ye kaçmıştı. Annesinden o badem gibi siyah gözlerini ve simsiyah saçlarını almıştı. Napoléon'un askerlerinden olan babasından ise düz ve uzun burnunu... Yuvarlak yanaklarının tamamladığı hoş görünümlü çevresini tatlılaştıran o köşeli çenesini de babasından almıştı.

Ellen yüzünü, büyüklük taslamayan gururunu, sihirli güzelliğini, hüznünü ve neşesizliğini ise hayattan almıştı. Eğer gözlerinde biraz parıltı, gülümsemesinde küçük bir hareketlilik ve ahenkli sesinde az da olsa bir canlılık bulunsaydı olağanüstü bir güzelliğe sahip olurdu o. Kıyı Georgialılar'ı gibi heceleri yutarak pek hissedilmez bir Fransız aksanı içinde tatlı bir sesle konuşurdu.

Bir hizmetçiye emir vermek ya da bir çocuğu paylamak için hiç sesini yükseltmezdi. Belki de bu sâkin hâli Tara'da ona derhal itaat edilmesini sağlamıştı. Kocasının lanet yağdırmasına, sövüp saymasına ise hiç kimse kulak asmazdı.

Scarlett için anıları onu ne kadar geriye götürürse götürsün annesi O'nun gözünde hep aynı kalmıştı. O

rica etmek için de, uyarıda bulunmak için de daima aynı ölçülü ses tonunu kullanmıştı. Gerald O'Hara'nın evi gibi bir evdeki ağır ve sorumluluk isteyen işlerin kendisine yüklediği kaygılara rağmen Ellen her zaman mantıklı kararlar vermişti. Her zaman için sessizliğini korumuştu. Hatta üç oğlunun ölümünde bile ölçülü davranışlarını korumuştu.

Scarlett annesinin hiç bir zaman oturduğu sandalyenin arkalığına yaslandığını görmemişti. Elinde elişi olmadan onu oturur halde görmek de mümkün değildi. Bu el işini; yemek zamanlarında, çiftliğin hesaplarıyla ilgilendiği sıralarda ya da hastalara baktığında elinden bırakırdı. Eğer yapacağı bir elişi yoksa Gerald'ın yırtık gömleklerini düzeltir, kızlarına roblar, esirlerine elbiseler dikerdi. Scarlett annesinin ellerini altın yüzüksüz hiç görmemişti. Onu düşündüğü zaman elbisesinin hışırtı-sını duyar, tek görevi bükülecek iplikleri çekmek ve tahta işlemeli dikiş kutusunu odadan odaya taşımaktan ibaret olan küçük zenci kız arkasında olduğu halde bütün evi dolaştığını görür gibi olurdu. Oysa Ellen mutfağı, çamaşırlığı denetler ya da çiftlik işlerinden birine bakardı.

Scarlett annesinin hiçbir zaman ağırbaşlılıktan ve sessiz davranışlarından ayrıldığına, gece ya da gündüz herhangi bir an, eve gösterdiği özenden vazgeçtiğine tanık olmamıştı.

Ellen bir baloya gitmeye, ya da davet vermeye yahut Jonesboro bayramına katılmaya hazırlandığı zaman, zevkine göre kıyafetinin tamamlanması için tam iki saat gerekirdi. O'na giyinirken iki oda hizmetçisi ile Dadı yardım ederdi. Ancak acele zamanlardaki giyinişinin hızına hiç kimse yetişemezdi.

Annesiyle odaları karşı karşıya olan Scarlett, daha günün ilk saatlerinden itibaren zencilerin çıplak ayakla tahtalar üzerinde koşarlarken çıkardıkları sesleri, annesinin kapısına hızlı hızlı vurulan darbeleri, bir başka yaşamın sürdüğü beyaz kulübelerin birinde ortaya çıkan hastalığı, doğumu ya da ölümü alçak sesle haber verenlerin kısık, kaygılı sözlerini ta küçük yaşla-

rından itibaren duyardı. Küçükken çoğu kez gözünü odasının anahtar deliğine yapıştırır ve Ellen'ın karanlık odasından bir kandilin soluk ve titrek ışığı altında, kolunda ecza kutusuyla, saçları iyice taranmış, korsasının düğmelerinin tamamı iliklenmiş olarak çıktığını görürdü. Bu sırada da babasının horultularını duyardı.

Scarlett annesinin ayaklarının ucuna basarak koridordan geçerken, şefkat ve sevgiyle "Susun, daha yavaş konuşun, Mister O'Hara'yı uyandıracaksınız. Umarım ölecek kadar hasta değildir" diye mırıldandığını işittiği zaman daima sakinleştiğini hissederdi. Evet, yeniden yatağa girmek ve Ellen'ın geceleyin evden gittiğini bilmek iyiydi ve böylece Scarlett için herşey daha iyi giderdi.

Ellen ise bütün gecesini doğum yapan kadınların ya da ölenlerin yanında geçirir. Sabah olunca da Fontain ailesinden çağırttığı iki doktoru hastaların yanında bıraktıktan sonra eve dönerdi. Bütün yorgunluğuna rağmen evini ve çocuklarını ihmal etmezdi. Yine her zaman olduğu gibi hizmetçinin hazırladığı sabah kahvaltısını denetlerdi. İşte o günler kara gözleri uykusuzluktan kapanırdı. Buna rağmen sesinde ve hareketlerinde hiç bir yorgunluk belirtisi görülmezdi. Bu sevimli ve şefkatli görünüşünün altında hizmetçilerine, kızlarına ve kocasına korku veren sert bir tavrı vardı. Gerald bu korkuyu itiraf etmektense ölmeyi tercih ederdi.

Scarlett bazen annesine iyi geceler dilemek için ayaklarının ucuna basarak odasına gider, ve onu öpmek isterdi. Üst dudağı çok ince olan annesine yakından bakmayı çok severdi. Annesinin gençliğinde, öteki genç kızlar gibi olur olmaz şeylere gülüp gülmediğini ya da akşamları sırlarını dostu olan kızlara açıp açmadığını merak eder, düşünürdü. Fakat böyle şeylere ihtimal vermezdi. Annesi bugün de olduğu gibi her zaman bir güç simgesi idi, şefkat kaynağı ve her şeye cevap verebilen tek kişiydi.

Fakat Scarlett aldanıyordu. Çünkü yıllar önce Svannahlı Ellen Robillard da bu güzel sahil kentindeki herhangi bir on beş yaşındki kız gibi aptal aptal gül-

müş ve dostlarıyla sırdaşlık yapmıştı. Biri dışında bütün sırlarını açıkladığı uykusuz uzun geceler geçirmişti. Gerald O'Hara, kendisinden yirmi sekiz yaş daha büyüktü. Onunla evlendiği yıl amcasının genç oğlu Philippe Robillard hayatından çekilmişti. Philippe parlak ve siyah gözleri ve ateşli tavırlarıyla Savannah'ı terkederken kendisiyle Ellen'ın kalbinde yanıp tutuşan bütün sevgileri de birlikte götürmüştü. Amcasının kızıyla evlenecek olan İrlandalı'ya ancak güzel ve boş bir kabuktan başka bir şey bırakmamıştı.

Fakat Gerald arzuladığını elde etmişti, talih yönünden de boğazına kadar doymuş olduğundan daha fazlasını zaten istemiyordu. Eğer Ellen her zaman aynı kişi olamıyorsa buna üzülmeye hiç gerek yoktu Gerald için... O kendisi gibi ailesiz ve servetsiz bir İrlandalı'nın, en zengin ve en mağrur ailelerden birinin kızını elde etmesine yalnız bir mucizenin imkan verebileceğini anlayacak kadar zekiydi.

*

* *

Gerald İrlanda'dan Amerika'ya yirmi bir yaşında gelmişti. Kendisinden daha üstün ya da daha kötü birçok İrlandalı'nın yaptığı ve daha sonraları yapmayı sürdürdükleri gibi, o da sırtındaki elbiseden başka yanına hiçbir şey almadan alelacele ülkesini terketmişti. Yolculuk parasından geriye arta kalan yalnızca iki şilindi. O'na göre, başını getirene konulmuş olan ödül cezasının çok üzerindeydi. Cehennemin bu yanında İngiliz Hükümeti'nin ya da bizzat şeytanın, iki yüz şilin verebileceği bir Orangiste (*) yoktu.

Fakat hükümet, yerinde bulunamayan bir İngiliz mülk sahibinin kâhyasının ölümünü o kadar önemsemişti ki Gerald O'Hara için bu suçlama yüzünden kaçmak, mümkün olduğu kadar çabuk kaçmak zamanı gelmişti.

(*) (Orangisteler'in Stuart yanlılarını yok ettikleri Boyne Savaşı'ndan (1690) sonra İngiltere'de bestelenen şarkı.)

O kahyaya "Orangiste piçi" demişti. Fakat Gerald'e göre bu söz, adama Boyne Water şarkısının ilk bölümlerini ıslıkla çalarak ona hakaret etme hakkını veremezdi. Boyne Savaşı yüz yıl önce çıkmıştı. Fakat O'Haralar ve komşuları için daha dün gibiydi. O zaman Stuart'lara taraftar olan İrlandalıları Guillaume d'Orange ve onun portakal rozetli mel'un askerleri parça parça etmişti.

Bir Stuart prensinin firarını kaplayan toz bulutunda toprakları ve servetleri ile beraber bütün rüyaları ve ümitleri de kaybolup gitmişti. Gerald ailesi eğer bu korkunç sonuçlarla karşı karşıya kalmasalardı, verdikleri mücadelenin önceden belli sonuna katlanamazlardı. O'Haralar yıllarca hükümet aleyhinde bu çeşit eylemlere girişmekle suçlanarak İngiliz polisinin gözetimi altında yaşadılar.

Gerald yanına hiçbir şey almadan İrlanda'yı terkeden O'Haralar'ın ilki değildi. İki büyük kardeşi, James ve Andrews de aynı biçimde hareket etlmişlerdi. Onları pek az anımsıyordu. O yalnızca, gecenin herhangi bir saatinde esrarlı bir biçimde gidip gelen ve anneleri sıkıntıdan patladığı sırada bazen haftalarca eve uğramayan ağızları sıkı bazı gençleri anımsıyordu. O gençler, kendisinin kaçışından yıllarca önce O'Haralar'ın domuz ahırı içinde saklanan küçük tüfek mahzenini ortaya çıkardıktan sonra Amerika'ya hareket etmişlerdi.

Şimdi onlar Savannah'ta ticaret yaparak servetlerine servet katıyorlardı. Annesinin bu iki erkek çocuğundan söz ederken dediği gibi, "bu servetin nereden kazanılacağını yalnız ulu Tanrı bilirdi." İşte Gerald da onların yanına gönderilmişti.

Yanağında annesinin öpücüğünü, kulaklarında Katolik dualarını, aklında babasının son nasihatlarını da beraberinde götürmüştü. Babası yuvayı terkederken ona şu nasihatı vermişti:

"Kim olduğunu aklından çıkarma ve hiç kimseden hakkın olmayan bir şey alma."

Beş kardeşiyle hayranlık dolu gülümsemelerle ve-

dalaşmıştı. Babası ve beş kardeşi ondan daha boylu ve geniş yapılı olmalarına rağmen, Gerald ailenin en cesaretlisi idi. 21 yaşına geldiğinde Gerald boyunun daha fazla uzamayacağını anladı ve boyunun kısalığından dolayı asla üzüntüye kapılmadı. Hatta bu yanını hiçbir zaman istediklerini kazanmak yolunda bir engel gibi görmedi. Tersine, Gerald'ı Gerald yapan onun kısa boylu oluşuydu. Çünkü daha gençken, küçük boylu adamların büyük boylular arasında yaşayabilmesi için cesaretli ve atik olması gerektiğini öğrenmişti.

Gerald cüretkâr biriydi. Uzun boylu olan kardeşleri ise sakin ve tasalı görünümlüydüler. Onlarda asla tahmin edilmemiş zaferlerin geleceği bir kin halinde saklanıyor ve neşesizlik olarak ortaya çıkıyordu. Eğer Gerald daha güçlü olsaydı o da öteki O'Haralar'ın yaptığını yapar ve hükümete karşı gizlice hazırlanan isyanlara katılırdı.

Fakat annesinin her zaman söylediği gibi Gerald "dilini yutmasına rağmen kabadayılık taslamayı yeğliyordu." İçini kaynatan bir tabiatı vardı. Yumruk savurmada çok ustaydı. Aklı başından bir karış havadaydı. O'Haralar'ın arasında Cochin dev horozları bulunan bir kümesteki ispenç horozu olmak koltuklarını kabartabiliyordu. Hepsi onu seviyordu. Erkek kardeşleri gürüldemesini sevdikleri için ona çok sık takılırlardı. Bu arada onu yatıştırabilmek için de haşlamak, sertçe çıkışmak gerekirdi.

Eğer Gerald Amerika'ya daha az bilgili olarak gitseydi bu duruma hiç üzülmeyecekti. Bilgisizliği yüzüne vurulsaydı o yalnızca omuzlarını silkmekle yetinecekti. Annesi ona okumayı ve okunaklı yazmayı öğretmişti. Hesapta da oldukça başarılıydı. Ama bütün bildikleri işte bu kadardı.

Latince'yi ancak kilisedeki duaları tekrar edecek kadar biliyordu. Tarih konusunda ise tüm bildikleri İrlanda ile ilgili tatsız ve neşesiz birtakım olayların öyküleriydi. Moore'un manzumelerinin dışında şiir onun için anlamsız sözcüklerden ibaretti.

Müzik olarak dinlediği tek şey, yüzyıllardan beri nesilden nesile gelen İrlanda ezgileriydi. Kendisinden daha bilgili kişilere derin bir saygı duyardı. Ama cahil olduğu için de utanmazdı. En cahil İrlandalılar'ın büyük servetler kazandıkları bu yeni ülkede bütün bu şeyler neye yarardı? O ülkede bir adama yalnız kuvvetli olup olmadığı ve emeğiyle ürününü arttırıp artıramadığı sorulduğuna göre...

Gerald'a mağazalarında iş veren ağabeyleri James ve Andrews onun cahilliğinden hiç şikayetçi olmadılar. Tersine güzel yazısı, doğru hesabı ve işinde gösterdiği ustalıkla onların saygısını kazandı. Oysa Gerald büyük bilgi sahibi olsaydı, müzikten hoşlansaydı bundan şikayet edecek ve onunla alay edeceklerdi. Bu yüzyılın ilk yıllarında Amerika, İrlandalılar'a karşı konuksever davranıyordu.

Üzeri örtülü arabalarla Savannah'ta üretilen malları Georgia'nın merkez kentlerine götürüp satarak işe başlamışlardı James ile Andrews. Şimdi işleri çok gelişmişti. Gerald de onların refah ve servetine katılmıştı.

Güney'i sevdi ve buraya özgü fikirleri gönülden benimsemiş bir Güneyli olmakta gecikmedi. Güney'de ve Güneyliler'de kavranması ve anlaşılması zor birçok şey vardı. O bir hamlede bunlara uyum sağladı. Her Güneyli gibi ülkenin fikirlerini ve adetlerini benimsedi. Poker oynamaya, komşularına gidip gelmeye başladı. Politika ve devletler hukuku gibi konulara, düelloya Amerika'nın kuralları içinde büyük ilgi gösteriyordu. Tutsaklığa ve pamuk tarımına yandaş oldu.

Oraya yerleşmeye çalışan beyazlara karşı olduğunu açıkça belirtti. Kadın konusunda biraz çapkınca davrandı. Tütün çiğnemesini öğrendi. Viski içmesini öğrenmek zorunda değildi. Bunu zaten doğuştan biliyordu.

Gerald yine de Amerika'ya geldiği gibi kalmayı başardı, alışkanlıklarını korudu. Yaşama biçimi ve düşünceleri değişiyordu. Fakat aşırılıklardan kaçındı, bildiği yoldan ayrılmadı. Tarlalarını terkederken şık gi-

yimli eşleri arabalarla gelen, esirleri ise yük arabalarında onları takip eden, cins atlara binmiş tütün ve pirinç çiftçilerinin Savannah'a gidişlerine hayran kalmıştı. Ancak böyle bir ayrılışı yapabileceğini hiçbir zaman iddia etmedi. Çiftçilerin sesleri kulağına hoş geliyordu, fakat çok belirgin İrlanda aksanından bir türlü kurtulmayı beceremedi.

Kumarda bir esir, bir çiftlik, hatta bir servet batırırken, ziyanlarını kaygısızca ve önemsemeden hesaplayan adamlara bayılıyordu. Gerald yine de fakirliğin ne demek olduğunu öğrenmişti. Parasını hiçbir zaman neşe içinde ya da güzellikle kaybettiğini hatırlamıyordu. Bu sahil Georgialılar'ı tatlı sesleri, öfke nöbetleri ve kararsızlıklarıyla hoş bir ırk oluşturuyorlardı. Gerald onları çok seviyordu.

Rüzgarı nemli ve soğuk, sisli tarlalarında sıtma barınmaz bir ülkeden gelen bu genç İrlandalı'yı, yarı tropikal iklimin ve özellikle sıtmanın gevşettiği bu uygar adamlardan ayıran bir canlılık vardı. Öğrenilmesi kesin gerekli olduğuna karar verdiği şeyleri onlardan öğrendi ve geri kalanı ile hiç ilgilenmedi.

Kafası sağlam olan bir kişi için Güney'de poker oynamanın ve viski içmenin değerli bir alışkanlık olduğunu anladı. Kumar ve içki Gerald için dünyada en çok sevdiği üç şeyden birinci sıradakilerdi. Bunlar, sevgi bakımından uşağı ile çiftliğine eşitti. Sevdiklerinin üçüncüsü ise karısıydı. Ona sahip oluşunu, Allah'ın lütfu olarak nitelendiriyordu.

Elbisecilikte çalışmış, tatlı siyah tenli ve çok namuslu olan zenci hizmetçisi Pork'u, Saint Simon'daki bir çiftçi ile sabahlara kadar süren bir poker oyununda kazanmıştı. Bu çiftçinin blöf yapma konusundaki cesareti de, Gerald'ınki kadardı. Ama bu kumarbaz çiftçi New Orleon'ın nezlesine karşı onun kadar dayanamazdı. Pork'un eski efendisi, bu hizmetçiyi değerinin iki misli bir parayla tekrar satın almak için ricada bulunduysa da Gerald inat ederek bu isteği reddetmişti. Çünkü bütün bu sahil kesiminin en iyi esiri

olan bir hizmetçiye sahip olmak, Gerald'ın en değerli isteklerinin gerçekleşmesine doğru ilk basamağı aşmak demekti.

Onun amacı birçok esire sahip olmak ve sonunda da malikanesi olan bir derebeyi olmaktı.

Bütün günlerini James ve Andrews gibi alışverişle geçirmemeye, bütün gecelerini de bir kandil ışığında upuzun rakam sütunlarını incelemeye ayırmamaya karar vermişti.

Kardeşlerinin karşı çıkmalarına rağmen ticaret yapan herkesin taşıdığı namus lekesinden şiddetle etkileniyordu. Gerald bunun için çiftçi olmayı yeğliyordu. Ailesinin eskiden beri alıştığı kendine ait topraklar üzerinde çalışmak yerine, burada yalnız ortakçılıkla yetinmek zorunda kalmak kabul edemediği bir şeydi. Bir İrlandalı taşkınlığıyla, kendi tarlalarının yeşil görünümünden zevk almak istiyordu. Bunun için bir eve, bir çiftliğe, esirlere ve atlara sahip olmayı büyük bir hırsla hedefledi. Bu yeni ülkede, terkettiği vatanını kurutan iki tehlikeden; yani ürünleri, çiftlikleri yutan vergilerden ve mal ve mülklere elkoyma tehdidinden kurtulmuş olduğu için, amaçlarını gerçekleştirebilirdi. İşte sonunda bunu başardı. Fakat yükselme ihtirasının kolay gerçekleşmediğini de anladı.

Bir talih darbesi, bir poker oyunu onu bir büyük çiftliğin sahibi yapıverdi. Pokerde kazandığı bu görkemli çiftliğe "Tara" adını verdi.

Bütün bunlar ılık bir ilkbahar akşamı, Gerald'ın Savannah'da bir barda yanında oturan meçhul bir adamla sohbet ederken olup gelişivermişti. Savannahlı meçhul adam ülkenin iç bölgesinde on iki yıl kadar oturduktan sonra doğduğu kente dönüyordu. Gerald'ın Amerika'ya gelmesinden bir yıl önce yerliler tarafından terkedilen Orta Georgia'daki geniş araziyi bölüşmek üzere devletin düzenlediği bir toprak piyangosunu kazanmıştı. Meçhul adam orada bir çiftlik kurmuştu. Fakat evi bir yangın sonucu harap olmuştu. Şimdi bu çiftlikten kurtulursa çok mutlu olacaktı.

Bir çiftliğe sahip olma isteğiyle yanıp tutuşan Gerald bu meçhul adamla giderek daha ilgilendi. Meçhul adam kuzeyde bulunan yerlerin Carolina ve Virginia'dan gelen insanlarla dolduğunu anlatıyordu. Gerald devletin öteki taraflarının tamamen ormanlarla kaplı olduğunu ve her fundalığın arkasında da pusuya yatmış bir yerlinin bulunduğunu düşünen sahil halkının bu düşüncelerini öğrenecek kadar Savannah'da bulunmuştu.

O'Hara kardeşlerin ticaret evine ait işle ilgili olarak o, sık sık Augusta'ya gitmek zorunda kalmıştı. Bu Savannah kenti, aynı adı taşıyan ırmağın kaynağına doğru ve yüz mil içerde idi. Gerald ülkenin batısına kadar gitmiş, bu bölgedeki halkla tanışmıştı. O bu bölgenin sahil kadar sessiz olduğunu bilmiyordu. Meçhul adamın açıklamalarına göre sözü edilen çiftliğin Savannah'ın iki yüz elli mil kuzeybatısında bulunması ve Chattohouche ırmağının güney sahilinden çok uzakta olması gerekiyordu. Gerald su akımının güneyine düşen bu yerlerin Cherokessler'in elinde bulunduğunu çok iyi biliyordu. Orada yerlilerle karşılaşmak ihtimalinden söz ettiği zaman meçhul adam gülmüş ve oralarda kentlerin ve çiftliklerin nasıl sakin ve uyum içinde gelişmekte olduğunu anlatmıştı. Gerald da bu duyduklarından hayrete düşmüştü.

Bir saat sonra sohbet gevşemeye başladığı zaman Gerald mavi gözlerinin pırıltısını yalanlayan düzenci bir davranışla bir parti kağıt oynamayı önerdi. Gece ilerledikçe, kadehler daha sık gelip gitmeye başlamıştı. Bir süre sonra da öteki oyuncuların çekilmeleriyle Gerald ile meçhul adam teke tek kaldılar.

Gerald yeniden kağıt sürdü, meçhul adam da ona karşılık verdi. Gerald ısrar etti, meçhul adam da geri çekilmedi. Sonunda evinin belgelerini ortaya koydu. Gerald ise buna karşılık cüzdanını çıkardı. Gerçi cüzdanı dolduran paralar O'Hara kardeşlere aitti. Ama Gerald kaybedecek olursa bunu onlara kendisini suçlayarak itiraf etmeyi göze almıştı. O ne istediğini bili-

yordu ve bir şey istediği zaman da dört yoldan gitmezdi. Zaten şansına da güveni tamdı. Bir kare valeye karşılık rakibinin daha üstün bir kağıtla yenmesi halinde paraları nasıl ödeyeceğini bir an olsun düşünmedi.

Meçhul adam, pokerde yenildikten sonra bir mürekkep hokkası ve bir kalem isterken Gerald'a "Güzel bir iş yapmıyorsunuz. Bense bu malikane için artık vergi ödemeyeceğim için seviniyorum" dedi. "Asıl bina bir yıl önce yandı. Tarlaları çalılar bürüyor. Çamlar pek yavaş büyüyor. İşte tüm bu olumsuz şeyler size ait."

"İnsan poker oynadığı zaman, kesinlikle viski içmemeli. Ama biberon içinde İrlanda rakısı içebilir." Gerald bu sözleri aynı akşam kendisini yatağa yatırmaya yardım eden Pork'a söylüyordu. Yeni efendisine büyük bir hayranlık besleyen zenci hizmetçi, bu iki kişiden başka herkesi şaşırtan bir dille cevap verdi. Çünkü Pork, Geechee dilini ve Meath kontluğunun köylü ağzını birbirine karıştırarak konuşurdu.

Sarmaşık cinsi otlarla kaplı çam ve meşelerin kalın gövdelerinin oluşturduğu iki duvar arasından sessizce akan çamurlu Flint, Gerald'ın yeni malikanesinin çevresinde kıvrık bir kol gibi dolanıyor ve onu iki yönden suluyordu. Yanan evin bulunduğu tepeye çıkan Gerald bu yeşil sınırı mutluluk duyarak seyrediyordu. Yıkık evin kararmış temel taşlarından birinin üzerine ayağını koyarak şoşeye doğru giden ağaçlıklı yolu boydan boya gözleriyle izledi. Allah'a dua etme gereğini duyacak kadar mutlu olan Gerald okkalı küfürler savurmaktan da kendini alıkoyamıyordu.

Evet bu çift gölgeli ağaç sırası ve bembeyaz yabani manolyaların çiçekleri altında büyüyen otların kapladığı bu çimenlik de Gerald'a aitti. Dikili genç çamlar ve çalılarla kaplanmış, göz alabildiğince kızıl balçıkla örtülü hiç işlenmemiş bu tarlalar da Gerald O'Hara'nındı. Ve bütün bunlar; onun İrlandalı koca kafası ile, bir poker darbesinde her tehlikeyi göze alabilen cesareti sayesinde elde edilmişti. Gerald gözlerini

kapayınca, ekilmemiş toprakların sessizliği içinde kalbine nedense her istediğine ulaşmış olduğu duygusu doğdu.

Tam bulunduğu yerde beyaz sıvalı tuğladan bir ev inşa edilecekti. Yolun öte yanında besili hayvanlar cins atlar için ağıllar, mandralar, kümesler, ahırlar yapılacaktı.

Tepeden ekili tarlalara kadar inen kızıl topraklar güneş altında tüyleri koparan beyaz pamuk örtüsüne bürünecekti. Böylece O'Haralar'ın yıldızı yeniden parlayacaktı.

Kendine ait küçük servetiyle, bütün bu olup bitenlerden pek az heyecanlanan kardeşlerinden aldığı borçla ve malikanesini rehin ederek sağladığı parayla Gerald ilk esirlerini satın aldı. Tara'da çiftliğin beyaz duvarlarının yükselmesini denetlemek üzere küçük bekçi evinde yalnız başına kaldı.

Sürülen tarlalara pamuk ekti. Başka esirler satın almak için James ve Andrews'den bir kere daha borç aldı. O'Haralar'da klan düşüncesi egemendi. Mutlulukta olduğu gibi, felakette de birlik içindeydiler. Soylarının devam edebilmesi için zorluklara tam bir birlik içinde karşı koymak gerektiğine inanmışlardı. Sonradan faizi ile geri ödenecek parayı Gerald'a vermekte duraksamadılar. Çiftlik yavaş yavaş gelişti. Yeni tarlalar açıldı. Beyaz köşk basit bir hayalken, gerçek oldu. Onu esirler inşa etmişti. Ölçüleri uyumsuz bir binaydı. Yeşil çayırların içinden ırmağa doğru inen küçük tepe üzerinde bir taç gibiydi. Ev Gerald'ın çok hoşuna gidiyordu. Daha yeni inşa edilmiş olmasına rağmen yılların elinde yıpranmış gibi bir görünümü vardı. Eskiden altında yerlilerin oturup dinledikleri yaşlı meşeler evi çok yakından kuşatıyor ve dalların ucundaki yapraklar serin gölgelerini yayıyordu.

Çimenler arasında sık yoncalar ve ayrık otları bitmeye başladı. Gerald bunların iyi yetişmesi için çok çaba harcadı. İki yanında sedir ağaçları dikili yoldan esirlerin kaldıkları beyaz kulübeler dizisine kadar Ta-

ra'da tam bir süreklilik vardı. Gerald atı ile dört nala şoşeyi her dönüşünde yeşil dalların arasından ortaya çıkan evinin damını görünce sanki bu görkemli manzara ile ilk kez karşılaşıyormuş gibi heyecanlanır ve evi ile övünürdü. Bütün bunları yapan küçük Gerald idi... Sağlam kafaya sahip, içi fıkır fıkır kaynayan İrlandalı Gerald...

Gerald sol yandan arazisi kendi toprağı ile sınırdaş olan Mac Intoshlar ve sağ yandan verimsiz tarlası kendi arazisine bitişik Slatteryler hariç öteki bütün komşularıyla çok iyi geçiniyordu. Slatteryler'in arazisi ırmakla John Wilkeslar'ın çiftliği arasındaki bataklık boyunca uzanıyordu.

Mac Intoshlar yarı İskoçyalı, yarı İrlandalı ve üstelik orangiste idiler. Katolik takviminin bütün evliyalarını soyları arasında saysalar bile, Gerald onları cehennemin dibine göndermekten kendini alamıyordu. Yetmiş yıldan beri zamanlarını Georgia'da boş geçirmişlerdi.

Ayrıca daha önce de bir nesil boyunca Caroline'de boşuna yaşamışlardı. Amerika'da karaya çıkan ailelerinin ilk bireyi olan Ulster'den geliyorlardı. Gerald'a göre bu ayıp onlara yeterdi. Bunlar içlerine kapanık ve çok hareketsiz ve sessiz insanlardı. Kimse ile görüşmezlerdi. Yalnız Caroline'deki akrabalarıyla evlenirlerdi. Onlara karşı antipati duyan yalnız Gerald değildi. Çünkü bu kontlukta herkes konuksever ve uysaldı. Aynı niteliklere sahip olmayanlar hoşgörü ile karşılanmıyordu. Onların esirliğin kaldırılması görüşüne yandaş oldukları söylentisi vardı.

Bu söylenti onların halkın gözünde şöhretlerini artırmak için çıkarılmamıştı. Çünkü ihtiyar Angos Mac Intosh hayatında bir esir bile serbest bırakmamıştı. Hatta Louisiana'nın şekerkamışı tarlaları için yol üstünde esircilere kendi zencilerinden birkaçını satmış, böylece geleneklere karşı affedilmez bir harekette bulunmuştu. Fakat çevrede yine de bu düşüncede oldukları söyleniyordu.

Gerald, Wilkes'a gizli gizli "kuşkun mu var, o esirliğin kaldırılmasından yanadır" derdi. Arkasından da "bir Orangiste'te göre, İskoçya karakteri ile çatışan fikirler daima hastadır" diye eklerdi.

Gerald'ın Slattery ile ilişkileri ise bambaşkaydı. Fakir beyazlar oldukları için onlara komşuları, Mac Intosh'a ve onun düşüncelerine karşı gösterdikleri saygıyı bile göstermiyorlardı.

Gerald ile John Wilkes'ın yaptıkları bir çok satış önerilerine rağmen üç arpantlık (*) (arazi ölçü birimi) biçare arazisine dört elle sarılan ihtiyar Slattery yeteneksiz bir adamdı.

Sürekli olarak durumundan şikayet edip dururdu. Karısının hastalıklı bir hali vardı. Onu gören uzun zaman yaşayamayacağına karar verirdi. Sayıları her yıl artan hırçın ve bodur bir sürü çocuğu vardı. Tom Slattery'nin hiç esiri yoktu. Ara sıra iki büyük oğluyla küçük bir alana pamuk ekerlerdi. Karısı ve küçük çocukları ise bütün çabalarını sebze bahçesi dedikleri bir tarlaya harcıyorlardı. Pamuk asla iyi yetişmiyor ve bunun nedeni de bir türlü bilinemiyordu. Mrs. Slattery'nin art arda hamile kalmasından dolayı sebze üretimi de bu çocuk sürüsünü beslemeye yetmiyordu.

Domuz yağı ve pamuk tohumu dilenen Tom Slattery bütün zamanını komşularının verandasında geçirirdi. Onun bu haline herkes alışmıştı. Slattery zaten pek az olan enerjisini, komşulardan nefret etmeye ayırıyordu. O, komşularının sevimli yüzlerinin gerisinde gizlenen alayları anlıyordu. Özellikle zenginlerin küstah zencilerinden nefret ediyordu.

Çünkü kontluğun zenci hizmetçileri kendilerini fakir beyazlardan üstün görürlerdi. Slattery zencilerin istikrarlı durumlarını kıskandığı için, onların alaylı bakışları onu daha çok iğneliyordu. O, basit bir yaşamı zorla sürükleyebildiği halde, zenciler daha iyi besleniyorlar ve daha iyi giyiniyorlardı. Hasta oldukları ya da yaşlandıkları zaman onlara daha iyi bakılıyordu.

Efendileri hakkında iyi sözler söylenmesi konusun-

da çok duyarlı davranıyorlardı. Birçok zenci ülkenin seçkin sınıfına mensup kişilere ait olmakla gururlanıyordu.

Tom Slattery istese topraklarını kontluğun herhangi bir çiftçisine değerinin üç katına satabilirdi. Satın alan kişi bu parayı toplumlarını böyle uğursuz bir adamdan kurtarmak için bile seve seve verecekti. Ne var ki Tom orada kalmayı ve yıllık üretim olarak bir pamuk balyesi elde etmeyi ve bazı komşularının yardımlarıyla sefil bir yaşam sürdürmeyi yeğliyordu.

Kontluğun geri kalan bölümünde Gerald'ın yalnız dostları, gizli dostları vardı. O, iri beyaz atına binip dört nala ağaçlık yollardan geçerek Wilkeslar'a, Calvertler'e, Fontaineler'e ve Tarletonlar'a giderdi. Hepsi de onu güleryüzle karşılardı. Bir kaşık toz şekerinin üzerine bir damla mant döküp onunla birlikte büyük bardaklarını şerefe kaldırırlar, havada sallarlardı. Gerald komşularında sempati uyandırmıştı. Zamanla komşuları; zencilerin, çocukların ve köpeklerin hemen farkına vardıkları Gerald'ın aslında yaygaracı ve kaba görünüşü altında, daima başkalarının acılarını paylaşmaya hazır altın bir kalbe sahip olduğunu ve kesesinin ağzını hiçbir zaman sıkmadığını öğrendiler.

Gerald'ın eve gelişi daima kulakları sağır eden bir havlama gürültüsü ve önünde giden zenci çocukların bağrışmalarıyla karşılanırdı. Onun kimseyi incitmeyen küfürleri arasında atının yularını tutma ayrıcalığına sahip olabilmek için küçük zenciler birbirleriyle itişip durulardı. Beyazların çocukları da onun dizinde sıçratılmak için bağırışırlardı.

O, büyüklere Yankeeler'in alçaklıklarından söz ederdi. Dostlarının kızları ona küçük kalp serüvenlerini gizlice anlatırlardı. Delikanlılar yaptıkları borcu babalarına itiraf etmekten çekinirlerken, onu daima yanlarında şefkatli bir dost olarak bulurlardı. "Demek sen bu borcu bir aydır ödeyemedin ha küçük budala!..." diye şakadan bağırır, sonra "hay Allah canını alsın, bunu niçin daha önceden istemedin?" derdi.

Çenesinin kuvveti o kadar güçlüydü ki, herkes onu kızdırmaktan çekinirdi. Gençler "işte efendim ben de sizi rahatsız etmek istemiyorum ama, babam..." diye saçma sapan söz etmek için geldikleri zaman, o hemen delikanlıların sözünü keserdi:

— Baban mert bir adamdır. Herkes bu gerçeği bilir. Fakat şaka kaldırmaz. Öyle ise al şunu ve bir daha bu gibi şeylerden söz etmeyelim.

Çiftçilerin karıları da onun iyiliklerini onaylayanların arasındalardı. Bir akşam Gerald gittikten sonra, ona göre "büyük bir hanımefendi ve eşine az rastlanan ihtiyatlı bir ev kadını" olan Mrs. Wilkes, kocasına şöyle dediği zaman, o hedefine ulaşmış bir kişi oldu:

— Gerçi o kabadır, fakat bir centilmendir.

Ama o amacına ulaşabilmek için on yıl gibi uzun bir sürenin gerekeceğini tahmin etmemişti. Çünkü komşu-larının ona daha önceleri kötü gözle baktıklarından hiç kuşkulanmamıştı. Tara'ya ayak bastıktan sonra vatandaşlık hakkına sahip olduğunu hayal etti.

Kırk üç yaşına geldiği zaman av resimlerinde görülen bir centilmen gibi şişman ve kırmızı yüzlüydü. Gerald gerek Tara'nın, gerek kapılarını ve kalplerini kendisine açan komşularının ne kadar değerli olurlarsa olsunlar artık kendisine yetmediğini anladı. O evlenmek istiyordu. Çünkü evde bir hanımın bulunması ihtiyacı Tara'da şiddetle duyulmaya başlanmıştı.

Kümeslere bakmakla görevliyken, gururlu oluşu sayesinde aşçıbaşılığa yükseltilmiş olan aşçı kadın yemekleri hiçbir zaman vaktinde hazırlayamıyordu. Tarlada çalışmayı yeğleyen eski bir esir kadın olan oda hizmetçisi, mobilyaların tozunu almıyor, Gerald'ın istediği bir çamaşırı bulamıyordu. Her davet daima gözyaşı ve diş gıcırtıları arasında geçerdi. Çiftliğin tek derli toplu görevlisi olan zenci Pork'un, tüm hizmetçiler üzerinde otoritesi vardı. Ama o da birkaç yılda Gerald'ın tasasız ve başıboş gidişine ayak uydurmuş ve gevşemişti. Uşak sıfatıyla Gerald'ın yatak odasını düzeltiyor ve emektar sıfatıyla da sofrada ustaca hizmet ediyor-

du. Fakat diğer işlerle pek ilgilenmiyordu.

Tüm zenciler, Afrikalılar'a özgü bir içgüdüyle Gerald'ın çok fazla bağırıp küfür ettiğini ancak hiçbir zaman ısırmadığını farketmişlerdi. İşte keşiflerinden hiç çekinmeden yararlanıyorlardı. Gerald'ın evinde hava daima tehdit doluydu. Sürekli olarak esirleri güneyli tüccarlara satmaktan ya da korkunç cezalar vermekten söz ediliyordu. Fakat Tara'da bir esir bile satılmamıştı. Kırbaç ise bir kez kullanılmıştı. O da bir avdan sonra Gerald'ın en çok sevdiği atının yarasını sarmayan zenciye isabet etmişti.

Gerald mavi ve keskin gözleriyle komşu evlerdeki düzenli işleyişi görüyordu. Saçları özenle taranmış, hışırtılı ipek elbiseler içindeki komşu karılarının, hizmetçilerine nasıl kolaylıkla söz geçirdiklerini farkediyordu. Ama o, bu kadınların sabahtan akşama kadar sürekli bir çalışmanın içinde olduklarını bilmiyordu. Bunların durup dinlenmeden aşçılarının, hizmetçilerinin, çocuklarının, dadılarının, terzilerinin, çamaşırcılarının başında bulunup onları denetlemek zorunda olduklarının farkında değildi. Gerald yalnız sonucu görebilen bir adamdı. Bu düzenli ve olumlu sonuçlardan da büyük bir haz duyuyordu.

Bir sabah vakti kentte yapılacak bir yerli bayramına gitmek için giyinirken kesin olarak evlenmesi gerektiğini anladı. Pork ona en çok beğendiği kırmalı gömleğini getirdi. Gömlek oda hizmetçisi tarafından o kadar kötü ütülenmişti ki, onu uşağına armağan etmekten başka bir şey yapamazdı.

Efendisi öfkeden köpürürken, Pork gömleği katlıyor ve sırıtarak cevap veriyordu:

— Mister Gerald size bir hanım gerek. Hem de evi zencilerle dolu bir hanım olmalı...

Pork'u bu küstah davranışından dolayı payladı. Ancak onun haklı olduğunu da biliyordu. Bir kadına sahip olmak istiyordu. Baba olmak isteği ile doluydu. Üstelik hemen evlenmezse artık geç kalmış olacaktı. Çocuklarının mürebbiyesi olan bir Yankee ile ikinci ev-

liliğini yapan Mister Calvert gibi karşısına ilk çıkanla evlenmek de istemiyordu. Karısı gerçek bir hanımefendi, Mrs. Wilkes gibi sevimli ve seçkin bir kadın olmalıydı. Aynı zamanda Mrs. Wilkes'in kendi malikanesini yönetme işinde gösterdiği beceri kadar, Tara'nın işlerini yürütmeye yetenekli birini bulmak gerekliydi.

Gerald kontluğun belli başlı ailelerinden birinden kız almak isterken iki zorlukla karşılaşıyordu. Önce evlenebileceği yaşta genç kızlar yoktu. İkinci zorluk ise çok daha önemliydi. Gerald'ın ülkeye yerleşmesi on yıl olmuşsa da, o buranın kurallarına göre henüz yeni bir adamdı ve bir yabancıydı. Ailesi hakkında hiç kimse bir şey bilemiyordu. Georgia'da, iç ülkenin toplumu en az sahil soyluları gibi kapalıydı ve hiçbir aile büyükbabası tanınmayan bir adama kızını vermeyi aklının ucundan bile geçirmiyordu.

Gerald şu gerçeği de çok iyi biliyordu: Birlikte ava çıktığı, içki içtiği, politika konuştuğu kişilerin ona gösterdikleri sempatiye rağmen, hiçbiri kızı ile evlenmesine razı olmazdı.

Akşam yemeğinde Mister Untel'in, Gerald O'Hara'nın kendi kızına kur yapmasına razı olmadığı üstü kapalı anlatıldığı zaman, o söylenenleri anlamaz göründü. Gerald bu durumdan dolayı komşularının gözünde küçüldüğünü hissetmedi. Zaten hiçbir olay, hiçbir kişi onun böyle bir duyguya kapılmasını başaramazdı.

Orada bir adet vardı: Herkes kızlarının, güneyde yirmi yıldan fazla bir süredir oturan ailelerle evlenmelerini istiyordu. Bu garip adete bağlı kişiler, aynı zamanda damat adayının ailesinin toprağı ve esirleri olmasını da şart olarak ileri sürüyorlardı. Ayrıca tüm aile bireylerinin bu süre içinde orada iyi görülmeyecek saplantıları da olmamalıydı.

Gerald "bavulları hazırla, Savannah'a gidiyoruz" diye seslendi. Sonra onu şöyle uyardı:

— Bir daha ağzından çiftlik ya da Tanrım sözcüklerini duyarsam seni satarım. Çünkü benim de pek az

kullandığım sözcükler vardır.

James ve Andrews ona evlilik konusunda yol gösterebilirlerdi. O'Haralar'ın tanıdıkları arasında hem ihtiyaçlarını sağlayacak, hem de kocası sıfatıyla hoşuna gidecek genç kızlarla karşılaşabilirdi.

James ve Andrews, onun anlattıklarını sabırla dinlediler. Fakat düşüncesi için cesaretini artıracak bir söz söylemediler. Onların Savannah'ta yardım görecekleri bir akrabaları yoktu. Dostlarının ve tanıdıklarının kızlarının çoğu evlenmişti:

James:

— Zengin değilsin, sonra büyük bir aileye de mensup değiliz.

— Para kazandım. Büyük bir aile kuracak durumdayım. Ben de karşıma ilk çıkan kadınla evlenmek istemiyorum.

Andrews:

— Gözün yükseklerde!...

İki kardeşi de böyle olumsuz konuşmalarına rağmen Gerald için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. James ve Andrews yaşlanmışlardı. Savannah'ta önemli bir yere sahiptiler. Çok sayıda dostları ve tanıdıkları vardı. Bir ay içinde Gerald'ı ziyafetlere, pikniklere, akşam yemeklerine götürdüler.

Sonunda Gerald şöyle dedi:

— Bunlardan yalnız biri hoşuma gidiyor. Fakat ben Amerika'ya ayak bastığımda, o henüz doğmamış bile...

— Yaa! Kim bu kız bakalım?...

— Miss Ellen Robillard.

Gerald cevap verirken heyecanlanmıştı. Çünkü Ellen Robillard'ın üzgün görünümlü, kapakları hafif kırışık gözleri onu çok etkilemişti.

On beş yaşındaki bir genç kızda hemen göze çarpan bir canlılık eksikliğine rağmen, o Gerald'ı neşelendiriyordu. Ayrıca Ellen'da kalbe dokunacak üzgün bir hal vardı. Ellen'ın bu görünümü, Gerald'ı ona karşı sadık bir duruma getiriyordu.

— Desene ki sen nerede ise onun babası olacak

yaştasın... James'in bu sözleri, Gerald'ı en ince noktasından vurdu.

— Ben tam olgun yaştayım, diye bağırdı.

— Jerry (Gerald'ın kısaltılmışı) diye alçak sesle James cevap verdi. Savannah'ta evlenmek için bundan daha az şansın olabilecek bir kız yoktur. Babası Fransız'dır ve şeytan gibi gururludur. Annesi, toprağı bol olsun, tam bir hanımefendiydi.

— Bana ne! dedi Gerald hararetli bir tavırla. Annesi ölmüş, ihtiyar babası da beni seviyor.

— Kişi olarak evet. Fakat damat olarak hayır.

— Herhalde küçük kız da seni istemez, diye Andrews konuşmaya katıldı. Bir yıldan beri amcasının oğlu Philippe Robillard'ı deli gibi seviyor. Gerçi babası onun fikrini değiştirmek için çabalıyor ama...

— Bu ayın içinde Loouisiana'ya gitti, diyerek Andrews'ın sözünü kesti.

— Nereden biliyorsun?

Gerald bu çok değerli bilgiyi uşağı Pork'un verdiğini ve Philippe'in, ailesinin emriyle Batıya gittiğini açıklamak istemedi.

— Biliyorum, demekle yetindi. Onu unutamayacak kadar sevdiğini sanmam. On beş yaş, aşkı anlayacak kadar yeterli bir yaş değildir.

— Robillardlar amcalarının oğullarını herhalde senden çok severler.

James ve Andrews, Pierre Robillard'ın kızıyla uzaklardaki bir arazide yaşayan küçük İrlandalı'nın evleneceğini öğrendikleri zaman, bütün kent halkı kadar hayret ettiler. Savannah'da bu haberle ilgili olarak konuşuluyor ve Philippe Robillard'ın Batı'ya gidişi hakkında tahminler yürütülüyordu. Fakat gizlice ya da açıkca yapılan bu dedikodularla bir sonuca varılamıyordu. Sonunda Robillardlar'ın en güzel kızının, boyu ancak kulaklarına kadar gelen yaygaracı ve kırmızı yüzlü bir safdille evlenmesi herkes için bir esrar olarak kaldı.

O bile bütün bunların nasıl olup bittiğini asla bile-

medi. Bir mucize olduğu görüşündeydi. Ellen, hayatında ilk kez çok hafif olan elini Gerald'ın koluna koyup "Sizinle evleneceğim Mister O'Hara!" dediği zaman, O utanmaktan adeta erimişti.

Şaşkına dönen Robillardlar ne olup bittiğini anlayamadılar. Yalnız Dadı, genç kızın ta sabaha kadar bir çocuk gibi hıçkırdığı ve sabahleyin kararını verdiği bu tatsız gecenin tam öyküsünü biliyordu.

Dadı, postacının elinden zorla aldığı ve New Orlean'dan bir yabancı tarafından gönderilen küçük bir paketi Ellen'a vermişti. Pakette; Ellen'ın feryat koparark yere attığı minyatürü, Philippe Robillard'a yazdığı dört mektup ile New Orlean rahibi tarafından yazılmış ve Philippe'in bir kahvede çıkan kavga sırasında öldüğünü bildiren küçük bir pusula vardı.

— Onu babam, Pauline ve Eulalie kovdu. Evet onu kovdular. Hepsinden nefret ediyorum. Onları bir daha görmek istemiyorum. Buradan gitmek istiyorum. Onları bir daha hiç göremeyeceğim yerlere gitmek istiyorum. Bu kentin insanlarıyla ve bana onu anımsatacak kişilerle bir daha karşılaşamayacağım yerlere gitmek istiyorum.

Gece boyunca bütün gözyaşlarını hanımının dalgalı saçlarına döken Dadı, sabaha doğru verilen bu karar üzerine "fakat benim cici kızım bunu yapamazsın!" diyerek karşı çıktı.

— Evet yapacağım! En doğrusu bu! Bunu ya yapacağım, ya da Charleston'da manastıra kapanacağım.

Sonunda, halsiz düşen ve kendinden geçmek üzere olan babasının iznini almasına bu manastır tehdidi sebep oldu. Ailesi Katolik olan Pierre Robillard bir Presbiteriyen'di. Fakat kızının rahibe olmak istemesi, ona Gerald O'Hara ile evlenmesinden daha da kötü geliyordu. Ayrıca Gerald'ın ailesi olmamasından başka kendisine söylenebilecek bir şey de yoktu.

Ellen böylece Robillard adından vazgeçti. Bir daha dönmemek üzere orta yaşlı bir koca ile Savannah'dan ayrıldı.

Dadı ve yirmi zenci hizmetçisiyle birlikte Tara'nın yolunu tuttu.

Bir yıl sonra çocuk sahibi oldu. Ona Kaite Scarlett adını koydular. Bu Gerald'ın annesinin adıydı. Oğlan çocuk bekleyen Gerald'ın canı sıkıldı. Yine de Tara'da bütün esirlere rom dağıttı ve siyah saçlı bir kızı olduğu için delice bir sarhoşluğun tadını çıkardı.

Ellen verdiği bu ani kararından dolayı üzülüyordu. Bu gerçeği kimse bilmedi. Bu sırrı, ona her bakışında mutluluktan kendini kaybeden Gerald bile öğrenemedi. Ellen Savannah'tan hareket ettikleri gün çeşitli özellikleri olan bu sahil kentini ve oradaki anılarını aklından silip attı. Kontluk, geldikleri andan itibaren onun yuvası oldu.

Baba ocağını terkederken, geride bir kadın vücudu kadar güzel hatları olan, Fransız sömürgesi stilinde inşa edilmiş, önünde tente gibi dökülmüş demirden rampalı ve çift dönüşlü bir merdiveni bulunan toz pembe sıvalı, çok güzel, ancak biraz soğuk görünümlü bir ev bırakmıştı.

Geride bırakılan yalnız bu sevimli ev değildi. Aynı zamanda Savannah'da bulunan bütün incelikleri, güzellikleri de bırakmıştı. Şimdi bir kıtadan, başka bir kıtaya yerleşmiş gibi yabancı ve çok farklı bir dünyadaydı.

Kuzey Georgia'da sert derebeylerin yönetimi altında çetin bir bölge vardı. Ellen mavi başlı dağların egemen olduğu yaylanın tepesinden, yamaçlarında büyük granit kayaların bir çizgi gibi uzandığı, kızıl bayırların yer aldığı ve dalları kurumuş çam ağaçlarının kümelendiği toprakları görüyordu. Denize serpilmiş gümüşi renkteki adaların sessiz güzelliklerine alışkın gözleri ise şimdi herşeyi vahşileşmiş görüyordu. O, geldiği kentin yabani ormanlarındaki yeşilliklere, tropikal bir güneşle ısınan plajların kumsalla oynaşan küçük dalgalarına, palmiye dikili kumlu bir bölgenin tekdüze ufuklarına alışkındı. Oysa bu kuzey kentinde kışın sıkıcı havası kadar, yazın yakıcı güneşi vardı. Buranın

halkı, Ellen'a yabancı gelen bir şiddet ve kuvvete sahipti. Bunlar konuksever, sevimli, alçakgönüllü, iyiliksever ve iyi duygularla dolu insanlardı. Ancak sert ve kuru görünümlüydüler ve çabuk öfkeleniyorlardı. Ellen'ın terkettiği sahil kentinin halkı bütün işlerini, hatta kavgalarını, düellolarını bile tasasızca karşılamayı biliyorlardı. Oysa Georgialılar çok sert kişilerdi. Fakat sahilde hayat tekdüze olmuşken, burada henüz genç ve güçlüydü.

Ellen'ın Savannah'da tanıdığı bütün insanlar bir kalıptan çıkmış gibiydiler. Herkesin alışkanlıkları ve davranışları birbirine benziyordu. Fakat yeni kentin insanları çok farklıydı. Kuzey Georgia'ya yerleşen halk ayrı ayrı yerlerden, Georgia'nın, Caroline'nın, Virginia'nın öteki bölgelerinden, Avrupa'dan ve kuzeyden gelmişti. Bunların çoğu Gerald gibi servet yapmak isteyenlerdi. Ellen gibi olan bir bölümü ise kendi kentindeki yaşamı dayanılmaz bulan ve bir kurtuluş limanı aramak için ta uzaklardan yola çıkan kişilerdi. Bir bölümü de bir sebebe bağlı olmaksızın yer değiştirenlerdi. Bunlar yalnızca damarlarında hâlâ girişimci çiftçi olan atalarının kanı dolaştığı için yola koyulmuşlar ve buralara kadar gelmişlerdi.

Ülkenin ve dünyanın dört köşesinden gelen ve farklı düşünceleri olan bu kişiler, kontluktaki yaşama Ellen'ın bilmediği bir basitlik vermişler, şiddet ve kuvveti sokmuşlardı.

Ellen sahil kentinde yaşayanların herhangi bir olay karşısında nasıl tepki göstereceğini kendi içgüdüsüyle biliyordu. Oysa Kuzey Georgialılar'ın nasıl davranacakları önceden kestirilemezdi.

Güney'de bir bereket dalgası yükseliyordu. Bütün dünya pamuk istiyordu. Kontluğun el değmemiş verimli toprakları ise bu isteğe bol bol cevap veriyordu. Pamuk bu bölge için çarpan bir kalpti. Toprağın bağrından büyük bir servet ve bununla birlikte yeşil demetler ve kuş başı biçiminde demet yığınlarının ortaya çıkmasıyla giderek artan bir gurur fışkırıyordu.

Yetişen bu pamuklar çiftçileri bir nesil boyunca zenginleştirirse, gelecek neslin elinde birikecek olan servetin miktarı bugünden hesaplanabilir miydi?

Gelecek için duyulan bu güven, onlara etkili ve taşkın bir heyecan kazandırıyordu. Kontluk halkı bu yaşamdan, Ellen'ın anlayamayacağı bir zevk alıyordu. Çok rahat yaşayabilecek kadar paraları ve esirleri vardı. Bu durumu çok seviyorlardı. Bir av partisi ya da bir at yarışı için işlerini kolaylıkla bırakabilmekteydiler. Piknik ya da balosuz bir hafta geçmiyordu.

Ellen onlara benzemedi, aslında istese de benzeyemezdi. Savannah'daki yaşamından buraya pek çok şey getirmişti. Yine de bu insanlara saygı gösteriyordu. Bir insana tam değerini veren ve şeytanca düzenler bilmeyen bu kişilerin içten davranışlarına hayran olmaya başladı.

Ellen kısa zamanda kontluğun en çok sevilen kadını oldu. O herkese iltifat eden tam bir ev kadınıydı. Aynı zamanda iyi bir anne ve sadık bir eş oldu. Kırık kalbini çocuğuna, evine ve kendisini Savannah'dan ve tatsız anılarından uzağa götüren, bu anılar hakkında ona tek bir soru sormayan Gerald'a teslim etti.

Scarlett bir yaşını bitirdiği zaman Ellen'ın ikinci çocuğu Susan Ellinor dünyaya geldi. Bu kız her zaman Suellen diye çağrıldı. Hemen sonra aile İncilinde adı Caroline Irene diye yazılı olan Carreen doğdu. Ellen bu üç kızdan sonra üç oğlan çocuğu dünyaya getirdi. Ne yazık ki bu üç oğlan emeklemeye fırsat bulamadan öldüler... Şimdi bu oğlanlar evden yüz metre ötede, düğümlü sedir ağaçlarının altında üzerlerinde Gerald O'Hara yazılı üç taşın bulunduğu mezarlıkta yatıyorlar.

Ellen'ın gelmesiyle birlikte malikanedeki yaşam her şeyiyle değişti. On beş yaşında bir genç kız olmasına rağmen bir çiftlik sahibesinin tüm sorumluluklarını omuzlamaya hazır durumdaydı. Ona öğretilenlere göre henüz evlenmemiş olan genç kızların kıyafetlerinin özenli olması gerekirdi. Bu genç kızlardan, evlendikten sonra da sayıları yüzü aşan beyaz ve zenciyi barındı-

ran evleri yönetmeleri istenirdi. Bunun için genç kızlara verilen terbiye bu amaca yönelik olurdu.

İyi yetiştirilmiş genç kızlar gibi Ellen da bu yolda terbiye görmüştü. Ayrıca o, zencilerin en kötüsünü bile yaldızlayıp iyi göstermeye yetenekli olan Dadı'ya güvenirdi. Ellen, Gerald'ın evine hemen bir düzen, eşsiz bir güzellik ve kibarlık getirdi. Tara, hiçbir zaman sahip olamadığı bir görkeme kavuştu.

Ev bir plana uyularak yapılmamıştı. Gerektikçe yeni odalar, yeni kullanım alanları eklenmişti. Ellen'ın özenli emirleri ve yerinde yaptığı uyarılar sayesinde evin çekiciliği ve güzelliği, bütününde görülen hataları gözlerden uzaklaştırdı.

Evi sokağa bağlayan iki yanı sedir ağaçlarıyla çevrili yolun derin gölgesi öteki ağaçların yeşilliğini belirginleştiriyordu. Kapının yanına dikilen gül fidanları ve avludaki manolyaların dal budak salmasıyla evin genel görünümündeki hatalar örtülmek isteniyordu.

İlkbahar ve yaz aylarında çimenler ile ayrıkotları insanı etkileyen bir zümrüt rengine dönüşürlerdi. Evin arka tarafındaki kaz ve hindi sürüleri sanki bu zümrüt yeşilinin çekiciliğine kapılırlardı. Sürünün içinden en cesaretli olan birkaç kazla hindi bu yeşil otları, yaseminleri iştahla yemek için her türlü tehlikeyi göze alıp çimenliğin yanına kadar sokulurdu. Bunların zarar vermesini önlemek için verandanın yanında bir küçük zenci çocuğu bekçilik yapardı. Bu küçük zenci elinde paçavralar bağlı bir değnekle merdivenlere oturduğu zaman Tara'nın görkemli görünüşünün küçücük bir parçasını tamamlardı. Onun rolü çok anlamsızdı. Çünkü kümes hayvanlarına vurması yasaklanmıştı. O yalnız ucunda paçavralar bağlı değneğini sallamaktan ve hayvanları ürketecek sesler çikarmaktan başka bir şey yapamazdı.

Ellen yirmi-otuz kadar küçük zenciyi bu işle görevlendirdi. Bu iş bir erkek esir için Tara'da az ve basit de olsa yetkisi bulunan ilk işti. Zenci çocukları on iki yaşlarından sonra, ya çiftliğin ayakkabıcısı olan ihtiyar Pepe'nin, ya ineklere bakan Philippo'nun, ya da katır-

larla meşgul olan Cuffee'nin yanına çırak olarak verilirlerdi. Eğer bu üç işten herhangi birinde bir yetenekleri olmadığı görülürse o küçük toplumda yükselebilmek hakkını hemen yitirirlerdi.

Ellen'ın yaşamı kolay ve mutlu değildi. O, kolay bir yaşam da beklememişti. Zaten mutlu olamamak kadınların kaderiydi. Dünya erkekler için kurulmuştu. Kadınlar emir dinlemeyi kabul ediyorlardı. Evi kadın yönetiyordu, fakat evin hakimi erkekti. Erkek iyi bir yönetimin tüm becerilerini kendinde görürdü. Kadın, erkeği çevreye beceri sahibi olarak göstermekle görevliydi. Erkek eline bir iğne battığı zaman bir boğa gibi böğürür, ama kadın onu rahatsız etmekten çekinerek doğum sancılarını gizlemek için elinden geleni yapardı. Erkekler kabaydı ve çok sık sarhoş olurlardı. Kadınlar sitem etmeyi bilmezlerdi. Sarhoş kocalarını ağızlarından bir şikayet sözü çıkmadan yataklarına yatırırlardı. Erkekler sert, bilgisiz, kabaydı ve duygularını saklamazlardı. Kadınlar ise daima sevimli, güzel ve alçakgönüllüydüler.

Ellen güzelliğini ve sessizliğini koruyarak sıkıntılara, zorluklara katlanmasını öğrenmiş olan büyük hanımların geleneğiyle yetiştirilmişti. Şimdi o üç kızının da birer büyük hanım olmalarını istiyordu. Ortanca ve küçük kızlarında başarılı olmuştu. Suellen hoşa gitmeyi çok severdi. Bu yüzden annesinin sözlerini can kulağıyla dinlerdi. Carreen sıkılgan bir kızdı. İstenilen biçime konulması çok kolaydı. Fakat tam Gerald'a benzeyen Scarlett'i, yönlendirmenin yolunu güçlükle bulabiliyordu.

Scarlett'in en çok sevdiği oyun arkadaşları özenle yetiştirilmiş olan kızkardeşleri ya da Wilkeslar değildi. Dadı'nın öfkelenmesine ve sert uyarılarına rağmen o, çiftliğin zenci çocukları ve komşu oğlanlarla arkadaşlık ediyordu. Onlar gibi ağaçlara çıkıyor, taş fırlatıyordu. Dadı, Scarlett'in bu davranışlarını gördüğü zaman çok rahatsız olmuştu. Çok kez Ellen'a, ona bir küçük hanımefendi gibi davranmasını öğretmesi için yalvarmıştı. Fakat Ellen bu durumu daha hoşgörüyle karşılıyordu.

O çocukluk arkadaşlarının daha sonra genç kızların aşıkları olacaklarını biliyordu. Ve Ellen'a göre bir genç kızın ilk görevi evlenmekti. O Dadı'ya, kızında bir yaşam taşkınlığı bulunduğunu ve ona erkekleri etkilemek için çekicilik ve güzellik gerektiğini öğretme zamanının henüz gelmediğini söylüyordu. Ellen ve Dadı bütün çabalarını Scarlett'i iyi yetiştirmek için harcadılar. Böylece Scarlett büyüdükçe diğer bilimlere ilgisi az da olsa, bu konuda başarılı bir öğrenci oldu. Sayısız mürebbiyelere ve Tara'ya pek uzak olmayan Fayetteville Kadın Akademisi'nde geçen iki yılına rağmen, öğrenimi yarım kaldı. Bu eksik yanına karşılık kontluğun hiçbir genç kızı Scarlett'den daha güzel dans edemezdi. O gamzelerini göstermek için gülümsemesini, çevresinin dikkatini çekici sallanışlar vermek için ayaklarının ucuyla yürümesini, bir erkeğe cepheden bakmasını ve kısa bir süre sonra gözlerini indirmesini, etkilendiğini göstermek için göz kapaklarını kırpmasını çok iyi bilirdi. Özellikle bu yüz altında keskin zekasını saklamasını öğrendi.

Sonunda Ellen şefkatli yaklaşımları ve dadı bağırıp çağırmaları ile Scarlett'e tam bir eş olabilecek nitelekleri aşılamayı başardılar. "Daha iltifat edici ol kızım, daha sessiz olman gerekir yavrucuğum" diyerek Ellen kızına amacı doğrultusunda her şeyi öğretti.

Ellen "centilmenler konuşurken sözlerini kesmemelisin, onlardan daha iyi bilsen bile centilmenler ikide bir ileri atılan genç kızları sevmezler" diye öğütler veriyordu. Dadı da "gözlerini açan, çenelerini kaldıran ve 'ben isterim!', 'ben istemem!' diyen küçük hanımlar koca bulamazlar" diye kendince bir takım kurallar öğretiyordu. "Küçük hanımlar gözlerini indirmeli ve 'peki efendim, nasıl isterseniz efendim' demelidir" diyerek Scarlett'i eğitmeye çalışıyordu.

Gerçekten de Ellen ve dadı, değerli bir genç kızın neleri bilmesi gerekiyorsa onları öğrettiler. Fakat Scarlett iyi terbiyenin yalnız dış yüzünü öğrendi. Onun için durumu kurtarmak yeterliydi. Gerçi o da bunu istiyordu.

Çünkü bu becerisi sayesinde her yerde iyi karşılanıyordu.

Gerald, onun beş kontluğun kraliçesi olduğu görüşündeydi. Pek haksız da sayılmazdı. Çünkü Savannah ve Atlanta gibi uzak yerlerin erkekleri dikkate alınmazsa tüm genç arkadaşları onunla evlenmek istemişlerdi.

Ellen ve Dadı'nın sayesinde daha on altı yaşındayken tatlı, güzel, sevimli ve havaî bir görünüm kazanmıştı Scarlett. Oysa irade sahibi, gururlu ve inatçıydı. İrlandalı babasından ona taşkın bir huy geçmişti. Annesinin o eşsiz yumuşaklığı ve sabrı ise onun benliğinde yüzeysel bir cila oluşturmaktan öteye gitmemişti. Ellen bu cilanın köklü olmadığını farkedememişti. Çünkü Scarlett annesine daima en iyi davranışlarıyla kendisini gösteriyordu. Tüm kaçamaklarını Ellen'dan gizliyordu. Bir bakışla onu utancından ağlatabilen annesinin karşısında kendine hakim oluyor ve sessiz, sakin görünebilmek için ne gerekiyorsa onu yapıyordu.

Scarlett kendi hesabına hiçbir hayale kapılmıyordu. O cilanın dökületeceği zamanı bekliyordu. Dadı'nın insanın içini okuyabilen Ellen'dan daha keskin gözleri vardı. Genç kız dadıya uzun süre komedi oynayabilmiş değildi.

Şefkat dolu bu iki candan büyüğü Scarlett'in yetişme biçiminden, çekiciliğinden, canlı davranışlarından yine de şikayetçi değildi. Çünkü Güneyli kadınlar bu karakter ve niteliklerle övünürlerdi. Onları tedirgin eden şey Scarlett'teki Gerald'ın dik başlılığını, şiddetli hareketlerini ve sert tutumunu görmekti. Ellen ve Dadı bazen Scarlett'in evlenmeden önce bu tehlikeli niteliklerini gizleyemeyeceğini düşünerek kaygılanırlardı. Scarlett, Ashley ile evlenmek istiyordu. Eğer erkeklerin hoşuna giden sessiz ve yumuşak başlı olmaksa o böyle davranmaya da hazırdı. Erkeklerin neden sessiz, sakin kızlardan hoşlandıklarına da bir anlam veremiyordu. Onun bildiği yalnızca bu yöntemin geçerli olduğu idi. Bu sorunun sebebini araştıracak kadar da onu meşgul etmiyordu.

Scarlett'in kendi düşüncelerinden ve onların geliş-

melerinden bile haberi yoktu. O yalnızca şu ya da bu söylenirse erkeklerin kendisine kompliman yapacaklarını sanıyordu. Bu matematiksel bir yöntem gibiydi Scarlett'e göre. Aynı zamanda bu yöntemin uygulanması onun için pek de güç değildi. Çünkü Scarlett'in okulda en kolay öğrendiği ders matematik olmuştu.

Scarlett erkeklerin düşünceleri hakkında pek bir şey bilmediği gibi, kendisini ilgilendirmeyen kadınlar hakkında da fazla bir bilgi sahibi değildi. Onun hiç kız sırdaşı olmamıştı. Scarlett için iki kızkardeşi de dahil tüm kadınlar; aynı avın, yani erkeğin peşine düşmüş doğal düşmanlardı. Evet annesi hariç bütün kadınlar böyleydi.

Ellen O'Hara ise onlardan çok ayrı biriydi. Scarlett annesini kutsal bir varlık gibi görüyordu. Çocukken bir gün annesini Hazreti Meryem ile karşılaştırmıştı. Şimdi büyümüş olmasına rağmen bu görüşünü değiştirmeye gerek görmüyordu. Ona göre Ellen, yalnız cennetin verebileceği huzurun kaynağıydı. Scarlett annesini; adaletin, gerçeğin, sevgi ve şefkatin bir simgesi olarak nitelendiriyordu. Kısacası Ellen, genç kızın gözünde tam bir hanımefendiydi.

Scarlett annesine benzemeyi çok istemişti. Ama doğru, içtenlikli, sadık ve şefkat dolu olabilmek demek, dünya zevklerinin birçoğundan, özellikle aşıklarından ve hayranlarından vazgeçmek demekti.

Oysa onun için hayat bu zevklerden vazgeçilemeyecek kadar kısaydı. Ashley ile evlenir ve ihtiyarlarsa bir gün gelecek o da annesine benzemek için kendi kendine söz verecekti. Şimdilik...

4

Scarlett, o akşam yemekte annesi bulunamadığı için ev hanımlığı görevini üstlendi. Ama Ashley ve Melanie ile ilgili korkunç haberden ötürü çok sarsıldığı için bir türlü sakinleşemedi. Bitkin bir halde annesinin Slatteryler'den dönmesini dört gözle bekledi. Çünkü onsuz kendisini yapayalnız ve yurtsuz yuvasız hissediyordu. İşte Scarlett'in Ellen'a böylesine ihtiyaç duyduğu bir anda Slatteryler ve bu ailenin bitmez tükenmez hastalıkları onu evinden ve kızından ne hakla uzaklaştırıyordu?

Neşesiz geçen yemek boyunca babasının kalın sesi kulaklarında o kadar uğuldadı ki, bu duruma daha fazla dayanamayacağını sandı. Gerald kızıyla ikindinin sonlarına doğru yaptığı konuşmayı unutmuştu. Yumruğunu masaya vurarak, kollarını düzensiz biçimde sallayarak yalnızca Sunter cephesi hakkındaki son haberler üzerinde fikir yürütüp durdu. Yemek boyunca konuşmayı Gerald yönetiyordu. Her zaman olduğu gibi kendi düşüncelerine dalan Scarlett onun söylediklerini sadece işitiyordu. Bütün çabası, Ellen'ın dönüşünü haber veren arabanın tekerlek gürültülerini işittiğinde heyecanlanmamaktı. Ama bunda başarılı olamadı.

Kalbini böylesine sıkıştıran bu konuyu annesine açmayacağı anlaşılıyordu. Çünkü Ellen, kızlarından birinin nişanlı bir adamla evlenmek istediğini öğrenirse çok üzülecekti. Fakat içine düştüğü bu ilk trajedinin ortasında annesinin ona vereceği cesarete de ihtiyaç duyuyordu. Çünkü Scarlett Ellen'ın yanında daima kendisini güvende hissederdi. Annesinin yanında bulunması bile acılarını hafifletmeye yeterdi.

Scarlett ağaçlı yoldan gelen tekerlek gıcırtılarını işitince birden iskemlesinden kalktı. Sonra hemen otur-

du. Araba avluya girmek için evin çevresinde dolaşıyordu. Bu Ellen olamazdı. Çünkü annesi arabadan merdivenin önünde inerdi.

Avludan bir mırıltı duyuldu. Zenciler koşuşuyor, aralarında konuşup, kahkahalarla gülüyorlardı. Scarlett pencereden baktı. Yemek salonundan biraz önce çıkan Pork'un elinde bir meşaleyi salladığını gördü. Bu sırada belirsiz gölgelerin bir kapalı arabadan dışarı çıktıklarını farketti. Hoş gülüşmeler, teklifsiz konuşmalar gecenin vaktinde zaman zaman yükseliyor ve kesiliyordu. Gelenlerin avluya bakan verandanın merdiveninden çıktıkları, asıl binaya giren geçitten geçtikleri ve yemek salonunun karşısındaki koridorda durdukları duyuldu.

Alçak sesle kısa bir konuşma oldu. Yemek salonuna Pork girdi. Her zamanki ağırbaşlı hali yoktu üzerinde... Gözlerini yusyuvarlak açıyor, parlak dişleri görünecek biçimde gülümsüyordu.

"Mister Gerald" diye soluk soluğa ve genç bir evlinin gururu ile yüzü ışıl ışıl haberi verdi:

— Yeni hanımınız geldiler!

— Yeni hanımım mı? Gerald hiddetlenmiş gibi yaparak,

— Ben yeni hanım satın almadım ki... diye sözlerini sürdürdü.

— Avat avat Mister Gerald! Avat! İşte şimdi dışarıda sizinle konuşmak istiyor diye kendi şivesinde heyecanlanarak cevap verdi.

— Haydi bakalım, bu hanımı içeri getir!

Pork çevik bir hareketle geri döndü ve bundan sonra Tara'da hizmet etmek üzere Wilkeslar'dan henüz gelen ve avluda bekleyen karısına işaret etti. Dilcey içeri girdi. Üstündeki pamuklu bezden dikilmiş geniş eteklığinin arkasına gizlenmiş olan oniki yaşındaki kızı annesini sessizce izliyordu.

Dilcey uzun boyluydu. Tunç gibi hareketsiz yüzünde o kadar az çizgi vardı ki, onun yaşını bilmek çok zordu. Dilcey'i tanımayan herkes, onun için otuz ile

altmış arasında bir yaş tahmin edebilirdi. Ondaki yerli kanı, negroit nitelikleriyle uyumlu bir biçimde karışmıştı. Derisinin kırmızıyı andıran rengi, güzel ve dar alnı, çıkık elmacık kemikleri ve kalın zenci dudakları, ucu yassı ve kemerli burnu iki ırkın özelliklerini açıkça ortaya koyuyordu.

Üstü başı çok düzenliydi. Hatta kibarlıkta dadıyı bile geride bırakıyordu. Dadı'nın kibarlığı sonradan kazanılmışken, Dilcey'inki doğumundan itibaren geliyordu. Öteki zenciler gibi karışık değil, tane tane konuşuyordu. Maksadını özenli bir biçimde ifade ediyordu.

— İyi geceler küçük hanımlar ve Mister Gerald. Sizleri rahatsız ettiğim için üzgünüm. Fakat beni çocuğumla birlikte satın aldığınız için size teşekküre geldim Mister Gerald. Birçok efendi beni satın almak istiyordu. Ama Prissy'yi istemiyorlardı. İşte bunun için size teşekkür ederim. Bu iyiliğinizi unutmadığımı göstermek için evinizde gücümün yettiği kadar çalışacağım.

Gerald "hı... hı..." diye gırtlağından anlaşılmaz sesler çıkararak cevap verdi. Yaptığı iyiliğin suçüstü olmuş gibi ortaya çıkışından sıkılmıştı.

Dilcey, Scarlett'e döndü, yüzünde bir gülümseme belirdi.

— Miss Scarlett, Pork sizin beni satın almanızı Mister Gerald'dan istediğinizi söyledi. Ben de Prissy'yi oda hizmetçiniz yapacağım.

Kızını yanına çekti ve kolundan tutup ileriye doğru itti. Bu kuş gibi ince bacaklı esmer bir kız çocuğuydu. Sicimlerle özenli biçimde örülmüş olan bir yığın kıvrık saç başının üstünde dimdik duruyordu. Hiçbir şeyi kaçırmayan keskin gözleri vardı. Yüzünde bir şirretlik ifadesi seziliyordu.

— Teşekkür ederim Dilcey, diye Scarlett cevap verdi. Fakat sanırım Dadı'nın söyleyeceği bir şey vardır. O doğduğum günden beri benim hizmetimdedir.

— Dadın ihtiyarlıyor, diye cevap veren Dilcey, Dadı'yı hiddetlendirecek bir işe girişmişti. Artık bir hanım

oldunuz ve şimdi de oda hizmetçisine ihtiyacınız vardır. Benim Prissy bir yıldır Miss India'nın oda hizmetçisiydi. Dikiş dikmesini bilir ve büyük bir insan gibi giydirmesini de...

Prissy tam bu sırada bir reverans yaptı ve Scarlett'i aynı biçimde karşılık vermek zorunda bırakacak gibi, ona bakıp gülümsedi.

Scarlett "güzel bir yumurcak," diye düşündü. Sonra; "teşekkür ederim Dilcey, Dadı döndükten sonra bunu konuşuruz" dedi.

— Teşekkür ederim Miss Scarlett. Akşamınız hayırlı olsun.

Dilcey kızı ile birlikte çekilirken Pork onlara hizmet etmek için kalmıştı.

Yemekten sonra Gerald tekrar konuşmaya başladı. Dinleyenlerden hiç kimse konuşulanlardan hoşlanmıyordu. Gerald'ın da anlattıklarından hoşlandığı söylenemezdi. Mekanik bir sesle savaşla ilgili tahminler yaptı. Güney'in Yankeeler tarafından daha uzun süre hakarete uğramayı hoşgörüyle karşılayıp karşılamayacağı hakkında güzel söz söyleme becerisini boş yere harcayıp durdu. Bu nutuk sırasında ancak bıkkın bir biçimde "evet baba", "hayır baba" cevaplarını alıyordu. Carreen büyük lambanın altında bir puf yastığa oturmuş, sevgilisi öldükten sonra onun örtüsünü alan genç kızın serüvenlerini anlatan bir kitap okuyordu. Gizli gizli gözyaşları dökerken, büyük bir haz içinde kendini hayal ediyordu.

Bir başka köşede "kendi çeyizim" dediği bir örtüyle meşgul olan Suellen, yarınki piknikte Stuart Tarleton'u, kızkardeşinden uzaklaştırıp uzaklaştıramayacağını ve kendisinde bulunan güzel kadınlık nitelikleriyle onu kendine bağlayıp bağlayamayacağını düşünüyordu.

Scarlett'in kafası karmakarışıktı ve aklına sürekli Ashley geliyordu. Babası onun kalbinin parçalandığını bildiği halde nasıl olup da Sumter cephesinden söz edebiliyordu. Bir fırtına kafasının içini altüst etmişti.

Yemek odasının her zamanki gibi bu kadar sakin olmasını garipsiyordu. İşte masa, maun büfeler, gümüş takımları, cilalı döşeme üzerine serilmiş rengarenk halılar ve öteki eşyalar sanki hiçbir şey olmamış gibi her zamanki yerlerindeydi. Scarlett her akşam yemeğinden sonra orada geçen sakin saatleri severdi. Fakat bu sakin görünümden korkuyordu. Eğer babasının sorularına hedef olmayacağını bilseydi çoktan kendini dışarı atmıştı. Karanlık koridordan geçerek Ellen'ın küçük bürosuna gidecekti. Orada eski mindere uzanıp hıçkıra hıçkıra ağlayacaktı.

Bu küçük büro, Scarlett'in evde en çok sevdiği yerdi. Bu odada her sabah Ellen çiftliğin hesaplarını tutmak ve kahya Jones Wilkerson'ın raporlarını dinlemek için yazı masasının önündeki iskemleye otururdu. Ellen'ın büyük kalemi kağıtların üzerinde cızırdarken, bazen aile bireyleri vakit geçirmek için burada toplanırdı. Gerald eski rocking-chair'ine uzanırken, kızlar da minderin eskimiş yastıklarını kapışırlardı. Şimdi Scarlett bu küçük odada Ellen ile yalnız kalmak ve başını onun dizlerine koyup ağlamak istiyordu. Annesi hala dönmeyecek miydi?

İşte böyle düşüncelere dalmışken birden kumlu yoldan gelen araba sesini işitti. Daha sonra arabacıya izin veren Ellen'ın tatlı sesi odaya kadar geldi. Annesi içeri girdi. Gerald ve kızlar birden başlarını kaldırdılar. Krinolinin çemberleri sallandı. Üzgün ve yorgun bir hali vardı. Etekliğine dikili küçük torbadaki limon kokusu odanın içine yayıldı. Meşin torbası elinde, dudakları kabarmış, alnı kırışmış olan Dadı, onu bir iki adım geriden izliyordu. Homurdanmayı bir türlü bırakmıyor, düşünceleri duyulmasın diye alçak sesle, fakat neşesizliğini belli etmek için de ara sıra yüksek sesle söyleniyordu.

Ellen yanından geçerken yanağını okşadığı Scarlett'e şalını verdi ve;

— Bu kadar geciktiğim için çok üzgünüm, dedi.

Karısı geldiği andan itibaren Gerald'ın yüzü, sihirli

değnek değmiş gibi birden canlanmıştı.

— Piç kurusu vaftiz edildi mi? diye sordu.

— Evet. Kısa bir süre sonra da öldü. Zavallı çocuk... Ben Emmie'nin de öleceğini sandım ve çok korktum.

Kızları hayrete düştüler ve Ellen'a soru sormak için döndüler. Gerald bir filozof gibi başını ağır ağır salladı.

— Bakın! Kuşkusuz onun ölmesi çok iyi oldu. Zavallı piç...

— İş işten geçti artık. Hemen duamızı yapmış olsaydık, diye Ellen tatlı bir sesle Gerald'ın sözünü kesti. Eğer Scarlett annesini iyi tanımamış olsaydı birden söz kesmeye bir anlam veremezdi.

Gerçi küçük Emmie Slattery'nin babasının kim olduğunu öğrenmek istiyordu. Ama Scarlett bu gerçeği annesinden öğrenemeyeceğini biliyordu.

Scarlett her zaman Emmie ile birlikte akşamları yoldan indiklerini gördüğü Jones Wilkerson'dan kuşkulanıyordu. Jones, bir Yankee idi. Bekardı ve onun kahyalık görevi kendisini bu kontluğun toplumsal yaşantısına girememeye mahkum ediyordu. Hiçbir aileye katılamazdı. Ancak Slattery gibi insanlarla ya da onların cinsinden uygunsuz kadınlarla düşüp kalkardı. Onun terbiyesi ötekilerden birkaç parmak daha yüksek olduğu için, geç saatlerde Emmie ile sık sık gezmesine rağmen onunla evlenmek istemezdi.

Scarlett derin derin içini çekti. Çünkü merak içindeydi. Onun dikkat edemediği şeylere annesi tanık oluyordu. Ellen'da da kendine ters gelen şeyleri öğrenmeme huyu vardı. Bu alışkanlığını Scarlett'e de aşılamak istiyordu.

Ellen, Dadı'nın onu yüksek bir sesle durdurduğu sırada, tesbihini sakladığı küçük tahta işlemeli kutusunu koyduğu şömineye yaklaşmıştı:

— Mrs. Ellen duaya başlamadan önce bir şey yemeniz gerekir.

— Teşekkür ederim Dadı, aç değilim.

— Ben sizin yemeğinizi kendim hazırlayacağım ve

siz yiyeceksiniz, diye Dadı mutfağa gitmek üzere koridora çıkarken öfkeli bir sesle ısrar etti:

— Pork, aşçıya söyle ateş koysun. Mrs Ellen eve geldi.

Döşeme ağır gövdesi altında gıcırdarken sesi gittikçe daha gürleşiyordu. Yemek odasında toplanan aile, geldiği andan itibaren onun söylediği küçük nutkunu açıkça işitebiliyordu.

— Belki bin kez söyledim. Bu başıbozuk beyazlar için yorulmaya değmez. Onlar çok kötü nankörlerdir. Kalpsiz kişilerdir. Asılacak ipleri kadar değeri olmayan bu adamlar için böylesine uğraşmak Mrs. Ellen'ın işi değil. Ben bin kez söylerim ki...

Birden sesinin tonunu değiştiriverdi. Üstü yalnız bir dam ile örtülü mutfağa giden uzun geçitte durmuştu. Efendilerine görüşlerini belli etmek için Dadı'nın kendine özgü bir yöntemi vardı. O O'Hara ailesinin kibarlığının, kendisi gibi bir zenci kadının mırıldandığı şeylere kulak vermelerini böyle hareketlerle sağlamak istiyordu. O şunu biliyordu ki, beyazlar kibarlıklarını koruyabilmek için sağır gibi davranırlar. Hatta o yandaki odada kafa şişirecek kadar yüksek sesle söylese bile...

Pork yemek odasına girdi. Elinde bir tabak, gümüş yemek takımı ve bir peçete vardı. Bir eliyle beyaz bezden ceketini çabuk çabuk düğmeleyen ve öteki elinde bir kamışa bağlanmış gazete kağıtlarından yapılma bir yelpaze tutan küçük bir zenci ökçeleri üzerinde yürüyordu. Ellen'ın tavuskuşu tüyünden büyük bir yelpazesi vardı. Ancak onu çok özel durumlarda ve tavuskuşu tüyünün felaket getirdiğine inanan Pork, aşçı ve Dadı ile uzun uzun mücadele ettikten sonra kullanırdı.

Ellen, Gerald'ın düzelttiği iskemleye oturur oturmaz dört yandan soru yağmuruna tutuldu.

— Anne yeni balo elbisemin dantelası tutmuyor. Onu yarın akşam Oniki Meşeler'deki baloda giyecektim. Lütfen onu düzeltirmisin?

— Anne, Scarlett'in yeni elbisesi benimkinden daha güzel. Ben pembe rengi hiç sevmem. Yeşil elbisemi giyeceğim. Pembe ona daha iyi gider.

— Anne ben de yarın akşamki baloya gidebilir miyim? Şimdi tam on üç yaşındayım.

— Mrs. O'Hara bunların sözlerine aldıracak mısınız? Haydi susun bakayım çocuklar. Yoksa kırbacımı elime alırım haa!... Cade Calvert bu sabah Atlanta'daydı. Dedi ki... Rahat durun bakayım, gürültünüzden konuştuklarınız anlaşılmıyor. Dedi ki... orada her şey karmakarışıkmış. Savaştan, milis talimlerinden, ordunun toplanmasından başka bir şey konuşulmuyormuş. Bir de şunu söyledi: Charleston'daki haberlere göre artık Yankeeler'in hakaret etmelerine fırsat verilmeyecekmiş.

Bu gürültülü konuşma sırasında Ellen yorgun bir tavırla gülümsedi. İyi bir eşin yapması gerektiği gibi önce kocasına cevap verdi:

— Charleston'da çok iyi insanlar var. Eğer bu görüşte iseler, biz de onlar gibi düşünmekten geri kalmayacağız.

Ellen'ın değişmez bir görüşü vardı: Savannah hariç, başka hiç bir yerde gerçek bir soylu sınıfına rastlanmazdı. İşte Charleston'lu insanlar onun bu düşüncesine büyük ölçüde katılıyorlardı.

— Hayır Carreen, gelecek yıl yavrum. O zaman baloya gidebilirsin. Büyük elbisesi giyebilirsin ve o zaman benim küçük kırmızı yanaklım ne güzel eğlenecek! Somurtma yavrum! Unutma ki, pikniğe gideceksin, akşam yemeğinde de bulunacaksın, fakat on dört yaşından önce baloya gidemezsin.

— Elbiseni bana ver Scarlett, duadan sonra dantelasını düzeltirim.

— Suellen, yavrum! Ben böyle konuşmadan hoşlanmam. Pembe elbisen çok güzel. Hele senin rengine de çok iyi gidiyor. Yarın akşam benim nar rengi gerdanlığımı da takabilirsin. Eminim elbisene çok uyacaktır.

Suellen annesinin arkasına gizlenerek, bu gerdanlığı takmak isteyen Scarlett'e şeytanca baktı. Scarlett de ona dilini çıkardı. Suellen mırın kırın etmeleriyle ve bencil davranışlarıyla çekilmez oluyordu. Eğer anneleri aralarına girmiş olmasaydı, Scarlett çok kez kardeşinin saçını başını yolardı.

Ellen şimdi de kocasına döndü.

— Mister O'Hara, Mister Calvert'in Charleston'da size ne dediğini anlatınız.

Scarlett annesinin asla savaşla ve politikayla ilgilenmediğini, bunlara kadın zekasının yetmediği görüşünde olduğunu biliyordu. Ama babası, kendi düşüncelerini açıklamaktan hoşlanıyordu. Ellen da daima kocasını memnun etmeye çalışıyordu.

Gerald gevezelik ettiği sırada Dadı, hanımının önüne içinde yaldızlı bisküitler, kızartılmış piliç göğsü, eritilmiş tereyağı içinde Hint patatesi bulunan tabakları diziyordu. Dadı Jack'i çimdikliyor, o da Ellen'a doğru yelpazeyi sallıyordu. Dadı sofranın yanında duruyor, eğer yiyecekleri bırakırsa Ellen'a zorla yedirmek için her lokmasını denetliyordu. Ellen zorla yemeğe çalışıyordu. Scarlett annesinin ağzına ne götürdüğünü bilemeyecek kadar yorgun olduğunu farkediyordu. Yalnız Dadı'nın yanı başında durması onu yemek yemeye zorluyordu.

Gerald "dua edecek miyiz?" diye karısına istemeye istemeye sordu.

— Evet, ama öyle geç kaldık ki... Bakın saat on olmuş.

Tam bu sırada asma saat on kez vurdu. Ellen konuşmasını sürdürdü:

— Carreen çoktan yatağında olmalıydı. Lambayı indir Pork, rica ederim. Dadı dua kitabını getirir misin?

Dadı'nın uyarısı üzerine Jack yelpazeyi bir köşeye koydu ve sofrayı topladı. Dadı, Ellen'ın dua kitabını bulmak için büfenin gözlerini karıştırıyordu. Pork ayaklarının ucunda yükselerek, lambayı masanın üze-

ri ışıkla aydınlanana kadar aşağı indirdi. Ellen etekliğini iki yanına yaydı. Yere diz çöktü. Dua kitabını karşısına gelecek biçimde masanın üzerine koydu. Gerald da onun yanında diz çöktü. Scarlett ile Suellen masanın öteki yanında her zamanki yerlerinde diz çöktüler. Kızlar döşemenin temasını daha az hissetmek için eteklerini dizlerinin altına aldılar. Carreen ise masanın yanında gerektiği biçimde diz çökemiyordu. O da bir sandalyenin yanına geçti. Carreen bu yeri seviyordu. Çünkü dua sırasında uyumadığı zaman pek azdı. Bu tarafta olunca annesi onun uyuduğunu farkedemiyordu.

Hizmetçiler gürültülü bir biçimde koridora doluştular. Onlar odanın önünde diz çökmeye geliyorlardı. Dadı iniltili sesler çıkararak eğildi. Pork değnek gibi ayakta duruyordu. O da hizmetçisi olan Rosa ve Teena adındaki güzel kızlar parlak renkli kumaştan eteklikleri yere seriyorlardı. Aşçı kadın kar beyazı bir Hint kumaşının altında zayıf ve sarı renkli görünüyordu. Uykusu geldiği için sersemleyen Jack, Dadı'nın cimdiklerinden korunmak için uzak bir yerde duruyordu. Yine de kara gözleri parlıyordu. Çünkü tüm bu hizmetçiler için efendileriyle birlikte dua etmek çok önemli bir olaydı. İncil'deki duaların eski ve karmaşık olduğu kadar renkli cümleri onlar için bir anlam ifade etmiyordu. Ama yine de bu sözler kalplerde bir şeyler uyandırıyordu. Dua okurken sürekli sağa ve sola doğru sallanıyorlardı.

— Tanrım bizden merhametini esirgeme. Ya İsa bize merhamet et.

Ellen dua okurken gözlerini kapatıyordu. Ninni söyler gibi sakinleştiren ve gönüllere ferahlık veren sesi zaman zaman yükseliyor, sonra tekrar yavaşlıyordu. Yuvasına, aile bireylerine ve zencilere sağlık ve mutluluk vermesi için Tanrı'ya yakarıyordu.

Tara'da yaşayanlarla, babası, annesi, kızkardeşleri, ölen üç çocuğu ve Araf'taki bütün çaresiz ruhlar için dua etti. Sonra uzun parmakları arasına aldığı beyaz

tesbihi ile duanın yüzellilik tesbih bölümüne geçti. Hafif bir rüzgarın dallar arasında çıkardığı sesi andıran zenci ve beyazların sesleri, ona cevap verdi.

— Ey aziz Meryem! Biz zavallı günahkarlar için dualarını esirgeme. Öldüğümüz zaman da bizler için dua et!

Scarlett derin bir sessizlik içindeydi. Gönlünün huzurla kaplandığını hissetti. Gündüz uğradığı hayal kırıklığı ve yarın için duyduğu korkusu yok olmuş, içinde bir umut duygusu doğmuştu. Bu durumu ona sağlayan kalbinin Allah'a doğru yükselişi değildi. Çünkü Scarlett için din birtakım dua mırıldanmaktan ibaretti. Buna sebep, kalbini Allah'a, azizlere ve meleklere veren ve Allah'ın kendi sevdiklerini kutsaması için dua eden annesinin huzur içindeki yüzünü görmesiydi. Annesi Yaradan'a yakardığı ve ondan bir kimse için bağışlama dilediği zaman Scarlett Allah'ın onu işittiğine inanıyordu.

Ellen duayı bitirdi. Dua edilirken hiçbir zaman tesbihini yanında bulundurmayan Scarlett hemen parmaklarıyla onar onar saymaya başladı.

Odaya hakim olan sessizlik sırasında Scarlett'in düşünceleri gelişigüzel dolaşmaya, birbirleriyle çatışmaya başladı. Kalbini Tanrı'ya açması gerektiğini biliyordu. Her günün sonunda kalbini Tanrı'ya açması, kusurlarını anımsayarak af dilemesi ve bir daha aynı hataları işlememesi için dua etmesi gerektiğini Ellen ona öğretmişti. İşte şimdi günahlarını Tanrı'ya itiraf ediyordu.

Yüzünü, annesi göremeyecek biçimde, alnını yumruk yaptığı ve yanyana tuttuğu ellerine dayadı. Düşünceleri ona üzüntüleriyle birlikte Ashley'yi anımsattı. Onu seven kişi Scarlett iken, o nasıl olur da Melanie'ye evlenme teklifinde bulunabilirdi? Üstelik onu ne kadar çok sevdiğini bildiği halde... Ashley onun kalbini bile bile parçalayacak bir işe, nasıl olur da kalkışabilirdi.

İşte tam bu sırada yeni bir düşünce kuyruk yıldızı gibi aklından geçiverdi: "Acaba Ashley, benim onu sev-

diğimden kuşku mu duyuyor?"

Bu düşünceye o kadar az değer verdi ki, derin derin soluk almadan kendine gelemedi. Sanki soluğu tükeniyordu. Bütün hayat onunla bitmiş gibiydi. Bir süre sonra düşünceleri yine hızla kafasında koşuşmaya başladı: "Bunu nasıl bilebilir? Ben onunla o kadar hanım hanımcık, hatta bir aziz gibi konuştum ki, Ashley bana bir dost gözüyle bakıyor. Fakat o, bu yönde de duygularını hiç açıklamadı. Ashley aşkının umutsuz olduğunu sanıyor. İşte bu yüzden onun tuhaf bir hali var."

Düşünceleri onu birdenbire ve çok garip bir biçimde kendisini gözlemlemeye yöneltti. Her zaman en karmaşık düşüncelerine bile ayna görevini başarıyla yerine getiren gümüş rengi gözleri ona büyümüş, bütün sırlardan arınmış ve yalnız acı ve umutsuzluğu yansıtır gibi gelmişti.

Scarlett şöyle düşünmeye başladı: "Ashley'nin kalbi kırılmıştır. Çünkü O, benim ya Brent'i ya da Stuart'ı yahut Cade'i sevdiğimi sanıyor. Büyük bir ihtimalle beni elde edemeyince, akrabalarına yaranmak için Melanie ile evlenmekten başka çaresi kalmadı. Eğer benim onu sevdiğimi bilseydi..."

Üzüntüden bitmiş bir haldeyken, birden mutlu bir anı yakaladı. Ashley'nin susuşlarının, garip davranışlarının anahtarını bulmuştu. O bilmiyordu! Bu ihtimale inanma isteği Scarlett'in imdadına yetişti. Ve bu inanca kendini kaptırdı. Eğer kendisini sevdiğini bilseydi, tekrar birleşmek için atılırdı. Ashley'nin şu hali vardı ki...

Alnını parmaklarıyla ovuşturdu ve kendinden geçmiş bir halde düşünmeye çalıştı: "Ben, bunu daha önce düşünemeyecek kadar budalayım! Duygularımı ona anlatmanın bir çaresini bulmalıydım. Eğer benim onu sevdiğimi bilse Melanie ile hiçbir zaman evlenmezdi. Ama bunu nasıl yapabilirim?..."

Babasının duasını bitirdiğini ve annesinin gözlerini ona diktiğini farkedince yerinden sıçradı. Alelacele par-

maklarıyla tesbih çeker gibi yaptı. Fakat mırıldanırken bile sesinin boğuk çıktığı anlaşılıyordu. Dadı gözlerini açtı ve ona kuşkulu kuşkulu baktı. Tesbih çekmeyi bitirdiği zaman, aklı yine az önceki düşüncelerine takıldı.

Şimdi "vakit geçmiş değil" diye düşündü. Evlenecek olanlardan biri, bir kişinin eşliğinde mihraba girdikleri sırada bile birtakım baskınlarla işin altüst olduğu bu kontlukta çok görülen bir şeydi. Aslında Ashley'nin nişanı da henüz ilan edilmemişti. Evet evet! Henüz her şey bitmiş değildi ve daha vakit vardı.

Eğer Ashley ile Melanie birbirlerini seviyorlarsa aralarında yalnız uzun süredir karşılıklı verilen bir sözden başka bir şey yoksa, bu sözü bozarak Scarlett ile evlenmesi mümkün olamaz mıydı? Kuşkusuz Ashley de bu gerçeği öğrendiği zaman böyle davranacaktı. Scarlett bu duygularını Ashley'ye anlatmanın çaresini bulmalıydı. Bu gerekiyordu. İşte o zaman...

Genç kız birdenbire bu rüyasından uyandı. Çünkü duada bir cevap atlamıştı. Bu yüzden annesi ona sitemli gözlerle bakıyordu. Unuttuğu sözleri anımsadı ve gözlerini açıp odada bulunanlara şöyle bir baktı. Diz çökenler, lambanın zayıf ışığı altında bulunan zencileri kuşatan alaca karanlık ve bir süre önce onda nefret uyandıran eşyalar, birdenbire kendi canlı renklerine kavuştular. Şimdi yemek odası yeniden ona sihir ve çekicilikle dolu bir yer oldu. Bu anı ve bu görüntüyü asla unutmamalıydı.

Annesi "ey çok sadık bakire!..." diye Talmut'tan okudu. Şimdi İncil'den Meryem'e ait dualar başlıyordu. Scarlett yumuşak başlılık ve tam bir bağlılıkla cevap verdi:

— Bizim için dua edin.

Ellen tatlı sesiyle Meryem'in sıfatlarını yüceltiyordu.

İşte bu an, çocukluğundan beri Scarlett'in, annesini Meryem'den daha çok sevdiği andı. Kuşkusuz bu düşüncesiyle bir çeşit inkar yoluna sapıyordu. Dinsel

cümleler okundukça Scarlett gözleri yarı kapalı olarak Meryem'i değil, annesinin yüzünü görüyordu. "Hastaların sağlığı, günahkarların sığınağı, mistik gül..." Bu sözler çok mükemmeldi. Fakat Scarlett'e göre annesinin sıfatlarına uyuyordu. Üstelik bu akşam kafasındaki karmaşık düşünceler nedeniyle Scarlett dua sırasında yavaşça söylenen sözcüklerde ve cevapların mırıldanmasında daha önce tanıdığı bütün güzellikleri aşan olağanüstü bir güzellik buluyordu. Ayaklarının altında bir yol açılıp onu üzüntülerden kurtaracağına ve doğruca Ashley'nin kolları arasına koşmasını sağlayacağına inanarak Allah'a doğru yöneldi.

Hep birlikte söylenen son "amin!" sesiyle hepsi bir parça uyuşmuş olarak kalktılar. Pork şöminenin yanından uzun bir çıra aldı, onu lambadan yakıp koridora çıktı. Dönemeçli merdivenin karşısında yemek odasına konamayacak kadar büyük ceviz ağacından bir büfe duruyordu. Büfenin üzerinde birçok lamba ve kandil vardı. Pork bir lamba ile üç kandil yaktı. Kral ve kraliçe ile maiyetinin yollarını aydınlatır gibi büyük bir gururla ışığı başının üstünde tutarak kafilenin önüne geçti. Ellen, Gerald'ın koluna girmişti. Arkalarından kızları geliyordu. Hepsinin elinde birer şamdan vardı. Scarlett odasına girdi ve şamdanı bir komidinin üzerine koydu. Birtakım yerlerinin yeniden dikilmesi gereken balo elbisesini duvara gömülü dolaptan aldı. Onu koluna geçirip yavaş yavaş koridordan geçti. Annesi ve babasının oda kapıları açıktı. Kapıyı vurmadan önce Ellen'ın kısık bir sesle konuştuğunu duydu.

— Mister O'Hara, Jones Wilkerson'ı kovmalı.

Gerald birden bağırdı:

— Paramı çalmayacak başka bir kahyayı nereden bulacağım?

— Vakit geçirmeden, yarın sabah hemen kovulmalı. Büyük Sam iyi bir çiftlik kahyasıdır. Siz başka bir kahya bulana kadar o bu işi yapabilir.

— Ahh! Ahh! diye Gerald'ın sesi duyuldu. Demek böyle... Anlıyorum... Bu ahlaksız Jones gebe bıraktı...

— Onu hemen kovmalı!

Scarlett küçük Emma Slattery'nin babası Jones'mış diye düşündü. Bir Yankee'den, bir yanaşmadan daha başka ne beklenebilirdi?

Küçük tartışma bitmiş, Gerald sakinleşmişti. Scarlett kapıyı vurdu ve annesine elbisesini verdi.

Scarlett soyunup şamdanını söndürdükten sonra yarın için en küçük ayrıntıları bile dikkate alarak bir plan hazırladı. Gerçi bu plan çok basitti. Ama o, planın üzerinde iyice düşündü. Gerald'a layık bir kız sıfatıyla, boş düşüncelere kapılmıyor, gözünü hedeften ayırmıyor ve ona ulaşmak için en kestirme yolu araştırıyordu.

İlk önce Gerald'ın ona emrettiği gibi yarın gururlu bir tavır takınacaktı. Böylece kalbinin Ashley ve Melanie için paramparça olduğundan kimse kuşkulanmayacaktı. Orada bulunacak olan bütün erkeklere iltifat edecek, hatta onlara umut verecekti. Suellen'ın aşığı kızıl favorili ihtiyar Frank Kennedy'ye varıncaya kadar evlenme çağında olan hiçbir erkeği yanından uzaklaştırmayacaktı. Böylece birçok erkek, arıların çiçeklerin çevresinde döndükleri gibi onun çevresinde dönecekti. Sonunda Ashley, Melanie'nin yanından ayrılmak zorunda kalacaktı. Sonra Ashley ile birkaç dakika kalabalıktan uzak, yalnız başlarına kalmak için fırsat kollayacak, hatta bu durumu kendisi yaratacaktı. Yoksa işler daha da güçleşebilirdi. Eğer Ashley ilk adımı atmayacak olursa bunu kendisi gerçekleştirecekti.

Yalnız kaldıkları zaman, Ashley bütün bu erkeklerin Scarlett'i arzuladıklarını gördüğü için, yine yüzü üzüntü ve umutsuzluk girdabına düşecekti. İşte o zaman çevresindeki erkeklerin kendisi üzerindeki başarılarına rağmen, hepsine karşılık onu arzuladığını anlamasına imkan vererek, Ashley'yi sevinç içinde bırakacaktı. Daha sonra Scarlett Ashley'ye karşı olan ilgisini alçakgönüllü bir davranışla, açıkça ortaya koyacaktı. Fakat bütün bunları yaparken, ta işin en başından itibaren çok kibar bir hanım gibi davranacaktı. Ashley'ye doğrudan doğruya "seni seviyorum" demek aklının

ucuna bile gelmiyordu. Üstelik bu yapılacak bir şey değildi. Ona meramını kaşla göz arasında belli edecekti. Buna benzer durumları daha önce de birkaç kez yaşamıştı ve bu karmaşık işlerin içinden başarıyla çıkmıştı.

Scarlett yatağına uzandı, ay ışığı odasını aydınlatıyordu. Yarın yaşayacağı bu sahneyi gözlerinin önünde canlandırdı. Kendisini sevdiğini anladığı an, Ashley'nin yüzünde belirecek olan mutluluğu görür gibi oldu. Sanki eşi olmasını isterken söylediği sözcükleri işitti.

Ashley, kuşkusuz başka bir kızla nişanlı olan bir erkekti. Scarlett tavırları ile sonunda Ashley'yi etkilemeyi başaracaktı. Ondan sonra hemen akşam üzeri Jonesboro'ya kaçmaya karar vereceklerdi. Bir gün sonra o Mrs. Ashley Wilkes olabilecekti.

Yatağında bağdaş kurarak oturdu. Hayalinde yakaladığı mutluluğun tadını çıkardı. Ashley'nin karısı oldu. Tam bu sırada kalbinin "cız" ettiğini hissetti. Ya bütün bunlar düşündüğü gibi olmazsa?... Ya Ashley onunla birlikte kaçmak için yalvarmazsa?... Ellerini sinirli sinirli salladı. Sanki bu korkunç düşünceyi aklından kovmak istiyordu. Sonra mırıldanarak "şimdi bunu düşünmek istemiyorum," dedi. "Eğer şimdi düşünürsem, eski durumuma dönerim," diye ekledi. "İşlerin istediğim biçimde gelişmemesi için hiç bir neden yok. Beni seviyorsa... Pek iyi biliyorum, o beni seviyor..."

Başını kaldırdı. Solgun gözleri ay ışığında parladı. İsteklerle başarıların birbirinden çok farklı şeyler olduğunu annesi ona hiç söylememişti. Yaşadığı olaylar da ona yarışın çok hızlı gitmekle kazanılamayacağını öğretmemişti. Bu yüzden cesareti artıyor ve hayat ona yenilgiyi düşünemeyeceği kadar basit görünüyordu. Güzel, çekici bir yüzü ve iyi bir elbiseyi en etkili silah kabul ediyordu. Böylece on altı yaşında bir genç kızın kurabileceği hayallerle oyalanıyordu.

5

Saat ondu. Bir nisan sabahına göre hava sıcak sayılırdı. Güneş geniş pencerelerin mavi perdeleri arasından parlak ışınlarını Scarlett'in odasına dolduruyordu. Işık duvarlarda yansıyor, maun mobilyalar üzerinde şarap rengine dönüşüyordu. Rengarenk halılar ışıkla oynaşırken, cam gibi olan döşemeden göz alıyordu.

Artık yaz hissedilmeye başlanmıştı. Georgia'da yaz, daha ilkbahar aylarında başlar ve kavurucu sıcaklar hemen bastırırdı.

Meyve ağaçlarının çiçeklerinden havaya yayılan bahar kokusu, nazlı nazlı esen rüzgarla odaya doluyordu. Scarlett pencereden yolun iki yanını süsleyen yaseminlerin iki dizi kolyeyi andıran çiçeklerini görüyordu. Kargalar ile karatavuklar pencerenin altındaki manolyaya sahip çıkmak için kulak yırtıcı sesler çıkararak birbirleriyle didişiyorlardı.

Bu bol güneşli sabahlar Scarlett'i pencere önüne çekerdi. Genellikle pervaza oturur ve Tara'nın bütün güzel kokuları ve sesleriyle dolup taşardı. Bugün masmavi gökyüzü ve güneş onu ilgilendirmiyordu. Aydınlık gün ona başka şeyler anımsattı. "Allah'a şükürler olsun, yağmur yağmıyor" diye mırıldandı. Elma yeşili renginde, dantelalı ipek elbisesi, özenle katlanıp, mukavva kutu içine yerleştirilerek yatağının üzerine konulmuştu. Scarlett'in balo sırasında kendisini giyerek Oniki Meşeler'e götürmesini bekliyordu. Bu güzel elbiseye şöyle bir baktı ve omuzlarını kaldırdı. Eğer planları başarılı olursa bu elbiseyi giyemeyecekti. Çünkü balonun başlamasından çok önce Ashley ile birlikte

Jonesboro'ya evlenmek üzere kaçacaklardı. Yalnız Scarlett'in canını sıkan bir sorun vardı. Piknikte hangi elbiseyi giyecekti? Kendisine yakışacak en güzel takı hangisiydi? Dayanılmaz bir güzellikle Ashley'nin karşısına çıkması ona şans getirecek miydi?

Saatlerce birçok elbiseyi deneyip, bir yana bırakmıştı. Şimdi dantelalı külotu ve kaşkorsasıyla kalakalmıştı. Bu durum canını sıkıyor, onu öfkelendiriyordu. Canlı renkli kumaşlardan dikili tuvaletler yerde, yatak ve sedirin üstünde duruyordu.

Uzun kemerli, pembe organtin elbisesi ona çok yakışıyordu. Ne yazık ki bu elbiseyi geçen yaz Melanie Oniki Meşeler'e geldiğinde giymişti. Kuşkusuz Melanie bunu anımsayacaktı. Bu yüzden onun diline düşebilirdi. Prenses dantelasıyla işleme işleme yakalı, kabarık kollu siyah pazen elbisesi, beyaz yüzünü ve bütün güzelliğini gözler önüne seriyordu. Ama onu biraz yaşlı gösteriyordu.

Scarlett aynanın karşısına geçti. Yüzündeki çizgiler ve gevşemiş kaslar ortaya çıkar korkusuyla yüzünü inceledi. Genç olan Melanie'nin yanında kesinlikle yaşlı görünmemesi gerekirdi.

Kumaşı aralıklarla ve boylu boyuna dantela ve filelerle süslü olan lavanta çizgili muslin elbisesi çok görkemliydi. Ama onun tipine hiç gitmiyordu. Bu elbise Carreen'in ince profiline ve onun yüzündeki soğuk görünümüne daha uygundu. Üstelik bu elbise, Scarlett'e okullu kız görünümü veriyordu. Melanie'nin yanında okullu kızlara benzemek istemezdi.

Gümüş rengi kurdelelerle işli ve volanlarla süslü yeşil ekose tafta elbisesi ona en çok yakışanlardan biriydi. Scarlett de bu elbiseyi çok beğeniyordu. Gözlerine daha derin bir anlam kazandırıyordu. Ama ne yazık ki korsasının ortasında bir leke vardı. Gerçi Scarlett, bu lekenin üzerine bir broş takabilirdi. Fakat Melanie'nin keskin gözlerinden çekiniyordu.

Artık geriye, çok renkli pamuklu kumaştan elbiseleri, balo elbisesi ve dün giydiği çiçekli yeşil muslin elbisesi kalıyordu. Sonuncusu bir ikindi elbisesiydi. Onu

piknikte giyemezdi. Bu elbisenin küçük ve kabarık kolları vardı ve balo elbisesi olacak kadar dekolteydi. Scarlett'in tercih ettiği başka bir elbisesi de yoktu. Onu giymek zorunda kalacaktı. Sabah vakti kendisini teşhir etmek pek uygun olmasa da, onun utanılacak ne kolları ne de göğsü vardı.

Aynanın önünde profilini bir süre izledi. Sonra bu elbisede kendisini utandıracak bir şey olmadığını düşündü. Boynu kısa ve yuvarlaktı. Tombul kollarının güzel bir görünümü vardı. On altı yaşındaki genç kızlardan çoğunun yaptırdığı gibi göğsünü yeterince büyük göstermek için korsajının astarına küçük ipek rüşler diktirmeye hiç ihtiyacı yoktu. Annesinden ince ve beyaz ellerini ve biçimli ayaklarını almış olduğuna çok memnun görünüyordu. Ellen gibi uzun boyu ona hiç de fena görünmüyordu. Eteklerini kaldırdı, külot altında şişkin katlı baldırlarına baktı. Bacaklarını gösterememenin kendisi için ne büyük bir eksiklik olduğunu düşündü. Gerçekten bacakları çok güzeldi. Fayetteville'deki kız arkadaşları bu gerçeği onaylamışlardı. Beli için söylenecek bir söz yoktu. Fayetteville ile Jonesboro'da ve üç kontlukta Scarlett'in belinden daha ince bele sahip bir genç kız yoktu.

Belinin güzelliği ile övünürken birden muslin elbisenin bel genişliğini ölçtü. Kırk üç santimetre geliyordu. Bel genişliği kırk beş santimetre gelen pazen elbisesini giyerken Dadı onu korsalamıştı. Şimdi Scarlett'in daha sıkı bağlanması gerekiyordu. Kapıyı açtı ve zemin kat koridorundaki zenci kadını gördü. Sinirli bir biçimde ve yüksek sesle Dadı'yı çağırdı. Avazı çıktığı kadar bağırabilirdi. Çünkü annesi mutfakta aşçıya o gün için gerekli erzakı veriyordu.

Dadı merdivenden ağır ağır çıkarken homurdanmayı da elden bırakmıyordu. Soluk soluğa içeri girdi. İri siyah elleriyle tuttuğu bir kayık tabağı içinde; biraz domuz eti, tereyağlı iki büyük Hint patatesi ve buğday galetası vardı. Dadısının getirdiklerini görünce Scarlett'in yüzü birden değişti. Hafiften öfkelenmek yerine kavgaya hazır bir hale geldi. Elbise beğenme heyecanı

ona Dadı'nın ilkelerinden birini unutturmuştu. O, bir davete giden Miss O'Haralar'ın karınlarının tok olmasını isterdi. Hatta davette bir şeker bile yiyemeyecek durumda olmaları gerekliydi.

— Yemek yemeyeceğim. Onları mutfağa götürebilirsin.

Dadı kayık tabağı masaya bıraktı. Ellerini kalçalarının üzerine koyarak ağız kavgasına hazır durma geçti.

— Miss Scarlett bunları yiyeceksiniz. Geçen piknikte hasta olduğum için siz gitmeden yemeğinizi getiremiştim. Sizin o zaman olduğu gibi bu piknikte de bir yanlış yapmanıza izin vermem.

— Hayır Dadı! Yemek yemeyeceğim. Sen gel, şu korsamı iyice sık. Geç kaldım. Arabanın sesini işitiyorum.

Dadı, barışık bir sesle hemen atıldı:

— Haydi Miss Scarlett! Uslu olun, hiç olmazsa küçük bir parça yiyin. Kızkardeşleriniz hepsini yediler.

Scarlett alaylı bir cevap verdi:

— Şaşmam. Onların bir tavşan kadar akılları yok. Ben hiç yemeyeceğim. Tabaktakilere elimi bile sürmeyeceğim. Tıka basa yiyerek Calvertler'e gittiğim günü daha unutmadım. Savannah dondurmaları ikram etmişlerdi. Benim istediğim eğlenmek ve hoşuma gideni yemektir. Oysa dondurmadan bir kaşık bile yiyememiştim.

Kendi kurallarına karşı gelen Scarlett'e öfkelendi. Kaşlarını çattı. Dadı için bir genç kız için izin verilen bir şeyle, izin verilmeyen bir şey arasında, bir zenci ile bir beyaz insan arasındaki kadar fark vardı. Ve orta yol bulmak da söz konusu değildi. Güçlü elleri arasında Suellen ile Carreen bir çamur gibi sıkılıp bükülüyor ve emirlerine saygıyla boyun eğiyorlardı. Fakat Scarlett'e isteklerinden çoğunun, seçkin bir kişiliğe sahip olan birinin istekleri olmadığını öğretmek için daima mücadele etmesi gerekiyordu. Scarlett üzerindeki başarısızlıkları Dadı'ya zarar veriyordu.

— Eğer siz yememekte ısrar ederseniz, buna aileniz ne der? Bu beni çok üzer. Ben davette herkesin, sizin davranışlarınızı beğenmesini isterim. Size belki yüz kez söyledim. Bir hanım bir davette bir kuş gibi yediği zaman gerçek bir hanım olur. Sizi Wilkeslar'a bir esir gibi yiyesiniz ve oburlar gibi atıştırasınız diye götürmek istemem.

— Annem tam bir hanımefendidir. Fakat davetlerde yemek yer.

— Evli olunca siz de davetlerde beğendiğiniz yemekleri yiyeceksiniz. Mrs. Ellen sizin yaşınızdayken başkalarının evinde hiçbir şey yemezdi. Eulalie ve Pauline halalarınız da öyleydiler. Bunların hepsi evlendi. Her zaman çok yiyen genç kızlar koca bulamazlar.

— Ben bu söylediklerinize inanmıyorum. Sen hasta olduğun için benim bir şey yemeden gittiğim piknikte, Ashley Wilkes bana iştahı yerinde olan genç kızları sevdiğini söyledi.

Dadı kaygılanarak başını eğdi:

— Misterlerin söyledikleri başka, düşündükleri başkadır. Sonra ben Mister Ashley'nin sizinle evlenmek istediğini hiç duymadım.

Scarlett'in yüzü daha da buruştu. Öfkelenecek oldu. Ama hemen kendini toparladı. Dadı ile tartışmak boşunaydı. Genç kızın ayak diremesi üzerine Dadı kayık tabağı aldı. Sonra kendi ırkının sağladığı bir kurnazlıkla taktik değiştirdi. Kapıya doğru giderken içini çekti.

— Bu iş bitti Miss Scarlett. Size yemek hazırlatırken aşçı kadına şöyle diyordum: Bir hanım yememesinden anlaşılır. Ben Miss Mellie Hamilton'dan daha az yiyen bir genç kız görmedim. Onu son kez Mister Ashley'nin yanında gördüğüm zaman... Ayy!... Şey, Miss India diyecektim.

Scarlett'in yüzünde Dadı'ya güvensizlik duyduğu anlaşılıyordu. Dadı bunun farkında değil miydi? Çünkü zenci kadının geniş suratında masum bir ifade ve bir de Scarlett'in, Melanie Hamilton gibi bir hanım ola-

mamasından dolayı duyduğu üzüntü vardı.

— Şu tabağı bırak da gel! Korsamı giydir, diye öfkeli bir biçimde Scarlett seslendi. Sonra biraz yemeye çalışırım. Eğer şimdi yersem korsamı istediğim kadar sıkamazsın.

Scarlett'e sözünü geçirmesinden memnun olan, fakat genç kıza hiçbir şey belli etmeyen Dadı tabağı tekrar masaya bırakırken tatlı bir sesle sordu:

— Benim küçük kuzum ne giyecek bakalım?

Scarlett çiçekli yeşil muslini gösterdi. Birden Dadı öfkeleniverdi:

— Hayır hayır! Olamaz! Bunu giyemezsiniz. Bu elbise sabahlık olarak dikilmiştir. Saat üçten önce göğsünüzü açamazsınız. Bu elbisenin göğsü çok açık. Üstelik kolsuz. Çil basacak olursa na yaparsınız. Hani Savannah'da sizi çil bastığı zaman, vücudunuzu sütle ovmuştum. Yine buna yakalanmanızı istemem. Şimdi gider annenize söylerim.

— Eğer ben giyinmeden önce anneme bir şey söylersen hiçbir şey yemem, bilesin.

Scarlett'in cevabı kesindi ve o şöyle devam etti:

— Ben giyindikten sonra, artık annemin bana üstümü değiştirtmeye zamanı kalmayacak.

Dadı yenik düştüğünü anladı. İçini çekti. Scarlett'in bir ikindi elbisesi giymesi, davette bir obur gibi atıştırmasından çok daha iyiydi.

— Masaya dayanın ve soluğunuzu tutun.

Scarlett istenileni yaptı. Bir süre soluk almadan durdu. Dadı bütün gücüyle kordonları çekti. Küçük korsa daraldı. Bu sırada Dadı'nın gözlerinde bir iftihar ve şefkat ışığı parladı.

— Benim küçük kuzum kadar kimsenin ince beli yoktur. Miss Suellen'nın belini sıkarken, elli santimetrede gözleri dönüyor.

— Ben hiçbir zaman bayılmadım.

— Ara sıra bayılacak gibi olmak size zarar vermez mi? Miss Scarlett yılan ya da fare gördüğünüz zaman gözünüzü çevirmek iyi değildir. Ben evde olduğunuz

zamanlar için bir şey demiyorum. Toplum içinde bulunduğunuz zamanları kastediyorum. Size şunu da demek isterim ki...

— Ooo! Haydi acele et! Bu kadar söylenme. Evet evet! Ben bir kocayı eşinden ayırabilirim. Bunu göreceksin. Öyle bayılmaya falan ihtiyacım yok. Tamam oldu. Korsamı iyice sıktın. Şimdi elbisemi boynumdan geçir.

Dadı büyük bir dikkat ve özenle yeşil muslin elbisenin on metre uzunluğundaki eteğini geçirip korsasının sırtına kopçaladı. Sonra öğüt vermekten geri kalmadı:

— Güneşe çıktığınız zaman şalınızı omuzlarınıza alın. Sakın şapkanızı çıkarmayın. Böyle yapmazsanız ihtiyar Mrs. Slattery gibi kara olursunuz.

Dadı, konuşmasına devam etti ve Scarlett'i uyardı:

— Haydi bakalım, şimdi yemeğinize sıra geldi tatlım. Ama sakın ha çabuk çabuk yemeyin!

Genç kız zenci kadının dediklerini yaptı. Kayık tabağın önüne oturdu. Bir şeyler yediği zaman bedeninde soluk almak için yer kalıp kalmayacağını düşünüyordu. Dadı beyaz bir peçeteyi Scarlett'in dizlerinin üzerine yayıp boynuna düğümledi. Domuz etini sevdiği için ilk önce onu yedi. Hint patateslerini istemeye istemeye yerken şöyle düşünüyordu:

"Tanrım! Bir evlenebilsem. Kendimle ilgili işler için kendim karar verememekten bıktım artık. Bir kuş gibi yiyenler gibi yemekten, koşmak istediğim zaman yavaş yavaş yürümekten, yorulmadan iki gün dans edebilecek güçte olmama rağmen bir valsden sonra 'başım dönüyor' demekten bıktım, bıktım artık... Tavşan kadar aklı olan budalalara 'ne olağanüstüsünüz!' demekten usandım artık... Erkeklerin bana saçma sapan şeyler anlatmalarına fırsat vermekten usandım; Oysa ben... Artık canım yemek istemiyor."

Sert tavırlı, sözünden dönmemeyi ilke edinmiş olan Dadı;

— Haydi biraz da şu sıcak galetadan yiyin, dedi.

Scarlett kendisine yapılan bu uyarıyı duymamış gibi sordu:

— Bir kocayı eşinden ayırmak, bir genç kız için neden bu kadar kötü olsun?

— Bunun sebebi, genç erkeklerin ne istediklerini bilemeleridir. Onlar istediklerini sandıkları şeyi bilirler yalnızca... İstediklerini sandıkları şeyi onlara sunmak, birçok kadını tehlikeden kurtarmaktır. Bu durum da onların ihtiyar olmalarını yasaklar. Erkekler bir damlacık beyni olmayan minyon kız istediklerine inanırlar. Genç erkek evleneceği kızın, kendisinden daha akıllı olduğunu bilirse o kızla evlenmekten kaçınır.

— Evlendikten sonra erkeklerin hepsi karılarının budala olmadığını anlayınca hayrete düşmezler mi sanıyorsun?

— İşte o zaman iş işten geçmiş olur. Çünkü artık evlidirler. Zaten erkekler hep karılarının budala olmasını umut ederler.

— Artık aklımdan geçen şeyleri yapacağım ve söyleyeceğim. Eğer erkekler bundan hoşlanmazlarsa onlarla alay eder, eğlenirim.

Dadı, üzgün bir tavırla cevap verdi:

— Bunu asla yapamazsınız. Ben yaşadıkça böyle şeyler yapmanıza fırsat vermem. Haydi bakalım, şimdi galetalarınızı yiyin. Salçaya batırın tatlım.

— Genç Yankee kızlarının bu kadar kötü durumda olduklarını hiç sanmıyorum. Geçen yıl Saratoga'da erkeklerin önünde zekice davranan bir çok Yankee kızı gördüm.

Dadı istediği fırsatı yakaladığı için gülümsedi:

— Genç Yankee kızları mı? Evet tatlım, onlar güzel konuşmasını bilirler. Ama Saratoga'da kızların koca buldukları yok.

— Ama Yankeeler'in de evlenmeleri gerekir. Kendi başlarına yerden bitmiyorlar ya... Çocukları olması için evlenmeleri şart. Ne kadar da çok çocukları var onların...

— Erkekler Yankee kızlarıyla paraları için evleni-

yorlar, diyerek Dadı bu konuşmayı noktaladı.

Scarlett galetayı salçaya batırıp ağzına götürdü. Kuşkusuz dadının söylediğinde bir gerçek payı vardı. Bu sözlerin doğru olması gerekirdi. Çünkü annesi de bundan farklı konuşmuyor, daha ince deyimlerle aynı düşünceleri söylüyordu.

Bütün arkadaşlarının anneleri, onlara becerikli ve yetenekli olmayı öğretiyorlardı. Scarlett ise gereğinden fazla çocuk mu olmuştu? Ashley ile tartışmak ve görüşlerini serbestçe açıklamak istemişti. Belki de bunlar, yürüyüş ve atla gezinti yapmak konusunda gösterdiği istekler onu kendisinden uzaklaştırmıştı. Böylece Ashley, Melanie'ye yönelmişti. Eğer taktik değiştirecek olursa... Ama aklına şu da geliyordu: Eğer Ashley kadın entrikalarının hükmü altında bulunuyorsa artık hiçbir zaman ona eski saygısını beslemeyecektir. Bir gülümsemeye, bir bayılma rolüne ya da 'ne olağanüstü bir kişisiniz' sözlerine aldanacak kadar budala olan bir erkek kendisiyle evlenmeye layık değildi. Ne yazık ki bütün erkeklerin bu yapmacık davranışları sevdiğine tanık oluyordu.

Eğer eskiden Ashley'ye karşı yanlış bir taktik uygulamışsa... Ne çıkar? Bu artık geçmişte kalmıştır. Ondan artık söz edilemez. Bugün Ashley'nin karşısına bambaşka, yepyeni bir yöntemle çıkacaktı. Onu çok istiyordu ve amacına ulaşabilmek için yalnız birkaç saat kalmıştı. Eğer bayılmak sorunu çözümleyecekse, bayılacaktı. Eğer gülümsemek, cilve yapmak ya da kuş beyinli görünmek Ashley'nin hoşuna gidecekse seve seve cilve yapacak ve Cathleen Calvert'den daha aptal olacaktı. Eğer cesaret isteyen şeyler yapması gerekirse onları da yapacaktı. Bugün çok büyük bir gündü!

Kişiliğinin bürünebileceği her türlü sahte görünümlerden daha çekici olduğunu Scarlett'e söyleyecek hiç kimse yoktu. Eğer bu ona söylenmiş olsaydı, o çok çok sevinecek, fakat söylenenlere asla inanmayacaktı. Onun dahil olduğu uygar dünya da bu konuda şöpheci kalacaktı. Çünkü eskiden beri kadının doğal görünümlü olmasına pek az değer veriliyordu.

*
* *

Araba Wilkeslar'ın çiftliğine giden kırmızı yola girdiği sırada, Scarlett suçlu bir haz duyuyordu. Piknikte kaşlarını kaldırarak ya da surat asarak hiç kimse onun planına karşı çıkmayacaktı. Kuşkusuz Suellen yarın gevezelik etmekten kendini alamayacaktı. Eğer işler Scarlett'in istediği biçimde giderse Ashley ile nişan-lanmasından ya da onun kendisini kaçırmasından dolayı anne ve babasının üzüleceklerini biliyordu. Ellen 'ın işleri dolayısıyla evde kalmasına çok sevinmişti. Gerald, bu sabah konyağı biraz fazla kaçırdığı için Jones Wilkerson'u çiftlikten uzaklaştırmıştı. Annesi de, Gerald'ın gidişinden önce çiftliğin hesaplarına bakmak için Tara'da kalmıştı. Scarlett üzeri dosyalarla dolu olan yazı masasının önünde oturan annesini öpmek için küçük büroya girmişti. Jones Wilkerson yüzü sapsarı, şapkası elinde Ellen'ın yanında duruyordu. Kontluğun en iyi görevinden törensiz kovulmaktan duyduğu kini güçlükle saklıyordu. Bütün bunlar bir parça eğlence için miydi? Oysa Gerald'a kendisi gibi daha pek çok erkeğin aynı biçimde küçük Emmie Slattery'nin babası olabileceğini tekrar tekrar söylemişti. Zaten Gerald da bu görüşteydi. Fakat Ellen'ın gözünden bir kere düşmüştü.

Jones bütün Güneyliler'den nefret ediyordu. Onların ölçülü davranışlarına, soğuk nezaketlerine, kendisinin toplumdaki yeri hakkındaki alaylı bakışlarına çok kızıyordu. Güneyliler'e karşı kin beslemesine sebep olan her şeyi, tek bir kişide semgeleştiriyordu. Evet kininin odak noktası olan Ellen O'Hara'dan çok nefret ediyordu.

Dadı, Ellen'a yardımcı olmak için onunla birlikte kalmıştı. Arabada Toby'nin yanına, içinde kızların elbiseleri bulunan uzun bir kutuyu dizlerinde tutan Dilcey oturmuştu. Gerald fazla kaçırdığı konyak yüzünden atının üzerine tünemiş gibi oturmuştu. Ama yüzünden

Wilkerson ile ilgili tatsız işi, bu kadar kolay sonuçlandırdığı için mutlu görünüyordu. Atını arabanın yanı başında sürerken bütün sorumlulukları üzerine attığı karısının dostlarıyla buluşacağı pikniğe gidememekten dolayı üzüleceğini aklına getirmiyordu bile...

Güzel bir ilkbahar günüydü. Tarlalar olağanüstü bir güzellik sergiliyordu. Kuşlar çevrede uçuşurken, cıvıl cıvıl ötüşüyorlardı. Gerald kendisinden başka bir şey düşünmeyecek kadar kendisini genç ve neşeli hissediyordu. Ara sıra "Peg Arabayla Gidiyor" şarkısını, bazen İrlanda şarkılarını ya da Robert Emmet'nin melodisi daha tasalı olan "O Kız Genç Kahramanın Uyuduğu Topraktan Çok Uzaktadır" şarkısını mırıldanıyordu.

Bütün gününü Yankeeler aleyhinde konuşarak ve savaştan söz ederek geçireceği hayaliyle çok neşeli görünüyordu. Bu arada küçük tentene şemsiyelerin altına sığınan üç güzel kızıyla gururlanıyordu. Dün akşam Scarlett ile aralarında geçen konuşmayı unutmuştu sanki... Onun çok güzel olduğunu, kendisini onurlandırdığını ve gözlerinin İrlanda tepeleri kadar yeşil olduğunu düşünüyordu. Bu benzetişin kendisine şair gibi bir görünüm vermesinden dolayı üzüldü. Genç kızları heyecanlandırmak için "Yeşil Renk" şarkısını biraz yanlış terennüm etmiş olsa da onlara sunmaktan büyük zevk duydu.

Scarlett babasına annelerinin küçük şımarık çocuklarına baktıkları gibi şefkat dolu bir güvensizlikle baktı. Akşamleyin sarhoş olacaktı. Karanlıkta atla evine dönerken her zaman yaptığı gibi Oniki Meşeler ile Tara arasındaki bütün hendekleri atlayacağını biliyordu. Tanrının yardımı ve atının kıvraklığı sayesinde de boynunu kırmayacağını umut ediyordu. Irmağı atı ile yüzerek geçecekti.

Pork böyle zamanlarda avluda elinde lambayla bekler ve onu bürodaki mindere yatırırdı. Yeni elbisesi harap olacak, ertesi sabah çevresine korkunç küfürler savurarak, Ellen'a atının karanlıkta köprüden düştü-

ğünü anlatacaktı. Hiç kimseyi aldatamayan, ama herkesin kabul ettiği bu yalan yüzünden kendisinin birtakım oyunlar çevirebileceğine inanacaktı.

Scarlett babasını, şefkat ve sevgiyle izledi. "Bencilliğiniz ne kadar tatlı" diye düşündü. İçinden "sizinle hiçbir konuda ciddi olmak mümkün değil" dedi. Genç kız bu sabah o kadar heyecanlı, o kadar mutluydu ki, babasıyla birlikte bütün dünyayı sevgiyle kuşatmaya hazırdı.

Güzeldi ve kendiside bunu biliyordu. Gün bitmeden önce Ashley yalnız kendisinin olacaktı. Güneş çevreye güzel bir sıcaklık yayıyordu. Georgia ilkbaharı, bütün güzelliğini onun önüne saçıyordu. Yol kenarındaki dut fidanları, kış yağmurlarının toprakta açtığı oyukları, birer yeşil takı gibi saklıyordu. Kızıl toprağı yaran granit kütleleri yabani güllerin mantosuna bürünmüştü sanki. Ortalığı erguvan rengi menekşeler kaplamıştı. Irmağın öteki yanında ormanlarla kaplı tepelerde kızılcık ağaçlarının beyaz çiçekleri bütün bu yeşillik içinde erimek istemeyen kar taneleri gibi parlıyordu. Elma ağaçları en açık beyazdan, en koyu kırmızıya kadar bir renk çümbüşü içindeydiler. Güneş ışınları, büyük ağaçların yaprakları arasından süzülürken; hanımelleri pembe, turuncu ve kırmızımtrak bir halı görünümündeydi. Rüzgar yabani fidanların gizemli kokularını taşıyordu. Çevre o kadar güzel kokuyordu ki... Scarlett içinden,

— Ölünceye kadar bu günün güzelliğini anımsayacağım, dedi. Kuşkusuz bu, benim düğün günüm olacak.

Ashley ile birlikte bugün öğleden sonra ya da bu gece ay ışığında peri masallarının taze çiçekleri arasından Jonesboro'ya doğru gideceklerini düşündü. Evliliklerinin Atlanta'lı bir rahip tarafından kutsanması gerekliydi. Ama bu anne ile babasının işiydi. Ellen'ın, kızının nişanlı bir erkekle kaçtığını duyunca utanacağını düşünerek sarsıldı. Ama annesinin mutluluğunu görünce onu affedeceğini biliyordu. Babası ise homur-

danmayacak, bağırıp çağıracaktı. Fakat o dün akşam Ashley hakkında tüm söylediklerini unutacak ve kendi ailesiyle Wilkeslar arasında doğan yeni ilişkiden çok mutlu olacaktı. Scarlett kendisini kaygılandıran bütün olasılıkları kafasından uzaklaştırmak için "bütün bunları evlendikten sonra düşünürüm" dedi. Parlak güneş, yeşil ve hoş kokulu ilkbahar, sessiz akan ırmak, karşı tepede görünmeye başlayan Oniki Meşeler'in ocakları gönüllere taşkınlık veren neşeden başka bir şey duymaya fırsat bırakmıyordu. Scarlett'in gönlü rahatlamış, düşüncelere dalmıştı:

— İşte orada bütün ömrümü geçireceğim. Böyle elli, belki daha çok ilkbahar göreceğim. Çocuklarıma, sonra torunlarıma bugünkü ilkbaharın ne kadar güzel olduğunu, bir benzerini görmenin mümkün olamayacağını anlatacağım. Bu son düşünce onu öylesine mutlu etti ki "Yeşil Renk" şarkısının son bölümünü söyledi ve babasından gürültülü bir kutlama aldı.

Suellen, neşesiz görünüyordu.

— Neden bu sabah bu kadar mutlusun, diye sordu. Çünkü Scarlett yeşil balo elbisesiyle kendisinden daha güzel olacağını söyleyip durmuştu. Scarlett neden kendi elbisesini ödünç vermek istemiyordu? Dadı niçin yeşilin Suellen'a iyi gitmediğini söyleyerek, onunla her zaman zıtlaşıyordu?

— Benim kadar sen de biliyorsun. Bu akşam Ashley'in nişanı var. Babam bu sabah söyledi. Çok iyi biliyorum ki sen onunla uzun süredir bakışıyordun.

Scarlett kızkardeşine dilini çıkarttı, sonra:

— Bütün bildiğin bu kadar, diye cevap verdi. O neşesine zarar verilmesini istemiyordu.

— Susie bu dediğin doğru değil! Bunu sen de biliyorsun, diye biraz kırılmış olan Carreen itiraz etti. Scarlett Brent'i düşünüyor.

Scarlett küçük kızkardeşine döndü ve insanın nasıl olup da bu kadar uslu olabileceğini düşündü. Bütün aile bu on üç yaşındaki kızın daha şimdiden seçtiği erkeğin Brent Tarleton olduğunu biliyordu. Oysa o

Scarlett'in kızkardeşi olmasaydı Brent hiçbir zaman Carreen'e dikkat etmeyecekti. Annelerinin bulunmadığı sıralarda iki kızkardeş, Brent konusunu açarak ona takılırlar ve onu sonunda ağlatırlardı.

Scarlett:

— Yavrucuğum, Brent bana karşı ilgisizdir, diye cevap verirken iyilikseverliğini de kanıtladığı için mutlu oldu. Ayrıca ben de Brent'e karşı hiçbir ilgi duymuyorum. O senin büyümeni bekliyor...

Carreen'in yuvarlak yüzü kızardı. Bu son sözden aldığı güvenle sordu:

— Sahi mi Scarlett?

— Annem Carreen'in henüz erkekleri düşünecek yaşta olmadığını söylemişti. Bunu sen de biliyorsun Scarlett. Ama şimdi kalkıp ona akıl veriyorsun.

— İstediğini söyle, bana vız gelir. Sen Carreen'den yana olabilirsin. Çünkü şu gerçeğin farkındasın. Bir yıl sonra o senden çok daha güzel olacak.

Gerald konuşmaya karışma gereğini duydu:

— Bugün uslu durun! Yoksa kırbacımı elime alırım. Şimdi susun bakalım. Bir araba sesi işitiyor musunuz? Bu gelenler Fontainler mi?

Yolun ormanın içinden, Mimosa ve Fairhill'den inen yolla birleştiği yerden bir araba gıcırtısı ile nal sesleri duydular. Arabaların perdelerinin ardından çevreye kadın sesleri yayılıyordu. Gerald atını ileri sürdü ve iki yolun kesiştiği yerde arabayı durdurması için Toby'ye işaret etti.

— Tarletonlar'ın hanımları, diye neşelenerek kızlarına haber verdi. Gerald'ın Ellen hariç, bütün kontlukta kızıl saçlı Mrs. Tarleton'dan daha çok beğendiği başka bir kadın yoktu.

— Hem de arabayı o sürüyor. Dizginleri ne de güzel tutuyor. Ne güzel elleri var. Tüy gibi yumuşak, kırbaç gibi sağlam. Tam öpülmeye layik eller. Sizin böyle elleriniz olmaması ne kötü!

Sonra kızlarına sevgi ve sitemle dolu bir göz atarak, onları şöyle eleştirdi:

— Carreen, hayvanlardan korkar. Senin ise yulara dokunur dokunmaz ellerin tereyağı gibi erir. Ya sen küçük kedim...

Scarlett öfkelenerek cevap verdi:

— Ben hiçbir zaman atımdan düşmedim. Mrs. Tarleton her sürek avında mutlaka bir kez atından düşmüştür.

Gerald birden atıldı ve son cümlesi hariç söylediklerinden bir şey anlaşılmadı:

— Erkek gibi köprücük kemiğini kırar, ne bayılmalar, ne sahne... Haydi yeter işte geldiler!

Üzengileri üzerinde doğruldu ve gösterişli bir hareketle selamladı. Gerald'ın dediği gibi arabayı Mrs. Tarleton sürüyordu. Araba parlak kumaşlı elbiseler giymiş, dalgalı tüllere bürünmüş, elleri şemsiyeli dört kızla, Dadıları ve bir sürü elbise kutularıyla dolmuştu. Gerçekten arabacıya yer kalmamıştı. Zaten kolunda eşarp olmadığı zaman Beatrice Tarleton atlarının başkası tarafından sürülmesini istemezdi. İnce yapılı yüzünün teni o kadar beyazdı ki, alevi andıran saçları yanaklarının bütün rengini almış gibiydi. Bu görünümüne rağmen onun iyi bir sağlığı ve tükenmek bilmeyen bir enerjisi vardı.

Kendisi gibi kızıl saçlı ve kendisi gibi yerinde duramayan taşkın tabiatlı çocuklar doğurmuştu. Onun çocuklarını yetiştirme konusunda gösterdiği başarı bütün kontlukta söylenirdi. O şefkatli olmasına rağmen, çocuklarına karşı kümes hayvanları için kullanılan yöntemi uygulamıştı. Onları sıkı bir kontrol altında tutarak serbest yetişmelerine fırsat vermişti. Büker, fakat kırmazdı. Mrs. Tarleton'un yöntemi buydu.

Atları çok severdi ve sürekli olarak bu ilgisinden söz ederdi. Onlardan çok iyi anlardı. At kullanmayı kontluğun herhangi bir erkeğinden çok daha iyi becerirdi. Tepenin en üst noktasındaki, girinti-çıkıntılarla dolu evinde sekiz çocuğu çitle çevrili arsada gıdaklayan piliçler gibi sesler çıkararak oynaşırlardı. O çiftliği dolaşmaya çıktığı zaman arkasından oğulları, kızları,

piliçleri, köpekleri koşuşurlardı. Atlarının, özellikle ateşi andıran kısrağı Nellie'nin insanlardan daha zeki olduklarını söylerdi. Eğer ev işlerinden kurtulamaz ve her gün yaptığı at gezintisine çıkamazsa, bir zenci çocuğa şeker kutusunu verir, "Nellie'ye bir avuç şeker ver ve ona hemen geleceğimi söyle" derdi. O çoğunlukla binici kıyafetiyle gezerdi. Ender durumların dışında her zaman eyere sıçramaya hazır olurdu. Yataktan kalktığı andan itibaren onun üstünde amazon kıyafeti görülürdü. Her sabah Nellie eyerleri koşulmuş durumda evin önünde Mrs. Tarleton'u beklerdi. Hava ister açık, ister yağmurlu olsun, eğer bir işi yoksa o her gün bir saat sevgili atı ile gezintiye çıkardı.

Fairhill çiftliği öyle kolay yönetilecek çiftliklerden değildi. Binicisi gelmediği sürece Nellie, saatlerce evin çevresinde dolanırdı. Beatrice Tarleton ise etekleri kaldırılmış, ayaklarında parlak çizmelerle ev ve çiftlik işlerini denetlerdi.

Bugün, dar ve artık modası geçmiş siyah ipek elbisesiyle yine binici kıyafetini giymiş gibi bir hali vardı. Çünkü tuvaleti çok ciddi bir stilde dikilmişti. Parlak ve tasalı gözlerinin üzerine düşmüş uzun tüylü, siyah ve küçük şapkası da, av sırasında giydiği eski şapkasına benziyordu. Gerald'ı görünce kırbacını şaklatarak atları durdurdu. Arabanın arkasına yığılmış olan dört kızı öne doğru eğildi. Genç kızlar şamata ile bağırdılar. Her an harekete hazır olan atlar şaha kalktı. Sanki Miss Tarletonlar, yıllardan beri O'Haralar'ı görmemişti. Oysa daha iki gün önce bir arada idiler. Bunlar yumuşak başlı genç kızlardı. Komşuları arasında özellikle küçük O'Haralar'ı severlerdi. Yalnız aptal Cathleen Calvert'in dışında kontluktaki hiçbir genç kız Scarlett'i gerçekten sevmezdi.

Kontlukta yaz boyunca bir piknik ya da balo verilmeyen hafta geçmezdi. Eğelenceye düşkün kızıl saçlı Tarletonlar için, her piknik ve her balo, ilk kez böyle bir davette hazır bulunuyorlarmış gibi önemli bir olay olurdu. Etine dolgun olan bu dört kız arabaya sanki is-

tif edilmiş gibiydi. Krinolinleri ve volanları arabanın kenarlarından taşıyordu. Şemsiyeleri ise birbirleriyle çarpışıyordu. Çenelerinin altından düğümlenmiş siyah kadife kordeleler ve güllerle süslü başlıkların tamamını örtemediği kızıl saçları, güneş vurdukça alev alev parlıyordu. Hetty'nin saçları tam kızıl renkteydi. Camille kırmızı yankıları bulunan bir kumraldı. Randa'nın ışık altında renkten renge giren açık kestane saçları vardı. En küçükleri olan Betsy'nin saçları havuç rengindeydi. Hepsi de güzel kızlardı. Gerald "güzel genç kızlar kovanı" diyerek arabaya çapkın bir edayla yaklaştı ve şöyle dedi:

— Arılar annelerini sokarlarsa affedilmez kötülük yapmış olurlar.

Mrs. Tarleton göz kırptı ve sonra alt dudağını gülünç bir biçimde ısırarak Gerald'ın sözlerini doğrulamak istedi. Genç kızlar hep bir ağızdan bağırdı:

— Anne böyle göz etme! Yoksa babamıza söyleriz.

Sonra annelerini Gerald'a şikayet ettiler:

— Yemin ederiz Mister O'Hara yanında sizin gibi yakışıklı bir adam olduğu zaman bizde talih diye bir şey bırakmaz.

Bu şakalara herkes gibi Scarlett de güldü. Ancak genç Tarletonlar'ın annelerinin yanında böyle serbest davranmaları onu her zaman rahatsız ederdi. Sanki akranmışlar gibi hareket ederlerdi. Annesine böyle şeyler söyleyebilmeyi bile aklından geçirecek olsa kendini günah işlemiş sayardı.

Yine de bu küçük ve güzel Tarletonlar'ın anneleriyle olan ilişkilerinde hoş yanlar vardı. Kızlar annelerini eleştiriyor, onunla alay ediyor, ona takılıyorlardı. Fakat annelerini sevmekten de geri kalmıyorlardı. Scarlett "bir gencin annesiyle bir parça delilik yapması eğlenceli olur" diye düşündü. Ama o, bunun bile Ellen'a karşı saygıda kusur olacağını biliyordu. Böyle düşündüğü için utandı. O bu dört genç kızda ise bu tip kaygı verici düşüncelerin hiçbir zaman doğmadığını biliyordu. Kendini komşularından farklı hissettiği zaman

Scarlett'e bir duygusallık ve iç sıkıntısı geldi.

Mrs. Tarleton, Gerald'a merakla sordu:

— Ellen bu sabah nerede?

— Kahyamızı işten çıkardık. Çiftlik hesaplarını karşı-laştırmak için onunla kaldı. Sizin kocanız ve oğullarınız nerede?

— Onlar çoktan Oniki Meşeler'e gittiler. Puncun tadına bakmak istiyorlardı. Yeterli derecede sert olup olmadığını kontrol edeceklermiş. Yarın sabaha kadar da hep aynı şeyi yapacaklardır ya...

Geceyi Oniki Meşeler'de geçirmeleri için John Wilkes'den rica edeceğim. Ahırda yatırsa bile olur. Çünkü burnunun ucunu görmeyen beş adam bana çok fazla gelir. İki, üç neyse, fakat...

Gerald konuyu değiştirmeye çalıştı. Çünkü geçen sonbaharda Wilkeslar'daki son piknikten ne durumda geldiğini anımsayan kızlarının alaylı bakışlarını sezdi.

— Bugün niçin atla gelmediniz Mrs Tarleton? Nellie olmadığı zaman, siz siz değilsiniz. Çünkü siz tam bir stentorsunuz.

— Bir stentor muyum? diye Mrs. Tarleton, Gerald'ın İrlandalı aksanını taklit ederek bağırdı. Siz cahillerin şahısınız. Herhalde "centaura" demek istiyorsunuz? Stentor, sesi bakır gibi zonk diye titreyen bir adamdır.

— Stentor ya da centaure! bunun önemi yok! diyerek Gerald, Mrs. Tarleton'un üzerine daha fazla gelmesini önledi. Bir stentor olabilirsiniz. Avda köpekleri kışkırttığınız zaman sizin de sesiniz yeter derecede titreşim yapıyor.

— Gördünüz mü anneciğim? diye Hetty seslendi. Size her zaman söylerim. Siz bir tilki gördüğünüz zaman bir Comanche (* teksas yerlisi) gibi bağırırsınız.

— Hayır! Dadı senin kulaklarını yıkadığı zamanki kadar bağırmıyorum. Sen on altısına girmiş bir kızsın. Haydi bakalım bugün niçin atla gelmediğimi öğrenmek istiyordunuz değil mi? İşte şimdi açıklıyorum. Bunun sebebi bu sabaha karşı Nellie doğurdu.

— Yok canım! diye Gerald içtenlikle atıldı. Parlayan gözlerinde İrlandalılar'ın atlara karşı olan ilgileri okunuyordu.

Bu sırada Scarlett, yeniden annesini Mrs. Tarleton ile karşılaştırdı ve içinde aynı sıkıntıyı duydu.

Ellen için kısraklar doğurmazdı, inekler buzağılamazdı. Ancak tavuklar kuluçkaya yatarlardı. O bu konuları bilmez gibi görünürdü. Ama Mrs. Tarleton'un böyle bilerek sessiz kalma huyu yoktu.

— Kısrak mı?

— Hayır! Uzun bacaklı, güzel bir aygır. Onu gelip görmenizi isterim Mister O'Hara. Hetty'nin saçları gibi kızıl renkli bir tay.

— Hetty'ye ne kadar çok benziyor, diyerek ortaya bir laf atan Camille elbise ve şapka kutularının altında hemen kayboluverdi. Ama uzun yüzlü Hetty'nin çimdiklerinden kurtulamadı. Mrs. Tarleton "taylarım bu sabah biraz fazla yulaf yediler" dedikten sonra konuyu değiştirdi:

— Ashley ile amcasının küçük kızı, Atlanta'nın adını işittikleri zamandan beri bütün şeytanları başlarına üşüştü. Adı neydi şu kızın? Haa... Melanie!... Allah mutlu etsin! İyi kalpli bir kızdır. Fakat adını da yüzünü de anımsamıyorum. Bizim şişman aşçı kadın, Wilkeslar'ın emektarının karısıdır. Geçen akşam bizdeydi. Onun Cookie'ye anlattığına göre bu akşam nişanlanacaklarmış. Cookie bize bu sabah söyledi. Küçükler bunu bir sorun yaptılar. Bir türlü sebebini anlayamıyorum. Yıllardır herkes şunu biliyor: Ashley amcasının kızlarından Burr de Macan ile evlenmemek şartıyla, akrabalarından biriyle evlenecek. Yine herkes Honny Wilkes'in de Melanie'nin kardeşi Charles ile evlenmesini bekliyordu. Şimdi söyleyin bakalım Mister O'Hara, Wilkeslar'ın aileleri dışında evlenmeleri yasak mıdır? Çünkü...

Scarlett gülerek söylenen son cümleyi duyamadı. Ona, güneş kısa bir süre bulutların arkasına saklanmış ve her şey kararmış gibi geldi. Yeşil yapraklı kızıl-

cık ve elma ağaçlarının solduğunu sandı. Scarlett arabanın kanepesinin arasına parmaklarını soktu. Şemsiyesi elinden kaydı. İnsanların bu kadar sorumsuz bir biçimde Ashley'den söz etmelerine kızmıştı. Aslında herkes Ashley'nin nişanlı olduğunu az çok biliyordu. Sonra kendini toparladı, cesareti geri geldi. Güneş az önceki gibi parladı ve çevresi eski güzelliklerine kavuştu.

Scarlett, Ashley'nin kendisini sevdiğini biliyordu. Bu bir gerçekti. Nişanın bu akşam ilan edilmeyeceğini öğrendiği zaman Mrs. Tarleton'un düşeceği hayreti düşünerek gülümsedi. Neşesinden gamzeleri belirdi. Annesinin sözlerinden doğan etkiyi gözetleyen Hetty, entrikacı bir tavırla oturduğu yere daha da gömüldü.

Mrs. Tarleton ağdalı bir dille konuşmaya başladı:

— İstediğinizi söylersiniz. Amca çocukları arasındaki evlenmelerde bana göre doğru bir taraf yok. Zaten Ashley bu maskara kıza layik değil. Ama soluk yüzlü Honey Charles Hamilton ile evlensin.

Zalim olan Ronda hemen söze karıştı:

— Honey eğer Charles ile evlenmezse kimseyi bulamaz. Ondan başka hayranı yoktur ve hiç olmamıştır. Zaten nişanlanmaları neye yarar ki... Ona karşı hiçbir zaman istekli davranmamıştır. Scarlett anımsarsın Noel'de senin çevrende nasıl döndü.

— Budalalık etme Miss Ronda diye annesi sözünü kesti. Amca çocukları, hatta teyze çocukları bile aralarında evlenmemelidirler. Bu tür evlilikler ırkı zayıflatır. Bu iş atlarda olduğu gibi değildir. Bir atla kardeşi, ya da kızı çiftleşebilir. Hangi ırka mensup oldukları önemlidir atlar için. Fakat insanlarda bu iş yürümez. Belki güzel örnekler ortaya çıkabilir. Fakat asla sağlam olmazlar. Siz...

— Bu konuda sizinle aynı görüşte değilim Mrs. Tarleton! Wilkeslar'dan daha iyi bir insan gösterebilir misiniz? Ama eskiden beri kendi aralarında evlenirler.

— Artık bundan vazgeçmeleri zamanı geldi. Çünkü sorun bütün çıplaklığıyla ortada. Ashley'ye bir sözüm

yok. O güzel bir çocuktur. Gerçi o da... Ama küçük Wilkeslar'a bakınız. Zavallıların ayakta duracak güçleri yok! Bunlar terbiyeli çocuklar kuşkusuz... Fakat tekrar söylüyorum ayakta duracak halleri yok. Bir de şu küçük Melanie'ye bakınız. İskele merdiveni gibi iğreti duruyor. Rüzgarın uçurabileceği kadar ince yapılı... Ayrıca kendine göre bir düşüncesi yoktur. "Hayır efendim! Evet efendim!" İşte bütün söyleyebildiği bu kadardır. Bu sözlerimle ne demek istediğimi anlıyorsunuz. Ailenin yeni kana, benim saçlarım gibi ya da Scarlett'in kanı gibi güzel, sağlıklı bir kana ihtiyacı vardır. Evet evet! Neyi anlatmak istediğimi anlıyorsunuz... Wilkeslar'ı ben çok severim. Bunu siz de bilirsiniz. Ama içtenlikle cevaplayın. Onların tam yerlerinde olmadıkları doğru değil mi? Kuru toprak üzerinde iyidirler. Fakat Wilkeslar'ın ağır bir toprakta koşabileceklerini sanmam. Öyle sanıyorum ki aşırı terbiye onlarda her şeyi öldürmüş. Tehlikeli bir durumdan kurtulmayı başarabileceklerini sanmam. Kuru toprak ve kuru havada koşabilen iyi bir cinstirler. Ama siz bana her zaman iyi koşabilen attan söz edin. Hep aile içi evlilik yapmaları yüzünden bu kentte oturan insanlara benzemez oldular. Hep piyano çalarlar, hep kitap okurlar. Ben iddia ederim ki, Ashley sürek avına çıkmaktan çok kitap okumayı seviyor. Buna yemin ederim Mister O'Hara... Bu gerçektir. Kemiklerine hiç dikkat ettiniz mi? Pek incedir. Bu ailenin, akraba dışı evlilik yapmaya ihtiyacı var.

— He... he!... diye anlaşılmaz seslerle cevap veren Gerald, Mrs. Tarleton için çok önemli olan bu konuşmanın Ellen'ın zevkine ise hiç uygun olmadığını farkederek sıkıldı. Eşinin, kızlarının böyle konuları dinlediklerini duymuş olsa kırılacağını çok iyi biliyordu. Mrs. Tarleton çok iyi bildiği bir konuda konuşmaya başladı mı onu durdurmak pek kolay olmazdı.

— İş iyice anlaşılsın diye söylüyorum. Çünkü birbiriyle evlenen amcalarımın çocukları vardır. Sizi nasıl inandırayım, bilemiyorum. Zavallı çiftin doğan çocuk-

larının gözleri bilardo topu gibidir. Annem ile babam beni teyzemin çocuklarından biriyle evlendirmek istediler. Ben onların bu isteklerine karşı direndim: "Anne hiçbir şey söylemeyin, hiçbir şey dinlemek istemiyorum. Çocuklarımın göğüsleri dar ve sıska olur" dedim. Annem "sıska" sözünü duyunca, düşüp bayıldı. Büyükannem de benim gibi düşünüyordu. Anlıyorsunuz değil mi?

O da atlarla ilgili bilimi biliyordu. Bunun için benim haklı olduğumu söyledi. Mister Tarleton ile evlenip gitmeme yardım eden odur. Bakın çocuklarıma... Hepsi de sağlıklı ve kuvvetli. İçlerinden biri bile çıtkırıldım çıkmadı. Gerçi Boyd bir metre, Wilkeslar yetmiş santimetre boyundadır...

— Bu konuşmayı değiştirmek mümkün değil mi Mrs. Tarleton, diyerek Gerald onun sözünü kesti. Çünkü Carreen'in bu konuyla çok ilgilendiğini ve Suellen'ın yüzünde beliren merakı farketmişti. Kızlarının tam anlayamadıklarını Ellen'a sormalarından korktu. Scarlett'in hanım gibi davranması ve aklının başka şeylerle meşgul görünmesi onu mutlu etti.

Hetty de Gerald'a yardımcı oldu.

— İlahi anne! Haydi yola koyulalım artık diye bağırdı. Bu güneş beni yakıyor. Boynumun çillerle dolduğunu hissediyorum.

Gerald:

— Yola çıkmadan önce, bir dakika bana izin verin Mrs. Tarleton dedi. Alay için at satmaya karar verdiniz mi? Savaş bugün değilse yarın patlayıverir. Clayton Kontluğu'nda asker toplama işi başlayacak. Onun için biz Clayton Kontluğu'nun atlarını da isteyeceğiz. Öyle inatcısınız ki güzel atlarınızı bize satmayı istemiyorsunuz.

— Savaşın çıkacağı biliniyor, diyerek Mrs. Tarleton vakit kazanmak istedi.

Gerald:

— Haydi Mrs. Tarleton! Söz şey...

— Anne, diye bağırarak Hetty konuşmayı tekrar

kesti. Mister O'Hara ve siz anne! Şu atlardan söz etmeyi Oniki Meşeler'e bırakamaz mısınız?

Gerald:

— Tamam tamam, Miss Hetty! Ben sizi bir dakika daha geciktirmeyeceğim. Birazdan Oniki Meşeler'de olacağız. Orada genç ihtiyar, bütün erkekler bu atlar hakkında nasıl hareket edileceğini öğrenmek isteyeceklerdir. Anneniz gibi iyi bir hanımın atlar için böylesine cimri davranması kalbimi kırıyor doğrusu... Haydi Mrs Tarleton yurtseverliğiniz nerede kaldı? Konfederasyon sizin için birkaç sözcükten mi ibaret kalacak?

Bu sefer küçük Betty bağırdı. Ama onun sıkıntısı başkaydı:

— Anne! Ronda elbisemin üzerine oturdu. Buruşuyor elbisem...

— Tamam, Ronda'yı yanından uzaklaştır ve sesini kes. Şimdi beni dinleyin Mister O'Hara! diye gözlerini kırparak konuşmaya başladı.

— Sürekli olarak şu konfederasyonu yüzüme vurmayın. Konfederasyon bize olduğu kadar, size de güvenir. Benim dört oğlum da asker olacak. Sizin ise bir tane bile yok. Benim oğullarım, atlarım sayesinde askerlik yapacaklar. Eğer atlarıma, cins atlara binmeyi bilenlerin bineceğini bilsem hepsini bedava vermekten mutluluk duyarım. Ama benim güzel atlarıma ormancılar ya da katıra binmeye alışmış köylüler binecekler. Buna izin vermek mi? Bak işte bu olamaz, Mister O'Hara. Mahmuzların onlara zarar vereceğini ya da yaralarına özenle bakmayacaklarını bilmek beni kabuslar içinde bırakır. Geme karşı çok duyarlı olan sevgili pırlanta küheylanlarıma acemilerin binmesine, ağızlarını kan revan içinde bırakmalarına ve atlarımın sersemletinceye kadar dövülmelerine razı olurum mu sanıyorsunuz. Bunun düşünülmesi bile tüylerimi diken diken ediyor. Mister O'Hara atlarımı alay için istemeniz büyük bin incelik. Fakat onları kaba köylülerinize teslim edemem. Atlanta'dan at satın alın. Onlar binicisinin değiştiğini farketmezler.

— Anne rica ederim artık! Gidecek miyiz? Allahaşkına şu konuşmayı bırakınız.

Bu sefer sabırsızlanan ve sıkılan Camille oldu.

— Anneciğim çok iyi biliyorsunuz ki, sonunda şu sevgili atlarınızı vereceksiniz. Babam ve oğullarınıza gelince, konfederasyonun bunlara ihtiyacı olduğunu söyleyecekler. Siz de ağlamaya başlayacaksınız. Ama onları da uğurlayacaksınız.

Mrs. Tarleton yüzünü buruşturdu. Sonra dizginleri kastı. Kamçısını havada şaklatarak, "hiçbir şey yapacak değilim" diye hafif bir sesle söylendi.

Gerald şapkasını giydi. Atını arabanın yanına sürdü.

— Doğrusu olağanüstü bir kadın, dedi. Toby haydi bakalım, koyul yola! Biz bu işi başaracağız ve atları alacağız. Doğal olarak onun da hakkı var. Eğer bir adam efendi değilse atlarla işi ne? Böyle birisinin yeri piyade sınıfındadır. İşin felaket yanı şu: Koskaca bir kontlukta bir kıta asker çıkaracak çiftçi de yok. Senin bu konuda düşüncen nedir elmas kızım?

Ağzını açmaya gücü olmayan Scarlett babasının sorusuna cevap vermek yerine onu uyardı:

— Babacığım ya önümüzden gidin, ya da arkamızdan gelin Allah aşkına! O kadar toz kalkıyor ki atınızın ayaklarından, neredeyse boğulacağız.

Konuşmak onun düşüncelerinden uzaklaşmasına yardımcı oluyordu. Oysa onun Oniki Meşeler'e gelmeden önce kendisine çeki düzen vermesi, aklını toparlaması gerekiyordu. Gerald, Scarlett'in isteğine hemen uydu. Tartışmayı durdurmak niyetiyle atını mahmuzladı. Tozu dumana katarak hızla uzaklaştı.

6

Araba dereyi geçti ve yamacı tırmanmaya başladı. Oniki Meşe henüz ortaya çıkmadan önce yüksek ağaçların üstünde ağır ağır yükselen bir duman gördü. Birbirine karışan odun, kızartılmış domuz ve koyun kokularını doyasıya içine çekti.

Bir gece öncesinden çukurlar içinde yakılan ağaçların dal ve kütükleri şimdi üzerinde şişkebapları kızartılan kor haline gelmişti. Scarlett hafif rüzgarın sürüklediği bu kokuların evin arkasında yetiştirilen küçük meşelikten geldiğini biliyordu. John Wilkes pikniklerini her zaman orada yapardı. Herkes bir ucu gül bahçesine uzanan bu yeşil yamaca otururdu. Çevresini çok güzel bir gölge kaplardı. Davetliler kendilerini orada Calvertler'den daha iyi hissederdi. Çünkü Mrs. Calvert piknik yemeklerini sevmediği gibi evine yanık et kokusu sinmesinden ve bu kokunun günlerce kaybolmamasından şikayet ederdi. Bu sebeple tüm davetliler yemeklerini onun evinden epey uzak ve gölge olmayan bir yerde yerlerdi. Konukseverliği ün salmış olan John Wilkes ise bir pikniğin ne olduğunu çok iyi bilirdi.

Sehpalar üzerinde duran uzun masalar Wilkes'in en güzel yemek takımlarıyla hazırlanır ve gölgelik yere kurulurdu. Masaların her iki yanına arkalıksız sandalyeler dizilirdi. Bunlarda rahat edemeyenler ya sedirlere ya da minderlere otururlardı. Davetliler rahatsız olmasınlar diye sofradan epey uzak bir yerde çukurlar kazılır, ateş yakılır ve etler kızartılırdı. Çevreye nefis et ve ateşte kaynayan sos kokuları yayılırdı. Mister Wilkes'in yanında daima bir düzineye yakın zenci uşak

dururdu. Bunlar ellerinde tepsilerle davetliler arasında gidip gelirlerdi. Sahanlığın arkasında da bir ateş yanardı. Orada çiftlikteki tüm görevliler hint patatesleri, galetalar, domuz işkembesi ve eğer mevsimi ise karpuzlarla kendilerine ziyafet çekerlerdi.

Scarlett, açgözlülükle burun deliklerini oynatarak kızaran domuz etinden çıkan kokuları derin derin soludu. Yemek saatine kadar karnının açıkmasını diledi. Oysa şimdi gırtlağına kadar doymuş durumdaydı. Dadısı da korsesini de öyle sıkmıştı ki, güçlükle soluyor ve hastalanmaktan korkuyordu. Eğer böyle bir şey olursa bu tam bir felaket olurdu. Çünkü yalnız ihtiyarlar mide ağrılarından şikayet ederlerdi. Oysa onun böyle bir şeyden şikayet etmesi herkese rezil olması demekti.

Araba yamacın tepesinde durdu. Beyaz evin güzel görünümü Scarlett'in dikkatini çekti. Evin yüksek sütunları, geniş taraçaları, yassı çatısı ona, kendisine güvenerek zarafet ve dilberliğini çevresine cömertçe saçan bir kadın güzelliği veriyordu. Scarlett Oniki Meşeler'i, Tara'dan daha çok seviyordu. Çünkü bu evde, Gerald'ın evinde olmayan görkemli ve soylu bir güzellik seziliyordu. Bir eğri çizen ağaçlı yol, koşu ve binek atlarıyla doluydu. Davetliler arabalarından, atlarından iniyorlar ve birbirleriyle çene çalıyorlardı. Zenciler her davette olduğu gibi sinirli, ama güleryüzlü idiler. Atları ahırlara götürüyorlar, eyerlerini çıkarıyorlardı. Bir sürü beyaz ve zenci çocuk çevrede bağırışıyor, taze çimenlerin üzerinde kovalamaca oynuyorlardı.

Evin büyük holü davetlilerle dolup taşmıştı. O'Haralar'ın arabası durduğu zaman Scarlett krinolinler giymiş, birbirlerini ince bellerinden tutarak merdivende kelebekler gibi inip çıkan bir sürü genç kız gördü. Bunlar basamaklara oturuyorlar, trabzandan kayıyorlar, aşağıdaki arkadaşlarına seslenip gülüşüyorlardı.

Açık duran geniş pencereden, salonda oturan yaşlı kadınlar görünüyordu. Bunlar siyah ipekli elbiseler giymişlerdi ve hepsinin elinde bir yelpaze bulunuyor-

du. Arada bir çocukları ile ilgileniyorlar, hastalardan, evlilikten söz ediyorlardı. Wilkeslar'ın emektarı Tom elinde gümüş tepsiyle kalabalık arasından geçmeye çalışıyordu. Kendisine yol açabilmek için eğilip bükülüyordu. Sakız rengi ceketler ve haki pantolonlar giymiş genç erkeklere tepsisinde taşıdığı büyük bardaklar içinde içki sunuyordu.

Evin önündeki içinde güneş yüzen veranda da davetlilerle dolmuştu. Scarlett bu kalabalığı görünce bütün kontluğun Oniki Meşeler'de toplandığını düşündü. Mister James Tarleton ile dört oğlu yüksek sütunlara dayanmışlardı. Her zaman olduğu gibi birbirinden hiç ayrılmayan ikizler, Stuart ile Brent yanyana idiler. Boyd ile Tom babalarının yanında duruyorlardı.

Mister Calvert, karısı Yankee'nin yanından bir an bile ayrılmıyordu. Karısı on beş yıldır Georgia'da bulunmasına rağmen, buralara bir türlü alışamamıştı. Herkes ona nazik davranıyor, iltifat ediyordu. Çünkü bu hanıma acıyorlardı. Fakat hiç kimse onun aslını inkar ederek Mister Calvert'in çocuklarının mürebbiyeliğini kabul edişini affedememişti. Her iki Calvert, Raiford ile Cade sarışın ve cana yakın kızkardeşleri Catleen ile birlikte oradaydılar. bunlar bakır yüzlü Joe Fontaine ile güzel nişanlısı Sally Munroe ile konuşup şakalaşıyorlardı. Alex ve Joe Fontaine kulağına fısıldadıkları gülünç sözlerle Dimitry Munroe'yi güldürüyorlardı.

Lovejoy'dan, Fayetteville'den ve Jonesboro'dan, hatta Atlanta'dan ve Macon'dan bile gelenler vardı. Ev bu kadar çok davetliyi alabilecek kadar büyük değildi. Sürekli olarak dört bir yandan başı sonu anlaşılmayan konuşmalar, bağrışmalar duyuluyor ve kadın kahkahaları yükseliyordu.

Saçları ağarmaya başlayan John Wilkes trabzanın kenarında duruyordu. Tıpkı Georgia güneşinin yazın çevreye gönderdiği ışın ve sıcaklığa benzeyen tatlı cümlelerle konukseverliğini kanıtlıyordu. John Wilkes'in yanında sürekli kımıldayıp duran ve yeni gelen davetlilere "hoş geldiniz" derken aptalca gülümsemele-

rini gizlemeye çalışan Honey Wilkes vardı.

Honey'de her erkeğin hoşuna gitmek, tutku olmaktan çıkmış hastalık haline gelmişti. İşte bu yüzden sürekli olarak kırıtıyordu. Onun böyle davranması, babasının ağırbaşlı ve mükemmel haliyle tamamen zıttı. Scarlett, Mrs. Tarleton'un sözlerini yabana atmadı. Anlatılanlarda biraz gerçek izi görür gibi oldu. Tarleton ailesinde erkekler, kadınlardan daha güzeldi. John Wilkes'in hülyalı gözlerine çekicilik kazandıran siyah ve sık kirpikler, Honey ile kızkardeşi India'da renksiz ve seyrekti. Honey'in bakışı bir tavşanın tedirgin bakışına benziyordu. India'ya gelince... "Çirkin" sözcüğü onun için icat edilmişti sanki...

India ortalıkta gözükmüyordu. Scarlett, onun mutfakta görevlilere son uyarıları yaptığını tahmin etti. Scarlett, "zavallı India!" diye düşündü. "Annesinin ölümünden sonra ev işleriyle uğraşmaktan kendisine Stuart Tarleton hariç başka bir talip bulamadı. Stuart beni ondan daha güzel bulduysa kabahat benim değil ya!"

John Wilkes, arabadan inmeye hazırlanan Scarlett'e kolunu sunmak için yanlarına geldi. Scarlett ayağını tam yere basacağı sırada Suellen'ın kırıttığını gördü. Kızkardeşinin kalabalık arasında Frank Kennedy'yi gördüğünü anladı. John Wilkes'a teşekkür etmek için gülümserken, "insan bu paçası düşük kadından başkasına talip olamaz mı?" diye düşündü.

Frank Kennedy de Suellen'a yardım etmek için hemen koşup geldi. Suellen öyle kasıldı ki, Scarlett az kalsın onu tokatlayacaktı. Frank Kennedy, kontluğun en zengin ve en iyi kalpli insanıydı. Çok ince yapısı ve sinirli görünümü vardı. Kırk yaşlarındaydı. Turuncuya çalan küçük sakalı, onun kadınsı davranmasına engel olmuyordu.

Scarlett planını anımsadı. Doğabilecek olumsuz sonuçlara rağmen Frank Kennedy'ye öyle bir gülümsedi ki kolları Suellen'a doğru uzanmış olan adamın gözleri Scarlett'e takıldı ve olduğu yerde çakılıp kaldı.

Scarlett, John Wilkes ile sohbet ederken bir yan-

dan da Ashley'yi bulmaya çalışıyordu. Fakat Ashley ortalıkta görünüyordu. Birçok kişi ona "hoş geldin!" dedi. Bu arada Stuart ile Brent de onu karşılamaya geldiler. Munroeler'in küçük kızları da elbisesini göstermek için üzerine atıldı. Kısa sürede Scarlett'in çevresi söylediklerinin anlaşılabilmesi için biri ötekinden daha yüksek sesle konuşan kişilerle doldu. Onun aklı ise Ashley'deydi. Evet! Ashley neredeydi? Ya Melanie, ya Charles? Onlar neredeler?

Scarlett duygularını gizlemeye çalışarak çevresine bir göz gezdirdi. Neşeli bir grubun bulunduğu yere baktı. Konuşurken, gülerken çevresini kaçamak bakışlarla izledi. Evin içine, avluya bakarken gözleri bir yabancıya takıldı. Kapının yanında bir köşede duran bu adam ona küstahça bakıyordu. İlgi çektiği için bu durumdan mutlu oldu. Ancak elbisesinin önü fazla açık olduğu için de utanma duygusu uyandırdı. Bu adam yaşlı görünüyordu. En az otuz beşindeydi. İri yarı ve sağlam bir vücudu vardı. Bugüne kadar böyle geniş omuzlar görmemişti. Bunlar bir sosyete adamının omuzlarıyla bağdaşmıyordu. Göz göze gelince gülümsedi. Scarlett çok kısa kesilmiş siyah bıyıklar ve inci gibi beyaz dişler gördü. Bu adamda uzun süre güneş ve rüzgar altında kalmış bir korsan yüzü, bir arabaya saldırmaya ya da bir genç kızı kaçırmaya niyetli bir haydut bakışı vardı. Küstahça gülümseyip duruyordu. Yüzünde alaycı bir ifade gezinip duruyordu. Scarlett'in soluğu kesilir gibi oldu. Bu adamın bakışlarından, duruşundan canının sıkılmasını istiyordu. Ama bir türlü canı sıkılmadığı için de kendine kızıyordu.

Kimin nesi olduğunu bilmiyordu bu adamın... Kırmızı ve etli dudaklarının üstüne uzanan ince ve kemerli burnundan, geniş alnından ve iri gözlerinden iyi bir aileden geldiği anlaşılıyordu. Scarlett, ona gülümsedi ve başını çevirdi.

— Rhett! Rhett Butler gel! Sana Georgia'nın en taş kalpli kişisini takdim edeceğim! diye seslendiğini işitti.

Rhett Butlar de kim? Bu ad Scarlett'e pek yabancı gelmedi. Gülünç ve rezil bir öyküyü anımsatıyordu. O

Ashley'den başka bir şey düşünmediği için bu adla pek ilgilenmedi.

Onu kalabalıktan kurtarmaya çalışan Stuart ile Brent'e:

— Yukarı çıkıp saçlarımı düzelteceğim, dedi. Siz, beni burada bekleyin. Sakın ha kızlara kapılıp sıvışmayın! Yemin ederim ki rezalet çıkarırım.

Stuart'ın bugün fazlaca titiz ve güç beğenen bir tavır içinde olduğunu gördü. Buna rağmen başka bir erkeğe kur yaparak onu kıskandırabileceğini anladı.

Stuart sarhoş olmaya adaydı. Scarlett onun sarhoş olduğu zaman kavgacı tabiatının ortaya çıktığını bilirdi. Dostlarıyla, arkadaşlarıyla biraz konuşmak için yavaşladığı sırada, mutfaktan saçları dağınık, yüzü terli bir halde India'nın çıktığını gördü. Zavallı India! Saç ve kirpiklerinin seyrek, inatçı kişilere özgü uzun çeneli oluşu yetmiyormuş gibi bir de yaşlı bir kadın halini almıştı. Scarlett kendi kendine;

— India, Stuart'ı elinden aldığım için bana kızıyor mu acaba? diye düşündü.

Birçok kişi India'nın, Stuart'ı hâlâ çıldırasıya sevdiğini söylüyordu. Ama Wilkeslar'ın gerçek düşüncelerini anlamak çok zordur. India Scarlett'e kızıyor olsa bile, bunu kesinlikle belli etmez ve ilişkilerini eskiden olduğu gibi sevgi ve saygı içinde sürdürürdü.

Scarlett, India'ya iltifat edici sözler söyledikten sonra büyük merdivene doğru yürüdü. Henüz bir iki basamak çıkmıştı ki kendisinin utangaç bir sesle çağrıldığını duydu. Bu Charles Hamilton'du. Yakışıklı bir erkekti. Beyaz ve açık alnının üstüne düşen kıvırcık saçları ve koyu siyah gözleri İskoçya av köpeklerinin gözleri kadar yumuşaktı. Hardal renginde bir pantolon, siyah bir ceket giymişti. Kırmalı bir gömleği siyah ve çok geniş bir kravatı vardı.

Scarlett kendisine dönünce hafifçe kızardı. Kadınlara karşı pek cesareti yoktu. Birçok utangaç gibi o da ateşli ve dünyaya metelik vermeyen genç kızlara hayrandı. Scarlett, bugüne kadar ona ciddi davranmıştı.

Bu kez genç kızın yüzünün güldüğünü ve ellerinin kendisine doğru uzandığını görünce Charles'in kalbi duracak gibi oldu.

— Vay! Charles sen misin? Öyle sanıyorum ki ta Atlanta'dan buraya benim zavallı kalbimi altüst etmek için geldin!

Genç kızın pamuk ellerini, ellerinin içinde tutan Charles heyecandan ne yapacağını şaşırmıştı. Bütün genç kızlar erkeklere hep böyle hitap ederlerdi. Fakat ona böyle hitap eden olmamıştı. Bunun nedenini o da bilmiyordu. Kızlar daima onunla kardeş gibi konuşurlardı, şaka bile yapmazlardı. Charles kızlarla flört etmeye, çılgınlık yapmaya can atardı. Fakat karşısına çıkan bir fırsatta ne yapacağını bilemez, şaşırır kalır, öylesine beceriksizleşir ki bu onun için tam bir işkence olurdu. Geceleri bir türlü uyuyamaz, genç kızlara söylediği ya da söylemek isteyip de beceremediği sözleri anımsardı. Bu cümleleri tekrarlar durur, fakat yeri gelince gönül alıcı sözleri bir türlü bulamazdı. Genç kızlar da bir iki denemeden sonra ona ilgi göstermezlerdi.

Charles, Honey'ye karşı kendini savunur bir tavır takınırdı. Oysa Honey sonbaharda yasal olarak evlenme yaşını doldurunca evlenmeleri söz konusuydu. Honey'nin işveli davranışları ya da ilgisiz kalması micazına uygun değildi. Genç kızın bu tutumunu Charles böyle değerlendiriyordu. Honey erkekler tarafından biraz fazla şımartılmıştı. Fırsat bulsa şimdi bile uygunsuz şeyler yapabilirdi. Bu evlilik konusuna Charles pek sıcak bakmıyordu. Çünkü Honey'de kitaplardan öğrendiği aşıklara özgü heyecanı ve coşkun davranışları bulamıyordu.

O bugüne kadar ateşli ve acı çektiren bir aşkın hayaliyle avunmuştu. Şimdi ise Scarlett O'Hara ona, damdan düşer gibi kalbini altüst ettiğini söylüyordu. Charles bu iltifata karşılık vermek için bir iki söz aradı, fakat bulamadı. Scarlett ise sohbeti tek başına yönetmeye başlamıştı. Bu yüzden genç kıza minnet duydu. Charles rüya gibi bir gerçeği yaşıyordu.

— İşte tam şurada beni bekleyin. Pikniğe beraber gideriz. Bir başka kıza kur yapmaya kalkışmayın sakın. Sonra karışmam. Bir kıskançlık sahnesiyle karşılaşabilirsiniz. Uçları gamzeli bu kırmızı iki dudak arasından çıkan sözlere bir türlü inanamadı. Oysa Scarlett'in siyah kirpikleri, alçakgönüllülükle yeşil gözlerini gizlemekteydi.

Charles:

— Hayır, diye mırıldanırken, Scarlett'in kendisini boğazlanmayı bekleyen bir danaya benzettiğini sezemedi.

Scarlett şen şakrak bir tavırla yelpazesiyle onun omuzuna vurup dönerken Rhett Butler denen adamla karşılaştı. O Charlesten'ten birkaç adım ötede yani konuştuklarını duyabilecek bir uzaklıkta duruyordu. Scarlett'e o erkeğin kedi sinsiliği ile bakıp gülümsemesinden her şeyi işittiğini anladı. Ayrıca genç kızı küstahça tepeden tırnağa süzdü.

Scarlett içinden babasının çok sevdiği küfrü ederek,

— Küstah herif! Sanki beni çırılçıplak görmüş gibi... dedi. Sonra öfkeli bir biçimde başını kaldırarak merdiveni çıktı.

Elbise kutularının yığılı olduğu bir yatak odasına girince Cathleen Calvert ile karşılaştı. Cathleen kendisine çeki düzen veriyor, dudaklarını daha kırmızı gözüksün diye ısırıyordu. Kemerine taktığı güller yüzünün rengine benziyordu. Peygamber çiçeği renginde olan gözleri parıldıyordu.

Scarlett korsesini düzeltmeye başlarken biraz aşağılar biçimde, biraz da merak ederek sordu:

— Butler dediğiniz bu küstah adam kimdir, Cathleen?

Cathleen, Dilcey ile Wilkeslar'ın Dadı'sının bulunduğu yandaki odaya bir göz attıktan sonra cevap verdi:

— Aman canım, nasıl olur da bilmezsin? Mister Wilkes'in onu resmen davet edip etmediğini bilmiyorum. O pamuk alımı için Jonesboro'da Mister Kennedy

ile bir araya gelmiş. Mister Kennedy de onu alıp buraya getirmiş. Tabii onu orada yalnız bırakamazdı.

— Peki ondan ne istiyorlar?

— Sosyete onu kabul etmiyor.

— Haydi canım!

— Yemin ederim ki doğru söylüyorum.

Scarlett bir süre düşündü. Bugüne kadar bir yere kabul edilmeyen bir adamla aynı çatı altında bulunmamıştı. Gerçekten çok heyecan verici bir olayla karşı karşıya idi.

— Kabahati neymiş?

— Hiç sorma! çok kötü bir üne sahip. Adı Rhett Butler'dir. Charlestonlu'dur. Ailesi oranın sayılı ailelerindendir. Onlar bile Butler ile görüşmek istemiyorlar. Caro Rhett geçen yaz ondan bana söz etmişti. Aralarında akrabalık yok, ama onun yaptıklarını biliyor. Zaten bilmeyen de yok. West Point'ten (*) (askeri yüksek okul) onu kovmuşlar. Düşünsene... Öyle kötü şeyler yapmış ki, Caro anlatmaya cesaret edemedi. Bu arada bir kızı iğfal etmiş. Sonra da kaçmış.

— Anlatsana bu nasıl olmuş? Allah aşkına anlat!

— Aaa, senin bir şeyden haberin yokmuş! Geçen yaz Caro bana her şeyi anlatmıştı. Caro'nun bildiklerini annesi bilse kadıncağız üzüntüsünden ölür. Şey... Sözün kısası...Butler Charleston'dan küçük bir araba ile genç bir kız getirmiş. Kızı tanımıyorum, ama anlaşılan kız sağlam papuç değilmiş. Yoksa onunla yola çıkar mıydı? Öyle değilmi? Hele öğleden sonra yanında kendisine eşlik eden biri olmadan...

Sabaha karşı da yaya olarak evlerine dönmüşler. Atların huysuzlandığını, arabanın parçalandığını söylemişler. Bu yüzden ormanda kaybolmuşlar... Cicim orada neler olduğunu sen bil artık!

Scarlett'in merakı giderek arttı:

— Doğrusu ağzım açık kaldı. Allah aşkına anlat haydi! Sonra ne olmuş?

— Ne olsun istersin! Ertesi gün kızla evlenmekten vazgeçmiş Rhett Butler.

Scarlett birden umutlarının kırıldığını hissetti.

— Ahh!

— Ona hiç bir şey yapmadığını söyleyerek, 'ne için evlenecekmişim?' demiş. Bundan sonra işin içine kızın ağabeysi de karışmış. Butler'a gelerek ondan açıklama istemiş. Ne cevap verse beğenirsin? 'Böyle kaz gibi bir kızla evlenmektense ölmeyi yeğlerim' demiş. Bu yüzden düello yapmışlar. Tabii Butler kızın ağabeysini bir kurşunla yere serivermiş. Zavallıcık haksız yere ölmüş. İşte bu yüzden Butler, Charleston'dan ayrılmış. O günden sonra da onu evine kabul eden çıkmamış.

Dilcey, Scarlett'in yardıma ihtiyacı olup olmadığını sormak için içeri girdiğinde Cathleen'in de açıklamaları bitmişti.

Scarlett onun kulağına eğilerek son merakını da gidermek istedi:

— Kızın Butler'dan çocuğu olmuş mu?

Cathleen kaşlarını kaldırıp başıyla hayır işareti yaptı. Sonra düdük gibi ince bir sesle şu yorumu yaptı.

— Fakat zavallı kızın on paralık itibarı kalmamıştır.

Scarlett bir dalgınlaştı. "Ashley'nin bana sahip olmasını ne kadar çok isterdim. Herhalde benimle evlenmeyecek kadar bayağılaşmazdı diye düşündü. Aptal bir kızla evlenmek istemeyen Butler'a karşı ise saygı duymaktan kendini alamadı.

*

* *

Scarlett, evin arkasında büyük bir meşe ağacının gölgesi altına konulan bir sedirde oturuyordu. Volanlı ve kırmalı elbisesinin altından yeşil maroken ayakkabıları görülüyordu. Bu durumu, onun hanımlığına halel getirmiyordu. Elinde içindekilerini henüz yemeğe başladığı bir tabak tutuyordu. Çevresine yedi kadar kavalye toplanmıştı.

Piknik bütün neşesi ve güzelliğiyle sürüyordu. Ilık hava esans kokularıyla dolmuştu. Esen rüzgar çukurlarda yanan ateşin dumanını ve üzerinde kızaran etlerin kokusunu esans kokularına karıştırıyordu. Çevrede kahkaha sesleri, porselen tabaklara çarpan gümüş yemek takımlarının çıkardığı seslere karışıyordu. Konuşanların çoğu birbirini anlıyamıyordu. Yine de söylenelere gürültülü biçimde gülüyorlar, yapılan şakayı anlamış gibi başlarını sallıyorlardı.

Havadaki ağır kokudan rahatsız olan hanımlar yelpazelerini hızlı hızlı sallıyorlardı. Genç kızların çoğu masanın çevresinde oturuyordu. Scarlett bu durumlarda bir başka yere çekilir ve yanı başına erkekleri toplardı. Evli kadınlar çardak altında toplanmışlardı. Onlar neşe ve renk seline koyu renk elbiseleriyle ağırbaşlılık katıyorlardı. Gözleri şimşek gibi çakan genç kızlardan, çapkın erkeklerden ve kahkaha cümbüşünden ayrı kalmayı her zaman yeğlerlerdi. Çünkü Güney'de işve yapmak ve işvesi bol topluluklarda görünmek onlara yasaktı. Yaşına gösterilen saygıdan yararlanarak herkesin çanına ot tıkayan Mrs. Fontaine'den, ilk hamileliğinin mide bulantılarıyla uğraşan on yedi yaşındaki Munroe'ye kadar bütün kadınlar soy-sop ve doğum hakkında tartışıyorlardı. Onların sonucu belli olmayan tartışmaları hem hoş, hem de bilgisi yetersiz olan kişilere yararlı oluyordu.

Scarlett kadınlar topluluğuna nefret ederek bakıyor ve onları birer leş kargası gibi görüyordu. Evli kadınlar hiç eğlenmiyorlardı. Oysa Scarlett, Ashley ile de evlense karşısında duran kadınlar gibi çardak altına girmezdi. O hiçbir zaman büyük toplantılarda durgun bir tavır takınmayı, koyu renk elbise giymeyi, gülüp eğlenmemeyi, çılgınlık yapmamayı kabul edemezdi. Hayal dünyası onu daha ileri noktalara götürmeye yetmiyordu. Zaten birtakım soyut düşüncelere dalacak kadar mutlu değildi. Tam tersi çok bahtsızdı.

Gözlerini bir elinde tuttuğu tabağına dikmiş, öteki eline aldığı kurabiyeyi yeyip yememeyi düşünüyordu. Scarlett'in bu halini Dadı görseydi çok sevinir ve genç

kızı kutlardı.

Yanında istediği kadar erkek olsun da canı böylesine sıkılsın. Scarlett böyle bir duruma hiç düşmemişti. Dün gece kurduğu bütün planlar, hele Ashley'yi ilgilendirenlerin hepsi suya düşmüştü. Bunun ne için böyle olduğunu kendisi de bilemiyordu. Gönlünde kurduğu tuzağa on iki hayranını düşürmüştü. Ama Ashley'yi yakalamayı başaramamıştı.

Bir gün önce yaşadığı korkuları, şu an yanı başında hissediyordu. Zaman zaman kalbi göğsünden fırlamak ister gibi çarpıyor ya da duracakmış gibi oluyordu. Yanakları bir kızarıyor, bir sararıyordu.

Ashley, çevresinde toplanan erkeklerin arasına katılmak istememişti. Üstelik Ashley'nin gelişinden beri ona özel olarak bir tek sözcük söyleme fırsatı bile bulamamıştı. Özel bir sözcük söylemek bir yana, selamlaştıkları andan itibaren konuşamamışlardı bile... Evin arkasındaki bahçeye girdiği zaman Ashley onu karşılamaya gelmişti. Ne yazık ki kolunda, boyu onun omuzlarına kadar gelebilen Melanie vardı.

Melaine küçük ve ince yapılı bir kızdı. Sanki annesinin elbisesini giymiş bir çocuğa benziyordu. Onun çocuksu halini, yüzündeki utangaç ifade ile, gözlerindeki ürkeklik daha da artıyordu. Dalgalı, siyah saçlarına filesini öyle güzel yerleştirmişti ki, alnında bir tek tel bile görünmüyordu. Alnının ortasında topladığı saçları, yüzünün kalbine olan benzerliğini tamamen ortaya çıkarıyordu. Masum görünümlü yüzünde elmacık kemikleri birbirinden çok ayrıktı. Sivri bir çenesi, sevimli ve utangaç bir yüzü vardı. Fakat güzel sayılmazdı. Erkekleri kendine çekmek için eksik yanlarını tamamlamaya gerek görmediği gibi, kadın kurnazlıklarına da başvurmamıştı. Toprak kadar sade, ekmek kadar yumuşak, pınar suyu kadar berraktı. Kısa boylu olmasına rağmen ağırbaşlı ve etkili davranıyordu. Melanie'yi gören, on yedisini geçmiş bir kızla karşı karşıya olduğunu sanırdı. Oysa kiraz renginde bir kemerle sıktığı ince muslin elbisesinin volan ve kıvrımları altından bir çocuğunki kadar ince vücudu görünüyordu.

Kırmızı kordeleli sarı şapkası yüzünün süt rengini daha da canlandırıyordu.

Kulaklarında altından iri küpeler takılıydı. Siyah gözlerinde beliren alçakgönüllü yansımalar, kışın ormanda kararmış yaprakların üzerinde parıldayan durgun sulara benziyordu.

Melanie, Scarlett'e daima utangaç bir gülümsemeyle bakmış ve güleryüz gösterdi. Ona sürekli elbisesinin çok güzel olduğundan söz edip durdu. Scarlett de Melanie'ye karşı kibar cevaplar vermek için kendini zorluyordu. Çünkü aklı fikri Ashley ile meşguldü. Onunla biraz konuşmak için başbaşa kalmak istiyordu. Oysa Ashley davetlilerden uzak bir köşede Melanie'nin dizi dibinde bir minderde oturuyordu. Scarlett'in çok hoşuna giden ilgisiz bir gülümsemeyle Melanie'ye bakıyordu. Scarlett için durumu kötüleştiren Ashley'nin, nişanlısının gözlerinde bir ışık yakmış olmasıydı. Bu haliyle Melanie yürekleri hoplatacak bir güzelliğe kavuşuyordu. Ve bu gerçeği Scarlett de itiraf ediyordu. Melanie, Ashley'ye bakarken, yüzü, içinde bir alev yanıyormuş gibi aydınlanıyordu. İşte seven kalbin yüze yansıdığını Melanie'nin bu hali kanıtlıyordu.

Scarlett gözlerini, biraz ileride oturan çiftten ayırmak için çaba gösteriyordu. Fakat nafile... Elinden bir şey gelmiyordu. Bakışları onlara takıldığı zaman, kendini çevresindeki erkeklerle daha çok neşelenmeye zorluyor, gülüyor, şakalaşıyor, onlara takılıyordu. Kendine güzel sözler söyleyen, kur yapan erkeklere başını sallıyor ya da yelpazesiyle omuzlarına vuruyordu. Erkeklerin içtenlikle davranmadıklarını ve hiç birine inanmamak gerektiğini söylüyordu.

Ashley, Scarlett ile hiç ilgilenmiyordu. O sık sık Melanie'ye bakıyor ve onunla konuşuyordu. Ashley'nin bu davranışına gözlerini ona çevirerek cevap veriyordu. Melanie sanki bu haliyle orada bulunanlara "artık ben ona aitim!" demek istiyordu.

Scarlett'i mutsuz eden işte bu gerçekti.

Görünüşüne göre karar verenler onun mutsuzluğunu yersiz bulabilirlerdi. Üstelik Scarlett ziyafetin

kraliçesi, bütün bakışların ve dikkatlerin odak noktasıydı. O, bundan önceki tüm davetlerde erkekleri heyecanlandırmaktan ve genç kızları çılgına çevirmekten geri kalmamıştı.

Charles Hamilton onun az önceki davranışından cesaret alarak sağında duruyordu. İkizler ise Charles'ı oradan uzaklaştırmak için her çareyi deniyorlardı. Charles bir eliyle Scarlett'in yelpazesini, öteki eliyle de henüz yemeye başlamadığı et tabağını tutuyordu. Bakışlarının Honey'ye takılmamasına da dikkat ediyordu. Çünkü Honey ağlamak üzereydi. Sol yanında bütün dikkatleri üzerine çekmeye çalışan ve Stuart'a işveli işveli bakan Cade vardı. İkizlerle kendi arasındaki havada sanki elektrik akımı vardı. Bir ara birbirlerine kaba sözler bile söylemişlerdi. Frank Kennedy yavrularını kaybeden şaşkın bir tavuğa benziyordu. Masadan masaya gidiyor ve Scarlett'e yiyecek taşıyordu. Sanki bu işi yapacak bir hizmetçi yokmuş gibi davranıyordu.

Suellen bir genç kızın nefretini çekmenin doğru olmadığını unutuyor ve bu yüzden Scarlett'i tehdit edici gözlerle süzüyordu. Küçük Carreen ise ağlamak üzereydi. Çünkü Scarlett'in cesaret verici sözlerine rağmen Brent ona yalnızca "bonjur yumurcak" demiş ve saçındaki kordeleleri çözmüştü. Oysa daha önceleri Brent ona karşı kibar davranıyordu. Küçük kız da bundan güç alarak hayaller kuruyor, umutlar besliyor ve Brent'e gelecekteki nişanlısı gözüyle bakıyordu. Şimdi ise Scarlett, Brent'i elinden alıyordu. Munroe'nin küçük kızları da Fontaine'nin oğulları tarafından terkedilmelerini içlerine sindiremiyorlardı. Toby ile Alex'in Scarlett'in çevresinde pervane oluşları onları sinirlendiriyordu. Onların Scarlett'in davranışlarını beğenmediklerini Hetty Tarleton'a belli etmek için kaşlarını kibarca oynatmaları yeterliydi. Üç genç kız birbirlerine benzeyen işlemeli şemsiyelerini açtılar. Karınlarının doyduğunu söylediler ve ince parmaklarıyla en yakınlarındaki erkeklerin koluna dokunarak yavaşça gül bahçesini görmelerini önerdiler. Pek düzenli biçimde yapılan bu geri çekilme manevrası orada bulunan ka-

dınların dikkatli gözlerinden kaçmadı. Ama bunu farkeden bir erkek çıkmadı.

Scarlett, genç kızların ta küçüklüklerinden bildikleri yerleri gezmek bahanesiyle erkekleri kendisinin etkileyici güzelliğinden uzaklaştırmalarını alaya aldı. Bu manevrayı anlayıp anlamadığını öğrenmek için gözlerinin ucuyla Ashley'ye baktı. O yine gülümsüyor ve Melanie'nin kemeriyle oynuyordu. Scarlett'in kalbi bir kere daha paramparça oldu. Dişlerini, Melanie'nin beyaz etine geçirmek ve kanatıncaya kadar ısırmak isteğiyle yanıp tutuştu.

Tam başını çevireceği sırada Rhett Butler'ı gördü. John Wilkes ile sohbet ediyordu. Bu arada Scarlett'e de bakıyor olmalıydı. Çünkü bakışları karşılaşınca gülmeye başladı. Scarlett taşkın neşe ve heyecanını ancak hiç bir yerde kabul görmeyen bu adamın anlayacağını düşündü. Bu düşüncesinden dolayı sıkıldı.

Butler, onun bu durumundan zevk duyuyordu. Şimdi Scarlett kendisini alaycı bakışlarla süzen bu adamı da dişleri arasında parçalara ayırmak istiyordu.

— İkindiye kadar sabırlı olmam gerek. O zaman bütün kızlar dinlenmeye gidecekler. Ben de aşağıda kalırım ve ne bahasına olursa olsun Ashley ile konuşurum. O da şu ana kadar elde ettiğim süksenin farkına varmıştır, diye düşündü. Sonra kendini yeni bir umutla avuttu:

— Onun Melanie ile ilgilenmesi çok doğal... Çünkü yanındaki amcasının kızı. Ayrıca zavallı kızın hiç ilgi çeken bir yanı da yok. Erkeklerin hepsi ona sırtlarını dönüyor. Ashley de ilgilenmeyecek olursa zavallı kız ne yapar?

Bu düşünce, onu teselli eder gibi oldu. Tekrar kendisine yiyecek gibi bakan Charles'a döndü. Bu Charles için, şahane, hayal dolu ve hepsinden önemlisi Scarlett'e aşık olduğu gündü. Onun bu yeni duyguları karşısında Honey'in varlığı unutuldu. Honey ince sesli bir serçeden farksız gibi göründü. Scarlett ise göz kamaştıran bir çalıkuşuna benziyordu.

Scarlett bugün en çok onu beğenmiş gibi birtakım

sorular sordu. Bu soruların cevaplarını da yine kendisi verdi. Böylece Charles ağzını açmadan güzel espriler yapan bir salon adamı oluverdi. Öteki erkekler onun Charles ile bu kadar ilgilenmesini içlerine sindiremiyorlardı. Bu yüzden canları sıkılıyordu. Üstelik Charles'ın iki sözcüğü yanyana getirip bir kıza söyleyemeyecek kadar da utangaç olduğunu biliyorlardı. Bu nedenle giderek artan hırslarını sakinleştirmek için çabalıyorlardı. Hepsi de Scarlett'in aşkıyla yanıyorlardı.

Eğer Ashley sorunu olmasaydı, Scarlett gerçek bir zafer kazanacaktı.

Domuz, koyun ve tavuk etinden son lokmalar alındıktan sonra Scarlett, India'nın davetlilere evde biraz dinlenmelerini önereceğini umdu. Saat iki olmuştu. Hava da öğle güneşi sonrası iyice ısınmıştı. Konukları en iyi biçimde ağırlamak için üç gündür yorulan India, çardak altında Fayetteville'den gelen sağır bir adamın kulağına bir şeyler söylüyor, o bu halinden mutlu görünüyordu.

Davetlilere bir tembellik çökmüştü. Zenciler uzun masaların üstünde bırakılan yemek artıklarını, boş tabakları topluyordu. Kahkaha sesi duyulmaz olmuş, gülüşmeler ise azalmaya başlamıştı. Sohbetler eski canlılığını kaybetmiş, gruplar suskunlaşmıştı. Artık herkes eğlencenin bittiğini ev sahibinin ilan etmesini bekliyordu. Yelpazeler amaçsız ve isteksiz sallanıyor, ihtiyarlar uyukluyordu. Piknik bitmişti...

Davetliler ziyafetle balo arasındaki zaman içinde dinlenmek istiyorlardı. Yalnız gençlerin cıvıltıları devam ediyordu. Onlar gruptan gruba giderek sohbet ediyor, şaka-laşıyorlardı. Sıcak, davetlilere üstün gelmişti. Ama bu tembel görünüş altında önemsiz bir şeyin ateşleyebileceği ya da söndürebileceği sayısız ihtiraslar yatıyordu.

Kadın ve erkeklerin hepsi duyarlı ve güzel kişilerdi. Dış görünümleriyle kibar sayılırlardı. Ancak hepsi de ilkel insanlardı. Sıcak giderek etkisini artırıyordu. Başta Scarlett olmak üzere bütün davetlilerin gözleri India'ya çevrilmişti. Tam sohbetlerin biteceği ve sessizli-

ğin egemen olacağı bir sırada Gerald'ın sesi bomba gibi patladı. Masaların biraz ötesinde John Wilkes ile tartışıyorlardı.

— Aman canım! Allah belalarını versin! Yankeeler ile barışçı bir anlaşmayı nasıl olur da istersiniz? Bu adi heriflere Sumter cephesinden ateş ettikten sonra barış yapmak mı? Güney silahını daima elinde bulundurmalı! Harakarete asla boyun eğmemeli! Eğer Güney, Birliği terkedecek olursa bunu Birliğin izni sayesinde değil gücüne güvendiği için yapacaktır.

Scarlett "işte şimdi hapı yuttuk!" diye düşündü. "Bu konu bir kere kurcalandıktan sonra tartışma gece yarısına kadar sürer. O zamanda hep burada pineklemek gerekecek."

Tembel tembel oturan davetliler bir an içinde hareketlendiler. Erkekler oturdukları yerlerden birden fırladılar. El ve kollarını hareket ettirerek, yüksek sesle konuşmaya başladılar. Birden patlak veren gürültüyü yatıştırmak isteyen sesler duyuldu. Mister Wilkes hanımların canlarını sıkacak konulara değinilmemesini rica ettiği için o ana kadar hiç kimse politikadan ve savaş söylentilerinden söz etmemişti. Ama Gerald, Sumter cephesi lafını edince bütün erkekler ev sahibinin bu ricasını unutuverdiler.

— Elbette dövüşeceğiz!

— Yankeeler hırsızdır!

— Onları bir ay içinde yok ederiz.

— Bir Güneyli yirmi Yankee'ye bedeldir.

— Onlara iyi bir ders vermek gerek.

— Barışseverlik mi? Onlar barıştan anlamazlar!

— Lincoln'un delegelerimize hakeret ettiğini hepimiz biliyoruz.

— Evet evet! Aylarca onları oyalayıp durdu. Ayrıca Sumter cephesini tahliye ettireceğine söz vermişti.

— Savaş istiyorlar! Biz de bu savaşı onların burunlarından getireceğiz.

Her kafadan çıkan gürültülü sesleri ancak Gerald'ın kükremeyi andıran sesi bastırabildi.

— Hani şu devletler hukuku var ya...

Gerald'ın neşesi yerindeydi. Çok eğleniyordu. Scarlett ise... Ayrılık... Birlik... Savaş... Laflarını duymaktan bıkmıştı. Şimdi ise bütün bunlara lanet ediyordu. Erkekler saatlerce tartışacaklar, o ise Ashley ile görüşemeyecekti. "Doğal olarak savaş çıkmayacaktı. Bunu erkekler de biliyordu. Ama savaş hakkında konuşmaktan ve konuşulanları dinlemekten büyük zevk alıyorlar" diye düşündü. Charles Hamilton yerinden kalkmamıştı. Yeni bir aşkın cesaretiyle Scarlett'e daha çok sokuldu. Ona bir itirafta bulunmak istiyordu:

— Miss O'Hara! Ben... Eğer savaşmak kaderde varsa Güney Carolin'e gideceğim. Karar verdim. Mister Wade Hampton(*) bir süvari bölüğü kuruyormuş. Onunla birlikte olmayı çok istiyorum. Babamın en değerli dostudur. Çok başarılı bir adamdır.

Scarlett:

— Ne yapmalıyım acaba? Alkışlamalımıyım? diye düşündü. Charles'ın konuşmasından sırlarını ona dökmek istediği anlaşılıyordu. Ama söyleyecek bir şeyler bulamadı. Ona bakmakla yetindi. Erkeklerin bu konuların kadınları ilgilendirdiğini sanarak onlara anlatmalarını çok aptalca buluyordu. Charles onun cevap vermeyişinden itirafını onayladığı sonucunu çıkardı. Bu yorumu yapınca daha da cesaretlendi:

— Eğer savaşmaya gidecek olursam... şey... Üzülecek misiniz Miss O'Hara?

Scarlett, şaka ederek cevap verdi:

— Yastığım gözlaşlarımla sırılsıklam olacak.

Charles bu sözleri kendine göre yorumladı ve sevinçten kızardı. O kendi cesaretinden ve Scarlett'in de yumuşak başlılığından güç alarak eli genç kızın elbisesinin kırmaları arasında olan elini tutup sıktı.

— Benim için dua da edecek misiniz?

Scarlett'in canı sıkılmıştı. "Ne budala çocuk Tanrım!" diye düşündü. Sonra çevresine bakındı.

(*) (Kahraman bir süvari subayı. Savaş sonrası politikada ünlü oldu)

Birinin gelip onu bu can sıkıcı sohbetten kurtarmasını umuyordu.

— Dua edecek misiniz?

— Evet!... Evet!...Dua edeceğim Mister Hamilton! Her akşam üç kez tesbih çekeceğim.

Charles derin bir soluk aldı. Scarlett'in cevabından mutlu olmuştu. Sonra çevresine dikkatle baktı. Yalnızdılar. Belki bu fırsat bir daha ele geçmezdi. Ayrıca böyle bir fırsat doğsa bile o bugünkü cesarete sahip olabilir miydi?

— Miss O'Hara!. Size bir şey söylemek isterim... Sizi... Sizi seviyorum!

Scarlett dalgın dalgın sordu:

— Efendim?

Kalabalığın arasından Melanie'nin yanı başında oturan Ashley'yi arıyordu. Charles, onun gülmediğini, bağırmadığını ya da bu durumlarda birçok genç kızın yaptığı gibi bayılmadığını görünce "evet" diye mırıldandı. "Sizi seviyorum... Siz dünyanın en... en... güzel, en kibar kızısınız." Hayret, ilk defa Charles, düzgün cümleler kurabiliyordu! "Davranışlarınızda çok incesiniz... Sizi bütün kalbimle seviyorum. Benim gibi bir adamı sevemeyeceğinizi biliyorum. Ama bana bu konuda bir umut vermeniz bile yeter... Beni sevebilmeniz için elimden gelen her şeyi yapacağım. Öyle ki..." Charles sustu. Duygularını kanıtlamak için birden:

— Sizinle evleneceğim! dedi.

Scarlett "evlenmek" sözcüğünü duyunca yığılıp kaldı. Çünkü tam o sırada Scarlett de, Ashley ile evlenmeyi düşlüyordu.

Tepkisini kontrol altına alamadı. Charles'a dik dik baktı. Acaba bu aptal onun acılar içinde kıvrandığı, çılgına döndüğü bugünü özellikle mi seçmişti? Kendisine yalvarır gibi bakan Charles'ın siyah gözlerini inceledi. Onlarda bir erkeğin ilk aşkının belirtilerini göremedi.

Scarlett'i Charles Hamilton'dan daha yakışıklı erkekler istemişlerdi. Üstelik onlar, bir piknikte bakışıp,

sonra aşklarını ilan etmeye kalkışacak kadar basit kişiler değildi.

Bugün Scarlett'in canı çok sıkılıyordu. Kafasının içini binbir düşünce doldurmuştu. Şimdi ise Scarlett'in karşısında domates gibi kızaran yirmi yaşlarında utangaç bir erkek vardı. Scarlett'in içinden ona "siz budalasınız" demek geliyordu. Kendisini güç zaptediyordu. Böyle durumlarda nasıl davranmak gerektiğini annesi ona öğretmişti. Ellen'ın uyarılarını anımsadı:

— Mister Hamilton, beni kendinize eş seçmeyi düşünmeniz beni çok duygulandırdı. Ama bu öyle ani oldu ki şimdi ne söylemem gerektiğini bilemiyorum.

Bu cevap, toy delikanlının gururunu kırmak ve aynı zamanda ona haddini bildirmek için tek çareydi. Charles bu hileyi yuttu.

— Bütün hayatımca bekleyeceğim. Duygularınızdan emin oluncaya kadar size bir daha bu teklifi yapmayacağım. Yalnız bana biraz olsun umut vermenizi dilerim.

Scarlett, Ashley'nin erkeklerin tartışmasına katılmak için yerinden bile kıpırdamadığını gördü. O sürekli Melanie'ye gülümseyip duruyordu. Scarlett:

— Eee! dedi. Şu yanımdaki budala elimi mıncıklamaktan vazgeçse belki de onların ne konuştuklarını duyabilirim.

Melanie'nin Ashley'yi bu kadar ilgilendirecek neler söylediğini bilmek istiyordu. Oysa Charles, onların konuşmalarını duymasına engel oluyordu.

— Susun, Allah aşkınıza! Sonra Charles'ın yüzüne bakmadan elini çimdikledi.

Charles ilk önce aptallaştı. Sonra kızarıp bozardı. Scarlett'in kızkardeşine baktığını görünce de gülümsedi.

Genç kız, Charles'ın söylediği sözlerin çevreden duyulabileceği kaygısıyla sıkılıyor, hatta üzülüyordu. Charles ise hayatında ilk kez bir genç kızı utandırmayı başardığı için gurur duyuyordu. Artık o da Scarlett ile ilgilenmez gibi göründü. Bu rolünde de başarılı oldu-

ğunu sandı. Hayat hakkında bir hayli deneyimleri olduğunu ve onun sitemlerine cevap vermeyi çok iyi bildiğini kanıtlamak için Scarlett'in elini çimdikledi.

Scarlett başka bir âlemdeydi. Charles'ın cimdiklediğini bile hissetmedi. Artık Melanie'nin konuştuklarını çok net duyuyordu. Artık istediği olmuştu.

Melanie, Ashley'ye:

— Thackeray'ın eserleri hakkında sizinle aynı görüşte olmamaktan çekiniyorum doğrusu... Ben onu çok kuşkucu buluyorum. Dickens gibi sosyete adamı olmadığını sanıyorum, diyordu.

Scarlett, "Ne aptal kız! Bir erkeğe söylenecek başka söz yok sanki..." diye düşündü. Az daha müdahale edecekti. Melanie'nin böyle konuşmasına da sevindi, teselli buldu. Kendi kendine "çok şükür!" diye mırıldandı. Melanie'nin öğrenim görmüş biri olduğu biliniyor. Erkeklerin bu tip kadınlar hakkında ne düşündüklerini de herkes bilir. Bir erkeğin ilgisini çekebilmek için ilk önce ondan söz etmek gerekir. Sonra yavaş yavaş konuşmanın konusunu kendi üzerinde toplamalıdır. Başka konulardan kaçınmalıdır. Eğer Melanie, Ashley'ye "olağanüstü bir erkeksiniz!" ya da "bütün bunları nasıl oluyor da aklınıza getiriyorsunuz? Ben böyle şeyleri düşünecek olsam, zavallı kafam çatlardı herhalde..." biçiminde sözler söylediğini duysaydı Scarlett muhakkak aklını oynatırdı. Ne aptal kızdı bu Tanrım! Dizlerinin dibinde bir erkek oturuyordu. O da bu erkekle kilisedeymiş gibi konuşuyordu. Gelecek Scarlett'e yeni umutlar vaadediyordu. Yine mutlu olmuştu. Charles'a gülümseyerek baktı. Bu ilgiden haz duyan Charles onun yelpazesini yakaladı. Öyle hızlı salladı ki, Scarlett'in saçları dağıldı.

Jim Tarleton, tartışan erkeklerin yanından ayrıldı. Ashley'e,

— Sizin savaşla ilgili düşüncelerinizi dinlemek kısmet olmadı, dedi.

Ashley, Melanie'den izin istedi ve kalktı. Scarlett onun ilgisiz tavarlarına, güneşin saçlarını okşayışına hayran oldu. Ona göre Ashley orada bulunanların en

yakışıklısıydı. Yaşlı erkekler bile Ashley'yi dinlemek için sustular. Ashley:

— Beyler eğer Georgia savaşa girerse ben de orduya katılacağım. Bu durumda neden şimdiden askere gidelim? dedi.

Ashley'nin iri, siyah gözlerindeki solgun ifade kaybolmuştu. Şimdi bu bir çift göz çevreye ışık saçıyordu.

— Ben de babam gibi umuyorum. Yankeeler bizi rahat bırakacaklar. Savaş etmeyeceğiz.

Fontaine ile Tarleton'un çocuklarının bağrıştıkları duyunca elini kaldırdı ve gülümseyerek konuşmasını sürdürdü:

— Evet bize hakaret edildi, yalan söylendi. Bunları biliyorum. Şimdi kendimizi Yankeeler'in yerine koyalım. eğer karşımızdakiler Birliği terketmeye kalkışsalardı acaba biz ne biçim davranırdık? Bu sorunun cevabını yine ben vereyim. Onlar gibi... Bu da sanırım hoşumuza gitmezdi.

Scarlett "yine başlıyor Tanrım! Kendisini başkasının yerine koymaktan başka bir şey yapmaz zaten!" diye düşündü. Genç kıza göre bu tartışmada bir tek fikir geçerliydi. Bu yüzden Ashley'yi anlamazdı.

— Heyecana kapılmayalım. Savaşı önlemeye çalışalım. Şu gerçeği hepimiz biliriz. En büyük felaketler savaştan doğar. Savaşların neden çıktığını bilen de yoktur.

Scarlett, yüzünü buruşturdu. Allah'tan Ashley'nin cesareti tehlikeden uzaktı. Yoksa her şey yok olabilirdi. Genç kız, böyle düşünürken birden bağrışmalar, sinirli ve hırçın konuşmalar yükseldi. Ashley'yi yuhalıyorlardı.

Çardağın altındaki Fayettevilleli sağır adam India'nın sırtına vurarak,

— Ne oluyor? Ne oluyor? diye merakla sordu.

India yaşlı adamın kulağına eğildi ve avazı çıktığı kadar bağırdı:

— Savaş! Yankeeler'le dövüşmek istiyorlar.

İhtiyar bastonunu aradı ve:

— Demek savaş ha! dedi. Sonra belki yıllardan beri yapamadığı bir çevikle koltuğundan fırladı.

— Ben onlara savaştan söz edeyim de dinlesinler bakalım. Çünkü ben savaşın tam içinde bulundum.

Mister Mac Roe'ya savaştan sık sık söz etmek kısmet olmazdı. O ne zaman konuşmak için ağzına açacak olsa ailesi hemen onun ağzını kapatırdı.

Avazı çıktığı kadar bağırarak topallaya topallaya ve bastonunu havada sallaya sallaya grubun arasına girdi.

— Pazularına güvenen gururlu delikanlılar beni dinleyin, diye konuşmaya başladı. Dövüşmeye çok istek duymayın. Ben zamanında çok dövüştüm. Savaşın ne demek olduğunu hepinizden iyi bilirim. Seminol savaşına katıldım. Üstelik Meksika savaşına da katılmak gibi bir aptallık daha yaptım. Sizler savaşın ne felaket olduğunu bilemezsiniz. Savaşmanın güzel bir ata binmekten, genç kızlar tarafından çiçeklerle uğurlanmaktan, bir kahraman gibi evinize dönmekten ibaret olduğunu sanırsanız çok yanılırsınız. Savaşta insan açlıktan geberir, susuzluktan yanar, rutubetli yerlerde yatmaktan hasta olur. Hastalanmasanız bile bağırsaklarınız yok olur. Dizanteri ve buna benzer korkunç hastalıklar insanı perişan eder, canına okur.

Kadınlar duydukları bu sözler karşısında renkten renge giriyorlardı. Sürekli öksüren Fontaineler'in büyükannesi gibi, Mister Mac Roe de unutmak istediği çok eski geçmişi anımsıyordu.

İhtiyarın kızlarından biri, yanındaki çocuğuna,

— Git büyükbabana haber ver! Hemen buraya gelsin! dedi. Sonra kadınlara hitap etti:

— Babam yaşlandıkça azıtıyor. Bu sabah Mary'ye ne dedi biliyor musunuz? On altısında bile olmayan zavallı çocuğa, "yavrucuğum! Söyle bakayım bana..."

Tam bu sırada konuşması gürültüden duyulmaz oldu. Mister Mac Roe'nun torunu kalabalığın arasından kendine yol bulmaya ve büyükbabasına gölgelikteki eski yerine oturmasını söylemeye gidiyordu.

Ağaçların altında birer daire yapan kadınların, sinirli sinirli gülen genç kızların, hararetli hararetli tartışan bu adamların arasında sessizliğini koruyan tek bir kimse vardı. Rhett Butler. Scarlett'in gözü ona takılmıştı. O, Mister Wilkes yanından gittikten sonra ağaca yaslanmıştı. Elleri cebinde yalnız başına duruyordu. Giderek hararetlenen tartışmadan uzak kalmayı yeğliyordu. Kısa bıyığının altındaki kırmızı dudaklarında aldanmak nedir bilmeyen bir ifade vardı. Gözlerinde güzel konuşma meraklısı ukalalarla ve zamane çocuklarıyla alay eden bir pırıltı görülüyordu. Rhett Butler, gözleri kan çanağına dönmüş olan Stuart Tarleton'un,

— Canım biz Yankeeler'i bir ayda temizleriz. Efendi kişiler birtakım hergelelerden daha iyi dövüşürler. Savaş bir aydan fazla sürmez. Niçin savaş çıkmasın? diye bağırdığı ana kadar sessiz kalmıştı.

— Birkaç söz söylememe izin verir misiniz? dedi.

Herkes Rhett Butler'a doğru döndü. Tüm davetliler her zaman bir yabancıya karşı gösterdikleri nezaketi ondan da esirgemediler.

— İçinizden biri Macon-Dixon hattının ötesinde cephane imalathanesinin bulunduğunu düşündü mü acaba? Güney'deki küçük dökümevlerini, dokuma fabrikalarını, tabakhaneleri hanginiz düşündü? Savaş gemimiz olmadığı için Yankee donanmasının bütün limanlarımızı en çok bir hafta içinde abluka altına alacağını biliyor musunuz? Bunun sonucu olarak pamuklarımızı ihraç edemeyeceğimizi de biliyor musunuz?

Scarlett'in hırsından yanakları kızardı.

— Karşılarındakilerini budala buldu, herkesi kandır-maya çalışıyor, diye düşündü.

Böyle düşünen yalnız Scarlett değildi. Gençler de yavaş yavaş bu görüşe karşı çıkmaya başladılar. Tam bu sırada John Wilkes, sanki herkese bu kişinin kendi konuğu olduğunu ve davetliler arasında kadınların, genç kızların da bulunduğunu anımsatmak ister gibi Butler'in yanına gitti.

Rhett Butler konuşmasını sürdürdü:

— Biz Güneyliler seyahat etmiyoruz. Ya da seyahatlerimizden yeterince yararlanamıyoruz. Hepiniz birçok kez seyahat etmişsinizdir. Fakat bu geziler sırasında neler gördünüz acaba? Avrupa'ya, New York'a, Philadelphia'ya, kadınlarımızın da Saratoga'ya a gittikleri biliniyor. (*) (Saratoga: Birleşik ABD'de bir kaplıca)

Rhett Butler konuşmasını kesti, çardak altındaki kadınlara selam verdikten sonra tekrar konuşmaya başladı.

— Otelleri, müzeleri gördünüz. Balolara, toplantılara katıldınız. Ama yurdunuza dönünce hiçbir şeyin Güney'e değmediğini anladınız. Ben Charlestonlu'yum. Ama son yıllarımı Kuzey'de geçirdim...

Konuşmasının tam burasında sanki herkes onun neden Charleston'dan ayrıldığını biliyormuş ve kendisi de bu konuya pek aldırmıyormuş gibi gülümsedi.

—... Hiç birinizin görmediği yerleri gördüm. Birçok şeyle karşılaştım. Bir iki dolar karşılığında Yankeeler hesabına dövüşecek binlerce göçmen vardı. İmalathaneler, dökümhaneler, tersaneler, doklar, demir ve kömür ocakları... Kısacası bizde olmayan çok şeyler gördüm. Bizde pamuktan, esirden, gururdan başka ne var sanki? Bir ay içinde biz onları değil, onlar bizi tepeler.

Bir an derin bir sessizlik yaşandı. Rhett Butler ceketinin cebinden ince patiska bir mendil çıkardı, kolundaki tozu sildi.

Birden tehdit edici bir mırıltı duyuldu. Bunlara kadınların da arı kovanındaki uğultuya benzer uğultusu eklendi.

Scarlett sinirlenmiş olmasına rağmen biraz düşündü. Bu adamın pek de haklı olmadığı söylenemezdi. Söylediklerinde sağduyunun izleri vardı. Doğru söylüyordu. Kendisi bir imalathaneyi uzaktan bile görmüş değildi. Gören bir kişiyle de karşılaşmamıştı. Ama doğru olsa bile, bunları bir toplantıda söylemek kibar birine yakışmazdı.

Stuart Tarleton kaşlarını çatarak Butler'a doğru

ilerledi. Arkasında da Brent vardı. Tarletonlar bir piknik sırasında, kışkırtılsalar bile olay çıkarmazlardı. Böyle bir şey yapmalarına terbiyeleri elvermezdi. Ama kadınlar muhtemel bir olaydan zevk almaya başladılar. Çünkü hayatları boyunca böyle bir sahnenin izleyicisi olamamışlardı. Onlar genellikle olayların yankılarını işitirlerdi.

Stuart kendinden emin ve gururlu bir biçimde

— Ne demek istiyorsunuz beyefendi? diye sordu.

Rhett ona kibarca, ama biraz alaylı bir biçimde baktı.

— Şunu demek istiyorum... Napoléon... Belki işitmiş-sinizdir... Allah'ın daima en güçlü tabura yardım ettiğini gözlemlemiş.

Sonra John Wilkes'e döndü, ona içtenlikle ve nazikçe şöyle dedi:

— Bana kütüphanenizi göstereceğinizi vaadetmiştiniz beyefendi. Şimdi görmemde bir sakınca var mı? Öğleden sonra Jonesboro'ya gitmem gerekiyor. Çünkü işler fazlaca...

Sonra topluluğa dönerek, bir iki adım yürüdü. Ökçelerini birbirine vurdu. Bir dans öğretmeni gibi eğildi. Butler'in bu davranışı ne kadar nazik idiyse de aynı zamanda yüze yapıştırılan kuvvetli bir tokat gibiydi.

Başı arkaya doğru kaymış bir halde ilerledi. Yanında John Wilkes vardı. Çevreye şaşkınlıkla birlikte bir sessizlik çöktü. Kısa bir süre sonra uğultulu tartışmalar başladı. India çardağın altında oturduğu yerden yorgun argın kalktı, öfkeli biçimde Tarleton'a doğru ilerledi ve bir şeyler söyledi. Scarlett onun sözlerini işitemedi, ama bakışından üzüntü duydu. Çünkü India'nın bakışı da Melanie'nin Ashley'ye sahip olma izleri taşıyan bakışına benziyordu. Stuart bu bakışı farkedemedi. Demek India onu hâlâ seviyordu. Scarlett bir yıl önce yine böyle bir toplantıda Stuart ile fazlaca ilgilenmeseydi belki şimdi onlar evli olacaklardı. Fakat kızlar seçtikleri erkeği yönetmeyi, ona sahip olmayı bilmelidirler.

Bu düşünce Scarlett'in duyduğu vicdan yarasını hafifletti.

Stuart India'ya gülümsedi ve ona hak verir biçimde başını salladı. Herhalde India, onun Butler'a uymamasını bir olay çıkarmamasını istemişti.

Ağaçların altındaki davetliler kalktılar, kucaklarındaki yiyecek kırıntılarını silktiler. Evli kadınlar, sütnineleri ve çocuklarını çağırdılar. Gülüşen, şakalaşan, gevezelik eden genç kızlar dinlenmek, boş konularda sohbet etmek için evin üst katına çıktılar. Kadınlar da çekilince erkekler, meşelerin ve çardağın gölgesinde başbaşa kaldılar. Yalnız Mrs. Tarleton gitmemişti. Onu Gerald ve Mister Calvert orduya verilecek atlar hakkında cevabını almak istedikleri için göndermemişlerdi.

Ashley dudaklarında düşünceli ve alaylı bir gülümsemeyle Scarlett ile Charles'ın bulundukları yere doğru sokuldu. Uzaklaşan Butler'ı izleyerek

— Ne kadar gururlu adam değil mi? dedi. Tıpkı bir Borgia'ya benziyor.

Scarlett istediği kadar düşünebilirdi. Ama yine de Kontluk'ta, Atlanta'da, Savannah'ta ya da başka bir yerde böyle bir aile adı olduğunu anımsamıyordu.

— Tanımıyorum. Akrabası falan mı? Kim bunlar Allah aşkına?

Charles'ın yüzünde aşkla mücadele eden, inanamamazlıkla utanmanın neden olduğu bir ifade belirdi. Sonunda aşk her şeye üstün geldi. Charles cahilliğin genç bir kızın güzelliğine asla zarar vermediğini anladı. Hemen cevap verdi:

— Borgialılar İtalyandı.

İlgisi hemen kaybolan Scarlett,

— Ya! Demek yabancı idiler, dedi.

Sonra zarif bir biçimde Ashley'ye gülümsedi. Fakat o bilinmeyen bir nedenle Scarlett'e bakmadı. Gözlerini Charles'a dikmişti. Yüzünde her şeyi bildiğinin ve ona acıdığının izleri görülüyordu.

*
* *

Scarlett merdiven boşluğuna doğru ilerledi. Parmaklıktan özenle sarktı ve hole baktı. Kimse yoktu. Yukarı kattaki yatak odalarından kahkahalar yükseliyor ve hep aynı biçimde süren sohbetler ediliyordu: "Haydi canım! Asla inanmam! O öyle bir şey yapmaz!", "O bu durumda ne yapmış?", "Allah aşkına bana da söyle..."

Genç kızlar; elbiselerini çıkarıp korselerini gevşettikten sonra, yatakların üstünde ve altı büyük odadaki kanepelerde dinleniyorlardı. Öğle yemeğinden sonra biraz dinlenmek ya da yatağa uzanmak Güney'de adet olmuştu. Gerçi sabah başlayıp, gece saatlerine kadar süren bu eğlencelerde dinlenmek çok doğal sayılırdı.

Kızlar yarım saat kadar sereserpe uzandıkları yerden gülüşecekler, şakalaşacaklar, esneyeceklerdi. Sonra Dadılar gelecek, pancurları indirecek ve yarı karanlık odada gürültülü konuşmalar fısıltıya dönüşecek. Bir süre sonra bunlar da bitecek ve çevrenin derin sessizliğini solukların uyumlu sesleri bozacaktı.

Scarlett hole girmeden ve merdiveni çıkmadan önce Melanie'nin, Honey ve Hetty Tarleton ile birlikte dinlendiğini kesin öğrendi. Merdiven boşluğunun penceresinden çardak görünüyordu. Burada tartışan ve arada bir büyük içki bardaklarını deviren erkekler vardı. Onların da, orada ikindinin sonuna kadar kalacaklarını biliyordu. Bu kalabalık arasında Ashley'yi aradı, fakat bir türlü bulamadı. Bir ara sesini duyar gibi oldu. Ashley gitmek üzere olan kadın ve çocuklarla vedalaşıyordu. Soluğu daraldı ve basamakları ikişer ikişer atlayarak aşağı indi.

"Ya Mister Wilkes'a rastlarsam" diye düşündü. Bütün kızlar dinlenirken kendisinin ortalıkta dolaşmasını nasıl açıklayabilirdi. Ama başka çıkar yol yoktu. Tehlikeli de olsa bunu denemek zorundaydı. Yemek odasında balo için masa ve sandalyeleri hazırlamaları için hizmetçilere ve uşaklara emirler veren emektarın sesi-

ni duydu. Holün öteki yanında bulunan kütüphanenin kapısı açıktı. Scarlett sessizce ve hızlı adımlarla oraya doğru yürüdü. Davetlilerle vedalaşan Ashley'yi orada bekleyecek ve tam giderken ona seslenecekti.

Kütüphane karanlıktı. İçeriyi güneşten korumak için bütün pancurlar kapatılmıştı. Duvarları tavana kadar kitap dolu bu karanlık oda Scarlett'i etkilemişti. Burayı bir buluşma yeri olarak seçmek istemezdi doğrusu... Kitaplar, fazla okuyan bütün insanlar gibi onun sinirlerini bozuyordu. Ama Ashley'nin fazla kitap okumasından şikayetçi değildi. Odanın yarı karanlığında büyük sandalyeler, koltuklar, genç kızlar için kadife minderli küçük iskemleler sanki ona doğru şaha kalkıyorlardı. Dipteki şöminenin tam karşısında Ashley'nin üzerinde dinlenmeyi çok sevdiği kerevet, Scarlett'in gözüne yabani bir hayvan gibi görünüyordu.

Genç kız kütüphanenin kapısını aralık bıraktı. Sonra kalp çarpıntılarını sakinleştirmeye çalıştı. Bir gece önce Ashley'ye söylemeyi planladığı konuşmasını anımsamak için belleğini zorladı. Ne yazık ki belleği ona ihanet ediyordu. Yoksa Ashley mi ona ilk sözü söyleyecekti. Kalbini korku kapladı, heyecanlandı. Bütün planı suya düşecekti. Eğer kalbi kuş gibi çırpınmasa belki söyleyecek birkaç sözcük bulabilecekti. Ne var ki kalbinin çarpıntısı Ashley'nin son davetliyle vedalaşıp hole girmesinden sonra daha da arttı.

Scarlett onu sevdiğine bir kez daha karar verdi. Gerçekten onun gururla başını arkaya atışından, siyah ve cilalı çizmelerine varıncaya kadar her şeyini çok çok seviyordu. Ashley'nin derin sessizliklere dalışına, kahkahalarına çıldırısıya aşıktı. Hatta bu kahkahalar kendisiyle alay etseler bile...

İşte şimdi içeri girse, onu kollarına alsa ve konuşmak zahmetinden kurtarsa ne güzel olurdu. Ashley de onu seviyordu muhakkak... Dua etse belki bu acılardan kurtulurdu. Gözlerini kapadı, bir sürü dua mırıldanmaya başladı:

— Ey Meryem sen ki iyiliklerle dolusun!

Ashley'nin sesi, onun kulaklarındaki uğultuları giderdi. Kapının aralığından alaycı bir gülümsemeyle ona bakıyordu.

— Kimden kaçıyorsunuz? Charles'dan mı, yoksa Tarletonlar'dan mı?

Birden altüs oldu, boğulduğunu sandı. Demek Ashley erkeklere karşı elde ettiği zaferin farkına varmıştı. Heyecanını ve panik içinde olduğunu görmesini istemediği parlak gözleri ne kadar güzeldi. Şimdi konuşacak durumda değildi. Elini uzattı ve Ashley'yi odaya çekti. Odaya kaygı ve ilgiyle girdi.

Scarlett'in gözlerinde şimdiye kadar görmediği bir parıltı vardı. Loş odada bile onun yanaklarının al al olduğu farkediliyordu. Kapıyı kapattı, Scarlett'in elini tuttu ve alçak bir sesle sordu:

— Ne var?

Ashley'nin elinin değmesiyle bütün vücudu titremeye başladı. Artık zaman gelip çatmıştı. Fırsat bu fırsattı. Her şey istediği gibi olacaktı. Kafasında bir sürü fikir birbiriyle çatışıyordu. Ama o birini bile söyleyemiyordu. Yalnızca titriyor ve hayranlıkla Ashley'ye bakıyordu. Peki Ashley neden konuşmuyordu? Şimdi onun konuşmasını dört gözle bekliyordu:

Ashley sorusunu tekrarladı:

— Ne var, ne oldu? Bana söylemek istediğiniz bir sırrınız mı var?

Bu son soru Scarlett'in tutulan dilini çözdü. Yılardan beri kafasına kazınan terbiyeyi bir yana bırakarak tıpkı babası gibi konuştu:

— Evet! Bir sır... Sizi seviyorum!

Kütüphaneye öyle bir sessizlik çöktü ki, Ashley ile Scarlett'in soluklarının kesildiği sanıldı.

Genç kız nihayet kendine gelebildi. Artık vücudu titremiyordu. Kalbi gurur ve neşeyle dolmuştu. Bu çareye neden daha önce başvurmamıştı? Oysa bulduğu çare, kibar kadınların çevirdikleri entrikaların yanında çok masum kalıyordu.

Gözleri, Ashley'nin gözlerini aradı. Onlarda üzüntü,

karamsarlık, saflık ve başka şeyler vardı. Gözlerindeki ifade acaba neydi? Gerald'ın atının ayağı kırıldığı ve onu öldürmek zorunda kaldığı zaman babasının gözlerinde de aynı ifadeyi görmüştü. Şimdi bu neden aklına gelmişti? Ashley neden bu kadar garip görünüyordu? Neden hiç konuşmuyordu?

Bir süre sonra Ashley eliyle yüzünü kapadı, öyle kaldı. Elini yüzünden çektiği zaman gülümsüyordu. Tatlı ve okşayıcı sesiyle,

— Bugün bütün erkekleri ve bütün kalpleri kırdınız. Artık yetmez mi? Galiba kurbanınız olmayacak bir erkeğin bile kalmasını istemiyorsunuz. Ama şunu bilin. Kalbim ta eskiden beri kurbanınız olmuştur. Siz pençenizin tırnaklarını ilk kez benim kalbimde bilemiştiniz.

Planının aksayan bir yanı vardı. Scarlett böyle bir durumla karşılaşacağını ummamıştı.

— Ashley... Ashley... Allahaşkına söyleyin... Artık anlamalısınız... Beni daha fazla üzmeyin... Söyleyin bana, kalbiniz benim mi? Haydi sevgilim... Sizi...

Ashley eliyle onun ağzını kapattı.

— Scarlett böyle konuşmayın! dedi. bu doğru olmaz! Ciddi konuşmadığınızı biliyorum. Bu sözleri sarfettiğinize kızarsınız sonra... Aynı zamanda bana da bunları dinlediğim için kızarsınız.

Scarlett başını arkaya doğru atarken çok sinirli olduğu her halinden belli oluyordu. Elektrik akımına tutulmuş gibiydi.

— Size kızmama imkan yok! Çünkü sizi seviyorum... Siz de beni seviyorsunuz...

Birden durdu. Kısa süren sessizliği bozan yine Scarlett oldu.

— Ashley beni seviyorsunuz... Lütfen söyleyiniz, beni sevdiğinizi...

Ashley boğuk bir sesle cevap verdi:

— Evet, seviyorum!

Scarlett, kollarını Ashley'nin boynuna doladı. Bir şeyler söylemek istiyordu.

Ama konuşacak durumda değildi.

— Scarlett hemen ayrılsak daha iyi olmaz mı? Bu sözleri söylemediğimizi varsayalım.

— Hayır olmaz! Hem siz ne demek istiyorsunuz? Benimle evlenmek istemez misiniz?

Ashley'nin cevabı, "Melanie ile evleneceğim" oldu.

Nasıl olduğunu bilemeden, Scarlett kendisini kadife koltuklardan birinde oturur buldu. Dizlerinin dibinde, bir minderde Ashley oturuyordu. Elleri Ashley'nin ellerinde kilitlenmişti. Sanki... Genç kıza bir şeyler söylüyordu. Scarlett söylenenleri işitiyor, fakat bir şey anlamıyordu. Şimdi onun kafasında hem çok şeyler vardı, hem hiçbir şey yoktu. Ashley'nin sözleri ona, cam üzerine yağan yağmurun yaptığı etki kadar anlamsız geliyordu. Ashley istediği kadar şefkat dolu sözler söylesin, Scarlett hiçbir şey işitmiyordu.

Genç kız, Melanie'nin adını bilinç altında duyar gibi oldu. Hemen Ashley'ye baktı. Elmas gibi parıldayan gözlerinde onu çok önceden yoketmiş olan dalgın bir ifade gördü.

— Babam bu akşam nişanımızı ilan edecek. Kısa bir süre sonra da evleneceğiz. Size bunu önceden söylemeliydim. Bildiğinizi sanıyordum. Çünkü herkes ya biliyor, ya da tahmin ediyordu. Aklıma gelmedi sizin beni... O kadar çok hayranınız var ki... Sanıyordum ki Stuart ile...

Scarlett yeniden hayata döndü. Duyarlı olmaya başladı. Anlama yeteneğine kavuştu.

— Ama biraz önce, beni sevdiğinizden söz ettiniz.

Terlemiş elleri Ashley'nin ellerini yoğurur gibiydi.

— Sizi yaralayacak sözler söylememi ister misiniz?

Scarlett'in sessiz kalışı onu konuşmayı sürdürmek zorunda bıraktı.

— Bunları size nasıl açıklayacağımı bilemiyorum. Siz o kadar genç, o kadar deneyimsiz bir kızsınız ki evliliğin ne olduğunu bilemezsiniz!

— Benim bildiğim şey, sizi sevdiğimdir.

— Evlilikte yalnız aşk yeterli değildir. Hele bizim gi-

bi taban tabana zıt yaradılışlı iki kişi için... Siz bir erkeğin varlığına, kalbine, ruhuna ve tüm düşüncelerine sahip olmayı istersiniz. Bunlara sahip olamayınca da kendinizi mutsuz sayarsınız. Ben, bana ait olan her şeyi size veremem. Yalnız size değil... başka kimseye de veremem. Bunun gibi ben de, bir başka kimsenin ruhunun ve kalbinin tamamına sahip olmayı istemem. Bu doyumsuz isteklerinizin acısı günün birinde içinize işler ve kırıcı bir biçimde!... Bir an için bile olsa beni sizden uzaklaştıracak kitaplardan ve müzikten tiksineceksiniz... Belki ben...

— Onu seviyor musunuz?

— Tıpkı bana benziyor. Aynı kandanız... Birbirimizi tam anlamıyla anlıyoruz. Scarlett! Şunu bilmenizi isterim. İki taraf da birbirini anlamazsa o evlilikte huzur olmaz. Kimin söylediğini şimdi anımsamıyorum şu güzel sözü: "Ancak birbirine benzeyen iki kişi arasında yapılan evlilikte mutluluk vardır."

Scarlett bir türlü anlam veremediği bu sözün binlerce yıl önce söylendiğini biliyordu.

— Ama beni sevdiğinizi söylediniz.

— Söylememeliydim.

Scarlett'in beyninde bir alev parlamak üzereydi. Bir sinir krizi de önündeki bütün şeyleri bir sel gibi alıp götürmeye hazır bekliyordu.

— Madem ki söyleyecek kadar aptallık ettiniz sorun yok.

Ashley sarardı:

— Evet Melanie ile evleneceğime göre sizi sevdiğimi söylediğim için aptallık ettim. Söylememem gerekirdi. Çünkü anlamayacağınızı biliyordum. Sizi nasıl olur da sevmem. Siz ki, bende olmayan bir ihtirasla hayata dört elle sarılmış bir kimsesiniz! Siz ki, benim beceremeyeceğim bir şiddetle hem sevmesini, hem de nefret etmesini bilirsiniz. Siz ateş, rüzgar gibisiniz. Bense...

Scarlett Melanie'yi düşündü. Onun dalgın siyah gözlerini, siyah dantelli eldivenler içindeki küçük ellerini ve meleklere özgü sessizliğini anımsadı. İşte bu sı-

rada Gerald'ın cinayet işlenmesine neden olan kadına karşı duyduğu ve bütün İrlandalı atalarının sehpaya sürüklenmelerine yol açan öfkesine benzer bir öfkeyle doldu. Çok iyi yetiştirilen ve bütün zorluklara sessizce boyun eğen Robillardlar'dan onda bir eser bile kalmamıştı.

— Korkak ruhlu adam! Benimle evlenmekten korkuyorsunuz değil mi? Ağzını yalnız bir evet ya da hayır demek için açan bir aptalla evlenmek hoşunuza gidiyor, değil mi? Haydi söyleyiniz... Onun gibi pasaklı biriyle evlenmek işinize geliyor, değil mi?

— Melanie hakkında böyle sözler söylemeniz doğru olmaz!

— Söylememeli miyim? Beni uyaran şu adama bakın hele!... Beni ne hakla söylemekten menedebilirsiniz... Alçak, rezil! Benimle evleneceğinize beni neden inandırdınız?

Ashley sinirlerine hakim olarak cevap verdi:

— İçtenlikle konuşunuz. Böyle söyledim mi?

Scarlett onun doğru söylediğini kabul ediyor ama bunu açıklamak istemiyordu. O hiçbir zaman arkadaşlığın sınırını aşmamıştı. Genç kızı üzen, kadınlık gururunu kıran da buydu zaten... Ashley arkasından bir çılgın gibi koşmuştu. O ise onu istememişti. Melanie gibi soluk yüzlü bir kadını kendisinden üstün tutuyordu. Ahh, neden annesiyle Dadısının öğütlerini dinlememişti. Ashley'ye sevgisi olduğunu bile söylememeliydi. Böylece onun gözünde bu derece küçülmezdi.

Birden yerinden fırladı. Elleri yumruk olmuştu. Ashley de ayağa kalktı. Scarlett onun yanında daha da küçülmüş gibiydi. Ashley'nin yüzünde acı gerçeklerden yakasını kurtaramayan bir adamın üzüntüsü görülüyordu.

— Hayatımın sonuna kadar sizden nefret edeceğim alçak adam. Rezil... Rezil...

Hakaret etmek için başka sözcükler arıyor, fakat daha ağırını bulamıyordu.

— Rica ederim! Lütfen!

Ashley elini genç kıza doğru uzattı. İşte tam bu sırada Scarlett, onun yüzüne bir tokat yapıştırdı. Odanın sessizliği içinde tokat bir kamçı gibi şakladı.

Bu andan itibaren Scarlett'in öfkesi dindi. Kalbini derin bir hüzün kapladı. Ashley'nin solgun yüzünde tokatın izi kalmıştı. Ses çıkarmadı. Scarlett'in elini tuttu, dudaklarına götürdü ve öptü. Sonra Scarlett'e konuşacak zaman bırakmadan çıktı ve kütüphanenin kapısını yavaşça kapattı.

Scarlett birden olduğu yere çöktü. Öfkesi dizlerinde derman bırakmamıştı. Ashley gitmişti, ama attığı tokatın anısı ölene kadar içini kemirecekti. Onun uzaklaşan ayak seslerini duydu. Şimdi yaptığı işin ne kadar acı ve hüzün verici olduğunu yavaş yavaş hissetmeye başladı.

Artık Ashley'yi sonsuza kadar kaybetmişti. Bundan sonra o, Scarlett'ten nefret edecekti. Karşılaştıkları zaman ona umut vermediği halde üzerine nasıl atıldığını anımsayacaktı.

Scarlett, benim de Honey Wilkes'tan hiç farkım yok, diye düşündü. Kendisi dahil, herkesin Honey'nin erkeklere çam sakızı gibi yapışmasıyla ne kadar alay ettiğini anımsadı. Yeniden içinde kendisine, Ashley'ye ve bütün dünyaya karşı büyük bir öfke duydu.

Hedef olduğu bu hakaretin can damarını, gururu ve güzelliğine olan güveni oluşturuyordu. Şimdi bu aşk oyununda kaybetmişti. Çektiği acılar yetmiyormuş gibi herkese rezil olmak da vardı.

"Honey kadar gülünç oldum mu?" diye düşündü. Acaba herkes onunla alay ediyor muydu? Bütün vücudu yeniden titremeye başladı.

Elini masaya uzattı. Orada duran üzerinde melek resmi olan vazoyu okşadı. Kütüphane sessizliğe gömülmüştü. Scarlett bu içine ürperti veren sessizliği bozmak için avazı çıktığı kadar bağırmak istedi. Çıldırmaması için bir şeyler yapması gerekiyordu. Vazoyu aldı ve hızla odanın daha çok karanlık olan yerine doğru fırlattı. Vazo sedirin arkasını yalayarak şömineye çarptı ve paramparça oldu.

Sedirin arkasından bir adam sesi duyuldu:

— Bu ne kepazeliktir!

Scarlett dehşet içinde kaldı. Ağzı o kadar kurumuştu ki bir söz söyleyecek durumda değildi. Tüm dermanı tükenmişti. Büyük bir çabayla oturduğu yere dayanarak kalkmak istedi. Bu sırada Rhett Butler uzandığı sedirden kalktı ve Scarlett'i nazikçe selamladı.

— Az önce sona erdirdiğiniz uzun tartışmanızla rahatsız etmeniz yetmiyormuş gibi, şimdi de beni tepelemek mi istiyorsunuz?

Evet, karanlığın içinden çıkan adam oydu! Hayalet falan değil ta kendisiydi. Aman Tanrım demek her şeyi işitmişti. Scarlett kendine hakim olmaya çalışarak,

— Mister! Burada olduğunuzu bildirmeniz gerekirdi, dedi.

— Sahi mi?

Dişleri parlıyordu. Çünkü Scarlett'e alaycı bir gülümsemeyle bakıyordu.

— Fakat odada yabancı olan sizdiniz. Mister Kennedy'yi beklemek zorundaydım. Bahçede de "persona grata"(*) olduğumu sanmadığım için çevreme sıkıntı veren varlığımı burada gizlemiştim. Bu arada da biraz dinlenmeyi düşünmüştüm. Fakat ne yazık ki...

Omuzlarını kaldırdı, hafifçe gülümsedi.

(*) (Yeni gelen kimse)

Scarlett bu küstah adamın her şeyi duyduğunu bir kez daha anlayınca tekrar öfkelendi. Çünkü öyle sözler söylemişti ki, bunları bir duyan olmasa bile bin kez pişmandı. Şimdi bu adamın karşısında rezil olmuştu. Ona rezil olmaktansa ölmeyi yeğlerdi.

Öfkesine hakaret etmek niyeti de karışmıştı.

— Kulağınız kirişteymiş, dedi.

— Kulakları kirişte olanlar, çoğunlukla ibret alınacak ve eğlenceli şeyler öğrenirler. Kulağımın daima kirişte olmasının nedeni budur.

— Mister, doğrusu hiç kibar bir adam değilsiniz.

Butler sakin bir sesle, cevap verdi:

— Yerinde bir görüş ama, siz de kibar değilsiniz.

Scarlett'in durumunu çok gülünç ve tuhaf buluyordu. Bu nedenle yine hafifçe güldü.

— Söylediklerinizi duyduktan ve yaptıklarınızı gördükten sonra size nasıl olur da kibar bir kadın gözüyle bakabilirim. Ama üzülmeyin! Kibar kadınlara pek önem vermem. Onların ne düşündüklerini bilirim. Fakat bu kadınlar bunları söyleyecek kadar cesaretli ya da terbiyesiz değildirler. Miss O'Hara, ender rastlanan, olağanüstü bir huyunuz var. Bu bakımdan sizi saygıyla selamlarım. Mister Wilkes'in sizin gibi kanı kaynayan bir kimseden ne zevk alabileceğini bir türlü anlayamıyorum. Sizin gibi genç ve güzel bir kızı şeyle... nasıl demeli... tamam buldum... hayata karşı olan ihtirasıyla birlikte gönderdiği için Allah'ına teşekkür etmelidir. Fakat zavallı adam, paçavradan farksız.

Scarlett isyan etti:

— Siz onun papucu bile olamazsınız!

— Vay vay! Ben hayatınızın sonuna kadar ondan nefret edeceğinizi sanıyordum.

Butler, tekrar sedire uzandı. Scarlett onun güldüğünü hissediyordu. Elinden gelse onu öldürecekti.

Ama böyle yapmak yerine kütüphaneden bir kibar kadın olarak çıkmayı daha uygun buldu. Arkasından da kapıyı hızla çarparak kapadı.

*
* *

Scarlett, merdiveni hızla çıktı. Merdiven boşluğuna geldiği zaman soluk soluğa idi. Bayılacak gibi oldu, hemen trabzana tutundu. Kalbi öfkesinden, heyecandan ve gördüğü hakaretten hızlı hızlı çarpıyordu. Derin derin soluk almaya çalıştı, ama Dadı korsesini çok sıkmıştı.

Ya bayılırsa hakkında neler düşünürlerdi? Aman Tanrım! Ashley, şu küstah Butler ve onu sürekli gözetleyen kıskanç kızlar ne düşünecekler, ne dedikodular yapacaklardı? Hayatında ilk kez öteki kızlar gibi yanında tuz bulundurmadığına üzüldü. Hayır hayır! Şimdi bayılmanın sırası değildi! Kendisini toparlaması gerekiyordu.

Biraz dinlenince kendine gelmeye başladı. Kısa bir süre sonra da gücünü tamamen topladı. India'nın odasına bitişik olan tuvalet odasına girmeyi düşündü. Odada korsesini gevşettikten sonra ayak uçlarına basarak uyuyan genç kızların yanına, bir yatağa kendini atacaktı. Yüzüne, üstüne başına çeki düzen vermeye çalıştı. Çünkü her haliyle bir çılgını andırıyordu. Kızlardan biri uyanır da onu bu haliyle görürse mahvolurdu. Kız bir şeyler olduğunu anlar, sonra da herkese olup biteni ballandıra ballandıra anlatırdı.

Scarlett merdiven boşluğundaki açık duran pencereden ağaçların gölgesindeki, çardak altında tembel tembel oturan erkeklere baktı. Onlara gıpta ediyordu. Bir erkek olmak ve kendisinin başına gelen bu olayları yaşamamak ne iyi şeydi.

Gözleri alev alev yanıyor, şakakları kuvvetle atıyordu. O bahçedeki erkeklere hayran hayran bakarken ağaçlı yoldan gelen nal sesleri duydu. Bir yolcunun karşısına ilk çıkan zenciye sorduğu soruyu tam duya-

madı. Çakıllar nalların altında sağa sola sıçrarken bu binicinin yeni biten otların arasından geçtiğini gördü.

Herhalde ziyafete geç kalan bir davetliydi. Ama neden atını India'nın çok beğendiği yeşil otların arasından sürüyordu? Scarlett onu tanıyamadı. Atından acele acele inip John Wilkes'in elini tuttuğu zaman, onun büyük bir heyecan içinde kıvrandığını gördü. Tüm davetliler ellerindeki bardak ve yelpazeleri masalara bırakarak çevresini sardılar. Scarlett uzaklığa rağmen gelen seslerden, yükselen homurtulardan kalabalığı saran heyecanı anladı.

Stuart Tarleton "liyu-la-yu" diye bağırdı. Scarlett, belki hayatında ilk kez isyancıların çığlığını işitiyordu.

Fontaineler'in ardı sıra giden Tarleton ailesinin dört oğlu ahıra doğru koştu.

— Hey Jeems! Jeems! Atlara koş, diye bütün güçleriyle bağırdılar.

Scarlett, muhakkak birinin evinde yangın çıkmıştır, diye düşündü. İster yangın çıkmış olsun, ister başka şey olsun, o bir süre ortalıkta gözükmediğini hissettirmemek için yatak odasına girmeliydi. Evin her yanına bir tembellik çökmüştü. Görkemli ev, sanki müzik ve mumların etkisiyle bütün güzelliğini sergilemek için geceyi bekliyordu.

Scarlett büyük bir dikkatle tuvalet odasının kapısını açtı. Daha kapının tokmağını bırakmamıştı ki Honey Wilkes'in kısık sesle bir şeyler söylediğini duydu.

— Scarlett bugün çok kötü davrandı.

Genç kızın kalbi, yeniden hızlı hızlı çarpmaya başladı. Çıldıracağını sandı. Farkında olmadan elini kalbinin üzerine götürdü. Onu sakinleştirebileceğini sanıyordu.

Aklına "kulakları kirişte olanlar, çoğunlukla ibret alınacak şeyler duyarlar" sözü geldi. Oradan uzaklaşmalı mıydı, yoksa Honey'ye gereken dersi vermek için kendisini hissettirmeli miydi? Bir an için kendini tuttu. Melanie'nin sesini duymuştu. Bu durumda da onu bulunduğu yerden çok zor kımıldatabilirlerdi.

— Bu kadar kötü düşünme Honey! O yalnızca neşeli ve çok ateşlidir. Onu olağanüstü buluyorum doğrusu...

Scarlett hırsından tırnaklarını korsesine geçirdi. Sonra:

— Kendisini çevreye namuslu olarak satan bu gudubetin beni savunmasına nasıl izin verebilirim, diye düşündü.

Bu son söylenenler, Honey'nin yakışıksız sözlerinden daha çirkin ve onur kırıcıydı. Zaten Scarlett, hiçbir kadına güvenmemişti. Annesi hariç her kadında bir bencillik duygusu görmüştü. Melanie, Ashley'nin kendisne ait olduğunu biliyordu. Bu nedenle çevresine fiyaka yapıyor ve merhamet saçıyordu.

Scarlett, Melanie'nin başarısından söz edişini ve bizzat kendi iyiliğinden yararlanışını pek kötü bulmadı. Bulamazdı, çünkü kendisi de eskiden bu çareye başvurmuştu. Hatta erkekler de onun iyiliğine ve özgeciliğine inanarak tuzağına düşmüşlerdi.

Honey sesini daha da yükseltti:

— Canım sen ne diyorsun? Bir körden farkın yok senin!

Sally Munroe:

— Neden bağırıyorsun! Sesini bütün evden işitmelerini mi istiyorsun?

Honey sesini kısarak konuşmasını sürdürdü:

— Her erkekle nasıl hareket ettiğini sizler de gördünüz. Hatta Mister Kennedy ile bile... Oysa o, Scarlett'in kızkardeşine talip olmuştur. Hayatımda böyle bir şey görmedim doğrusu!... Benim tahminim şudur: Charles için de muhakkak bir iddiaya girmiştir. Oysa hepiniz biliyorsunuz, Charles ile ben...

— Birbirinize abayı yakmışsınız!

— Sakın şimdilik kimseye bir şey söylemeyin.

Kıs kıs gülenler oldu. biri Honey'yi susturmak isterken karyola gıcırdadı. Melanie, Honey'nin kızkardeşi olmasına üzüldü.

Hetty Tarleton dikkati üzerine çekmek için sesine

bir özellik vererek konuşmaya başladı:

— Ben Scarlett gibi bir kızkardeşim olmamasından mutluluk duyuyorum. Fakat ne yazık ki o Stuart'ın gerçekte nişanlısıdır. Brent'e göre Scarlett onunla eğleniyormuş. Zaten Brent aptalı da ona deli gibi aşık!

Honey esrarengiz ve üstü kapalı bir biçimde şöyle dedi:

— Bana göre Scarlett tek bir adamla ilgileniyor: Ashley ile!

Fısıltılar, sinirli biçimde sorulan sorular birbirini izlerken Scarlett dehşete kapıldı. Uğradığı hakaretten vücudu buz gibi oldu. Bir süre sonra ter içinde kaldı.

Honey'nin bir çılgından, bir aptaldan farkı yoktu. Erkeklerle son derece kabaydı. Genç kızlar ve evli kadınlarla konuşurken ise nabza göre şerbet vermekte üstüne yoktu. Bu huyu da Scarlett'in pek hoşuna gitmezdi.

Ashley ile Rhett Butler'ın kütüphanede gururuna vurdukları darbe bu söylenenlerin yanında bir iğne batışından farksızdı. İnsan sır saklamaları ve dillerini tutmaları konusunda erkeklere daha çok güvenir. Hatta Rhett Butler'a bile... Ama bir saksağan kadar geveze olan Honey'nin yüzünden bu dehşet verici olay saat altı olmadan bütün kontluğa yayılacaktı. Doğal olarak herkes onu tefe koyacaktı. Bu onlar için tam bir fırsattı. Çünkü Gerald, kontlukta kızıyla alay edilmemesini istemişti. Şimdi bu fırsat kaçılır mıydı? Her yanından soğuk terler boşanıyordu.

Melanie'nin ölçülü, sakin sesi öteki kızların konuşmalarını kesti:

— Honey, bunun doğru olmadığını sen de biliyorsun! Neden böyle çirkin sözler söylüyorsun.

— Melly, ben de istemem böyle konuşmayı... Ama ne yazık ki doğru! Zamanını başkalarında iyilik aramakla geçirmesen sen de bu gerçeği fark edersin. Durumun böyle olmasına da seviniyorum. Scarlett bunu hak etmemiş değildir. O her zaman atı arpaya katmıştır. Başkalarının aşıklarını ellerinden almaya çalışmış-

tır. Sen de biliyorsun, India'nın elinden Stuart'ı aldığını... Şimdi ise Stuart'ı görmek bile istemiyor. Bugün de boş durmadı. Ashley'yi, Charles'ı ve Mister Kennedy'yi elde etmeye çalıştı.

O anda Scarlett'in aklına gelen tek çare eve dönmekti. Ellen'ın yanında, başı dizlerinin üstünde ağlasa, annesine içini dökse belki açılırdı. Bir sözcük daha söyleyecek olursa Honey'nin üzerine atılmayı ve takma saçını yolmayı düşündü. Melanie'nin hakkında gösterdiği merhamete de kızın yüzüne tükrerek cevap vermek istiyordu. Bir an durdu. Başından böyle bir olay geçmediğini düşündü. O daima hakarete uğrayan beyazlar gibi davranmış, tepki göstermişti. Sorunun güç yanı da buradaydı...

Elbisesinin hışırtısını önlemek için ellerini iki yanına koydu. Geri geri çıktı. Bir kedi yumuşaklığı ve sessizliğiyle yürüyerek kapıların önünden geçerken "bir an önce eve dönmeliyim" diyordu.

Verandaya ulaştığı sırada kafasında bir fikir çaktı. Olduğu yerde durdu. Evine gitmemeliydi. Çünkü kaçmak iyi olmazdı. Eğlencenin sonuna kadar kalması gerekirdi. Kızların alaylarına, iğneli sözlerine göğüs germeliydi. Kendi bayağılığına hoşgörü göstermeli ve kırık kalbinin acısına dayanmalıydı. Çünkü kaçmak, düşmanlarının ellerine yeni silahlar vermekten başka bir işe yaramayacaktı.

Evin beyaz sütunlarına var kuvvetiyle tekme attı. Oniki Meşeler'i yıkmak ve oradakileri yoketmek için Samson kadar güçlü olmayı ne kadar isterdi. Kendisini çekiştirenlere ve zor durumda bırakanlara gücünü gösterecekti. Yalnız nasıl başlayacağını henüz bilemiyordu. Ama ne önemi vardı bunun... Onlara, kendisine yapılan kötülüklerden daha çoğunu yapacaktı.

Ashley, artık Scarlett'in gözünde eski Ashley değildi. Kalbinde çok sevdiği iri yapılı erkekten artık bir iz kalmamıştı. O da tam anlamıyla Wilkeslar'a, Oniki Meşeler'e ve Kontluğa karışmıştı. Oysa Scarlett bunlardan nefret ediyordu. On altı yaşındaki bir genç kızda nef-

ret, aşktan daha büyüktür. Ve onun kalbinde ancak nefrete daha çok yer vardı!

Kendi kendine "eve dönmeyeceğim" dedi. "Evet! burada kalacağım ve onlara bu yaptıklarını ve söylediklerini pahalıya ödeteceğim. Dadı'ya da hiçbir şey anlatmayacağım. Hatta hiç kimseye bir şey söylemeyeceğim."

Başka bir odada dinlenmeye karar verdi. Döndü ve holün öteki köşesinde Charles'ı gördü. Charles, Scarlett'i farkedince hemen ona doğru koştu. Saçları darmadağınıktı.

Heyecanlanmıştı. Bu yüzden yanakları kızarmıştı.

Charles ona yaklaşırken:

— Neler olduğundan haberiniz var mı? dedi. Paul Wilson geldi ve haber getirdi...

Scarlett'in yanına geldikten sonra derin bir soluk aldı. Genç kız ona dikkatlice bakıyor ve ne söyleyeceğini merakla bekliyordu.

— Lincoln erkekleri, askerleri, gönüllüleri silah altına çağırmış... Tam yetmiş beş bin kişi!

Yine mi Lincoln, asker, silah konusu? Erkekler ne zaman gerekli şeyleri düşünmeye başlayacaklardı? Yoksa bu aptal, Lincoln ve asker konularıyla bütün onurunun ayaklar altına alındığı ve kalbinin paramparça olduğu bir sırada beni heyecanlandırmak mı istiyor? diye düşündü.

Charles, ona dikkatle baktı. Yüzü kağıt kadar beyazdı. Gözleri de zümrüt gibi parlıyordu.

— Ah, ne kadar beceriksizim! Size bunu daha başka biçimde söylemeliydim. Birden kadınlık duygularınızı düşünemedim. Sizi heyecanlandırdım. Çok özür dilerim. Fenalık hissetmiyorsunuz umarım. Bir bardak su getireyim isterseniz...

Scarlett gülümsemeye çalışarak,

— Hayır, gerek yok! dedi.

Charles genç kızı kolundan tuttu ve:

— Bahçede oturmak ister misiniz? Ne dersiniz?

Scarlett, başıyla "evet" dedi. Charles merdivenler-

den inmesine yardım etti. Dışarı çıktılar, evin tam karşısında en büyük meşenin altındaki demir sıraya oturdular.

Charles, "kadınlar, hele genç kızlar ne kadar narin!" diye düşündü. "Savaşa ait bir sözcük duyar ya da kaba bir davranışla karşılaşırlarsa hemen bayılıveriyorlar." Erkeklerin kadınlara üstün oldukları görüşüne bir kere daha inandı. Bu durum Scarlett'e karşı olan ilgisini daha da arttırdı.

Genç kızın yüzünde çok garip bir ifade vardı. Ama bu solgun yüz aynı zamanda sert bir güzelliğin izlerini de taşıyordu. Charles'ın aşkı yeniden depreşti, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Genç erkek, Scarlett'in perişan halini kendine göre yorumlamaya başladı. Savaşa gideceğinden dolayı üzülüyor olmasın? Biraz abarttım galiba! Böyle düşünmek fazla ukalalık ya da aptallık olur. Fakat yüzüme neden böyle bakıyor? Sürekli olarak mendilini sıkan elleri neden titriyor acaba? Kirpikleri utangaçlıkla ve aşkla kapanmıyor mu? Eskiden okuduğum romanlarda da genç kızlar sevdiklerinin karşısında böyle davranmazlar mıydı?

Charles konuşmak için tam üç kere kesik kesik öksürerek boğazını temizledi. Ama bir türlü konuşamadı. Üstelik onun kendisine bakan yeşil gözlerini görmemek için gözlerini önüne eğdi.

Scarlett ise kafasında yeni bir plan yapıyordu: "Onun çok parası var. Beni rahatsız edecek ailesi de yok. Atlanta'da oturması da caba... Onunla hemen evlenirsem Ashley kendisiyle alay ettiğimi sanır. Honey de kahırından ölür herhalde... Bundan sonra Honey'nin kendisine bir talip bulması da mümkün değil. Herkes Honey'ye gülecektir. Bu evlilik, Melanie'yi de perişan edecektir. Çünkü o da Charles'ı seviyor. Bu arada Stuart ile Brent de darbe yemiş olacaklar."

Scarlett, ikizlere neden kötülük yapmak istediğini bilmiyordu. Belki onların kötü bir kızkardeşi olduğu için...

Scarlett "güzel bir araba ve bir sürü yeni elbiseyle

burasını ziyarete geldiğim zaman hepsi de hırslarından çatlayacaklardır. Ayrıca bir de evim olacak. O zaman kimse benimle alay edemez," diye düşündü.

Charles, kendisiyle yaptığı mücadeleden sonra konuşmayı başardı:

— Bu durumda dövüşmemiz gerekecek. Size şunu kesin olarak söyleyeyim. Bu iş bir aydan fazla sürmez. Onlara vaktiyle aldıklarını kusturacağız. Başkasını bilmem ama ben bunu yapmak için her türlü özveriyi göstermeye hazırım. Bu akşam uzun uzadıya dans edileceğini sanmıyorum. Çünkü Alay Jonesboro'da toplanacak. Stuart ile Brent haber vermek üzere gittiler. Siz kadınların üzüntünüzü takdir ediyorum.

Scarlett gelişigüzel bir cevap verdi:

— Ah! Haksız da değiller!

Yavaş yavaş kendine gelmeye ve düşüncelerine bir düzen vermeye başladı. Gönlünün kırağı ile kaplandığına, bundan sonra hiç bir ateşle yanmayacağına inandı. "Bu kırmızı yanaklı erkekle neden evlenmeyeyim? Bir başkası kadar para etmez mi?" diye düşündü.

Aslında düşündükleri umurunda değildi. Doksan yaşına kadar yaşasa bile her şey ona vız gelirdi.

— Mister Wade Hampton'un Güney Caroline'daki alayı ile mi, yoksa Atlanta'daki muhafız kıtası ile mi savaşa gideyim daha karar vermedim.

Scarlett'in cevabı çok kısa oldu:

— Ah!

Bakışları karşılaştı. Bu kez gözlerini kaçıran Charles oldu.

— Miss Scarlett dönüşümü bekleyecek misiniz? Onları yere serdikten sonra size kavuşmak ne büyük mutluluk olacaktır benim için...

Scarlett soluğunu tutarak, onun söyleyeceklerini dikkatle dinliyordu. Charles'ın dudaklarının yanlarındaki gölgeyi ilk kez gördü. Onları öperse, genç erkeği nasıl etkileyeceğini bilmek istedi. Scarlett, Charles'ın elini tuttu.

— Sizi bekletmek istemem, dedi. Gözleri nemlendi.

Charles'ın hayretten ağzı bir karış açık kaldı. Gözünü kırpmadan Scarlett'e bakıyordu. Genç kız da kısık gözleriyle onu inceliyordu. Bu incelemenin sonucunda onu bir kurbağaya benzetti. Charles söyleyeceklerini yine karıştırdı. Sustuğu zaman yine yanakları al al olmuştu.

— Beni nasıl olur da sevebilirsiniz?

Scarlett acemice sorulan bu soruya cevap vermedi. Başını eğdi, Charles da tekrar hayale daldı. "Bir erkeğin genç bir kıza böyle bir soru sorması doğru değildi, onun cevap vermesi de uygun olmazdı" diye düşündü.

Böyle bir durumla karşılaşmaya asla cesaret edememiş olan Charles ne yapacağını şaşırmıştı. Aklına bağırmak, şarkı söylemek geliyordu. Scarlett'i öpmek, çimende yuvarlanmak istiyordu. Zenci beyaz, herkese onu sevdiğini söylemek geçiyordu içinden. Fakat yüzüklerini etine batıracak derecede elini sıkmaktan başka birşey yapamadı.

— Miss Scarlett benimle evlenecek misiniz?

Scarlett elbisesinin plilerinden birini istemeyerek kopardı, sonra.

— Hımm! dedi.

— Melanieler'le aynı zamanda mı evleneceğiz?

Charles yine bir pot kırdığını anladı. "Kuşkusuz bir genç kız evlilik gününün belirlenmesinin kendisine bırakılmasını ister" diye düşündü. İşlediği hataları önemsemeyen Scarlett için "ne iyi kalpli kız" hükmünü verdi. Havanın kararmasını öyle istiyordu ki... Karanlık ona cesaret verecekti. Böylece o da Scarlett'in elini öpecek ve ona tatlı sözler söyleyecekti.

— Bu konu hakkında babanızla ne zaman görüşebilirim?

Charles'a acıyan elini bırakmasını söylemek istemediği için, kendiliğinden bırakır umuduyla,

— Bir an önce görüşmeniz hayırlı olur sanırım! dedi.

Cevap Charles'ı yerinden sıçrattı. Scarlett onun se-

vinçten bağıracağını sandı. Charles ona gülümseyerek baktı. Kalbinin bütün berraklığı yüzüne yansımıştı. Scarlett'e bugüne kadar hiç kimse böyle bakmamıştı. Bundan sonra da hiçbir erkeğe bakmak kısmet olmayacaktı. Yine de her şeye karşı ilgisiz kalıyordu. Şimdi de Charles'ın bir danadan farksız olduğunu düşünüyordu.

Charles'ın yüzü neşeden ve sevinçten gülüyordu.

— Hemen gidip babanızı bulmalıyım. Artık sabredemeyeceğim. Şimdi izninizi alabilir miyim sevgilim?

Bu son sözcüğü söyleyebilmek için, sanki o kadar büyük engeller aşmıştı ki, söyledikten sonra da yüzü güldü.

Scarlett:

— Evet! Burası o kadar güzel bir yer ki...

Charles hemen gitti. Evin arkasında kayboldu. Scarlett hafif rüzgarla hışırtılar çıkaran büyük meşe ağacının altında yalnız başına kaldı. Ahırlardan birçok süvari çıkıyordu. Arkalarından da efendilerinden uzak düşmek istemeyen zenciler atlarını dört nala kaldırıyorlardı. Munroe'nin oğulları şapkaları ellerinde hızla gözden kayboldular. Fontaineler ile Calvertler bağıra bağıra yoldan geçip gittiler. Tarleton'un dört oğlu dört nala Scarlett'in yanından geçtiler. Bu sırada Brent "annem atları bize verecektir. Yu-la-yu!" diye bağırdı. Atların ayaklarına yapışan topraklar çevreye sıçradı. Bu atlılar da geçip gidince Scarlett daha da yalnız kaldı.

Evin beyaz sütunları Scarlett'in karşısında yükseliyor ve sanki kibarca aralarındaki mesafeyi açıyordu. Bu beyaz ev, artık kesinlikle onun evi değildi. Evet Ashley'nin kollarında taşıyacağı ve evinin eşiğinden atlatacağı nişanlısı olmayacaktı. Ah Ashley! Ben ne yaptım?

Scarlett'te gururdan ve bencillikten daha çok kadın duyarlılığı ortaya çıkıyordu. Ashley'yi seviyordu. Ashley de onu seviyordu. Bu gerçeği, Charles'ın evin arkasında kaybolduğu sırada farketmişti.

7

İki hafta sonra Scarlett evli bir kadın olmuştu. İki ay gibi kısa bir süre sonra da dul kalmıştı. Düşüncesizce ve bu kadar aceleyle başına açtığı bu dertlerden çok çabuk kurtulmuştu. Fakat bir daha genç kızlık döneminin gamsız özgürlüğünü yaşamak ona kısmet olmayacaktı. Evliliğini dulluk, dulluğunu da onu üzüntü içinde bırakan annelik izlemişti.

Aradan uzun zaman geçtikten sonra, bu 1861 nisanının son günlerini anımsamak istediği zaman Scarlett her olayı tüm ayrıntılarıyla anımsayamadı. Zaman ve olaylar sel gibi akıp gittiler. Hepsi bir kabusun parçalarıymış gibi geçmişe gömüldüler. Öleceği güne kadar o korkunç günlerin anısını bir türlü mantıklı bir biçimde kafasında canlandıramadı.

Charles'ın isteğine "evet" dediği günden evlendiği güne kadar geçen süreden pek belirsiz ve karışık bir anı kaldı. Ancak iki hafta sürebilen bir anı... Barış zamanında bu kadarcık bir süre, doğal olarak nişanlılara pek az gelirdi. Gelenekler; olağan durumda bir yıllık, hiç olmazsa altı aylık bir nişanlılığı öngörüyordu. Fakat savaş ateşi bütün Güney'i yakıp yıkıyor, olaylar sanki kuvvetli bir rüzgar gibi hızla gelip geçiyordu. Artık o eski günlerdeki uyumlu ve sakin akış tarihe karışmıştı.

Ellen, Scarlett'e düşünmesi için daha uzun bir zaman verilmesini istiyordu. Bunun için elinden geleni yapmıştı. Ama sevgili kızı onun bu uyarılarına ve hatta ricalarına kulak asmamıştı. Evlenmek istiyordu, hem de hemen! İki hafta içinde...

Ashley askere çağrılınca, düğünü hemen kıtasının başında bulunabilmesi için Mayısın birine alınmıştı. Scarlett kendi düğününün Ashley'ninkinden bir gün önce yapılmasını istedi. Ellen itiraz etti, Charles ise Scarlett'in isteğini ikna edici bir dille savundu. Esasen

Charles da Wade Hampton'un Güney Caroline'daki alayına bir an önce katılmak için sabırsızlanıyordu.

Gerald her ikisine de hak vermişti. Savaşın ateşi adamın içine çökmüştü. Scarlett'in yağlı bir parça bulduğuna çok sevinmişti. O genç aşıkları kızdıracak bir yapıda değildi. Hele savaş sırasında böyle bir şey yapmaktan kesinlikle kaçınırdı. Kızının ve kocasının saldırılarına uğrayan Ellen, sonunda Güneyli bütün anneler gibi boyun eğmek zorunda kaldı. Ricaları, öğütleri, geçmişte yaşanan örnekler kâr etmedi.

Güney coşkunluk ve heyecan içinde çalkalanıyordu. Savaşın bitmesi için bir çarpışmanın yeteceğine herkes inanmıştı. Delikanlılar çarpışmalar bitmeden asker olmak isteğiyle yanıp tutuşuyorlardı. Bütün kontlukta askere gidecek olanların düğünleri art arda yapılıyordu. Delikanlılar Yankeeler'e son darbeyi indirmeden önce sevgililerine kavuşuyorlardı.

Vedalaşırlarken hiç kimse gözyaşı dökmüyordu. Çünkü herkes kara düşüncelere dalamayacak kadar meşguldü. Kadınlar üniforma dikiyor, çorap örüyor, sargı bezleri hazırlıyorlardı. Erkekler sabahtan akşama kadar silah talimi yapıyorlardı. Askerlerle tıklım tıklım dolu trenler her gün Jonesboro'dan geçip kuzeye, Atlanta'ya ve Virginia'ya doğru gidiyordu.

Bazı müfrezelerdeki askerler erguvan renginde ve açıkmavi, bazıları da milislere özgü yeşil üniformalar giymişti. Küçük grupların sırtında kaba elbiseler vardı. Bunlar hayvan derisinden yapılmış kasketler giyiyorlardı. Bir bölümünün ise üniformaları yoktu. Bunların sırtında basit kumaş elbiseler vardı. Yeterince talim görmemiş olan bu insanların silah donanımları da tam değildi. Ama hepsi sanki bir pikniğe gidiyormuş gibi coşku ve heyecan içindeydi. Bu adamların görünüşleri kontluğun içindeki gençler arasında panik doğurdu. Bu askerler Virginia'ya ulaşmadan önce savaşın bitmesinden korktular. Bunların bir an önce hareket etmeleri için hazırlıkları hızlandırdılar.

Bütün bu gürültü patırdı arasında düğün hazırlıkları sürdü. Scarlett göz açıp kapayıncaya kadar kendi-

sini Ellen'ın düğün elbisesi ve tülü içinde buldu. Tara'nın geniş merdivenlerinden babasının kolunda inerken evi dolduran davetliler onları alkışlarla karşıladılar.

Scarlett sanki bir rüyadaymış gibi gördüklerine pek inanamadı. Evin duvarları yüzlerce mumun ışıkları altında pırıl pırıldı. Kızının mutluluğu için yavaş sesle dualar okuyan annesinin şefkat dolu yüzü biraz kaygılıydı. İçtiği konyaktan ve kızının servet sahibi biriyle evlenmesinin verdiği gururdan babası ateş gibi olmuştu. Scarlett nihayet merdivenin altında Ashley'yi ve kolunda da Melanie'yi gördü. Scarlett Ashley'yi gördüğüne inanamadı. "Bu imkansız bir şey!" diye düşündü. "Bu bir kabus. Birazdan uyanacağım ve bunun gerçek olmadığını anlayacağım. En iyisi şimdi bunu düşünmemeliyim. Yoksa tüm davetlilerin önünde avazım çıktığı kadar bağıracağım. Evet evet! Bunu düşünmemem gerek! Kendimi güçlü hissetiğim zaman düşünürüm. Onun kurşuni gözlerini görmediğim bir zaman..."

İki sıra oluşturan davetlilerin ortasından geçişleri, Charles'ın pembe yüzü, coşkulu tavırları, kendisinin ise net ve soğuk cevapları gerçekten bir rüyayı andırıyordu. Sonra kutlamlar, öpüşmeler, sarmaş dolaş olmalar, mutluluk dileyen konuşmalar ve balo... Bunların hepsi bir rüyadan, hayır hayır bir kabustan farksızdı Scarlett için... Ashley'nin yanağından öpüşü, Melanie'nin yavaşça "Şimdi tam anlamıyla iki kardeşiz!" deyişi, Charles'ın duyarlı ve görkemli halası Miss Pittypat Hamilton'un bayılışı...

Danslar bittikten, kadehler şerefe kaldırıldıktan, şafak sökerken Atlanta'dan Tara'ya gelen tüm davetliler yataklara, divanlara ya da yere serilen minderlere yattıktan, kimi ertesi gün Oniki Meşeler'de yapılacak düğünde de yeterince eğlenebilmek için komşu evlerde yatmaya gittikten sonra, bu eşsiz rüya kristal bir vazo gibi kırıldı. Ve gerçek bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı. Bu acı gerçek; tuvalet odasından gecelikle yüzü kıpkırmızı olarak çıkan ve bu durum karşısında yorganını

başına kadar çeken Scarlett'in hayret dolu yüzünü görmeye çalışan Charles'ın haliydi.

Eşlerin aynı yatakta yatmaları çok doğaldı. Ama Scarlett bunu hiç düşünmemişti. Bu adet anne ve babası için ne kadar doğal olursa olsun, Scarlett böyle bir durumla karşılaşacağını hiç düşünmemişti. Piknik gününden sonra ilk kez böylesine güç bir durumla karşılaşıyordu. Yaptığı düşüncesiz hareketlerin onu büyük acılar içinde bıraktığı bir sırada, hele Ashley'yi sonsuza kadar kaybetmenin üzüntüsüyle kıvranırken, kısa bir süre önce tanıdığı ve zorunlu olarak evlendiği bu erkeğin yatağına gireceği düşüncesi onu az daha çıldırtacaktı.

Charles yatağa sokulmaya çekinirken, Scarlett'in boğuk bir sesle konuştuğu duyuldu:

— Bana yaklaşacak olursanız avazım çıktığı kadar bağırırım. Bütün evi ayağa kaldırırım. Çekilin buradan! Sakın bana dokunmayın!

İşte böylece Charles gerdek gecesini koltukta geçirmek zorunda kaldı. Yine de mutsuz olmadı. Çünkü genç karısının kibarlığını ve namusunu takdir ediyordu. Ya da anladığını sanıyordu. Karısının korkularının geçmesini bekleyecekti. Yalnız savaşa hemen gitmesi gerekiyordu. Charles yalnız koltukta yatmaktan değil, kafasındaki bu düşünceden de rahatsız oluyordu.

Scarlett'in düğünü kendisi için bir kabus olmuş, Ashley'ninki de daha beter geçmişti. Bir gün önce bir sürü davetlinin akın ettiği Oniki Meşeler'in salonunda Scarlett; Melanie'nin yeşil gelinlik içinde, küçücük yüzüyle olağanüstü güzelleştiğini ve artık onun Melanie Wilkes olduğunu gördü. Evet Ashley ondan sonsuza kadar uzaklaşmıştı! Ashley artık onun değildi. Zaten hiçbir zaman onun olmamıştı!

Bu düşünceler kafasını karıştırdı. Son derecede yorgun ve perişandı. Ashley onu sevdiğini söylemişti. Acaba bu durumda onları birbirinden ayıran neydi? Bir şeyler bulabilse ya da anımsayabilseydi bari! Charles ile evlenerek kontluk halkının ağzına gem vuracağını sanmıştı. Bu evlilik neye yaramıştı? Kendisine çok

önemli görünen bu noktanın hiçbir değeri yoktu şimdi...Onun gözünde yalnız bir kişi önemliydi: Ashley! Ama onu kaybetmişti. Hem de sonsuza kadar... Üstelik sevmediği ve kendisine nefret duyduğu bir erkekle evlenmişti.

Ah ah! Bütün bu olup bitenlere ne kadar üzülüyordu. İnsanların kendi yarattıkları felaketlerin kurbanı olduklarını çok kez işitmişti. Ama bugüne kadar bu sözlere hiç değer vermemişti. İşin bu noktaya gelmesinde bütün sucun kendisinde olduğunu kabul ediyordu. Şimdi Charles'ı başından deffetmeyi, evine dönmeyi ve genç kız hayatına tekrar kavuşmayı çok istiyordu.

Ashley'nin düğün gecesinde şaşkın şaşkın dans edip durdu. Bilinci kaybolmuş bir kişi gibi konuştu, güldü. Bu arada kendisini yeni evlenmiş mutlu bir kadın sanan, fakat kalbinin kanadığını farketmeyen insanların aptallığına şaşmaktan da geri kalmadı. Sonra "şükürler olsun ki kalbimin paramparça olduğunu sezecek yetenekte değiller" diye düşündü.

O akşam Dadı, soyunması için yardım edip gittikten ve Charles da utangaç bir tavırla tuvalet odasından çıkıp bu geceyi de koltukta mı geçireceğini sorduktan sonra Scarlett hiçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Gözünde yaş kalmadığı ve hıçkırmaktan yorgun düştüğü bir sırada başını Charles'ın omuzuna koydu.

Savaşsız zamanlarda Kontluk'ta günler ziyaretlerle, balolarla, genç çiftlere balayını geçirmek için Saratoga'ya ya da White Sulphur'a gitmeden önce onurlarına düzenlenen pikniklerle geçerdi. Eğer savaş çıkmasaydı Scarlett, düğününün ertesi günü Fontaineler, Tarletonlar ve Calvertler'in onuruna verecekleri ziyafetlerde çeşit çeşit tuvaletler, elbiseler giyecekti. Fakat savaş dolayısıyla ne pikniklerden ne ziyafetlerden, ne de balayı gezilerinden söz ediliyordu.

Charles evlendikten bir hafta sonra Wade Hampton'a katılmak üzere cepheye gitti. Aradan iki hafta geçtikten sonra da Ashley orduya katıldı. Yeni evli bu iki erkeğin gidişleri Kontluk halkını üzüntü içinde bıraktı. Bu iki hafta içinde Scarlett, Ashley'yi tek başına

iken hiç göremedi. Hatta herkesi üzen gidişi sırasında Tara'ya uğradığında bile onunla özel olarak görüşemedi. Melanie başında takkeyi andıran bir şapka ve sırtında bir şalla dolaşarak, eşlik görevi gereği kocasının kolundan hiç ayrılmadı.

Vedalaşma sırasında Melanie "Ashley, Scarlett'i de öpmelisin! Biz şimdi onunla iki kardeşiz!" dedi. Ashley yüzü alarak eğildi ve buz gibi dudaklarıyla onu yanaklarından öptü. Ne var ki Melanie'nin isteği üzerine verilen bu buseden, Scarlett aradığı ve istediği tadı bulamamıştı. Onu o kadar hafif öpmüştü ki... Melaine ayrılırken Scarlett'e sarıldı ve onu kollarının arasında ezmek ister gibi sıktı.

— Atlanta'ya bize gelin. Pittypat halaya da buyurun olmaz mı? Ah şekerim, seni bizim aramızda görmek ne büyük mutluluk olacak bilemezsin! Biz Charles'ın karısını daha yakından tanımak istiyoruz.

Beş hafta geçti... Charles Güney Caroline'dan utangaç, coşkulu, ateşli ve sevimli bir sürü mektup gönderdi. Scarlett'e olan aşkından, tasarılarından, bir kahraman olarak döneceğinden ve komutanı Wade Hampton'a olan hayranlığından söz ediyordu. Aradan iki hafta daha geçtikten sonra, Binbaşı Hampton'un gönderdiği bir telgraf geldi. Bunu nezaket ve soyluluk cümleleriyle dolu bir baş sağlığı mektubu izledi. Evet Charles ölmüştü.

Charles hastalandığı zaman Binbaşı durumu daha önce telgrafla bildirmek istemiş, ama o engel olmuştu. Charles hastalığının geçeceğini söylemiş, boş yere aile halkının telaşlandırılmasını istememişti. Zavallı genç, yalnız sahip olduğunu sandığı aşktan yoksun olarak değil; aynı zamanda savaşta kazanacağını hayal ettiği onur ve zaferleri de elde edemeden gitmişti.

Charles henüz Yankeeler'e yaklaşmaya fırsat bile bulamadan, kızamık ve zatürreeden ölmüştü.

Charles'ın çocuğu doğdu. Çocuklara, babaları hangi komutanın emrinde görev yapmışsa onun adını vermek gelenek olmuştu. Charles'ın çocuğuna da Wade Hampton adı konuldu.

Scarlett hamile olduğunu anladığı zaman üzüntüsünden ağlamıştı. Hatta ölmeyi bile istemişti.

Hamilelik süresi gayet iyi geçmişti. Doğum da çok rahat olmuştu. Kendini o kadar çabuk topladı ki eski kafalı Dadı feleğe isyan etti ve kadınların daha çok acı çekmelerini uygun bulduğunu söyledi.

Scarlett çocuğuna karşı çok az sevgi gösterdi. Çünkü onu hiç istememişti. Çocuğa kendinden kopmuş bir parça gözüyle bakamıyordu. Dünyaya geldiğine bile kızıyordu.

Doğum yaptıktan sonra vücudu eski sağlığına kavuşmuştu. Ama yine eski perişan ve bezgin hali sürüyordu. Ev halkının bütün çabalarına ve onu hayattan zevk alması için teşvik etmelerine rağmen gün geçtikçe soluyordu. Ellen çok üzülüyor, tasalı bir halde sağa sola koşuşuyordu. Gerald bu durumdan etkileniyor ve eskisinden daha fazla küfür ediyordu. Babası ona Jonesboro'dan çeşitli armağanlar getiriyordu. Doktor Fontaine onu güçlendirmek için kükürt, çeşitli bitki ve şekerli sudan oluşan bir ilaç yazdı. Doktor onun içinde bulunduğu ruh durumunu olağan sayıyordu. Ellen'ı bir kenara çekti ve ona Scarlett'in bu derecede hırçın ve bezgin olmasının kalbinin kırık oluşundan ileri geldiğini fısıldadı. Mister Fontain onun üzüntülü halini Charles'ın ölümüne bağlıyordu. Fakat Scarlett konuşmuş ve gerçeği söylemiş olsaydı onun daha başka bir nedenden dolayı yaralı olduğunu anlardı. Scarlett bu durumun anne oluşundan ve Ashley'nin yokluğundan kaynaklandığını söylemedi.

Sıkıntıdan ölecek gibiydi. Askere gidenlerin ardından Kontlukta eğlence düzenlenmiyordu. Sanki hayatın kendisi ölmüştü. Scarlett'in hoşlandığı bütün gençler de savaşa gitmişlerdi. Dört Tarletonlar, Calvert ikizleri, Munroe'ler, ayrıca Jonesboro'da, Fayetteville'de, Lovejoy'da bulunanlar, kısacası bütün genç ve yakışıklı delikanlılar ortalıktan çekilmişlerdi. Yalnız sakatlar, ihtiyarlar ve kadınlar kalmıştı. Bunlar da bütün zamanlarını tarlada çalışmak, domuz, koyun, inek, ta-

vuk yetiştirmek, örgü örmek, sökük dikmekle geçiriyorlardı. Yüzüne bakmaya değer hiçbir kibar adam yoktu. Yalnız arada bir Suellen'ın sevgilisi Frank Kennedy'nin komutasındaki levazım subayları erzak almaya gelirlerdi. Bunlar da yakışıklı değildi. Suellen'a kur yapan Frank, Scarlett'i sinirlendiriyordu. Öyle ki ona karşı terbiyeli davranmıyordu. "Suellen ile bir şeye karar verseler yüreğim yanmaz" diye düşünüyordu.

Bu lavezım subayları ilgilenilecek kimseler olsalar bile yine de onun derdine derman olamazlardı. O dul kalmıştı. Herkes, kalbini kocasının alıp mezara götürdüğünü sanıyordu. Ondan da kocasına layık bir hayat sürmesini istiyorlardı. Bu durum Scarlett'in canını sıkıyordu. Çünkü kafasında, karısı olmasını istediği zaman onun danaya benzer halinden başka bir anı saklayamamıştı. Bu anı bile yavaş yavaş siliniyordu.

Duldu ve bu nedenle ölçülü davranması gerekiyordu. Artık genç kızların eğlencelerine gidemiyordu. Çünkü ağırbaşlı olmalıydı. Ellen bunu Scarlett'e, Frank'in bahçedeki salıncakta onu salladığını ve kahkahalarla güldürdüğünü gördüğü zaman uzun uzadıya anlatmıştı. Dul kadınlar hakkında çarçabuk iftiralar uydurulacağını söylemişti. Ellen'a göre dul bir kadın evli bir kadından çok daha dikkatli davranmalıydı. Annesinin sözlerini dinleyen Scarlett "şu halde evli kadınların ne kadar eğlendiklerini Allah bilir" diye düşünmüştü.

Kısacası dul yaşamaktansa ölmek çok daha iyiydi. Dul kadın siyah elbiseler giymek zorundaydı. Onlar kendilerini süslemek üzere elbiselerine çiçek, kordele ve dantel koyamazlardı. Hatta siyah akikten küpeler ve ölen kocasının saçlarından yapılan gerdanlık hariç takı bile takamazlardı. Şapkasına taktığı siyah tülün topuklarına kadar sarkması gerekirdi. Bu tül ancak üç yıl sonra kısaltılırdı. Dul kadınlar yüksek sesle konuşamazlar ve gülemezlerdi. Gülümserlerken bile üzüntülü görünmek zorundaydılar. Bunlardan daha kötüsü erkeklerin yanında içlerinden birine ilgisini ortaya ko-

yamamaktı. Eğer genç erkeklerden biri ona karşı ilgi beslediğini söyleyecek olursa onu ölen kocasının soyluluğunu ve kibarlığını zedelemeyecek biçimde, terbiyeli bir dille bozacaktı.

Scarlett "dul kadınlar ihtiyarlayıp muşmulaya dönünce tekrar evleniyorlar. Bu işi nasıl başarıyorlar, hayret doğrusu... Ama onlar çoğunlukla bir düzineye yakın çocukları olan şişman ve çirkin adamlarla evleniyorlar!" diye düşündü.

Evlilik pek hoş bir şey değildi. Ya dul kalmak! İşte o zaman insan hayata veda ederdi. Çevresindekiler ona Charles'ın ölümünü, çocuğu Wade Hampton'un unutturacağını ve onunla avunabileceğini söylerlerken ne kadar aptalca düşündüklerini farketmiyorlardı. Bundan sonra ancak çocuğu için yaşayacağını ve tek amacının o olacağını söylerlerken ne kadar saçmalıyorlardı. Herkes ona aşkının bu meyvesiyle ne kadar mutlu olduğunu söylüyordu. Doğal olarak o da bu konuda yanıldıklarını söyleyemiyordu. İşte Scarlett'i de rahatsız eden buydu. Wade ile hemen hemen hiç ilgilenmiyordu. Hatta zaman zaman, onun gerçekten kendi çocuğu olduğunu anımsadıkça içi sızlıyordu.

Her sabah uyandığı zaman yarım saat kadar tembel tembel dururdu. Sonra yeniden eski Scarlett O'Hara'nın kişiliğine bürünürdü. Güneşin penceresinin altındaki manolyaları okşayışını izler, kuşların şarkılarını dinler, odasına kadar ulaşan jambon kokusunu içine çekerdi. Yeniden gençleşir, tüm üzüntülerini üzerinden atardı. İşte tam neşelendiği sırada kulağına meme isteyen çocuğunun ağlamaları çalınırdı. Scarlett çoğunlukla hayret ederek, "vay canına evde bir bebek varmış!" diye düşünürdü. Neden sonra bu bebeğin kendi çocuğu olduğunu anımsardı. Bütün bunlar Scarlett'in huzurunu kaçırıyordu.

Ya Ashley! Belki hayatında ilk kez olarak Tara'dan, yamaçtan inip dereye giden uzun yoldan, pamuk fidanlarının yetiştiği tarlalardan nefret ediyordu. Topraklar, ağaçlar, dereler, yollar, süvariler ona hep Ash-

ley'yi anımsatıyorlardı. Ashley ise başka bik kızla evlenmiş ve askere gitmişti. Ne var ki her sabah sevgilisinin hayali yollarda, yeşil çimenlen üstünde, ağaçların gölgelerinde görünür ve hülyalı gözleriyle verandada ona gülümserdi. Oniki Meşe'lerden gelen atların nal seslerini işitir işitmez içinden bir şeylerin koptuğunu hissederek Ashley'yi anardı.

Eskiden çok sevdiği Oniki Meşeler'den şimdi nefret ediyordu. Hatta tiksiniyordu. Ama yine de orası Scarlett'i kendisine çekiyordu. Orada John Wilkes'ı ziyaret eder, Ashley'den ve onun Virginia'dan yazdığı mektuplardan söz eden kızlarını dinlerdi. Bu mektuplar onu duygusallaştırırdı, ama okumasını ister ve büyük bir dikkatle dinlerdi. O kendini ağır satan India'dan, saçma sapan konuşan Honey'den hoşlanmazdı. Buna rağmen Oniki Meşeler'den ve onlardan bir türlü vazgeçemezdi. Ne zaman Oniki Meşeler'den dönse hemen odasına çıkar, yatağına uzanır ve akşam yemeğine inmezdi.

Ellen ve Dadı'nın canlarını sıkan bu yemek sorunuydu. Dadı tepsi içinde çok nefis yemekleri onun ayağına kadar götürür, ona şimdi dul olduğu için istediği kadar yiyebileceğini söylerdi. Fakat eskiden çok iştahlı olan Scarlett, şimdi yemek yemeyi istemiyordu.

Doktor Fontaine, Ellen'a kalp acısının kadınları çoğunlukla mezara götürdüğünü söylediği zaman zavallı kadın sararmıştı. Bu korku uzun süredir içini kemiriyordu.

— Doktor, bir çaresi yok mu bunun?

Hiç bir zaman gülümsemeyen, tersine her zaman yakınan bir hastadan yakasını kurtarmak isteyen doktor:

— Hava değişimi şarttır! dedi.

Bu tavsiye üzerine Scarlett çocuğuyla birlikte Savannah'da O'Hara ile Robillard ailelerini, sonra da Charleston'da annesinin kızkardeşleri Pauline ile Eulalie'yi ziyarete gitti. Tara'ya planlanan süreden bir ay önce döndü. Bu annesi için süpriz oldu ve neden er-

ken döndüğü konusunda da bir açıklama yapmadı.

Savannah'da ona çok nazik davrandılar. James ile Andrew ve eşleri onu hiç ilgilendirmeyen geçmişlerinden söz ettiler.

Robillardlar'da da aynı durumla karşılaştı. Bu yüzden Charleston ona çirkin bir kent gibi geldi. Pauline hala ile ufak tefek yapılı bir ihtiyar olan kocası ırmağın kenarında ve Tara'dan çok daha sapa bir yerde oturuyorlardı. En yakın komşuları kendilerinden yirmi mil kadar ötede bulunuyordu. Oraya gitmek için karanlık servi ve meşe ağaçlarının arasından ve çamurlu yerlerden geçmek gerekirdi. Rüzgarda dalgalanan meşe ağaçlarının üstündeki sis Scarlett'in tüylerini diken diken yapardı ve ona Gerald'ın anlattığı sisler arasında dolaşan hayaletlerin hikayelerini anımsatırdı. Gün boyunca örgü örmekten, geceleri de Carey amcanın yüksek sesle okuduğu Bulwer Litton'ın bazı eserlerini dinlemekten başka yapılacak bir iş yoktu.

Charleston'da Batterie'deki malikanesine kapanan ve alaycı ve küstah bakışlardan uzak bulunan Eulalie de onlardan daha neşeli değildi. Pauline haladan daha fazla sosyetenin içine giriyorsa da Scarlett onu görmeye gelenlerin büyüklük taslayan tavırlarını, geleneklerini ve aile bağlarına yüklenmelerini beğenmedi. Herkes ona denk olmayan ve birbirine yakışmayan bir çiftin yaptıkları evliliğin ürünü olarak bakıyordu. Kendi kendilerine Robillard ailesinden bir kızın ülkelerine yeni gelmiş bir İrlandalı ile nasıl evlendiğini soruyorlardı. Scarlett, Eulalie halanın arkasından böyle bir yeğeni olduğu için söz ettiğini sezinliyordu. Bu da onu çileden çıkarıyordu. Çünkü babası gibi o da aile bağlarına önem veriyordu. Scarlett babası ile ve babasının İrlandalı zekası ile başardığı işlerle iftihar ediyordu.

Charlestonlular da Sumter cephesinde olanlarla ne kadar çok övünüyorlardı. Oysa savaşa sebep olan ilk kurşunu atma aptallığını onlar yapmasalardı başka akılsızlar çıkacak ve o kurşunu atacaklardı. Yüksek Georgia'nın hızlı konuşulan diline alışmış olan Scar-

lett'e onların tekdüze dilleri sahte geldi. "Anne, baba" yerine "ânne, bâba" diye kelimeleri uzatarak konuşuyorlardı. Bu onun canını sıkıyordu. Bir ziyaret sırasında babasının İrlanda lehçe ve aksanını taklit ederek konuştu. Bu davranışı halalarını kızdırdı. O da ertesi günü Tara'ya döndü. Charleston lehçesini işitmektense Ashley'nin anıları içinde kıvranmak daha iyiydi.

Konfederasyon'a yardım etmek için gece gündüz çalışan Ellen, Scarlett'in Charleston'dan zayıf, solgun ve daha da hırçın döndüğünü görünce çok üzüldü. Kalp ağrılarının ne demek olduğunu eskiden kendisi de öğrenmişti. Bunun için kızının derdine çare bulmaya çalıştı. Charles'ın halası Miss Pittypat Hamilton, Ellen'a mektuplar göndermiş ve Scarlett'i Atlanta'ya göndermesine izin vermesini istemişti. Ellen ilk kez bu davetle ciddi biçimde ilgilendi.

Pittypat'in yazdığına göre Melanie ile kendisi büyük bir evde yalnız başlarına oturuyorlardı. Charles'ın ölümünden sonra da tamamen başlarında bir erkek kalmamıştı. Pittypat mektubunda şöyle diyordu: "Kardeşim Henry var ama o bizimle oturmuyor. Belki Scarlett size Henry'den söz etmiştir. Nezaket kuralları daha fazla yazmamı engelliyor. Scarlett gelecek olursa ben ve Melanie kendimizi huzur içinde hissedeceğiz. Siz de takdir edersiniz ki üç kadın, iki kadından daha fazla bir değer ifade eder. Burada Melly'nin hastanelerdeki yaralıları tedavi ederken acılarını unuttuğu gibi, sevgili Scarlett'imiz de huzur bulabilir. Zaten Melly ile ben küçük yavruyu çok özledik. Onu göreceğimiz geldi."

Bavullarına yeniden yas elbiseleri dolduran Scarlett, Wade Hampton ve süt ninesiyle birlikte Atlanta'ya gitti. Ellen ve Dadı uzun uzun öğütler vererek kafasını şişirdiler. Gerald da ona Birleşik Devletler'in bastıkları paralardan yüz dolar cep harçlığı verdi. Scarlett Atlanta'ya pek gitmek istememişti. Ona göre Pitty hala, ihtiyar kadınların en aptalıydı. Ayrıca Ashley'nin karısı ile de aynı çatı altında oturmak ona iğrenç geliyordu. Gerçi Kontlukta da ona hayatı zehir eden birçok anı vardı. Bu nedenle bu geziye razı oldu.

İKİNCİ BÖLÜM

1

1862 yılının bu mayıs sabahında tren kuzeye doğru yol alırken Scarlett kendi kendine Atlanta'nın Charleston ve Savannah kadar can sıkıcı olmayabileceğini söylüyordu. Miss Pittypat'e ve Melanie'ye karşı duyduğu nefrete rağmen kıştan beri savaşın ilanından önce gitmediği bu kenti merak ediyordu.

Atlanta onu herhangi bir kentten daha fazla ilgilendirmişti. Çünkü henüz çocukken Gerald ona Atlanta ile yaşıt olduklarını söylemişti. Büyüdüğü zaman ise babasının öykülerine renk katmak için gerçeği biraz değiştirdiğini anlamıştı. Çünkü Atlanta ondan dokuz yıl daha büyüktü. Buna rağmen bu kent, öteki kentlere oranla ona daha fazla harikalarla dolu bir gençliği anımsatabiliyordu. Savannah ve Charleston saygıyla karşılanacak bir yaştaydılar. Biri kuruluşun ikinci yüzyılını doldurmakta, öteki de üçüncü yüzyılına basmak üzereydi. Scarlett daima onları, güneş altında yelpazelenen iki büyükanne gibi görmüştü. Atlanta ise onun nesline aitti. Bu kentte gençliğin gamsızlığı vardı.

Gerald'ın anlattığı öykü onun ve Atlanta'nın aynı günde vaftiz edilmeleriyle ilgiliydi. Kente ilk önce Terminus, sonra Marthosville ve nihayet Scarlett'in doğduğu gün de Scarlett adını vermişlerdi.

Gerald yerleşmek üzere Kuzey Georgia'ya gittiği zaman Atlanta'dan henüz eser yoktu. Kentin kurulduğu yerde bir köy bile bulunmuyordu. Üstelik sahra uçsuz bucaksız biçimde uzanıyordu. Ertesi yıl yani 1836'da

devlet, Cherokeeler tarafından kısa bir süre önce terkedilen topraklarda, kuzeybatı yönünde bir demiryolu hattının yapımına izin vermişti. Bu demiryolunun Tenessee'ye ve batı bölgelerine doğru uzanacağı her ne kadar kesin bir şekilde biliniyorsa da onun hareket noktası belli değildi. Bir yıl sonra bir mühendis kentin bitim yerini belirlemek için killi toprağa bir direk çakınca, önce Terminus adı altında doğan Atlanta faaliyete geçmiş oldu.

O günlerde Kuzey Georgia'da demiryolu diye bir şey yoktu ve öteki bölgelerde de pek az vardı. Gerald, Ellen ile evlenmeden önce Tara'nın yirmi beş mil ötesinde bulunan bu küçücük yerleşim bölgesi zamanla gelişip köy oldu ve demiryolu kuzeye doğru devam etti. Daha sonra da gerçek bir demiryolu dönemi başladı.

İkinci bir hat Augusta kentinden başlayıp batıya doğru uzandı ve yeni Tenesse hattı ile birleşti. Eski Savannah kentinden Macon'a kadar Georgia'nın tam ortasından geçen bir üçüncü hat daha yapıldı. Bu demiryolu hattı Gerald'ın memleketinden geçerek Atlanta'ya kadar uzanıyor ve Savannah limanına bir geçit verebilmek için batıya kadar kol salıyordu.

Sonunda demiryolu hatlarının birleştiği bir yer haline gelen genç Atlanta'dan başlayan ve Montgomery ile Mobile'e ulaşan bir dördüncü hat daha yaptılar. Bu demiryolu hattı sayesinde doğan Atlanta, demiryollarının gelişmesi oranında büyüdü. Bu dört demiryolunun bitmesiyle Atlanta; batıya, güneye, sahile; Augusta yoluyla da kuzeye ve doğuya bağlandı. Küçük köy böylece hayata gözlerini açtı.

Scarlett on yedi yaşlarındaydı. Atlanta'nın da toprağa çakılan bir işaret kazığından sonra büyümesi, on sekiz bin nüfuslu büyük bir kent olması ve devletin dikkatini üzerinde toplaması için bundan daha uzun bir zamana gerek kalmadı. En eski ve en sakin kentler bile ona kuluçkaya yattığı yumurtadan ördek çıkan tavuk şaşkınlığıyla bakıyorlardı. Bu kent acaba Georgia'nın öteki kentlerinden niye bu kadar farklıydı? Ne-

den bu kadar çabuk gelişmişti? Demiryollarından ve çalışkan bir avuç insandan başka nesi var dı ki?

Gerçekten bu kenti kuran ve sırasıyla ona Terminus, Marthsaville ve Atlanta adını veren insanlar çok çalışkan kişilerdi. Kararlı, yorulmak bilmeyen bu insanlar Georgia'nın en eski bölgelerinden ve uzak yerlerinden gelmişlerdi. Bu kentin batı çevresinde günden güne büyüdüğünü görerek ve duyarak sevinç ve heyecanla buraya koşmuşlardı. Bu insanlar istasyon civarında kızıl toprak ve çamurlu beş yolun birleştiği bir yerde mağazalar açmışlardı. Evlerini de Whitenhall ve Washington caddelerinin çevresine yol boyunca yapmışlardı. Onlar kentleriyle övünüyorlar, günden güne büyümesiyle de gururlanıyorlardı. Kentin gelişmesine yardım ettikleri için göğüsleri kabarıyordu. Öteki kentlerin halkı Atlanta hakkında istediklerini düşünebilirlerdi. Ne düşünürlerse düşünsünler Atlanta'nın umurunda değildi.

Scarlett; Atlanta'yı Savannah'ın, Augusta'nın ve Macon'un onu kıskandıkları ve suçladıkları sebeplerden dolayı daha çok sevmişti.

*
* *

Fırtına kudurmuş gibi esiyordu. Gece boyunca da yağmur yağmıştı. Scarlett Atlanta'ya geldiği sırada sıcak bir güneş vardı ve kızıl dereler haline gelen eğri büğrü yollar kurumaya başlamıştı. İstasyonun yanındaki dolma setteki arazi öyle eşilmiş ve karmakarışık bir hal almıştı ki bir domuz eşintisinden farksızdı. Orada burada arabalar dingillerine kadar çamura saplanmışlardı. Sayısız at arabası trene eşya taşıyordu. Yükünü boşaltan arabalara yaralılar bindiriliyordu. Tekerlekler yolda yeni izler açıyor, çamura saplanıyor ve tekrar hareket ediyorlardı. Arabacılar küfürü basıyor, katırlar batağın içinden kurtulmaya çalışıyordu. Çamur her yana sıçrıyordu.

Yas elbisesiyle daha da güzelleşen Scarlett'in krep

vuali altında yüzü solgundu. Vagonun son basamağına bastı. Katırların kokusuna, elbisesinin altını kirletecek çamura aldırmadan binlerce arabanın, landonun ve faytonun arasında Miss Pittypat'i aradı. Çevrede etli ve kırmızı yüzlü bir hanımdan iz yoktu. Kaygısı giderek artan Scarlett yeniden çevreyi araştıracağı sırada favorileri kırçıllaşmaya başlayan ihtiyar bir zenci çamurlara bata çıka geldi. Soylu bir hareketle şapkası elinde ona doğru yürüdü.

— Mrs. Scarlett siz misiniz? Bendeniz Miss Pitty'nin arabacısı Peter'ım, dedi. Sonra sert bir sesle de "Sakın inmeyin her yer çamur içinde!" diye uyardı. Scarlett ise eteğini toplamaya çalışıyordu.

— Sizin de Miss Pitty'den farkınız yok. O yamandır! Ayaklarını ıslatmak konusunda bir çocuk gibi davranır. Gelin sizi kollarıma alayım afandım!

Scarlett'i bir kuş gibi kollarının arasına aldı. Sonra bebekle birlikte vagonun sahanlığında duran Prissy'yi görerek durakladı.

— Çocuğunuzun dadısı mı afandım? Siz Mister Charles'ın çocuğuna bakacak, daha doğrusu anne olacak kadar büyük değilsiniz. Zaman ne gösterecek? Beni izleyin ve sakın çocuğu yere bırakmayın!

Scarlett, deneyimli ve mert zencinin verdiği kararları ve uyarıları alçakgönüllükle karşıladı. Küçük kafile çamurlara bata çıka yürümeye başladı. Arkadan gelen Prissy arayı kapatmaya çalışıyor ve durmadan homurdanıyordu. Arabaya gelmeden önce Scarlett, Charles'ın Peter amca hakkında söylediği şu sözleri anımsadı.

—"Babasıyla birlikte Meksika Savaşı'na katılmıştı. Babası yaralanınca onu tedavi etmişti. Daha doğrusu hayatını kurtarmıştı. Peter amca beni ve Melanie'yi bizzat yetiştirdi, büyüttü. Çünkü anne ve babamız öldükleri zaman henüz pek gençtik. Tam bu sırada da Pitty halanın kardeşi Henry amcayla arası açılmış ve oturmaya bize gelmişti. Dünyada onun kadar beceriksiz bir kişi yoktu. Yaşı hayli ilerlemiş, ama bir çocuk-

tan farksızdı. Ancak kibardı... Zaten Peter amca da ona çocuk gözüyle bakardı. Hayatı biraz tehlikede olsa kendi başına bir karar alamazdı. Bu nedenle onun yerine Peter karar verirdi. On beş yaşıma bastığım zaman bana daha çok cep harçlığı verilmesi ve lisans eğitimimi Harward'da yapmam için ısrar eden de o idi. Oysa Henry amca üniversiteye devam etmemi istiyordu. Melly'nin artık olgun bir kız olduğunu saçlarına biraz çeki düzen verebileceğini söyleyen de yine Peter amca olmuştu. Pitty halaya ziyaretlere giderken havanın soğuk ve nemli olduğunu ve bir şal alması gerektiğini söyleyen de yine o idi. Ben hayatımda böyle zeki, böyle sadık esmer derili bir adam görmedim. İç sıkan bir şey varsa o da onun üçümüzü her bakımdan yönetmesi ve bu durumu bilmesiydi."

Peter arabaya atladı, yerine oturdu, kamçısını eline aldı ve Charles'ın sözlerini doğrularcasına:

— Miss Pitty sizi karşılamaya gelemediğine çok üzüldü. Aklınıza bir şey gelir diye ödü patladı. Ama ben ona ve Mrs. Melanie'ye çamur içinde kalacaklarını ve değerli elbiselerini berbat edeceklerini söyledim. Ayrıca bütün kabahatı üzerime aldım. Mrs. Scarlett şu çocuğu kucağınıza alsanız daha iyi olacak. Çünkü şu arap yavrusu onu neredeyse düşürecek!

Scarlett Prissy'ye baktı ve içini çekti. Gerçekten Prissy istenildiği gibi bir çocuk dadısı değildi. Yeni terfi edişi onun başını döndürmüştü. Kısa etekliğini ve papatyalarını bir yana atmış ve sırtına birden uzun roblar geçirmiş, kolalı yakalar takmıştı. Eğer savaşın zorunlulukları Ellen'ı Dadı ve Dicley'den, hatta Rosa ya da Teena'dan ayırmamış olsaydı o bu değişikliği bu kadar kısa bir sürede elde edemezdi. Prissy, Oniki Meşeler'den ve Tara'dan hiç ayrılmamıştı. Eskiden bir milden fazla tutan yola ve tren yolculuğuna bir de mürebbiyelik görevinin sorumlularının eklenmesi onun kara kafatasının içindeki küçük beynine fazla gelmişti. Jonesboro'dan Atlanta'ya kadar süren yirmi millik yol boyunca çocukla ilgilenmekten başka bir şey yapmamış-

tı. Kentin kalabalığı ve bir sürü binanın değişik manzarası Prissy'yi sarhoş etti. Sağa sola bakmaktan, merak ettiği şeyleri parmağıyla göstermekten kendini alamıyordu. Bu durumda çocuğu sarsmaya başlayınca yavrucuk acı acı feryat etmeye başladı.

Oysa Scarlett onu Dadı'nın iri kollarıyla sallamasını isterdi. Dadı'nın çocuğun sakinleşmesi için ona parmağıyla dokunması yeterli geliyordu. Ne yazık ki Dadısı Tara'da kalmıştı. İşte bunun için Scarlett şaşkına dönmüştü. Çocuğu Prissy'nin elinden almak bir yarar sağlamazdı. Çünkü çocuk kendisinin kucağındayken bile avazı çıktığı kadar bağıracaktı. Ayrıca şapkasının kordelelerini çekecek, elbisesini buruşturacaktı. Scarlett işte bu nedenlerden ötürü Peter amcanın sözlerini duymamazlıktan geldi. Öfkeyle kendi kendine düşündü:

"Belki günün birinde çocuklarla nasıl başa çıkılabileceğini öğreneceğim."

Araba sağa sola yalpalıyordu. Peter amca çamura saplanmamak için atları kırbacıyla sürekli uyarıyor ve arabayı büyük bir dikkatle kullanıyordu. "Herhalde onları eğlendirmesini kesinlikle öğrenemeyeceğim" diye düşündü. Wade'in avazı çıktığı kadar bağırmasından yüzünün mosmor olduğunu görünce Prissy'ye sinirli sinirli seslendi.

— Şuna cebindeki şekerli emziği ver de sussun Allah aşkına! Karnı açıktı, ama şimdi bir şey veremem.

Prissy, yola çıkarken Dadı'nın verdiği emziği çocuğun ağzına verince feryatları kesildi. Sinirleri yatışan ve yeni bir manzara karşısında dalgınlaşan Scarlett'in içi açılır gibi oldu. Peter amca arabayı hendeklerden kurtarıp ana yola sapınca Scarlett, hayretler içinde kaldı. Kent ne çabuk gelişmişti. Son gelişinden bu yana henüz bir yıl geçtiği halde, bu küçük Atlanta'nın bu derece değişebileceğini aklı kesmedi.

Bir yıl boyunca Scarlett kendi acılarıyla başbaşa kalmış, savaşa ait sorunlar o kadar canını sıkmıştı ki, Atlanta'nın yenileşmesi hakkında bir bilgisi olmamıştı.

Barış zamanında bu kenti, ticaret merkezi haline getiren bu demiryollarının şimdi birinci derecede stratejik önemi vardı. Kent ve demiryolları, Konfederasyonun iki ordusu, Virginia ordusu ile Tenesse ve Batı ordusu arasında bağlantıyı sağlıyordu. Atlanta aynı zamanda erzak ve cephane sağlanan kuzeydeki öteki bölgelerle de bir düğüm noktası oluşturuyordu. Bu kent ordunun ihtiyaçlarını karşılayan bir sanayi merkezi, hastane üssü ve erzak ile malzeme ambarı olmuştu.

Scarlett o kadar iyi anımsadığı kenti boş yere aradı. O artık çok geride kalmıştı. Kentin manzarası şimdi ona bir gece içinde bir dev kadar irileşen ve hayat taşan bir çocuk hissini veriyordu.

Atlanta bir arı kovanına benziyordu. Konfederasyon'un yanında üslendiği rol gereği gece-gündüz durmadan çalışıyor, tarım alanı olan bir bölgeyi, sanayi bölgesi yapmak için çabalıyordu. Savaştan önce Maryland'ın güneyinde çok fazla sayıda dokuma fabrikaları ve tersaneler yoktu. Bu durumdan da güneyliler çok memnundular. Aralarından devlet adamları, askerler, tarım mühendisleri, doktorlar, avukatlar ve şairler yetişiyordu. Ama makine mühendisleri, hatta makinist bile çıkmıyordu. Şimdi ise güney limanları Yankee toplarıyla ağzına kadar dolmuştu. Ablukaya rağmen Avrupa'dan gelen savaş malzemesi çok kötüydü. İşte bu nedenle Güneyliler savaş malzemesini her çareye başvurarak imal etmeye çalışıyorlardı.

Kuzey, dünyanın bütün kaynaklarına ve askerlerine sahipti. Birlik ordusunun saflarını para kokusuna koşup gelen İrlandalılar ve Almanlar kabartıyorlardı. Güney ise kendisinden başka kimseye güvenmiyordu.

Atlanta'da makine yapan fabrikalar, savaş ya da başka şeyler için gerekli malzemenin yapımına ait makineleri çok geç teslim ediyordu. Ayrıca Güney'de model olarak seçilecek pek az makine vardı. Bu yüzden bütün dişli ya da dişsiz çark düzenlerini yapmak için ablukaya rağmen İngiltere'den gönderilen planlardan yararlanmak gerekiyordu. Atlanta sokaklarında sayısız

yabancı yüzler göze çarpıyordu. Bir yıl öncesine kadar bir "batı" sözcüğü işitip de hemen kulak kabartmayan bir kimseye rastlanmazken, şimdi ablukayı yararak Birlik yanlılarına makine ve savaş malzemesi yapmaya gelen Avrupalılar'ın, konuştukları çeşitli dillere hiç kimse aldırmıyordu.

Bu Avrupalılar çok becerikli insanlardı doğrusu. Onlar olmasalardı Birlik yanlıları tabanca, tüfek, top ve barut yapmakta çok güçlük çekeceklerdi.

Her iki savaş cephesine silah yetiştirmek için kentin çabalayan, kalbinin attığı hissediliyordu sanki. Yirmi dört saat trenler homurdanarak kenti baştan başa dolaşırdı. Yeni yapılan fabrikalardan beyaz evlerin damlarına günün her saatinde kurum yağıyordu. Geceleri ocaklar yanıyor, bacalar tütüyor, çekiçler inip kalkıyordu. Bir yıl öncesine kadar dümdüz uzanan bu topraklarda şimdi eyer, ayakkabı imalathaneleri; tabanca, tüfek, top, tersaneler ile Yankeeler'in tahrip ettikleri ray ve furgonları yapan dökümhaneler; ayrıca mahmuz, gem, halka, kılıç, çadır yapımına kadar her çeşit sanayi fabrikaları yükseliyordu.

Dökümhaneler demirsizlikten şikayete başlamışlardı bile... Çünkü abluka demir getirilmesini engelliyordu. Alabama'da işçilerin cepheye gitmelerinden dolayı üretim çok yavaş gidiyordu. Atlanta'da demir kepenkler, parmaklıklar, heykeller kalmamıştı. Bunlar demir ihtiyacını karşılamak için potalarda eritilmişti.

Ana yol ve bu yola açılan sokaklara genel karargahlar kurulmuştu. Daireler levazım, ulaşım, posta, muharebe ve jandarma subaylarından geçilmiyordu. Şehrin dış bölgelerine hayvan değiştirmek için büyük ahırlar yapılmıştı. Buradaki at ve katırların çevresi duvarlarla çevrilmişti. Birçok hastane vardı. Peter amcanın anlattıklarına göre Atlanta bir yaralılar diyarı olmuştu. Genel hastaneleri, bulaşıcı hastalıkların tedavi edildiği hastaneleri, sağlık ocaklarını saymanın imkanı yoktu. Bunlar tıklım tıklım doluydu. Buna rağmen trenler her gün yeni yaralı ve hastaları getiriyordu.

İşte o eski kentten bir iz kalmamıştı. Gün geçtikçe de hızla gelişiyordu. Büyüyen kentte canlılık ve neşe hiç eksik olmuyordu. Tarlaların sakin ve tasasız yaşantısından yeni ayrılan Scarlett böylesine hızlı bir faaliyet karşısında ne kadar şaşırdı ise, o kadar da duygulandı. Kentteki yoğun çalışma, ona gerçek bir kırbaç darbesi gibi çarpıyordu.

Araba çamurlu yol boyunca ağır ağır ilerliyordu. Scarlett böylece binalarla ve kendisine yabancı gelen insanlarla ilgilenme fırsatı buluyordu. Kaldırımlar çeşitli sınıf ve rütbede subaylarla doluydu. Dar sokaklara çeşit çeşit arabalar sıralanmıştı. Faytonlar, landolar, sağlık arabaları, askeri furgonlar her yerde insanın karşısına çıkıyordu. Bunları kullanan acemi askerler, hendek ve çukurlara giren katırlara küfür ediyorlardı. Haki elbiseli emirerleri bir karargahtan öteki karargaha atlarını dört nala sürerek telgraf ve askeri emirleri götürüp getiriyorlardı. Bunların atlarının ayaklarından çevreye çamur saçılıyordu.

İyileşmeye yüz tutmuş olan askerler iyiliksever iki hanım arasında koltuk değneklerine dayanarak sokaklarda dolaşıyorlardı. Çevrelerdeki tarlalardan yeni askere alınanlara talim yaptırılırken ciğerleri şişirerek verilen emirler, borazan ve trampet sesleri işitiliyordu. Peter amcanın kısılan sesiyle ve kırbacının ucuyla işaret ettiği yöne bakan Scarlett ilk kez bir Yankee üniforması gördü. Süngü takmış bir mango Birlik askeri, açık maviler giyinmiş birkaç Yankee askerini esir kamplarına gönderilmek üzere trene bindirmeye götürüyordu.

Scarlett pikniğe çıktıkları günden beri ilk kez gerçek bir sevinç duydu. "Oh! Anlaşılan burası hoşuma gidecek! Kent o kadar canlı, o kadar heyecan verici ki..." diye düşündü.

Oysa Atlanta Scarlett'in istasyondan yaptığı kısa yolculuk srasında gördüklerinden daha fazla canlıydı. Yeni yeni barlar açılmıştı. Kent, ordudan sonra fahişelerle dolmuştu. Kötü yerler gençlerle dolup taşıyordu.

Kentin yaşlıları bu durumdan kaygılanıyorlardı. Bütün oteller, pansiyonlar ve özel evler, hastanelerde tedavi gören askerlerin yakınlarıyla dolmuştu.

Her hafta toplantı düzenleniyor, balo veriliyordu. Bu eğlencelerde fakirlere ve orduya yardım parası toplanıyordu. Bu arada birçok asker de Atlantalı kızlarla evleniyordu. Evlenen izinli askerler haki ve altın yaldızlar içinde pırıl pırıl yanan elbiseler; gelinler de ablukaya rağmen Avrupa'dan ithal edilen şık tuvaletler giyerlerdi. Şampanya içilir, sabahlara kadar dans edelir, sonra da gözyaşları arasında vedalaşılırdı. Geceleyin karanlık ağaçlı yollar dans edenlerin gürültüsüyle inlerdi. Piyano seslerinin yükseldiği salonlardan dışarıya taşan soprano seslerine askerlerin şarkıları karışırdı. "Borazanlar ateşkesi bildiriyor ve mektubunuz geldi, fakat çok geç geldi" gibi hazin melodili şarkılar dinleyenleri hem üzer, hem hayallere boğardı. Bu şarkılar genç kız ve kadınlar bir yana, pek fazla ağlamayan kimselere bile gözyaşı döktürürdü.

Scarlett Peter'a durmadan soru üstüne soru soruyordu. O da bilgisini gösterme fırsatı çıkmasından dolayı gururlanıyor ve kırbacını sağa sola sallıyarak cevap veriyordu:

— Şu tarafta görülen tersanedir afandım! Avat afandım toplar işte orada yapılıyor. Hayır hanımısı bunlar mağaza falan değildir. Abluka daireleridir. Afandım bunun ne olduğunu bilmiyor musunuz? Bunlar yabancıların bizden aldıkları pamukların deposudur afandım. Onlar bu pamukları Charleston'a ve Wilminston'a gönderirler. Biz de onlardan barut alırız. Bunların nereden geldiklerini bilmiyorum afandım. Miss Pitty onların İrlandalı olduklarını söylüyor, ama bilmem. Dillerinden kimse bir şey anlamıyor. Doğru afandım, fazlaca tütüyor! Bu kurumlar Miss Pitty'nin beyaz ipek perdelerini berbat ediyor. Bu kurumlar dökümhanelerden geliyor. Bir de gece kenti inleten gürültüyü bilseniz! Kimsenin gözüne uyku girmiyor. Olmaz afandım. Siz onlara bakacaksınız diye arabayı

durduramam afandım. Çünkü Miss Pitty sizi doğruca eve getirmemi istedi benden. Ben de söz verdim. Mrs. Scarlett selam versenize... Tanımadınız galiba... Şu arabadakiler Mrs. Merriwether ile Mrs. Elsing idi...

Scarlett evlenme töreninde bulunmak üzere bu iki hanımın Atlanta'dan Tara'ya geldiklerini hayal meyal anımsadı. Ayrıca bunların Miss Pittypat'in en iyi dostları oldukları da aklına geldi. Hemen başını Peter amcanın işaret ettiği tarafa çevirdi ve selam verdi. Kadınlar bir mağazanın önünde duran bir arabada oturuyorlardı. Kolları pamuklu kumaşlarla dolu olan mağaza sahibiyle iki tezgahtar kaldırımda duruyorlardı.

Mrs. Merriwether iri yarı bir kadındı. Korsesini öyle sıkmıştı ki göğsü bir geminin pruvası gibi öne doğru fırlamıştı. Boz demir rengindeki saçlarının arasında kıvırcık bir takma saç örgüsü görünüyordu. Saflığı, inceliği ve aynı zamanda emretmek inadını ifade eden yuvarlak ve renkli bir yüzü vardı. Mrs. Elsing ise daha gençti. Ufak tefek ve ince bir hanımdı. Eskiden çok güzel olduğu, şimdi bile anlaşılıyordu. Bu güzellikten arta kalan gurur ve soylulukla karışık bir iz hemen göze çarpıyordu.

Mrs. Whiting ile beraber bu iki hanım Atlanta'nın mensup olduğu üç ruhani daireyi; yani rahipler sınıfını, koro kurulunu ve kilisedeki görevlileri istedikleri gibi yönetirlerdi. Fakirlere yardım amacıyla eşya satışları düzenlerler, dikiş yurtlarına başkanlık yaparlar, balo ve pikniklerde genç ya da ihtiyar kadınlara eşlik ederler, yardım sağlamak için yağlı parçanın kim olduğunu öğrenirler, gizlice kimin cemşit ayinleri yaptığını ya da hangi kadının ne zaman doğuracağını bilirlerdi. Georgia, Güney Caroline ve Virginia ile ilgili bir ad taşıyan kişilerle nasıl konuşacaklarını bilirler, öteki yerlerden gelenlerle ilgilenmek zahmetine bile katlanmazlardı. Çünkü bu iki hanıma göre saygıya değer bir kimse bu üç eyaletten hariç başka yerden gelemezdi. Uygun olan ya da olmayan şeyi hemen kestirirler ve bu konuda fikirlerini ortaya koymakta duraksamazlardı. Mrs. Mer-

riwether kendi görüşünü ulu orta açıklardı. Mrs. Elsing ise düşündüklerini son derece kibar ve sakin biçimde söylerdi. Mrs. Whiting'e gelince o da, bu gibi konulara değinirken duymuş olduğu dehşeti anlatmak ister gibi umutsuz bir tavır takınarak yavaş sesle konuşurdu. Bu üç hanım birbirlerinden nefret ederler ve Roma triumvirleri gibi birbirlerinden çekinirlerdi.

Mrs. Merriwether:

— Sizi hastaneme almayı istediğimi Pitty'ye söylemiştim. Sakın Mrs. Meade'ye ve Mrs. Whiting'e bu konuda söz vermeyiniz! dedi.

Scarlett Mrs. Merriwether'ın ne demek istediğini anlamadı. Ama kendisine gösterilen iyi niyetten ve aranılan kişi olmaktan çok duygulandı ve:

— Hayır hayır! diye cevap verdi.

Araba yoluna devam etti. Bir ara kollarında pansuman sepeti taşıyan iki hanıma yol vermek için durdu. O sırada Scarlett'in dikkatini kaldırımda giden bir kadın çekti. Sırtında göz alıcı, özellikle sokakta giyilmeyecek derecede renkli bir elbise, omuzlarında saçakları topuklarına kadar sarkan bir şal vardı. İri, güzel ve sert ifadeli yüzü ve bakır renginde kırmızı saçlarıyla dikkat çekiyordu. Saçlarının rengi doğal değildi. Scarlett ilk kez saçlarına bir şeyler yapmış bir kadına rastlıyordu. Büyülenmiş gibi ona baktı ve:

— Peter amca bu kadın kim? diye sordu.

— Bilmem afandım!

— Haydi muhakkak biliyorsundur. Kimdir Allah aşkına bu kadın?

Peter:

— Ona güzel Watling, derler diye cevap verdi ve hemen yüzünü ekşitti.

Scarlett, Peter'ın onun kim olduğunu söylerken adının önüne Mrs. ya da Miss eklemediğini hemen farketti.

— Kimin nesidir?

Peter atlarını kırbaçlayarak, biraz üzgünce cevap verdi:

— Mrs. Scarlett, Miss Pitty sizi ilgilendirmeyen bir konuya ilişkin soru sorduğunuzu işitirse pek memnun olmaz. Bu kent, şimdi ciğeri beş para etmeyenlerle o kadar doldu ki, onlarla ilgilenmeye değmez.

— Bak sen!

Scarlett herhalde kötü bir kadın olacak diye düşündü. Bugüne kadar kötü bir kadına rastlamamıştı. Bu hafif meşrep kadın kalabalığın içinde gözden kaybolana kadar ona baktı.

Şimdi savaş gereği yapılan mağazalar ve öteki binalar giderek seyrekleşiyor ve birbirlerinden arsalarla ayrılıyorlardı. Nihayet araba kalabalığın kaynaştığı yeri terkederek Günalı Sokağı'nın en kibar mahallelerinden birine saptı.

Burada birkaç tane özel ev vardı. Scarlett bu evleri görünce eski dostlarını anımsadı. Leydenler'in azametli ve şatafatlı malikanelerini, Bonneller'in küçük beyaz sütunlu yeşil pancurlu ve Mac Lire ailesinin kırmızı kiremitli evlerini tanıdı. Araba yavaşlamıştı. Çünkü tanıdık kadınlar taraçalardan, bahçelerden, kaldırımlardan Scarlett'e sesleniyorlardı. O bazılarını hayal meyal anımsıyordu. Büyük bir bölümü ise yabancıydı. Herhalde Pittypat onun geleceğini herkese söylemişti. Küçük Wade'i, birkaç kez kollarının arasında kaldırıp onlara göstermesi gerekti. Hepsi de ona, ayaküstü beraber dikiş dikmesi, hastane yönetimine girmesi konularında önerilerde bulunuyordu. O da herkese mavi boncuk dağıtıyordu.

Araba yeşil boyalı derme çatma bir evin önünden geçerken parmaklığın önüne özellikle oturtulduğu anlaşılan bir zenci kız "işte geliyorlar!" diye bağırdı. Bu sırada doktor Meade, karısı ve on üç yaşındaki çocukları sevinçle bağrışarak sokağa koştular. Scarlett düğününde onların da bulunduğunu anımsadı. Mrs. Meade ise çamura aldırmayarak, bata çıka arabaya kadar yaklaştı. Doktor uzun boylu, kırcıl ve sivri sakallı bir adamdı. Elbisesi zayıf vücuduna tam oturmamıştı. Bu haliyle bir bostan korkuluğuna benziyordu. Atlanta'da

halk onu, kuvvetin ve kerametin simgesi, kaynağı olarak kabul ederdi. Kendisine böyle bir paye verilmesine rağmen o, halkın fikir ve görüşlerine değer verir, bazılarını da benimserdi. Büyüklük taslamasına rağmen bütün kentte onun kadar iyiliksever bir kimse yoktu.

Scarlett'in elini sıktıktan, çocuğun karnını hafifçe çimdikledikten sonra, ona karısı Mrs. Meade'le hastane kurulunda çalışmasını önerdi. Scarlett başka bir yerde çalışamayacağına dair Pittypat halanın yemin ettirdiğini söyledi. Doktor'un karısının da israr etmesi üzerine Scarlett:

— İyi ama, birçok kadına söz verdim, dedi.

Mrs. Meade nefretle;

— Bu işte Mrs. Merriwether'ın parmağı var! diye bağırdı. Allah bu karının canını alsın. Her tren geldikçe istasyona gidiyor.

Scarlett:

— Onun yanında çalışmaya söz verdim. Çünkü bu konuda hiçbir bilgim yok. Allahaşkınıza bu hastane kurulu dediğiniz de nedir?

Doktor ile karısı Scarlett'in bu konudaki bilgisizliğinden biraz alınır gibi oldular.

Mrs. Meade:

— Siz kırda yaşıyorsunuz. Bu konuda haberiniz olamaz. Hastaneler için hastabakıcı kurulları oluşturduk. Hastave yaralıları tedavi ediyoruz, doktorlara yardım ediyoruz. Sargılar, elbiseler yapıyoruz. Taburcu olan askerleri kıtalarına gidecek duruma gelene kadar yanımıza alıyoruz. Ağır yaralananların, berbat durumda olanların eşleri ve çocuklarıyla ilgileniyoruz. Doktor Meade kurulun faaliyet gösterdiği Enstitü Hastanesi'nde çalışıyor. Kocamın orada harikalar yarattığı herkesin ağzındadır...

Doktor şefkatli bir tavırla;

— Haydi canım sen de! Beni herkesin önünde böyle övme! Gerçekte söylendiği kadar yardımım dokunmuyor. Asker olmamı madem ki istemedin...

Mrs. Meade hayret içinde kaldı:

— Ben mi? Ben asker olmanı istemedim, öyle mi? Ben değil, kent halkı istemedi. Bunu sen de biliyorsun. Mrs. Scarlett kocamın askeri doktor olarak Virginia'ya gideceğini duyan kadınlar, gitmesin diye dilekçe verdiler. Halk doktorundan vazgeçemedi.

Doktor, karısının bu övgülerinden çok duygulandı.

— Cepheye bir evlat göndermek... Şimdilik belki o da yeterli.

Küçük Phil ise yerinden sıçrayarak umutla ve sevinçle bağırdı.

— Gelecek yıl ben de gideceğim! Hem de trampetçi olarak. Şimdiden çalışmaya başladım. Çalmamı ister misiniz? Durun trampetimi getireyim.

Mrs. Meade:

— Hayır, başka zaman gösterirsin! diyerek çocuğunu yanına çekti. Bu arada da yüzü asıldı. Gelecek yıl gitmeyeceksin yavrum, belki öbür yıl!

Phil annesinin kollarından sıyrılarak itiraz etti:

— Ama o zamana kadar savaş bitmiş olacak. Hani bana söz vermiştiniz! Çocuğun başının üzerinden karıkoca Meadeler birbirleriyle göz göze geldiler. Bu karşılıklı bakış Scarlett'in dikkatinden kaçmadı. Barcy Meade Virginia'daydı. Anne ile baba yanlarında kalan bu çocuklarına dört elle sarılmışlardı.

Peter amca önemli bir şey söyleyecek olanların yaptığı gibi boğazını temizledi.

— Ben evden çıkarken Miss Pitty şaşkın durumdaydı. Eğer eve gitmekte biraz daha oyalanırsanız muhakkak düşüp bayılır!

Mrs. Meade:

— Mrs. Scarlett...

— Allahaısmarladık! Öğleden sonra gelir sizi görürüm. Pitty'ye söyleyiniz. Eğer siz benim kuruluma girmeyecek olursanız halanızın durumu eskisinden daha kötü olacak.

Araba tekrar hareket etti. Bir süre sonra çamurlu yoldan inmeye başladı. Scarlett yastıklara yaslandı ve gülümsedi. Aylardan beri kendisini bu kadar iyi hisset-

memişti. Atlanta kalabalığıyla, gürültüsüyle, sarhoş edici havasıyla Charleston çevresindeki karanlık ormanlardan çok daha hoş, çok daha neşeli ve çok daha cana yakındı. Savannah'ın dar sokaklarından ve bulanık akan deresinden de güzeldi. Sözün kısası şimdilik Atlanta, Scarlett'in kalbine girmiş, Tara'nın yerini almıştı.

Dar sokaklı ve kırmızı tepelerle çevrili bu kentte insanı çeken, kendisine bağlayan bir ilkellik vardı. Scarlett ancak burada yaşayabileceğini anladı. Sarı suların çevresinde uzanan sakin, rahat ve eski beldeler ona göre değildi.

Artık evler daha da seyrekleşti. Scarlett arabadan sarktı ve Miss Pittypat'in duvarları tuğladan yapılmış çatısı arduaz kaplı evini gördü. Miss Pittypat'in oturduğu yer kentin kuzeyindeki evlerin en sonuncusuydu. Bunun ötesinde Şeftali Sokağı darlaşıyor, büyük ağaçların altında bir yılan gibi kıvrılıyor sonra da bir ormanın içinde kayboluyordu.

Evin çok düzgün yapılmış beyaz parmaklığı yeni boyanmıştı. Bahçeye mevsimin son fulyaları dikilmişti. Merdivende siyah elbiseli iki kadın duruyordu. Onların arkasında da ellerini önlüğünün cebine sokmuş bir kadın bütün dişlerini göstererek sırıtıyordu. İriyarı olmasına rağmen Miss Pittypat, heyecanından yerinde duramıyor, kalbinin sevinç çırpıntılarını sakinleştirmek ister gibi elini göğsüne bastırıyordu. Miss Pittypat'in yanında Melanie vardı. Scarlett onu tanıdı. Kendi kendine "yas elbiselerine bürünmüş ve daha hanımefendi görünmek için daima dik duran şakaklarındaki saçlarını yatırmış" diye düşündü. Scarlett kalp biçimindeki güler yüzüyle kendisini karşılamaya hazırlanan bu ufak tefek yapılı hanımın, onun bütün zevkini kaçıracağı görüşündeydi.

*

* *

Yirmi millik bir geziye katlanan bir Güneyli'nin bu ziyareti çoğunlukla bir aydan az sürmez. Hatta bu sü-

reyi bir hayli aştığı da olur. Güneyliler ziyaret yapmayı olduğu gibi ziyaretçi kabul etmeyi de severler. Bu nedenle akrabasının yanında Noel yortularını geçirmek üzere gidenlerin bu ziyaretlerini temmuz ayına kadar uzattıkları çok görülmüştür. Çoğunlukla yeni evlenen çiftler balayı için çıktıkları gezilerde konuksever bir çatının altında uzun zaman kalırlar. Hatta bu ziyaretlerin ikinci çocuklarının doğumuna kadar sürdüğü bile görülmüştür. Yeğenlerine pazar günleri yemeğe giden ihtiyar amca ve halaların, ancak birkaç yıl sonra gömülmek üzere mezarlığa götürüldükleri de olmuştur sık sık.

Oralarda, ziyaretler önemli bir soruna neden olmuyordu. Çünkü evler çok genişti ve uşaklar fazlacaydı. Sofraya katılan konuk boğazları, yiyeceğin çok bol olduğu bu bölgelerde hesaba bile alınmıyordu. Konuk sayısının ve cinsiyetinin de önemi yoktu. Herkes bir yakınını ziyaret edebilirdi. Balayına çıkan genç evliler, yeni doğan çocuğunu göstermeye gelen anneler, kendilerini yalnız hisseden ihtiyarlar, hastalıktan yeni kalkanlar, kişiliklerine uygun olmayan bir çevreden annelerin uzaklaştırmak istediği genç kızlar, yirmi beş yaşına kadar evlenmeyip akrabalarının bulacakları kısmete razı olanlar gibi... Böylesi ziyaretçiler Güney'in uyuşuk yaşantısına renk ve değişiklik getirirlerdi. Ve bu yüzden her yerde güleryüzle ve sevgiyle karşılanırlardı.

Scarlett de ne kadar kalacağını kestiremeden Atlanta'ya hareket etmişti. Eğer burada da hayatı sıkıntılı geçecek olursa bir aya varmadan dönecekti. Eğer günleri eğlenceli geçecek olursa ziyaretini istediği kadar uzatacaktı.

Daha gelir gelmez Pitty hala ile Melanie sürekli kalması için Scarlett'e ısrar etmeye başladılar. Ona sürekli kalmasını sağlayacak kanıtları tek tek sayıp döktüler. Scarlett'e, onu sevdikleri için değer veriyorlar ve ilgi gösteriyorlardı. Bu iki kadın yalnız yaşıyordu. Geceleri konağı andıran evlerinde korkuyorlardı. Oysa

Scarlett korkmak nedir bilmezdi. Bu nedenle onlara cesaret verebilirdi. Öylesine cana yakındı ki varlığıyla iki kadının üzüntülerini yok edebilirdi. Şimdi Charles öldüğüne göre artık Scarlett'in ve çocuğunun yeri onların arasında idi. Zaten Charles'ın bıraktığı vasiyetnameye göre evin yarısı onundu. Ayrıca Konfederasyon'un dikiş dikmek, örgü örmek, sargı sarmak, hastalara bakmak için birtakım iyiniyetli ve irade sahibi kişilere büyük çapta ihtiyacı vardı.

İstasyonun yanındaki Atlanta Oteli'nde oturan Charles'ın Henry Hamilton adındaki bekar amcası da bu konu hakkında Scarlett ile görüştü. Henry amca kısa boylu, şişman, kızıl yüzlü, uzun saçları kırçıllaşmış bir ihtiyardı. Çok hırçındı. Korkak ve ikide bir bayılan kadınlardan sıkılırdı. İşte bu son sebep yüzünden kızkardeşi Miss Pitty ile darılmıştı. Bu iki kardeş çocukluklarından beri birbirlerine taban tabana zıt gitmişlerdi. Aralarındaki bu çekişme, Henry'nin kızkardeşine Charles'ı yetiştirmek konusundaki yetersizlikten dolayı sitem etmeye başladığı zaman daha da artmıştı. "Bir asker çocuğundan bir nanemolla yarattınız" derdi.

Yıllar önce Miss Pitty'ye ağır hakaret etmişti. Zavallı kadın ondan, ah çekerek sitemli biçimde söz ederdi. Miss Pitty'nin üstü kapalı sözlerini işiten bir yabancı da avukat olan Henry'yi bir katil sanabilirdi. Bu çekişme Miss Pitty'nin taşınmaz mallarından payına düşen beş yüz doları alıp, varlığı belirsiz olan bir altın madenine yatırmak istemesiyle başlamıştı. Fakat taşınmaz mallarla ilgilenen Henry idi. O kızkardeşinin kuş beyni kadar beyni olmadığını herkese bağıra bağıra ilan etti. Kendisiyle beş dakikalık bir görüşme sırasında ayaklarının karıncalandığını söyledi. O günden sonra Pitty onu ayda bir gördü. Henry amcalarıyla araları iyi olan Melanie ve Charles onu bu işkenceden kurtarmak için yaptıkları önerileri Pitty, renkli dudaklarını ısırarak kesinlikle reddetmişti. Henry onun putuydu. O da onu taşımak zorundaydı.

Charles ile Melanie, onun tekdüze süren hayatına

değişiklik getiren bu heyecanlardan zevk duyduğuna hükmettiler.

Henry, Scarlett'e hemen sevgi beslemeye başladı. Bazı aptalca cilvelerine rağmen sağduyusu yok değil, diyordu. Henry amca yalnız Pitty ile Melanie'nin değil, aynı zamanda Charles'ın Scarlett'e bıraktığı serveti de yönetiyordu. Scarlett hayretler içindeydi. Bundan sonra hali vakti yerinde bir kadın olarak yaşayacaktı. Çünkü Pitty halanın evinin yarısından başka Charles ona kentte birtakım çiftlikler ve taşınmaz mallar bırakmıştı. Ayrıca kendisine miras kalan demiryolu yanındaki mağaza ve depoların değerleri de savaşın çıkmasıyla üç kat artmıştı. Henry amca onun taşınmaz mallarının dökümünü yapmış ve demişti ki:

— Wade Hampton, büyüdüğü zaman çok zengin olacak. Atlanta başdöndürücü bir hızla gelişiyor. Taşınmaz malların değeri yirmi yıl kadar sonra on kattan fazla artacak. Çocuğunuzun onları yönetebilmesi için burada yetiştirilmesi uygun olur görüşündeyim. Kendi mallarıyla ilgilendiği gibi Pitty ve Melanie'nin kilerle de ilgilenir. Şurada kısa bir süre sonra Hamilton adını bu çocuktan başka taşıyacak kimse kalmayacak. Ben sonsuza kadar yaşayacak değilim ya!...

Peter, Scarlett'in Atlanta'ya yerleşmek amacıyla geldiğinden bir an bile kuşkunlanmıyordu. O, Charles'ın çocuğunun öğrenimiyle ilgilenemeyecek bir yerde yetiştirilmesini kabul edemiyordu.

Scarlett ise bütün bu düşünceler karşısında yalnızca gülümsüyor ve bir şey söylemiyordu. Atlanta'yı tanımadan ve ölen kocasının aile bireyleriyle geçireceği ortak yaşantıyı sevip sevemeyeceğini bilmeden önce hiçbir söz vermiyordu. Bu konuda Ellen ile Gerald'ın izinlerini de almak gerekliydi. Ayrıca Tara'dan ayrılırsa, bahçelere, tarlalara, filizlenen pamuk fidanlarına, gurubun sessiz güzelliğine hasret kalacaktı. Babasının ona bir gün damarlarında toprak aşkı olduğunu söylediği zaman ne demek istediğini, Scarlett ancak şimdi anlıyabiliyordu.

Atlanta'da ne kadar kalacağına ilişkin sorulara, bütün zekasını kullanarak kesin bir cevap vermedi. Günah Sokağı'nın bu sakin yerinde yükselen kırmızı tuğlalı eve kolayca yerleşti ve alıştı.

Charles'ın ailesi arasında geçirdiği ortak yaşantı, kendisini kısa bir süre içinde eş olarak alan ve yine kısa bir zaman sonra dul bırakan ve sonra anne yapan bu erkeği daha iyi anlamak imkanını verdi. Kocasının neden utangaç olduğunu, neden yaşanan adiliklerle yoğrulmadığını ve neden idealist olduğunu anlamakta gecikmedi.

Charles'a ciddi, korkusuz ve hırçın bir asker olan babasından pek çok huy geçmediği kabul edilse bile, onun bir çeşit haremde geçen hayatı, bu huyları adeta yok etmişti. Bütün günlerini, şımarık Pitty'ye ve pekçok kardeşin yapamayacağı ölçüde kızkardeşi Melanie'ye ayrılmıştı.

Pittypat hala altmış yıl önce vaftiz edilirken adı Sarah Jane Hamilton konulmuştu. Fakat onu tapınırcasına seven babası, küçük ayaklarını daima hareket ettirdiği için ona bu adı takmıştı. Çok eski günlerden beri onu gerçek adıyla çağıran olmadı. Sonradan onda ortaya çıkan değişiklikler bu lakaba gülünç bir görünüm vermişti. Kabına sığmayan o eski çocuktan, şimdi vücudunun ağırlığıyla hiç bağdaşmayan iki küçük ayakla, ikide bir gülme ve esneme alışkanlığı kalmıştı. Bu kadının oldukça iri bir vücudu, pembe yanakları vardı. Korsesini öyle sıkardı ki kesik kesik soluk almak zorunda kalırdı. Küçük ayakları onu bir komşuya kadar güç götürürdü. Biraz heyecanlansa kalbi hızlı hızlı çarpmaya başlardı. Yeğenine karşı çok şefkatli davrandığı için bir evet ya da hayır sözünden hemen bayılırdı. Bu davranışlarının kadın kurnazlığı olduğunu herkes bilirdi. Fakat çok sevildiği için kimse bu konuda söz söylemezdi. Gerçekten herkes onu taparcasına sever ve bir çocuk gibi şımartırdı. Fakat hiç kimse onu ciddiye almazdı. Bir kişi dışında, herkes ona karşı bu duyguları beslerdi: Kardeşi Henry.

Pitty hala dedikoduları ziyafet sofrasına yeğ tutar, saatlerce suya sabuna dokunmadan gevezelik eder ve başkalarının işlerine ilgi gösterirdi. Belleği adları, tarihleri ve yerleri anımsamasına yetmezdi. Atlanta'da yaşanan bir olayın kahramanlarını çoğunlukla başka kişilerle karıştırırdı. Bu hali kendisini dinleyenleri şaşırtmazdı. Çünkü onun sözlerini hiç kimse ciddiye almazdı. Ama kimse de onu ne kırar ne de sinirlendirecek bir söz ederdi. Altmış yaşına gelmiş olmasına rağmen ihtiyar kızlığına saygı gösterilirdi. Arkadaşları onu bir çocuk gibi şımartmak için aralarında anlaşmışlardı.

Melanie ise birçok özelliği ile halasına benziyordu. Aynı utangaçlık, aynı kızarıp bozarmalar onda da vardı. Yalnız Melanie biraz sağduyu sahibiydi... Scarlett istemeye istemeye "bazı konularda ona hak veriyorum" derdi. Melanie'nin de Pitty hala gibi sadelikten, iyilikten, içtenlikten ve aşktan başka birşey bilmeyen, kötülükle karşılaştığı zaman onu tanımayacak kadar saf bir yüzü vardı. Kendisi hayatı boyunca mutlu yaşadığı için, herkesin de mutlu olmasını isterdi. Kıt zekalı bir hizmetçi ondaki iyilik izleriyle karşılaşır, çirkin bir kız onda şirinlik ve soyluluk bulur, değersiz bir adam onda olgunluk görürdü. İyiliksever kalbinden, tüm iyi huylarından dolayı herkes onun çevresinde pervane olurdu. Gerçekten kendimizde olduğunu hayal bile edemediğimiz iyi huyları keşfeden bir kişinin bu davranışına kim karşı koyabilir ki? Kentin herhangi bir genç kızından daha çok kadın arkadaşı, daha çok erkek tanıdığı vardı. Bu erkekler arasında kendisine koca adayı alabilecek hemen hemen kimse yoktu. Çünkü erkekleri tavlamaya yarayan ince zekadan yoksundu ve bencilse değildi.

Charles'ın her şeyden fazla sevdiği, üzerlerine titrediği bu iki kadın ona hiç benzemezlerdi. Onun delikanlılık çağına kadar büyüdüğü bu ev, Tara'ya oranla çok nazlı, çok sakin, eski ve uyuşuk bir yuvaydı. Scarlett'e göre bu evin, erkeklere ait konyak ve mocassar yağı

kokuları içinde yüzmesi gerekirdi. Bu evde tok sesle küfür edildiğini işitmeyi, tüfekler, kalkanlar, kılıçlar ve köpekler görmeyi ne kadar çok isterdi.

Acaba şimdi Tara nasıldı? Ellen arkasını döner dönmez herkes kavgaya tutuşurdu. Dadı, Pork'dan yana çıkardı. Rosa, Teena ile çekişir, Suellen ile kendisi birbirlerine çirkin sözler savururlardı. Babaları onları azarlar, hatta tehdit bile ederdi. Fakat çevreyi inleten bu gürültü patırdı arasında onun gür sesi kaybolurdu. Hareketsiz, herkesin karşısındakinin fikrine boyun eğdiği, saçları kırcıllaşan bir açıkgöz zencinin perde arkasından fırıldaklar çevirdiği bu evde Charles'a nanemolla gözüyle bakılması doğaldı.

Scarlett Dadı'nın göz hapsinden kurtularak daha serbest olacağını düşündüğü bir anda, bir hanımın ve özellikle Mister Charles'ın dul eşinin nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda, Peter'in daha ilkel ve kıt düşünceleriyle karşılaşınca canı sıkıldı.

Scarlett bu evde farkında olmadan dengesini buldu. Daha on yedi yaşındaydı. Sağlığı yerindeydi. Her yanından canlılık ve kuvvet fışkırıyordu. Charles'ın ailesi de ellerinden geldiğince onu mutlu etmeye çalışıyordu. Eğer onu tam anlamıyla mutlu edemiyorlarsa bu onların kabahati değildi. Ashley'nin adının her söylenişinde kalbinin kan ağlamasına kimse çare bulamazdı. Melanie de bu adı öyle sık söylüyordu ki... Yine de Pitty ile Melanie onun içini kemiren acıyı hafifletmek için ne gerekiyorsa yapıyorlardı. Yalnızca onu eğlendirebilmek için kendi acılarını geri plana atarlar ya da tamamen unuturlardı. Scarlett'e yemek beğendirmek konusunda, öğleden sonra biraz yatması ve araba ile dolaşması için epey çaba gösterirlerdi. Onun gençliği, güzelliği, küçük elleri, ufacık ayakları hakkında hayranlıklarını yüzüne karşı içtenlikle söylerler ve duygularını küçük öpücüklerle belirtirlerdi.

Scarlett sevgi gösterilerine önem vermiyordu, fakat gönül alıcı sözlere aldırış etmiyor değildi. Tara'da ona böyle güzel sözler söylenmemişti.

Küçük Wade'e gelince... Yavrucak kimseye baş ağrısı olmuyordu. Ailesindeki herkes kadar evdeki zenciler, beyazlar, konu komşu da onu çok seviyordu. Onu kucaklarında tutabilmek için birbirleriyle yarışıyorlardı. Wade'e özellikle Melanie tapıyordu. Bebeğin bir sıkıntısı olduğu ve bu yüzden avazı çıktığı kadar bağırdığı zamanlarda bile onun pek tatlı bir çocuk olduğunu söyler ve içtenlikle şöyle derdi:

— Senin benim olmanı ne kadar çok isterdim ey küçük melek!

Scarlett'in duygularını gizleyemediği anlar oluyordu. Pitty halaya ihtiyar kadınların en aptalı gözüyle bakardı. Onun kararsızlığı, ikide bir bayılması Scarlett'i çileden çıkarıyordu. Melanie'ye karşı da günden güne kabaran kıskançlıkla karışık kin besliyordu. Hele onun aşktan yana pek mutlu göründüğü zamanlarda, Ashley'den söz etmesi ve onun mektuplarını yüksek sesle okuması Scarlett'i çileden çıkarıyor ve sonunda hemen odadan çıkıp gitmek zorunda kalıyordu.

Hayat yine de güzeldi. Atlanta; Savannah, Charleston, Atlanta ya da Tara'dan daha çok ilgi uyandırıcıydı. Savaş bile insanın karşısına öyle eğlenceler çıkarıyordu ki Scarlett'i kara düşüncelerinden uzaklaştırıyordu. Yine de arada bir mumu söndürüp başını yastığına koyduğunda içini çeker ve düşünürdü: "Ashley evlenmemiş olsaydı!... Bu uğursuz hastanede hastabakıcı olmasaydım!... Hiç olmazsa bir talibim çıksa!..."

Scarlett hastanede çalışmaya başladığı ilk günden itibaren hastabakıcılıktan tiksinmişti. Bundan vazgeçmesine de imkan yoktu. Çünkü hem Mrs. Meade'nin, hem de Mrs. Merriwether'ın kurallarına girmişti. Haftada dört sabah, havası pis ve boğucu olan bu hastanede saçı düşmesin diye başında bir bezle ve üstünde onu ayaklarına kadar örten bir önlükle görev yapıyordu.

Atlanta'nın genç-yaşlı bütün kadınları hastabakıcı olmuşlardı. Hepsi de görevlerine büyük bir aşkla sarılmışlardı. Bunlar Scarlett'e de aynı şevkle sarılmışlar,

ona ilgi duymuşlardı. Bu kadınlar Scarlett'in aynı yurtseverlikle dolu olduğuna inanıyorlardı. Oysa savaşın onun umurunda bile olmadığını bilselerdi, ondan nefret ederlerdi.

Scarlett'i Ashley'nin ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu düşünmekten başka hiçbir şey ilgilendirmiyordu. Savaşla hiç ilgilenmiyordu. Hastalara bakması ise bu onun hastaneye gitmemek için bir çare bulamamasından ileri geliyordu.

Hastabakıcılık mesleğinin, kuşkusuz romantik yanı yoktu. İnleme ve sayıklamalardan başka bir şey işitilmeyen, pis kokulardan başka bir şey duyulmayan ve ölümün her an karşınıza çıkabileceği bir ortamda romantizm aramak yanlış olurdu. Hastaneler traşsız, bitli, pislik içinde yüzen, leş gibi kokan ve korkunç yaraları olan insanlarla doluydu. Kan ve irin kokusu Scarlett'in ellerine ve saçlarına sinmişti. Bu bulantı veren pis koku onu rüyalarında bile izliyordu. Gecegündüz karasinek ve sivrisinekler yatakların üzerlerinde bulut halinde vızıldarken acı içinde kıvranan hastalar küfür ediyorlardı. Scarlett sineklerin soktuğu yerleri kaşır, hurma dallarından yapılan yelpazeyi kolları kopuncaya kadar sallar; bu durum yüzünden de bütün hastaların ölmesini isterdi.

Melanie ise kokulara, pisliklere önem vermediği gibi yaralı askerlerin çıplak vücutlarından da çekinmiyordu. Onun böyle davranabilmesi Scarlett'i şaşırtıyordu. Çünkü Melanie eskiden çok korkak ve utangaç bir kimseydi. Bazen çürümüş etleri kesen doktor Meade'e küvet ve alet verirken Melanie'nin yüzü sararırdı. Hatta bir kez böyle bir ameliyat sonrasında onu çamaşır odasında kusarken gördü. Yaralıları ne zaman görse nazik ve neşeli bir tavırla onlarla sohbet ederdi. Bu davranışından dolayı hastalar ona "İyilik Meleği" adını takmışlardı. Bu adın kendisine de takılmasını isterdi, ama... Bunu hak edebilmek için bit içindeki adamları tutmak, bayılanların ağızlarına parmak sokup çiğnedikleri tütünü yutmamaları için çıkarmak, kesilmiş or-

ganlara pansuman yapmak, yaraların üzerlerinde kurtlar aramak gerekecekti. Hayır hayır! Scarlett hastabakıcılığı hiç sevmiyordu!

Hastalıktan yeni kalkan ve çoğu güzel aile çocukları olan bu delikanlılara şirinliğiyle etkilemesine izin verselerdi belki bu durumlara bir ölçüde katlanabilecekti. Fakat böyle davranmasına da dul oluşu engel çıkarıyordu. Müstehcen bir manzara ile karşılaşmasınlar diye, kentin genç kızlarına nekahet dönemindeki hastalara yardım etmeleri için izin verilmişti. Evli ya da dul olmadıkları için bu genç kızlar tam bir serbestliğe sahiptiler. Bunun için baktıkları hastaların içinde beğendiklerini kendilerine nişanlı olarak seçiyorlardı. Scarlett bu durumu üzülerek görüyordu.

O ancak can çekişen ve ağır yaralı erkek hastalarla ve kadınlarla görüşebilirdi. Bu durum da kendisine çok ağır geliyordu. Çünkü cinselliğin temsilcilerinden yalnızca sakınmıyor, aynı zamanda bunların arasında canı çok sıkılıyordu.

Ayrıca haftada üç kez öğleden sonra dikiş yutlarına, Melanie'nin arkadaşlarının yanına gitmesi gerekiyordu.

Charles'ı tanıyan bütün genç kızlar, hele kentin en zengin dul kadınının kızı Fanny Elsing ile Merriwether Maybelle ona karşı son derecede nazik ve güleryüzle davranırlardı. Sanki ihtiyar bir kadınmış gibi ona çok saygılı bir biçimde hitap ederlerdi. Onların çay partilerinde, taliplerinden söz etmelerini işiten Scarlett dulluğun yasakladığı bu zevklere katılamadığı için kıskançlık duyuyordu. Üstelik Maybelle ve Fanny'den de çok daha güzeldi. Ah hayat ne kadar adaletsizdi! Herkes, doğru olmamasına rağmen kocasının, onun kalbini mezara götürdüğüne inanıyordu. Oysa Scarlett'in kalbi Virginia'da Ashley'le beraberdi.

Bütün bu sakıncalara ve olumsuzluklara rağmen Atlanta onun çok hoşuna gidiyordu. Günler haftalar geçtikçe de Atlanta'daki ziyareti uzuyordu.

2

Scarlett bir yaz sabahı penceresine oturmuş, üzgün üzgün araba ve faytonlardaki askerlere ve ihtiyar kadınların yanlarındaki genç kızlara bakıyordu. Hepsi neşe içinde Günah Sokağı'ndan iniyorlar ve o gece yardımseverlerin hastaneler yararına yapacakları satışlar için fidan aramaya gidiyorlardı.

Ağaçlar bir devin iki büyük kolu gibi yolu kucaklıyor, yapraklarının gölgesi kırmızı toprakların üzerinde bir dama tahtası çiziyordu. Dört nala geçen atlar yerden toz kaldırıyordu. En başta, büyük ağaçları kesmek için ellerinde baltalar taşıyan dört zencinin bindiği araba gidiyordu. Bu arabanın arka tarafında beyaz kağıtlara sarılı yiyecek sepetleri ile bir düzine kadar karpuz vardı. İki zenci ellerindeki banzo ve armonika ile kendilerine göre bir şarkı söylüyorlardı:

"İyi vakit geçirmek istersen süvari alayına yazıl!"

Bu arabayı atlılar grubu izliyordu. Çiçekli pamuk elbiseler giymiş genç kızların bir bölümünün başlarında güneşten korunmak için ince eşarplar vardı. Bazıları başlıklı küçük pelerinler giymişti. Ayrıca eldivenli elleriyle başlarının üzerinde şemsiye tutuyorlardı. Hastalıktan yeni kurtulan askerler iri yarı kadınların aralarına oturtulmuşlardı. Bu delikanlılara hizmet etmekle görevli genç kızların hepsi mutlu görünüyordu. Süvariler arabalarla yarış ediyorlardı. Tekerlekler gıcırdıyor, atlar kişniyor, şemsiyeler dönüyor, üniformaların yaldızları parlıyor, mahmuzlar şakırdıyor, yelpazeler sallanıyor, zenciler şarkı söylüyor, genç kızlar gülüşüyordu. Herkes ağaç dalları toplamaya, fidan kesmeye ve çimenlerin üzerinde yemek yemeğe gidiyordu.

Hırsından içi içini yiyen Scarlett;

— Herkes gidiyor, herkes! Ben hariç! diyordu.

Onu pencerede gören herkes selam verdi, ona birtakım işaretler yaptılar.

Scarlett onlara nazikçe fakat istemeyerek karşılık verdi. Küçük bir acının kalbini sızlattığını ve yavaş yavaş boğazına doğru yükseldiğini hissetti. Çok geçmeden ağlamaya başlayacağını biliyordu. Herkes pikniğe gidiyordu, ama o hariç... Herkes iyilikseverlerin düzenlediği satışlara gidiyordu, ama o, Melanie, Pittypat ve öteki talihsizler hariç... Bu duruma Melanie ile Pittypat'in üzüldüklerini hiç görmemişti. Yortuya gitmek bu iki kadının aklına gelmezken, Scarlett gidenlerin arasında bulunmak isteğiyle yanıp tutuşuyordu.

Gerçekten bu adaletsiz bir gelenekti. Çorap örmek, bebe başlıkları yapmak, yatak, çarşaf ve yorgan dikmek, eldiven işlemek, metrelerce dantel örmek, porselen eşyalara renkli boyalarla resim yapmak işinde herhangi bir genç kızdan iki katı daha fazla çalışmıştı. Konfederasyon bayrağını birçok yastığa işlemişti. Yıldızların bazılarını biçimsiz, bazılarını yuvarlak, bazılarını altı-yedi kuyruklu yapmasına rağmen bu çalışma ile elde ettiği etki olağanüstüydü.

Yortu arifesinde tezgahların önüne sarı, pembe ve yeşil etaminler germişti. Hastane kurulundaki kadınların emrinde iş yapmak kolay değildi. Zaten Mrs. Merriwether, Elsing ve Whiting ile bir araya gelmenin hoşa giden ne yanı olabilirdi ki? Onlar ya zenciye yaptıkları gibi davranırlar ya da hiç durmadan kızlarının süslerinden söz ederlerdi. Bunları dinlemekten de kafanız şişerdi.

Scarlett'in eğlenceli bir sırada soyluluk kabuğuna çekilmesi gerekiyordu. Dul kalması, yan odada ağlayan bir çocuğu olması, hoş olan her şeyden uzak tutulması yakışık alacak bir hal miydi? Bir yıl öncesine kadar yas elbiseleri yerine renkli elbiseler giyerdi. Üç delikanlıyla nişanlı sayılırdı. Şimdi küçük ayakları dans etmek için karıncalanıyordu. Evet bu haksızlıktı!

Onun önünde şimdi banzo ve mahmuz seslerinin, yaz sıcaklığının etkileyemediği bu gölgeli yolda haki üniformaların ve çiçekli organze elbiselerin dalgalandığı bir hayat uzanıyordu. Hareketlerini kontrol altında tutmak, tedavi ettiği ve çok iyi tanıdığı erkeklere bile selam vermemek için kendisini zorladıysa da, gamzeli yanaklarının çukurlaşmasına ve kalbini kocasının mezara götürdüğü bir kadına yaraşmayacak davranışlarda bulunmasına engel olamadı.

Pencereden yoldan geçenlere vermekte olduğu selamı birden kesti. Pittypat sanki bir merdiven çıkmış gibi soluk soluğa odaya girdi. Scarlett'i pencere önünde tutan manzaradan teklifsizce çekip aldı.

— Sevgili yavrum, sen aklını kaybettin galiba! İnsan yatak odasının penceresinden gelip geçenlere selam verir mi hiç? Fena halde canım sıkıldı doğrusu!... Ya annen duyarsa bu yaptığını!... Ne der sonra?

— İyi ama, onlar benim hangi odada olduğumu bilmiyorlar ki!

— Olsun! Kuşkulanabilirler. İşte bu bile yeter! Sakın bir daha böyle şeyler yapma yavrum... Çünkü elalem hemen dedikodu yapar. Senin doğru durmadığını çevreye yayarlar. Sonra Mrs. Merriwether burasının senin yatak odan olduğunu biliyor.

— Öyleyse bu huysuz kadın bunu bütün delikanlılara anlatacaktır.

— Sus yavrum! Böyle şeyler söyleme! Dolly Merriwether benim en iyi arkadaşımdır.

— Bu durum onun huysuz olmamasını gerektirmez ki!... Oh halacığım! Bilseniz ne kadar çok üzüldüm... Ağlamayın Allahaşkınıza!... Burasının benim odam olduğu tamamen aklımdan çıkmıştı. Bir daha yapmam tövbeler olsun. Ben... ben... Onları yalnızca geçerken görmek istedim. Oraya gitmeyi ben de öyle istiyorum ki...

— Canım, şekerim benim!

— Doğru söylüyorum. Evde oturmaktan bıktım artık.

— Scarlett bir daha böyle şeyler söylemeyeceğine dair bana söz ver bakayım! Halkın ağzına sakız olmak istiyorsun galiba. Zavallı Charlie'nin anısına saygı göstermesini beceremediğinden söz ederler sonra...

— Oh halacağım, ağlamayın!

Pittypat iki hıçkırık arasında etekliğinin cebindeki mendilini arayarak,

— Yavrucuğum seni de ağlattım, dedi.

Duyduğu büyük acı şimdi Scarlett'in boğazını tırmalıyordu. O Pittypat'in düşündüğü gibi zavallı Charles için değil, kahkahaların, nal seslerinin, tekerlek gıcırtılarının artık duyulmaz olmasına üzülüyordu.

Melanie de ipek elbisesinden hışırtılar çıkararak odaya girdi. Elinde bir fırça tutuyor, alnında bir keder izi görülüyordu. Her zaman özenle taradığı kıvırcık saçları, filesini takmadığı için yüzüne düşmüştü.

— Neler oluyor Allahaşkına?

Pittypat kendini duyduğu acıya teslim ederek;

— Charlie! diye hıçkırdı ve başını Melly'nin omuzuna dayadı.

Dudakları titremeye başlayan Melanie;

— Ağlama, biraz metin ol! Ah Scarlett! dedi.

Scarlett yatağa atıldı, içinin bütün zehrini gözyaşlarıyla dökmeye çalıştı. Kaybolmakta olan gençliğine ve yasaklanan zevklere ağlıyordu. Eskiden gözyaşı dökerek istediği her şeye sahip olurken bugün artık ağlamanın bir yararı yoktu. Bunu bilen bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Sert bir tavırla:

— Ölmek daha hayırlı! diye feryat etti.

Böyle bir acının ortaya konulması üzerine Pittypat gözyaşlarını kuruladı. Melanie de sakinleştirmek amacıyla Scarlett'in yanına koştu.

— Cicim ağlama! Charles'ın seni ne kadar çok sevdiğini anımsa. Bu sevgi sana güç versin. Sevgili bebeğini de unutma!

Scarlett kendisini anlayamadıkları için nefret dolu, sürekli bir köşede tek başına bıraktıktan dolayı çare-

sizdi. Tek bir söz etmedi. İyi ki konuşmadı. Çünkü konuşacak olsaydı içinde ne varsa aynı babası gibi ortaya dökecekti. Melanie omuzunu okşadı. O yavaşça odadan çıkarken, Pittypat da pancurları kapatıyordu.

Scarlett ağlamaktan şişmiş ve pancar gibi kızarmış yüzünü yastıkların arasından çıkararak;

— Gereği yok! diye bağırdı. Bir ölüden farkım olmadığı halde henüz pancurları kapatacak kadar can vermedim. Gidiniz, Allahaşkına beni rahat bırakınız!

Başını tekrar yastığa gömdü. Hala-yeğen merdivenleri birlikte inerlerken alçak sesle konuştular

— Halacığım, ona Charles'dan söz etmesen daha iyi olacak. Ne kadar üzüntülü olduğunu görüyorsun. Zavallı yavrucak öyle acayip bakıyor ki... Ağlamamak için bütün kabahati kendinde buluyor. Ne olur onun acısına tuz-biber etmeyelim.

Scarlett kuştüyü yastığını çekiştiriyor ve söyleyebileceği birkaç ağır sözcük arıyordu.

— Hay kör şeytan! dedi. Biraz sakinleştiğini hissetti. "Melanie on sekiz yaşında olmasına rağmen evde dört duvar arasında kapalı kalmaya eğlencelerden, balolardan uzak kalmaya ve hâlâ kardeşinin yasını tutmaya nasıl tahammül ediyor?" diye düşündü. Yastıkları yumruklayarak "fakat o, öyle aptaldır ki!" diye mırıldandı. "Sonra onun benim kadar süksesi olmadı. Evet benim eksimlerim var... Onun ise yok!

Ve... Ve zaten onun Ashley'si var, benimse... Benimse kimsem yok!"

Bu düşünceler acılarını alevlendirdi ve yüksek sesle, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Odasında öğleden sonra geç zamana kadar kaldı. Piknikten dönen insanların neşeli çığlıkları onun güçsüz kalan vücuduna derman vermedi. Arabaların içi çam dalları, sarmaşıklar ve eğreltiotlarıyla doluydu. Herkeste mest olmuş bir hal vardı. Scarlett selamlara üzüntülü bir biçimde karşılık verdi. Hayat acı vericiydi ve yaşanmaya değmezdi...

Kurtuluş Scarlett'in hiç umut etmediği bir biçimde

gerçekleşti. Öğle yemeğinden sonra herkesin dinlenmek üzere yattığı bir sırada Mrs. Merriwether ile Mrs. Elsing arabayla geldiler. Böyle bir saatte gelinebileceğini hiç umut etmeyen Melanie ile Pitty hemen kalktılar, korselerini giydiler, saçlarını düzelttiler, elbiselerini giyerek salona indiler. Mrs. Merriwether birden, Mrs. Bonnel'i sorumlu tutmak ister gibi:

— Mrs. Bonnel'in çocukları kızamık olmuş! dedi. Mrs. Elsing de ölgün sesiyle:

— Mrs. Mac Lure'un kızlarını da Virginia'ya çağırmışlar! dedi. Anlatacakları önemsiz bir şeymiş gibi uyuşuk bir biçimde yelpazelendikten sonra konuşmaya başladı:

— Dallas Mac Lure yaralanmış!

İki kadın aynı anda bağırdı:

— Tanrım ne korkunç şey! Sakın zavallı Dallas...

Mrs. Merriwether sakin bir tavırla cevap verdi:

— Hayır! Sadece omuzuna bir kurşun saplanmış. Doğrusu çok fena bir zamana rastladı bu olay. Kızları onu getirmeye gideceklermiş. Şey... Bütün bunlar iyi ama çene çalacak zamanımız yok. Düzeni bozmamak için hemen tersaneye gitmeliyiz. Mrs. Bonnel ile Mac Lure'un yerini doldurmak için size ve Melanie'ye ihtiyacımız var.

— İyi olur ama Dollyciğim, biz gidemeyiz ki...

Mrs. Merriwether ısrar etti.

— Ben "gidemeyiz" falan dinlemem Pittypat Hamilton. İçki görevlisi zencileri kontrol etmeniz için size ihtiyacımız var. Bu görev Mrs. Bonnel'a verilmişti. Sana gelince Melanie... Sen de Mac Lure'un kızlarının bakacakları tezgah işiyle ilgilenirsin.

— Fakat buna imkan yok... Charles'ın ölümünden sonra...

Her şeyi yoluna koymak isteyen Mrs. Elsing yumuşak bir sesle konuştu.

— Duygularınızı anlamıyor değilim! Ama ortada büyük davamız için gösterilmesi gereken bir özveri de yok ki!

— Size yardım etmeyi çok isterdik. Ama imkanımız yok işte...

Tezgah işiyle ilgilenecek birkaç genç kız bulamaz mısınız?

Mrs. Merriwether alaylı bir biçimde güldü.

— Bugünkü gençlere ne oldu bilemiyorum. Sorumluluk nedir bilmiyorlar. Genç kızların sizin anlamanıza imkan olmayan birtakım özürleri var. Onlar aslında genç subayların çevrelerinde pervane gibi dönmek istiyorlar. Hepsi, tezgahların arkasında yeni elbiseleriyle caka satamama kaygısı içinde. Ablukayı elbise getirmek için kıran bu adamın burnundan fitil fitil getireceğim. İthal ettiği şeyleri... Adı neydi?

Mrs. Merriwether'ın sorusuna Mrs. Elsing cevap verdi:

— Yüzbaşı Butler.

— Onun pelerin ve dantela yerine biraz daha fazla hastane malzemesi getirmesini isterdim. Ablukaya rağmen ithal ettiği yirmi elbiseyi bir rastlantı sonucu gördüm. Hem de bugün. Yüzbaşı Butler... Bu ad kulaklarımda çınlıyor. Haydi Pitty tartışmaya zamanım yok. Gelmeniz gerekiyor. Merak etmeyin herkes size yardımcı olur. Melanie sen de pek fazla göz önünde olmayacaksın. Zaten Mac Lure'un kızlarının tezgahı dip taraftadır. Pek güzel yapılamadığına göre de kimsecikler seninle ilgilenmez.

Scarlett, heyecanını boğmaya çalışarak ve yüzünün sadeliğini koruyarak şöyle dedi:

— Herhalde gideceğiz! Bir hastane için yapabileceğimiz en az yardım budur sanırım...

İki ziyaretçi de onun adını hiç anmamıştı. Birden ona doğru döndüler. En zor ve en sıkışık günlerde bile bir yıllık bir dula, toplumun içine çıkmasına neden olacak bir görev vermemişlerdi. Keskin bakışlarını Scarlett'in üzerine çevirdiler. O da gözlerini bir çocuk gibi açarak onların yüzüne anlamsız bir biçimde baktı. Sonra Melanie'ye dönerek:

— Satışa katılmamız ve bu işin ilgi görmesini sağ-

lamamız uygun olur, dedi. Ben Melly ile beraber tezgah ile ilgilenirim. Çünkü iki kişinin çalışması daha iyi olur sanırım. Ne dersin Melly?

Melanie bu öneri karşısında ne söyleyeceğini şaşırdı.

— İyi ama... diye kekeledi.

Melanie henüz bir yıldır yas tutan bir kimse olan Scarlett'in bir topluluğun arasına ne yüzle katılacağına akıl erdiremiyordu.

Fırsatı değerlendirmenin tam zamanı olduğunu anlayan Mrs. Merriwether;

— Scarlett'in hakkı var! dedi. Sonra ayağa kalkarak krinolinini sırtına attı.

— İkinizin de... Hayır hayır üçünüzün de gelmesi gerekir. Allahaşkına Pitty tekrar başlama. Hastanenin yatağa ve ilaca ihtiyacı olduğunu benden daha çok sizin düşünmeniz gerekir.

Uğrunda can verdiği davaya yardım ettiğiniz takdirde Charlie'nin ruhu rahat edecektir.

Pitty, kişilik açısından kendinden daha güçlü biri ile karşılaştığı zaman çoğunlukla yaptığı gibi mırıldandı:

— Pekiyi, ne yapalım... Öyle olsun! Yeter ki halk bunu anlasın!

*

* *

Scarlett'in kalbi, çevresine sarılı ve pembeli kumaşlar gerili tezgahın arkasına gizlice girerken "bir rüya kadar güzel, bir gerçek kadar harika!" diye coşuyordu. Evet Scarlett sosyete hayatına yeniden kavuşuyordu. Bir yıllık mahkumiyetten kurtuluyordu. Çevresinde dönen dedikodulardan ve içine düştüğü can sıkıntısından çıldırmasına ramak kaldığı bir sırada bir toplantıya, hem de Atlanta kentinin o güne kadar görmediği büyük bir toplantıya katılıyordu. Önünden insanlar geçiyor, gözleri ışıklardan kamaşıyor, çevreden yükselen müziği dinliyor ve ünlü yüzbaşı Butler'ın son gezisinde ablukayı kırarak ithal ettiği değerli dantelâları,

elbise ve göğüslükleri hayran hayran izliyordu.

Tezgahın arkasındaki sandalyelerden birine bir tespihböceği gibi oturdu. Öğleden sonraya kadar çıplak ve perişan durumda olan ve asker talimleri yapılan salona göz gezdirdi. Kadınlar onu bu derece güzelleştirmek için son anda kim bilir ne kadar çaba sarfetmişlerdi. Gerçekten çok güzel olmuştu. Herhalde Atlanta'nın bütün şamdan ve mumları oradaydı. On iki kollu gümüş heykelli porselen ve bronz şamdanlar dört bir yana yerleştirilmişti. Bu şamdanlarda defne kokan çeşitli renkte mumlar çevreye ışık saçıyordu. Masalardaki çiçeklerin arasında, tezgahlarda, pencerelerin kenarlarında, alevleri ılık yaz rüzgârının ölgün etkisiyle ağır ağır dalgalanan mumlar güzel bir görünüm oluşturuyordu. Tavanın tam ortasında asılı ve demirleri pas tutmuş olan avize bile asma yaprakları, çoban püskülleri ile süslenerek çok güzel bir şekle getirilmişti.

Duvarlar mis gibi kokan çam dallarıyla süslenmişti. Birkaç köşeye çam dallarından kameriyeler yapılmıştı. Yaşlı hanımlar orada otururlardı. Asma dallarının, çoban püskülleri ve sarmaşıkların uzun çelenkleri duvarlara nakış gibi işlenmişti. Bu güzel görünümlü çelenkler pencereleri, tezgahları ve çeşitli renkteki kumaşlardan yapılan hücreleri kuşatıyordu. Her yerde yeşil bitkiler, bayraklar vardı. Konfederasyon'un, mavi ve kırmızı zemin üzerinde yıldızları parlıyordu. Orkestra için yapılan sahne, güzel duyguları harekete geçirecek bir biçimde yapılmıştı. Sahne yeşillikler arasında adeta kayboluyordu.

Scarlett; kentteki bütün çiçeklerin, saksılar ve sepetler içinde oraya getirildiğini düşündü bir an... Itırlar, ortancalar, begonyalar, zakkumlar, defneler... Mrs. Elsing'in kış bahçesinden getirilen defnelere özel bir yer ayrılmıştı.

Kadınlar sahnenin tam karşısına gelen yeri süsleme konusunda adeta birbirleriyle yarışmışlardı. Duvara iki fotoğraf asılmıştı. Biri Konfederasyon Başkanı

Davis'in, öteki de Başkanvekili Georgialı Küçük Alec Stephens'ın idi. Bu fotoğrafların çevresine eğreltiotları, renk renk güller, altın renkli kılıçlar yerleştirilmişti. Mumlar, çiçeklerin arasında sakin yanışlarıyla bunlara mihrap görünümü veriyordu. Bu iki fotoğraf sanki çevredeki çalışmaları, güzellikleri, heyecanı, coşkuyu izliyordu. Ülkeyi böyle korkunç bir dönemde yöneten bu iki devlet adamı birbirinden tamamen farklı görünümlere sahipti. Davis'in çökük yanakları, soğuk bakışları vardı. İnce ve gururlu görünüşünün altından sabırlı olduğu seziliyordu. Stephens'ın ise koyu, yakıcı gözleri, hayatta hastalık ve acılarla boğuşan fakat bunlara iradesi sayesinde üstün gelen bir insan hali vardı.

Yortunun yönetimini üstlenen tertip komitesi üyesi yaşlı kadınlar, bütün yelkenleri açılmış bir gemi gibi görkemli biçimde salonda dolaşıyorlardı. Elbiseleri hışırtılı sesler çıkarıyordu. Geç kalan genç kadınları, alaylı ve işveli gülen genç kızları tezgahların arkasına gönderiyorlardı. Şerbetlerin hazırlandığı yan odalara dalarak yapılanları teftiş ediyorlardı. Zavallı Pitty soluk soluğa gelerek onlara katıldı.

Orkestra üyeleri kendileri için hazırlanan sahneye çıktılar. Simsiyah, güleç yüzleri terlemişti. Müzik aletlerini akort etmeye başladılar. Görevli olan kadınlardan başka pek az hanım vardı. Atlanta'nın Marthasville adını taşıdığı günden beri yardımseverlerin düzenledikleri her toplantıda, her düğünde orkestrayı yöneten Mrs. Merriwether'in arabacısı ihtiyar Levi, değneğiyle sehpaya vurdu. Bütün gözler Levi'yi izlemeye başladı. İhtiyar Levi'nin işaretiyle kemanlar, violenseller, akordeonlar, banjolar dans için çok ağır bir ahenkle "lorena" havasını çalmaya başladı. Dans ancak tezgahların üstünde bir şey kalmadığı zaman yapılacaktı. Scarlett insana rahatlık veren valsi işitince kalbinin daha hızlı çarptığını hissetti.

Yıllar sessizce akıp gidiyor Lorena!
Çimenler tekrar yeşerdi!
Güneş ufuktadır Lorena!

Bir, iki, üç... Bir, iki, üç...

Şahane vals! Scarlett ellerini yavaş yavaş kaldırarak ileri doğru uzattı. Gözlerini kapatarak kendisini insanda değişik duygular uyandıran valsin ahengine bıraktı. Kalpleri sızlatan bu melodide ve Lorena'nın kaybolan aşkında, kendi duygularıyla yakınlık kuran bir hüzün vardı. Bu benzerlik Scarlett'i adeta boğulacak hâle getiriyordu. O sırada müzik onları kendine çekmiş gibi mehtapla aydınlanan sokaktan sesler geldi. At kişnemeleri, araba gıcırtıları duyuldu. Ilık havanın esintisi şen kahkahaları kulaklara taşıyordu. Arabalarına iyi bir yer bulmaya çalışan zenciler birbirlerine küfür ediyorlardı. Merdiven gelenlerin neşeli konuşmaları, şakalaşmalarıyla çınlıyordu. Genç kızların sesleri, kavalyelerinin kalın sesleri arasında kayboluyordu. Salona doluştular. Selamlaştılar, hatır sordular. Salondakiler yeni gelenleri, sanki birbirlerini uzun süredir görmemiş insanlar gibi sevinçle ve candan karşıladılar, ve de gülüştüler, hep bir ağızdan konuşmaya başladılar.

Salon, iri krinolinli elbiseler giyen ve eteklerinin altındaki dantelleri kelebekler gibi parıldayan genç kızlarla dolup taştı. Çevreye yepyeni ve güzel bir hava saçan bu genç kızların çoğu tombulca beyaz omuzlarını açıyorlardı. Danteller altında henüz gelişmekte olan göğüslerini gösteriyor, kollarında da umursamaz bir tavırla şallarını taşıyorlardı. Bileklerine kadife kurdelelerle ile bağladıkları pullu ya da boyalı, kuğu veya tavus kuşu tüylerinden yapılmış birer yelpazeleri vardı. Topuz yaptıkları saçlarını, tıpkı bir atın yelesini savurduğu gibi arkaya doğru savuruyorlardı. Sarı bukleli saçları, kulaklarındaki altın saçaklı küpelerle tam bir uyum içindeydi. Sırtlarındaki çok pahalı danteleler, ipekler ve onları süsleyen kurdeleler ablukayı delerek ithal edilmişti. Gururla sergiledikleri bu aksesuarlar, Yankeeler'e ceza anlamındaki bir hakaretti.

Kent'in bütün çiçekleri yalnızca Konfederasyon Başkanı'na sunulmamıştı. Genç kızlar küçük ve koku-

lu çiçekleri kendilerine ayırmışlardı. Kulakların arkasına sokulan çay kökleri, bukleli saçları çevreleyen yaseminler, gül tomurcukları, saten korselerin arasına saklanan meyve ağaçlarının çiçekli dalları göze çarpıyordu. Gece yarısına doğru, birer anı olarak verilecek olan bu çiçekler, haki elbiselerin ceplerinde belki de bir ömür boyu saklanacaktı.

Salon subay seliyle dolup taşıyordu. Scarlett bunların hemen hemen hepsine ya hastane koğuşlarında, ya da sokakta ve manevra alanlarında rastlamıştı.

Bu subayların üniformaları olağanüstü güzellikteydi. Pırıl pırıl yanan düğmeler, kol ve yakalarda çift sıra sırmalar... Bağlı oldukları alaylara göre pantolonlarının yanlarına konulan kırmızı, sarı, mavi şeritler... Kılıçlar şakırdıyor, pırıl pırıl parlıyordu... Kılıçlardan yansıyan ışıklar cilalı çizmelere vuruyordu... Mahmuzlar ses çıkarıyor, siyah çizmelere güzel bir görünüm veriyordu. Kimi subaylarda, altın ya da erguvan renginde boyun atkıları vardı. Bu manzara karşısında Scarlett'in kalbi gururla kabardı.

— Ne güzel adamlar! diye düşündü.

Hayran kaldığı subaylar, kız arkadaşlarıyla işaretleşiyorlar ve yaşlı hanımların ellerini öpmek için yerlere kadar eğiliyorlardı. Sarı ya da siyah bıyık ve sakallarına rağmen hepsi de birer delikanlıydı. Başlarındaki beyaz sargılar ya da boyunlarındaki atkılar yüzlerinin bakır rengiyle tezat oluşturuyorsa da hepsi de birer ilah kadar güzel ve mert insanlardı. Bazıları koltuk değneklerine dayanıyor, acılarını belli etmemeye özen gösteriyorlardı. Onlara eşlik eden genç kızlar böbürlenmekten geri kalmıyorlardı. Koltuk değneklerinden güç alarak seken askerler kendilerine yetişsinler diye özenle adımlarını yavaşlatıyorlardı.

Üniformalıların arasında, kolu siyah ipek atkıya geçirilmiş bir Loisianalı vardı. Bu askerin üstünde beyaz çizgili mavi yün pantolon, kırmızı ceket vardı. Kalabalığın arasında ekvatordan gelen acayip bir kuş gibi görünüyordu. Genç kızların göz kamaştıran elbiseleri-

ni, kendi zuhaf(*) üniformasının renkleriyle bastırıyordu. Kara kuru yüzünü bir maymun gibi buruşturan bu kişi Maybelle Merriwether'a talip olan Rene Picard'dı. Hastanelerdeki yaralılar arasında yürüyebilenlerin hepsi ile nekahet dönemini geçirenler ve izinli olan tüm askerler oradaydılar. Atlanta ile Macon arasında çalışan demiryolu görevlileriyle, posta, levazım ve hastane memurları da salondaydı. Bu durumdan en çok tertip komite üyesi olan hanımlar memnundular. Çünkü hastanelerine para akacaktı.

Sokaktan yavaş yavaş yürüyen bir bölük askerin ayak sesleriyle, arabacıların hayran hayran bağırışları duyuldu. Bir borazan çaldı. Sonra kalın bir ses şu emri verdi:

— Dağılın!

Bir süre sonra muhafız alayı mensuplarıyla milisler göz kamaştıran elbiseleriyle dar merdiveni çıktılar. Salona girdiklerinde, yerlere kadar eğilerek selam vererek, el sıkarak dört bir yana dağıldılar. Muhafız alayı, orduya katılmaktan memnun olan ve savaş sürdüğü takdirde gelecek yıl Virginia'da alacaklarına ant içen gençlerden kurulmuştu. Ama aralarında sakalı ağarmış olanlar da yok değildi. Herhalde bunlar biraz daha genç olmak için neler vermezlerdi. Yine de üniformalı dolaşmaktan ve cephede savaşan oğullarının kahramanlıklarını dinlemekten zevk duyuyorlardı. Milisler ise genç ve ihtiyarlardan oluşuyordu. Hatta bir hayli ihtiyar adamlar bile vardı. Genç milislerin arasında askere gidebilecek yaşta olanlar da bulunuyordu. Bunlar için dedikodu yapılıyordu. Hatta bunların niçin Lee ile beraber olmadıkları soruluyordu.

Salon bütün bu kalabalığı nasıl almıştı? Kısa bir süre önce görkemli görünen salon şimdi tıklım tıklımdı. Üstelik hava da sıcaktı. Yaz gecesinin kokusuna, kolonya, lavanta ve saç kremleriyle mumlardan yayılan defne kokuları karışıyordu. Salonun eski döşemesinden ince bir toz yükseliyordu.

(*) (Fransa'nın Afrika Ordusu piyade birliklerinde asker)

Böyle bir atmosferde ve böyle bir kalabalık arasından bir şey seçebilmek mümkün değildi. Orkestra şefi ihtiyar Levi de bu kalabalığın neşe ve coşkusuna ayak uydurmak için, Lorena'nın en iyi yerinde birden müziği kesti. Değneğiyle sehpaya vurarak orkestraya Güzel Mavi Buyruk havasını çaldırmaya başladı.

Şarkı yüzlerce kalbi bir anda etkiledi. Muhafız alayının borazancısı orkestraya yaklaştı. Arjantin havası yeri göğü inletmeye başladı. Herkes güzel duygulara kapılarak ürperdi.

Hurra!... Hurra!... Güney'in hakları adına hurra!...
Tek yıldızlı, güzel mavi bayrak adına hurra!...

İkinci dize birincisinden daha güçlü söylendi. Herkes gibi bu şarkıyı söyleyen Scarlett, arkasından Melanie'nin ince, saf ve borazanın kalpleri sızlatan melodisi kadar hazin sesini işitti. Arkasına döndü ve Melanie'yi gözleri kapalı, elleri göğsünün üstünde kavuşmuş olarak gördü. Gözlerinden inci gibi yaşlar akıyordu. Şarkı bitince gözyaşlarını sildi ve Scarlett'e acayip biçimde gülümsedi.

— Öyle mutluyum ki! Askerlerle o kadar övünüyorum ki ağlamaktan kendimi alamıyorum! dedi. Gözlerinde istek dolu bir alev parladı ve onun anlamsız küçük yüzünü bir anda olağanüstü bir güzelliğe kavuşturdu.

Şarkı herkesi etkilemişti. Bütün kadınlar sevdikleri erkeklere, aşıklar birbirlerine, anneler evlatlarına, karılar kocalarına döndüler. Hepsinin yüzünde aynı ifade, pembe ve buruşuk yanaklarında aynı gurur gözyaşları, dudaklarında aynı gülümseme, gözlerinde aynı yakıcı alev görülüyordu. En çirkin kadın bile bir erkeğe duyulan aşkın etkisiyle güzelleşirdi. Bu kadınlar erkeklerini seviyorlar, onlara inanıyorlardı. Belki de son nefeslerine kadar onlara güven duyup sadık kalacaklardı. Bu kadınlarla Yankeeler arasında haki elbiselerden oluşan bir sur yükselirken nasıl olur da onların başına bir yı-

kımı gelebilirdi? Dünya kurulalıdan beri böyle cesur, böyle kahraman, böyle soylu, böyle yumuşak başlı erkeklere rastlanmış mıydı?

Zafer onların can verdikleri haklı ve yasal davalarına gülmekten başka ne yapabilirdi?

Bu dava öyle kutsaldı ki, kadınlar da bunu erkekler kadar seviyor, buna dört elle sarılıyor, canlarını feda ediyorlardı. Bu kutsal dava kadınların akıllarından bir an olsun çıkmıyor, hakkında hayaller kuruyorlardı. Erkeklerinin can vermelerini bile sessizce karşılamaya hazırdılar. Savaş alanlarında kocalarının kahramanca taşıdıkları bayraklar gibi, yas elbiselerini ölene kadar gururla taşıyabilirlerdi. Kalpleri gururla, coşku ile kabarıyordu. Konfederasyon'un yıldızı en üst noktadaydı.

Çünkü zafer yakındı. Stonewall(*) Jackson'ın elde ettiği başarılar ve Yankeeler'in Richmond çevresindeki yedi gün süren çarpışmalardan sonra uğradıkları bozgun, güneyin zaferini müjdeliyordu. Zaten başta Lee ve Jackson gibi generaller bulunduktan sonra savaşın başka bir sonuç vermesi mümkün olabilir miydi? Bir zafer daha kazanılsa Yankeeler diz çöküp af dileyeceklerdi. Sonuçta herkes atlarının üstünde başları dik evlerine dönecek, ailesine ve yakınlarına kavuşacaktı.

Ne var ki her yuvada boş yerler, babalarını sonsuza kadar göremeyecek yavrular, Virginia ve Tennessee dağlarındaki geçitlerde meçhul mezarlar bulunacaktı. Böyle kutsal bir davanın zaferini ödemek için bu da pek pahalı bir şey sayılmazdı. Kadınlar ipek bulmakta çok zorlanıyorlardı. Çay ve şekere ise rastlamak pek mümkün olmuyordu. Yokluklara göğüs gerilirken bunlar için birçok şaka ve espri de yapılıyordu. Açıkgöz kişiler ablukaya rağmen bu maddeleri Yankeeler'in gözlerinin önünden geçirerek ithal etmeyi başarıyorlardı. Bir süre sonra Raphael Semmes ile Birlik'ten yana olanların donanmalarına Yankeeler'in topları yerleştirilecekti.

(*) (Sur anlamına gelen Stonewall, General Jackson'a verilen lakaptı)

Bu arada İngiltere de Konfederasyon'un yardımına koşmak üzereydi. Çünkü pamuk bulamayan iplik fabrikalarında tezgahlar durmuş, binlerce kişi işsiz kalmıştı.

Ayrıca İngiliz soyluları da Konfedereler'e karşı doğal bir sevgi besliyordu. Bunlar dolar meraklısı olan Yankeeler'e karşı nefret duyuyorlardı. Seçkin bir toplantıda bulunmak Scarlett'in kalbini heyecanla çarpdırmıştı. Fakat çevresindekilerin yüz ifadelerini anlayamamasına rağmen, onları görünce neşesi yavaş yavaş kaçmaya başladı. Bütün kadınlarda onun duyumsayamadığı bir coşku vardı. Bu durum onu hem şaşırtı, hem de üzdü. Şimdi salon ona kısa bir süre öncesine kadar güzel gelmiyor, genç erkekleri de eskisi kadar çekici bulmuyordu. Kısacası bu dava uğrunda bütün yüzlerde görülen coşku, ona tam anlamıyla... Evet tam anlamıyla budalaca görünüyordu.

Sonunda bu kadınların gururlarını ve dava uğrundaki özveri isteklerini paylaşmadığını anladı. Dehşete kapılan bilinci ona; "Hayır hayır! Böyle şeyler düşünmeniz doğru olmaz... Hata yapıyorsunuz... Günaha giriyorsunuz..." demezden önce, o bu davanın kendisince bir anlamı olmadığını anladı. Kadınların bu konudan coşkuyla söz etmeleri Scarlett'in canını sıktı. Ona göre davanın kutsal bir yanı yoktu ve savaş da kutsal bir duruma dönüşmüyordu. Savaş insanları gereksiz yere öldüren ve lüks eşyaların bulunmasını güçleştiren bir yıkımdan başka bir şey değildi. Örgü örmekten, pansuman bezi kesip katlamaktan, yaralar için sargılar yapmaktan parmakları ağrıyordu. Hastane de canına tak etmişti artık... Kangren kokusu duymaktan içi dışına çıkmıştı. Yaralıların da inlemelerine dayanacak durumda değildi. Çökmüş insanların harap yüzlerinde okunan ölüm, artık onu korkutuyordu.

Aklından geçirdiği bu düşüncelerin yüzüne yansımasından çekinerek çevresine ürkek ürkek baktı. "Tanrım bu kadınların duyduklarını neden ben de duyamıyorum" diye düşündü. Kadınların hepsi de manen

ve maddeden bu dava uğrunda canlarını vermeye hazırdı.

Bir gün Scarlett'ten kuşkulanacak olurlarsa... Hayır hayır! Onun içini okuyacak kimse yoktu. Hiç kimsenin de bir şey bilmemesi gerekliydi. O da bu dava uğrunda ateşli görünmeliydi. Elinden gelmemesine rağmen gurur duymaya çalışmalıydı. Konfedere subayının dul karısı gibi hareket etmeli ve madem kocası bu dava uğrunda can vermişti, o da kocasına fazla acımamalıydı.

"Tanrım neden bu seven kadınlardan bu kadar farklıyım ve bu kadar uzağım!" diye düşündü. Bir kimseyi ya da herhangi bir şeyi özveriyle asla sevemeyecekti. Herkesten ayrı yaşamanın verdiği acıyı duyuyordu. Oysa eskiden kendini hiç yalnız hissetmemişti.

Önce, onu acı içinde kıvrandıran bu düşünceleri yok etmek ya da susturmak istedi. Ama buna samimiyeti engel oluyordu. Eğlencenin sürdüğü ve onun Melanie ile birlikte tezgahın önünde birikenlerin isteklerine cevap vermeye çalıştıkları sırada kendini haklı gösterecek sebepler aradı.

Bütün kadınlar vatanseverlik konusundaki davranışları ve gürültüleri ile bir aptaldan ya da bir deliden farksız değildiler. Ya erkekler!... Evet onlar da kesin darbe ve devletler hukuku gibi laflarla kadınlardan geri kalmıyorlardı. Yalnız o, evet yalnız Scarlett O'Hara Hamilton sağduyuya ve sağlam bir İrlandalı kafasına sahipti. Dava uğrunda gülünç olmak niyetinde değildi. Gerçek duygularını ortaya koyacak kadar aptal da değildi.

Durumu pratik olarak görecek kadar düşünme yetisine sahipti. Bu davayla ilgili duygularını hiç kimse bilemeyecekti. Gerçekten ne düşündüğünü bilseler o sırada toplantıda bulunanların şaşkınlıkları kim bilir nasıl olurdu? Orkestranın bulunduğu yere çıkıp halka, "herkesin pamuk ipliği üretmek üzere evine dönmesi ve düzenlenecek yeni toplantılarda sevgilisine güzel görünmek için şık elbiseler yapılması gerektiğini

söylese" orada bulunanlar kimbilir ondan ne kadar nefret ederlerdi?

Bir an düşüncelerinin doğruluğuna inanarak sakinleşti. Ama yine de salondakilere nefret dolu bakışlar fırlatmaktan kendini alamadı. Mrs. Merriwether'in söylediği gibi Mac Lure hemşirelerinin tezgahına ne bakan oluyor, ne de uğrayan... İşte bu yüzden de Scarlett sürekli olarak neşe içindeki halkı izleme fırsatı buluyordu. Melanie onun neşesiz halini farketti. Ama bu durumun Charles'ın yokluğunun verdiği acıdan ileri geldiğini sanarak bir şey söylemedi. Aksine tezgahın üzerindeki eşyayı, daha fazla dikkat çekmek için düzeltmeye başladı. Melanie tezgahı düzenlerken, yengesi biraz ötede oturuyor ve üzgün üzgün önüne bakıyordu. Davis ile Stephens'in portrelerinin çevresine ve altına konulan çiçekler bile Scarlett'e acı veriyordu.

Kendi kendine alaylı bir tavırla;

— Gören de bir mihrap sanacak! dedi. Gösterilen saygıya bakılırsa bunların da Hıristiyanlıkta kutsal sayılan kişi ve yerlerden farkları yoktu.

Birden günah işlediğini anladı. Korktu ve Allah'tan af dilemek için haç çıkarmak istedi. Ama kendisini tam zamanında frenledi. Vicdanı ile yaptığı sessiz konuşma sırasında;

— Sanki doğru değil mi? dedi. Herkes onlara azizler gibi davranıyor. Oysa onlar da bizim gibi birer insan. Ayrıca o kadar da çirkinler ki...

Stephens güzelleşmek için bir şey yapamazdı. Çünkü doğduğu sırada kötürümdü. Oysa Davis... Scarlett onun kibirli yüzünü, kazılmış bir akik taşı kadar net hatlarını inceledi. Onu en çok kızdıran şey Davis'in keçi sakalı oldu. "Erkeklere yaraşan traşlı ya da bıyıklı bir yüzdür" diye düşündü.

Yeni bir milletin bütün yükünü ve sorumluluğunu üzerinde taşıyan bu adamın yüzündeki zeka ve iradeyi görmemişti. Kendi kendine;

— Çenesindeki bu birkaç tel sakalı ne yapacaktı sanki? diye sordu.

Scarlett mutlu değildi. Eğlencenin tam ortasında bulunuyor, fakat eğlenceye katılamıyordu. Salondakiler arasında kocasız ve dostu olmayan tek kadındı. Oysa bugüne kadar her toplantının odak noktası olmuştu. Doğrusu felek haksızlık ediyordu. Çünkü henüz on yedi yaşında güzel bir kadındı. Ayaklarını salonun eski döşemesinin üzerinde kaydırıyor, zıplamak ve dans etmek istiyordu.

Yaşı onyedi olmasına rağmen kocası Oakland Mezarlığı'nda, yavrusu da beşiğindeydi. Herkes de onu mutlu sanıyordu. Endamı orada bulunan genç kızlardan daha ince, daha güzeldi. Gerdanı herkesinkinden daha beyazdı. Ayaklarının küçüklüğüne denecek söz yoktu. Onu Charles'ın mezarının yanına gömmeli ve mezar taşına da şunları yazmalıydı: "... Ve sevgili eşi"

Dans ve flört edecek kadar genç, evli kadınların yanına oturup genç kızları çekiştirecek kadar da ihtiyar değildi. Dul kalmayı hak etmiş bir yaşa da sahip değildi. Ona göre dullar o derece yaşlanmış insanlar olmalıydı ki dans ve flört etme istekleri çoktan ölmüş bulunmalıydı. Hayır hayır, orada namuslu ve şefkatli bir eş, on yedi yaşında örnek bir dul sıfatıyla beklemesi ona hiç yaraşmıyordu. Tezgahını ziyarete gelen güzel delikanlıların karşısında gözlerini yere indirmesi, sesini kısması hiç de doğru değildi.

Atlanta'nın tüm genç kızları kendilerine kur yapacak birer erkek bulmuşlardı. Bunların en çirkini bile sanki klasik bir güzelliğe sahipmiş gibi davranırdı. İşin en acı yanı da hepsinin üzerinde çok güzel tuvaletlerin bulunmasıydı. O ise desensiz, sık dokunmuş siyah bir kumaştan yapılma elbisesi içinde bir kargaya benziyordu. Bu elbise boynuna ve bileklerine kadar kapalıydı ve üzerinde de annesinin akik broşundan başka ne bir süs, ne de bir takı vardı. Zavallı Scarlett, sıska ve çirkin kızların çakı gibi delikanlıların kollarında gugukkuşu gibi dolaştıklarını görmeye mahkumdu. Bütün bunlar Charles Hamilton'un kızamığa yakalanması ve kahramanca ölmesini bilememesinden kaynaklanıyordu.

Scarlett isyan etti ve dirseklerini tezgaha dayadı. Oysa dadı ona dirsekler bu biçimde masaya dayanarak otururşa buruşukluklar oluşacağını ve kötü bir görünüm ortaya çıkacağını belki yüz kez söylemişti. Fakat bu uyarı artık onun umurunda değildi. Çünkü kollarını gösterecek zamanın hiç gelmeyeceğini biliyordu. Önünden geçen tuvaletli genç kızlara öfke dolu bakışlar fırlatıyordu. Üzerleri işlemeli ipekliler, volanlar, siyah kadifelerden yapılan küçük kurdelelerle süslü pembe satenler, açık mavi canfesler, geniş etekler, şelale gibi düşen danteller, hoş kokulu çiçekler, açık gerdanlar ve omuzlar... Maybelle Merriwether kendisine kur yapan adamın kolunda tezgaha doğru ilerledi. Sırtında son gemiyle Charleston'dan getirilen yeşil elma renginde bir pamuk tül vardı. Maybelle elbisesi içinde öyle gösterişli ve caka ile yürüyordu ki gören küçük dağları onun yarattığını sanırdı.

Scarlett öfke ve kıskançlığından;

— Bu elbise içinde olmayı ne kadar çok isterdim, dedi içinden. Maybelle bir inek gibi şişman. Bu yeşilse tam bana gider. Gözlerime de öyle uygun düşerdi ki... Esmerlerin bu rengi seçmelerine akıl erdiremiyorum doğrusu. Onları yemyeşil yapıyor. Küflenmiş peynir gibi oluyorlar. Üzerimdeki yas elbisesini çıkardıktan sonra da bu renk bana haram olacak öyle mi? Evet, haram olacak, evlenmenin bir yolunu bulsam bile haram olacak! Hayatımın sonuna kadar gri, kahverengi, ya da iğrenç mor elbiseler giymem gerekiyormuş.

Scarlett bir süre bu haksızlıkları düşündü. Eğlence ve güzel elbiselerin, dans ve flört etme zamanı ne kadar da çabuk geçmişti. Demek hayat yalnızca birkaç yıl sürüyordu. İşte bu kısa süre içinde genç kız evleniyor, koyu renk elbiseler giyiyor, doğumlar yaparak vücudunun biçimini bozuyordu. Bir eğlencede ya da baloda evli kadınlarla birlikte oturuyor ve ancak kocasıyla ya da ayaklarına basan ihtiyarlarla dans edebiliyordu. Bu kurallara uymayacak olursa öteki kadınlar onun hakkında kötü sözler söylerler ve zavallı kadın

saygınlığını yitirir, ailesini de parmakla gösterirlerdi.

Genç bir kızın güzelleşme ve erkeklerin hoşuna gitme sanatını öğrenmek için bütün gençliğini feda etmesine rağmen ilerideki günlerde bundan ancak bir ya da iki yıl yararlanabildiğini görmek yürekler acısı bir şeydi. Scarlett, annesi ile dadının kendisine verdikleri terbiyeyi düşündü. Sonunda hayatın bütün aşamalarında edindiği deneyimlerden kendisinin mükemmel ve tam anlamıyla olgun bir kadın olduğunu anladı. Annesi sınırları çizilmiş birtakım kurallardan ibaretti. Bunlara uyulduğu takdirde insan kesin olarak çektiği külfetin karşılığını elde ediyordu.

İhtiyar kadınlara kibar, saf ya da çok akıllı görünmemek gerekirdi. Çünkü gözleri cam gibi parıldayan bu ihtiyarlar, genç kızları kedinin ciğeri beklediği gibi bekliyorlar ve en önemsiz bir söz ya da davranış sapması olduğu zaman hemen üzerlerine atılıyorlardı.

İhtiyar erkeklere ise daha değişik davranılmalıydı. Bu bunakların kendini beğenmiş karakterlerini gıcıklamak için korkusuz, geveze ve biraz da işveli olmak gereklidir. Çünkü böyle davranışlara muhatap olan ihtiyar erkekler gençleşiverirler. O zaman onlar dinçleştiklerini sanarak yanağınızı sıkarlar ve size afacan bir kız olduğunuzu söylerler. Bu durumda daima kızarmak ve utanmak gerekir. Eğer böyle yapılmazsa onlar yanaklarınızı ağızları sulanarak daha fazla ve sıkça sıkarlar. Sonra oğullarına da sizin ahlaksız bir kadın olduğunuzu söylerler.

Kadınlar ve genç kızlarla aranızdan su sızmaması gerekir. Onlarla her karşılaştığınızda öpüşmeniz de şarttır; hatta günde on kez olsa bile... Hoşunuza gitmese de onları kucaklamalı ve onların da sizi kucaklamalarına izin vermelisiniz. Pek gerçek olmasa da elbiselerine ve çocuklarına hayran kaldığınızı söylemelisiniz. Yeri gelince genç kızlara aşık olan delikanlılardan söz ederek onlara umut vermelisiniz.

Ve hepsinden önemlisi aynı onlar gibi yapmalısınız: Düşündüklerinizi kesinlikle söylememelisiniz.

Bir başka kural da, genç kadınların kocalarıyla karşılaştığınızda onları tanımamazlıktan gelmenizdir. Onlar eskiden reddettiğiniz talipleriniz ya da hoşunuza giden kişiler olsa bile... Çünkü bir genç kadın, genç kocalara karşı nazik davranacak olursa hemen "kötü niyetle konuşuyor" damgasını yer ve saygınlığını yitirir.

Gelelim delikanlılara... Burada kural tamamen değişiktir. Onlara bakarak belli belirsiz gülebilirsiniz. Delikanlılar neden güldüğünüzü anlamak için yanınıza sokulurlar. Siz bir açıklama yapmak zorunda olmadığınız gibi, bu sefer kahkaha atarak gülmekte de serbestsiniz. Gözlerinizle onlara birçok vaatte bulunursunuz. Bu da onları sizinle başbaşa kalmak için çare aramaya tahrik eder. İçlerinden biri amacına ulaşıp sizi öpmeye kalkıştıysa siz gücenebilir ve hatta bir hayli kızabilirsiniz. Bu delikanlılar her çareye başvurup ikinci kez öpmeye de çalışırlar. (Gerçi Ellen ile Dadı Scarlett'e bunu öğretmemişlerdi, ama o bunun iyi sonuçlar verdiğine tanık olmuştu.) İşte o zaman ağlarsınız, sızlamaya başlarsınız. Kendinizi bir kaza sonucu öptürdüğünüzü ve bundan sonra size saygı göstermeyeceğini söylersiniz. Çoğunlukla delikanlı mendiliyle gözyaşlarınızı kurular ve sizinle evlenmek ister. Bunu size saygıda kusur etmediğini kanıtlamak için yapar.

Bir de şu var. Off! Delikanlılarla yapılacak o kadar çok şey var ki... Scarlett bunların hepsini biliyordu. Yandan uzunca bir bakış... Yelpazenin altından hafif bir gülümseme... Pelerinin bir kampana biçimini alması için kalçanın hafifçe çalkalanması... Gözyaşı dökmek... Kahkaha atmak... Övmek... Tatlı dilli olmak... İşte bu fettanlıklar kesin olarak erkeği alt ederdi. Ama Ashley hariç!

Bütün bu aşk oyunlarını öğrenmek, bunlardan belirli bir süre istifade etmek ve sonsuza kadar bırakmak neye yarardı? Hiç evlenmemek ve sürekli olarak güzel bir yeşil elbise giymek ve size kur yapan güzel erkeklerin arasında bulunmak ne şahane olurdu? Fakat bu durum çok sürerse sonuç pek parlak olmazdı. Herke-

sin sahte bir acıyışla "zavallı küçük" dediği Wilkes India'ya da benzemek vardı. Evet, evlenmek ve hiç eğlenilmese bile onurunu korumak daha hayırlı bir işti.

Tanrım, hayat ne kadar belirsizliklerle doluydu! Neden Charles ile evlenmek gibi aptalca bir iş yapmış ve on altı yaşındayken hayat kitabını kapatmak zorunda kalmıştı?

Scarlett'in isyan ve pişmanlık dolu hayalleri, salonda bulunanların birden kaynaşmalarıyla kayboldu. Herkes duvar diplerine çekildi. Kadınlar elbiselerinin bir kazaya uğramasını önlemek için eteklerini topladılar. Yukarı çekilen eteklerin altından kilotların fırfırlı paçaları görünüyordu. Scarlett ayaklarının ucuna basarak yükseldi. Milis yüzbaşısının sahneye çıktığını gördü. Subay birkaç kısa emir verdi ve askerler hemen sıraya girdiler. Birkaç dakika süren ve alınlarını terleten sıkı bir talim yaptılar. Salonun dört bir yanından "bravo" sesleri yükseliyordu.

Scarlett de herkes gibi askerleri alkışladı. Talim bittikten sonra askerler punç ve limonata ikram edilen tezgahlara doğru dağıldılar. O dava uğrunda besleyeceği sahte coşkuyu daha sonra göstermek yerine hemen faaliyete geçmeyi daha uygun buldu ve Melanie'ye dönerek:

— Ne güzel delikanlılar değil mi? Onları burada görmek bile insanın göğsünü kabartıyor, dedi.

Melanie, tezgahın üstüne örgü işi eşyaları yerleştiriyordu. Bir hayli meşguldü, farkında olmadan yüksek sesle konuştu:

— Haki üniformayı Virginia'da taşıyacak olurlarsa bir kat daha güzel olacaklar!

Oğulları milis bölüğünde bulunan birçok kadın uyarı anlamı taşıyan bu sözü işitmişti. Mrs. Guinan mosmor oldu, kısa bir süre sonra da sarardı. Çünkü sevgili Willie'si de milis bölüğündeydi.

Scarlett, Melanie'nin böyle bir söz söyleyeceğini tahmin edememişti; çok şaşırdı.

— Canım Melly ne diyorsun Allahaşkına?

— Scarlett, sen de çok iyi biliyorsun ki haksız değilim! Gençlerden ve ihtiyarlardan söz etmiyorum. Ama şimdi bu salonda eli silah tutabilecek yüzlerce delikanlı var. Bugün yapılacak tek iş de silaha sarılmaktır.

Scarlett, bunu hiç düşünmemişti.

— Fakat!... Şey!... diye söze nereden başlayacağını bilemedi. Burada da bir miktar askerin kalması gerekmez mi?

Willie Guinan, Scarlett'e çocuğunun Atlanta'da kalmasına bir sebep uydurmak için şöyle söylemişti:

— Devleti istilacılara karşı koruyacak bazı askerlerin burada kalması gerekir görüşündeyim.

Melanie soğuk bir tavırla ve aynı anda milislere de anlamlı biçimde bakarak cevap verdi:

— Bizi kimse istila etmemiştir! Etmeyecektir de... Zaten kendimizi istilacılara karşı korumanın da tek yolu vardır: Yankeeler'i gidip Virginia'da ezmektir. Milislerin zencilerin ayaklanmalarını önlemek için burada kaldıkları konusunda uydurulan hikayelere gelince... Bütün bunlar saçmalıktan başka bir şey değildir. Ben hayatım, bu kadar aptalca bir şey görmedim doğrusu... Halkımız niçin ayaklansın ki? Alçaklar için iyi bir sebep doğrusu!... Bu konuda bahse girerim. Her devlet, milislerini Virginia'ya gönderse bir aya kalmaz bütün Yankeeler'in başları ezilir. İşte bu kadar basit!

Scarlett daha da şaşırdı:

— Melly canım!

Melanie'nin siyah ve çekici gözleri öfkeden parlıyordu.

— Kocam savaşa gitmekten korkmadı. Seninki de... Birlikte can vermelerini isterdim. Ahh, affedersin cicim, yüreğim birden katılaştı... Ne söylediğimi bilmiyorum.

Özür dileyen bir tavırla Scarlett'in elini tuttu. Scarlett bakışlarını onun üzerine dikti. O sırada Charles'ı değil, Ashley'yi düşünüyordu. Ölmek gerektiği takdirde... Başını çevirince Doktor Meade'nin tezgaha yaklaştığını gördü; ona gülümsedi.

Doktor Meade:

— Yavrularım, buraya geldiğiniz için sizlere teşekkür ederim. Burada görev almak için ne gibi zahmetlere katlandığınızı çok iyi biliyorum. Fakat elden başka bir şey gelmiyor. Dava uğrunda her şey geçerli... Sonra size bir sır söylemek isterim. Hastaneye para kazandıracak bir sürpriz hazırladım. Ama korkarım ki kadınların hoşuna gitmeyecek.

Birden durdu, kırçıl sakalını çekiştirerek uzun uzun güldü.

— Söyleyin Allahaşkınıza! Ne imiş bu sürpriz?

— Son sözlerimle ne demek istediğimi anlamanız gerekirdi. Yavrularım, düşünürler beni bu kentten kovacak olurlarsa beni siz savunursunuz. Kısacası hastane hakkında... Göreceksiniz... Bakın şimdiye kadar böyle bir şey yapılmadı.

Sözlerini bitirdikten sonra biraz caka satarak köşede oturan kadınların yanına gitti. Doktor gider gitmez iki ihtiyar adam tezgaha gelerek on metre dantel istedi. Scarlett, "buraya hiç erkek uğramadığına göre böyle ihtiyarların gelmesi de yine iyi bir şeydir" diye düşündü. Sonra istenilen danteli ölçmeye başladı. O siparişle meşgul olurken ihtiyarlardan biri de onun çenesini okşuyordu. Danteli aldıktan sonra bu iki ihtiyar birlikte büfeye gitti. Daha sonra tezgaha başkaları geldi. Scarlett ile Melanie'nin tezgahları; kahkaha ile gülen Maybelle Merriwether'ın, alaylı sözleri duyulan Fanny Elsing'in ve herkesi gülmekten kırıp geçiren Whiting hemşirelerininki kadar rağbet görmüyordu. Melanie erkeklere satıcı bir kız gibi gayet sakin bir biçimde hizmet ediyor, öteberi satıyordu. Yengesi Scarlett de ondan farklı değildi.

Salonda bulunanlar arkası kesilmeyen sorular sorarak, gevezelik ederek ve durmadan eşya alarak bütün tezgahların önünü doldurmuşlardı. Ama Scarlett ile Melanie'nin tezgahlarının önü kalabalık değildi. Birkaç müşteri geldi. Onlar da Ashley ile üniversitede tanıştıklarından, onun askeri yeteneğine hayran olduk-

larından, Charles'ın zamansız ölümünün Atlanta için bir kayıp olduğundan söz ettiler.

Bu sırada orkestra çok neşeli ve sürükleyici bir şarkı olan "Johny Booker Bu Zenciye Yardım Et" adlı parçayı çalmaya başladı. Scarlett avazı çıktığı kadar bağırmak, dans etmek istiyordu. Bu istek, onun içinde kaynayıp duruyordu. Ayaklarıyla tempo tutmaya başladı. Gözleri şimşek gibi çakıyordu. Onun karşısında, salonun yan tarafında toplantıya yeni gelen bir adam ayakta duruyordu. O, Scarlett'i görünce çok şaşırdı. Asi kadının şimşek çakan gözlerini ve çatık yüzünü incelemeye başladı. Sonra kendi kendine gülümsedi. Çünkü bu gözlerde ve bu yüzde herhangi bir erkeğin anlayabileceği bir çağrı ifadesi vardı.

İri yapılı bir adamdı. Boyu, salondaki subaylardan daha büyüktü. Geniş omuzları, insanı güldürecek derecede küçük ayakları vardı. Frakının simsiyah ceketi, ince gömleğinin önlüğü ve pantolonunun zarif kesimi yüzündeki anlamla ters düşecek biçimde garipti. Çünkü giyimine çok özen göstermişti. Dikkat çekici elbisesinin altında, zarifliğine rağmen tehlikeli bir kuvvete sahip bir vücut gizliydi. Kara kehribar rengindeki saçları ve pek az bırakılmış siyah bıyıklarıyla herkes onu bir yabancı sanırdı. Şehvet duygularına sahip ve eğlenceye düşkün bir kişi gibi görünüyordu. Onu ilk görüşte böyle değerlendirenler tahminlerinde yanılmazlardı. Kendine olan güveni, ona küstahlığa varan bir görüntü veriyordu. İçlerinde şeytanın ışığı yanan cüretkar gözlerini Scarlett'in üstüne dikti. Öyle garip bir şey oldu ki, kadın kendisine dikkatle bakıldığını anlayınca gözlerini ona doğru çevirdi.

Scarlett'in hafızasındaki anıların çanları çalmaya başladı. Fakat birkaç saniye bu adamın kim olduğunu anımsayamadı. Ama aylardan beri kendisiyle ilgilenen ilk erkek o olduğu için ona gülümsedi. Adam eğildi, o da bir reveransla karşılık verdi. Doğruldu ve birden çevik adımlarla Scarlett'e doğru yürümeye başladı. Scarlett, o anda dehşet içinde kaldı; elini ağzına götürdü.

Evet, şimdi onun kim olduğunu biliyordu.

Scarlett şaşkınlıktan felç olmuş gibiydi. Adam kalabalığın arasından kendine yol açmaya çalışıyor ve ona doğru ilerliyordu. Scarlett kaçmak ve limonata dağıtılan salona geçmek istedi; fakat elbisesi tezgahın iyi çakılmamış bir çivisine takıldı. Elbiseyi çividen kurtarmak için bir hayli uğraştı, sonunda elbisenin kumaşını yırttı. Fakat adam onun yanına gelmişti.

O:

— İzin verir misiniz? dedi ve elbisenin eteğini çividen kurtardı. Beni tanıyacağınızı kesinlikle ummuyordum. Miss O'Hara!

Olgun bir adamın sesiyle yapılan bu konuşma sıcak olduğu kadar, kulağa hoş geliyordu. Charleston şivesiyle çok uyumlu biçimde konuşuyordu. Ashley'nin evindeki kütüphanede başına gelenleri anımsayan Scarlett utancından kızardı. Ona, yardım dileyen bir tavırla baktı ve hayatında şimdiye kadar gördüğü gözlerin en siyahını gördü. Bu gözler acımasız olduğu kadar da neşe içinde yüzüyordu. Dünyada bunca insan varken; felek bu tehlikeli adamı, genç kızları iğfal eden bu alçağı, Ashley ile aralarında geçen konuşmayı gizlenip dinleyen ve kendisine sosyete kadını olmadığını söyleyen bu soysuzu ne diye karşısına çıkarıyordu? Onun sesini duyan Melanie döndü ve işte o zaman Scarlett belki de hayatında ilk kez görümcesi olduğu için Allah'a şükretti.

Melanie hafif bir gülümsemeyle:

— Siz... Mister Rhett Butler değil misiniz? Size bir yerde rastlamıştım ama... dedi ve elini uzattı.

Erkek eğilerek Melanie'nin elini öptü:

— Nişan töreninizin mutlu gününde sanırım! Bendenizi anımsadığınız için çok teşekkür ederim.

— Charleston'dan bu kadar uzakta ne ile meşgul oluyorsunuz Mister Butler?

— İşler, Mrs. Wilkes! O kadar usandırıcı işler ki... Bundan sonra kentinizi sık sık ziyaret edeceğimi umuyorum. Yalnızca ithalatla değil, ithal edilen eşyanın da-

ğıtımıyla da uğraşmak gerekiyor.

Melanie alnını buruşturarak kısa bir süre düşündükten sonra,

— İthalat mı? diye sordu ve birden anladı. Demek ablukayı kırarak dillere destan olan Yüzbaşı Butler sizsiniz öyle mi? Her genç kızın üstünde sizin getirdiğiniz elbiseler var. Scarlett sen bu işi çok çekici bulmuyor musun? Fakat şekerim, senin neyin var? İyi değil misin? Otur şuraya...

Scarlett; bir sandalyeye oturdu. Oturmadı da adeta çöktü. Öyle derin derin soluyordu ki, korsesinin patlamasından korktu. "Tanrım ne müthiş şey!" diye düşündü. Bu adama tekrar rastlayacağını aklından bile geçirmemişti. Butler, tezgahın üstünden Scarlett'in yelpazesini alarak zavallı kadını yelpazelemeye başladı. Bu işi ciddi ve nezaketle yapıyor görünüyordu. Ama gözleri gerçeği ortaya koyuyordu.

— Doğrusu burası çok sıcak! dedi. Miss O'Hara kendilerini iyi hissetmemekte çok haklı. Sizi pencerenin önüne kadar götürebilir miyim?

Scarlett çok sert biçimde cevap verdi:

— Hayır!

Melanie, onun bu davranışı karşısında yerinden fırladı ve;

— Artık ona O'Hara demiyorlar! Mrs. Hamilton diyorlar. Bundan sonra ben ona bir kızkardeş gibi bakacağım, diyerek açıklama yapmak gereğini duydu. Sonra Scarlett'e şefkatle baktı. Yüzbaşı Butler'ın yüzünde beliren anlam karşısında Scarlett boğulacağını sandı.

Butler kurnazca eğilerek;

— Şuna inanıyorum ki, iki kibar hanım için bu mükemmel bir şeydir! dedi.

Gerçi bütün erkekler bu düşüncede oluyorlardı; ama Scarlett, Butler'ın sözlerindeki gizli anlamı hissetti.

— Öyle sanıyorum ki eşleriniz bu akşam buradaki eğlenceye şeref veriyorlardır. Onlarla görüşebileceğime cidden çok memnunum.

Melanie gururla başını kaldırarak;

— Benim eşim Virginia'dadır, dedi. Charles ise... dedikten sonra konuşmasını kesti.

Scarlett kesin bir tavırla ve her sözcüğü açık bir biçimde söyleyerek:

— Karargahta öldü! dedi.

Sonra "bu adam defolup gitmeyecek mi?" diye düşündü. Melanie hayret içinde kalmıştı, yengesine baktı. Yüzbaşı da üzüntüsünü bildirir bir harekette bulundu.

— Hanımlar sorduğuma pişmanım! Affınızı rica ederim. İzin veriniz de bir yabancı, sizi teselli için vatan uğrunda ölmenin sonsuza kadar yaşamak olduğunu söylesin.

Melanie, gözlerinden yaşlar akarken ona gülümsedi. Scarlett ise içini bir kin ve öfkenin kemirdiğini hissetti. Butler böyle durumlarda, terbiye görmüş herhangi bir adamın yapacağı gibi zarif bir düşüncede bulunmuşsa da söylediklerinin bir sözcüğüne bile inanmıyordu. Scarlett ile alay ediyordu. Melanie de, Butler'ın içini okuyamayacak kadar aptaldı.

Scarlett birden dehşet içinde "Allah kimseye bir başkasının içini okumayı öğretmesin!" diye dua etti. Bu adam, "hakkımdaki bütün bildiklerini söyler mi acaba?" diye düşündü. Kuşkusuz pek kibar bir adam değildi. Scarlett ona baktı ve alt dudağını büküşünden, yelpazeyi sallayışından sahte bir acı duyduğunu anladı.

Butler'ın bakışı Scarlett'e cesaret verdi ve bütün kuvveti bir kin haline dönüştü. Elinden yelpazeyi öfkeli bir biçimde aldı. Sonra sert bir tavırla;

— Ben çok iyiyim! dedi. Saçlarımı boş yere bozmayın!

— Canım Scarlett! Yüzbaşı Butler siz onun kusuruna bakmayın. O... O zavallı Charlie'nin adını işitince kendinden geçiyor, bilincini kaybetme noktasına geliyor... Zaten buraya gelişimiz de hiç doğru olmadı ya! Sırtımızdaki yas elbiselerini henüz çıkarmadık... Za-

vallı yavrucağın hakkı da yok sayılmaz. Bütün bu eğlence, müzik, hatta gürültü Scarlett'in sinirlerini altüst etti.

Butler gayet ağırbaşlı hareket ederek;

— Anlıyorum, dedi. Melanie'ye döndükten sonra sevimli ve üzgün gözlerinin en derin noktasını görmek istercesine baktı. Birden yüzündeki ifade değişti. İradesi dışında tasalı yüzünde saygı izleri belirdi:

— Öyle sanıyorum ki, siz çok sabırlı bir kadınsınız Mrs. Wilkes!

Scarlett nefret içerisinde "benim hakkımda ise bir şey söylemiyor" diye düşündü.

Melanie, bu sözlerin neden olduğu şaşkınlık sonrası gülümsedi.

— Rica ederim Yüzbaşı Butler! Yönetim kurulunun bizden de yardım istemesi pek doğal değil mi? Bir yastık yüzü mü? Şu çok güzeldir. Üzerinde de bayrak var.

Melanie tezgahının önünde duran üç erkeğe döndü. Bir an Yüzbaşı Butler'ın nazik davranışlarını düşündü. Tezgahın altına konan tükürük hokkasıyla etekliğinin arasında bir temizlik bezinin olmasını istedi. Çünkü erkekler, tükürük hokkasına iyi nişan almakta silahları kadar başarılı olamıyorlardı. Tekrar yeni müşteriler geldi. Melanie bu defa Yüzbaşı Butler'ı, Scarlett'i ve tükürük hokkasını da unutmuştu.

Scarlett ise yuvarlak sandalyeye oturmuş, yelpazelenip duruyordu. Başını kaldırmaya cesareti yoktu. O Yüzbaşı Butler'ın bir daha inmemek üzere geminin güvertesine dönmesini çok istiyordu.

— Eşiniz öleli çok oluyor mu?

— Aşağı yukarı bir yıl kadar.

— Uzun zamandan beri mi evliydiniz? Çok soru sorduğum için beni bağışlayınız. Çünkü uzun süredir burada bulunamadım.

Scarlett biraz sinirlenerek cevap verdi:

— İki aydır!

Yüzbaşı tavrını hiç değiştirmeden:

— Doğrusu büyük bir facia, dedi.

Scarlett ise öfkesinden çıldırmıştı. Kendi kendine şöyle dedi: "Mendebur herif defolup gitse... Herhangi bir adamla karşı karşıya olsaydım başa çıkmasını bilirdim. Hatta tepeden bakarak beni rahat bırakmasını emrederdim. Ama... Bu adamla baş edemem. Çünkü Ashley ile olan serüvenimizi ve Charles'ı sevmediğimi biliyor. Ne yazık ki elim kolum bağlı bu adam karşısında!"

Butler'a cevap vermemek için yelpazesiyle oyalandı.

— Topluluk içine çıkışınız ilk kez oluyor galiba?

Scarlett topluluğa ilk çıkışını açıklamaya çalıştı:

— Sanırın biraz garibinize gidiyor, ama ne yapalım ki... Mac Lure kızkardeşler uzakça bir yere gittikleri için Melanie ile ben bu tezgahla ilgilenmek zorunda kaldık.

— Doğrusu dava uğrunda bu yaptığınız pek büyük bir özveri olsa gerek!

Şu sözlere bak hele! Mrs. Elsing de aynı şeyi söylemişti. Yalnız arada şive farkı vardı. Scarlett kaba bir dille cevap vermek istediyse de kendisini frenlemeyi başardı. Burada bulunmasının nedeni dava için değil, evde canı sıkıldığı içindi.

Yüzbaşı dalgın bir tavırla konuştu:

— Ben öyle sanıyorum ki, yas elbisesi giymek, bu siyah bez parçasıyla kadınlara ölene kadar hayatı zehir etmek ve onları hakları olan her eğlenceden yoksun bırakmak Hint satisinden daha barbarca adettir.

Scarlett:

— Satır mı? diye sordu.

Butler gülmeye başladı. Scarlett de cahilliğinden utanarak kıpkırmızı oldu. O bilmediği sözcükleri kullananlardan nefret ederdi.

— Hindistan'da bir erkek ölünce, onu toprağa gömmezler, yakarlar. Kadın da kocasının yakıldığı yerde yakılmayı ister ve cayır cayır yanar.

— Ne korkunç şey! Neden böyle yaparlar? Polis olaya müdahale etmez mi?

— Hayır! Kocasıyla birlikte yakılmak istemeyen kadın toplumdan çıkarılır... Bütün kadınlar ona hakaret ederler. Tıpkı şu karşıda duran saygıdeğer kişilerin, sizin bu akşam kırmızı bir elbise giyip dans edişinizi görünce bağrışmaya, dedikodu yapmaya başlayacakları gibi... Bana kalırsa satî, bizim Güney adetlerimizden çok daha insancıl. Hintliler hiç olmazsa dul kadınları diri diri gömmüyorlar, yakıyorlar.

— Benim diri diri gömüldüğümü nasıl iddia edebilirsiniz?

— Demek kadınlar bağlandıkları zincirlere dört elle sarılsınlar, öyle mi? Bu Hint âdetini barbarca buldunuz galiba! Pekiyi... Eğer Konfederasyon sizi davet etmeseydi bu akşam buraya yalnız başınıza gelebilir miydiniz?

Bu biçim tartışmalar Scarlett'i daima şaşırtırdı. Konuşmalardan sıkılıyor, ama doğru olmadıklarını da inkar edemiyordu. Fakat bu kez ne yapıp yapıp Butler'ın çanına ot tıkamalıydı.

— Doğal olarak gelmezdim. Belki biraz... Nasıl söyleyeyim... Saygısızlık olurdu... Sanırlardı ki, Charles'ı sevmi...

Butler, Scarlett'in ağzından çıkan her sözcüğe dikkat ediyordu. Büyük bir zevk duyduğu gözlerinin parlamasından belli oluyordu. Bu durum karşısında Scarlett konuşmasını kesti. Butler'ın, Charles'ı sevmediğini ve hakkında iyi duygular söylemesine engel olacağını biliyordu. Meğer yüksek tabakadan olmayan bir adamla konuşmak ne kadar zormuş. Oysa bir sosyete adamı, bir hanımın yalan söylediğini bilse bile ona inanmış gibi görünmek zorundadır. Bu Güney'e özgü bir ruhsal durumdu. Bir sosyete adamı âdetlere uyar, gereken sözleri söyler, zorlukları önlerdi. Ama bu adamın ahlâk kurallarıyla hiç ilgisi yoktu. Ayrıca hiç kimsenin söyleyemeyeceği şeyleri çekinmeden ve açıkca söylemekten de zevk duyuyordu.

— Ağzınızdan çıkacak sözcüğü bekliyorum.

Scarlett öfkeyle;

— Siz iğrenç bir adamsınız! dedi ve hemen başını eğdi.

Butler tezgahın üstünden uzanıp Scarlett'in kulağına kadar sokularak hain rolü yapan tiyatro sanatçılarıyla alay eder gibi mırıldandı:

— Merak etmeyin hanımefendi! Suçunuzun sırrını gizlemesini bilen bir adamım!

Scarlett daha da sinirlendi:

— Aman Tanrım! Nasıl oluyor da böyle konuşuyorsunuz?

— Biraz sakin olmanızı istemiştim. Ne söylememi istiyorsunuz?

Scarlett istemeyerek onunla göz göze geldi. Butler'ın gözlerinde tıpkı küçük çocukların gözlerinde olduğu gibi parıltılı izler gördü. Birden kahkahayla gülmeye başladı. Bu sorun o kadar önemsizdi ki, incir çekirdeğini bile dolduramazdı. Şimdi Butler da gülüyordu. Hatta öyle gülüyorlardı ki, salondaki kadınlar dönüp onlara baktılar. O ne? Dul Hamilton, bir yabancıyla fıkırdıyordu. Hemen birbirlerine sokuldular ve dedikodu yapmaya başladılar.

*
* *

Bir trampet sesi ve ardından bağrışmalar duyuldu. Doktor Meade "susun" diye uyarısında bulundu. Sonra orkestranın bulunduğu yere çıktı. Kollarını kaldırarak, herkesi sessiz olmaya çağırdı ve konuşmaya başladı:

— Yorulmak nedir bilmeyen, özverili çalışmalarıyla ve yurtsever davranışlarıyla bu eşya satış kampanyasından parasal yardım sağlayan hanımlarımıza ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu salonu, çevremde gördüğüm nefis gül tomurcuklarıyla cennete çeviren hanımlarımıza gönül dolusu teşekkürler...

Doktor Meade'nin bu sözleri alkışlarla kesildi.

— Bu hanımlar umudumun üstünde bir başarı gösterdiler. Yalnız en değerli zamanlarını feda etmekle

kalmadılar, aynı zamanda bedenen de çalıştılar, yoruldular. Tezgahları süsleyen değerli eşyalar Güneyli kadınlarımızın güzel ellerinin eseridir.

Doktorun bu sözleri de hararetle alkışlandı. Konuşmaya ilgisiz kalan Butler, Scarlett'in kulağına eğilerek mırıldandı:

— Şu ihtiyar tekeye bakın! Kendini ne kadar da beğenmiş!

Scarlett, Atlanta'nın en çok saygı duyulan yurttaşıyla ilgili bu sözler karşısında ilk önce dehşetle kapıldı ve hemen yerinden fırladı. Butler'a sitemle baktı. Ancak doktor keçi sakalı ve çıkık elmacık kemikleriyle gerçekten bir keçiye benziyordu. Scarlett bu benzetiş karşısında gülmemek için kendini zor tuttu.

Doktor Meade alkışlar durunca konuşmasına tekrar başladı:

— Fakat bütün bunlar, bir şeyin yanında hiç kalır. Acı içindeki askerlerimizi, alınlarına serin elleriyle dokunarak sakinleştiren hanımlarımız ve yönetim kurulu üyelerimiz daha büyük ihtiyaçlarımızın olduğunu da biliyorlar. Ben şimdi bu çok önemli ihtiyaçlarımızı sayacak değilim. İngiltere'den sağlık malzemesi almak için daha çok paraya ihtiyacımız var. Bu akşam, tam bir yıldan beri süren ablukayı büyük bir başarıyla aşan ve aşmayı sürdürerek hastanelerimizin ihtiyacı olan ilaçları getiren korkusuz Butler da aramızdadır.

Bu sözlerle gafil avlanan korkusuz kaptan Butler; kibarca, ancak gereğinden fazla eğildi. Onun bu davranışını inceleyen Scarlett, şu görüşe vardı: Butler'ın saygıyla eğilişindeki aşırılık belki de buradakilere karşı duyduğu nefret yüzündendi.

Bir alkış tufanı koptu. İhtiyar kadınlar onu görebilmek için yerlerinden doğruluyor, boyunlarını uzatıyorlardı. Demek zavallı Charles Hamilton'ın dul karısının konuştuğu kişi Yüzbaşı Butler'mış diye düşünüyorlardı. Charles ise öleli henüz bir yıl olmuştu. Zavallı adamın daha toprağı bile kurumamıştı.

Doktor Meade alkışlardan aldığı güçle konuşmasını

büyük bir coşkuyla sürdürüyordu:

— Altına ihtiyacımız var. Bunu esirgemeyeceğinizi umuyorum. Sizlerden bir özveride bulunmanızı rica edeceğim. Bu öyle bir özveri ki, kahraman askerlerimizin cesaretleri karşısında çok önemsiz kalır. Duyunca kahkahadan kırılacaksınız. Hanımlar sizlerden takılarınızı istiyorum. Düzelteyim: İsteyen ben değilim, Konfederasyon. Aranızda bunu kabul etmeyen çıkmayacak sanıyorum. Narin bir bilekte parıldayan bir bilezik ne kadar hoştur. Yurtsever hanımlarımızın göğüslerini süsleyen broşlar da güzel dünyanın bütün altın ve takılarından daha değerli değil midir? Altınları eriteceğiz, değerli taşları satacağız. Sağlayacağımız paralarla ilaç ve sağlık malzemeleri alacağız. Hanımlar aranızda iki kahraman evladınız dolaşacaktır. Ellerindeki sepetlere...

Doktorun konuşmasının son sözleri alkış ve bravo sesleri arasında kayboldu.

Bu etkili nutuk karşısında Scarlett'in tepkisi, yas dolayısıyla değerli küpelerini, annesine ait ağır altın gerdanlığını, siyah mineli altın bileziğini, nar rengindeki iğnesini takmadığına sevinmek oldu.

Küçük askerin, kolundaki sepetle kalabalığın arasında dolaştığını gördü. Bütün kadınlar, gençler, ihtiyarlar gülüşerek bileziklerini, acılarını gizleyerek küpelerini çıkarıyorlardı. Gerdanlıklarını çözmek için birbirlerine yardım ediyorlardı. Elbiselerinin yakalarına taktıkları iğneleri sepete atıyorlardı. Birbirinin üstüne düşen takılardan çıkan sesler duyuluyordu. "Dur dur! Neyse çıkarabildim... Tamam!..." gibi bağrışmalar ortalığı çınlatıyordu. Maybelle Merriwether kolundaki değerli iki bileziği uzattı. Fanny Elsing de"anne verebilir miyim?" diye sorduktan sonra nesiller boyu ailesinde bulunan inciden tacı başından çıkarıp verdi.

Mutluluktan gözleri parlayan asker elindeki ağzına kadar dolu sepetle tezgaha yaklaştı. Rhett Butler ilgisiz bir davranışla şahane altın sigara tabakasını sepete bıraktı. Asker Scarlett'in yanına geldiği zaman, o ve-

rilecek bir şeyi olmadığını anlatmak ister gibi başını iki yana salladı ve ellerini açtı. Koca bir salonda onun bir şey vermemesi çok çirkin bir davranış olacaktı. Bunun farkına vardığı sırada, gözleri parmağındaki altın nişan yüzüğüne takıldı. Bir an şaşkın şaşkın durakladı. Charles'ı ve onun yüzüğü parmağına takarken ne durumda olduğunu anımsamaya çalıştı. Ama belleğinde o andan bir şeyler kalmamıştı. Kafası karmakarışık oldu. Zaten bu anıyı ne zaman canlandırmak istese kafası karışır, bir şey anımsamazdı. Charles... Evet onun yüzünden hayata veda etmiş ve henüz çok gençken ihtiyar bir kadın olmamış mıydı? Birden bütün gücüyle yüzüğü çıkarmaya çalıştı, fakat bir türlü başaramıyordu. Asker Melanie'ye doğru yönelmişti.

Scarlett ona seslendi:

— Durunuz! Ben de bir şeyler vermek istiyorum.

Sonunda nişan yüzüğünü parmağından çıkarabildi. Onu kösteklerin, saatlerin, bileziklerin, kravat iğnelerinin, broşların, yüzüklerin, gerdanlıkların, iğnelerin yığıldığı sepete bırakacağı sırada Butler'ın bakışlarıyla karşılaştı. İşte o zaman meydan okuyan bir tavırla nişan yüzüğünü takıların yanına attı.

Gözleri aşk ve gururla parlayan Melanie, Scarlett'in koluna sarılarak;

— Benim mert yavrucağım, dedikten sonra askere seslendi:

— Durunuz teğmen Picard! Benim de verecek şeyim var.

Melanie de Ashley'nin taktığı ve o askere gittiğinden beri parmağında bulunan nişan yüzüğünü çıkarmaya çalıştı.

Scarlett de herkes gibi Melanie'nin nişan yüzüğüne ne kadar önem verdiğini bilirdi. Genç kadın nihayet yüzüğü parmağından çıkardı. Onu bir süre avucunda sıktı. Sonra gayet nazik bir biçimde takıların üstüne yavaşça koydu. Scarlett ile Melanie, teğmenin ihtiyar kadınların bulunduğu köşeye doğru gittiğini gördüler. Scarlett'in herkese meydan okuyan, Melanie'nin ise ağ-

lamaktan daha beter bir hali vardı. Onların bu durumları, Butler'ın keskin gözlerinden kaçmadı.

Melanie; gayet nazik bir biçimde Scarlett'i belinden tutarak;

— İlk önce sen cesaret etmeseydin, ben asla yüzüğümü veremezdim, dedi.

Scarlett, Melanie'nin elinden kurtulmak ve avazı çıktığı kadar "Aman Allahım sen kurtar!" diye bağırmak istiyordu. Fakat tekrar Butler ile göz göze geldi. Böylece sert bir biçimde gülümsemek zorunda kaldı.

Melanie'nin onun niyetleri hakkında sürekli aldanması canını sıkıyordu. Gerçekte ise kuşkulanmak yerine aldanması daha hayırlıydı.

Butler yumuşak bir sesle;

— Olağanüstü bir jest! dedi. Sizin yaptığınız özveriler askerlerimizin cesaretini arttırıyor.

Scarlett kaba davranmamak için çaba sarf etti. Yüzbaşı Butler'ın sözlerinin hepsinde alay vardı. Ne diye cehennem olup gitmiyordu? Onun ilgisiz varlığıyla ondan nefret ediyordu. Ama onda insanı çeken sıcak ve hoş bir şey vardı. Butler'ın kışkırtıcı sözleri, Scarlett'in içgüdüsünü harekete geçirdi. Bu adamın burnunu biraz olsun kırmak istiyordu. Suçunu bildiği için, zayıf tarafını da biliyor demekti. İşte bu sebepten dolayı onu başka bir biçimde yere çalmak gerekiyordu. Scarlett ona hakkında neler düşündüğünü söylememek için kendini zor tuttu. Dadı ona baldan çok sirkeyle sinek avlayabileceğini öğretmişti. O da karşısındaki şu adamı amansız bir biçimde yere serecekti. Tatlı bir sesle ve sözlerdeki gizli alayı anlayamamış gibi görünerek;

— Teşekkür ederim! dedi. Böyle bir iltifat, özellikle Rhett Butler gibi tanınmış bir kimse tarafından yapılınca değeri daha da artıyor.

Butlar başını arkaya attı ve katıla katıla güldü. Scarlett tekrar kızardı ve içinden;

— Gülmüyor, havlıyor mübarek! diye söylendi.

Yalnız Scarlett'in işitmesi için sesini alçaltarak;

— Gerçeği neden söyleyemiyorsunuz canım? Benim tam anlamıyla bir hergele olduğumu ve kibar adamlara benzer hiç bir yanım olmadığını neden yüzüme vurmuyorsunuz? Neden cehennem olup gidin demek cesaretini gösteremiyorsunuz? Öyle sanıyorum ki, sizden özür dilemeyecek olursam haki elbiseli delikanlılardan birini peşime takıp, dışarıda benden açıklama almasını isteyeceksiniz.

Scarlett'in çok sert bir sözle cevap vermesine ramak kaldı. Yine de cesaretini kaybetmeyerek ölçülü davrandı:

— Şu yaptığınıza bakın! Sanki herkes sizin ne kadar ünlü ve ne kadar cesaret sahibi... Ve ne kadar... Evet ne kadar...

— Beni hayal kırıklığına uğratıyorsunuz.

— Hayal kırıklığına mı?

— Evet! İlk kez karşılaştığımız gün, "işte güzel ve aynı zamanda cesur bir kız" diye düşünmüştüm. Şimdi ise yalnızca güzel olduğunuzu düşünüyorum.

Scarlett bir hindi gibi kabararak;

— Alçak olduğumu mu söylemek istiyorsunuz yoksa? diye sordu.

— Düşündüğünüzü söylemeye cesaretiniz yok. Sizi ilk gördüğümde şöyle düşünmüştüm: "İşte bir milyonun içinde bile az rastlanan güzel bir kız. O annelerinin dediklerine inanan ve duyguları nasıl ve ne ölçüde olursa olsun onların buyruklarına göre hareket eden aptal kızlara benzemiyor. Onlar duygularını, tıpkı kalplerinin isteklerini gizledikleri gibi nazik sözlerin arkasına saklamıyorlar. Oysa Miss O'Hara az rastlanan bir karaktere sahip. İstediğini bilir, üstelik düşündüklerini açık açık söyler. Ya da vazo kırmak umurunda bile değildir."

Scarlett öfkesine yenilerek;

— Ah! dedi. Madem ki öyle... Görün bakın! Hakkınızda düşündüklerimi açık açık söyleyeceğim. Sizde birazcık kibarlık olsaydı gelip benimle böyle konuşmazdınız. Sizi hayatımın sonuna kadar görmek istemediği-

mi bilmeliydiniz. Siz aptalın tekisiniz. Yankeeler'i hiçe sayan gemileriniz var. Burada kahraman askerlerle ve her şeylerini dava uğrunda feda eden kadınlarla alay etmek hakkına sahip değilsiniz.

Butler gülümseyerek:

— Yeter yeter! dedi. Çok iyi başladınız ve hakkımda neler düşündüğünüzü birkaç cümleyle özetlediniz. Ama bana sakın davadan mavadan söz etmeyiniz. Bu sözcüğü işite işite bıktım. Zaten siz de öyle ya...

Scarlett şaşırıp kaldı. "Bunu nasıl anladı?" diye düşündü. Bu adamın tuzağına düştüğü için öfkesinden kuduracaktı.

— Benim salona girdiğimi görmemiştiniz. Ben ise sizi inceliyordum. Öteki genç kadınları da analiz ediyordum. Hepsinin yüzü sanki aynı kalıptan çıkmış gibiydi. Ama sizin yüzünüz bambaşkaydı. Bu topluluğun içindeydiniz, ama aklınız başka yerdeydi. Bahse girerim ki ülke davasını da, hastaneyi de düşünmüyordunuz. Yüzünüzde dans etmek, eğlenmek isteği vardı; bunları yapamadığınız için üzülüyordunuz. Öfkeli haliniz bile çok güzeldi. Bana doğruyu söyleyin. Haksız mıyım?

Scarlett yok olan kibarlığının son kalıntılarını toplamaya çalışarak cevap verdi:

— Yüzbaşı Butler, artık size söyleyecek bir sözüm kalmadı! dedi. Ablukanın büyük kırıcısı olduğunuz için duyduğunuz övünç, size kadınlara hakaret etme hakkını vermemiştir.

— Ablukanın büyük kırıcısı! Ne güzel bir şaka! Çok rica ederim, beni karanlıkların içine atmadan önce değerli zamanınızdan birkaç saniye daha bağışlayın. Küçük bir yurtsever kızın, bu dava uğrunda yaptığım yardımlar hakkında yanlış düşünceler beslemesini istemem.

— Kendinizi övmeniz beni hiç ilgilendirmez.

— Ablukayı kırmak, bana göre bir çeşit iş yapmak ve para kazanmaktır. Eğer günün birinde bu işten para kazanamayacak olursam hemen bırakacağım.

— Siz de bütün Yankeeler gibi adi ve uygunsuz işler çeviren birisiniz.

— Doğru söylüyorsunuz. Yankeeler'le ne kadar para kazandığımı bilemezsiniz. Bakın geçen ay gemimle New York limanına kadar girdim ve yük aldım.

Scarlett öfkesine rağmen Butler'ın son sözleri karşısında heyecanlandı:

— Yaa! Üzerinize ateş etmediler mi?

— Zavallı masum kız! Doğal olarak hayır. Birlik'in öyle ilginç yanları vardır ki Konfederasyon'a mal satarak para kazanmaktan asla nefret duymaz. Demek ki gemimle salına salına New York limanına girebilirim. Yankee ticarethanelerinden bana gerekli olan her şeyi satın alırım. Birlik'in aynı yurtseverleri orada bana barut, top ve krinolin kumaşları getirirler. Doğrusu New York'a gitmek, İngiltere'ye gitmekten daha elverişlidir. Charleston ya da Wilmington'a sokulmak çok zaman daha güç olur. Fakat bir avuç altın için insan erdeminin ne biçimde satıldığını görünce hayret edersiniz.

— Merak etmeyin! Yankeeler'in ne kadar adi adamlar olduklarını bilirdim. Ama şeyi bilmezdim...

— Namus anlayışlarına uygun olarak Konfederasyon'a mal satmalarından dolayı Yankeeler'i neden aşağılıyor-sunuz? Yüz yıl sonra bunun hiç bir önemi kalmayacak. Zaten Konfederasyon'un ergeç yenileceğini biliyorlar. Bu yüzden çıkacak fırsatlardan ne diye yararlanmasınlar?

— Yenilecek miyiz? Biz mi?

— Evet!

— Lütfen buradan gider misiniz? Yoksa sizden kurtulmak için arabacımı çağırtır ve hemen eve dönerim.

Butler yine gülümseyerek konuştu:

— Bu sefer de küplere bindiniz. Ne kadar çabuk kızıyorsunuz küçük asi...

Sonra saygıyla eğilerek, gırtlağı öfke ve nefretten oynayan Scarlett'i selamladı. Yavaş adımlarla uzaklaştı.

Scarlett içinde analiz edemediği bir yara ve üzüntü,

hayallerinin yok olduğunu gören bir çocuğunkine benzer bir çeşit hüzün duyuyordu. Yüzbaşı Butler ablukayı kıranların onurlarıyla nasıl oynayabilirdi? Konfederasyon'un yenileceğini söylemeleye nasıl cüret edebilirdi? İşte yalnız bu nedenle bir hain gibi kurşuna dizilmeye lâyikti. Scarlett çevresine bakındı, tanıdık yüzler aradı. Hepsinde başarılarından dolayı güven duygusu ve kahramanca bir görünüm vardı. Nedenini anlayamadığı bir ürpermenin kalbini sardığını hissetti. Yenilgi... Bütün bu insanlar... Haydi canım!... Bunu düşünmek bir alçaklıktı!

Tezgahın önündeki müşteriler uzaklaşırken Melanie, Scarlett'e doğru dönerek;

— Yüzbaşı Butler ile neler fısıldaşıyordunuz orada? diye sordu. Mrs. Merriwether gözlerini bir saniye olsun sizden ayırmadı. Cicim bu adamın ne kadar geveze olduğunu biliyorsun.

— Aman Tanrım! Bu adam ne kadar yabani! Terbiyesizin teki! Mrs. Merriwether'a gelince... Sırf onun hoşuna gidecek diye geveze adamın karşısında kaz gibi duracak değildim ya!

Bu cevaba şaşıran Melanie;

— Canım Scarlett ne demek istiyorsun? dedi.

Scarlett:

— Şişşt! Doktor Meade yine konuşacak.

Herkes, takılarını veren kadınlara teşekkür etmek için sahneye çıkan Doktor Meade'yi dinlemeye başladı.

— Hanımlar, beyler! Şimdi de sizlere belki birkaçınızı kızdıracak bir yenilikten söz edeceğim. Fakat herkesten, hastanelerimizi ve oralarda tedavi edilen kahraman askerlerimizi düşünmelerini rica edeceğim.

Salondakilerin hepsi, bu mert doktorun gücenmesine neden olacak sorunu açıklamasını beklemeye başladı.

— Balo birazdan başlayacak. Doğal olarak ilk dans kadrildir. Sonra valsler çalınacak. Bunu polkalar, skotiçler ve mazurkalar izleyecek. Bu danslara da küçük kadrillerle başlanacak. Kadril dansı konusunda ama-

törler arasında ne güzel bir rekabet olduğu herkesçe biliniyor. Bu nedenle...

Doktor Meade alnındaki terleri kuruladı ve yan gözle karısına baktı.

— Beyler hoşunuza gidecek hanımla dens etmeniz için para alacağız. Açık arttırmayı ben yöneteceğim. Bu hasılat da hastanelerimize sarfedilecek.

Sallanan yelpazeler birden durdu. Her yandan mırıltılar duyulmaya başlandı. İhtiyar kadınların oturduğu köşede bir hareket gözlendi. Mrs. Meade'de kocasının bu düşüncesi karşısında şaşırmıştı. Mrs. Elsing, Mrs. Merriwether ve Mrs. Whiting nefretlerini dışarı vurmuşlar; yüzleri pancar gibi kızarmıştı. Bu sırada milisler "hurra" diye bağırdılar. Resmi elbiseli davetliler de bu sese katılmakta gecikmediler. Genç kızlar ise ellerini çırpıyor, neşeden zıplıyorlardı.

Melanie:

— Bu adeta... Nasıl anlatayım ki... Bir çeşit esir satışına benziyor, diye mırıldandı. Oysa bu öneriyi yapana kadar doktora mükemmel bir adam gözüyle bakmıştı.

Scarlett hiç cevap vermedi. Onun kalbi daralmıştı. Ah dul olmasaydı! Scarlett O'Hara olsaydı! İşte o zaman koyu yeşil kurdelelerle süslü yeşil elma rengindeki elbisesini giyebilecekti. Saçlarına yaseminler takacaktı. Dansı da o açacaktı kuşkusuz. Bir düzineye yakın erkek onunla dans edebilmek için birbirleriyle çekişecek, böylece hastanelere dünya kadar para toplanacaktı. Ama şimdi ise bir köşede pineklemekten, Atlanta kraliçesi sıfatıyla kadrile Fanny ya da Maybelle'nin başlamasını izlemekten başka bir şey yapamıyordu.

Bütün bu gürültü patırdı arasında bir askerin sömürge aksanını andıran gür sesi yükseldi:

— Miss Maybelle Merriwether için yirmi dolar!

Birden kıpkırmızı olan Maybelle başını Fanny'nin omuzuna dayadı. Açık arttırma devam ediyordu. İki genç kız yüzlerini saklayarak sinirli bir biçimde güldü-

ler. Yönetim kurulu üyesi olan kadınların iç çekişlerinden rahatsız olan Doktor Meade her şeye rağmen gülümsüyordu. Mrs. Merriwether açık açık ve yüksek bir sesle kızının böyle bir maskaralığa alet olmayacağını söyledi. Fakat Maybelle'nin adı söyleniyor ve onun için ortaya sürülen paranın miktarı yetmiş beş doları aşıyordu. Bu nedenle anne Merriwether'ın dayatması kargaşalık arasında önemini yitirdi.

Scarlett dirseklerini tezgaha dayadı. Doktor Meade'nin çevresini saran ve ellerindeki paraları ona uzatan neşeli erkeklerin heyecanı onun hoşuna gidiyordu. Şimdi herkes dans edecekti. İhtiyar kadınlar bile... Ama o hariç! Herkes gönlünce eğlenecekti... Ama o hariç! Gözleriyle Rhett Butler'ı aradı. Doktor'un biraz aşağısındaydı. Yüzündeki anlamı çözmeye vakit bulamadan göz göze geldiler. Scarlett dudaklarını büktü, kaşlarını kaldırdı. Yüzü gururlu olarak döndü. İşte tam bu sırada adının bağrıldığını duydu. Bütün gürültüyü bastıran onun adı Charleston şivesiyle söylenmişti.

— Mrs. Charles Hamilton... Yüz elli dolar... Hem de altın!...

Adının ve paranın ikinci kez bağrılışında salona bir sessizlik çöktü. Biraz önce bağırıp çağıran, kahkahayla gülen, el çırpan herkes sustu. Scarlett öylesine şaşırmıştı ki yerinden bile kımıldamıyordu. Çenesi ellerinin arasında, gözleri şaşkınlıktan büyümüş halde sandalyesine gömüldü. Herkes ona bakmak için hareketlendi. Scarlett, Doktor Meade'nin eğilerek Rhett Butler'ın kulağına bir şeyler söylediğini gördü. Kuşkusuz ona, Scarlett'in yas tuttuğunu, bu yüzden öteki kadınlar gibi dans edemeyeceğini söylüyordu. Butler, kulağına söylenenleri önemsemeyerek omuz silkti.

Doktor Meade yüksek bir sesle;

— Başka bir güzel belki olabilir. İstemez misiniz? diye sordu.

Rhett Butler, salondakilere göz gezdirerek kesin bir dille:

— Hayır! dedi. Mrs. Hamilton'ı istiyorum!

Doktor:

— Buna imkan yok! Size söylüyorum. Mrs. Hamilton da razı olmaz zaten.

Scarlett, ilk anda kendisinin de tanıyamadığı bir ses duydu:

— Kim diyor istemez diye? Pek âlâ da istiyorum!

Birden yerinden fırladı. Kalbi öylesine hızlı çarpıyordu ki gözlerinin kararmasından, yere düşmekten korktu. Tüm salon gözünü yine ona dikmişti. En fazla istenilen genç kadın olmak ve özellikle eskisi gibi dans etmek düşüncesiyle kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi çarpıyordu.

İnce vücudunu tatlı bir heyecan sardığı sırada o dudakları arasından;

— Bana ne! İstediklerini söylesinler! diye mırıldandı. Başını arkaya doğru attı, tezgaha doğru döndü. Ökçeleri salonun eski döşemesi üzerinde kastanyet gibi sesler çıkartıyordu. Siyah yelpazesini iyice açtı. Bir an Melanie'nin alıklaşmış yüzüyle karşılaştı; ağızları bir karış açılmış ihtiyar kadınların ve genç kızların dehşet içinde kalan hallerini gördü. Tüm askerler ise sevinçten çıldırıyor, hep bir ağızdan "hurra" çekiyorlardı.

Scarlett dans edilen yerin tam ortasına gelince durdu. Rhett Butler kalabalık arasında kendine yol açarak ona doğru ilerledi. Dudaklarındaki o uğursuz ve alaycı gülümseme hiç eksik olmuyordu. Scarlett artık buna aldırış etmedi. Kendini Lincoln'un karşısındaymış gibi düşündü. Sonunda dans edecek ve kadrili yönetecekti. Bu da onun için bulunmaz büyük bir fırsattı.

Kavalyesini saygılı bir selamla ve güleryüzle karşıladı. Butler da, onu eli göğsünde selamlıyarak karşılık verdi. Dehşet içinde kalan ihtiyar Levi durumu kurtarmak için, "Virginia kadrili için dans edeceğiniz hanımları seçiniz!" diye bağırdıktan sonra orkestrayı yönetmeye başladı.

*

* *

— Yüzbaşı Butler bütün bakışları üzerimde toplatmaya nasıl cüret edersiniz?

— Aman hanımefendi! Bütün bakışların üzerinizde toplanmasını isteyen siz değil misiniz?

— Herkesin önünde benim adımı nasıl söyleyebildiniz?

— Reddedebilirdiniz!

— Evet ama... Dava uğrunda... Böylesine bir miktar para önerdiğiniz zaman herşeyi unuttum. Gülmeyin artık, herkes bize bakıyor.

— Ne yaparsak yapalım, herkes bize bakacaktır. Dava masalına yine başlamayın rica ederim. Canınız dans etmek istiyordu, ben de size bu imkanı hazırladım. Bu yürüyüş kadrilin son figürleri galiba?

— Evet öyle! Şimdi yerime dönmeliyim!

— Neden? Ayağınıza mı bastım yoksa?

— Hayır! Salondakiler dedikodu yapacaklar da!

— Bana doğruyu söyleyin: Buna aldırış etmiyorsunuz değil mi?

— Yani ne demek istiyorsunuz?

— Öyle sanıyorum ki bir cinayet işlemiyorsunuz. Bu durumda neden valsi de benimle yapmayacaksınız ki?

— Peki ama annem ne der?

— Anlıyorum, siz hâlâ anne sütü emiyorsunuz!

— Ah! Erdemi ne müthiş ve kolay biçimde gülünç hale sokuyorsunuz.

— Ama erdem dediğiniz şey pek aptalcadır! Halkın dedikodu yapması canınızı sıkmıyor mu?

— Hayır hayır... Ama... Haydi susun artık! Çok şükür valsler başlıyor. Kadrillerde daima soluğum kesilir.

— Sorularımı cevapsız bırakmayın! Öteki kadınların düşüncelerine her zaman önem verdiniz mi?

— Madem doğruyu öğrenmek istiyorsunuz, ben de söyleyeyim: Hayır! Ama genç bir kızın bu düşüncelere önem vermesi gerekir. Yine de bu akşam umurumda değil!

— Bravo size! Başkalarının sizin hakkınızda düşüneceklerini, bizzat düşünmeye başlıyorsunuz. Sizi kutlarım.

— Canım! Şey...

— Benim için söylenenlerin, günün birinde sizin için de söylendiğine tanık olursanız bunların ne kadar önemsiz şeyler olduğunu anlarsınız. Bir düşünün: Charleston'da hiç bir ev beni kabul etmiyor. Doğru ve kutsal davamız uğrunda yaptığım yardım bile hakkımda verilen yasak kararını kaldırmaya yetmedi.

— Ne müthiş şey!

— Yok yok! Hiç de müthiş değil! İnsan şöhretini koruya bildiği sürece, omuzlarına çöken yükün ağırlığını ve özgürlüğünü hissetmiyor.

— Çok kötü düşünceleriniz var sizin!...

— Evet kötü düşünceler bunlar. Ama gerçek! Biraz fazla cesaretle ve biraz da çok parayla insan şöhretinden vazgeçebilir!

— Parayla her şey alınabilir!

— Bunu size biri söylemiş olmalı. Çünkü siz böyle adi düşünceler üretecek yetenekte değilsiniz. Pekala söyleyin bana: Para ile ne satın alınabilirmiş?

— Şey... Ne bileyim ben... Herhalde mutluluk ve aşk satın alınmaz.

— Çoğunlukla evet! Ama insan başka yollardan elde edemeyince parayla bazı nimetlerin en iyisini satın alabilir.

— Yüzbaşı Butler, anlaşılan çok paranız var.

— Sizin gibi kibar bir hanımdan böyle bir soru beklemezdim. Mrs. Hamilton doğrusu çok şaşırdım. Gençliğinde pek az parası olan bir kimse için çok başarılı oldum sayılır. Kuşkusuz bu abluka sayesinde de günün birinde milyoner olacağım.

— Yok canım!

— Görürsünüz! Birçok kimse bir uygarlığın canlandırılıp geliştirilmesinden olduğu kadar, yok olmasından da para kazanılacağının farkında değil.

— Pekala bunun anlamı nedir?

— Aileniz, ailem ve burada gördüğünüz tüm insanlar bir çölün ortasına uygarlık götürerek servet kazandılar. Bu bir devlet kurmak demektir. Bir devletin kuruluşu para getirir. Fakat bu devletlerin yıkılışları da insanlara para kazandırır.

— Hangi devletten söz ediyorsunuz?

— İçinde bulunduğumuz devletten... Güney'den... Konfederasyon'dan söz ediyorum. Pamuk Krallığından... Ayaklarımızın altında parçalanan bu devletten... Yalnız aptal olanlar bu çöküşü görmüyorlar ve devletin yıkılışından yararlanmıyorlar. Ben bir servet yapayım da görün bakın!

— Demek yenik düşeceğimize kesinlikle inanıyorsunuz?

— Pek doğal görüyorum bu sonucu. Devekuşu gibi davranmaya ne gerek var!

— Aman Tanrım! Bu tür konuşmalar beni öyle yorar ki... Yüzbaşı Butler siz hiç güzel şeyler söylemesini bilmez misiniz?

— Size gözlerinizin içinde kırmızı balıklar bulunan ve berrak, yeşil bir su ile dolu olan iki havuza benzediğini söylesem memnun olur musunuz? Balıkların suyun yüzeyine çıktıkları zaman, tıpkı şimdi olduğu gibi sihirli bir güzelliğe sahip olduğunuzu kulağınıza fısıldasam hoşunuza gider mi?

— Yok yok! Böyle sözleri de pek sevmem!... Bu çalınan hava ne kadar güzel değil mi? Ne güzel... Hiç durmadan dans edebileceğimi sanıyorum. Dansa bu kadar hasret kaldığımı bilmiyordum.

— Siz hayatımda kollarımın arasında tuttuğum kadınların en güzel dans edenisiniz.

— Yüzbaşı Butler, beni bu kadar sıkmayın. Herkes bizi izliyor.

— Kimse bakmamış olsaydı canınız sıkılacak mıydı?

— Yüzbaşı, sınırı aşıyorsunuz.

— Hayır, asla! Sizi kollarımın arasında tuttuktan sonra kaba olmama imkan yok.

Bu çalınan nedir? Yeni bir parça galiba?

— Evet, çok güzel değil mi? Yankeeler'den çaldığımız bir parça bu!...

— Şarkının adı nedir?

— Bu Zalim Savaş Bittikten Sonra.

— Güftesini söyler misiniz?

Anımsar mısın sevgilim
Son görüşmemizi.
Dizlerime kapanarak
Bana aşkını söylerdin.
Haki elbisenle
Ne kadar gururluydun;
Ne bana, ne vatana
İhanet etmeyeceğine
Ant içtiğin zaman.
Şimdi hüzünlü ve terkedilmiş olarak
Ağlıyorum, içim kasvet dolu.
Gözyaşlarım boşuna akıyor,
Hıçkırıklarım anlamsız.
Bu zalim savaş bitince,
Yalvarırım Tanrı'ya
Tekrar buluşalım diye!

— Yankeeler'in şarkısındaki "mavi elbisen" sözünü biz "haki elbisen" olarak değiştirdik...Oh Yüzbaşı Butler ne kadar güzel dans ediyorsunuz. Oysa iri adamlar çoğunlukla çok kötü dans ederler. Bundan sonra yine dans edebilmem için yıllarca beklemem gerekiyor.

— Sadece birkaç dakika bekleyeceksiniz... Şimdi bana diğer kadril, sonra öteki ve daha sonra da bir başka dans için söz vermenizi istiyorum.

— Ooo buna imkan yok! Olamaz, bütün ağırlığım ve ismim mahvolur sonra...

— Zaten oldu bile... Şimdi bir dans fazla etmekle pek bir şey değişmez. Sizinle beş altı kez dans ettikten sonra, öteki delikanlıların da şanslarını denemeleri

için izin verebilirim. Fakat son dansı benimle etmelisiniz.

— Kabul! Zaten çılgından farkım olmadığını biliyorum. Artık halkın söyleyecekleri umurumda değil. Evde yalnız başıma patlayacağım. Evet, dans edeceğim... Dans!

— Yas elbisenizi de çıkarıp atmalısınız. Çünkü siyahtan nefret ederim.

— Hayır yas elbisemi çıkaramam. Yüzbaşı Butler beni bu kadar sıkmayın, kızarım sonra!

— Siz kızdığınız zaman dünyanın en şahane kadını oluyorsunuz. Bakın sizi kollarımın arasında ezeceğim. Sırf sizi kızdırmak için yapacağım bunu... O gün Oniki Meşeler'de kızdığınız ve vazoları kırdığınız zaman ne kadar güzeldiniz. Bunu bilemezsiniz ne yazık ki!...

— Canım siz bir şeyi unutmayı bilmezmisiniz?

— Hayır bu benim için çok değerli bir anı...Güzel bir Güney kızının ince terbiyesinin altından fışkıran İrlandalılar'a özgü bir yaradılış... Tam bir İrlandalı'sınız değil mi?

— Aman Tanrım! İşte dansın sonu... Pittypat halanın da gelişine bakınız. Sanki arkasından biri kovalıyor. Çok iyi biliyorum ki Mrs. Merriwether ona haber yollamıştır. Ne olur, beni bir pencerenin önüne kadar götürün. Dışarıyı seyrederiz. Pittypat halanın beni şimdi alıp götürmesini istemem. Bakın gözleri faltaşı gibi açılmış.

3

Ertesi sabah kahvaltı saatinde Pittypat bir yandan ağlıyor, bir yandan sızlanıyor; Melanie suskun duruyor; Scarlett ise adeta horozlanıyordu.

— İsteyen istediğini söylesin. Umurumda değil. Herhangi bir genç kızdan daha çok para kazandırdığıma yemin ederim. Hatta orada satılan eşyalardan sağlanan paralardan daha da çoğunu topladım.

Pittypat; parmaklarını çekiştirip çıtlatarak inleyen bir sesle;

— Aman Tanrım! Paranın ne önemi var? dedi. Kulaklarıma inanamıyorum. Ve de dün gece gördüklerime akıl erdiremiyorum. Zavallı Charlie'nin ölümü üzerinden bir yıl bile geçmedi. Henüz toprağı kurumadı. Ya bu rezil Yüzbaşı'ya ne demeli? Bütün bakışların senin üzerinde toplanmasındaki alçakça rolüne diyecek yoktu. Doğrusu Scarlett bu korkunç bir şeydi, çok korkunç! Mrs. Whiting'in yeğeni, Mrs. Coleman bana Yüzbaşı'dan söz etti. Onun da kocası Charlestonlu'dur. İyi bir ailenin haylaz bir çocuğuymuş. Aman Allahım! Butler ailesinden nasıl olmuş da böyle bir canavar çıkmış. Charleston'da kimse onu evine kabul etmiyor. Üstelik genç bir kızla başından bir olay geçmiş. O kadar kötü bir olay olmuş ki, Mrs. Coleman öğrenmek bile istememiş.

— Onun bu kadar ahlaksız olacağını sanmıyorum, diyerek Melanie alışılmış nazik tavrıyla konuşmaya müdahale etti. Ben şu görüşteyim: O, tam bir salon adamıdır. Üstelik onun mertliği, ablukayı kırmak konusundaki cesareti gözönüne alınırsa ona hayran olmamak elden gelmez.

Scarlett, Melanie'nin sözünü keserek;

— O mert biri değil! dedi. Butler bunu para kazanmak için yapıyor. Bunu bana kendisi söyledi. Konfederasyon'la ilgilenmiyor bile... Üstelik savaşta yenileceğimizi de söylüyor. Ama olağanüstü dans ediyor.

Pittypat ile Melanie dehşet içinde kaldılar. Scarlett konuşmasını sürdürdü:

— Zaten evde canım sıkılıyor. Bıktım artık! Eğer dün akşam için benim hakkımda bir şeyler söylenmeye başlanmışsa saygınlığımı da yitirmişim demektir. İşte bu yüzden, bundan sonra hakkımda söyleneceklerin hiç bir değeri yoktur.

Scarlett bu konuşmayı Rhett Butler'ın etkisinde kalarak yaptığını farketmedi. Pittypat tam zamanında imdadına yetişti:

— Annen bu sözlerini duyacak olursa ne der? Benim hakkımda neler düşünecek?

Scarlett'in kalbi sıkıştı. Annesi Ellen'ın, bu iğrenç hareketini işitince kahrolacağını düşündü ve vicdan azabı duydu. Tara'nın Atlanta'dan yirmi mil ötede oluşu onu biraz sakinleştirdi. Pittypat halanın, annesine olup biteni duyurmayacağını biliyordu. O dilini tutarsa Scarlett tehlikeyi savuşturmuş olacaktı.

Pittypat:

— Sanırım Henry'ye bir mektup yazmam çok hayırlı olacak. Bana yaptıklarından sonra ona mektup yazmak benim için onur kırıcı olacaksa da ailemizin tek erkeği odur. Bu mendebur Butler'a biraz çıkışsın. Ah Allahım hiç olmazsa Charlie'ciğim burada olsaydı. Scarlett bundan sonra bu adamla hiç ama hiç konuşmayacaksın. Beni anlıyor musun?

Melanie o zamana kadar ellerini dizlerinin üzerinde kavuşturmuş, susuyor konuşulanları dinliyordu. Ayağa kalktı, Scarlett'in arkasına geçerek kollarını onun boynuna doladı.

— Scarlett şekerim kafanı yorma! dedi. Ben seni anlıyorum. Dün akşam mertçe hareket ettin. Amacın hastaneye yardım sağlamaktı. Eğer halk bu konuda dedikodu yapacak olursa, ben onların ağızlarını kapa-

tırım. Ağlama sen de Allahaşkına Pitty hala. Scarlett'in hakkı var. Günlerce evden çıkmadı. Görmüyor musun daha küçük bir kız o...

Melanie, elleriyle sürekli Scarlett'in saçlarıyla oynuyordu.

— Ara sıra toplantılara gitmemiz hiç de fena olmayacak. Burada acılarımızla başbaşa kalmakla bencillik ettik doğrusu. Savaş her şeyi değiştiriyor. Ailelerinden uzakta bulunan askerleri, hiçbir arkadaşı olmayan bu vatan evlatlarını, hastanelerdeki yaralıları, nekahet dönemindeki insanları düşündükçe bencillik ettiğimizi anlıyorum. Herkes gibi biz de evimizde nekahet döneminde bulunan askerlere bakmalı, her pazar onlara ziyafet vermeliydik. Haydi Scarlett, ağlama canım. Halk senin yaptıklarının içyüzünü anlayınca emin ol ki dedikodudan vazgeçecektir. Ayrıca senin bu yüce davranışını takdir edecektir. Charlie'yi ne kadar sevdiğini hepimiz biliyoruz.

Aslında Scarlett'in canı ağlamak istemiyordu. Ama Melanie'nin saçlarını okşayışı onun içinde bir şeylerin kabarmasına neden oluyordu. Başını vurmak, avazı çıktığı kadar "söyleyin, konuşun!" diye bağırmak istiyordu. Daha dün akşam bütün askerlerin, muhafızların, milislerin kendisiyle dans etmek için adeta birbirleriyle çekiştiklerini henüz unutmamıştı. Melanie'nin onu savunmasına asla dayanamazdı. Kendini savunacak yaş ve güçte idi. Eğer cadılar dedikodu yapıyorlarsa o söylenenlere kulak asmayı gereksiz buluyordu. Önünde öyle güzel zaferler vardı ki, ihtiyar kadınların dedikodularıyla ilgilenmeye vakti bile olmayacaktı.

Pittypat bir yandan Melanie'nin sakinleştirici sözlerini dinlerken, bir yandan da gözyaşlarını kuruluyordu. Tam bu sırada odaya biraz kabarık bir zarfla Prissy girdi.

— Mrs. Melanie bu size aitmiş! Küçük bir zenci getirdi afandım.

Melanie heyecanlandı.

— Bana mı? diye sorduktan sonra zarfı alıp yırttı.

Scarlett kahvaltı ederken o kadar dalgındı ki, olup biteni farkedebilmesi için Melanie'nin hıçkırıklarla ağladığını duyması ve Pittypat halanın da elini kalbinin üzerine götürdüğünü görmesi gerekti.

Pittypat hala, "Ashley ölmüş!" diye bir çığlık attı. Başı arkaya, elleri de hareketsiz iki yanına düştü.

Scarlett kanının donduğunu hissetti.

— Aman Tanrım! diye feryat etti.

Melanie telaşlanarak;

— Değil canım! Yok yok! dedi. Scarlett çabuk tuz getir. Kokla cicim kokla! Nasıl biraz düzeldin mi? Daha iyisin ya! İyice kokla! Ashley değil canım. Senin korktuğuna çok üzüldüm. Ağladım; evet ağladım, çünkü o kadar mutlu olmuştum ki...

Birden avucunu açtı ve elinde tuttuğu bir şeyi öptü. Sonra;

— Öyle mutluyum ki... diyerek yeniden ağlamaya başladı.

Scarlett, Melanie'nin parmaklarının arasında bir yüzüğün parıltısını gördü.

Melanie yere düşen mektubu işaret ederek;

— Al, oku! dedi. Aman tanrım ne kadar kibar, ne kadar iyi bir adammış.

Scarlett heyecanlanarak hemen yerdeki mektubu aldı. Sert bir elle yazıldığı anlaşılan şu kısa notu okudu:

"Konfederasyon'un, erkeklerin kanına ihtiyacı vardır, fakat kadınların kalbine asla! Saygıdeğer hanımefendi bu yüzüğü size olan saygımın bir nişanesi olarak kabul buyurmanızı dilerim. Gösterdiğiniz özveri boşa gitmeyecektir. Çünkü bu yüzük gerçek değerinin on katına satın alındı ve sahibine iade ediliyor.

Yüzbaşı Rhett Butler"

Melanie yüzüğü parmağına taktı, ona taparcasına baktı. Sonra Pittypat'e doğru yürüdü. Gözyaşlarının arasından güleryüz göstermeye çalışarak,

— Onun bir beyefendi olduğunu size söylemiştim,

dedi. Ancak onun gibi kibar ve anlayışlı bir adam bu jesti yapabilirdi. Bu yardımın yüreğimi ne kadar parçaladığını ancak o anlayabilirdi. Bu yüzüğün yerine altın kordonumu göndereceğim. Pittypat hala, ona mektup yaz ve pazar günü yemeğe davet et de ona teşekkür edebileyim.

Bu heyecanlı dakikalar sırasında Melanie de, Pittypat hala da, Rhett Butler'ın, Scarlett'in yüzüğünü göndermediğini farkedemediler. Ama Scarlett bunun farkına hemen vardı ve çok kızdı. Ve Scarlett bu davranışın esas amacını da hemen farketti. Rhett Butler bu jesti nezaket gereği değil, yalnızca Pittypatler'e davet edilmek için yapmış ve bunda da başarılı olmuştu.

*

* *

Ellen, Scarlett'e gönderdiği mektupta "Son günlerdeki davranışların beni kaygılandırdı" diyordu. Annesinden gelen mektubu masasının başında okuyan Scarlett mosmor oldu. Kötü haberlerin hızla yayıldığına kuşkusu yoktu. Charleston'da ve Savannah'ta bulunurken, Atlanta halkının bütün Güneyliler arasında dedikodu yapmayı en çok seven insanlar olduğunu duymuştu. Annesinden gelen mektup da bu bilgiyi doğruluyordu. Hastaneye yardım satışı pazartesi akşamı yapılmıştı, bugün ise perşembe idi. Acaba hangi ihtiyar cadı Ellen'a yazmıştı, Pittypat hala mı? Scarlett bu düşüncesinden hemen vazgeçti. Çünkü zavallı kadın, Scarlett'in patavatsız davranışlarından dolayı sorumlu tutulmaktan korkuyordu. Bu nedenle Ellen'a en son haber verecek kişi Pittypat hala olurdu. "Belki de Mrs. Merriwether haber vermiştir" diye düşündü.

Ellen, mektubunda şunları yazmıştı:

"Almış olduğun terbiyeyi böylesine unutabileceğini düşündükçe kalbim sızlıyor. Haydi yas elbisesiyle halkın önüne çıkarak yaptığın hatayı, hastaneye yardım konusundaki özverine verelim. Pekiyi ya dans etmene,

özellikle de Yüzbaşı Butler gibi bir adamla... Buna ne demeli? O adamdan söz edildiğini çok işittim. İşitmeyen de kalmamıştır belki. Geçen hafta Pauline'den gelen mektupta onun beş paralık saygınlığı olmadığı yazılıydı. Hatta ailesi bile onu aralarında görmek istemiyormuş. Pek doğaldır ki kalbi kırılan zavallı annesi hariç! O tam anlamıyla rezilin, ahlaksızın biri. Gençliğinden ve saflığından yararlanarak seni iğfal edecek, böylece senin ve ailemizin onuru ayaklar altına düşecek. Miss Pittypat'in sana göstermesi gereken ilgiyi bu kadar ihmal edişine çok şaşırdım."

Scarlett masanın önünde doğrularak Pittypat halaya baktı. İhtiyar kız, Ellen'ın yazısını tanımıştı. Dudakları, azarlanmaktan korkan küçük bir çocuğunki gibi titriyordu.

Mektup şöyle devam ediyordu:

"Sana yıllardır verdiğimiz terbiyeyi bir an içinde unutmuş olman düşüncesi kalbime bıçak gibi saplanıyor. Seni hemen eve çağırmak istedim. Fakat bu konuda babanın da fikrini aldım. Cuma günü Atlanta'da olacaktır. Gidip Yüzbaşı Butler ile görüşecek ve seni alıp gelecek. Kendisine yalvarmalarıma rağmen sana fena davranmasından korkuyorum. Ben senin bu yaptıklarını gençliğine ve şımarıklığına veriyorum. Allah vere de öyle olsun. Davamız uğrunda benim kadar canla başla çalışacak bir kimse daha düşünülemez. İsteğim şudur: 'Kızlarım da benim bu özelliğime ortak olmalıdırlar.' Fakat bu onur kırıcı..."

Ellen'dan gelen mektup bu üslup içinde sürüp gidiyordu. Scarlett mektubun devamını okumadı. İlk kez dehşet içinde kaldığını hissediyordu. Cesaret ve gururundan şimdi bir iz bile kalmamıştı. Kendisini on yaşındayken, Suellen'ın başına pasta attığı zamanki kadar küçük ve suçlu görmekteydi. Çok kibar olan annesinin ona bu ağır sözlerle dolu mektubu göndermesi ve babasının da Atlanta'ya gelerek Rhett Butler ile konuşacağı haberi onun aklını durduruyordu. Şimdi işin önemini daha iyi anlamaya başlamıştı. Babası herhal-

de ona çok sert davranacaktı. Bu kez onun dizlerine oturmakla ve onu okşayıp koklamakla cezadan kurtulamayacağını biliyordu.

Pittypat, keçi sesi gibi titrek bir sesle ve biraz da çekine çekine sordu:

— Kötü haber değildir, sanırım.

— Babam yarın buraya gelecekmiş. Bir tavuğun bir solucanın üzerine atıldığı gibi üzerime çullanacak!

Scarlett'in sesinden acı çektiği anlaşılıyordu.

Pittypat, ani bir hareketle tabağını itiverdi. Birden kötüleşmişti.

— Prissy!... Çabuk ol!... Tuzlarımı getir!...Galiba bayılacağım, diye bağırdı.

İlgi çekici bir olaya tanık olacağından memnun görünen Prissy:

— Afandım onlar entarinizin cebinde! dedi.

Pittypat cebinden küçük bir şişe çıkardı ve hemen kapağını açıp kokladı.

Scarlett:

— Her ikiniz de benden yana olun. Beni bir an olsun yalnız bırakmayın. Babam sizleri çok sever. Sizin yanınızda bana çatmayı uygun bulmaz.

Pittypat yavaş yavaş kalkarak;

— Ben bunu yapamam! dedi. Kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Şimdi biraz yatmalıyım. Yarın da bütün gün yatacağım. Mister Gerald O'Hara'ya tarafımdan özür dilersin.

Gözleri şimşek gibi çakan Scarlett içinden "alçak kadın!" dedi.

Melanie'nin yüzü, Mister O'Hara'nın öfkesine hedef olma korkusuyla bembeyaz olmuştu. Buna rağmen Scarlett'in yanına oturdu.

— Bu... Bunu yalnızca hastaneye para toplamak amacıyla yaptığını açıklaman için sana yardım edeceğim.

— Hayır, olmaz! Çünkü babam bunu anlamaz. Gözden düşmüş olarak Tara'ya döneceğim. Annemin yüzünü gördükten sonra da üzüntümden öleceğim.

— Fakat şekerim sen eve gidemezsin ki! diyerek Pitty-pat ağlayarak müdahale etti. Eğer gidecek olursan... Zorda kalacağım... Evet Henry'yi çağırmak zorunda kalacağım. Onunla bir arada yaşayamıyacağımı da çok iyi biliyorsun. Kentteki sayıları artan yabancılardan geceleri Melly ile birlikte çok korkuyoruz. Sen ise çok cesursun. Üçümüz bir arada olursak, erkeksiz yaşayabiliriz.

Melanie dokunsan ağlayacak durumdaydı. Titreyen sesiyle Scarlett'e:

— Baban seni alıp Tara'ya götüremez, dedi. Burada kendi evinde gibisin. Sen gidersen biz ne yaparız sonra?

Babasının öfkesini gidermek konusunda başka birinin yardımını çok daha uygun bulan Scarlett kendi kendine, "sizin için neler düşündüğümü bir bilseniz o zaman buradan gitmem canınıza minnet olur" diye mırıldandı.

Pittypat:

— Yüzbaşı Butler'a bir pusula göndersek de, gelmemesini bildirsek nasıl olur? diye söze başladığı sırada, Melanie umutsuzca bağırdı:

— Aaa, bu olmaz! Bu kabalığın en büyüğü olur doğrusu...

Pittypat:

— Bana yardım et de yatmaya gideyim! diye inledi. Sonra Scarlett'e çattı:

— Ahh Scarlett, dertsiz başını derde soktun!

Ertesi gün ikinci vakti Gerald geldiği zaman Pittypat yatağında hasta yatıyordu. Kapı aralığından birkaç kez ö-zür diledi ve yemeği yönetme görevini iki genç kıza verdi.

Gerald, kızını öptü ve Melanie'ye iyi davranarak yanağını sıktı ise de her an patlamaya hazır bir öfke bombası gibiydi. Ortalık fırtına öncesi sessizliğine benziyordu. Scarlett babasının lanet okumasını, bu sessizliğe tercih edecekti. Melanie verdiği sözü tutarak, Scarlett'in yanından bir gölge gibi ayrılmıyordu. Gerald da

Melanie'nin yanında kızına çıkışacak kadar kaba değildi.

Scarlett içinden Melanie'nin durumu çok güzel idare ettiğini kabul ediyordu. Melanie bir şey olmamış ya da hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi davranıyordu. Bir ara Gerald ile karşılıklı konuşma fırsatını da yakaladı. Ona gayet sakin bir biçimde gülümseyerek;

— Kontlukta neler olup bittiğini öğrenmek isterdim, diye söze başladı. India ile Honey öyle tembel haberciler ki, onların mektuplarından benim bir şeyler öğrenmeme imkan yok. Sizin her şey hakkında bilginiz vardır. Çok rica ederim, bize Joe Fontaine'nin düğününden söz edin.

Bu sözleri biraz da iltifat kabul eden Gerald, düğün töreninin çok sade olduğunu ve sessizlik içinde geçtiğini anlattı. "Sizin evlenmenize benzemiyordu yavrularım, çünkü Joe birkaç gün izin alabilmişti" dedi. İlgiyle dinlenildiğini görünce anlatmaya devam etti.

— Sally ve küçük Munroe çok güzelleşmişti.

Anlatırken Melanie'nin sorularına da cevap vermeye çalışıyordu. Ama düğün elbiselerini ve başka şeyleri pek anımsayamıyordu.

Gerald:

— Ertesi sabah Joe, Virginia'ya hareket etmek zorundaydı, diyerek açıklama yapmak gereğini hissetti. Bu durumda düğünden sonra ne balo verildi, ne de ziyaretler yapıldı. Tarleton ikizleri de evlerine döndüler.

— Duyduk. Şimdi iyiler mi bari?

— Yaraları çok ağır değil. Stuart'ın diz kapağına kurşun isabet etmiş. Brent'in de omuzunu bir kurşun delmiş. Bilmem duydunuz mu? Resmi bildirilerde onların kahramanlıklarına yer verildi.

— Hayır, duymadık! Biraz anlatır mısınız?

— Bilirsiniz her ikisi de ateşli çocuklardır. Bu ikizlerin kanlarına İrlandalı kanının karıştığına inanmaya başlıyorum. Neler yaptıklarını unuttum, ama Brent teğmen olmuş.

Scarlett ikizlerin kahramanlıklarının dillere destan

oluşuna çok sevindi. Bu iki kahramanı bir zamanlar peşinden koşturduğu için onlara sahip olduğunu düşünerek sevindi. Çünkü Scarlett ne zaman bir genç kendisine talip olsa o gencin kendisine ait olduğunu düşünürdü. Ayrıca kendisindeki becerilerin de o gence yansıdığını sanırdı.

Gerald:

— Size yeni bir haber daha vereceğim, diye söze başladı. Söylendiğine göre Stuart yeniden Oniki Meşeler'de kur yapma sevdasına kapılmış.

Melanie üzüldü ve;

— Honey mi, yoksa India mı? diye sordu.

Konuşmalar arasında Scarlett, babasına nefret dolu gözlerle bakıyordu.

— Pek tabii ki India! Haşarı kızım kaş göz etmezden önce ona yüz vermemiş miydi?

Melanie, Gerald'ın böylesine serbest konuşmasından sıkılarak;

— Oh! diye tepki gösterdi.

— Daha ileriye de gidebilirim. Kahraman Brent, Tara'nın çevresinde dört dönüyor.

Scarlett konuşacak durumda değildi. Taliplerinin onu terkedişleri, ona bir tür hakaretti. Charles ile evleneceğini söylediği zaman ikizlerin nasıl köpürdüklerini hâlâ anımsıyordu. Hatta Stuart ya Charles'ı, ya Scarlett'i, ya kendisini öldüreceğini ya da ikisini öldürdükten sonra intihar edeceğini söyleyerek tehdit savurmuştu.

Melanie, adeta mırıldanır gibi;

— Suellen mi? diye sordu. Fakat ben sanıyordum ki Mister Kennedy...

— Aman canım! Onun işi dalga geçmektir. O adam kendi gölgesinden bile korkar. Eğer aşkını itiraf etmemekte direnirse ona amacının ne olduğunu soracağım. Hayır o benim küçük yavrumdur.

— Carreen mi?

Scarlett nihayet konuşabilecek güçü kendinde bulabildi:

— Canım o henüz bir çocuk.

Gerald:

— Küçük hanım, sen evlendiğin zaman o senden ancak bir yaş küçüktü. Yoksa kızkardeşin senin eski taliplerinden biriyle evleneceği için, ona sitem mi edeceksin?

Melanie'nin yüzü kızardı. O böyle konuşmalara henüz hazır değildi. Peter'a yemeği getirmesi için işaret etti. Gerald'a gezisinin gerçek nedenini unutturacak başka bir sohbet konusu bulmak için düşünmeye başladı. Aklına bir şeyler gelmedi. Ama Gerald, bir kez konuşmaya başladı mı artık susmak nedir bilmezdi. Aydan aya ihtiyaçları artan levazım subaylarının yaptıkları hırsızlıklardan, para almak için Yankeeler'in ordusuna katılan İrlandalılar'ın alçaklıklarından, Jefferson Davis'in aptallığından söz edip durdu.

Porto ikram edildikten ve iki genç kadın konuklarını rahat bırakmak için çekilmeye hazırlandıkları sırada Gerald kaşlarını çattı. Kızını tepeden tırnağa süzerek, ona beş dakika kadar daha kalmasını söyledi. Scarlett çaresizlik içinde Melanie'ye baktı. O da ne yapacağını şaşırmıştı, elindeki mendilini mıncıklamaya başladı. Sonunda da çifte kapıyı baba ile kızın üzerlerine yavaşça kapayarak çıkmak zorunda kaldı.

Gerald bardağına Porto doldurduktan sonra sert bir sesle konuşmaya başladı:

— Şimdi başbaşayız yavrum! Yaptıklarına diyecek yok doğrusu! Şimdi de başka bir koca peşinde mi koşuyorsun? Unutma ki dul kalalı çok az bir zaman oldu.

— Baba bu kadar yüksek sesle konuşma, hizmetçiler...

— Onlar olup biteni bilmiyorlar mı sanıyorsun? Onurunun, saygınlığının on paralık olduğunu herkes biliyor. Zavallı annen üzüntüsünden ölecek. Yataklara düştü. Bende de halkın önüne çıkacak yüz kalmadı. Çok ayıp doğrusu! Hayır yavrucuğum, bu kez beni gözyaşlarınla aldatamazsın.

Gerald'ın sesi titremeye başladı. Scarlett'in de kirpikleri hızla inip kalkıyor, dudakları titriyordu.

— Ben seni bilirim! Kocanın ölümünün hemen arkasından biriyle flört etmek sevdasına kapıldın. Ağlama! Haydi bu akşam daha fazla konuşmayacağım. Kızımın onuruna saygı göstermesini bilmeyen Yüzbaşı Butler'a gidip onunla görüşeceğim. Evet bunu yarın sabah yapacağım. Sana ağlama diyorum. Gözyaşların yarar sağlamaz. Kararımı verdim. Yarın, bizim aile onurumuzu ikinci kez lekelemek fırsatını bulamadan Tara'ya hareket edeceksin. Ağlama yavrum! Bak başımıza ne getirdin. Güzel bir armağan değil mi? Baksana canım! İşlerimin başımdan aştığı bir sırada, nasıl olur da bu derdi açar ve beni bu uzun geziyi yapmak zorunda bırakırsın. Sana son kez ağlama diyorum!

*

* *

Pittypat ile Melanie yatalı saatler oluyordu. Scarlett ise yatağının içinde bir o yana, bir bu yana dönüyor, kalbi sızlayarak sabahı bekliyordu. Hayatın tam başladığı bir sırada Atlanta'yı terkedip evine dönmek, annesinin hakaretlerini dinlemek! Bunları düşündükçe kahroluyordu. Hele annesiyle karşılaşmaktansa ölmeyi yeğ tutuyordu. Evet, hemen ölmek istiyordu. Böylece herkes ona karşı kötü davrandıkları için pişman olurdu.

Bir ara uzaktan bir ses duydu. Uzakta olmasına ve belirsizliğe rağmen bu sesi tanır gibi oldu. Evet bu sesi tanıyordu. Yatağından fırladı ve pencereye koştu. Yıldızlarla dolu gökyüzünün altında; ki yanı sık ağaçlarla dolu yol alabildiğine uzanıyordu.

Yoldan gelen sesler yaklaştı, tekerlekler gıcırdadı, bir atın nallarından çıkan şakırtılar çevreyi çınlattı. Tanıdık bir ses duyuldu. Scarlett birden gülümsedi. İçkinin de etkisiyle ağırlaşan bu ses, İrlanda aksanıyla "Peg Arabada Gidiyor" şarkısını söylüyordu. İşte Jo-

nesboro yortusu olmasa da Gerald her zamanki haliyle evine dönüyordu.

Scarlett, evin önünde duran arabayı gördü. İçinden seçilemeyen birtakım kişiler indi. Babası yalnız değildi. Parmaklığın önünde iki kişi durdu. Scarlett kapının sürmesinin gıcırdadığını işitti. Şu sıra babasının sesini daha iyi duyuyordu.

— Şimdi size Robert Emmen'ın gazelini okuyacağım. Bu şarkıyı hepinizin bilmesi gerekir evladım.

İnsanı güldürecek kadar ince bir sesle cevap veren yol arkadaşı sözcükleri biraz da uzata uzata;

— Çok memnun olurum Mister O'Hara! dedi. Fakat şimdi değil.

Scarlett'in şaşkınlığı daha da arttı.

— Aman Tanrım bu adam galiba şu mendebur Butler! diyerek kendi kendine söylendi. Sonra kendini toparladı ve "iyi ki babam ve bu adam birbirini öldürmemiş" diye düşündü. Demek onların arası bu derecede iyiydi ki, gecenin ilerlemiş saatinde, hem de sarhoş olarak eve dönüyorlardı.

— Hayır, muhakkak söyleyeceğim! Siz de beni dinlemek zorundasınız. Aksi takdirde sizi gebertirim, Oranjlı Yüzbaşı(*)!

— Özür dilerim, Oranjlı değilim. Ben Charlestonlu'yum.

— Al onu, vur ötekine! Daha da kötü! Charleston'da iki yengem var, onların neler çektiklerini bir ben bilirim.

Scarlett geceliğini aramaya başladı. "Bu saatte komşu-ları uyandıracaklar!" diye telaşlandı. Ama elinden ne gelirdi? Geceleyin kapıya çıkıp babasını içeri alamazdı ya...

Gerald tartışmayı kısa kesti, parmaklığa dayandı ve başını arkaya atarak şarkıyı söylemeye başladı.

(*) Orange prensiyken daha sonra İngiltere Kralı Üçüncü Guillaume'un yandaşı oldu ve Katolik Partisi'ne muhalif Jaques'i himaye etti.

Scarlett dirseklerini pencerenin kenarına dayayarak babasını dinledi ve içindeki acıya rağmen gülümsedi. Eğer babası güzel okuyabilseydi bu şarkı çok güzel bir parçaydı. Bu onun en çok beğendiği şarkılardan biriydi. İnsana hüzün veren dizeleri kalbi burkularak dinledi.

Genç kahraman yattığı yerden uzaktadır güzel kız.
İç çekerek döner pervane gibi aşıklar onun çevresinde.

Gerald, kendini şarkıya kaptırmıştı. Scarlett, Melanie ile Pittypat'in odalarından sesler duydu. Zavallılar bu sahne karşısında şaşırıp kalacaklardı. Onlar, Gerald'ın yaradılışında olan adamlara hiç alışık değildiler.

Şarkı bitince iki adam birbirine sokuldu ve tek vücut oldular. Sonra bahçeye girdiler, merdiveni çıktılar. Durumlarından beklenmedik bir dikkatle kapıya yavaşça vurdular. Scarlett "Hemen inip kapıyı açmalıyım. Ne de olsa babamdır. Zavallı Pittypat hasta haliyle aşağıya inene kadar ölüverir" diye düşündü. Zaten hizmetçilerin de babasını bu durumda görmelerini istemiyordu. Kaldı ki Peter onu yatağına yatırmak istese bile o daha da azıtır-dı. Yalnız Pork belki babasını idare etmeyi becerebilirdi.

Bir iğne ile geceliğinin önünü kapadı. Şamdanı aldı, merdivenlerden inip hole saptı. Şamdanı, kapıyı aydınlatacak bir yere koydu. Mandalı çıkararak, kapıyı açtı. Mumun ölgün ışığında gözüne ilk çarpan Rhett Butler'ın bembeyaz gömleği oldu.

O, babasını kolundan tutuyordu. Gazel herhalde Gerald'ın bu gece söyleyebileceği son şarkı olmuştu. Çünkü kendisini, Butler'ın kolları arasına bırakıvermişti. Şapkası başında değildi. Dalgalı saçları karmakarışıktı. Kravatı boynundan kaymış, kulağının yayına gelmişti. Gömleğinde de içki lekeleri vardı.

Butler'ın gözlerinin içi gülüyordu. Scarlett'e:

— Babanız sanıyorum! dedi. Genç kadının üstünde ince bir şey olduğunu keskin gözleriyle hemen farketti.

Bakışlarıyla adeta onu soyuyor gibiydi.

Scarlett gayet sakin;

— İçeri getirsenize! dedi. Bu durumdan çok sıkılıyordu. Babasına da onu böyle gülünç bir hale düşürdüğü için kızıyordu.

Butler, Gerald'ı içeri doğru itti.

— Onu odasına çıkarmanıza yardım edeyim mi? Bu işi yalnız başınıza beceremezsiniz. Babanız oldukça ağırmış.

Scarlett, böyle cüret dolu bir öneri karşısında donakaldı. Butler'ın yukarı çıktığını duyunca Melanie ile Pittypat'in ödlerinin patlayacağını düşündü.

— Nasıl olur canım? Onu salondaki kanepeye götürün!

Butler özür diledi. İstenileni yaptı.

— Güzel! Uzatın şimdi!

— Çizmelerini çıkarayım mı?

— Onlarla uyuduğu çok olmuştur.

Scarlett son cümlesini biraz açıklamak gereğini duydu. Çünkü Butler, babasının ayaklarını kanepeye yerleştirirken sinsice gülüyordu.

— Şimdi gidin artık, rica ederim.

Butler hole çıktı yere düşen şapkasını aldı.

— Sizi pazar akşamı yemekte görürüm, dedi ve kapıyı yavaşça kapatarak gitti.

Scarlett evin arkasındaki kulübede yatan hizmetçiler uyanmadan aşağıya indi, odasına çekildi. Saat beş buçuktu ve henüz ev derin bir sessizlik içindeydi.

Gerald uyanmıştı. Başını ezmek ister gibi iki elinin arasında sıkıyordu. Kızının salona girdiğini görünce ona doğru baktı. Bu durum Gerald'a o kadar dokunmuştu ki bağırıp çağırmaya başladı.

Scarlett kızgın, fakat mümkün olduğunca sesini kısarak;

— Doğrusu baba dün geceki davranışlarınız için bir söz bulamıyorum. Sizin gibi biri gece yarısı gelir ve şarkı söyleyerek komşuları uyandırır mı hiç?

— Ben mi şarkı söyledim?

— Evet siz! Avazınız çıktığı kadar gazel okuyordunuz.

— Hiç, ama hiçbir şey anımsamıyorum.

— Ama komşular hayatlarının sonuna kadar anımsayacaklar. Tabii Pittypat ile Melanie de...

Gerald zehir gibi dilini dudaklarında gezdirerek,

— Aman Tanrım, diye hayıflandı. Oyun başladıktan sonra hiçbir şey anımsamıyorum.

— Ne oyunu?

— Mendebur Butler en iyi poker oyuncusu olduğunu ileri sürdü.

— Ne kadar kaybettiniz?

— Ben mi? Kaybetmek mi? Haydi canım, tabii ki kazandım. Her zaman bir iki bardak içki insanın kazanmasına yardımcı olur.

— Cüzdanınıza baksanız iyi olur sanırım.

Yaptığı her hareket Gerald'a acı veriyordu. Cebinden cüzdanını zorlukla çıkardı. Açıp bakınca içinin bomboş olduğunu gördü. Zavallı adam şaşkın bakışlarla bir süre boş cüzdanını seyretti.

— Tam beş yüz dolar! diye söylendi. Bu parayla ablukayı yaran adamlardan karıma bir şeyler alacaktım. Şimdi ise Tara'ya dönmek için bilet param bile yok!

Scarlett boş cüzdana nefretle bakarken aklına bir fikir geldi. Kendinde cesaret buldu:

— Bundan sonra halkın önüne çıkacak yüz kalmadı bende, diye yakınmaya başladı. Onurumuzu ayaklar altına aldınız.

— Dilini tut yumurcak! Başımın çatladığını farketmiyor musun?

— Yüzbaşı Butler gibi bir adamla gece yarısı eve zil zurna sarhoş dönmek, sokaklarda avaz avaz şarkı söylemek, bağıra çağıra konuşmak, bir de bütün parasını kumarda kaybetmek! Oh, ne kadar güzel şey!

— Bu adam çok güzel poker oynuyor. O...

— Annem bu olayı duyacak olursa ne yapar acaba?

Zavallı Gerald bu ani darbenin altında adeta eziliverdi.

— Anneni mahvetmek istemiyorsan ona olup bitenden söz etmezsin! Tamam mı?

Scarlett kasden cevap vermedi. Kaygılı bir biçimde yüzünü ekşitti:

— Tam böyle bir zamanda bu olayın o altın yürekli kadına ne kadar ağır geleceğini bir kere düşünün! Ya siz değil miydiniz, dün akşam ailemin onurunu beş paralık ettiğimi söyleyen! Oysa ben hastaneye yardım olsun diye biraz dans ettim. Doğrusu daha fazla dayanamayacağım, içimden ağlamak geliyor.

Gerald:

— Yapma Allahaşkına! diye rica etti. Zaten kafam perişan, bir de sen darbe indirme. Bu kez muhakkak patlar.

— Bir de şunu demiştiniz...

— Haydi yavrucuğum, sen yaşlı babanın sözlerine gücenme. O seni üzmek istemez. Ben olanların farkında bile değilim. Sana inanıyorum, sen mert bir kızsın. Kötü amaçla hareket etmezsin.

— Beni cezalandırmak için mi eve götüreceksiniz?

— Ah yavrucuğum! Bu elimden gelir mi sanıyorsun... Bu sözü sana biraz çatmak, kızgınlığımı gidermek için söyledim. Bak bu para işinden annene hiç söz etmezsin, emi! Zaten zavallı kadın çok masrafımız oluyor diye üzülüp duruyor.

Scarlett içtenlikle;

— Hayır! dedi. Beni Tara'ya götürmezseniz ve hakkımda söylenenlerin birer kocakarı dedikodusundan ibaret olduğunu anneme anlatırsanız, ben de anneme hiç bir şey söylemem.

Gerald üzgün bir yüzle kızına baktı:

— Bu bir şantajdan başka bir şey değil.

— Gece yaptıklarınızın da bir rezaletten farkı yok.

— Öyle olsun ne yapalım! Her şeyi unutalım. Söyle bana yavrum, Pittypat hala gibi melek bir kadının evinde konyak bulunur mu?

Scarlett salondan çıktı, ayaklarının ucuna basarak holden geçti ve yemek salonuna girdi. Konyak şişesini aldı. Melanie ile birlikte ona "buhar şişesi" adını takmışlardı. Çünkü Pittypat hala, bayılacağı ya da yalandan bayıldığı zaman bu konyaktan bir yudum alırdı.

Scarlett'in yüzünde babasına karşı bu derece sert davranmaktan dolayı vicdan azabı yerine, bir zafer pırıltısı görülüyordu. Artık annesine yazılacak herhangi bir havadis hakkında, onu yalanla avutmak mümkün olacaktı. Bundan sonra da Atlanta'da kalacak ve Pittypat halanın zayıf yanını bildiği için istediği gibi hareket edebilecekti. Dolabı kapadıktan sonra bardak ve konyak şişesini göğsüne bastırarak bir süre kımıldamadan durdu.

Şimdi gözünün önünde dere kenarında yapılacak pikniklerin, evlerde verilecek ziyafetlerin, baloların, danslı matinelerin, araba gezmelerinin, pazar akşamı yemeklerinin neşeli tabloları canlanıyordu. O Atlanta'da bütün eğlencelere katılacaktı. Erkekler de hastanede kendilerine yapılan küçük bir yardım karşılığı ne kadar çabuk aşık oluyorlardı. Artık hasta bakmaktan tiksinmeyecekti. Çünkü erkekler hastalanınca çok kolay ökseye tutuluyorlardı. Onlar genç kızların ellerine tıpkı dalında hafifçe sallanan olgun armutlar gibi düşüyorlardı.

Elindeki zihin açtığı sanılan içkiyle babasının yanına döndü. O'Haralar'ın içkiye karşı olan tutkularından dolayı Allah'a şükretti.

4

Bir hafta sonra ikindi vakti Scarlett hastaneden yorgun argın eve döndü. Bütün gün ayakta durmuştu. Canı da çok sıkılıyordu. Mrs. Merriwether, onun bir hastanın koluna pansuman yaparken yatağa oturduğunu görmüştü ve bir hayli azarlamıştı.

Pittypat ile Melanie özenle süslenmişler, verandada Prissy ve Wade ile birlikte haftalık ziyaretlerine çıkacakları saati bekliyorlardı. Scarlett onlara katılamayacağını söyleyerek özür diledi ve odasına çıktı.

Arabanın sesi uzaklaşınca Scarlett artık evde kendisini gözetleyecek hiç kimsenin kalmadığını düşündü. Yavaşça ve büyük bir dikkatle Melanie'nin odasına girdi, kapıyı kilitledi. Burası bir genç kız için büyük özenle süslenmiş bir odaydı. İçeride tam bir sessizlik vardı. Güney güneşinin eğik ışıkları odaya güzel bir sıcaklık yayıyordu. Döşeme parlıyordu. Yerde birkaç halı vardı. Duvarlar ise boştu. Odanın bir köşesine bir sandık yerleştirilmişti. Orada Konfederasyon bayrağı ve altın kabzalı bir kılıç asılıydı. Bu kılıç Melanie'nin babasının Meksika Savaşı'nda kullandığı kılıçtı. Charles da savaşa giderken bu kılıcı yanında götürmüştü. Melanie kılıcı duvara Charles'ın palaskasıyla asmıştı. Charles'ın tabancası ile mahfazası da asılı duruyordu. Tabanca ile kılıcın arasında, Charles'ın bir madenin üzerine basılı asker elbiseli ve gururlu resmi bulunuyordu. Siyah gözleri öyle parlıyordu ki sanki madenin üzerinden insanın üzerine sıçrayacak gibiydi. Dudaklarında da utangaç bir gülümseme vardı.

Scarlett resme pek o kadar dikkatli bakmadı. Yata-

ğın başucuna konulan masanın yanına geldi. Pelesenk ağacından yapılan masanın üzerinde bir klasör vardı. Masanın çekmecesinden mavi kurdele ile bağlanmış bir yığın mektup çıkardı. Bunlar Ashley'den Melanie'ye gelen mektuplardı. Scarlett en üstte duran ve henüz bu sabah gelen zarfı aldı.

Mektupları gizlice okurken öyle vicdan azabı duyuyor ve yaptığı işin farkedilmesinden öyle korkuyordu ki, zarfları açarken elleri titriyordu.

Arada sırada kendi kendine "annem duyacak olursa ne der?" diye soruyordu. Annesi, onun böyle bir alçaklık yaptığını duymaktansa ölüm haberini almayı daha hayırlı bulurdu. Bu iş, her şeyde annesine benzemek isteyen Scarlett'i ilk önceleri çok üzmüştü. Ama mektupları okumak isteği de onun içini yakıyordu. Bu yüzden annesini adeta unutmuş gibiydi. Zaten son günlerde, kendisini üzen sorunları unutma sanatında tam bir usta olmuştu. Çoğunlukla "bu can sıkıcı sorunu şimdi düşünmeyelim. Yarın çaresine bakarız" diyordu. Ertesi gün ise içini kemiren bu sorunu ya hiç aklına getirmiyor ya da onun şiddetini kaybettiğini farkediyordu. Bu nedenle Ashley'den Melanie'ye gelen mektupları okumakta bir sakınca görmüyordu.

Melanie eskisi gibi ona karşı hâlâ iyi davranıyordu. O, Ashley'nin mektuplarından bazı parçaları yüksek sesle halasına ve Scarlett'e okurdu. Fakat Scarlett'i çileden çıkaran onun okumadığı bölümlerdi. İşte bunun için Melanie'ye gelen mektupları gizlice okumak için yanıp tutuşuyordu.

Scarlett'in öğrenmek istediği, Ashley'nin evlendiği günden beri karısını sevip sevmediği ve sever gibi görünüp görünmediğiydi. Acaba karısına karşı tatlı diller kullanıyor muydu? Duyguları nasıldı ve bu duyguların ateşi ne kadardı?

Mektubu büyük bir dikkatle açtı. Ashley'nin düzgün elyazısıyla yazdığı ve "Aziz karıcığım" diye başlayan mektubunu bir anda okudu. Derin derin soludu. Ashley Melanie'ye "sevgilim" ya da "bir tanem" demiyordu.

"Aziz karıcığım, size karşı olan gerçek düşüncelerimi yazmayışımdan çok korktuğunuzu yazıyor ve bu son günlerdeki uğraşılarımın ne olabileceğini soruyorsunuz."

Scarlett dehşet içinde kaldı. Kendi kendine;

— "Aman Tanrım! dedi. Demek gerçek düşüncelerini ondan gizlemiş. Sakın Melanie onun içini ya da benim içimi okumuş olmasın? Kuşkulanıyor mu acaba? Ashley ile benim...

Mektubu daha yakından okumak için gözlerine yaklaştırdı. Ellerinin titremesini önlemek istedi, ama başaramadı. Fakat mektubun ikinci bölümü onu az da olsa sakinleştirdi.

"Aziz karıcığım, eğer sizden bazı şeyler gizledimse bunun nedeni, yanınızda bulunamayışımdan dolayı omuzlarınıza çöken yükü, daha da ağırlaştırmak istememdir. İşte bunun için ruhumun perişan durumunu size bildirmedim. Fakat sizden bir şey gizlemem mümkün değildir. Beni bilirsiniz; bu kadar meraklanmayın. Yaralanmadım, hasta da değilim. Doyana kadar yiyor ve bir yatakta yatıyorum. Bir asker için bundan ötesi can sağlığıdır. Bununla birlikte kalbim birtakım düşüncelerin ağırlığı altında eziliyor. Bu durumu açıklıyorum:

"İçinde bulunduğumuz bu yaz gecelerinde sabaha kadar gözüme uyku girmiyor. Oysa askerler mışıl mışıl hele bazıları horul horul uyuyor. Ben ise yıldızları seyrederek kendi kendime soruyorum: «Burada işin ne Ashley Wilkes? Hangi dava uğrunda dövüşüyorsun?»

"Kuşkusuz ne onur, ne de zafer için... Savaş iğrenç bir şeydir. Ben de bütün pis şeylerden tiksinir, iğrenir ve dehşet duyarım. Asker olarak yaratılmamışım ben... Topların ağzı altında defne dalları toplamak istemiyorum. Gerçi bugün savaşın içindeyim ama Allah beni okuyup yazmak için yaratmış. Şunu bilmeni isterim ki Melanie, borazanlar bana heyecan vermiyor. Trampet sesleri de adımlarımı çabuklaştırmıyor.

"Bugün şu gerçeği açıkça anlıyorum: Biz ihanete

uğramışız. Hem de kendimiz tarafından. Herhangi birimizin, bir düzine Yankee'ye bedel olduğumuzu ve dünyayı ancak pamuğun yönetebileceğini sanan biz gururlu Güneyliler tarafından arkamızdan hançerlenmişiz. Bu yetmiyormuş gibi; bir de saygı gösterdiğimiz, taparcasına bağlandığımız yüksek makamlardaki kimselerin; 'pamuk kraldır, esirler, devletler hukuku, alçak Yankeeler...' gibi boş sözlerinin ihanetine uğradık.

"Şimdi yıldızları seyrederken kendi kendime 'hangi dava uğruna savaşıyorsun?' diye soruyorum. Devletler hukukunu, pamuğu, zencileri, ve nefret etmemizi öğrettikleri Yankeeler'i düşünüyorum ve bütün bunlarda neden savaştığıma ilişkin bir neden bulamıyorum. Tersine; hayallerim beni başka diyarlara alıp götürüyor. Oniki Meşeler'i ve güneş ışınlarının beyaz sütunlar arasında nasıl oynaştığını görür gibi oluyorum. Mehtapta manolyaların olağanüstü kokusunu, güllerin öğle sıcağından koruduğu verandayı anımsıyorum. Annemi bu verandada ben küçükken yaptığı gibi örgü örerken görüyorum. Gün batarken evlere dönen zencilerin seslerini işitiyorum. Onlar yorulmuşlar, ama her şeye rağmen şarkı söylüyorlar. Hatta karınları açıkmış olsa bile... Çıkrığın sarnıca dalan kovasından çıkan sesleri duyuyorum. Oranın eşsiz görünümü gözlerimin önünden bir an olsun kaybolmuyor. Pamuk tarlalarının arasından dereye giden yolu, sabahları vadiden yükselen sisi görüyorum. İşte bunun için ben buradayım.

"Ben ölümü, acıyı sevmeyen, şan ve onur peşinde koşmayan kimselerden nefret etmem. Bu duygu her şeyden daha derindir. Çünkü yukarıda saydıklarım uğrunda canımı feda etmekte olduğum hayat biçiminin simgeleridir. Ben bugün sevdiğim eski günler, eski adetler için dövüşüyorum. Bu geçen günlerin artık ölmüş olmalarından korkuyorum. Çünkü yensek de, yenilsek de yine bir şeylerimiz kaybolacak. Bu savaşı kazansak ve hayallerimizde yaşattığımız pamuk krallığına sahip olsak da yine bir şeyler yitirmiş sayılırız.

Çünkü eskisinden farklı insanlar olacağız ve gösterişsiz adetlerimizi terkedeceğiz.

"Bütün dünya 'pamuk' diye kapımıza gelecek, biz de onlara istediğimiz fiyatı kabul ettireceğiz. İşte beni düşündüren de bu! Ben iş çevirme yeteneklerini, her şeyde kâr gözetmelerini, açgözlü davranışlarını nefretle karşıladığımız Yankeeler'e benzemekten korkuyorum.

"Ya yenik düşersek Melanie! Şuna inanmanı isterim ki ne tutsak düşmekten, ne yaralanmaktan, ne de ölümden korkuyorum. Ama korktuğum bir şey var. O da savaş bitince eski günleri tanıyamamak. Ben eski zamana ait bir adamım. İnsanların birbirini yediği bu çılgın ve ateşli zamanın adamı değilim.

"Ne kadar çabalarsam çabalayayım, hiç bir geleceğe ayak uyduramamaktan korkuyorum. Siz de doğal olarak... Çünkü siz ve ben aynı kandanız. Gelecekte neler olacağını henüz bilmiyorum. Bildiğim, onun geçmiş kadar güzel olmayacağıdır.

"Yatağıma uzanmış yatıyorum. Çevremde uyuyan arkadaşlarıma bakıyorum. Kendi kendime, 'acaba ikizler, Alex ya da Cade benim gibi mi düşünüyorlar?' diye soruyorum. 'Silahların ateşlendiği ilk andan itibaren kaybolan bir dava uğruna dövüştüklerini biliyorlar mı?' diye düşünüyorum. Onların bu sorunları düşüneceklerini sanmıyorum. Çok da iyi ediyorlar.

"Size evlenmemizi önerdiğim zaman bunları kesinlikle düşünmüyordum. Oniki Meşeler'de eskiden beri süregelen sakin, rahat ve tehlikesiz bir yaşantının içinde olacağımı tasarlıyordum. Melanie birbirimize çok benziyoruz. İkimiz de sakinliği, sessizliği seviyoruz. Seninle evlenmeyi istediğim zaman birlikte okuyup müzik dinleyeceğimiz ve hayallere dalacağımız uzun yılların rüzgar gibi geçeceğini düşünmüştüm.

Şimdi ise eskinin yıkılışına, çevremizin mezbaya dönmesine ve herkesin kindar olmasına aklım ermiyor. Melanie bunları hiçbir şey haklı çıkaramaz. Yankeeler bizi yenerlerse sonumuz felakettir. Ne yazık ki yenilmemiz de çok olasıdır.

"Bu biçimde mektup yazmam doğru değil. Böyle düşünmememem gerekir. Fakat kalbimde olanları söylememi istemiştiniz. Orada yenilme korkusundan başka bir şey yok.

Anımsar mısın; piknikte nişanımızı ilan ettiğimiz gün, Butler adında, konuşma aksanından Charlestonlu olduğu anlaşılan birinin, Güneyliler'in cahilliğine ilişkin düşünceleri az kalsın bir kavgaya neden olacaktı. O fabrikalarımız, atölyelerimiz, gemilerimiz, tersanelerimiz olmadığını söylediği zaman, ikizler ona ateş etmeye kalkışmışlardı. Bunu anımsıyor musun? O, Yankeeler limanımızı ablukaya alınca pamuğumuzu ihraç edemeyeceğimizi söylemişti. Adamın hakkı varmış. Yankeeler'in yeni tüfeklerine karşılık bizde ihtilalden kalma köhne silahlar var. Yakın bir gelecekte abluka yüzünden ilaç bile bulamayacağız. Butler gibi akıllı adamlara kulak verseydik çok daha hayırlı olurmuş. 'Güney'in savaşı sürdürmesi için pamuğundan ve gururundan başka bir şeyi yoktur' demişti. Şimdi pamuğumuz da işe yaramıyor. Butler'ın dediği gibi elimizde kala kala bir gururumuz kaldı. Fakat ben bu gurura, 'erişilmez cesaret' adını veriyorum. Eğer bunlar..."

Canı sıkılan Scarlett mektubu dikkatle katladı, zarfına koydu. Ashley'nin mektubunu onun savaş hakkındaki düzensiz ve anlamsız düşüncelerini öğrenmek için okumuyordu. Onu Tara'da, verandada dinlerken çok daha fazla zevk almıştı.

Scarlett'in öğrenmek istediği tek şey karısına âşık mektupları yazıp yazmadığıydı. Klasördeki mektupların hepsini okumuştu. Ashley o güne kadar Melanie'ye, bir ağabeyin kızkardeşine bile yazmayacağı biçimde mektuplar göndermişti. Mektupları düşündürücü ve ayrıntılılarla doluydu. Ama hiç birinde bir aşığın sevgilisine kullanması gereken sözler yoktu.

Scarlett ise, şimdiye kadar bir mektupta duygusal izler olup olmadığını anlayacak kadar ateşli mektuplar almıştı. Melanie'nin, Ashley'nin kendisini bir arkadaş gibi sevdiğini anlamamasını hayretle karşılıyor ve

onunla içinden alay ediyordu. O kocasından gelen mektuplarda bir eksiklik olduğunu hiçbir zaman farkedemiyordu. Zavallı Melanie ne yapsın? O kocasının mektuplarını karşılaştırabileceği aşk dolu hiç ateşli mektup almamıştı ki...

Scarlett "saçma sapan şeyler yazmış. Kocam bana böyle zırvalar yazsa gününü görürdü. Charles bile daha güzel mektuplar yazmıştı" diye düşündü.

Mektupları karıştırdı, tarihlerine baktı, hepsini anımsadı. Bunlar, zavallı Dallas Mac Lure'un ablalarına yolladığı, Darcy Meade'nin ailesine gönderdiği ve içlerinde karakol betimlemelerinden, angaryalardan başka bir şey bulunmayan mektuplardan farksızdı. Meade ve Mac Lure aileleri, evlatlarından aldıkları bu mektupları gurur ve kıvançla komşularına okurlardı.

Ashley karısına mektup yazarken sanki içinde bulunduğu savaşı unutmaya çalışıyordu. O mektuplarında karısıyla kendisi için zamanın dışında birlikte yaşayacakları sihirli bir çevre yaratmak istiyordu. Ashley'nin mektubunu okuyan bir kimse, savaş olmadığını sanırdı. Mektuplarda eskiden Melanie ile birlikte okudukları kitaplardan, söyledikleri şarkılardan, ortak arkadaşlarından, uzun gezisi sırasında gördüğü yerlerden söz ediyordu. Yazdıklarından evine, Oniki Meşeler'e dönmek isteğiyle yanıp tutuştuğu anlaşılıyordu. Avdan, soğuk bir sonbahar gününde ormanda yaptığı at gezintisinden, pikniklerden, balık avı partilerinden, arkadaşlarından, mehtaplı gecelerden, komşularından ve eski malikanenin güzelliğinden söz ediyordu.

Scarlett mektuplarda okuduğu bazı sözcükler üzerinde düşündü. Aklını kurcalayan bir şeyler vardı. Yaralanmaktan, ölmekten korkmuyorsa çekindiği şey neydi? Scarlett, irdeleme yeteneği olmadığı için ancak şu görüşe varabildi: "Savaş onun canını sıkıyor. Zaten o canını sıkan hiçbir şeyi sevmez. Örneğin beni... Beni seviyordu, ama evlenmeye cesaret edemiyordu. Çünkü hayatına ve düşüncelerine bir rüzgar gibi girmemden, böylece rahatını kaçırmamdan korkuyordu. Hayır en

çok korktuğu bu değildi. Ama Ashley bir alçak da değildi. Buna imkan yoktu. Çünkü ismi resmi bildirilerde geçiyor ve Binbaşı Sloan da Melanie'ye gönderdiği mektupda onun askerleri kahramanca hücuma kaldırdığını bildiriyordu. O bir kez aklına koydu mu, kahramanlıkta hiç kimse onu geçemezdi. O topluluk içinde yaşamak yerine kendi kabuğunda yaşamayı yeğ tutardı. Bunun nedenini ise bir türlü anlayamıyorum. Eğer bu özelliğinin farkına daha önce varsaydım o benimle çoktan evlenirdi."

Scarlett bir an mektuplar kucağında, hareketsiz kalakaldı. Ashley'yi düşünüyordu. Ona, Tara'daki verandada ta uzaktan geldiğini, ağaçlı yolu soluk soluğa çıktığını gördüğü zaman aşık olmuştu. Bu duyguları kesinlikle değişmemişti. O, atın üstünde gülümsüyordu, saçları da sabah güneşinde gümüş gibi parlıyordu. Onun üstün nitelikli bir adama karşı olan genç kız aşkı, henüz toyca bir sevgiden ibaretti. Ashley hâlâ onun gözünde genç kızların hayallerinde yaşattıkları yakışıklı bir süvariydi. Scarlett'in bütün hülyası da bir buse alabilmekti.

Scarlett, onun Melanie ile evlenmesine rağmen hâlâ kendisini sevdiği kanısına vardı. Bütün isteği de buydu. Çünkü o gençti, istek doluydu. Eğer Charles onda uyuyan heyecan ve coşkulardan bir bölümünü olsun uyandırabilseydi şimdi o bir tek buse umuduyla çırpınmazdı.

Ne yazık ki Charles ile bir rüzgar gibi geçen geceleri, onda bir kadın ruhu yaratmamıştı. Charles ona bedensel zevklerin, sevginin ya da düşünce ve beden arkadaşlığının ne olduğunu öğretmemişti. Scarlett'e göre bedensel istekler, erkeğin açıklanamayan çılgınca anlarına boyun eğmek, doğum acılarıyla sonuçlanan birtakım azap verici ve can sıkıcı eylemlerde bulunmaktan ibaretti.

Evliliğinin bu biçimde oluşu onu hayrete düşürmemişti. Çünkü annesi ona, kadınların evliliğe tahammül etmeleri için soylu ve dirençli olmalarını söylemişti. Evlendikten sonra da konuştuğu kadınların düşünce-

leri onun bu konudaki görüşlerini doğrulamıştı.

Scarlett bedensel zevklere ve evliliğe veda ettiği için çok seviniyordu. Evliliğe veda etmişti, ama aşka değil. Çünkü Ashley'ye olan aşkı bambaşka bir şeydi ve evliliğin sonucu olan şeylere kesinlikle benzemiyordu. Bu kutsal, güzel, çekici ve baş döndürücü bir şeydi. Tüm olumsuzluklara rağmen heyecanı gün geçtikçe artıyor, korumak ve sürdürmek zorunda kaldığı sessizlik içinde, eşelediği anılarla, beslediği umutlarla gelişiyor, serpiliyor ve sonunda Scarlett'i tutsak ediyordu.

İç çekti, ahlayıp pufladı. Sonra özenle kurdeleyi pakete bağladı. Belki yüzüncü kez kendi kendine, Ashley'de anlayamadığı şeyin ne olduğunu sordu. Merakını giderecek bir çözüm bulmaya çalıştı. Ama her zaman olduğu gibi zekası onu yalnız bıraktı.

Mektupları yerine koyduktan sonra, yüzü birden mosmor oldu. Mektubun son bölümünü anımsadı... Ashley'nin Yüzbaşı Butler'dan söz ettiği yeri...

Bu mendebur adamın bir yıl önce söylediklerini Ashley'nin anımsamasını çok garip buldu. Evet Yüzbaşı Butler bir ilâh gibi dans etse de rezil herifin tekiydi. Yardım satışı sırasında onun Konfederasyon hakkında söylediklerini ancak bir alçak söyleyebilirdi.

Scarlett ayağa kalktı, aynanın karşısına geçti, saçlarını düzeltti. Ne zaman beyaz tenini ve yeşil gözlerini seyretse hemen neşelenirdi. Yine böyle oldu. Gamzelerini seyretmek için gülümsedi. Yüzbaşı Butler'ı aklına getirmedi bile. Ashley'nin gamzelerini ne kadar çok sevdiğini anımsadı. Bir kadının kocasını sevmekten ve mektuplarını okumaktan duyduğu huzursuzluk; onun gençliği, güzelliği ile ilgilenmesini engellemedi. Ashley'nin kendisini sevdiğini biliyordu ya... İşte bu ona yetiyordu ve dünya umurunda değildi.

Anahtarı çevirdi; kapıyı açtı ve merdivenlerden inmeye başladı. İçi rahatlamış, kalbi hafiflemişti. "Bu Zalim Savaş Bitince" şarkısını söylüyordu şimdi...

5

Halk, Yankeeler'i alçaklıkla suçlamayı unutmuştu. "Bir zafer daha kazanırsak savaş bitecek" demiyordu. Artık herkes; Yankeeler'in korkak olmadığını ve savaşın sona ermesi için bir değil, birçok zaferin kazanılması gerektiğini biliyordu. Tenessee'de General Morgan ve General Forrest'ın sağladıkları zaferler, Bull Run'daki çarpış-malarda gösterilen başarılar olumlu sonuçlar vermişti. İnsanın sevinçten zıplayacağı, dans edeceği geliyordu.

Ne var ki bu zaferler çok pahalıya mal olmuştu. Yankeeler, askerlerin kafataslarının derisini yüzüyorlardı. Hastaneler yaralı ve hastalarla dolup taşıyordu. Birçok kadın yas elbisesine bürünmek zorunda kalıyordu. Her gün Oakland Mezarlığı'nda yeni yeni çukurlar kazılıyordu.

Birlikçiler'in paraları tükenmişti. Yiyecek ve giyecek son derece pahalanmıştı. Askerlerin ihtiyaçları öyle artmıştı ki Atlanta'daki her ailenin sofrası bundan etkileniyordu. Buğday unu pek az bulunuyordu. Üstelik çok da pahalıydı. Herkes börek, çörek ve bisküvilerine mısır unu karıştırıyordu. Kasaplarda sığır eti satılmıyor gibiydi. Koyun eti de hem az bulunuyor, hem de çok pahalı satılıyordu. Koyun etini ancak zenginler alabiliyorlardı. Yalnızca domuz eti, tavuk, meyve ve sebze vardı.

Yankeeler, Birlikçiler'i tam bir ablukaya almışlardı. Çay, kahve, ipek, korse, kolonya, moda dergileri çok az bulunabildiği için ateş pahasına satılıyordu. En adi pamuklu kumaşlar bile el yakıyordu. Bu yüzden kadınlar üzülerek bir yıl önceki elbiselerini giyiyorlardı.

Herkes evinde örgü örmeye başlamıştı. Kilerlerden yıllardır unutulan, üzerleri bir parmak toz tutan eşyalar bir işe yarar umuduyla çıkarılıyordu.

Hastanelerde kinin, afyon, kloroform ve tentürdiyotun yokluğundan söz ediliyordu. Sargı bezleri atılmayacak kadar değerlenmişti. Bu nedenle hastabakıcılar akşam dönerlerken; evlerine kanlı bezleri getiriyor, onları yıkayıp ütülüyorlardı.

Dulluk kozasından yeni çıkan Scarlett için savaş, eski zamanın eğlence dolu günlerinden farksızdı. Sosyete hayatına tekrar girmeyi başardığı için yiyecek ve giyecekte çekilen yokluklara hiç şikayetçi olmadan katlanıyordu.

Geçen yılki sıkıntılarla dolu yaşantısını anımsayınca, bu yılki yaşantısının rüzgar gibi çabuk geçtiğini düşündü. Her sabah doğan güneş, ona doyumsuz bir serüven yaşamanın fırsatını hazırlıyordu. Her gün onu ziyarete gelmek isteyen adamlarla tanışıyordu. Bunlar onun güzelliğinden, çekiciliğinden ve onun uğrunda dövüşmenin ya da ölmenin kendileri için onur olacağından söz ediyorlardı. Scarlett, Ashley'yi bütün varlığıyla sevmesine rağmen öyle fettanlıklar yapıyordu ki, zavallı erkekler ona evlenme teklifi yapmak için birbirleriyle yarışıyor, hatta kavga bile ediyorlardı.

Savaş toplum yaşamında hoşgörüsüzlüğe ve ilgisizliğe neden olmuştu. Bu durumu bazı yaşlı ve deneyimli kişiler kaygıyla karşıladılar. Anneler, ellerinde kendilerini tanıtacak bir mektup bile bulunmayan, neyin nesidir belli olmayan birtakım ipe sapa gelmez adamların kızlarını ziyarete gelişlerine tanık oldular. Kızlarını bu kişilerle elele gören zavallı anneler dehşete düştüler. Kocası ile evlenmeden önce hiç öpüşmemiş olan Mrs. Merriwether, kızı Maybelle'in küçük subay Rene Picard'ı öptüğünü gördüğünde hayretler içinde kaldı. Kızının bu davranışından dolayı hiç üzülmemesi onu daha da çıldırttı. Rene Picard genç kızla evlenmek istediyse de bu teklif Mrs. Merriwether'ın sinirlerini yatıştırmaya yetmedi.

Mrs. Merriwether, güney'in tam bir ahlaksızlığa sürüklendiğini görüyor ve bu düşüncesini kadınların önünde açıklıyordu. Herkes, ona hak veriyor ve bütün suçun savaşta olduğunu söylüyordu.

Bir iki hafta ya da bir ay içinde ölümle yüzyüze gelecek olan askerler, genç kızların kendilerine daha hoşgörülü ve daha lütufkar davranmalarını istiyorlardı.

Onların bir kızla evlenmeden önce uzun bir flört dönemi geçirmelerini gerektiren ahlak kuralına tahammülleri yoktu. Çünkü savaş, her şeyle birlikte toplum kurallarını da allak bulak etmişti. Eskiden erkekler flört etmeye başladıkları kızlara aradan dört beş ay geçtikten sonra evlenme teklif ederlerdi. Bugün ise erkekler bir kızla tanışır tanışmaz hemen evlilikten söz eder oldular. Genç kızlar da kendilerine çok kısa sürede talip olan erkekleri kesinlikle reddetmiyorlardı.

Savaşın neden olduğu kuralsız yaşantı ve gamsız hava Scarlett'in çok hoşuna gidiyordu. Eğer zamanının bir bölümünü hastabakıcılıkla geçirmek zorunda olmasaydı savaş ne kadar sürerse sürsün umurunda değildi. Zaten hastanede yaptığı işe katlanmasının tek nedeni orasının eşsiz bir av alanı olmasındandı. Zavallı yaralı askerler onun sihirli güzelliğine hemen vuruluyorlar, çekiciliğinin etkisine kapılıyorlardı. Askerleri kendisine aşık ettirmek için; onlara pansuman yapması, yastıklarını düzeltmesi ya da yelpazelemesi yetiyordu. Bu yaşantı biçimi ona bir yıl süren kasvet ve acı dolu günlerden sonra olağanüstü görünüyordu.

Scarlett kendisini, evlenmeden önceki günlerindeki gibi hissediyordu. O öyle bir yaşam sürüyordu ki, onun Charles ile evlenmediği, kocasını savaşta kaybettiği için acı çekmediği, Wade'i doğurmadığı sanılırdı. Savaş, evlilik ve anne oluş, onun kalbinde hiçbir şey uyandırmamıştı. O hep eski Scarlett idi. Bir çocuğu vardı; ama ona evde öyle güzel bakılıyordu ki, onu unutabilirdi. O eskiden olduğu gibi yine Scarlett O'Hara ve Kontluğun kraliçesiydi. Düşünceleri ve uğ-

raşları eskisinden farksız değildi; yalnız eylem alanı son derece genişlemişti. Pittypat'in arkadaşlarının iğneli sözlerine aldırış etmiyor, evlenmeden önce yaptığı gibi toplantılara gidiyor, dans ediyor, askerlerle ata biniyor, flört ediyordu. Bütün bunları yaparken yas elbisesini üzerinden çıkarmamıştı. Dul haliyle bile, genç kızken olduğu gibi olağanüstü bir güzelliğe sahipti. Scarlett serbest bırakıldığı oranda kibar, bunaltılmadığı sürece cana yakındı. O güzelliği ve başarıları ile o kadar gurur duyuyordu ki...

Birkaç hafta öncesine kadar kasvet ve uğursuzluk içinde geçen hayatından şikayet ederken, şimdi tam bir neşe denizi içinde yüzüyordu. Erkeklerin kendisine kur yapmalarından, onları etkilemekten büyük zevk alıyordu. Sözün kısası mutluydu o...

Ashley'nin hayatının tehlikede olduğunu ve Melanie ile evlendiğini de unutmuyordu. Karısından uzakta olması, onun başka bir kadına ait olduğu kaygısını az da olsa hafifletiyordu. Ashley Atlanta'dan yüzlerce mil ötede, Virginia'daydı. O bazen öyle bir duyguya kapılıyordu ki, Ashley, Melanie'ye olduğu kadar kendisine de aitti!

Tara'ya yaptığı bir iki küçük ziyaret dışında hayatını hastaneye, danslı toplantılara, gezilere ayıran Scarlett için 1862 kışı rüzgar gibi geçti.

Tara'ya yaptığı ziyaretlerin hepsinden hayal kırıklığına uğramış olarak dönmüştü. Çünkü orada Atlanta'da yaşadığı hareketlilikten eser yoktu. Ellen başını elişinden kaldırmaz, Scarlett de onun dizinin dibinde sessizce otururdu. Saatlerce annesinin ipek elbisesinden çevreye yayılan güzel oğulotu kokusunu duyardı. Ara sıra pamuk yanağını annesinin zarif ellerine uzatırdı.

Ellen zayıflamış, son derece yorgun düşmüştü. Şafak sökerken kalkıyor, gece herkes yattıktan sonra geç vakitlere kadar çalışıyordu. Ordunun ihtiyaçları gün geçtikçe artıyordu. Ellen'ın görevi de çiftliği en bereketli biçimde yararlanılır duruma getirmekti. Gerald yıllar

sonra hayatında ilk kez işle meşgul oluyordu. Eski kahya Jones Wilkerson'ın yerine başka biri bakıyordu. Günleri at üstünde çiftliği dolaşmakla, işçilere talimat vermekle, her şeyi denetlemekle geçiyordu.

Annesi ile babasının işle uğraşmalarından dolayı Scarlett yalnız kalıyor, canı çok sıkılıyordu. Suellen ile söz kesen Frank Kennedy "Bu Zalim Savaş Bitince" adlı şarkıyı öyle kötü bir tavırla söylerdi ki Scarlett öfkesinden çıldırırdı. Brent Tarleton ile aşk hayallerine kendini fazlaca kaptıran Carreen de hoş bir sohbet arkadaşı olmaktan çıkmıştı.

Scarlett Tara'ya her zaman neşe içinde gitse bile, dönmesi konusunda Pittypat hala ile Melanie'den mektup aldığına sevinirdi. Bu durumu farkeden Ellen içini çekerdi. En büyük, fakat onun gözünde küçücük olan kızının Atlanta'ya döneceği düşüncesi ona büyük acı verirdi. Scarlett'e şöyle derdi:

— Atlanta'da sana hastabakıcı olarak ihtiyaçları olduğuna göre seni burada daha fazla alıkoymaya hakkım yok. Doğrusu bu bencillik olur. Yalnız... Yalnız yavrucuğum seninle doyasıya konuşmaya bir kez olsun vaktim olmadı. Ben çok isterdim ki, gitmeden önce seninle başbaşa konuşayım ve senin, benim küçük kızım olduğunu bir kez daha hissedeyim.

Annesinin içtenlikle söylediği bu sözler, Scarlett'in vicdanını sızlatır; başını Ellen'ın göğsüne dayayarak;

— Tabii ki senin kızınım anneciğim! derdi. Fakat annesine onu Atlanta'ya gitmeye zorlayan şeyin Konfederasyon, savaş, dava değil; dans, eğlence ve hayranları olduğunu söylemeye cesaret edemezdi.

Annesinden gizlediği bir başka şey vardı. Yüzbaşı Butler'ın sık sık Pittypat'lerin evine geldiği...

*

* *

Yardım satışını ve babasıyla birlikte yaşadıkları olayı izleyen aylarda, Yüzbaşı Rhett Butler Atlanta'ya her gelişinde, Pittypat'leri ziyaret etmeyi hiç ihmal et-

mez olmuştu. Ara sıra Scarlett'i gezilere götürür balolarda ve yardım satışlarında ona eşlik eder, bazen de eve getirmek için hastanenin önünde beklerdi.

Scarlett, Butler'ın kendisi hakkında bildiği sırrı açıklamasından korkmuyordu artık. Fakat kendisini gafil avlayarak Ashley'ye karşı olan hislerini yalnız onun bildiğini de bir türlü unutamıyordu. Butler canını sıktığı zaman düşüncelerini açık açık söyleyememesinin sebebi de işte buydu. Yüzbaşı onun canını o kadar çok sıkıyordu ki...

Yüzbaşı Rhett Butler otuz beş yaşlarındaydı. Bu yaşta hiçbir talibi ya da hayranı olmayan Scarlett onun karşısında bir çocuk gibi savunmasız kalıyordu. Hiçbir şey bu adamı şaşırtmazdı. O hiç bir şeyi de ciddiye almazdı. Scarlett'i kızdırdığı zaman da çok neşelenirdi. Scarlett bu durumu biliyordu. Onun attığı keskin oklarla vurulurken büyük bir öfkeye kapılırdı. Çünkü babasından geçen İrlandalı huylarla annesinden aldığı görünürdeki yumuşak başlılığı hemen kaybolabiliyordu. Bugüne kadar, annesinin yanında geçen zamanı dışında hiç kimsenin sözlerini önemsememişti. Şimdi ise söylenen bu ağır sözlere katlanmak oldukça güçtü. Bağırıp çağırabilir, isyan edebilirdi. Fakat onun dudaklarındaki şeytani gülümsemeyi görmektense söylenenleri içine sindirmeyi daha uygun buluyordu. Ne olur, Butler biraz öfkelenseydi! Hiç olmazsa o zaman sinirleri biraz yatışırdı.

Scarlett, onunla yaptığı ve pek azından üstün çıktığı tartışmalardan sonra, onun kibar bir adam olmadığına, bir daha onunla karşılaşmayacağına ve konuşmayacağına yemin ederdi. Ama kısa bir süre sonra Butler Atlanta'ya döner, sözde niyeti ihtiyar hanımı ziyaret etmekmiş gibi Pittypat'lere gelir, Scarlett'e nazik bir biçimde Nassua'dan getirdiği bir kutu şekeri verirdi. Konserlerde tam onların yanında bir yer bulur ya da bir baloda Scarlett'i dansa davet ederdi. Butler'ın ölçüsüz davranışları genç kadının öyle hoşuna giderdi ki, onun kendisine yaptığı acımasız davranışlarını, ye-

nileri yapılana kadar unuturdu.

Butler'ın bütün hatalı hareketlerine rağmen, onun ziyaret saatlerini sabırsızlıkla beklerdi. Onda; Scarlett'in hayal edemediği ve o güne kadar tanıdığı adamların hiç birinde rastlamadığı bir şey, insanı şaşırtan bir güç ve hayran olunan bir zariflik vardı. Butler salona girdiği zaman Scarlett bir darbe yemiş gibi sendelerdi. Onun siyah gözlerinde her şeye meydan okuyan birtakım izler görürdü. Genç kadın; bu gerçeği açıklayacağı ve bu adamı altedeceği anı sabırsızlıkla bekliyordu.

Scarlett bir ara kendi kendine;

— Ona aşık oluyorum galiba! derdi. Onu sevmiyorum, ama... Doğrusu bu halime de bir anlam veremiyorum.

Butler'ın karşısında derin heyecan duyan ve coşkuya kapılan yalnız Scarlett değildi. Pittypat hala da onu ne zaman görse pusulayı şaşırıyordu. Ellen'ın bu adamın kızını sık sık ziyarete geldiğini öğrenince ne kadar kızacağını ve onu Charleston'da hiçbir ailenin evine kabul etmediğini bildiği halde, Butler'ın iltifatlarına, okşayıcı sözlerine ve el öpüşlerine Pittypat dayanamıyordu.

Yüzbaşı Butler ona Nassua'dan iğneler, düğmeler, ipek iplikler ve tokalar getirirdi. Bunları yalnız kendisi için ve canını tehlikeye atarak ablukayı yarıp getirdiğini düşünen Pittypat hala neşesinden her şeyi unutuverirdi. Bir de bu lüks eşyayı alabilmek, artık pek kolay bir şey değildi. Kadınlar saçlarına tahta tokalar takarlar, elbiselerine palamuttan yapılan düğmeler dikerlerdi. Zavallı yaşlı kız, bu armağanları reddedecek kadar ahlakî iradeye sahip değildi. Ayrıca onda çocukluğundan beri içinde ne olduğunu bilmediği kutulara, paketlere karşı aşırı bir istek vardı. Bu nedenle Butler'ın getirdiği paketleri açmak isteğiyle yanıp tutuşuyordu. Paketleri açtıktan sonra da armağanı reddetmek imkansızlaşıyordu. Bu armağanları kabul edince de Yüzbaşı'ya üç kadından başka kimsenin bulunma-

dığı bir eve gelmesinin doğru olmayacağını söylemeye cesaret edemiyordu.

Pittypat hala, ne zaman Rhett Butler ziyarete gelse evinin erkeksiz olduğuna ve onu koruyabilecek kimsenin bulunmayışına çok üzülürdü. Derin derin içini çekerek;

— Onda bir şeyler var, ama ne olduğunu bir türlü kestiremiyorum, derdi. Onun çok kibar, çok çekici olduğunu kabul ediyorum. Eğer kadınlara karşı biraz daha saygılı olsaydı...

Melanie, yüzüğün iade edildiği günden beri, Rhett Butler'ın eşsiz bir kibarlığa sahip olduğunu fırsat buldukça söylerdi. Onun bu düşüncesi, Pittypat halanın canını çok sıkardı. Yüzbaşı yaşlı hanıma karşı saygıda kusur etmiyordu, ama biraz aşırı kaçan erkekçe davranışlarıyla onu utandırıyordu. Bu zayıf yanını da küçük yaşından beri erkeklerle bir arada fazla bulunmayışına veriyordu.

Pitty zaman zaman Butler'a acıyordu da. Eğer Rhett Butler bunu bilmiş olsaydı kahkahalarla gülerdi. Mutsuz bir aşkın onun hayatını perişan ettiğine, kalbini kırdığına, onu sert davranmaya zorladığına ve bir kadının sevgisine ihtiyacı olduğuna inanmıştı. Pittypat kötülüklerden uzak yaşadığı için böyle düşünebiliyordu. Bu nedenle, ihtiyar kadınlar Butler'ın Charlestonlu genç kızla olan serüvenini anlattıkları zaman, nefretle dolar ve söylenenlerin bir sözcüğüne bile inanmazdı. Onun korkunç bir haksızlığa kurban gittiğine inandığı için, ona sırt çevirmek yerine utangaç olmasına rağmen çok nazik davranıyordu.

Scarlett, Pittypat halanın düşüncelerine katılıyordu. O da Butler'ın kadınlara karşı, Melanie hariç, hiç saygısı olmadığı görüşündeydi. Ne zaman onun tarafından tepeden tırnağa kadar süzülse kendini Butler'ın karşısında adeta çırılçıplak hissederdi. Eğer uygunsuz bir dil kullanacak olsa Scarlett gerekli cevabı verebilecekti. Ama onun cüret dolu bakışlarına, bütün kadınlarla istediği biçimde alay etme gücüne sahip o küstah

haline karşı diyecek bir sözü de yoktu.

Butler, yalnızca Melanie'ye o bilinen bakışıyla bakmazdı. Ona bakarken, onunla konuşurken gözlerindeki o alaycı izler kaybolurdu. Konuştuğu sırada sesine özel bir ton verir, yumuşak ve kibar olmaya çok dikkat ederdi.

Bir ikindi vakti, Pittypat ile Melanie odalarına gittikten sonra Butler ile yalnız kalan Scarlett ona;

— Melanie'ye karşı benden daha çok nazik davranmanızın nedenini anlayamıyorum, dedi.

Sonra Melanie, ona Ashley'den ve terfi etmesinden övgüyle söz ettiği zaman Butler'ın yüzünün soğuk bir hal aldığı günü hatırladı. Rhett Butler, Ashley'nin orduda pek büyük değeri olmadığını biliyor ve binbaşılığa terfi etmesine aldırmıyordu. Yine de gerekli nazik sözleri söylemeyi ve Ashley'nin kahramanlığı hakkında konuşmayı ihmal etmemişti.

Scarlett "ben Ashley'nin adını ağzıma alacak olsam rezil adam, hemen kaşlarını çatar ve o bilinen tavrıyla gülümserdi" diye düşündü. Sözlerine şöyle devam etti:

— Ben ondan daha güzelim! Ona karşı niçin daha nazik davrandığınızı zaman zaman kendime soruyorum.

— Yoksa onu kıskanıyor musunuz?

— Oh, aptallık size yakışmıyor.

— Öyle olsun. Mrs. Wilkes'a daha nazik davranıyorsam o bunu hak ettiği içindir. Ben hayatım boyunca onun kadar iyi ve bencil olmayan bir kadın tanımadım. Belki de siz, onun bu özelliklerinin farkına varmamışsınızdır. Ayrıca çok genç olmasına rağmen tanışmak mutluluğuna erdiğim kadınların en kibarıdır.

— Kısacası beni kibar bir kadın kabul etmediğinizi mi söylemek istiyorsunuz?

— İlk görüşmemiz sırasında sizde olgun bir kadın hali olmadığını söylemiştim, sanırım.

— Haydi canım! O eski nakaratı tekrarlamak mı istiyorsunuz? Çocukça bir öfke yüzünden ortaya çıkan bir hareketi yine başıma kakmak mı istiyorsunuz?

Aradan o kadar uzun bir zaman geçti ki, artık ben büyüdüm. Eğer siz ikide bir ondan söz etmeseydiniz, belki ben bu olayı unuturdum.

— Ben o günkü davranışlarınızın çocukça bir öfkeden doğduğunu sanmıyorum. Ayrıca sizin değiştiğinizi ve olgunlaştığınızı da kabul etmiyorum. İstediğiniz gibi hareket etmenizi engelleyenlerin kafalarına vazo savuracağınıza inanıyorum. Zaten siz artık tam anlamıyla kendi kafanıza göre hareket ediyorsunuz. Bu nedenle vazo kırmanız da gerekmez.

— Ahh!... Ah!... Siz... Bir erkek olmayı ne kadar isterdim. Sizinle hemen düello ederdim. Ve...

— ... Ve elimde can verirdiniz. Elli metre uzaktan bir sineği vurduğumu bilmiyorsunuz galiba? Bir erkekle dövüşmek için başka silahlardan yararlansanız daha iyi edersiniz. Örneğin gamzelerinizle ya da vazolarla...

— Siz terbiyesizsiniz!

— Bu sözlerinizle beni kızdırmak mı istiyorsunuz. Sizi hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm. Birtakım niteliklerinizle beni çileden çıkartacağınızı sanıyorsanız aldanıyorsunuz. Avare olduğum bir gerçek. Neye böyle olmayayım? Serbest bir ülkede yaşıyoruz. İsteyen istediği gibi olabilir.

Ancak sizin gibi ikiyüzlüler ve ruhları sizin ruhunuz gibi kara olanlar kendilerine söylenen gerçekler karşısında öfkelenirler.

Butler'ın sakin gülümsemesi ve sert bir tonla söylediği düşünceleri Scarlett'i büyük çaresizliğin içine düşürdü. Bugüne kadar onun gibi pişkin bir adama rastlamamıştı. Onun karşısında toplanan bütün öfkeler, hakaret ve soğuk davranma gibi silahlar hemen paslanırdı.

Scarlett; ikiyüzlülerin içtenliklerini, korkakların cesaretlerini, terbiyesizlerin ahlaklarını, alçakların namuslarını olağanüstü biçimde savunduklarını biliyordu. Ama Butler'ın hakkında böyle bir düşünce ileri sürülemezdi. Çünkü o Scarlett'in sitem ettiği her şeyi

dinler, güler ve genç kadını daha da konuşturmak için kışkırtırdı.

*

* *

Son aylar içinde Yüzbaşı Butler, birkaç kez göründü ve kayboldu. O çoğunlukla habersiz gelir ve yine habersiz giderdi. Scarlett onun Atlanta'ya hangi iş için geldiğini bir türlü anlayamazdı. Çünkü sahilden bir hayli uzaklaşmayı ablukayı kıranların pek azı uygun buluyorlardı. Onlar mallarını Wilmington'a ya da Charleston'a çıkarırlar ve Yankeeler'e rağmen ithal ettikleri malları satın almaya gelen kaçakcılara ve komisyonculara satarlardı. Scarlett, Butler'ın bu uzun mesafeli gezilerini kendisi için yaptığını tahmin edebilseydi büyük haz duyacaktı. Fakat onun sınırsız gururu böyle bir şeyi düşünmesini engelliyordu. Eğer Butler ona biraz kur yapsaydı ve çevresini saran erkekleri kıskansaydı, onun elini tutsaydı ya da ondan anı olarak bir resmini isteseydi, o zaman Scarlett zaferini ilan edecek ve Yüzbaşı'nın güzelliğine tutsak düştüğüne karar verecekti.

Yüzbaşı Butler Atlanta'ya geldiği zaman kadınları bir heyecan dalgası kaplardı. O yalnızca ablukayı kıran cesaretli bir kişi olarak dikkat çekmez, getirdiği çeşitli eşya ve nefis lavantalarla kadınları kendisine bağlardı. Ancak kötü şöhreti yüzünden kibar kadınlar tarafından çekiştirilirdi. Bu dedikodular ise onun saygınlığını genç kızların gözünde büsbütün arttırırdı. Bu kızlar masum oldukları için Scarlett'i girişken bir hanım olarak görürlerdi. Onlar Butler'la bir araya gelen hiçbir genç kızın güven içinde olmadığını duymuşlardı. Ama böylesine kötü bir şöhrete sahip olan bu adamın Atlanta'ya geldiği günden beri bir genç kızın elini bile öpmeyişi hayret edilecek bir şeydi. Böyle davranması ise onu esrarlı bir havaya büründürüyor ve daha çekici yapıyordu.

Atlanta'da savaştan çok onun hakkında konuşulurdu. Butler'ın West Point'tan sarhoşluktan ve bir ka-

dın yüzünden kovulduğunu herkes biliyordu. Charleston'da ise genç bir kızı iğfal etmekle ve bu zavallının ağabeyini düello yaparak öldürmekle ün salmıştı. Babasının onu evinden beş parasız kovduğunu, hatta adını aile defterinden sildiğini bilmeyen yoktu. Bu durum karşısında Butler California'ya gitmiş ve 1849 yılında altına hücum edenlere katılmıştı. Daha sonra da Güney Amerika'ya ve Küba'ya gitmişti. Oralarda da pek parlak günleri olmadığı söyleniyordu. Atlantalılar'ın kulaklarına; Butler'ın kadınlarla yaşadığı serüvenler, patlattığı sayısız tabanca, Orta Amerika ile yaptığı silah kaçakçılığı ve özellikle geçimini sağlamak amacıyla kumar oynadığı dedikoduları gelmişti. Gerçi Georgia'da kumarda arazi, ev, para ve esir kaybetmeyen hiçbir aile reisi yoktu. Ama bir adam kağıt oyununda istediği kadar baybedebilirdi, bu onun oyun sırasında ve oyun sonunda efendi kalmasına engel olmamalıydı.

Rhett Butler savaş kargaşalıkları olmasaydı ve çeşitli nedenlerle Birlik yanlılarına yardımlarda bulunmasaydı Atlanta'nın kenarından bile geçemezdi. Ama bugün en dar düşünceli ve en çok tutucu olanlar bile yurtseverliğin etkisiyle daha serbest düşünmeleri gerektiğini anlıyorlar. En duyarlı kimseler de Rhett Butler'ın şimdi günahlarını affettirmeye çalıştığını sanıyorlardı. Kadınlar canını tehlikeye atarak ablukayı kıran bu adama karşı daha hoşgörülü olmayı görev sayıyorlardı. Konfederasyon'un akıbetinin cephedeki askerlere olduğu kadar, Yankeeler'in donanmasını alt edecek denizcilere ve onların ustaca manevralarına bağlı olduğunu herkes biliyordu. Yüzbaşı Butler'ın Güney'in en usta kaptanlarından biri olduğu, eşsiz bir cesarete ve soğukkanlılığa sahip bulunduğu söylentisi dillerde dolaşıyordu.

Butler Charleston'da doğduğu için oranın bütün adalarını, yarımadalarını, körfezlerini, kayalık ve sığ yerlerini; Carolina sahillerindeki bütün girinti ve çıkıntıları; Wilmington'un tüm kıyılarını avucunun içi gibi

biliyordu. Bugüne kadar hiç bir gemi kaybetmemiş ve yükünü denize atmak zorunda kalmamıştı.

Çarpışmaların ilk günlerinde az bir parayla işe başlamış, küçük fakat çok hızlı gidebilen bir gemi satın almıştı. Bugünlerde ise ablukaya rağmen ithal edilen malların yüzde iki bin kazandırması sonucu dört gemi sahibi olmuştu. Butler'ın usta kaptanları vardı. Onlara çok para vermekten çekinmezdi. Gecenin karanlığında gemileri Charleston ya da Wilmington'dan çıkarlar ve İngiltere ile Kanada'ya pamuk götürürlerdi. İngiliz dokuma fabrikalarının pamuksuzluktan durması nedeniyle işsizlik çoğalmış ve açlıktan ölümler başlamıştı. Bu yüzden Yankee donanmasını atlatmayı başarıp Liverpool'a pamuk getirenler, İngilizlere istedikleri fiyatı kabul ettirebilirlerdi.

Butler'ın az rastlanan bir şansı vardı. O, pamuk yüklü gemilerini kazasız belasız yabancı limanlara ulaştırır ve oradan da Güney için gerekli olan savaş malzemeleriyle dönerdi. Atlantalı kadınlar işte böyle cesur bir adamı bağışlıyorlardı.

O; hesapsız para harcar, azgın atlara biner, son moda elbiseler giyerdi. Nereden geçse, nerede olsa herkes onu farkeder ve gözden kaybolana kadar izlerdi. Elbiseleri usta terzilerin elinden çıkardı. Bu, onun kalabalık arasında dikkat çekmesine neden olurdu. Çünkü askerler yırtık ve pis üniformalar, siviller ise en önemli gecelerde bile yırtığı özenle örülmüş eski fraklarını giyerlerdi.

Scarlett, onun sakız renginde, ekoseli ve siyah beyaz kareli pantolonu kadar zarif bir pantolon görmediğini arada bir kendi kendine söylerdi. Yeleklerinin, özellikle elişi pembe güller örülü beyaz ipek yeleğinin bir eşi dünyada yoktu. Bütün giysilerinin güzelliklerini anlatmak çok zordu. Giydiği elbiseyi büyük bir zariflikle taşıması kadar, onun kendisine yakıştığını bilmemekten gelmesi de o kadar güzeldi. Şık giyindiği zaman, pek az kadın onun isteklerine karşı direnebilirdi. Mrs. Merriwether bile nihayet onun çekiciliğine daya-

namadı ve bir pazar günü yemeğe davet etti.

Maybelle Merriwether küçük teğmenle evlenecekti. Düğününde beyaz satenden dikilmiş bir elbise giymek istiyor ve bu yüzden sızlanıyordu. Oysa Konfederasyon'da savaş dolayısıyla beyaz saten kalmamıştı. Başka birisinin elbisesini de giymek istemiyordu. Zaten kullanılmış elbiselerden bayraklar yapılmıştı. Bu arada tam bir yurtsever olan Mrs. Merriwether; kızına, Konfederasyonlu bir kızın ancak kendi evinde dikilmiş gelinlik giymesinin uygun olacağını anlatmakta zorluk çekiyordu. Miss Maybelle ise dava uğrunda tokalardan, düğmelerden, güzel ayakkabılardan, şeker ve çaydan vazgeçebilirdi, ama beyaz satenden asla vazgeçmezdi.

Rhett Butler onun bu isteğini Melanie'den öğrenmişti. İngiltere'den dantel gibi parlak beyaz saten getirdi ve ona düğün armağanı olarak verdi. Sateni genç kıza öyle zarif bir biçimde sundu ki, ne Maybelle'nin annesi, ne bir başka kimse bu kumaşın fiyatını sormaya cesaret edemedi. Maybelle ise sevincinden az kalsın Butler'ın boynuna sarılacaktı. Mrs. Merriwether böylesine değerli bir kumaşı armağan olarak kabul etmenin uygun olmayacağını düşündüyse de, Rhett Butler'ın bu armağanın bir kahramanın nişanlısına az bile olduğunu çok nazik biçimde söylemesi üzerine reddedemedi. Bir de Butler'ı evine yemeğe davet etmek zorunda kaldı ki bu özveri armağanın bedelini bol bol karşılıyordu.

Yüzbaşı Butler yalnız Maybelle'ye saten getirmekle kalmadı aynı zamanda gelinliğin modeli hakkında da olağanüstü öneriler yaptı. Paris'te o mevsimde krinolinler daha geniş, roblar da daha kısaydı. Bir gün Mrs. Merriwether, Mrs. Elsing'e gizlice şunu söyledi:

— Yüzbaşı Butler'a ısrar edecek olsaydım Paris'in içyüzünü en küçük ayrıntılarına kadar anlatacaktı.

Butler'ın cesareti herkesçe bilinmeseydi bir kadının elbisesinin, şapkasının, saç modelinin ve diğer giysilerinin tüm ayrıntıları hakkında bildiklerinden dolayı ona kadınlaşmış gözüyle bakabilirlerdi. Kadınlar ona

giyim konusunda danıştıkları zaman çoğunlukla gülünç duruma düşerlerdi. Buna rağmen kadınlar, genç kızlar ona soru sormaktan geri kalmazlardı.

Açık denizlere açılmış gemiciler gibi kendilerini modadan yoksun kalmış sayarlardı. Çünkü abluka yüzünden ülkelerine hiç moda dergisi gelmiyordu.

Fransız kadınları saçlarını kesmiş, deri şapka giymiş olabilirlerdi. Ama Atlantalı kadınlar moda dergisi bulamadıkları için bunun farkında olamayacaklardı.

İşte bu yüzden Butler'ın fırfırlarla ilgili açıklamalarının kadınlar açısından çok büyük değeri vardı. O kadın modası hakkında çok önemli bilgiler verirdi. Bu nedenle ne zaman bir geziden dönse çevresini kadınlar, genç kızlar sarardı. Onlara o mevsimde giyilen şapkaların daha küçük olduğunu ve arkaya doğru atıldığını, çevresinde çiçek yerine tüy bulunduğunu; Fransız Kraliçesi'nin baloya giderken saçlarını tepesine topladığını, böylece kulaklarının meydanda kaldığını, balo elbiselerinin çok dekolte olduğunu bıkmadan anlatırdı.

*

* *

Yüzbaşı Rhett Butler birkaç ay içinde, kötü şöhretine ve vurgunculuk yaptığına ilişkin söylentilerine rağmen Atlanta'nın en seçkin ve en ilgi çekici adamı oldu. Onu sevmeyenler, o yabancı ülkelerden döndüğü zaman bazı malların fiyatlarında artış olduğunu ileri sürerlerdi. Ortada dolaşan birtakım dedikodulara rağmen, o isteseydi eski bağlantılarını ve ilişkilerini yine sürdürebilirdi. Ama Butler onlarla ilişkilerini sürdürmeye gerek görmüyordu. Birtakım yurtsever insanların saygı ve sevgisini kazandıktan sonra, birdenbire onlara yaradılışındaki kötü yanlarını gösterir, o güne kadarki hareketlerinin maskaralıktan başka bir şey olmadığını hissettirecek davranışlarda bulunur, hatta hakaret bile ederdi.

Güney'e ve özellikle Konfederasyon'a ait olan her şeyden nefret ettiği sanılırdı. O da bu yoldaki düşünce-

lerini kesinlikle gizlemezdi. Konfederasyon hakkında ortaya koyduğu düşünceler Atlantalılar'ı ilk önce hayrete düşürdü, sonra bu düşüncelerinden dolayı, ona sevgi beslediler, daha sonra ise yine öfkelendiler. 1862 yılı biterken Butler bir toplantıya geldiği zaman, erkekler onu soğuk biçimde selamlamaya ve kadınlar da kızlarını yanlarından ayırmamaya başladılar.

O, yalnızca Atlantalılar'ın aşırı ve koyu yurtseverlikleriyle alay etmekten ve sordukları sorulara garip cevaplar vermekten büyük zevk duyuyordu. Ne zaman ona cesareti hakkında güzel sözler söyleseler, tehlike karşısında daima cephede dövüşen kahramanlar kadar korktuğunu açıklardı. Birlik yanlıları arasında korkak asker bulunmadığına inandıkları için de Butler'ın bu cevabı, onları çileden çıkarırdı. Onlar askerlerden daima "bizim yiğitler" ya da "bizim haki elbiseli kahramanlar" diye söz ederdi. Ama bu sözler onun ağzından küfür gibi çıkardı. Onunla flört etmek isteyen genç hanımlar, ona kendileri için dövüşebilecek cesarette bir adam olduğundan dolayı teşekkür ettikleri zaman, o saygı ile eğilir ve bunu herhangi bir Yankee kadını için de yapabileceğini söylerdi.

Butler, Scarlett ile yardım satışından beri hep bu biçimde konuşmuştu. Artık bu alaycı yanını herkes için sergiliyordu. Konfederasyon'a yaptığı yardım övüldüğü zaman, o ablukanın para kazandırdığını çekinmeden açıklardı. "Hükümete erzak vermenin de o kadar para kazandıracağını bilsem, Konfederasyon'a kalitesiz kumaş, küflenmiş un, çürük deri satarak zamanımı boşa geçirmem" derdi.

Butler'a cevap yetiştirmek çoğunlukla imkansızdı. Çünkü bu yolda çaba sarfetmek, onun küstahlığını daha da arttırırdı.

Yiyecek satışlarından dolayı birtakım rezaletler çıkmıştı. Cepheden gelen mektuplar şikayetlerle doluydu. Bir hafta içinde altı açılan ayakkabılardan, ateş almayan barutlardan, basit bir baskı sonucu kopan eyer takımlarından, içi böcek dolu un, pirinç ve kuru fasulye-

den şikayetler ayyuka çıkmıştı. Atlantalılar, orduya böyle çürük çarık eşya ve kalitesiz yiyecek sokanların Alabamalı, Virginialı ve Tennesseli vurguncular olduklarına; Georgialı olmadıklarına karar vermişlerdi. Onlara göre Georgialı işadamları kentin en kibar aileleri arasındaydı. Bunlar; varını yoğunu hastanelere yardım olarak verenler, savaşa gidenlerin geride bıraktıkları küçük çocuklara yardım elini uzatanlar değil miydi? Dixie'yi ilk alkışlayanlar ve sözle bile olsa Yankee kanına susadıklarını ilk bildirenler onlar değil miydi? Vurgunculara karşı duyulan öfke, henüz şiddetlenmemişti. Yüzbaşı Butler'ın bu konudaki düşünceleri ve görüşleri de, onun terbiyesizliğine veriliyordu.

Rhett Butler en yüksek makamda bulunanların ya da saygın kişilerin yüzlerine yalnızca suçlarını bağırmakla ve askerlerin yiğitlikleriyle alay etmekle kalmaz, aynı zamanda soylu yurttaşları da kaygılandırmaktan zevk alırdı. Bir yumurcağın lastik topa iğne batırarak duyacağı zevk kadar, o da çevresindekilere iğneli sözler söyleyerek aynı zevki duyardı. İkiyüzlülerin, cahillerin ve softaların maskesini düşürmekten kendini alamazdi. Bu konuda öyle ustaca hareket ederek kurbanlarını kapana düşürürdü ki, ahlaksız herifler ona verecek cevap buluncaya kadar herkesin kendilerine baktığını, aşağılandıklarını ve gülünç duruma düştüklerini hissederlerdi.

Atlantalılar'ın ona iyi davrandıkları ilk aylarda, Scarlett onun hakkında bir hayal kurmamıştı. Butler'ın her kibar davranışının, her güzel sözünün altında kötü bir niyetin gizlendiğini bilirdi. Onun büyük bir cesaretle ve yurtseverlikle ablukayı kırma işini de yalnızca bundan zevk duyduğu için yaptığını farketmişti. Butler bazen Scarlett'e; bir arada büyüdüğü kontluğun haşarı çocuklarını, sokakta adam kovalayan Tarleton ikizlerini, şeytana pabucunu ters giydiren yaramaz Fontainler'i, Calvertler'i anımsatıyordu. Ancak Yüzbaşı'nın ağırbaşlı görünümünün altında çok kötü, sert ve korkunç bir kişilik gizliydi.

Scarlett onun içtenlikli olmayan davranışlarından çok, ablukayı kıran romantik halinden hoşlanıyordu. Çünkü Butler'ın bu yanı, Scarlett'in onunla olan ilişkilerini kolaylaştırıyordu. Onun maskesinin düşmesini ve Atlantalılar'ın sevgisini kaybetmesini gönülden istemediğini farkedince çok üzüldü. Bu durum Scarlett'in az da olsa canını sıktı. Çünkü Butler'a edilen sitemlerin bir bölümü de kendisine bulaşıyordu.

Yüzbaşı, Mrs. Elsing'in nekahet dönemindeki hastaların yararına düzenlediği eğlencede Atlantalılar'ı daha da gücendirdi. O gün ikindi vakti, Mrs. Elsing'in evi izinli askerlerle, yaralılarla, milislerle, muhafızlarla, annelerle, dullarla ve genç kızlarla dolup taşıyordu. Boş bir sandalye, hatta yer minderi bile yoktu. Merdiven birbirinin üstüne oturan insanlarla dolmuştu. Davetlilere sunulan kadehler iki kez dolup boşaldı. Ziyafet iyi bir gelir sağlayacağa benziyordu.

Yetenekli görünmeye can atan bütün genç kızlar şarkı söylediler, piyano çaldılar. Scarlett kendisinden son derece memnun ve emindi. Davetlilerin sürekli alkışları karşısında Melanie ile beraber yalnızca hüzünlü bir şarkı olan "Şebnem Çiçeği Örtünce" adlı parçayı söyleyecek ve sonra Konfederasyon'un amacını simgeleyen bir tablo oluşturacaktı.

Scarlett beyaz bir pelerine bürünmüştü. Bu haliyle meleklere benziyordu. Belinde kırmızı ve mavi renkli bir kemer vardı. Bir elinde yıldızları simgelemek üzere birkaç değnek tutuyordu. Öteki eliyle de Charles'a babasından kalan altın kabzalı kılıcı havaya kaldırmıştı. Alabamalı Yüzbaşı Carey Ashburn de Scarlett'in önünde diz çökmüştü. Genç kadının yarattığı bu tablo halkı heyecanlandırmıştı.

Gösteriyi coşkulu alkışlar arasında bitiren Scarlett, bu heyecan verici tabloyu takdir edip etmediğini anlamak için Butler'ı aradı. Karşılaştığı durum onu çok öfkelendirdi. Çünkü Yüzbaşı Butler davetlilerden biriyle tartışıyordu. O yanda toplananlara dikkat edince işlerin sarpa sardığını anladı.

Kalabalığın arasına doğru sokuldu. Birden doğan sessizlikten yararlanan milis Willie Guinan'ın, Yüzbaşı'yı sorgulayan sesini duydu.

— Beyefendi size göre kahraman askerlerimizin uğrunda can verdikleri bu dava kutsal değil, öyle mi?

Butler:

— Bir tren sizi ezecek olursa ölümünüz demiryolları idaresine kutsallık kazandırmaz değil mi?

Sesi, karşısındaki kişiye kendisine bir açıklama yapmasına fırsat verdiği için teşekkür eder gibiydi.

Willie titreyen bir sesle;

— Beyefendi eğer bu çatı altında olmasaydık... dedi.

Butler:

— Başınıza gelecek felaketi düşünüyorum, diye cevap verdi. Çünkü cesaretiniz herkes tarafından biliniyor.

Willie pancar gibi oldu. Herkesin canı sıkılmış, ortalığı bir sessizlik kaplamıştı. İri yarı ve sağlıklı olan Willie tam askerlik çağındaydı. Ama bu sağlam durumuna rağmen cepheye gitmemişti. Ancak annesinin ondan başka çocuğu yoktu ve devleti savunmak için cephe gerisinde de askere ihtiyaç vardı. Yalnız Butler cesaretten söz edince nekahet döneminde olan birkaç subay homurdandı.

Scarlett, üzgün ve kızgın bir biçimde "bu adam dilini tutamaz mı?" diye düşündü. Bu arada Doktor Meade tehdit dolu bakışlarla kaşını çattı ve her nutuk atışındaki o bilinen tavrıyla;

— Delikanlı! Belki sizin için hiçbir şey kutsal olmayabilir, dedi. Ama yurtsever Güneyliler için kutsal olan çok şey vardır. Yurdumuzu istilacılardan kurtarmak için işte birinci kutsal görev... Devletler hukuku işte ikinci... Şey...

Butler yine ilgisiz kalıyor, söylenenleri umursamıyordu. Birden;

— Bütün savaşlar kutsaldır, dedi. Hepsi savaşa gidenler için kutsaldır. Savaşları ilan eden zavallı büyük

yöneticiler, onları bu açıdan göstermeselerdi savaşmak için deli olmak gerekirdi. Konuşmacıların, silaha sarılan aptallar için söyledikleri boş sözler ve savaşa yakıştırdıkları soylu amaçlar ne olursa olsun, bütün savaşlar daima aynı davayı güderler. Bu da paradır. Evet gerçekte bütün savaşlar, para kavgasıdır. Ama ne yazık ki bunu pek az kişi farkedebiliyor. Borazanlar, trampetler, cepheye gitmeyen konuşmacıların güzel, fakat boş sözleri onların kulaklarında çok iyi çınlıyor. Bazen "kâfirlerin elinden İsa'nın mezarını kurtaralım!", bazen "kahrolsun Papalık!", bazen "özgürlük!", arada bir de "pamuk, esirler, devletler hukuku!" gibi naralar atılıyor.

Scarlett kendi kendine, "canım şimdi Papa ile İsa'nın mezarının işi ne?" diye düşündü. Hızlı bir tartışmaya giren kalabalığa yaklaşacağı sırada Butler'ın soğuk bir tavırla toplananların arasında kendisine yol açtığını ve kapıya doğru ilerlediğini gördü. Ona doğru koşmak isterken, Mrs. Elsing onu eteğinden tuttu. Mrs. Elsing kaygılı bir sessizliğe gömülen salonu çınlatan sesiyle;

— Bırakınız gitsin! diye bağırdı. Bırakınız gitsin o alçak! O vurguncudur. O içimizde beslediğimiz bir yılandır.

Rhett Butler hole çıkmıştı. Elinde şapkası vardı. Kendisine söylenen bu sözleri işitince olduğu yerde geri döndü ve salondakileri bir an süzdü. Sonra gözlerini Mrs. Elsing'in bir ovayı andıran göğsüne dikti, gülümsedi ve selam verip, gitti.

*

* *

Mrs. Merriwether evine gitmek için Pittypat'in arabasına bindi.

— Pittypat Hamilton şimdi memnun musunuz? diye sordu.

Pittypat ürkek ve biraz da dalgın olarak cevap verdi:

— Niçin memnun olmalıyım?

— Evinize konuk ettiniz bu terbiyesiz adamı!

Pittypat'in yüzü kıpkırmızı oldu. Bu suçlama karşısında ezilen kadın Mrs. Merriwether'ın da Yüzbaşı'yı evine davet ettiğini anımsadı. Scarlett ve Melanie de, bu konuda bir süre düşündüler. Ama büyüklere karşı gösterilen saygı gereği konuşmadılar. Düşüncelerini kendilerine saklamayı uygun bularak eldivenleri ile oyalandılar.

Mrs. Merriwether:

— Bizlere ve Konfederasyon'a hakaret etti.

Parlak sırma ve kılaptanlarla süslü korsesinin altında göğsü hızlı hızlı kabarıp iniyordu.

—Para için savaştığımızı ve onurumuzun bizi aldattığını söylemek kadar büyük bir küstahlık olmaz. Doğrusu onu savaşın ortasına atmalıydık. Evet evet, öyle yapmalıydık! Bu konuda Doktor Meade ile görüşeceğim. Eğer kocam yaşasaydı ona haddini bildirirdi. Beni iyi dinleyin Pittypat Hamilton, bir daha bu hayvanı evinize almayın!

Pittypat "ah" diye mırıldandı. İki genç kıza yardım dileyen gözlerle baktı. Sonra Peter'ın dimdik duran sırtını görünce umutlanır gibi oldu. Çünkü Peter'ın konuşmaların bir sözcüğünü bile kaçırmadığını bilirdi. Onun arkaya dönmesini ve çok kez yaptığı gibi konuşmaya katılmasını bekledi. Peter'ın "Canım Dolly hanımısı, Miss Pitty'yi rahat bırakınız afandım. Canı ne isterse onu yapsın!" demesini istiyordu. Ama Peter yerinden kımıldamadı, çünkü Yüzbaşı Butler'dan nefret ederdi. Pittypat de bunu biliyordu. Zavallı kadın içini çekerek;

— Dolly eğer sanıyorsanız...

Mrs. Merriwether sert bir biçimde onun sözünü kesti:

— Yüzbaşı'yı ilk davet edenin siz olduğunuza bir türlü akıl erdiremiyorum. Kısacası bugünden sonra o namuslu eve ayak basmamalıdır. Ne sebep bulursanız bulun, ama onun evinize gelmesini önleyin.

Scarlett ve Melanie'ye de suçlar gibi baktıktan sonra konuşmasını sürdürdü:

— Söylediklerimi işittiğinizi sanıyorum. Zaten bütün bu kabahatin yarısı sizde! Ona karşı çok nazik davrandınız. Ona varlığının, adi düşüncelerinin burada yeri olmadığını nazikçe belirtin ve kapınızı yüzüne kapatın.

Scarlett kızmaya başlamıştı, giderek bir okyanus gibi kabarıyordu. Yabani bir at gibi yerinden fırlamak istiyordu. Ama konuşmaktan da çekiniyordu. Çünkü Mrs. Merriwether'ın annesine bir mektup daha yazmasından korkuyordu. "Seni gidi ihtiyar yaban öküzü!" diye düşündü. Yüzü saklamaya çalıştığı öfkesinin etkisiyle al al olmuştu. Kendi kendine, "ah senin gözetleyici davranışların hakkında neler düşündüğümü bir söyleyebilsem!" diye mırıldandı.

Benzersiz bir öfkenin içinde yüzen Mrs. Merriwether;

— Büyük davamız hakkında böyle sözler söyleyeceğini aklıma bile getirmezdim! dedi. Davamızı doğru ve kutsal bulmayan herkesi ipte sallandırmalıyız. Yavrularım benim, bir daha sizin onunla konuştuğunuzu görmeyeyim... Aaa Melly ne oluyor sana? Hasta mısım yoksa?

Melanie'nin yüzü sapsarı kesilmişti, gözlerinde ışıltı kalmamıştı. Boğuk bir sesle;

— Onunla konuşacağım! dedi. Ona karşı kabalık edemem... Kapımı da kapatamam!

Mrs. Merriwether'ın göğsünün tam ortasına sanki bir yumruk indirilmiş gibi soluğu daraldı, Pittypat'in etli dudakları açık kaldı, Peter onlara doğru döndü.

Scarlett "bu sözleri ben söylemeliydim!" diye düşündü ve birden Melanie'ye karşı hem kıskançlık, hem de hayranlık duydu. "Nasıl oldu da bu kuş beyinli Mrs. Merriwether'a karşı böyle kabarıverdi... Hayret doğrusu!" diye kendi kendine söylendi.

Melanie tir tir titriyordu. Susacak olursa cesaretini kaybedeceğini sanarak konuşmasını sürdürdü:

— Yüzbaşı'ya sarf ettiği sözlerden dolayı gücenemem. Hatası, düşüncelerini her yerde ve her zaman gelişigüzel söylemesidir. Böyle yapmamalıydı doğrusu... Ama... Ashley de onun düşüncesindedir. Bu nedenle ben kocam gibi düşünen bir adama evimin kapısını kapatamam. Bu haksızlık olur.

Mrs. Merriwether hemen kendini toparladı ve saldırıya geçti:

— Melanie Hamilton, ben hayatımda böyle bir yalan duymadım. Wilkeslar'dan hiçbir zaman bir alçak çıkmamıştır.

Melanie'nin gözleri çakmak gibi yanıyordu:

— Ashley'nin alçak olduğunu asla söylemedim. Yalnızca Ashley'nin, Yüzbaşı Butler ile aynı görüşte olduğunu söyledim. Kocam düşüncelerini daha başka biçimde açıklıyor. Düşüncelerini gidip de bir eğlence sırasında söyleyeceğini hiç sanmıyorum. Ama bütün düşüncelerini bana yazdı.

Scarlett pişmanlık duydu. Melanie'nin Mrs. Merriwether'a bu biçimde cevap vermesi için Ashley'nin neler yazabileceğini düşünmeye başladı. O Ashley'nin mektuplarını okuduktan sonra birçoğunu unutmaya çalışırdı. İşte bu yüzden, Melanie'yi bu durumda görünce onun çıldırdığını sandı.

— Ashley bana Yankeeler'le dövüşmemizin doğru olmadığını yazıyor. Mektuplarından devlet adamlarımızın, ağzı laf yapan konuşmacıların bizi aldattıklarını öğreniyorum. Bu savaşın bize vereceği zararı, hiçbir şeyin hoş gösteremeyeceğini yazıyor. Bu savaşta onurlu bir şey görmediğini yazıyor. Savaştan üstün çıksak bile, kazancımızın sefillik ve yıkım olacağını yazıyor.

Birden Scarlett "ha şu mektup!" diye anımsadı, sonra kendi kendine düşündü: "Acaba demek istediği bu muydu?"

Mrs. Merriwether kesin bir tavırla;

— Söylediklerinizin bir sözcüğüne bile inanmam dedi.

Melanie dudaklarının titremesine aldırış etmeyerek

konuşmasını sürdürdü:

— Ashley hakkında kesinlikle aldanmam. Onun da tıpkı Yüzbaşı Butler gibi düşündüğü bir gerçek. Ama aralarındaki fark, o kaba değil.

— Utanmalısın! Nasıl olur da saygıdeğer Ashley Wilkes'ı, rezil biri olan Yüzbaşı Butler ile karşılaştırabilirsin. Senin de davamıza pek aldırış etmediğini sanıyorum.

Melanie:

— Bil... Bilmem! Ne söyleyeceğimi bilemiyorum, diye cevap verdi. İçtenliği onu bildiklerini söylemeye zorluyor, ama aynı zamanda da korkutuyordu:

— Ashley gibi dava uğrunda can vermeye hazırım. Ama... Ne bileyim... Ben şunu söylemek istiyorum: Bu konuda düşünmeyi erkeklere bırakmak daha iyi olur. Çünkü onlar, biz kadınlardan çok daha akıllıdırlar.

Mrs. Merriwether:

— Hayatımda ilk kez böyle bir şey işitiyorum, dedikten sonra Peter'a seslendi:

— Durunuz Peter amca, bizim evi geçtiniz!

Peter, herhalde sohbete fazla dalmıştı. Hemen atı durdurdu, Mrs. Merriwether arabadan indi. Elbisesinin kıvrımları rüzgar altında kalan yelkenler gibi dalgalanıyordu. Evine doğru yürürken;

— Söylediklerinize pişman olacaksınız, diye bağırdı.

Peter atı kırbaçlarken sitem etti:

— Doğrusu küçük hanımlar, Miss Pitty'yi bu duruma düşürdüğünüz için ayıp ettiniz afandım!

Pittypat:

— Benim bir şeyim yok canım!

Onun bu cevabı herkesi hayret içinde bıraktı. Çünkü Pittypat, bu tartışmanın binde biri kadar çok önemsiz şeyler için hemen bayılıverirdi.

— Melly, canımın içi! Bunu yalnızca beni savunmak için yaptığını biliyorum. Doğrusu Dolly'ye haddini bildirecek bir kimsenin çıkmasına çok sevindim. O çevresindekilere hükmetmeye bayılır. Buna nasıl cesa-

ret ettin? Ashley'nin düşüncelerini açıklamakla acaba doğru yaptın mı?

Melanie hafiften ağlamaya başladı.

— Söylediklerim doğrudur. Ashley'nin böyle düşünmesinden asla utanmıyorum. O yalnızca savaşın doğru birşey olmadığını söylüyor. Canını feda etmekten de çekinmiyor. Siz de bilirsiniz ki, bir iş doğru olduğu zaman seve seve yapılır.

Peter bir yandan arabayı sürerken, bir yandan da Melanie'yi uyarmaya çalışıyordu:

— Aman Allahım! Mrs. Melly ne olur sokak ortasında ağlamayın afandım! Halk bir rezalet kopmuş sanacak. Biraz sabredin, eve gelmemize az kaldı.

Scarlett susuyordu. Melanie'nin avucunun içine bıraktığı elini sıkmadı. O, Ashley'nin mektuplarını tek bir sebeple okumuştu. Ashley'nin, kendisini ve Melanie'yi sevip sevmediğini anlamak için... Şimdi Melanie onun üzerinde pek az durduğu, hatta okurken sıkıldığı bölümleri açıklıyordu. Scarlett, Ashley gibi olgun bir insanın üçkağıtçıdan farksız olan Rhett Butler gibi düşünmesine üzülüyordu.

Scarlett "onlar bu savaşın içyüzünü biliyorlar. Aralarındaki fark Ashley canını feda etmeye hazır, Butler ise değil. Ama bu da Yüzbaşı'nın sağduyu sahibi olduğunu gösterir" diye düşündü. Birden bunları düşünmeye son verdi. Çünkü Ashley hakkında böyle bir görüşte olması onu dehşete düşürdü. Sakinleşince iki adamı birbiriyle kıyasladı: "Her ikisi de savaşın gerçek sebebini biliyor. Ama Butler bunu kurcalamaktan zevk duyuyor ve fırsat buldukça herkesi çileden çıkarıyor. Ashley'nin ise gerçek sebebe bakmaya bile tahammülü yok."

Scarlett için bütün bunlar, bir hayli merak uyandırıcı olduğu kadar, ona çok karışık gelen konulardı.

6

Mrs. Merriwether'ın kışkırtmaları üzerine Doktor Meade harekete geçti ve yerel gazetelerden birine imzasız bir mektup gönderdi. Bir sosyete rezaleti olduğunu anlayan editör, mektubu gazetenin ikinci sayfasında yayınladı. Bu gazetecilikte bir yenilik oldu. Çünkü o güne kadar gazetenin ilk iki sayfasında daima esir, katır, araba, tabut, satılık ya da kiralık ev ilanları, hastalık tedavileriyle, çocuk düşürmelerle ya da kuvvet şuruplarıyla ilgili reklamlar yer alırdı.

Doktorun mektubu Güney'deki tüm vurgunculara ve anaforculara karşı tepkinin büyümesine neden oldu. Wilmington vurguncularla doluydu. Bunların elinde çok para bulunduğu için malı; çok ucuza alıyorlar ve istedikleri fiyata satabilmek için de bekletiyorlardı. Temel tüketim maddeleri her geçen gün azalıyor ve bunların fiyatları da giderek artıyordu. Halk ya belirli ölçüde tüketimini kısmak ya da vurguncuların saptadığı fiyatlardan almak zorundaydı. Yoksullar çok güç durumda kalmışlardı.

Fiyatlar yükseldikçe Konfederasyon'un parası da değer kaybediyordu. Bu da lüks eşya satın alma çılgınlığına yol açıyordu. Ablukayı kıranlar gerekli malları getirmek zorundaydılar. Ancak bunlara lüks eşya ithal etmeleri için de izin verilmişti. Lüks eşya getirmek, gerekli mallara oranla daha kârlı bir iş olduğu için gemilere, Konfederasyon'un yaşamsal ihtiyaçlarının dışında bu gibi mallar yükleniyordu. Parası olanlar bu lüks eşyaların üzerine atmaca gibi atılırlardı. Herkes; ertesi günü fiyatların yükselmesinden korktuğu için, o gün elindeki bütün parayı harcardı.

Çok önemli bir başka sorun daha vardı. Bu Wil-

mington'un Richmond'a ancak tek bir demiryolu hattıyla bağlı olmasıydı. Elde fazla vagon ve lokomotif olmadığından, binlerce çuval un ve yağ sandığı telef oluyordu. Oysa vurguncular Wilmington'a getirdikleri şarap, kahve ve değerli kumaşları en çok iki gün içinde Richmond'a ulaştırmanın yolunu bulurlardı.

Rhett Butler'ın dört gemisiyle getirdiği eşyaları çok yüksek fiyatlarla sattığı ağızdan ağıza dolaşıyordu. Ayrıca onun, öteki vurguncuların mallarını satın aldığı ve bunları da satmayıp fiyatların daha da yükselmesini beklediği söyleniyordu. Yüzbaşı'nın merkezi Wilmington'da bulunan bir milyon dolar sermayeli bir şirketi yönettiği ve ablukayı kırarak getirdiği eşyayı hemen boşaltıp götürdüğü anlatılıyordu. Şirketin Wilmington'da ve Richmond'da on iki deposu bulunduğu söylentisi de yayılmıştı. Askerler ve halk bu yokluk karşısında perişan olmuştu. Bu nedenle Butler'a ve öteki vurgunculara karşı homurdanmalar ve tepkiler giderek artıyordu.

Doktor Meade gazeteye gönderdiği mektupta şöyle yazıyordu:

"Konfederasyon'un ablukayı kırmak için görevlendirdiği gemicilerin arasında birçok yurtsever var. Bunlar hiçbir çıkar gözetmeden, canlarını ve servetlerini Konfederasyon uğrunda feda ediyorlar. Bu yurtseverlerin adları Güneyliler'in kalplerine kazınmıştır. Bunları hayatlarını tehlikeye atarak kazandıkları birkaç dolardan dolayı kınayamayız. Biz bu kişilere saygı besliyoruz. Zaten amacım da bu saygıdeğer kişilerden söz etmek değil.

"Servet sahibi olmak için kendilerine ablukayı kıran adam süsü veren birtakım reziller var. Halk kininsizlikten ölürken ülkeye saten ve dantel ithal eden, askerlerimiz morfinsizlikten acılarla kıvranırken gemilerini şarap, çay ve kahveyle dolduran bu vurguncuların milletin haklı lânetiyle karşılaşmalarını istiyorum; bu akbabaların hal-kın intikamına hedef olmaları gerektiğini düşünüyorum.

"Robert Lee'nin arkasına gizlenen ve milletin kanını emen bu yarasalara lanet okuyorum. Halkımızın ablukayı kırmak konusundaki kutsal görevini kirleten bu adi adamlara bir kere daha lanet okuyorum! Askerlerimiz yalın ayak, başı kabak çamur içinde; yağmur altında savaşırlarken, bu rezil heriflerin aramızda cilalı çizmelerle dolaşmalarına nasıl izin verebiliriz? Evlatlarımız cephelerde küflü un, kokmuş yağ yerken bu alçakların şampanya içmelerini, pasta yemelerini nasıl hoşgörüyle karşılayabilir? bu hainleri yurdumuzdan kovmak için bütün halkımıza sesleniyorum."

Bütün Atlantalılar bu yazıyı okudu ve içeriğini anlayarak Yüzbaşı Rhett Butler'ı ülkelerinden kovmak için elinden geleni yaptı.

1862 yılı sonbaharında yalnız Miss Pittypat ona kapısını açık tuttu. Gerçi Melanie olmasaydı kuşkusuz o da böyle davranmazdı. Ona Butler'ın kente geldiğini söyledikleri zaman perişan olurdu. O kendisini ziyarete geldiği için arkadaşlarının neler düşündüklerini çok iyi tahmin ederdi. Ama Yüzbaşı'ya "artık gelme" demeye bir türlü cesaret edememişti.

Butler ne zaman Atlanta'ya gelse, Pittypat arkadaşlarına onu evinin kapısı önünde durduracağını, evine sokmayacağını söylerdi. Ama bunu hiçbir zaman yapamazdı. Çünkü Butler daima elinde bir paketle gelir ve ona zarifliği hakkında güzel sözler söylerdi. Zavallı kadın da "ne yapacağımı şaşırıyorum" diye dert yanardı.

"Bana öyle bir bakışı var ki...'evime gelme', diyemiyorum. Biliyorum öyle kötü bir şöhrete sahip ki... 'evime gelme', dersem beni döver mi acaba? Ah... Ah, Charles burada olsaydı! Scarlett, ona bir daha evimize gelmemesini, uygun bir dille söylemelisin. Aman Allahım! Şuna inanıyorum ki o bu uyarı karşısında daha cesaretlenecek. Halka da rezil olacağız. Zaten son günlerde herkesin dili çözüldü. Ellen bu durumu öğrenirse benim hakkımda hiç de iyi düşünmez! Melanie sen de ona nazik davranmayı bırak, soğuk dur ona karşı. Kendini ondan uzak tutmaya çalışmalısın. Belki isten-

mediğini o zaman anlar. Şey... Melly! Henry'ye mektup yazıp, Yüzbaşı'yla bu konuyu görüşmesini istesem mi? Sen ne dersin?"

Melanie:

— Hiç doğru olmaz! Ben ona karşı kesinlikle kaba davranamam. Herkesin onun hakkında neler düşündüğü biliniyor. Ama ben hiç sanmıyorum ki, Doktor Meade'nın ve Mrs. Merriwether'ın ileri sürdükleri kadar kötü bir insan olsun. Halkın yiyeceğine elkoyacak kadar adi olduğuna da inanmam. Çünkü bana fakirler için yüz dolar verdi geçen gün... Onun herkes gibi yurtsever olduğunu düşünüyorum. Bu düşüncemi de hiç kimse kafamdan çıkaramaz. Gururlu erkeklerin kendilerini savunmaları sırasında sinirlendiklerini ve dik kafalı olduklarını bilirim.

Pittypat'in erkekler konusunda bir fikri, bir görüşü ve bilgisi yoktu. Onlar ister sinirli, ister inatçı, ister yumuşak başlı olsunlar o bunu anlamazdı. Scarlett ise Melanie'nin her şeyi toz pembe görme tutkusuna artık alışmıştı. Melanie çok saftı ve onun bu eksik yanına çare bulmak mümkün değildi.

Scarlett, Yüzbaşı'nın yurtsever olmadığını biliyordu. Ama bunu açıklamak yerine ölmeyi yeğ tutardı. Çünkü Butler'ın durumu onun umurunda değildi. O yalnızca Yüzbaşı'nın Nassua'dan getirdiği küçük armağanlara önem veriyordu. Ona kapısını kapatacak olsa fiyatları her geçen gün artan şeker, iğne ve toka gibi şeyleri nereden bulacaktı? Bütün kabahatı evi yöneten görümcesi ile Pitty halasının üzerine atmak daha uygun olurdu. Çünkü Scarlett, Yüzbaşı'nın eve gelişlerinin dedikodulara neden olduğunu ve bunlara kendi adının da karıştırıldığını biliyordu. Eğer Rhett Butler kötü düşüncelerinden vazgeçseydi hayat Scarlett için daha güzel olacaktı. Bir gün "Böyle düşünmüş olsanız bile niçin bunları söylüyorsunuz, ne gereği var bunun. İstediğinizi düşünün, ama susun! Böyle yapmanız daha iyi olur" dediği zaman, Butler ona şöyle cevap vermişti:

— Sizin yönteminiz demek bu, benim yeşil gözlü minik kurnazım! Scarlett, ben senden daha cesur bir davranış beklerdim. İrlandalılar'ın düşündüklerini saklama-dıklarını sanırdım. Söyle bakalım bana! Sen susmak için hiçbir zaman kendini zorlayacak biri olmadın değil mi?

— Evet... Öyle olsun... Ama ben konfederasyon konusunu dinlemekten usandığımı söyleyecek olsaydım kimse benimle konuşmaz, ben de dans edecek bir adam bulamazdım.

— Ooo!... Anlıyorum! Demek dünya göçse de dans etmek gerek. Çok güzel... İrade hakimiyetinize hayran kaldım. Bana gelince, sizin dediklerinizi ben yapamam. Bundan karlı çıkacak olsam bile o yurtseverlik maskesini yüzüme takamam. Bu savaştan ve ablukadan perişan bir durumda çıkacak olan pek çok insan vardır. Onlarla birlikte çalışmamın bir yararı yoktur. Zafer çelenkleri onların olsun. Buna hak kazandılar. Bu kez çok içten söylüyorum. Şu birkaç yıllık didişmeden sonra onlara kalacak olan, bu defne dalından başka nedir?

— İngiltere ile Fransa'nın bizimle birleşeceklerini bildiğiniz halde böyle konuşmanızı doğru bulmam.

— Aman Scarlett! Haydi her şeyi bırakıp önce bir gazete okumalısın. Bu işlere kadınların aklı ermez. Bir ay kadar önceydi. Hükümetinizin işleri için İngiltere'ye gitmiştim. Bunu size anlatacağım. İngiltere Konfederasyona yardım yapmayacak. Çünkü İngiltere yaş tahtaya basmaz. Bir de şu var. Büyük Britanya tahtında oturan Hollandalı kadın Allah'tan çok korkar ve tutsaklığı hiçbir zaman uygun bulmaz. Bizden pamuk alamadıkları için fabrikaları kapanan dokuma işçileri açlıklarından ölse de tutsakcılık lehinde bir şey yapmazlar. Fransa'ya gelince... Napeleon'un şu soluk taklidi(*) Meksika'da bizimle uğraşamayacak kadar kendi derdiyle meşgul. İmparator, Fransız askerlerini Meksika sınırında tutmayı gerektirmeyecek kadar bizi kıskıvrak bağlayan bu savaştan çok memnun.

(*) (III. Napolyon)

Hayır Scarlett, yabancıların yardımıyla ilgili söylentiler Güney'in moralini yükseltmek için uydurulan yalanlardır. Konfederasyon'un yenilmesi kaçınılmazdır. Bugünlerde deve gibi vücudunda biriktirdikleriyle açlığını gideriyor. Her şeyin yedeği de bir gün gelir tükenir. Altı ay daha ablukayla boğuşurum, sonra da çekilirim. Bu iş artık çok tehlikeli olacak. Gemilerimi, mayın ağlarının arasından geçebileceğini sanan birkaç İngiliz'e satacağım. Artık bu iş başımı ağrıtmaya başladı. Kazandığım parayı altına çevirip bir İngiliz bankasına yatırdım. Şu değersiz kağıt paraların adını bile anmam.

Scarlett, Butler'ın bu sözlerini her zaman olduğu gibi kabul ediyordu. Bu sözlerin birden bire uydurulmuş oldukları ileri sürülemezdi. Scarlett Yüzbaşı'nın sağduyu sahibi olduğunu biliyordu. Onun sözlerinin gerçek olduğuna inanıyordu. Ama bu sözlere kızıyor ve onlara itiraz ediyordu. Bunu yapmayı da tam istiyor değildi. O Butler'a itiraz ederek, kendisine daha çok saygı gösterilmesini sağlayacağını sanıyordu.

— Doktor Meade'nin hakkınızda yazdıklarının doğru olduğunu sanıyorum. Sizi elde etmek için tek çare gemilerinizi sattığınız zaman sizi orduya almaktır. Çünkü siz West Point okulundansınız.

— Felaket falcılığı yapıyorsunuz. Ya ben tekrar orduya dönmek istemezsem? Beni kovan bir sistemi neden savunayım? Oysa bu sisteme ben nasıl katılmışsam siz de öyle katıldınız. Eğer onu benim sevdiğimden çok seviyorsanız ben de elimi ateşe sokarım. Neden ben Butler ailesinin ahlaksız ve tehlikeli çocuğu oluyormuşum? Bir tek sebepten: Ben Charleston'un adetlerine uyum sağlayamadım. Oysa Charleston, Güney'in en tutucu olan kentidir. Şimdi size soruyorum: Siz bunun sakıncalarını bir kez olsun düşündünüz mü? Her zaman yapılageldiği için bugün de yapılması istenilen şeyler ya da her zaman yapılmadığı için bugün de yapılmaması gereken ve gerçekte hiçbir zararı olmayan bir yığın şey. Kuşkusuz duymuşsunuzdur o

genç kadınla evlenmeyi reddettiğimi... Bu kararım nihayet bardağı taşıran son damla oldu. Yalnız basit bir araba arızası yüzünden kendisini zamanında evine götüremedim diye, bu sıradan küçük kızla niçin evlenecekmişim? Daha iyi nişan aldığım halde vahşi kardeşinin benden önce ateş etmesine ve beni öldürmesine neden izin vermeliymişim? Ah ah, eğer kibar bir adam olsaydım beni öldürmesine ve Butler ailesinin onurunu temizlemesine fırsat verecektim. Ben her şeyden önce hayatı seviyorum. Onun için yaşadım, iyi günler gördüm. Charleston'un kutsal inekleri arasında yaşayan ve onlara karşı büyük bir saygısı olan kardeşimi düşündüğüm... Onun koca gövdeli karısını gözlerimin önüne getirdiğim zaman... Saint-Cecile balolarını, o her zaman aynı olan pirinç tarlalarını anımsadığım zaman... Bu sistemle bağlarımı kestiğim için ne kadar iyi ettiğimi anlıyorum. Scarlett Güney'de yaşadığınız hayat biçimi, derebeylik sistemi gibi battal olmuştur. Gerçekten şaşılacak taraf ise, bu kadar uzun sürmesidir. Bu adetlerin günün birinde ortadan kalkması gerekirdi ve işte şimdi kalkıyor. Benden, Doktor Meade'nin bana davanızın doğru ve kutsal olduğunu söylemesi gibi konuşmacıların sözlerini dinlememi istiyorsunuz. Elime bir tüfek alıp Virginia'ya kanımı dökmeye gidecek kadar kendimden geçmemi ister miydiniz? Beni kim sanıyorsunuz? Aptal mı? Beni döven kırbacı öpmek, benim yapacağım iş değildir. Güney ve ben... İşte şimdi başbaşa kaldık. Yoksa Güney beni kovacaktı. Açlıktan ölebilirdim, ama ölmedim. Askerlikteki kıdem hakkımın kaybolmasından doğan zararımı, Güney can çekişirken para kazanarak giderdim.

— Sanırım siz vurguncu ve nefret duyulan bir yaratıksınız.

Scarlett bu sözlerini pek inanarak söylemedi. Sanki sadece konuşmuş olmak için konuştu.

— Vurguncu mu? Ben vurguncuyum ha! Hayır, yalnız geleceği düşünerek hareket ediyorum. Evet buna vurgunculuk denebilir. Ama bu iddia, gelecek gün-

leri benim kadar açık seçik göremeyen kişilere aittir. 1861 yılında binlerce dolara sahip olan Konfederasyon mensubu namuslu kişiler benim gibi yapmadılar. Önlerine çıkan fırsatlardan yararlanmak için ne kadarı vurguncu olmuştur? Bakın tam Sumter Kalesi'nin düşmesinden sonra ve ablukadan önce, bir lokma ekmek için birkaç balya pamuk satın aldım ve onları İngiltere'ye gönderdim... Onlar Liverpool'da depoya konuldu. Bir balya bile satmadım. Ta ki İngiliz dokuma sanayiinin, benim istediğim fiyatı kabul edecek duruma gelmesine kadar. Libresine bin dolar aldığım zaman hayret etmem.

— Tavukların dişleri çıktığı zaman, siz de libresine bin dolar alırsınız.

— Pamuğun libresi zaten yedi yüz yirmi dolardır. Bu savaşın sonunda ben zengin olacağım. Çünkü ileriyi görüyorum. Özür dilerim, çünkü ben vurguncuyum. Size daha önce de söylemiştim ki servet sahibi olmak için ya bir ülkenin gelişmesine çalışmak ya da yok olmasına çaba göstermek gerekir. Birinci durumda iş yavaş ilerler. İkincisinde ise o kadar uzun sürmez. Size bu söylediklerimi her zaman anımsayınız. Belki bir gün işinize yarar.

Scarlett, elinden geldiğince alay etme yeteneğini kullanarak;

— Öğütlerinizi hiçbir zaman aklımdan çıkarmayacağım, dedi ve şöyle devam etti:

— Ama yine de sizin öğütlerinize ihtiyacım olmayacak. Babamı başı bozuk biri mi sandınız. Onun her zaman ihtiyaçlarımı karşılayacak kadar parası oldu. Ayrıca bir de benim Charles'dan kalan servetim de var.

— Sanırım Fransız soyluları da idam arabalarına bindirildikleri güne kadar hemen hemen aynı şeyi söylemişlerdi.

*

* *

Butler çoğunlukla Scarlett'e, yas elbiselerini giymekle modern bir hayat sürmenin ne kadar ters düş-

tüğünü anlatmaya çalışırdı. Gerçi Butler; genç kadının renkli elbiseleri kadar, yas elbiselerini de seviyordu. Scarlett'in ökçelerine kadar inen krep örtüsü, Butler'ın bazen hoşuna gidiyor, bazen de onu kızdırıyordu. Scarlett ise ne renkli elbiselerinden, ne de örtüsünden vazgeçebiliyordu. O; kocasının ölümünün üzerinden birkaç yıl geçmeden renkli elbiseler giyecek olsa bütün Atlantalılar'ın onun aleyhinde konuşmaya başlayacaklarını biliyordu. Bir de annesine bu davranışını açıklamak zorunda kalacaktı. Günün birinde Rhett Butler, krep örtüsünün onu bir kargaya benzettiğini ve siyah elbiselerinin de on yaş ihtiyarlattığını söyledi. Scarlett on sekiz yerine gerçekten yirmi sekiz yaşında görünüp görünmediğini anlamak için hemen aynanın önüne koştu.

Butler:

— Siz gururunuzu bir yana bırakıyorsunuz ve Mrs. Merriwether'a benzemek hevesine düşmüyorsunuz, diye alay etti. Eğer, yerinde konuşma ve davranma yeteneğiniz biraz daha fazla olsaydı, eminim ki hiçbir zaman duymadığınız bir kederi ilan için bu örtüyü taşımayacaktınız. Gelin sizinle bahse girelim. İki aya kalmayacak, siz bu örtüyü çıkarıp yerine Paris'in yeni moda elbiselerinden birini giyeceksiniz.

— Kesinlikle hayır! Bu konuyu hemen kapatalım.

Bir dış geziye hazırlanmak için Rhett Butler, Wilmington'a gitmek üzere Scarlett'in yanından ayrıldı.

Birkaç hafta sonra ışıklı bir yaz sabahında, Scarlett'in de yalnız olduğunu farkettikten sonra elinde şık bir kutuyla tekrar geldi. Scarlett kutuyu açıp içinden bir şapka çıkarırken "Aman Tanrım! Olur şey değil!" diye bağırdı. Genç kadın yeni moda giysileri giymek bir yana, onları göremeyecek kadar içe kapanık yaşıyordu. Bu şapka bugüne kadar onun görebildiklerinin en güzeli gibi geldi. Bu parlak ipek astarlı ve koyu yeşil taftadan bir şapkaydı Çenenin altından düğümlenen kurdelesi açık yeşil renkte ve biraz genişceydi. Kenarları yeşil devekuşu tüyleriyle süslenmişti. Butler gülümseyerek;

— Bir deneyin, dedi.

Scarlett, aynaya doğru ok gibi gitti. Şapkayı giydi, kulaklarının üzerindeki bukleleri dışarı çıkarıp düzeltti, sonra kurdelesini çenesinin altına bağladı.

Kendini Butler'a göstermek için ökçeleri üzerinde seri bir hareketle geriye döndü. Başını sallayıp, şapkanın tüylerini oynatarak başını kaldırdı. Butler'a baktı ve;

— Bana yakıştı mı? diye sordu. Ama Yüzbaşı'nın cevabını beklemeden önce gerçekten olağanüstü bir güzelliğe sahip olduğunu biliyordu. Küstah bir görünümü vardı, yeşil gözleri pırıl pırıl parlıyordu.

— Ahh, Yüzbaşı Butler bu şapka kimin? Buna sahip olmak için, paramı son santimine kadar size veririm.

— Bu şapka sizindir! Bu yeşil renk, sizden başka kime yakışabilir ki?

— Doğru mu söylüyorsunuz? Bunu benim için mi ısmarladınız?

— Evet! Kutunun üzerinde Rue de la Paix markası var. Bu size bir şey anımsatmıyor mu?

Bu marka Scarlett'e hiçbir şey ifade etmiyordu. O aynanın kendisine yansıttığı hayale gülümsemekle meşguldu. Şimdi onun için hiçbir şeyin önemi yoktu. Çünkü iki yıldan beri giydiği ilk güzel şapkaydı. Bu şapkayla neler yapmazdı? Birden yüzündeki gülümseme kayboldu.

— Yoksa hoşunuza gitmedi mi?

— Yoo!... Evet!... Çok güzel!... Ama... Bu güzel yeşili yine kreple örtmek ve tüyleri de siyaha boyamak gerekecek. Ne korkunç şey!

Birden Butler, onun yanında bitiverdi. O usta elleriyle kurdeleyi çözmeye başladı. Kısa bir süre içinde şapka kutusuna yerleştirilmişti.

— Ne yapıyorsunuz? Hani onu benim için ısmarladığınızı söylemiştiniz?

— Evet, ama onun bir yas şapkası haline getirilmesini istemem. Zevkini takdir edecek ve onu sergileyebi-

lecek başka bir yeşil gözlü, güzel kadını ben bulabilirim.

— Aaa, bunu yapamazsınız! Ölürüm sonra! Size yalvarırım Rhett! Bu kadar kötü olmayın! Bunu bana bırakın!

— Hayır olamaz! Öteki şapkalarınızla beraber onu da korkuluk yapmanıza izin vermem.

Scarlett kutunun üzerine atıldı. Kendisini bu kadar genç, bu kadar çekici gösteren bu güzel şapkayı başka bir kadına kaptırmak istemiyordu.

Bir an durakladı. Pittypat ile Melanie'nin içine düşeceği dehşet duygusunu ve annesine ne diyeceğini düşündü. Bütün vücudu titremeye başladı. Kendisiyle mücadele ediyordu, ama iradesi yenik düştü ve güzel görünme, övünme istekleri üstün geldi.

— Ona dokunmayacağım, size söz veriyorum. Şimdi onu bana verin!

Butler kutuyu bıraktı. Scarlett'in şapkayı yeniden denemesine ve bir tavuskuşu gibi kabarmasına fırsat verirken, Yüzbaşının yüzünde yine alaycı bir gülümseme vardı.

Scarlett:

— Size ne kadar borçluyum? diye birden sordu. Yüzündeki ifade değişmişti.

— Yanımda yalnız elli dolar var, ama gelecek ay...

Butler, Scarlett'in acınacak haliyle eğleniyordu.

— İki bin Konfederasyon dolarına mal olur.

— Aman Tanrım! Şey! Şimdi yanımdaki şu elli doları vereyim... Sonra elime geçtikçe...

— Kabul edemem, bu bir armağandır!

Scarlett'in ağzı bir karış açık kaldı. Sınır o kadar kesin çizilmişti ki, erkekler tarafından verilen armağanları kabul etmek söz konusu olduğu zaman bu çizgiyi aşmamak gerekiyordu.

Annesi ona kaç kez söylemişti:

"Bir şiir dergisi, bir albüm ya da kaçak bir Florida suyu şişesi bir kadının bir erkekten kabul edebileceği şeyler bunlardan biridir ya da bu ayarda olan şeyler-

dir. Hatta nişanlından bile bunlardan başka bir armağan kabul etme! Hele hiçbir zaman takı ve üzerinde taşınacak iğne, eldiven ve mendil gibi armağanları asla kabul etme! Eğer bu ve bunlara benzer şeyler kabul edersen erkekler senin bir hanım olmadığını söylemeye başlarlar ve sana karşı daha serbest davranırlar.

Önce aynada kendini inceledi, sonra yüzündeki ifadeden bir şey anlaşılmayan Butler'a baktı ve düşünmeye başladı:

"Aman Tanrım! Annemin sözlerini anımsamama rağmen, onu istemediğimi söylemek elimden gelmiyor. Çünkü bu şapka o kadar güzel ki! Benimle serbestçe konuşmasına bile razıyım. Yeter ki çok fazla ileri gitmesin.

Böyle düşündüğü için utandı ve yüzü kızardı.

— Ben size şu elli doları vereceğim.

— Eğer bunu yaparsanız, şapkayı hemen dereye atarım! İzin verirseniz ruhunuzu rahatlatmak için size dua ettireceğim. Ruhunuzun birkaç duaya ihtiyacı var.

Scarlett'in yüzünde zoraki bir gülümseme belirdi.

— Amacınız nedir, benden ne istiyorsunuz?

— Sizdeki bütün küçük kız kuruntularını yok etmek ve günün birinde size sahip olabilmek için güzel armağanlarla sizi aldatmak.

Butler, sonra da kızına öğüt veren bir anne taklidi yaparak "erkeklerden armağan olarak yalnız şekerlemeler ve çiçekler kabul et yavrum!" dedi.

Scarlett katıla katıla güldü;

— Çok kara ruhunuz var Yüzbaşı Butler! Çok da kurnazsınız. Çok iyi biliyorsunuz ki bu başlık benim reddedemeyeceğim kadar güzeldir.

— Miss Pittypat'e gidip bana yeşil tafta ve ipek bir şapkanın biçimini kabataslak çizdiğinizi ve böyle bir şapka bulabilmek için sizden elli dolar aldığımı söyleyebilirsiniz.

— Hayır, sizin benden yüz dolar aldığınızı söyleyeceğim ve Pitty hala bunu herkese yayacak. Atlantalılar da bunu ağızlarına sakız yapacaklar. Yüzbaşı bana bir

daha bu kadar pahalı şeyler getirmeyin. Siz olağanüstü nazik bir kişisiniz. Ama bana inanın, artık sizden hiçbir şey kabul edemem.

— Sahi mi söylüyorsunuz? Ama ben size armağan vermek istedikçe ve sizin güzelliğinizi arttıran giysi ya da başka şeyler buldukça bunları size sunmama engel olamazsınız. Size bu şapkanızın rengine uyacak koyu yeşil ipek getireceğim. Hemen şunu da belirteyim ki ben hiç nazik biri değilim. Sizi şapka ve takılarla tuzağa düşürmeye devam edeceğim. Şunu çok iyi bildiğinizi sanıyorum: Ben ortada hiç bir neden olmadan hiç bir şey yapmam ve karşılığında bir şey ummadan da hiçbir şey vermem, değil mi?

Tam bu sırada Yüzbaşı Butler'ın siyah gözleri, perişan durumundan dolayı sürekli kirpiklerini kırpan Scarlett'in dudaklarına çevrildi. İşte annesinin onu çok önceden uyardığı gibi saygısız hareketler başlayacaktı. Evet onu öpecekti ya da telaş ve heyecan içinde öpmeye çalışacaktı. Şimdi tam olarak ne yapması gerektiğini bilemiyordu. Eğer ona karşı direnirse, şapkayı geri alabilir ve başka bir kadına verebilirdi. Eğer bir kez öpmesine izin verecek olursa bu sefer yeni öpücükler elde etmek için ona başka armağanlar getirecekti.

Erkekler öpüşmeye çok değer veriyorlardı. Bu niçin böyleydi, kim bilebilir? Çok kez bir öpüşmeden sonra öyle çarpılırlardı ki, burunlarından çekilip istenilen yere götürülecek hale gelirlerdi. Yeter ki kadın bu işte becerikli olsun ve sonraki öpücükler için hasis davransın. Butler'ı delice aşık etmek, ona sevgisini itiraf ettirmek, onun bir öpücük ve bir gülümseme için yalvardığını görmek o kadar heyecanlı olacaktı ki...

Ne var ki Yüzbaşı Butler, Scarlett'i öpmek için hiçbir girişimde bulunmadı. Genç kadın, ona cesaret vermek için uzun uzun göz süzerek yavaş sesle konuştu:

— Demek siz her istediğinizi elde ettiniz, öyle mi? Pekiyi benden ne elde etmek istiyorsunuz?

— Bunu ileride göreceğiz.

— Eğer size teşekkür etmek için sizinle evleneceği-

mi sanıyorsanız, aldanıyorsunuz.

Scarlett'in sesinde Butler'ı tahrik edici bir ton vardı. Yüzbaşı'nın beyaz dişleri ince bıyığının altından parladı.

— Yanılıyorsunuz! Sizinle de, başkalarıyla da evlenmeye hiç niyetim yok. Ben evlenecek adam değilim!

Yüzbaşı'nın biraz saygısızca davranmasına izin vermek isteyen Scarlett, beklediğini bulamayınca bağırdı:

— Ben de sizi öpmek hevesinde hiç değilim!

— Madem öyle, dudaklarınız niçin gülünç bir biçimde titriyor.

Kırmızı dudaklarının bir öpücüğü davet ettiğini aynada farkeden Scarlett, ayağını yere vurarak;

— Ahh! diye bağırdı. Benim şimdiye kadar rastladığım insanların en korkuncu sizsiniz. Sizi bir daha görememek bana vız gelir.

— Eğer sizin ileri sürdükleriniz benim gerçek duygularım olsaydı bu şapkayı parçalardım. Büyük bir öfke denizine düşmüş durumdasınız. Ama siz de biliyorsunuz ki, öfkelenmek sizi daha güzel ve çekici yapıyor. Haydi Scarlett, benim armağanlarım hakkında ne düşündüğünüzü göstermek için şu şapkayı ökçelerinizle eziniz.

Elleri şapkanın kurdeleleri üzerinde dolaşan Scarlett gerilemek zorunda kaldı.

— Buna sakın dokunmayın, dedi.

Butler onu omuzlarından tuttu, sonra ellerini eline aldı. Gülümseyerek,

— Ah Scarlett o kadar gençsiniz ki, kalbimi parçalıyorsunuz, dedi. Madem istiyorsunuz öyleyse sizi öpeceğim.

Yavaşca eğildi ve bıyığıyla yanağına dokundu.

— Haydi şimdi bana saygı kurallarını anımsatmak için tokat atmalısınız.

Genç kadının hırçın dudaklarına, parlayan yeşil gözlerine baktı. Ne kadar çekici bir güzelliğe sahipti. Eğer onunla evlenmek istemiyorsa, hatta elini bile öp-

mek istemiyorsa onun evinde ne işi vardı? Eğer ona aşık değilse niçin ona sık sık geliyor ve ona armağanlar veriyordu.

— Üzerinizde kötü bir etkim var Scarlett. Eğer biraz akıllıca hareket etseydiniz beni kapı dışarı etmeniz gerekirdi. Ama bunu yapamadınız. Benden böyle kurtulmanız da mümkün değil!

— Nasıl?

— Farkında değil misiniz? Sizinle hastaneye yardım satışında karşılaştığım zamandan beri öyle yanlış hareket ettiniz ki bundan kötüsü yapılamazdı. Ama bütün bunlardan ben sorumluyum. Sizi dans etmeye kim zorladı? Düşünün bir kere... Gerçekte kutsal olmayan şu bizim davamızın içyüzünü size kim öğretti? Zavallı insanların horlanan ilkeler için ölmeye gittikleri gerçeğini size kim açıkladı? Normal süresinden birkaç yıl önce yasınızı bırakmaya sizi kim yöneltti. Nihayet namuslu kalmak koşuluyla hiçbir kadının kabul edemeyeceği bir armağanı kabul etmeniz için sizi kim kandırdı?

— Kendi kendinize övünüyorsunuz Yüzbaşı Butler! Ben rezalet sayılacak hiçbir şey yapmadım. Siz olmasanız da bütün bu söylediklerinizi yapabilirdim.

— Orası kuşkulu, diye cevap verirken Butler'ın yüzünde üzüntülü bir ifade belirdi. Siz Charles Hamilton'un dul eşi olacaktınız ve sizin hastalara bakmaktaki becerileriniz her zaman anlatılacaktı. Bir de...

Scarlett, artık Butler'ı dinlemiyordu. Aynanın önüne geçmiş, yeni şapkasıyla hastaneye gittiğini, nekahet dönemindeki subaylara çiçekler götürdüğünü hayal ederek, kendini hayran hayran izliyordu.

Butler'ın bu son sözlerinde doğru taraflar olsaydı, onun farkına bile varamayacaktı. O, Yüzbaşı'nın kendisine dulluk kafesinin kapısını açtığını hiç düşünmüyordu. Uzun bir aradan sonra genç kızları gönül işlerinde geride bırakmada Butler'ın yardımları olduğunu kabul etmiyordu.

Onun etkisinde kalarak annesinin verdiği terbiye-

den uzaklaştığını anımsamıyordu. Hele hele onun kışkırtmaları ve ısrarlarıyla annesinin aşıladığı sert ilkelerin birçoğunu ihmal ettiğini biliyordu. Ellen'ın onu bir hanımefendi yapmak için verdiği bunca emekleri unutmuştu.

Scarlett; şapkanın şimdiye kadar giydiklerinin en güzeli ve kendisine en fazla yakışanı olduğunu, bedava aldığını ve Rhett Butler'ın kendisine tutulduğunu düşünüyordu. Ve kendisine aşık olduğunu Butler'a kabul ettirmenin çarelerini arıyordu.

*
* *

Ertesi gün elinde bir tarak ve ağzı firketelerle dolu olarak aynanın önüne geçti. Scarlett, başkentte büyük bir gürültü koparacak olan yeni şapkayı deniyordu. "Kediler, Fareler ve Sıçanlar" adındaki bu şapka, Scarlett'e zorluklar çıkarıyordu. Saçları ikiye ayırmak ve başının her iki yanında boyları birbirinden farklı üçer rulo yapmak gerekiyordu. Saçların ayrıldığı yerin en yakınında yapılan rulo en büyüğüydü ve bu kediyi simgeliyordu. Kedi ile fareyi yapmak kolaydı, ama sıçan Scarlett'i bir hayli zorluyordu. Küçük rulo haline getirilen saç demetine firketeler bir türlü sokulamıyordu. Ama Scarlett saçlarını bu biçimde yapmaya karar vermişti. Çünkü Butler, akşam yemeğine gelecekti.

Saçlarıyla boğuşurken kan ter içinde kaldığı bir sırada birinin yavaş adımlarla koridoru geçtiğini duydu. Melanie'nin hastaneden dönmüş olabileceğini düşündü. Sonra Melanie'nin merdivenleri ikişer ikişer çıktığını farkedince birden şaşırdı. Kuşkusuz kötü bir şey olmuştu. Çünkü Melanie bir yaşlı dul ciddiyetiyle dolaşırdı. Kapıyı açınca o bir rüzgar gibi içeri girdi. Yüzü kızarmış, suç işlemiş çocuk gibi korkmuştu. Yanakları gözyaşlarıyla ıslanmıştı. Geriye atılan şapkası bağlarından boynuna takılı duruyordu. Krinolin'i sık sık sıçrıyordu. Elindeki birşeyi sımsıkı tutuyordu. Odaya

ucuz bir lavantanın ağır kokusu yayıldı.

— Ah Scarlett, diye inleyerek kendini yatağa attı. Halam eve geldi mi? Oh! Çok şükür! Dinle Scarlett! O kadar utanıyorum ki, belki utancımdan ölürüm. Bayılmak üzereyim. Peter amca her şeyi Pitty halaya anlatmam için beni tehdit etti.

— Neyi anlatmayı?

Melanie mendiliyle gözyaşlarını sildi.

— Şu Miss... Hani şu kızıl saçlı kadın... Belle Watling...

— Evet anladım Melly!

Belle Watling, Scarlett'in Atlanta'ya geldiği gün sokakta rastladığı, kentin en meşhur kadınıydı. Atlanta'yı orduların arkasından bu fahişeler dalgası istila etmişti. Belle Watling bu sokak kadınlarından alevi andıran saçları ve çok şık elbiseleriyle ayrılıyordu. O, Peach Sokağı ya da saygıdeğer kişilerin oturdukları mahallelerde pek az görünürdü. Ama bir kez ortaya çıktı mı hanımefendiler onun yanında bulunmamak için hemen kaldırımlarını değiştirirlerdi. Oysa Melanie onunla konuşmuştu:

— Eğer Pitty hala bunu öğrenirse ben ölürüm. O hemen bunları bütün dünyaya anlatacaktır. Namusum mahvolacak! Anlıyorsun değil mi?

Melanie hıçkıra hıçkıra ağlarken olup biteni anlatmaya devam etti.

— Ama kabahat bende değil. Ben bu kadından kaçmak için koşamazdım. Bu çok kaba bir davranış olurdu. Scarlett beni böyle düşündüğüm için haksız mı buluyorsun yoksa?

Scarlett bu soruna bir çözüm bulma konusunda ilgisiz görünüyordu. Terbiyeli yetiştirilmiş kadınların çoğu gibi o da fahişeleri tanıma merakı içinde yanıp tutuşuyordu.

— Ne istiyordu? Seninle ne konuştu?

— Oo! Konuşurken hatalar yaptı. Ama zavallı kadın terbiyeli ve kibar görünmek için elinden geleni yapıyordu. Hastaneden çıktım, Peter amca henüz arabayı

getirmemişti. Eve yürüyerek dönüyordum. Emersonlar'ın bahçesinin önüne geldiğim sırada bir çitin arkasından ortaya çıktı. Allah'a şükürler olsun ki Emersonlar evde yoklardı. Bana şöyle dedi: 'Rica ederim Mrs. Wilkes, benimle bir dakika konuşabilir misiniz?'

Adımı nasıl öğrendiğini bilmiyorum. Tabanlarımı yağlayarak kaçmam gerekirdi. Ama anlarsın Scarlett öyle üzgün bir hali vardı ki... Ve bana yalvarıyordu üstelik. Yüzü boyalı değildi. Üstünde düzgün bir elbise, başında siyah şapka vardı. Kızıl saçları olmasaydı çok derli toplu görünebilirdi. Daha cevap vermeme fırsat bırakmadan o bana, 'sizinle konuşmamam gerektiğini biliyorum. Ama şu kocakarı Mrs. Elsing'le konuşmaya çalıştımsa da o beni hastaneden kovdu' dedi.

Scarlett neşeli neşeli sordu:

— Mrs. Elsing'e gerçekten kocakarı dedi mi?

— Ah gülme! Şaka yapmıyorum. O da hastane için bir şeyler yapmak istiyordu. Düşünebiliyor musun? Her sabah hastalara bakmak için hastaneye gelmek istediğini söyledi. İşte bu yüzden olmalı ki, Mrs. Elsing onu hemen kapı dışarı etmiş. 'Ama ne olursa olsun bir şeyler yapmak isterim. Ben de sizin kadar Konfederasyon yanlısıyım' dedi. Scarlett anlıyor musun, bu kadın benim kalbime hitap ediyordu. Madem bizim davamıza yardım etmek istiyordu, öyleyse söylendiği kadar da kötü olamazdı! Beni böyle düşünmekte haksız mı buluyorsun?

— Bırak şimdi bunları Melly! Haklı ya da haksız olsan ne olacak? Eee... Sana daha ne söyledi?

— Bana hanımların hastaneye gittiklerini söyledi. Benim bir... Bir sevimli yüzüm olduğunu ve bunun için beni seçtiğini söyledi. Para biriktirmiş. Nereden sağlandığını söylemeden bu parayı hastaneye vermemi istedi. Eğer paranın kaynağını bilirse Mrs. Elsing'in bunu reddedeceğini söyledi. Nereden sağlandığını!... Bunu düşünürken az kalsın düşüp bayılacaktım. Aklım karışmıştı. Hemen gitmek için telaş ediyordum. Ona 'Evet anlıyorum! Gerçekten siz çok nazıksiniz' di-

ye cevap verdim. Ya da buna benzer aptalca laflar ettim. O zaman gülümseyerek, 'siz gerçek bir hıristiyansınız' dedi. Sonra elime bu pis kokulu mendili tutuşturdu. Off... Şunu bir kokla!

Melanie avucunda sımsıkı tuttuğu ve içinde paranın bulunduğu lekeli bir erkek mendilini Scarlett'e gösterdi:

— Her hafta biraz para getireceğini söyledikten sonra tam bana teşekkür ederken, Peter amca çıkageldi ve beni gördü.

Melanie tekrar hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı, başını yastığa gömdü.

— Beni onunla görünce... Oh Scarlett! Bana sesini yükselterek dedi ki... Hiç kimse şimdiye kadar bana böyle yüksek sesle söz söylememiştir. Evet bana aynen şöyle dedi: 'Hemen şu arabaya bineceksiniz!'

Tabii ona boyun eğdim. Yol boyunca açıklamalarımı dinlemeden bana bağırıp çağırdı. Gördüklerini Pitty halaya anlatacağını söyledi. Scarlett aşağı in ve bunu yapmaması için ona yalvar. O belki seni dinler. Bu kadının yalnız yüzüne baktığımı bilmesi bile halamı öldürür. Bunu yaparsın değil mi?

— Evet yaparım! Ama önce şu mendilin içinde ne kadar para var, bakalım! Ağır görünüyor.

Melanie mendilin düğümlerini çözünce altın paralar yatağın üzerine döküldü. Melanie hayretle bağırdı:

— Tam elli dolar Scarlett! Hem de altın!

Sonra kendini toparladı ve yavaş bir sesle konuşmaya başladı:

— Bana söyler misin, böyle kazanılmış bir parayı hastalarımız için kullanmaya hakkımız var mı? Belki de Allah bir kadının iyilik yapmak istediğini anlayacaktır. Bu para kötü yollardan sağlanmış olsun, onu yine kabul edecektir. Ben hastanenin ihtiyaçlarını düşündüğüm zaman...

Scarlett onu dinlemiyordu. Öfke ve aşağılanma duyguları altında gözleri bir ucuna "R.K.B." harfleri işlenmiş olan mendile takılı kalmıştı. Onun komodininin

üst çekmecesinde de buna benzeyen bir mendil vardı. Onu, dün akşamüstü birlikte topladıkları yabani çiçeklerin saplarını bağlamak için Rhett Butler'dan almıştı. Bu akşam yemeğe geldiği zaman iade edecekti.

Anlaşılan Yüzbaşı bu aşağılık kadınla görüşüp, ona para veriyordu. Demek hastaneye verilen yardım ablukadan geliyordu. Ve Butler bu soysuzla eğlendikten sonra namuslu bir kadının yüzüne bakmaya hâlâ cesaret edebiliyordu. Ve demek o, bu adamın kendisine âşık olduğunu hayal ediyordu.

Namuslu bir kadının asla ima edemeyeceği ya da üstü kapalı bir biçimde söylemesi gereken nedenlerle, erkeklerin bu kadınlara sık sık gittiklerini biliyordu. Ama şu an'a kadar hiç düşünmemişti ki; iyi erkekler, yani dans ettiği erkekler böyle şeyleri yapabilsinler. Bu sonuç, onun düşüncelerinde yeni ufuklar açıyordu. Scarlett bundan çok korktu. Şimdi ona göre bütün erkekler böyle şeyler yapıyordu. Aşağılık kadınlara gerek kalmadan, erkekler eşlerini hayasızca hareketler yapmaya zorlayabilirlerdi. Ah o erkekler! Onlar nefret edilecek yaratıklardı ve Rhett Butler de onların en aşağılık olanıydı.

Scarlett ona bunu gösterecekti. Mendili suratına çarpacak, bir daha gelemeyeceği biçimde onu kovacaktı. Artık onunla hiçbir yerde konuşmayacaktı. Hayır!... Hayır!... Bunu yapamazdı. Böyle önemsiz bir şey için kötü kadınlardan haberi olduğunu ona anlatmaya ne gerek vardı. "Gerçek bir hanım böyle davranmaz" diye düşündü.

"Ah!" diye içini çekti, "kibar bir kadın olmasaydım bu rezil adama neler yapacağımı ben bilirdim" diye söylendi. Mendili avucunda buruşturarak Peter'ı aramak için aşağı kata inip mutfağa girdi. Fırının önünden geçerken mendili ateşe attı ve öfke içinde onun yanışını izledi...

7

1863 yazının başında bütün Güneyliler'in kalplerinde bir umut ışığı yandı. Yokluklara, çeşitli acılara, vurgunlara ve bunlara benzer tüm belalara rağmen Güney halkı "zafer bizim, nihayet savaş bitecek!" diyordu. Hatta bu söz geçen yaza oranla daha güvenle söyleniyordu. Yankeeler direniyordu, ama güçlerinin sonuna da gelmişlerdi.

1862 Noeli, Atlanta ve bütün Güney için bir bayram olmuştu. Konfederasyon Fredericksburg'da büyük bir zafer kazanmıştı. Savaş alanında binlerce ölü ve yaralı Yankee vardı. Herkes bu zaferi kutlamak ve eğlenmek için Noel tatilinden yararlanmıştı. Ordu kışlık karargahına çekilmişti. Herkes; generaller, becerilerini ve üstün savaş yeteneklerini ortaya koydukları için, ilkbaharda çarpışmalar yeniden başlayınca Yankeeler'in artık tamamen ezileceklerini umuyordu.

Nihayet ilkbahar geldi ve savaş yeniden başladı. Mayıs ayında Konfederasyon Chausellorsville'de yeni bir zafer daha kazandı. Güneyliler sevinçten havalara uçuyorlardı.

Georgia'da da süvarilerin başarılı direnmeleri tam bir zafere dönüşmüştü. Halk bu başarıyı fırsat buldukça anımsıyor, birbirine anlatmaktan bıkmıyordu. "Yaşlı Nathan Bedfort Forrest, Yankeeler'in üzerlerine atılır atılmaz yenik düştüler" diye anlatırken katıla katıla gülüyorlardı.

Nisan ayının sonlarına doğru yarbay Streight, komuta ettiği bin sekiz yüz Yankee süvarisiyle Georgia'ya girmiş, Atlanta'nın doğusundaki altı bin nüfuslu bir yerleşim bölgesine saldırı girişiminde bulunmuştu. At-

lanta'yı Tennessee'ye bağlayan ve hayati önemi olan demiryolunu kesmeye kalkışmış, sonra da Atlanta'ya kadar bir hat üzerinde ilerlemeye başlamıştı. Konfederasyon'un kalbi sayılan bu kentte toplanan savaş sanayisiyle ilgili atölyeleri ve mağazaları yıkmaya çalışmıştı.

Bu çok cesurca bir girişimdi ve Forrest olmadığı için de Güney'e büyük zarar vermişti. Daha sonra Forrest, Yankee süvarilerini izlemiş ve onlarla gece gündüz çarpışarak hepsini tutsak almıştı.

Bu başarı haberi, hemen Chansellorsville zaferiyle aynı anda Atlanta'ya ulaşmıştı. Halk neşeye boğulmuştu. Chansellorsville zaferi kuşkusuz daha büyük bir başarıydı, ama Streight süvarilerinin tutsak alınması Yankeeler'i gülünç duruma düşürmüştü.

Grant komutasındaki Yankeeler mayısın ortalarından itibaren Vicksburg'u kuşatıyordu. Bu arada Stonewall Jackson, Chansellorsville'de çok ağır yaralandığı için Güney'in önemli bir komutanı savaş dışı kalmıştı. Ayrıca Georgia Fredericksburg'da ölen General Cobb ile de, en kahraman komutanlarından birini yitirmişti. Güney'in bu olumsuzluklarına rağmen Yankeeler, uğradıkları bozgunlara göğüs gerecek durumda değildiler. Savaşa son vermek için iyice zorlanıyorlardı. Ve böylece belki bu vahşi savaş bitecekti.

Temmuzun ilk günlerine gelindiğinde Lee'nin Pennsyl-vania'yı istila ettiği haberleri dolaşmaya başladı. Kısa bir süre sonra da bu haberler telgraflarla doğrulandı. "Lee, düşman topraklarına girdi!"; "Lee, zaferi noktalıyor!"

İşte bu telgraf haberleri, savaşın sonlarına gelindiğini gösteriyordu.

Atlanta halkı, neşe içinde yüzüyor ve intikam ateşiyle yanıp tutuşuyordu. Sonunda Yankeeler savaş yapmanın ne demek olduğunu anlayacaklardı. Evlerinin, çiftliklerinin yıkıldığını; tarlalarının harap edildiğini; at ve hayvanlarının çalındığını; ihtiyar ve delikanlıların hapishanelere tıkıldıklarını; eş ve çocuklarının

kıtlığa mahkum edildiklerini görmek ve duymak sırası şimdi onlara gelmişti.

Yankeeler'in Missouri'de, Kentucky'de, Tennessee'de ve Virginia'da neler yaptıklarını bilmeyen yoktu. Küçük çocuklar bile kin kusuyorlardı. Onlar Yankeeler'in yaptıkları vahşeti ve zulümleri korku içinde anlatıyorlardı. Atlanta doğu Tennessee göçmenleriyle dolup taşmıştı. Halk, onların nasıl acı çektiklerini ilk ağızdan öğrenmişti. Bu bölgede Konfederasyon yanlıları azınlıktaydılar. Savaşın bütün felaketi onların üzerine çökmüştü. Bir feci durum da komşunun komşuyu ihbar ettiği, kardeşin kardeşi öldürdüğü sınır devletlerinde yaşanmıştı. İşte bu göçmenler Pennsylvania'yı ateş ve kan içinde görmekten başka bir şey istemiyorlardı. Göçmenlerden bütün kente yayılan bu istek en sâkin ihtiyar hanımlara varıncaya kadar bütün halkta vahşi bir zevk uyandırıyordu.

İşte bu yüzden Lee, Pennsylvania'da özel mal ve mülke zarar vermeyi ve yağmalamayı yasakladı. Yasağa uymayanların ölümle cezalandırılacağını ilan etti. Ayrıca ordunun elkonulan her şeye bir tazminat bedeli ödeyeceğini bildirdi. Bütün bunlar öğrenildiği zaman General Lee'nin halk arasındaki saygınlığını koruyabilmesi için, önceden kazandığı askeri zaferlerden yararlanması gerekti. Bu bereketli bölgenin zengin depolarının kullanılmasını önlemesi ise hayretle karşılanıyordu. General hangi dünyada yaşıyordu acaba? Bu kadar zaman açlıkla savaşmış ayağı çıplak, başı açık, üniforması harap olmuş asker evlatlarımıza yazık değil miydi? İşte buna benzer yorumlar alıp yürümüştü.

Darcy Meade'nin, Doktor Meade'ye gönderdiği mektup elden ele dolaştı ve gittikçe kabaran bir öfke seline dönüştü.

Darcy mektubunda şöyle diyordu:

"Baba bana bir çift çizme bulabilir misin? Haftalardır yalın ayak dolaşıyorum. Nereden bir ayakkabı bulabileceğimi kestiremiyorum. Eğer ayaklarım bu kadar büyük olmasaydı arkadaşlarım gibi yapar, ölü bir Yan-

kee'nin çizmesini giyerdim. Ama şimdiye kadar ayakları benimki kadar büyük olan bir Yankee askerine rastlayamadım. Eğer çizme bulursanız onları bana postayla göndermeyin. Çünkü yolda mutlaka çalınır. Phil'i trene bindirin ve çizmeleri onunla gönderin. İlk fırsatta size yeniden mektup yazarım. Bugünlerde kuzeye doğru ilerliyoruz. Bu yüzden yerimi size tam olarak bildiremiyorum. Herkes Pennsylvania'ya gideceğimizi söylüyor.

"Baba sanıyorum ki Yankeeler'e biraz sefaletin tadını tattıracağız. Ama general 'hayır' dedi. Kendi hesabıma bir Yankee'nin evini yakmak zevki için, ölümü göze almaya hiç de niyetim yok. Baba bugün şimdiye kadar gördüğüm en büyük mısır tarlalarından geçiyoruz. Bizde böyle mısır yetişmiyor. İtiraf edeyim ki bu mısırlardan bir miktar yağmaladık. Çünkü hepimiz açtık. Ama bu yeşil mısır bize yaramadı. Arkadaşlar dizanteriye yakalandılar. Baba bana çizme bulmaya çalışın. Şimdi benim rütbem yüzbaşı, bir yüzbaşının da çizmesi olması gerekir. Hatta yeni üniforması ve apoletleri olmasa bile..."

Şimdi ordu Pennsylvania'daydı ve önemli olan da buydu. Bir zafer daha kazanılırsa savaş sona erecekti. Erkekler yuvalarına dönecek ve herkes yeniden mutlu olacaktı. Darcy Meade de o zaman istediği kadar çizme alabilecekti. Mrs. Meade asker oğlunun bir daha ayrılmamak üzere evine döneceğini düşündükçe, sevinçten gözleri yaşarıyordu.

3 Temmuz günü kuzey telgraf hattında ani bir sessizlik oldu, bu ertesi gün öğleye kadar sürdü. Bu saatten sonra Atlanta karargahına arada bir kısa kısa haberler gelmeye başladı. Pennsylvania'da Gettysburg denilen küçük bir kentin yanında şiddetli çarpışmalar oluyordu. Bu büyük çarpışmaya General Lee'nin bütün birlikleri katılıyordu. Çarpışmanın gidişi hakkında kesin bir bilgi alınamıyordu. Çünkü çarpışmalar Yankeeler'in topraklarında oluyordu.

Kaygı ve umutsuzluk giderek artıyordu. Atlanta

halkı sıkıntıdan boğulur gibiydi. Durumun nasıl olduğunu bilememek kadar korkunç bir şey yoktu. Oğulları cephede olan aileler başta olmak üzere herkes dua ediyordu.

Bu arada akrabalarının Darcy Meade ile aynı alayda bulunduğunu bilenler, durumun pek kötü olduğunu sanmıyorlardı. Üstelik Yankeeler'in kesin bir bozguna uğratıldığı bir savaşa katılmayı büyük onur sayıyorlardı.

Pittypatler'de de üç kadın kaygılarını gizlemeden birbirlerine bakışıyorlardı. Çünkü Ashley ile Darcy aynı alaydaydı.

5 Temmuz günü kötü haberler kuzeyden değil, batıdan geldi. Vicksburg uzun ve yorucu bir kuşatmadan sonra düşmüştü. Saint Louis'den New Orlean'a kadar bütün Missisippi fiilen Yankeeler'in eline geçmişti. Böylece Konfederasyon iki parçaya bölünmüştü. Başka bir zaman olsa bu bozgun haberi Atlanta'yı korku ve üzüntü içinde bırakırdı. Ama şimdi halk Vicksburg'u düşünmüyordu. Onlar kulakları Pennsyvania'da zafere ulaşmaya çalışan General Lee'nin birliklerinden gelecek haberlere çevrilmişti. Eğer Lee doğuda başarı kazanırsa Vicksburg'un kaybı bir felaket olmazdı. Doğu; Philadel-phia, New York ve Washington'du... Bunların elegeçirilmesi kuzeyi felce uğratırdı. Böylece Missisippi üzerindeki yenilginin karşılığı fazlasıyla alınmış olacaktı.

Ama saatler geçtikçe korku bütün kente yayılıyordu. Herkes, her şeyi hayra yoruyordu. Halk başını kaldırdığı zaman bulutlu bir gökyüzü yerine, parlak mavi bir gökyüzü gördüğünde hayret ediyor ve seviniyordu. Kadınlar sokak ortasında, verandalarda, kaldırımlarda toplanıyor, başbaşa veriyor ve bir haber gelmemesini iyiye işaret sayıyorlardı. Böylece birbirlerine güven veriyorlar, cesur görünmeye çalışıyorlardı. Ama korkunç haberler de kentin bir ucundan öteki ucuna hızla yayılıyordu. Neler duyulmuyordu ki... General Lee öldü, savaş kaybedildi, büyük bir ölü ve yaralı listesi alındı

gibi... Bu felaket haberlerine inanmamaya çalışan aklı başında insanlar bile paniğe kapılıyorlardı. Herkes kent merkezinde toplanıyor bir kısım halk karargahın kapısında bekleşiyor, bazı kimseler gazetelerin eşiklerini aşındırıyorlardı. Bunlar bir haber istiyordu, felaket de olsa bir haber duymak için çabalıyorlardı.

Trenlerin onlara bilgi getireceği umuduyla gara birikenler de vardı. Telgrafhanenin önü her tıkırtıya kulak kabartanlarla doluydu.

Bu topluluk itişip kakışmayan, sâkin görünen kişilerden oluşuyor ve giderek büyüyordu. Kimse konuşmuyordu. Kulakları iyi işitmeyen bir ihtiyar, haberleri kaçırdığını sanarak yanındakilere sorular soruyor ama hiç kimse bu ihtiyar adama sinirlenmiyordu. Her soruya; "Kuzeyden daha telgraf gelmedi. Yalnız savaşın sürdüğü biliniyor" diye verilen cevaplar topluluğun sessiz bir endişe içinde kalmasına neden oluyordu. Yürüyerek ya da arabayla gelen kadınların oluşturduğu dizi neredeyse kentin bir ucundan öteki ucuna kadar uzuyordu. Bütün bu birbirine yapışmış vücutlardan yayılan sıcaklık ve yürüyenlerin yerden kaldırdıkları tozlar çevreyi dayanılmaz bir duruma getiriyordu. Solgun yüzlü kadınlar suskun duruyordu. Kentte her evden en az bir oğul, bir baba, bir koca, bir nişanlı, bir kardeş savaşa katılmıştı. Bütün kadınlar ölümün kendi evlerini de ziyaret ettiğini öğrenmeye hazırdı. Hepsi böyle bir haberi bekliyordu, fakat hiç biri yenilgi beklemiyordu. Bu düşünceyi akıllarından çıkarmışlardı.

Ama gerçeğin rengi karaydı ve bunu herkes biliyordu. Belki de bu sırada erkekler Pennsylvania'nın güneşiyle kavrulmuş otların üzerinde can çekişiyordu. Güney birlikleri belki de dolu altında kalan ekinler gibi boynunu büküyordu. Askerlerin gözleri kararıyor ama uğrunda dövüştükleri davanın saçtığı ışıklar asla azalmıyordu. Binlerce asker ölüyordu, ama on binlercesi yeniden doğacak ve onların yerini alacaktı. Herkes buna inanıyordu, ama yenilerin nereden geleceğini bilmiyorlardı. Onlar yalnız, gökteki Allah'ın varoluşu gibi

bunun kesin olduğunu biliyorlardı. Onlara göre General Lee olağanüstüydü ve Virginia ordusu asla yenilmezdi.

*

* *

Pittypatler'in arabası kentteki gazete bürosunun önünde durdu. Körük indirilmiş olduğu için üç kadın da şemsiyelerini açmışlardı. Scarlett o kadar titriyordu ki şemsiyesi başının üzerinde sallanıyordu. Pittypat fenalaşmıştı. Burnu yuvarlak yüzünün ortasında bir tavşan burnu gibi titriyordu. Melanie bir heykel gibi hareketsizdi. Zaman ilerledikçe gözleri vahşileşiyordu. Çantasından bir tuz şişesi çıkararak halasına uzattığı zaman iki saatten beri ilk kez konuşuyordu.

— Halacığım, bayılacağını hissederseniz şunu kullanırsınız. Eğer bu da işe yaramazsa Peter amcaya güvenmelisiniz. Çünkü ben... Bir haber almadan eve dönmek istemiyorum. Ayrıca Scarlett'ten ayrılmak da istemiyorum.

Scarlett'in de Ashley ile ilgili bir haber alabileceği yerden başka bir yere gitmeye hiç niyeti yoktu. Eğer Pittypat hala ruhunu teslim etse bile oradan ayrılmayacaktı. Ashley hiç kuşku yok ki bir yerlerde savaşıyordu. Belki de ölmek üzereydi. Ve gazete bürosu gerçeği öğrenebileceği tek yerdi.

Kalabalığa göz gezdirdi; dostlarını, komşularını gördü. Mrs. Meade on beş yaşındaki oğlunun koluna girmişti. Miss Mac Lure, ileri doğru çıkık dişlerini titreyen dudaklarıyla örtmeye çalışıyordu. Mrs. Elsing'in topuzundan düşen saç örgüsü heyecanını açığa vuruyordu. Fanny Elsing'in yüzü ise kireç gibi soluktu. Kuşkusuz Miss Fanny'yi bu kadar kaygılandıran asker kardeşi Hugh değildi; onun da cephede bir aşığı olamaz mıydı? Arabasında oturan Mrs. Merriwether, kızı Maybelle'nın elini okşayıp duruyordu. Maybelle'nın çiçeği burnundaydı. Hamile durumunu elaleme göstermesi ayıptı. Çevresi özenle sarılmış bir şalla örtünse bile; böyle bir zamanda, bu gürültü patırtı içinde ne işi

vardı? Louisiana alaylarının Pennsylvania'da olduğunu duymamıştı herhalde... Yoksa küçük köylü asker Richmond için bu kadar kaygılanmazdı.

Birden kalabalıkta bir kımıldama oldu. Halk, Pitty-pat'in arabasına doğru at üstünde ilerleyen Rhett Butler'ın geçmesi için geri çekildi. Scarlett kendi kendine "Tam bu sırada ortalıkta gözükmesi cesaret doğrusu. Üniformasız olduğu için halkın onu parçalaması işten bile değil. Sonra ona karşı bir hareket yapılacak olursa ilk önce kendisinin davranacağını" düşündü. Bir güzel atın sırtında olan Rhett Butler'ın ayaklarında cilalı çizmeler, üzerinde şık beyaz elbise ve ağzında puro vardı. Ashley ve öteki delikanlılar yalın ayak, başı kabak, kan ter içinde, açlıktan ve hastalıktan ölmek üzere Yankeeler'le savaşırlarken, Yüzbaşı bu haliyle kendini halka göstermeye nasıl cüret edebiliyordu?

Kin dolu bakışların arasında ilerlerken yüzünde korkunun izine bile rastlanmıyordu. İhtiyarlar homurdanmaya başladılar. Hiçbir şeyden korkmayan Mrs. Merriwether yerinden doğrularak yüksek bir sesle okkalı bir küfür ve zehirli bir söz savurdu:

— Vurguncu!

Rhett Butler hiçbir şey olmamış gibi, Melanie ile Pitty-pat'i selamladı. Sonra Scarlett'in yanına giderek genç kadının kulağına;

— Doktor Meade'nin her zaman zaferin bayraklarımıza bir kartal gibi gelip konduğunu söylediği nutuklarından birini halka okumasının tam sırası değil mi? diye fısıldadı.

Sinirleri heyecandan gerilmiş olan Scarlett kızgın bir yere basmış bir kedi çevikliğiyle döndü. Az kalsın küfür edecekti, ama kendisini tutmasını bildi.

— Genel Karargah'dan geliyorum. Hanımlar ilk ölü ve yaralı listeleri alındı, diye yüksek sesle haber verdi.

Onun verdiği bu haberi duyanlar arasında bir hareket başladı. Bunlar Genel Karargah'a gitmek istiyorlardı. Üzengisinin üzerinde doğrulan Butler bu sefer kalabalığa bağırdı:

— Bir yere kımıldamayın! Liste iki gazeteye gönderildi, basılmak üzeredir.

Melanie, gözleri yaşlı olarak Butler'a doğru döndü.

— Yüzbaşı Butler! diye seslendi. Bunu bize haber vermekle çok iyi ettiniz. Bu listeleri ne zaman açıklayacaklar?

— Birkaç dakikaya kadar Mrs. Wilkes. Yarım saat önce gazetelere verilmişti. Bu işle görevlendirilen subay, halk haber almak üzere gazete bürolarına hücum eder korkusuyla bunu gizli tuttu. Bakın!... Bakın!...

Gazete bürosunun pencerelerinden biri açıldı. Mürekkep kokan ve satır araları sıkışık bir sürü adla dolu olan bir yığın prova kağıdını havada sallayan bir el göründü. Bunlardan birini eline geçiren okumak için geri çekilmeye çalışıyordu. Geride olanlar da "bırakın geçelim!" diye bağrışarak öndekileri itiyorlardı.

Rhett Butler hemen yere atladı ve dizginleri Peter'a vererek "atı tutun!" dedi. Çevresindeki adamları kabaca iterek kendisine yol açtı. Kısa bir süre sonra elinde birkaç prova kağıdıyla döndü. Birini Melanie'ye uzattı ve ötekilerini de en yakındaki arabalarda bulunan Miss Mac Lure'a, Mrs. Meade'ye, Mrs. Merriwether'a ve Mrs. Elsing'e verdi.

Scarlett:

— Haydi çabuk ol Melanie! diye bağırırken sanki boğazı tıkanıyordu. Öfkelenmesine rağmen, Melanie'nin titremekten listeyi okuyacak durumda olmadığını hemen farketti.

Melanie de:

— Şunu al! diyerek listeyi Scarlett'e uzattı. Scarlett kağıdı, Melanie'nin elinden adeta kaparak aldı.

— W'ler! Evet W'ler nerede? İşte, tamam! Aşağıda... Bu mürekkep lekeleri de ne canım? White...

Scarlett titrek ve kaygılı bir sesle okumaya çalışıyordu.

— Wilkins... Wim... Zebulon... Oh Melly! O yok! Ashley burada yok! Oh halacağım! Allahaşkına bayılmayınız! Melly ona tuzu ver! Dizgini tut Melly!

Herkesin önünde sevinçten ağlamaya başlayan Melanie, başı omuzunun üzerine düşen Pittypat'in burnuna tuz şişesini tuttu. Scarlett de mutluluktan havaya uçarken halasına yardım etmeye çalışıyordu. Ashley sağdı, hatta yaralanmamıştı! Onu koruduğu için Allah ne kadar iyiydi...

Birden boğuk bir ses işitildi. Yakında olanlar irkildi. Fanny Elsing başını annesinin omuzuna koydu. Liste yere düştü. Kızını kollarının arasına alan Mrs. Elsing'in ince dudakları titriyordu. Arabasına yine de sakin bir sesle, "Haydi çabuk! Eve gidiyoruz!" dediği işitildi. Hugh Elsing'in adı listede olmadığına ve Fanny de üzüldüğüne göre ölen onun nişanlısı olmalıydı. Kalabalık Elsingler'in arabasına yol vermek için iki yana ayrıldı. Arkalarından Miss Mac Lure'un küçük yaylısı hareket etti. Yüzü taş gibi sertleşmiş olan Miss Confiance arabayı yönetiyordu. Belki de üzüntüsünden olacak ilk kez ileri çıkık dişleri dudakları tarafından örtülmüştü. Yüzü bir ölüyü andıran Miss Esperance, eliyle kızkardeşinin etekliğine sarılmıştı ve onun üzüntü altında ezilen bir hali vardı. Onlara çok yaşlı kadın gözüyle bakılıyordu. Bu iki ihtiyar kızın dünyada tek yakınları, kardeşleri olan genç, Dallas'tı. Ama artık Dallas da yoktu.

— Melly! Melly! diye Maybelle neşeli bir sesle bağırdı. Rene sapasağlam! Ashley'ye de sevindim. Tanrı'ya şükürler olsun! Şalı omuzlarından kaymıştı, hamileliği daha da belli oluyordu. Fakat ilk kez olarak Maybelle ve Mrs. Merriwether bu durumdan kaygılanmadılar.

— Melly bak!... Mrs. Meade rica ederim... Darcy... Şey değil mi?

Mrs. Meade başını inatla eğiyordu, çağrıldığı zaman da hiç kıpırdamadı. Ama küçük Phil'in yüzünden, acı durum anlaşılıyordu.

Phil:

— Anne! Haydi anne! diye çok üzüntülü bir halde seslendi. O zaman Mrs. Meade başını kaldırdı. Melanie ile göz göze geldiler.

— Şimdi çizmeye ihtiyacı kalmamıştır.

Melanie:

— Ah kardeşim! diye hıçkırarak bağırdı.

Pittypat'i, Scarlett'e bıraktı ve hemen arabasından indi ve Doktorlar'ın arabasına gitti.

— Anne işte ben varım! diye Phil, yanındaki yüzü karmakarışık olan annesini teselli etmeye çalıştı ve sonra şöyle konuştu:

— Eğer beni bırakırsanız bütün Yankeeler'i öldürürüm!

Mrs. Meade, o gerçekten gidecekmiş gibi onun koluna asıldı ve;

— Hayır! diye bağırdı.

Arabaya çıkıp Mrs. Meade'nin yanına oturup onu kollarının arasına alan Melanie, Phil'e çıkıştı:

— Susacak mısın sen? Kendini öldürmen, annenin işine yarar mı sanıyorsun? Hayatımda bundan daha saçma söz işitmedim. Haydi bizi evinize götür!

Phil dizginleri eline aldığı sırada Melanie, Scarlett'e döndü:

— Pitty halayı eve götürür götürmez, Mrs. Meade-ler'e gel.

Sonra Butler'a seslendi:

— Yüzbaşı Butler, Doktor Meade'ye haber verir misiniz? Kendisi hastanededir.

Araba, sevinçle acıyı bir arada yaşayan insan selinin arasında ilerledi. Bazı kadınlar sevinç gözyaşlarını tutamıyorlardı. Kimi de çevreye inen korkunç darbenin etkisi altında kalmış; sevinmesi mi, üzülmesi mi gerek bilemiyordu. Ama çoğunluk şimdi gerçekle karşı karşıya idi ve büyük bir acı içinde kıvranıyordu.

Scarlett, kendini toparlamayı başarmıştı. Ashley ölmemiş, hatta yaralanmamıştı bile. Artık şimdi başkalarını düşünebilirdi. Matbaa mürekkebi lekeleriyle dolu olan listelerin üzerine eğildi. Aman Tanrım listeler ne kadar da uzundu!

Calvert, Raiford, teğmen Rai... Birden Scarlett yıllar önce birlikte kaçtıkları, yolda aç kalıp gece karan-

lıktan korktukları için geri döndükleri o tatsız serüveni anımsadı.

Fontaine, Joseph K., er... O kötü huylu küçük Joe da mı? Ya yatağından yeni kalkan Sally için ne demeli?

Munroe... La Fayette... Cathleen Calvert'in nişanlısı, Lafe... Zavallı Cathleen! Aynı anda hem bir kardeş, hem bir nişanlı kaybetmişti. Daha kötüsü olur muydu? İşte Sally... O bir kardeşle birlikte bir koca da yitirmişti.

Bu korkunç bir şeydi. Scarlett başını listenin üzerinden kaldırdı. Pittypat hala, onun omuzuna dayanmış hiçbir şey düşünmüyor yalnız ağlıyor ve inliyordu. Scarlett, Pittypat'i arabanın bir köşesine yerleştirdi, şalını düzeltti ve tekrar listeyi incelemeye başladı.

Yoo hayır! Aynı listeye "Tarleton" adı üç kez yazılamazdı ya! Herhalde bir dizgi hatası yapılmıştı. Ama hayır, ne yazık ki hepsi onlara aitti. Tarleton Brenton, teğmen... Tarleton Stuart, onbaşı... Tarleton Thomas, er... İşte daha savaşın ilk yılında ölen Boyd, Virginia'da nereye gömülmüştü; mezarı nerede bilen var mıydı? Evet bütün Tarletonlar ölmüştü... Uzun bacaklı Tom, anlamsız şakalara düşkün ikizler, bir dans öğretmeni zarifliği ile bir engerek dilini birleştiren Boyd...

Scarlett artık daha fazla dayanamayacağını anladı. Bu listede bir arada büyüdüğü, dans ettiği, öpüştüğü, şakalaştığı, flört ettiği başka genç erkeklerin olup olmadığını öğrenmek istemiyordu. Boğazını tıkayan her ne ise onu gevşetmek için çabaladı, ağlamak istedi.

— Çok üzgünüm Scarlett, dedi Butler. Dostlarından birçoğunun adları var...

Scarlett başını salladı, konuşmaya çalıştı:

— Kontluğun hemen bütün aileleri... Tarletonlar'ın hepsi.

Butler'ın yüzü sakin ve biraz üzgün görünüyordu. Gözlerindeki alaycı ifade kaybolmuştu.

— Hepsi bu kadar olsa yine de iyi! dedi. Bunlar daha ilk listeler... Yarın daha uzun listeler gelecek.

Yakındaki arabalarda bulunanların işitmemeleri için sesini alçattı.

— Scarlett General Lee savaşı kaybetmiş. Onun Maryland'de yenildiğini Genel Karargah'ta duydum.

Genç kadın korku dolu gözlerini Butler'a doğru kaldırdı. Yeşil gözlerindeki acıyı bastıran korku, asla General Lee'nin yenilmesinden değildi.

Onu asıl korkutan yarın daha uzun bir listenin gelecek olmasıydı. O yarını, ertesi günleri düşünmemişti. Oysa bu listede Ashley'nin adının bulunmayışına ne kadar çok sevinmişti. Belki de o bugün ölmüştü. Yarın olmadan, hatta bir iki hafta geçmeden hiç bir haber alamayacaktı.

— Ah Rhett! Bu savaşlara ne gerek var? Yankeeler'in bizim zencilere zararlarımızı ödememize razı olmaları ya da zencileri onlara bedava vermemiz, iki taraf için de daha iyi olmaz mıydı?

— Sorun zenciler değil! Bunlar hep bahane Scarlett! Her zaman savaş çıkacak. Çünkü erkekler savaşa bayılıyorlar. Tamam kadınlar sevmiyorlar ama ya erkekler... Onlar kadınlara aşık olmadan önce ona tutuluyorlar.

Butler gülümsemeye çalışarak Scarlett'e;

— Allahaısmarladık, dedi. Ben Doktor Meade'yi bulmak için hastaneye gidiyorum. Sanırım oğlunun öldüğünü kendisine haber vermemdeki inceliği anlayamayacak. Ama sonradan ona bir kahramanın ölüm haberini bir vurguncunun getirmesine deli olacak.

*

* *

Scarlett, Miss Pittypat'i yatağına yatırdı, aşcı kadını ve Prissy'yi başucuna oturttuktan sonra Meadeler'e gitti. Mrs. Meade ilk kez oğlu Phil'in eşliğindeydi ve kocasının dönmesini bekliyordu.

Aşağıdaki salonda Melanie, üzüntü içindeki aileye başsağlığı dilemeye gelen komşularla alçak sesle hem konuşuyor; hem de Mrs. Elsing'in, Mrs. Meade'ye geçi-

ci olarak verdiği bir yas elbisesini elindeki iğne ve makasla düzeltmeye çalışıyordu.

Ev, boya kokusuyla dolmuştu. Mutfakta, içi siyah boyaya basılmış elbiselerle dolu olan çamaşır teknesi kaynıyordu.

Aşcı kadın hıçkıra hıçkıra Mrs Meade'nin kaynayan elbiselerini bir sopayla karıştırıyordu.

Scarlett:

— Ne var, ne yok? diye yavaş sesle Melanie'ye sordu:

— Bir damla gözyaşı yok. Eğer kadın ağlıyamıyorsa iş kötüdür. Ben erkeklerin ağlamadan bir üzüntüye nasıl katlandıklarını hep düşünürüm. Sanırım bu onların kadınlardan daha güçlü ve cesur olmalarından ileri geliyor. Cenazeyi buraya getirmek için Pennsylvania'ya gideceğini söyledi. Doktor hastaneyi bırakamaz.

— Bu Mrs. Meade için çok acı ve korkunç olur. Phil niçin gitmiyor?

— Mrs. Meade onu yanından ayırmak istemiyor. Onun ani bir kararla orduya katılmasından korkuyor. Phil oldukça büyüdü. Biliyormusun, şimdi askere on altı yaşında olanları da alıyorlar.

Melanie'nin üzüntülü hali sürüyordu. Gözyaşları düzeltmeye çalıştığı yas elbisesinin üzerine akıyordu, soluk alışları ise sakindi. Savaşın devam ettiğine ve Ashley'nin öldüğüne ya da bugün yarın öleceğine kuşku duymuyor gibiydi.

Scarlett'in kalbi ise üzüntüden paramparça olmuştu. Genç kadın Butler'ın söylediklerini Melanie'ye anlatmak mı, yoksa bu üzücü durumu kendisine saklamak mı gerektiğine bir türlü karar veremiyordu. Sonunda Ashley'nin akıbetinin onu bu kadar kıvrandırdığını Melanie'nin bilmemesinin daha iyi olacağını düşündü. Bu sabah Pittypat ve Melanie de dahil herkesin, kendisinin kaygılı halini farketmediğine sevindi.

Scarlett de yas elbisesinin düzeltilmesi için Melanie'ye yardım ediyordu. Aradan epey zaman geçtikten sonra sokaktan gürültüler geldi. Merakla pencereye

koşuşup perde aralığından Doktor Meade'nin atından indiğini gördüler. Omuzları çökmüştü, başını öyle eğiyordu ki sakalı göğsünün üzerine yelpaze gibi yayılıyordu. Ağır ağır içeri girdi, şapkaşını masaya bıraktı. Bir söz söylemeden yorgun adımlarla merdiveni çıkmaya başladı.

Hemen sonra Phil aşağıya geldi. Bu çocuğun sarsak bacakları vardı, kollarıyla gereksiz hareketler yapardı. İki genç kadın onu yanlarına çağırdılar. O bu çağrıya uymayarak verandaya çıktı. Yere oturarak başını ellerinin arasına aldı.

Melanie içini çekti:

— Öfkeli olduğu her halinden belli. Çünkü savaşa gitmesine izin vermiyorlar. Henüz on beş yaşında! Ah Scarlett böyle bir çocuğa sahip olmak ne büyük mutluluk!

Scarlett, Darcy'nin acı sonunu düşünerek sordu:

— Savaşa gidip ölsün diye mi?

— Hiç olmamaktansa insanın savaşta ölen bir oğlu olması daha iyidir.

Melanie'nin sesi heyecandan kısılmıştı.

— Anlayamazsın Scarlett! Çünkü senin küçük Wade'in var, ama benim... Ah Scarlett! Ne kadar istiyorum bir çocuğum olsun diye... Bu acı itirafımı ayıplıyorsun değil mi? Sen de çok iyi bilirsin ki, bütün kadınlar bunu ister.

Scarlett alay etmemek için kendini tuttu.

— Eğer Allah isterse... Yani Allah, Ashley'yi korursa bu sıkıntıyı aşmak kuvvetini göstereceğim. Eğer ölürse ben de ölmek isterim. O zaman Allah bana gereken cesareti verir sanırım. Ashley'den beni teselli edecek bir oğlum olmazsa onun ölümüne katlanamam. Ah Scarlett sen ne talihli kadınsın! Ne yazık ki Charles'ı kaybettin ama ondan bir oğlun var. Oysa Ashley ölürse, bana ondan bir şey kalmayacak. Scarlett beni affet, ne olur! Seni kıskandığım için...

Kendini bir mahkum gibi hisseden Scarlett birden bağırdı:

— Kıskanmak mı? Beni mi?

— Çünkü senin bir oğlun var, benimse yok! Bazen Wade benim oğlummuş gibi davranıyorum. Evli bir kadının çocuğu olmaması ne kötü şey!

Scarlett:

— Haydi oradan sen de! diyerek Melanie'yi teselli etmeye çalıştı.

Sonra elindeki işe eğilmiş olan bu narin ve utangaç kadına baktı. "Melanie birkaç çocuk isteyebilir, ama onları taşıyacak bir vücuda sahip değil" diye düşündü. Vücudu on iki yaşında bir kızınki kadar. Kalçaları dar, göğsüde çok düz.

Scarlett, Melanie'nin bir çocuğu olabileceği fikri üzerinde durmaktan kaçındı. Eğer Melanie'nin Ashley'den bir çocuğu olsaydı, bu yalnız ona ait olan bir şeyi kendisinden almak olacaktı...

— Wade için söylediklerime gücenmediğini sanırım. Onu o kadar çok seviyorum ki...

— Aptallık etme Melanie! diyen Scarlett, cevap vermiş olmak için konuştu. Sonra:

— Haydi git, Phil ile meşgul ol. Çocuk verandada ağlayıp duruyor.

8

Virginia'dan sürülen ve Gettysburg bozgununda bitkin düşen ordu kış karargahını Rapidon'da kurdu. Noel yaklaştığı için Ashley izinli olarak evine geldi. Onu iki yıldır göremeyen Scarlett, hasretinin şiddetinden korktu.

Oniki Meşeler'in büyük salonunda Melanie ile evlendiklerinde, artık onu olağanüstü bir aşkla sevemeyeceğini sanarak kalbi kırılmıştı. Şimdi o günkü duygularının, oyuncağı elinden alınmış şımarık bir çocuğun davranışlarından ibaret olduğunu biliyordu. Çünkü şimdi Ashley'yi, korumaya çalıştığı sessizlikle ve giderek artan hayallerle bilenmiş bir aşkla seviyordu.

Yaz güneşinin keten rengine dönüştürdüğü kumral saçlarıyla Ashley Wilkes, savaştan önce umutsuz bir aşkla sevdiği durgun, ağır başlı erkekten çok daha farklı, bir kez daha çekici olmuştu. Zayıflamış, yüzü bronzlaşmıştı. Süvari subayları arasında pek moda olan uçları düşük uzun kumral bıyıkları, ona mükemmel bir asker tipi veriyordu. Üstünde askerliğin gereği olan bir üniforma, sağ yanında bir tabanca kılıfı, ayağında cila isteyen çizmeler, sol yanında kıvrık kınlı kılıcı ve kararmış mahmuzları vardı. Komuta etmek alışkanlığı ona güven ve güç kazandırmıştı. Dudaklarının yanında belirmeye başlayan çizgiler, ona ciddi bir görünüm veriyordu. Yüzünde ve parlak gözlerinin soğuk bakışlarında büyük bir değişiklik olmuştu. Eski ağırlığı ve gevşekliği gitmiş, yerine her an atılmaya hazır kedi canlılığı gelmişti. Onda sinirleri keman teli gibi sürekli gergin, kaygılı ve uyanık bir hal vardı. Gözlerinde-

ki yorgunluk, çok meşgul olduğunu gösteriyordu. Yüzünün ince kemikleri yanık derisini delmek ister gibiydi. İşte bu Scarlett'in aşık olduğu yakışıklı Ashley idi. Ama eskisinden ne kadar farklıydı...

Scarlett Noel'i Tara'da geçirmeyi tasarlamıştı. Ancak Ashley'nin telgrafından sonra, dünyada hiçbir kuvvet, hatta annesinin çağırması bile onu Atlanta'dan ayıramazdı. Eğer Ashley, Oniki Meşeler'e gidecek olursa onun yanında olabilmek için hemen Tara'ya koşacaktı. Tara'ya gitmek ve bu kadar uzun iki yıldan sonra onu görememek, onun sesini işitememek, gözlerinde kendisini unutmadığını görememek! Bu mümkün olabilir miydi? Asla olamazdı! Dünyanın bütün anneleri için de olsa bunlar feda edilemezdi. Fakat Ashley kendisini gelip almaları için ailesine yazmıştı. Mister Wilkes, Honey ve India da daha önceden Atlanta'ya gelmişlerdi.

Ashley, Noel'den dört gün önce, yine kendisi gibi izinli gelen dört arkadaşıyla beraber evine döndü. Bunlar bir türlü öksürükten kurtulamayan, zayıf ve kemikleri çıkmış Cade Calvert; 1861'den beri ilk kez izin aldıkları için sevinçlerinden burunlarının ucunu göremeyecek kadar sarhoş olan gürültücü ve kavgacı Alexy. Ashley onların hepsini Pittypat'in evine götürdü.

Horozlar gibi ve Pittypat halayı daha önce öpmek için birbiriyle çekişen iki kardeşe bakan Cade, «bunları bir gören olsa bizim Virginia'da savaştığımıza inanmaz» dedi. Sonra sert bir sesle konuştu:

— Onlar Richmond'a geldiğimizden beri içiyorlar, durmadan birbirlerini itip kakıyorlar. İnzibatlara da kafa tuttular. Eğer Ashley olmasaydı Noellerini hapisanede geçireceklerdi.

Scarlett; bu gürültü patırtıdan mı, yoksa heyecanlandığı için mi bilinmez, adeta hiçbir şey işitmiyordu. Ama Ashley ile aynı çatı altında olmaktan çok mutluydu. İki yıldır başka erkekleri nasıl olup da yakışıklı, sevimli, çekici bulmuştu? Hatta kalbinde Ashley'nin aşkı varken nasıl olmuş da onların kendisine kur yap-

malarına izin vermişti? İşte artık o evine dönmüştü. Onları yalnız yerdeki halı ayırıyordu. Melanie ile India'nın arasında oturduğu kanepeden ona her bakışında gözyaşlarına boğulmamak için bütün gücünü harcıyordu. Ashley'nin arkasında ayakta duran Honey, onun omuzuna dayanmıştı. Ah Scarlett'in, kolunu onun koluna geçirerek oturmaya hakkı olsaydı! Sağlıklı olup olmadığını anlamak için, ceketinin üstünden kolunu okşayabilseydi! Elini tutsa ve neşeden boşalan gözyaşlarını silmek için onun mendilini kullanabilseydi! Melanie bütün bunlara izin verirdi, ondan utanmıyordu.

Ara sıra elini yanağına, onun tam öpmüş olduğu yere götürüyordu. Birden ona dudaklarının temasını bildiren heyecanını hissetti ve bu anımsama üzerine Ashley'ye gülümsedi.

Melanie ilgisiz görünen bir tavırla onun kollarına atılmış ve bir daha gitmesine izin vermeyecekmiş gibi kollarıyla onu sarmıştı. Melanie'nin onu kucaklamasından sonra; India ile Honey, Ashley'yi göğüslerinin üzerinde sıkmışlardı. Babası; ağırbaşlılık ve ciddiyetle, sevgisinin ne kadar güçlü olduğunu gösteren bir taşkınlıkla onu öpmüştü. Sonra sıra heyecanından küçücük ayaklarının üzerinde sıçrayan Pittypat halaya gelmişti.

Ve en sonunda da ona doğru dönmüş ve: "Ah Scarlett, güzelim!" diyerek onu yanağından öpmüştü. Bu öpücük, ona söylemek istediklerini aklından alıp gitmişti. Kendisini dudağından öpmemiş olduğunu ancak birkaç saat sonra anımsayabildi. Yalnız bulunsalardı ve kendisine doğru eğilerek onu uzun zaman göğsünde tutsaydı ne kadar güzel olurdu diye üzülerek düşündü. Ama gariptir bu düşünce onu öyle sevindirdi ki, bu hayalin gerçek olduğunu sandı. Ama her şey yeri ve zamanı gelince olacaktı. Önlerinde tam bir hafta vardı. Zaten onunla başbaşa kalma fırsatını da bulacaktı. O zaman ona şöyle diyecekti:

— Yalnız bizim bildiğimiz patikalarda birlikte yaptı-

ğımız at gezintilerini anımsıyor musunuz? Tara'nın yollarında dolaşırken bana şu şiiri okuduğunuz akşam ayın bize nasıl baktığını anımsıyor musunuz? Şey... Bu şiirin adı neydi? Ayak bileğimi incittiğim ve sizin beni güneş batarken kollarınızın arasında eve götürdüğünüz o ikindi vaktini anımsıyor musunuz?

Scarlett'in, "anımsıyor musunuz?" diye bitirebileceği ne kadar çok sorusu vardı. Bütün kontluğu tasasız çocuklar gibi boydan boya gezmişlerdi. Melanie'nin henüz ortaya çıkmadığı bu güzel ve renkli günlerle ilgili ne kadar çok ortak anıları vardı. İşte bütün bunları konuştukları sırada onun gözlerinde bir itiraf izine rastlayacağını umuyordu. Scarlett, onun Melanie'ye karşı beslediği aile sevgisine rağmen yine de Ashley'yi sevmeye devam edecekti. Hemde gerçeği itiraf ettiği o piknik günündeki kadar ihtirasla sevecekti.

Ama Ashley ona karşı aşkını açıklayacak olursa ne yapacaklarını hiç düşünmedi. Şimdi yalnızca onun sevdiğini bilmekle yetinecekti. O bekliyebilirdi ve Melanie'nin Ashley'ye sokulmasına, mutluluktan ağlamasına fırsat verebilirdi. Nihayet onun da saati gelecekti. Ayrıca şu küçücük Melanie de aşktan ne anlıyordu?

Evdeki heyecan biraz yatıştığı zaman Melanie:

— Sevgilim, dedi. İşte siz bir hırsız gibi giyinmişsiniz. Üniformanız düzeltilmiş, ama niçin mavi kumaşla yamanmış?

Ashley üstüne başına bir göz gezdirerek;

— Oysa ben kendimi olağanüstü şık sanırdım, diye cevap verdi ve şöyle devam etti:

— Üniformamı Mose düzeltti. Öyle sanıyorum ki, bu adam savaştan önce eline iğne iplik almamıştır. Böyle olduğuna göre ortaya çıkan bu üniforma bile çoktur. Mavi yamalara gelince, yırtık bir pantolon giymek ya da bir Yankee'nin üniformasından kesilmiş parçalarla onu yamamak arasında birini yeğlemek gerekiyordu. En önemlisi, kocanızın evine yalınayak gelmediğine şükredin. Bir iki hafta önce çizmelerim beni terketti. Eğer iki Yankee izcisini öldürmek şansına sa-

hip olmasaydık, ayaklarıma yırtık çanta bezi sarmış olarak dönecektim. Allah'tan Yankeeler'den birinin çizmesi bana tam geldi. Derisi yırtık çizmelerini beğendirmek için uzun bacaklarını uzattı. Cade:

— Öteki Yankee'nin çizmeleri benim ayağıma uymadı ne yazık ki... diye söze karıştı. Onlar biraz küçük geldi bana. Bu yüzden fena halde canım yanıyor. Ne var ki bu tatsızlık benim eve sapasağlam dönmeme engel değil.

Tony:

— Şikayet ettiğin bu çizmeler benim aristokrat ayağıma tam gelecekti, dedi. Annemin karşısına bu salapuryalarla çıktığım için çok utandım. Savaştan önce böyle çizmeleri zencilerimiz bile giymezlerdi.

Cade'in çizmelerine göz diken Alex de konuşmadan duramadı:

— Yolda onu kendisinden alırlar. Benim annemle bir sorunum yok, ama Dimitry Munroe'nun ayakkabımdan çıkan parmaklarımı görmesini istemem.

Tony, yan yan kardeşine bakarak bağırdı:

— Onları ilk önce ele geçiren bendim!

Fontaine kardeşlerin her zamanki kavgalarına başlamak üzere olmalarına üzülen Melanie, tartışmayı kısa kestirip onları barıştırdı.

— Küçükler size gösterecek güzel bir sakal gerdanlığım var, diye konuşmaya başlayan Ashley acemi bir berberin yara üzerinde bıraktığı kıllı çenesini oğuşturdu. Bu çok güzel bir sakaldır. Jeb Stuart ya da Red Bedford Forest'da bile bu kadar güzel sakal yoktur. Ama Richmond'a geldiğimiz zaman şu iki Fontain sakallarını kestirdikten sonra benim sakalımı da yok etmeye kalkıştılar. Beni yere yatırdılar ve zorla traş ettiler. Allah'tan kafam da sakalımla birlikte gitmedi. Bıyıklarım ise Evan ve Cade'in yardımlarıyla kurtuldu.

Alex:

— Onu dinlemeyin Mrs. Wilkes! dedi. Bize teşekkür etmelisiniz. Yoksa onu tanıyamazdınız. Hatta eve sokmazdınız. Bizi jandarmaların elinden kurtardığı

için ona bu iyiliği yaptık.

Konuşmasını Ashley'ye dönerek şöyle sürdürdü:

— Eğer bir sözcük daha söylersen bıyığını da keseriz.

Ashley'nin koluna ürkek bir halde asılmış olan Melanie, onların herhangi bir zorbalığı yapmaya yetenekli olduklarını bildiği için acele cevap verdi:

— Yoo, hayır! Teşekkür ederim. Onu böyle daha güzel buluyorum.

Yarı ciddi, yarı şaka selam veren Fontainler;

— Ooo! Demek aşk... dediler.

Ashley, bu delikanlıları Pittypat halanın arabasıyla gara götürmek için soğuk havada sokağa çıktığı sırada Melanie, Scarlett'i kolundan tuttu.

— Üniforması acınacak halde değil mi? dedi. Benim diktirdiğim ceket ona bir süpriz olabilir. Ah keşke, pantolon için yeterli kumaşım olsaydı.

Ashley için hazırlanan ceket, Scarlett için acı bir konuydu. Çünkü bunu ona kendisi Noel armağanı olarak vermek istiyordu.

Üniformalık kurşuni yün kumaş, kırmızıdan daha pahalıya mal oluyordu. Ashley de bütün arkadaşları gibi el dokusu kaba bir kumaştan dikilmiş bir üniforma giyiyordu. Ayrıca bu kumaş pek yaygın değildi. Birçok asker ceviz rengine boyanmış Yankee üniforması giyiyordu.

Melanie, bir ceket dikmeye yetecek kurşuni kumaş bulmak mutluluğuna pek az kavuşuyordu. Hastanede baktığı Charlestonlu bir yaralı öldüğü zaman annesine bir mektupla birlikte yanında bulunan tüm parasını da göndermişti. Mektupta çocuğun çektiği acılardan söz etmek yerine son saatlerine ait heyecan verici cümlelere yer vermişti. Daha sonra iki kadın birbirlerine mektup yazmayı sürdürdüler. Ölen askerin annesi, Melanie'nin cephede kocası olduğunu öğrenince ona oğlu için satın aldığı kurşuni kumaşı ve bakır düğmeleri göndermişti. Bu kalın, yünlü, parlak ve insanı sıcak tutan bir kumaştı. Kuşkusuz ablukayı kıranlar ge-

tirmişti ve çok pahalıydı. Melanie ceketin Noel sabahına hazır olması koşuluyla bir terziye vermişti.

Scarlett ise üniformayı tamamlamak için gereken her şeyi vermeye ve yapmaya hazırdı. Ama Atlanta'da gerekli kumaşı bulmak mümkün değildi. Gerçi o Ashley'ye bir Noel armağanı hazırlamıştı, ama Melanie'nin kurşuni ceketinin yanında çok sönük kalıyordu. Bu armağan Yüzbaşı Butler'ın kendisine Nassua'dan getirttiği ve içinde değerli iğneler, iki makara ipliği ile iki küçük makasın bulunduğu küçük bir dikiş kutusu ve üç patiska mendilden ibaretti. Ama ona çok daha özel bir armağan vermek isterdi. Bu bir kadının kocasına armağan edeceği bir şey olmalıydı. Örneğin bir gömlek ya da bir şapka veyahut uzun kollu bir çift eldiven gibi... Evet bedeli ne kadar olursa olsun ona güzel bir şapka gerekirdi.

Ashley'nin başındaki dibi yassı polis başlığı ona gülünç bir hal veriyordu. Scarlett bu başlıklardan daima korkmuştu. O, Stonewall Jackson'ın bu tip başlığı fötr şapkaya yeğ tutmasına hiç önem vermiyordu. Jackson böyle giyiyor diye bu başlıklar daha güzel değildi. Ne yazık ki Atlanta'da bulunan şapkalar ise kaba yünden yapılmıştı. Ayrıca bunlar, maymunları gülünç kıyafete sokmaya yarayan polis başlıklarından daha da çirkindiler.

Şapka sorunu, Scarlett'in aklına daima Butler'ı getiriyordu. Yüzbaşı'nın yaz için panamaları, törenler için kunduzdan silindirleri, av şapkaları, siyah ve mavi fötrleri vardı. Ah ah! Sevgili Ashley boynuna doğru akan yağmur sularıyla sırılsıklam olurken, onun bu kadar şapkaya ne ihtiyacı vardı?

Butler'dan siyah şapkasını vermesini istemeye kararverdi. "Ona kurşuni bir kurdele geçiririm ve Ashley'nin adının baş harflerini işlerim. Bu çok güzel olur" diye düşündü.

Bir an duraksadı. Açıklama yapmadan şapkayı istemek mümkün olamazdı. Ashley'ye vermek için şapkasını istediğini de Butler'a söyleyemezdi. Ashley'nin

adını duyar duymaz şeytan gibi gülüp kaşlarını kaldıracak ve reddedecekti. Belki de onu üzecek bir yalan uyduracak, hastanedeki bir askerin şapkaya ihtiyacı olduğunu söyleyecekti. Ama Butler'a da gerçeği açıklamaktan başka bir şey yapamayacağını da biliyordu.

Scarlett birkaç dakika bile olsa Ashley'yle yalnız kalabilmek için çeşitli manevralar yapıp durdu. Ama bütün bu ikindi boyunca Melanie onu bir an yalnız bırakmamıştı. India ile Honey de soluk gözleriyle evin her yanında onu izlediler. Oğluyla iftihar eden John Wilkes bile, Ashley ile başbaşa kalıp konuşamadı.

Akşam yemeği de savaş hakkında sorulan sorularla geçti. Savaş!... Savaş!... Savaşla kim ilgiliydi ki... Scarlett Ashley'nin bile bu konuya yanaşmak istemediğini düşündü. O sohbeti çoğunlukla hararetlendirmesine rağmen savaştan çok az söz ediyordu. Erlerin şakalarını, eğlenceli öykülerini anlattı. Yokluk ve açlıktan, çekilen acılardan söz etmekten kaçındı.

Gettysburg bozgunu sırasında taburunun yanından atıyla geçen ve askerlerine "Beyler! Georgia alayına mı mensupsunuz? Öyle ise Georgialılar, biz sizden vazgeçemeyiz!" diye bağıran General Lee'nin ayrıntılı bir portresini çizdi.

Scarlett onun cevap vermek istemediği soruların sorulmasını engellemek için uzun uzun konuştuğunu seziyordu. Babasının kaygılı bakışıyla karşılaştığında Ashley'nin kalbinde neler saklayabileceğini büyük bir üzüntüyle düşündü. Ama bu üzüntüsü çabuk geçti. Çünkü Scarlett'in gönlünde, yalnız bir mutluluğa ve Ashley ile yalnız kalabilmek için ateşli bir isteğe yer vardı.

Bu parlak ve doyumsuz mutluluk, şöminenin çevresinde olan aile bireylerinin esnemeye başladığı ve Mister Wilkes ile kızlarının odalarına gitmek üzere kalktıkları zamana kadar sürdü. Peter'ın elindeki şamdanla yol gösterdiği ve Ashley, Melanie, Pittypat ile birlikte merdivene geldiği sırada, kalbinin buz gibi olduğunu hissetti. Her ne kadar bütün ikindi ve akşam bo-

yunca bir dakika bile başbaşa kalamadıysa da yine de bu an'a kadar Ashley kendisine ait olmuştu, evet kendisinindi o... Ama şimdi!... Artık "Allah rahatlık versin!" demek gerekiyordu.

Yüzü biraz kızaran Melanie titriyordu. Korkuya kapılmış gibi bir hali vardı. Ama yine de neşesinin sıkılganlığına üstün geldiği görülüyordu. Ashley yatak odasının kapısını açıp hızla içeri girdiği zaman gözlerini bile kaldırmadı. Ashley çok kısa selamlaştı ve Scarlett'e bakmadı.

Kapı kapanınca şaşkınlaşan Scarlett birden içinden bir şeylerin koptuğunu duydu. Evet, Ashley artık ona ait değildi! O Melanie'nindi! Ve Melanie bütün ömrü boyunca Ashley ile birlikte bir odaya girmeye ve kapıyı kapatmaya, onunla bütün dünyadan ayrı yaşamaya haklı olacaktı.

*

* *

Şimdi Ashley dönmek, Virginia'ya doğru yola çıkmak, tekrar kar, tipi, yağmur altında uzun yürüyüşler yapmak, karnı aç nöbet tutmak, ince ve narin vücudunu tekerlek altında ezilen bir karınca gibi toprakta kaybolma tehlikesine bırakmak üzereydi.

Hafta, bir rüya hızıyla geçip gitti. Çam dalları ve Noel ağaçlarının kokularıyla dolu, küçük mumların ışıklarıyla ve evde yapılan süslemelerin ışıltısıyla nurlanan bir rüya gibi akıp geçti bu yedi gün... Her anı, kalbin çarpıntıları kadar hızlı geçti bu rüyanın... Bu her dakikası sevinç ve acıyla birlikte yaşanan bir haftaydı. Bu rüzgar gibi geçen yedi günü; Scarlett'in, ancak Ashley'nin gidişinden sonra anımsayacağı ve önünde kalan uzun aylardaki boş zamanlarında üzerinde uzun uzun düşünebileceği birçok olayla doluydu. Ona bir teselli kırıntısı bile vermeyen bu olaylar, gelecekteki bütün dakikalarını dolduracaktı.

Dans etmiş, şarkı söylemiş, Ashley için bin parça olmuş, o gülümsediği zaman gülmüş, bütün isteklerini

hemen sezmiş, konuştuğu zaman susup onu dinlemişti. Siluetinin en ufak ayrıntılarını, kaşlarının çatılışını, dudaklarının iki yanında oluşan küçük kıvrımları silinmez bir biçimde belleğine kazımak için gözlerini bir an olsun ondan ayırmamıştı. Elinden geldiğince Ashley ile ilgili anıları bir araya toplamıştı. Ama bir gerçek vardı: Bir hafta çabucak geçiyor, savaş hiçbir zaman bitmiyordu...

Salondaki sedire oturmuş, dizlerinin üstünde Ashley'nin Melanie'ye veda armağanı Allahaısmarladık demesini bekliyordu. Merdivenden inerken yalnız olması, kimse görmeden onunla birkaç dakika konuşabilmesi için dua ediyordu. Bu arada üst katta neler olduğunu da merak ediyordu. Kulağı kirişte, bir şeyler işitmeye çalışıyordu. Ev garip bir sessizliğe gömülmüştü. Odasına kapanan Pittypat hala yastığını gözyaşlarıyla ıslatıyordu herhalde... Çünkü Ashley yarım saat kadar önce ondan izin almıştı. Melanie'nin odasından ne konuşma, ne de ağlama sesi işitiliyordu. Scarlett'e, sanki Ashley saatlerce o odada kalıyormuş gibi geliyordu.

Ona söylemeye karar verdiklerini bir bir aklından geçiriyordu. Şu an'a kadar onunla başbaşa konuşmak fırsatını bulamamıştı. Ona söyleyecekleri arasında ipe sapa gelmez basit şeyler vardı: "Ashley, çok dikkatli ve tedbirli olmalısınız. Sakın ayaklarınızı ıslatmayınız. Hemen nezle olursunuz. Göğsünüze gömleğinizin altından gazete koymayı unutmayınız, bu sizi rüzgardan korur." Ayrıca ona söylemek istediği pek çok önemli şeyler de vardı. Bir de açıkça soramayacağı, ama gözlerinde okumak istediği şeyler vardı ki... Acaba onunla konuşması mümkün olacak mıydı? Melanie kocasıyla birlikte aşağı inip, onunla arabaya kadar giderse ne olacaktı? Bu rüzgar gibi geçen hafta içinde neden görüşme fırsatı bulamamıştı? Niçin bunu beceremişti? Niçin... Niçin?

Melanie onu bir saniye olsun yalnız bırakmamıştı ki... Belki de gözlerini bile bir saniye olsun ondan ayırmamıştı? Ayrıca ev, komşular, dostlar, akrabalarla do-

lup taşmıştı. Ashley gün boyunca hiçbir zaman yalnız kalmamıştı. Geldiği günden beri Ashley'nin ufacık bir bakışı, küçük bir sözü bile, bir erkeğin kızkardeşine ya da bir erkeğin kız arkadaşına beslediği sevgi sınırlarını aşmamıştı.

Onun; kendisini hâlâ sevip sevmediğini öğrenmeden, bir daha gelmemek üzere gitmesine izin veremezdi. Eğer Ashley ölürse Scarlett onun gizlice bıraktığı aşk tesellisini, hayatının sonuna kadar kalbinde saklayacaktı.

Ona çok uzun gelen bir bekleyişten sonra üst kattaki odada Ashley'nin çizmelerinin gürültüsünü işitti. Kapı açıldı ve kapandı. Merdivenden yalnız bir kişi iniyordu. Scarlett Allah'a şükretti. Melanie odasından çıkamayacak kadar üzüntülü olmalıydı. İşte şu birkaç

Basamaklardan inerken mahmuzları şakırdıyor, kılıcı uzun çizmelerine çarpıyordu. Salona girdiğinde gülümsemeye çalışıyordu. Gözleri sanki bulut arkasında kalmış gibiydi. Yüzü esmerleşmiş ve perişan bir hal almıştı. Sanki görünmeyen bir yarasından kanlar akıyordu.

Scarlett onu, bir ev sahibi gururuyla ayağa kalkarak karşıladı. Bu kadar yakışıklı bir subay görmediğini düşündü. Becerikli Peter amcanın parlattığı kemeri, tabanca kılıfı, kılıcı ve çizmeleri ile mahmuzları pırıl pırıldı. Yeni ceketi bedenine tam oturmamıştı. Terzinin bunu dikmekte acele ettiği anlaşılıyordu. Yepyeni ceketinin parlaklığı, yamalı pantolonuyla, sıyrık ve çiziklerle dolu çizmeleriyle hiç uyum sağlamıyordu doğal olarak... Ama Scarlett her şeye rağmen Ashley'yi dünyanın en yakışıklı erkeği olarak görüyordu. Birdenbire;

— Ashley sizinle trene kadar gelebilir miyim? dedi.

— Hayır, rica ederim zahmet etmeyin. Babam ve küçükler orada olacaklar. Zaten garda soğuktan titrersiniz. Burada vedalaşmayı yeğlerim.

Scarlett hemen projesinden vazgeçti.

— Peki gelmem dedi. Armağanını verme zamanı

geldiği için biraz cesareti kırılır gibi oldu. Paketi açtı, içinden sarı çin ipeğinden, uzun saçaklarla süslü bir subay eşarpı çıkardı. Birkaç ay önce Rhett Butler ona Havana'dan mavi ve kırmızı işlemeli, üzerinde kuş ve çiçek resimleri olan bir şal getirmişti. Bütün hafta boyunca Scarlett, büyük bir sabırla bu işlemeleri sökmüş sonra sarı ipeği dört köşe keserek bir eşarp yapmıştı.

— Ne görkemli armağan bu! Scarlett bunu siz mi yaptınız? Eğer öyleyse değeri daha büyük olacaktır benim gözümde. Onu boynuma koyun azizim. Yeni ceketimi ve eşarbımı gören arkadaşlarımın renklerinin solduğunu daha şimdiden görür gibi oluyorum. Kıskanmasalar bile gıpta edeceklerdir.

Scarlett bu eşarbı, Ashley'ye cephede ve cephe gerisinde daima boynunda taşıması ve ona her bakışında kendisini anımsaması için vermişti. Geri çekilerek Ashley'yi tepeden tırnağa anlamlı gözlerle süzdü. Sonra Jeb Stuart'ın(*) bile şapkasının tüyü ve güzel eşarpı ile, zarafet konusunda onun kavalyesiyle rekabete giremeyeceğini düşündü.

Ashley bir yandan saçaklarla oynuyor, bir yandan da;

— Bunun güzelliğini ifade edecek söz bulamıyorum diyordu. Aklına önemli bir şey gelmiş gibi birden ciddileşti:

— Kuşkusuz bunu yapmak için bir şalınızı ya da elbisenizi kestiniz, değil mi? Bunu yapmamalıydınız. Scarlett bugün güzel şeyler alabilmek çok güçleşti.

— Ah Ashley! Ben eğer...

Az kaldı "eğer isterseniz size vermek için, kalbimi bile ikiye bölerim" diyecekti. Ama kendini toparladı ve;

— Sizin için her ne olsa yaparım dedi.

Ashley'nin yüzünün rengi biraz düzelmişti.

— Doğru mu söylüyorsunuz? O halde benim için yapabileceğiniz bir şey var Scarlett. Yola çıktığım zaman içime rahat verecek bir şey...

(*) Şapkasındaki siyah tavus tüyü ile meşhur Konfederasyon generali.

Ona dünyayı vermeye hazır bir ses tonuyla sordu:

— Nedir bu Ashley?

— Scarlett benim yokluğumda Melanie ile ilgilenebilir misin?

Melanie ile ilgilenmek mi? Scarlett, büyük hayal kırıklığına uğradı. Ona görkemli, büyük, eşsiz bir şey verebilmek, veya yapabilmek için yanıp tutuşurken Ashley'nin son ricası demek buydu.

Kalbi burkuldu, öfkelendi. Onunla başbaşa kalabildiği şu anda bile Melanie'nin gölgesi aralarına girmişti. O, Scarlett'le vedalaşacakları anda, Melanie'yi anımsıyor ve eşinin adını anıyordu. Nasıl böyle bir davranışta bulunabilir, nasıl ondan böyle bir şey isteyebilirdi?

Ashley onun yüzünde okunan hayal kırıklığını ve üzüntüyü farkedemedi. Eskiden olduğu gibi ona bakıyor, ama onu göremiyordu.

— Evet Melanie'ye göz kulak olun. O çok narindir ve bu durumunu hiç dikkate almaz. Hastalara bakmak isterken sağlığını kaybedecek diye korkuyorum. O kadar nazik, o kadar sıkılgan ki... Pittypat hala, Henry amca ve sizden başka yakın akrabası yok. Şey... Yalnız bir de Burr de Maconlar var. Onlar, üçüncü göbekten amca çocuklarıdır. Pitty halaya gelince... Siz de bilirsiniz ki o çocuk ruhlu bir hanımdır. Henry amca da ihtiyardır. Melanie sizi çok sever. Bu sevgi, sizin Charles'ın eşi olmanızdan dolayı değildir. Sizi bir kardeş gibi sever. Scarlett, eğer ben ölürsem onun gidebileceği bir kimse bulunmazsa durumu ne olur diye düşündükçe içime kabus basıyor. Bu sözü bana verir misiniz?

"Eğer ben ölürsem" sözünün uğursuzluğundan o kadar korkmuştu ki, Ashley'nin isteğini tekrarladığını işitmedi bile. Eğer ona bir şey olursa hayatın kendisi için biteceğini çok iyi biliyordu. Bu yüzden ölüler listesine bakarken boğazı tıkanmış, soluğu kesilmişti. Ama o her zaman Konfederasyon ordusu yok olsa bile Ashley'nin kurtulacağını düşünmüştü. Oysa Ashley'nin şimdi söylediği sözler Scarlett'i daha çok korkutmuştu.

Genç kadının tüyleri diken diken oldu. İradesinin hakim olamadığı bir bâtıl inanışın korkusu bütün benliğini kapladı. Ölümü haber veren falcılığa ve uğursuzluklara inanacak kadar damarlarında İrlandalı kanı dolaşıyordu. Bir an Ashley'nin kurşuni gözlerine baktı. Bu eşsiz güzellikteki gözlerde Banshee perisinin(*) donuk parmaklarını ve onun uğursuz sesini işiten bir adamın devasız kaderini gördü

— Böyle konuşmaya hakkınız yok! Hatta böyle düşünmenize bile izin vermem. Ölümden söz etmek felaket getirir. Aman ne olur, hemen dua edin!

— Siz benim için dua eder ve mum yakarsınız diye cevap verirken gülümsemesi, içindeki acıyı gizlemeye yetmiyordu. Scarlett uzun uzun bakmaktan çekinmediği gözlerinden, Ashley'nin çok uzaklara, Virginia'nın karlarına giden belleğinde canlandırdığı kendi hayalinden üzüntü duyduğunu sezdi. Karmakarışık duygular arasında olmasına rağmen buna çok sevindi. Ama bunu ona söyleyemedi.

Ashley konuşmaya devam etti. Sesinden kaderine razı olduğu anlaşılıyordu.

— Scarlett, ben sizden bunu istiyorum. Benim ya da içimizden birinin başına neler geleceğini bilemiyorum. İşin sonu anlaşılınca hayatta bile olsam belki de buradan çok uzakta, Melanie ile meşgul olamayacak kadar uzakta olabilirim.

— Sonu mu? Neyin sonu?

— Savaşın sonu... Hatta dünyanın sonu...

— Ama Ashley! Yankeeler'in bizi yeneceklerini sanmıyorsunuz değil mi? Burada bulunduğunuz bir hafta boyunca General Lee'nin nasıl savaştığını...

Ashley, Scarlett'in sözünü keserken gülümsemeye çalışıyordu.

— Evet bütün hafta boyunca yalan söyledim. İzinli gelen öteki subaylar, erler gibi benim de söylediklerim asılsızdı. Doğruyu söyleyip Melanie ve Pitty halayı korkutmak neye yarardı ki;

(*) İrlanda folklorunda yakın bir ölümü haber veren cadı.

Evet Scarlett, Yankeelerin bu savaştan üstün çıkacaklarını sanıyorum. Gettysburg bozgunu, acı sonun başlangıcıydı. Cephe gerisindeki gerçekleri bilmiyorlar. Onlar savaş alanlarında, cephelerde neler olup bittiğini bilmiyorlar. Bak Scarlett, askerlerimizden birçoğu yalınayak savaşıyor. Ayaklarına, paçavra ya da eski bir asker çantası bulup saran erlerimiz kendilerini mutlu hissediyorlar. Oysa Virginia'da kar çok yağar. Ben çıplak ayaklı erlerle karşılaştığım zaman, karların üzerinde bıraktıkları kan izlerini gördüğüm zaman ve benim bir çift çizmem olduğunu düşündüğüm zaman... İşte o zaman onları ayağımdan çıkarmayı, fırlatıp atmayı ve yalınayak yürümeyi düşünüyorum.

Scarlett'in duyduğu üzüntü, Ashley'nin gözlerinde okunan kederden farklı değildi. İkisi de acılarını içlerine gömmeye çalışıyordu. Ama bunda ne kadar başarılı olabiliyorlardı.

— Ah Ashley bana söz veriniz! Sakın çizmelerinizi atmayacaksınız!

— Öyle şeyler görüyorum ki... Yankeeler'in topraklarına, cephelerine baktığım zaman öyle şeyler hissediyorum ki, birden her şey yıkılıyor. Dünyam, hayallerim, her şey paramparça oluyor. Bunu biliyor musunuz Scarlett, Yankeeler Avrupa'dan binlerce asker satın alıyor. Bize esir düşenlerin çoğu İngilizce bilmiyor. Bunlar Alman, Polonyalı, Gal dili konuşan yabani İrlandalılar. Ama biz bir asker kaybettiğimiz zaman yerine başkasını koyamıyoruz. Her yandan kuşatıldık Scarlett! Bütün dünya ile baş edemeyiz.

Scarlett büyük bir öfkeye kapıldı. Önleyemediği bir taşkınlıkla;

— Allah Konfederasyon'un belasını versin! diyerek duygularını ortaya koydu. Sonra "dünyanın sonu gelirse gelsin, ama o ölmesin! Çünkü o ölürse ben yaşayamam" diye düşündü.

— Scarlett bu anlattıklarımı başkalarına söylemeyeceğinizi umarım. Herkesi telaşlandırmak, kaygılandırmak istemem. Şunu da bilmenizi isterim azizim:

Eğer Melanie'ye niçin göz kulak olmanız gerektiğini açıklamak zorunda olmasaydım bunlardan size de söz etmez ve sizi heyecanlandırıp üzmezdim. Melanie o kadar narin, o kadar zayıf ki... Siz, Scarlett... Siz çok güçlüsünüz. Bana her ne olursa olsun, ikinizin bir arada olduğunuzu bilmek bana büyük bir teselli olacaktır. Bu konuda bana söz veriyorsunuz değil mi?

Scarlett:

— Ah, evet evet! diye heyecandan bağırarak cevap verdi. Bu anda ölümün soğuk elinin Ashley'ye doğru uzandığını görüyordu sanki.

— Ashley! Ashley! Gitmenizi istemiyorum. Cesaretim kırıldı.

— Cesur olmalıyız! derken, Ashley'nin sesinde çok küçük bir değişiklik seziliyordu. Kısa bir süre durduktan sonra şimdi titreyen ve eskisinden daha sıcak, daha yumuşak, daha duygulu bir sesle konuşmasına devam etti:

— Evet cesaret gerek! Böyle olmazsa sonra ben acı veren bu şeylere nasıl direnebilirim?

Ona dalgın dalgın baktı ve bu ayrılık kendi kalbini parçaladığı gibi, onun da kalbini parçalıyor mu diye düşündü.

Ashley'nin yüzü Melanie ile vedalaştığı sıradaki gibi perişandı. Eğildi, Scarlett'in yüzünü ellerinin arasına alıp alnına küçük ve sıcak bir öpücük dokundurdu.

— Scarlett! Scarlett o kadar mükemmel, o kadar iyisinizki... O kadar güzelsiniz ki... Güzel olan yalnız yüzünüz değil! Bütün varlığınız, zekanız ve ruhunuz da çok mükemmel!...

Scarlett:

— Ah Ashley diye başladığı sözlerine nasıl devam edeceğini düşünürken mutluluk içinde yüzüyordu. Ellerinin yumuşak temasıyla adeta sarhoş olmuştu.

— Scarlett, ben sizi yakınlarınızın ve dostlarınızın çoğundan daha iyi tanıdığımı, ruhunuzun derinliklerinde başkalarının göremeyeceği en güzel duyguları

gördüğümü söyleyebilirim.

Sustu, ellerini çekti. Ama gözlerini, Scarlett'in yeşil gözlerinden ayıramıyordu.

Genç kadın; bu güzel anı bozar korkusuyla adeta soluğunu tutuyor, onun yanan kalbine su serpen sihirli sözlerine devam etmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Ashley'nin sözlerini daha iyi duymak istercesine ayaklarının ucuna basarak yükseldi. Ne yazık ki bu güzel sözlerin devamı gelmedi. Gözlerini kırpmadan ona merakla bakıyordu. Artık söyleyecek bir şey kalmadığını anlayınca hüzünlenen gözlerini yere indirdi.

Umutlarının bu ikinci kez yıkılışına kalbinin tahammül göstermesi çok zor oldu. Anne ve babasından ayrılan bir çocuk gibi feryat ederek kendini sedire bıraktı. Tam bu sırada yoldan bir araba sesi duyuldu. Bu ses, Ashley'nin gideceğini ona zalimce anımsatıyordu. Peter amca Ashley'yi gara götürmek için arabayı getiriyordu.

Ashley çok tatlı ve yumuşak bir sesle;

— Allahaısmarladık dedi ve Scarlett'in Yüzbaşı Rhett Butler'dan hile ve yalanla ele geçirdiği fört şapkayı alıp kapıya yöneldi. Kapının tokmağını çevirmek üzereyken başını yavaş yavaş çevirerek Scarlett'e son kez baktı. Sanki genç kadının yüzünün ve vücudunun tüm ayrıntılarını kendisiyle beraber götürmek istermiş gibi uzun uzun süzdü.

İşte o zaman Scarlett gözlerini ıslatan yaşlar arasında onu son kez gördü. Ashley'nin kendisinden çok uzaklara, bu sıcak yuvadan soğuk diyarlara gittiğini; belki de tamamen hayatından çıktığını anladı.

Ve ona söylemeyi çok istediği sözleri söyleyemeden onun bir pervane gibi ateşe doğru uçtuğunu hissetti. Zaman, su gibi akıp gidiyordu. Bir şeyler yapması gerekti, ama donup kalmıştı, görülmeyen bir el boğazını sıkıyor gibiydi.

Birden karar verdi, arkasından koştu, salondan hızla çıktı ve koridorda ona yetişti. Ne yaptığının ne yapmak istediğinin farkında değildi. Ashley'yi durdur-

mak için eşarpından yakaladı ve kendinden geçmiş bir halde;

— Beni öpünüz! diye mırıldandı. Bana veda etmek için öpünüz.

Ashley onu yavaşça kollarından tutarak yüzüne doğru eğildi. Dudakları dudaklarına değdiği zaman Scarlett onun boynuna sanki boğmak istermiş gibi sarıldı. Bir süre Ashley'yi göğsünde sıktı. Birden onun kendisini bütün gücüyle ittiğini hissetti. Ashley şapkasını yere bıraktı ve her iki eliyle genç kadının kollarını boynundan ayırdıktan sonra;

— Hayır Scarlett! Hayır olmaz! diye alçak sesle konuştu. O heyecandan titreyen sesiyle yıllardır düşündüklerini bir çırpıda söyledi:

— Sizi seviyorum! Sizi her zaman sevdim. İnanın, başka hiç kimseyi sevmedim. Charles ile yalnızca, evet yalnızca size kötülük etmek amacıyla evlendim. Ah Ashley sizi o kadar çok seviyorum ki, yanınızda olabilmek için sizinle Virginia'ya kadar yaya gelirim. Yemeğinizi hazırlarım, çizmelerinizi parlatırım, atınıza bakarım. Ashley bana beni sevdiğinizi söyleyin ne olur! Seni seviyorum deyin bana! Bu söz, bütün hayatım boyunca bana yeter.

Ashley şapkasını almak için sert bir hareketle yere eğildi. Scarlett de bu sırada onun yüzünü gördü. "Bundan daha çaresiz, daha kederli, daha perişan bir yüz olamaz" diye düşündü. Her şeye rağmen bu yüzde ona beslediği aşk, genç kadın tarafından sevilmekten dolayı duyulan sevinç görülüyordu. Ama aynı zamanda utanma ve üzülme duygularının izlerini de taşıyordu...

Kapı gürültüyle açılırken soğuk bir rüzgar evi doldurdu; perdeleri, masa örtüsünü uçuşturdu. Her yanı soğuk dalgası kaplarken Scarlett'in içi alev alev yanıyordu. Ashley'nin bahçe kapısına gidişine, arabaya binişine baktı. Soluk kış güneşinde kılıcı parlıyor, rüzgar eşarpının saçaklarıyla oynuyordu.

9

1864 yılının ocak ve şubat ayları geride kaldı. Soğuk, fırtına, yağmur her yanda kol geziyordu. Gökyüzünü kaplayan karanlık bulutlar cesaretsiz kişilerin ruhlarını da karartıyordu. Gettysburg ve Vicksburg bozgunları Güneyliler'in merkeze doluşmalarına neden olmuştu. Kanlı çarpışmalardan sonra hemen hemen bütün Tennessee, Birlik yanlısı alayların eline geçmişti. Ama Güneyliler bütün bu yenilgilere rağmen cesaretlerini yitirmemişlerdi. Gerçi en akla yatkın umutlar bile yerini, trajedik bir direnişin sonucuna bırakmıştı. Oysa halk başının üstünde dolaşan kara bulutları dağıtacak ışığı görüyordu. Yankeeler; Tennessee'de elde ettikleri başarılardan yararlanıp Georgia'da ilerledikleri zaman, hiç ummadıkları büyük bir güçle geri püskürtülmüşlerdi.

Savaşın başladığı günden beri ilk kez Georgia topraklarının kuzeybatısındaki son yerleşim bölgesi olan Chickamanga'da yenilmişlerdi. Yankeeler Chattanooga'yı elegeçirmişler, dağlardan ve geçitlerden aşarak Georgia'da daha ileri noktaları işgal etmişlerdi. Ama sonunda buralardan da çok ağır kayıplar vererek çekilmek zorunda kalmışlardı.

Atlanta demiryolu hattının bu Chickamanga zaferinin kazanılmasında büyük rolü olmuştu. Virginia'dan Atlanta'ya, oradan da Tennessee'ye ulaşan demiryolundan yararlanan General Logstreet, alaylarını asıl savaş alanına kolayca ulaştırmıştı. Birkaç yüz millik yol üzerinde harekete katılmak üzere güneydoğudan getirilen bütün cephane ve donanım seferber edilmişti.

Atlanta saatlerce, savaş malzemeleriyle yüklü va-

gonların ve bağırıp çağıran ya da şarkı söyleyen askerlerle dolu trenlerin geçişini izledi. Bu zavallı askerler karınları aç olarak yola çıkmışlardı. Yanlarında atları, seyyar hastaneleri, yiyecek katarları yoktu. Apar topar trene binmişlerdi.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen Yankeeler'i Tennessee'den sürüp çıkarmışlardı. Sonuç, savaşın en güzel eseriydi ve Atlanta bundan gurur, zaferi demiryolunun sağladığı düşüncesiyle de büyük bir zevk duyuyordu. Ayrıca Güney'in büyük bir üzüntüye gömülmemesi için Chickamanga'ya da büyük ihtiyacı vardı.

Şimdi herkes; Yankeelerin hakkında yanıldıklarını, onların dövüşmeyi bildiklerini ve çok iyi komutanlara sahip olduklarını kabul ediyordu. Grant kılıçtan geçirilen insanların sayısından fazla kaygılanmayan tam bir kasaptı, ama zaferi kazanmasını da biliyordu. Sonra Sherman adında bir generalleri vardı ki gün geçtikçe kendisinden daha çok söz ediliyordu. Sherman'ın yalnız adı bile Güneyliler'in kalplerine korku salmaya yetmişti. Tennessee ve batı savaşlarında kahramanlaşmıştı, "acımasız komutan" diye şöhreti gittikçe her yana yayılıyordu.

Gerçi bu Yankee komutanlarından hiç biri General Lee ile karşılaştırılamazdı. General Lee ve ordu daima herkesin güvenini kazanıyor, son zafere olan inanç devam ediyordu. Ama savaş bir türlü sona ermiyor, tersine giderek yayılıyordu. Bunun sonucu olarak da arkasında binlerce ölü, yaralı, sakat, dul ve yetim bırakıyordu. Daha önlerinde yeni ölüler, yeni yaralılar, yeni sakatlar, yeni dullar ve yeni yetimler verecek çetin çarpışmalar vardı.

Bu çarpışmalar sürdükçe halk, mevki sahibi yüksek kişilere karşı güvensizlik duymaya başlıyordu. Birçok gazete General Davis'e karşı açıkça cephe alıyor, savaş yönetme biçimini eleştiriyordu. Konfederasyon Meclisi'nde ayrılık başgöstermişti. Başkan Davis ile generallerin arasında tartışmalar çıkıyordu. Paranın değeri hızla düşüyordu. Ordu için ayakkabı, çizme ve

üniforma alımı çok azalmıştı. Birçok askeri malzeme ve hepsinden önemlisi ilaç bulunamıyordu. Yankeelerin tahrip ettiği raylar yenilenemiyor, harap olan vagonların yerine yenileri yapılamıyordu. Savaşçı birliklerin komutanları davulla, borazanla asker toplanmasını istiyorlardı. Ama bunu sağlamak gün geçtikçe zorlaşıyordu. Bütün bu olumsuzluklardan daha kötüsü de vardı. Devletlerin bazı valileri, örneğin Georgia Valisi Brown, ordunun olağanüstü ihtiyaç duyduğu silah ve milisleri sağlamaktan kaçınıyordu. Ayrıca milislerin arasında çok iyi asker olabilecekler bulunmasına rağmen, hükümet bunları cepheye gönderemiyordu.

Paranın değeri düştükçe yiyecek maddelerinin fiyatları da hızla artıyordu. Öküz ve domuz eti ile tereyağının libresi otuz beş dolara, unun çuvalı bin dört yüz dolara, çayın libresi beş yüz dolara fırlamıştı. Yünlü elbise ve yünlü kumaş bulmak mümkün değildi. Bulunursa satın almak imkansızdı. Atlantalı kadınlar eski elbiselerinin iç tarafına paçavraları astar gibi dikiyorlar ve arasına rüzgardan korumayı sağlamak için gazete kağıtları koyuyorlardı. Bir çift ayakkabı, mukavva karışımı olursa iki yüz dolara, gerçek kösele ve deriden yapılmışsa sekiz yüz dolara satılıyordu. Hanımlar artık eski şallarından ya da halılardan kesilmiş parçalarla yaptıkları ayakkabıya benzeyen şeyleri giyiyorlardı. Onunla yalnız döşemelerin üzerinde yürüyorlardı.

Birçok yetkili kişinin kabul etmemesine rağmen Kuzey, Güney'i tam bir kuşatma altına almıştı. Yankee topları limanların önünde ablukayı daraltmış ve pek az gemi ağların arasından kaçmayı başarmıştı.

Güney her zaman pamuğunun geliriyle yaşamıştı. Pamuktan sağlanan para ile her şeye sahip olabilmişti. Ama savaşla birlikte pamuk satışı da yapılamaz olmuştu. Bu yüzden ihtiyacı olan gerekli eşya, mal, ilaç gibi şeyleri de satın alamıyordu. Tara'dakilerin yanındaki hangara Gerald O'Hara üç yıllık pamuk üretimini depolamıştı. Ama bu pamuklar hiç bir işe yaramıyordu. Eğer pamuklarını Liverpool'a gönderebilse bunlar-

dan yüz elli bin dolar kazanabilirdi. Gerald O'Hara zengin bir kimse olmasına rağmen, kışın ailesini ve zencileri nasıl besleyeceğini şimdi kara kara düşünmeye başlamıştı. Bölgenin kuzeyinde yaşayanlar da pamuklarını satamıyorlardı.

Sanayi malı üreten Kuzey'le savaş halinde olan ve geçimini yalnızca çiftçilikle sağlayan Güney halkının o kadar çok şeye ihtiyacı vardı ki... Bunlar saymakla bitmezdi. Bu durum vurguncular için biçilmiş kaftandı. Bazıları savaş ve abluka sonucu ortaya çıkan bu koşullardan hemen yararlanmakta geri kalmadılar. Yiyecek maddeleri ve kumaş azaldıkça, öteki mal ve eşyaların da fiyatları yükseldikçe, halkın vurgunculara karşı sesleri gittikçe şiddetini arttırdı. Artık 1864 yılının ilk aylarından itibaren her gazetede büyük puntolu harflerle vurgunculara saldıran, onlara atmaca, sülük, asalak adını veren, yolsuzluklara son vermek için hükümeti göreve çağıran, ona bu konuda destek olan başyazılara, haberlere rastlanmaya başlandı. Gerçi hükümet elinden geleni yapıyordu, ama olumlu sonuca bir türlü varamıyordu. Çünkü hükümet pek çok sorunu aynı anda çözümlemek zorundaydı.

Hiçbir vurguncu, Rhett Butler kadar halkın kin ve öfkesini üzerine çekmiyordu. Ablukayı aşmanın tehlikesi çoğaldığı zamanda Yüzbaşı Butler gemilerini satmıştı ve bugünlerde gıda maddeleri üzerinde vurgunculuk yapıyordu. Onun hakkında öyle öyküler anlatılıyordu ki başka bir devirde olsa onu evlerine kabul edenler utançlarından yerin dibine batarlardı.

Bir de bütün bu sıkıntılara rağmen Atlanta'nın nüfusu iki kat artmıştı. Şimdi kentte yirmi bin kişi yaşıyordu. Abluka Atlanta'yı yerlerinden kaçanlar için yerleşim ve geçinme açısından çekici hale getirmişti.

Çok eski zamanlarda sahil siteleri, ticaret dahil her konuda Güney'e hakim olmuştu. Ama bugün durum değişmişti. Liman kentleri işgal edilmemiş olmalarına rağmen bu işlevlerini kaybetmişlerdi. Çünkü bu liman kentleri ablukaya alınmıştı. Bu durumda Güney artık

kendi kendine yetmek zorundaydı. Eğer Güney savaşı kazanmak istiyorsa yalnız kendisine güvenmeliydi.

Atlanta Güney'in büyük merkezi olmuştu. Kent halkı acı ve yokluk içinde boğuluyordu. Salgın hastalık ve ölüm, Konfederasyon'un öteki kentleri kadar burayı da kırıp geçiriyordu. Ama Atlanta bir kent olarak savaştan yararlanmasını da bilmişti. Konfederasyon'un sağlam kalbi güçlü ve düzenli çarparken damarlara benzeyen demiryolları da dört bir yana gıda maddeleri ve savaş malzemesi taşıyordu.

*

* *

Savaş olmasaydı Scarlett yırtık elbiselerinden, ökçesi kopuk ayakkabılarından dolayı ağlayıp sızlanırdı, ama şimdi bunlar umurunda bile değildi. Çünkü onun değer verdiği tek insan orada değildi ve Scarlett'in perişan durumunu o görmüyordu.

Son iki ay içinde yıllardan beri duymadığı mutluluğu tadıyordu. Boynuna kollarını doladığı zaman Ashley, kalbinin daha hızlı çarptığını duymamış olamazdı! Yüzündeki üzüntüyü de görmemiş olması imkansızdı! Ashley onu seviyordu. Buna artık tam anlamıyla inanıyordu. Bu duygu o kadar hoştu ki şimdi görümcesine karşı daha sevimli davranması mümkün olabilirdi. Melanie'ye acımaya, onun körlüğüne ve aptallığına biraz da günah işlemiş olmaktan çekinerek merhamet duymaya başlıyordu. Bazen acı ve sıkıntı içinde kendi kendine düşünüyordu:

— Savaş ne zaman bitecek! Ne zaman biterse o zaman!... Peki o zaman ne olacak?

Bu nokta derhal düşüncelerini belleğinden kovuyordu. Çünkü savaş bittiği zaman her şeyin şöyle ya da böyle düzelmesi gerekirdi. Eğer Ashley onu seviyorsa sorun basitti, ama Melanie ile de yaşamaya devam edemezdi. Yine de boşanmayı düşünmemeliydi. Çok tutucu birer katolik oldukları için Ellen ve Gerald kızlarının boşanmış bir adamla evlenmesine asla izin ver-

mezlerdi. O zaman kiliseden vazgeçmesi gerekecekti. Scarlett uzun uzun düşündü ve kiliseyle Ashley arasında kalınca onu tercih etmeye karar verdi. Bu bir rezalet olacaktı. Boşananlar yalnız kiliseden kovulmakla kalmıyor, toplumdan da dışlanıyorlardı. Hiç kimse boşanmış kimseleri kabul etmeyecekti. Ama Scarlett, Ashley için bu zorlukları göze alacaktı. Ashley için her ne olursa olsun fedaya hazırdı.

Savaşın sona ermesiyle her şeyin düzeleceğine inanıyor ama bunun nasıl olacağını bilemiyordu. Eğer Ashley onu seviyorsa onun bir çözüm yolu bulacağını sanıyordu. Bu çözüm işinde ona kendisi yardımcı olacaktı

Ashley, Yankeeler'in Güney'i yendiklerini söylemiştii. Scarlett ise bunun, gerçeğe dayanmayan bir düşünce olduğuna inanıyordu. "Ashley bunu söylediği zaman herhalde belleği yorgun ve perişandı" diye düşünüyordu. Zaten Yankeeler'in savaşı kazanmaları ya da kaybetmeleri Scarlett'i pek az ilgilendiriyordu. Ona göre önemli olan tek şey, savaşın bitmesi ve Ashley'nin sağ salim evine dönmesiydi.

Mart sağnakları başladığından beri herkes evinde kalmak zorundaydı. İşte o yağmurlu ve kasvetli günlerden birinde Scarlett korkunç haberi öğrendi. Neşeden gözleri parlayan Melanie ona bir çocuğu olacağını haber verdi.

— Doktor çocuğun ağustos sonunda ya da eylül başında doğacağını söyledi.

Bu açıklamayı yaparken utandı ve gözlerini yere indirdikten sonra konuşmasına devam etti:

— Bana da öyle geliyordu, ama bugüne kadar pek emin değildim. Ah Scarlett olağanüstü bir şey değil mi? Ben senin Wade'e o kadar gıpta ediyordum ki, bir çocuğum olmasını Allah'tan devamlı diliyordum. Bunu yapamamaktan da çok korkuyordum. Şimdi bir düzine çocuğum olsun istiyorum.

Melanie bu haberi verdiği sırada Scarlett yatmadan önce saçlarını tarıyordu. Kolu yarı kalkık halde öyle kaldı.

— Aman Tanrım! diye bağırdı ve bir süre bu sözüyle ne ifade etmek istediğini bir türlü anlayamadı. Ani bir yumruk darbesi yemiş gibi sersemleşti. Sanki Ashley kendi kocasıymış ve ona hıyanet etmiş gibi acı bir duyguya kapıldı. Ah Ashley bunu nasıl yapabildin? Onu seven Melanie değil, benim diye kendi kendine söylendi.

Melanie utangaç bir sesle tekrar söze başladı:

— Şaşırdın değil mi Scarlett? Çok güzel bir şey bu! Bunu Ashley'ye nasıl bildirmeliyim diye düşünüyorum... Eğer ona yazabilseydim... Bu kadar sıkıcı olmayacaktı... Şey... Bak hiçbir şey söylememek... Ya da yavaş yavaş onun anlamasını sağlamak... Sen de bilirsin ki...

— Tanrım! diye Scarlett tekrar bağırdı. Tarağı elinden bıraktı.

Melanie, Scarlett'in tepkisinden bir şey anlamamıştı.

— Şekerim haklısın ama böyle çıkışma bana. İnsanın çocuğu olması çirkin bir şey değilki. Benim için hiç kaygılanma. Ah ben biliyorum, sen o kadar iyisin ki başına bir iş daha alacaksın. Ama Doktor Meade bana dedi ki, benim... Benim...

Melanie konuşmasının burasında utancından kızarmıştı, kekelemesini önleyemedi. Biraz sustu, derin derin nefes aldıktan sonra şöyle dedi:

— Benim kalçalarım çok darmış. Ama çok sıkıntı çekmem her halde. Scarlett bana söyler misin sen Wade'e hamile kaldığın zaman Charles'a mektupla haber vermiş miydin? Yoksa senin yerine annen ya da Mister O'Hara mı yazmıştı? Ben bunda bir sakınca görmüyorum ama...

Scarlett:

— Sus! diye şiddet ve öfkeyle bağırdı. Sus artık!

— Ah Scarlett o kadar aptalım ki... Çok üzgünüm. Sanırım bazı insanlar gibi ben de bencilim. Ben unutmuştum. Charles...

— Sus! diye yeniden bağıran Scarlett; bu sefer he-

yecanını, öfkesini belli etmemeye çalıştı. Melanie onun neler hissettiğini asla anlamamalıydı.

Oysa Melanie hiçbir şeyin farkında değildi ve hata işlediğini sanarak ağlıyordu. Scarlett'e böylesine acı veren anıları nasıl olur da canlandırabilirdi. Zavallı Charles'ın ölümünden aylarca sonra Wade'in doğduğunu ona nasıl anımsatabilirdi? Nasıl böyle gafil olabilirdi?

— İzin ver de soyunmana yardım edeyim Scarlett. İstersen şakaklarını da ovarım.

— Beni rahat bırak diye Scarlett yüzü sertleşmiş olarak cevap verdi.

Kendi acemiliğinden utanan Melanie hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı ve hemen odadan çıktı. Yalnız kalan Scarlett gururu kırılmış olarak ve kıskançlık duyarak umutsuzca yatağına yattı. Ama bir damla gözyaşı dökmedi. Ashley'nin çocuğuna hamile kalan bir kadınla aynı çatı altında uzun süre yaşamasının imkansız olduğunu düşündü. Tekrar evlerine, Tara'ya, baba ocağına dönmesi gerektiğini mırıldandı. Sırrını belli etmeden Melanie'nin yanında kalabilmesi mümkün değildi.

Ertesi sabah, kahvaltıdan sonra bavullarını hazırla-maya kesin karar vermiş olarak yatağından kalktı.

Masaya; Scarlett tasalı ve sessiz, Melanie çok üzgün ve Pittypat hala meraklı bir halde oturdukları sırada hizmetçi bir telgraf getirdi. Telgraf Ashley'nin emireri Mose'un imzasını taşıyordu ve Melanie'ye çekilmişti:

"Her yerde aradım, onu bulamadım. Geleyim mi?"

Bu telgrafa üç kadın da kesin bir anlam veremedi. Yalnız korkudan büyümüş gözlerle birbirlerine bakıştılar. Scarlett bu darbenin etkisiyle evine dönme kararını unuttu. Kahvaltılarını bitirmeden sofradan kalkıp Ashley'nin yarbayına telgraf çekmek için kent merkezine gittiler. Ama telgraf çekmelerine gerek kalmadı, çünkü postanede Melanie'ye yarbaydan gelen bir telgraf buldular:

"Üç günden beri kayıp olan komutan Wilkes hakkında haber veremediğime üzgünüm. Sonuçtan size haber vereceğim."

Eve dönüş çok hazin oldu. Pittypat mendiliyle yüzünü kapatmış, için için ağlıyordu. Arabanın bir köşesinde büzülmüş olan Scarlett kendinden geçmiş haldeydi. Melanie dehşet içinde kalmıştı.

Eve gelince Scarlett perişan bir durumda mardivenleri çıkıp odasına kapandı. Bir süre gözleri sabit bir noktaya takılı kaldı. Sonra diz çöktü ve dua etmek istedi. Ama aklına bir dua gelmiyordu. Dehşete kapıldı, Allah'ın ona yüz çevirdiğini düşündü. Evli bir adamı sevmiş, onun karısı olmaya çalışmıştı. İşte Allah sevgilisini öldürerek onu cezalandırmıştı. Dua etmek istemesine rağmen, gözlerini gökyüzüne doğru kaldıramıyordu. Ağlamak, hıçkıra hıçkıra ağlamak istiyordu ama gözyaşları sanki kurumuştu ya da içine akıyordu. Çünkü içinin sıcak gözyaşlarıyla yandığını hissediyordu. Ne yazık ki onlar bir türlü göz pınarlarından çıkıp yanaklarından yuvarlanamıyorlardı.

Kapı vuruldu ve Melanie içeri girdi. Yüzü beyaz kağıttan kesilmiş ve çevresine saç örülmüş bir kalbe benziyordu. Gözleri, karanlıktan korkan bir çocuğun gözleri gibi büyümüştü. Korku benliğine sinmişti.

— Scarlett dün gece sana söylediklerim için beni affet diyerek, ellerini uzattı. Çünkü sen benim bulunduğum durumdaydın. Ah Scarlett ah! Sevgili Ashley'm ölmüş!

İşte o anda nasıl oldu bilinmez, Melanie hıçkıra hıçkıra Scarlett'in kollarına atıldı ve yenge ile görümce birbirlerine sarıldılar. Scarlett de ağlamaya başlayınca gözyaşları birbirine karıştı. Ağlamak insana ne kadar zarar verse bile, ağlayamamaktan daha hayırlıydı. Melanie:

— Ashley ölmüş!... O ölmüş!... dedi. Onu benim aşkım öldürdü!

Yeni bir gözyaşı kriziyle sarsılan Melanie Scarlett'in boynunu saran kollarını daha fazla sıktı. Sonra;

— Hiç olmazsa ondan benim bir çocuğum olacak diyerek kendini teselli etmeye çalıştı.

Artık kıskançlık duygusu besleyemeyecek kadar kalbi yaralı olan Scarlett, "ya ben neyle oyalanmalıyım?" diye düşündü.

"Ondan bende, veda ederken yüzünün perişan görünümünden başka hiç... Ama hiçbir şey yok!"

*

* *

İlk bilgiler "kaybolmuş", "ölü sayılıyor" diye geldi, daha sonra Ashley'nin adı ölüler listesine dahil edildi. Melanie birkaç kez Yarbay Sloan'a telgraf çekti. Sonunda komutanından Ashley'nin bir süvari birliğiyle beraber keşif yapmak üzere çıktıklarını ve bir daha dönmediklerini açıklayan bir başsağlığı mektubu aldı. Mektupta ayrıca Yankee cephesinin gerisinde kısa bir çatışma olduğu ve emireri Mose'un hayatını tehlikeye atarak Ashley'nin cesedini aradığı ama bir iz bile bulamadığı bildiriliyordu.

Şimdi garip bir sessizliğe bürünen Melanie, Mose'dan gelip kendisini görmesini rica etti ve ona telgraf havalesiyle bir miktar da para gönderdi.

Sonra, yeni bir bildiride Ashley'nin tutsak düştüğü açıklanınca, kederli evde yeni bir sevinç ve umut belirdi. Melanie telgrafhaneden çıkmaz olmuştu, o her tren gelişinde bir mektup almak umuduyla gara koşuyordu. Sağlığı çok bozulmuştu. Bu durumdan hamileliği de olumsuz etkileniyordu. Melanie, Doktor Meade'in öğütlerini ve uyarılarını hiç dinlemiyordu. Yatmak istemiyor, bir an önce sabah olmasını bekliyordu. Scarlett onun yatak odasında gezindiğini işitiyordu.

Bir gün öğleden sonra Peter'ın gözetimi ve Rhett Butler'ın koruması altında eve döndü. Telgrafhanede bayılmıştı. Halk merakla başına toplanmıştı. Butler tam o sırada oradan geçerken kalabalığı görmüş ve ne olduğunu anlamak için onlara yaklaşmıştı. Mela-

nie'nin bayıldığını görünce hemen arabaya götürmüş ve Peter'la birlikte eve getirmişti.

Butler, Melanie'yi yatak odasına kadar çıkardı ve ev halkı sıcak tuğla, örtü, viski bulmak için sağa sola koşuşurken, onu yatağına yatırdı.

Melanie'ye doğru eğilerek;

— Mrs. Wilkes bir bebeğiniz olacak değil mi? diye sordu.

Zavallı kadın kendisine birden böyle bir soru sorulunca beyninden vurulmuş gibi oldu. Melanie kadın arkadaşlarının arasında bile bu durumundan söz edildiği zaman sıkılırdı; ayrıca Doktor Meade'yi ziyarete gitmesi de ona işkence gibi gelirdi. Ve doğal olarak bir erkeğin ve özellikle Rhett Butler gibi bir adamın ona böyle bir soru sorabileceği aklına gelmezdi. Ama dermansız bir halde yatağına uzandığı şu sırada, başıyla evet anlamında bir işaret yapmakla yetindi.

Butler'ın o kadar nazik, o kadar heyecanlı bir tavrı vardı ki, onun bu davranışı Melanie'ye pek korkunç görünmedi.

— Bu durumda daha dikkatli olmalısınız. Bütün bu koşuşturmalar, meraklanmalar bebeğe zarar vermekten başka bir işe yaramaz. Eğer izin verirseniz Mrs. Wilkes, ben Mister Wilkes'ın akıbetini öğrenmek için Washington'daki etkinliğimi kullanacağım. Eğer tutsak düşmüşse adı federal listede yazılı olması gerekir. Eğer değilse... Canım kararsızlık kadar kötü bir şey yoktur. Ama söz vermelisiniz dikkatli olacağınıza. Aksi takdirde bu konuda küçük parmağımı bile kıpırdatmam.

Melanie:

— Ah siz ne kadar naziksiniz! diye bağırdı. Sonra sesini alçaltarak;

— Ama nasıl olur da herkes sizin hakkınızda bu kadar kötü şeyler söyleyebilir? dedi.

Yanlış hareketinden dolayı üzülen ve bir erkeğe halini açıkladığı için korkan Melanie sessizce ağlamaya başladı.

Elinde fanila parçalarına sarılı sıcak tuğlalarla basamakları ikişer ikişer çıkan Scarlett soluk soluğa odaya girdiği zaman Yüzbaşı Butler'ın, Melanie'nin elini okşadığını gördü.

Melanie Butler'a verdiği sözü tuttu. Üç kadın onun ne gibi hileler kullanarak Yankeeler'den haber aldığını öğrenemediler, bunu ona da sormaya cesaret edemediler.

Butler'dan ilk önceleri içlerine ferahlık veren, ama daha sonra kaygılandıran ve kalplerini perişan eden haberler aldılar. Bu korkunç durum bir ay kadar sürdü. Bir gün yüreklerine su serpen haber geldi: "Ashley ölmemiş, tutsak düşmüştü, ama yaralanmıştı."

Raporlara ve kayıtlara göre Illinois'deki bir esir kampı olan Rock Island'da bulunuyordu. Ashley'nin hayatta olduğunu öğrenen üç kadın büyük bir sevinç duydular ve ilk anda bir şey düşünmediler. Ama heyecanları biraz yatışınca birbirlerine bakışıp sanki "cehennemde" der gibi "Rock Island" dediler. Çünkü Kuzeyliler Andersonwille adını duydukları zaman nasıl yürekleri ağızlarına geliyorsa, Güneyliler de Rock Island adıyla aynı dehşete kapılıyorlardı.

Lincoln savaşa bir an önce son verilmesini sağlamak amacıyla tutsak değişimini reddettiği zaman binlerce mavi üniformalı Georgia'da ve Andersonwille'de toplandı. Konfederasyon halkı ve ordusu ancak kendine yetecek kadar yiyecek ve ilaç bulabildiği için tutsak Yankeeler'e verecek bir şeyi yoktu.

Bu yüzden yüzlerce Yankee sinek gibi ölüyordu. Duydukları haberlere çok öfkelenen Kuzeyliler de Konfederasyonlu tutsaklara karşı daha acımasız davranıyorlardı. İşte bu yüzden dünyanın başka hiçbir yerinde hayat şartları Rock Island'dakinden daha kötü değildi. Ölmeyecekleri kadar ekmek veriliyordu. Bir örtüyü üç tutsak kullanıyordu. Çiçek, tifo salgını tutsakları kırıp geçiriyordu. Oraya düşen her dört tutsaktan üçü, geri dönemiyordu. Ve Ashley, ölümün kol gezdiği bu esir kampında bulunuyordu. Üstelik yaralıydı.

O Rock Island'a gönderildiği zaman Illinois'de kar yağmaya başlamıştı herhalde... Rhett Butler onun hakkında haber aldığından beri acaba yarasından dolayı ölmemiş miydi? Çiçek ya da zatürreye yakalanmamış mıydı? Acaba açlıktan, soğuktan bilincini kaybetmemiş miydi?

Melanie, Scarlett ve Pittypat hala hep bunları düşünüyorlardı. Bir gün Melanie:

— Yüzbaşı Butler etkinliğinizi kullanarak, Ashley'nin bir Yankee tutsağı ile değiştirilmesini sağlayamaz mısınız? diye sordu.

Rhett Butler alay eder biçimde dudak bükerek cevap verdi:

— Mrs Bixby'nin beş oğlu için gözyaşları döken, adaletsever ve iyilik yapmakta cömert olan Mister Lincoln, Andersonwille'de ölen binlerce Yankee'ye yardım edemez. Bütün kuzeyli tutsakların ölmesi ona vız gelir. Lincoln'un emri kesindir: Esir değişimi yok. Ben... Şey... Size daha önce söylememiş miydim Mrs. Wilkes? Kocanızın eline tutsak kampını terketme fırsatı geçti, ama o bunu reddetti.

Melanie:

— O hayır! Olamaz! diyerek, Butler'ın bu sözlerini itiraz ederek karşıladı.

— Evet, doğru! Yankeeler cephede kızılderililerle çarpışmak için asker topluyorlar. Bunun için Konfederasyonlu tutsaklar arasından da asker alıyorlar. Yemin eden ve iki yıl için yükümlülük altına giren her tutsak, görevi bittikten sonra serbest bırakılıp batıya gönderiliyor. Mister Wilkes bu öneriyi kabul etmedi.

— Ah bunu nasıl yapabildi? diye Scarlett birden atıldı. Niçin yemin etmedi ve kamptan çıkar çıkmaz buraya kaçmadı?

Melanie, Scarlett'e doğru kızgın bir tavırla döndü:

— Scarlett, onun böyle bir şey yapabileceğini nasıl düşünüyorsunuz? Önce onurunu ayaklar altına alarak yemin edecek ve Konfederasyon'a ihanette bulunacak, daha sonra Yankeeler'e verdiği sözü unutup onlara

ihanet edecek ha! Böyle onursuz davranmaktansa onun Rock Island'da ölmesini yeğ tutarım. Ben şimdi onunla övünüyorum, ama bunu yapsaydı onu hiçbir zaman görmek istemezdim. Evet kuşkusuz o bu öneriyi reddetmiştir.

Scarlett, Rhett Butler'ı kapıya kadar götürdüğü sırada ona sordu:

— Onun yerinde siz olsaydınız böyle bir öneriyi kabul edip, sonra da kaçmaz mıydınız?

Butler bıyık altından gülerek;

— Kuşkunuz mu var? Tabii ki kabul eder, sonra da kaçardım! diye cevap verdi.

— Öyleyse niçin Ashley bunu yapmıyor?

— O kibar bir adam!

Butler'ın bu cevabı üzerine Scarlett, bu kibar adam sıfatından daha fazla küçümseyici başka bir ifade olup olmadığını düşündü.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1

Nihayet 1864 yılının Mayıs ayı geldi. Tomurcukları kurutan yağışsız hava ile birlikte savaş da ortalığı kasıp kavuruyordu. Yankeeler, General Sherman'ın komutasında yeniden Atlanta'nın yüz mil kuzeybatısındaki Dalton üzerinden Georgia'ya girdiler. Georgia ve Tennessee sınırı boyunca büyük bir çatışmanın çok yakın olduğu söyleniyordu. Çünkü Yankeeler Atlanta'yı Tennessee'ye bağlayan Atlantik hattına, sonra da batı hattına karşı saldırmak amacıyla bütün birliklerini buraya topluyordu. Üstelik Güneyliler geçen sonbaharda Chickamanga zaferini kazanmak için bir bölüm askerini bu batı hattından çekmek zorunda kalmıştı. Yine de Dalton çevresinde olası bir çatışma Atlanta halkını pek fazla heyecanlandırmıyordu. Çünkü Yankeeler'in bozguna uğrayan askerlerinin toplanma noktaları, Chickamanga savaşının yapıldığı yerin yalnız birkaç mil güneydoğusunda bulunuyordu ve Yankee ordusu, önce bu dağlık bölgenin geçitlerini zorlamaya başladığı zaman buradan uzaklaştırılmıştı; kuşkusuz bir kez daha girişimde bulunursa yine püskürtüleceğine inanılıyordu.

Atlanta ve Georgia halkı, General Joe Johnston Yankeeler'i sonsuza kadar bir daha ayağa kalkamayacak biçimde yok edeceğini söylediği için Dalton'a çok önem veriyordu. İhtiyar Joe ile ordusu, bir tek Yankee'nin bile Dalton'un güneyinde dolaşmasına göz yummayacaktı; çünkü Güneyliler'in Georgia'da tehlikede olmamaları gerekirdi. Savaştan hiç etkilenmemiş olan Dalton, Konfederasyon'un gıda ambarı, savaş

malzemelerini üreten atölyesi ve zengin deposuydu. Barut ve silahların büyük bir bölümü ile pamuklu, yünlü kumaşları üreten burasıydı.

Ayrıca Atlanta ile Dalton arasındaki küçük bir yerleşim merkezinde top yapım atölyeleri ve bazı sanayi kuruluşları yer alıyordu. Yine Richmond'un güneyindeki Etowah ile Allatoona kentlerinde de en büyük çelik tezgahları vardı. Atlanta'da eyer, çadır, askeri malzeme üreten yapımevlerinin yanı sıra Güney'in en önemli maddehâneleri, büyük demiryolu kuruluşlarının atölyeleri ve hastaneler de bulunuyordu.

Güney için en az bunlar kadar önemli olan dört demiryolu hattı da Atlanta'dan geçiyordu. Dalton uzakta Tennessee tarafının çok yukarılarındaydı. Tennessee'de tam üç yıl çarpışmışlardı ve halk bu devleti uzak bir savaş alanı olarak görüyordu. Tıpkı Virginia ve Mississipi kadar uzaktı. Bir de Atlanta ile Yankeeler arasında ihtiyar Joe ve birlikleri büyük bir engel oluşturuyordu. Halk Stonewall Jackson ölünce Johnston'dan daha yetenekli ve deneyimli general kalmadığını biliyordu. İşte bu nedenlerle hiç kimse gelişmeye başlayan olaylardan pek kaygılanmıyordu.

*

* *

Sıcak bir mayıs akşamı... Pittypat'in verandası bir hayli kalabalık... Doktor Meade de halkla aynı görüşte... Ona göre Atlanta için korkulacak bir şey yok! Çünkü General Johnston bir demir burç gibi dağlardaki geçitleri bekliyor.

Verandada oturanlar, Doktor Meade'i çeşitli duyguların etkisi altında dinlediler. Çünkü mevsimin ilk ateşböceklerinin sihirli uçuşlarını izleyen bu kişilerin kafalarında üzüntülü düşünceler vardı. Kolunu oğlu Phil'in omuzuna atan Mrs. Meade, kocasının haklı olması için dua ediyordu. Eğer savaş Atlanta'ya doğru yaklaşacak olursa Phil'in orduya katılması gerekecekti. Oğlu şimdi on altı yaşındaydı ve onu Atlanta'daki muhafız taburuna almışlardı.

Fanny Elsing'in Gettysburg bozgunundan bu yana yüzü solmuş, gözleri ağlamaktan morarmıştı. Birkaç aydır belleğinde yer eden o korkunç hayalle boğuşuyordu. Mahvedici Maryland çarpışmasında yaralanan ve bir öküz arabasıyla götürülürken yağmur altında can çekişen teğmen Dallas Mac Lure'nun hayalini gözlerinin önünden bir türlü uzaklaştıramıyordu.

Yaralı kolu Yüzbaşı Carey Ashburn'e çok acı veriyordu. Üstelik Scarlett'e yaptığı kurun sonuçsuz kaldığını bir kez daha görerek umutsuz düşüncelere dalıyordu. Ashley Wilkes'ın tutsak düştüğünün öğrenilmesinden beri Yüzbaşı Ashburn'ün umutları sönüyordu.

Scarlett ile Melanie sürekli Ashley'yi düşünüyorlardı. Genç kadınları hülyalarından, ancak ev işleri ya da bir başkasıyla konuşmak zorunda kalmaları ayırabiliyordu. Scarlett her zaman olduğu gibi bu akşam da "herhalde ölmüş olmalı, böyle olmasa ondan muhakkak haber alırdık" diye düşünüyordu. Belleğine yerleşen korkuyla çaresiz bir biçimde mücadele eden Melanie her zamanki gibi kendi kendine tekrarlıyordu: "Eğer ölmüş olsaydı bunu anlardım. İçimden, kalbimden duyardım."

Rhett Butler, şık çizmelerine dikkat çekmek ister gibi uzun bacaklarını birbirinin üzerine atmıştı. O karanlıkta bile, çevresindekilere çalım satmaktan geri kalmıyordu. Rhett'in kolları arasında büzülmüş kalmış olan Wade, küçük parmaklarıyla bir kaz tüyünü tutarak uyuyordu. Yüzbaşı Butler geldiği zaman Scarlett daima Wade'in geç yatmasını istiyordu. Çünkü çok sıkılgan olan çocuk Yüzbaşı'dan hoşlanıyor, Butler da ona bayılıyor gibi görünüyordu. Çocuğun konukların arasında bulunması genellikle Scarlett'i rahatsız ederdi, ama Rhett Butler'ın yanında o başka çocuklara örnek olacak kadar uslu dururdu.

Pittypat hala ise akşam yemeğinde yedikleri kart horozdan dolayı hıçkırığını çok güç tutabiliyordu. Bu sabah Pittypat ölmek üzere olan bu ihtiyar kümes kralını kesip pişirmenin uygun olacağına karar vermişti. Kart horoz günlerdir boş kümeslerde dolanıp duruyor-

du. Üstelik ötecek kuvveti bile kalmamıştı. Peter onu kesince Pitty-pat'in aklına dostlarının haftalardır tavuk yemedikleri geldi ve kendi ailesi için hazırlanan bu ziyafete, onları da davet etmeyi uygun buldu. Hamileliğinin beşinci ayını süren Melanie, uzun bir süredir herkesin yanına çıkmıyordu. Bu yüzden Pitty halanın bu önerisinden biraz korktu. Ama Pitty hala ilk kez ağırlığını ortaya koydu ve horozu yalnız başlarına yemelerinin bencillik olacağını söyledi. Melanie'ye krinolinin üst çemberini bir parça yükseltmesini önerdi; böylece şişkin karnı farkedilmeyecekti. Üstelik Melanie'nin göğsü de pek büyük değil, hatta yassıydı.

Melanie:

— Canım halam, Ashley... Ashley'nin durumu ortadayken hiç kimseyi görmek istemem dedi.

— Sanki bu Ashley... Şey... Yani kaybolduğu için değil ya! diye Pitty hala keçi gibi sesiyle tutarsız bir cevap verdi. Çünkü Pittypat, Ashley'nin öldüğüne inanıyordu. Birden toparlandı ve onu ikna etmek için şöyle konuştu:

— O da senin gibi soluk alıp veriyor. Herkesi görmenin sana hiçbir kötülüğü olmaz. Bak ben Fanny Elsing'i de davet edeceğim. Mrs. Elsing benden, kendisini bir parça neşelendirmemi ve insan arasına çıkarmamı istedi.

— Ama halacağım zavallı Dallas öleli daha ne kadar zaman oldu ki!... Onu böyle bir yemeğe çağırmak ona eziyet etmek olur.

— Haydi Melanie... Beni kızdıracaksın. Benimle tartışmayı sürdürürsen bak şimdi ağlarım. Senin halanım ve ben ne yaptığımı bilirim.

Nihayet Pittypat hala davetini verdi. Ancak son anda hiç hesapta olmayan ve Pitty'nin de pek istemediği bir davetli ortaya çıktı. Kızarmış horoz kokusunun eve yayıldığı sırada Rhett Butler yine gizemli gezilerinden dönmüş ve koltuğunun altında kocaman bir şekerleme kutusu, ağzı Pittypat'i öven sözlerle dolu olduğu halde kapıyı çalmıştı. Bu durumda onu da davet etmekten başka çare yoktu. Gerçi Pittypat, Doktor ile Mrs. Mea-

de'nin onun hakkında neler düşündüklerini ve Fanny'nin üniforma giymeyenler hakkında neler söylediğini çok iyi biliyordu. Meadeler de, Elsingler de sokakta rastlayınca Butler ile konuşmuyorlardı, ama bir dost evinde ona karşı saygılı olmak zorundaydılar. Üstelik Butler, Melanie'den ilgi görüyor, onun tarafından ağırlanıyordu. Genç kadın; Ashley'den haber getirdiği için ve kocasının hayatının sonuna kadar, kim ne derse desin Butler'ı evine kabul edeceğini herkese söylemişti.

Yüzbaşı Butler'ın saygılı bir biçimde içeri girdiğini gören Pittypat'in kaygıları kayboldu. Fanny'ye öylesine nazik iltifatlarda bulundu ki, genç de ona gülümsedi. Böylece akşam yemeği prenslere layik bir biçimde çok iyi geçti. Yüzbaşı Carey Ashburn bir Yankee tutsağın tütün tabakası içinde bulduğu bir tutam çayı getirmişti. Herkes tütün kokusuna aldırmadan birer fincan çay içmek mutluluğuna erişti. Çevresi mısır ve soğan garnitürü ile süslenmiş kart horozdan bir parça yenildi. Herkes nohut, pirinç ve bol salça aldı. Un bulunamadığı için salça pek bir şeye benzemiyordu. Yemek üstüne patates tatlısı sunuldu. Daha sonra sıra, Rhett Butler'ın getirdiği şekerlemelere geldi. Butler beylere gerçek Havana purosu sundu ve birer bardak dut şarabı içildi.

Beyler, hanımlarla verandada bir araya geldikten sonra savaştan söz edilmeye başlandı. Artık savaş Atlanta halkının tek konusu olmuştu. Savaştan söz edilmeyen sohbetlerde bile laf dönüp dolaşıp savaşa geliyordu. Nerede olursa olsun konu hep savaştı. Aşk serüvenleri, evlilikler savaşın birer sonucuydu. Hastaneler, sakatlar, hastalar, ölümler savaşın birer uzantısıydı. Kahramanlık, korkaklık, neşe, üzüntü, varlık, yokluk savaşın artı ve eksileriydi. Ve umut!... Bitmez, tükenmez umut!... İnsana yaşama gücü veren umut!... Geçen yazın yenilgilerine rağmen eksilmeyen, sarsılmayan umut!...

Yüzbaşı Ashburn, kendi isteğiyle Dalton'daki orduya katılma iznini aldığını açıklayınca, tüm hanımlar

onun sakat koluna hayranlık duyarak baktılar.

Doktor Meade:

— Haydi canım, bu iş uzun sürmez! diyerek Ashburn'ün sakat kolunu yavaşça okşadı. Hele küçük birlikler arasında bir çatışma olsun, siz bakın Yankeeler Tennessee'ye nasıl kaçıyor! Hele General Forest, onları orada bir karşılasın da siz görün neler oluyor! Hanımlar hiç korkmayın! General Johnston ve askerleri tüm geçitleri birer demir set gibi bekliyor.

Doktor Meade son cümlesindeki benzetmeden çok hoşlanmış olacak ki bu sözünü tekrar etmekten zevk duydu:

— Evet bir demir set gibi... Shermann asla bu seti geçemez. O, bizim ihtiyar Joe'muzu hiçbir zaman yerinden oynatamaz.

Hanımlar Doktor Meade'nin sözlerini onaylayarak gülümsediler. Çünkü Doktor'un görüşlerine, düşüncelerine ve kararlarına itiraz edilemezdi. Her sözü gerçek sayılırdı. Hanımlar bir yana, erkekler bile Doktor Meade'nin düşüncelerinin doğru olduğunu kabul ederlerdi. Eğer Doktor, General Johnston'un bir demir setten farksız olduğunu söylüyorsa bu muhakkak doğruydu.

Yemekten kalkıldıktan sonra hiç konuşmayan Rhett Butler, Scarlett'in çocuğunun kolunda uyuması üzerine yalnız anlatılanları dinlemekle yetinmişti. Şimdi konuşmaya katılmak gereğini duydu:

— Bugünlerde yeni takviyelerle Shermann'ın yüz binden çok bir kuvvet hazırladığı söylenmiyor mu?

Doktor Meade, onun sorusuna çok kısa bir soruyla cevap verdi. Vahşi duygular beslediği Yüzbaşı Butler ile birlikte yemek yemeye mecbur olduğu andan itibaren, iradesi sabrını zorluyordu. Eğer Pittypat halaya karşı saygısı olmasaydı duygularını gizlemeye gerek görmezdi.

— Ne olmuş efendim?

— Yüzbaşı Ashburn biraz önce General Johnston'un kırk binden fazla kuvveti olduğunu söylemişti. Bu kuvvete son zaferde tekrar hizmete alınan asker

kaçakları da dahildir.

Mrs. Meade bir hayli öfkelenmiş olarak konuşmaya katıldı:

— Mister Konfederasyon ordusunda asker kaçağı yoktur!

Rhett Butler sahte bir alçakgönüllülükle;

— Affınızı rica ederim, dedi. Ben alaylarına katılmayı unutan şu binlerce izinli askerden ve altı aydır yaraları iyi olduğu halde kişisel işleriyle uğraşmak ve ilkbahar ekinini yapmak için evlerinde kalanlardan söz ediyorum, efendim.

Mrs. Meade öfkesinden dudağını ısırdı. Scarlett kadının şaşkın ve biraz da utanmış haline, Rhett Butler'ın bir yığın gevezeliklerine az daha gülecekti.

Bataklıkların ortasında ve dağlarda kalan yüzlerce asker ordudan kaçıyordu. Bunlar savaşın zenginler tarafından çıkarıldığını ama fakirler tarafından yapıldığını ileri sürüyorlardı. Bu kişilerin bir bölümü de askerlik görevinden kaçmakla birlikte sürekli olarak kaçak kalmaya niyetli olmayanlardı. Bunlar üç yıldan beri evlerinden mektup alıyorlardı. Yazım hatalarıyla dolu olan mektuplarda hemen hemen aynı şeyler yazılıydı: "Burada açlık var! Bu yıl birşey ekilemeyecek. Çünkü tarlayı sürecek kimse yok."

"Levazım askerleri gelip sağmal inekleri elimizden zorla aldılar. Aylardır senden de beş para gelmiyor. Kuru nohuttan başka bir şey yok."

Mektupların iç paralayıcı olanları da vardı: "Açız, karın, çocukların, annen, baban, hepsi aç. Ne zaman eve döneceksin? Açlık canımıza tak etti!"

İzinler kaldırıldığı zaman askerlerin bir bölümü tarla sürmek, hasat kaldırmak, ev onarmak için cepheden kaçıyordu. Subaylar da ciddi bir çatışmanın çıkacağını tahmin ettikleri zaman, asker kaçaklarına yazı göndererek, hiçbir ceza vermeyecekleri sözüyle onlardan kıtala-rına katılmalarını istiyorlardı. Kaçaklar da ailelerinin birkaç aylık yiyeceklerini sağlamışlarsa kıtalarına dönüyorlardı. Ekin izni, düşman karşısında kaç-

makla bir tutulmuyordu. Ama resmi olmayan bu uygulama da orduyu zayıflatıyordu. Doktor Meade, canı sıkkın bir biçimde;

— Yüzbaşı Butler! Birliklerimizle Yankee birlikleri arasındaki fark hiçbir zaman unutulmamalıdır. Bir Konfederasyon askeri, on iki Yankee'ye bedeldir.

Hanımlar, Doktor'un bu sözünü başlarıyla onayladılar; sanki hepsi bunu biliyordu.

Butler:

— Çarpışmaların ilk aylarında bu doğruydu dedi. Konfederasyon askerlerinin cephanesi, üniforması, çizme ya da ayakkabı ve dolu midesi olmak koşuluyla bu yine doğrudur. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz Yüzbaşı Ashburn?

Rhett Butler'ın sesinde alçak gönüllü bir tavır seziliyordu. Carey Ashburn'ün ise acınacak bir durumu vardı. O da Butler'a çok kızıyordu. Bu yüzden Doktor'un söylediklerine katılabilirdi. Ama yalan söyleyemezdi. Kolu sakat olmasına rağmen cepheye gitmek için başvurmasının nedeni de durumun çok kötü olduğunu bilmesiydi.

Birçok asker tahta değneğe dayanıp topallaya topallaya, bir gözü çıkmış birçok adam, bir kolu ya da birkaç parmağı sakat birçok kişi hastane, demiryolu, postane gibi yerlerdeki işlerini bırakıp tekrar savaş halindeki birliklerine katılıyordu. Bu zavallılar, ihtiyar Joe'nun kendilerine ihtiyacı olduğunu biliyorlardı. Carey Ashburn cevap vermek yerine susmayı uygun bulunca, Doktor Meade soğukkanlılığını kaybederek homurdanır gibi konuştu:

— Askerlerimiz yalın ayak ve boş mide ile dövüştüler ve zaferler kazandılar. Yine savaşmaya ve zafer kazanmaya devam edeceklerdir. Size bunu söylemekten kendimi alamayacağım: General Johnston eleştirilemez. Çok eski çağlardan beri dağlar daima istilaya uğrayan milletlerin sığındıkları kaleler olmuştur. Düşünün biraz... Thermopyles'i düşünün...

Scarlett düşündü; düşündü ama Thermopyles adı

ona bir şey anımsatmadı.

Gülme isteğini gizleyemeyen Rhett Butler;

— Onlar Thermopyles'te son askerlerine kadar telef olmadılar mı? diye sordu.

— Bu bir hakaret mi Yüzbaşı?

— Rica ederim Doktor! Beni anlamıyorsunuz. Ben yalnız öğrenmeye çalışıyorum. Benim eski çağ tarihi ile ilgili bilgilerim bir hayli zayıftır.

— Gerekirse ordumuz Yankeeler'in Georgia'ya girmesini önlemek için son askerine kadar çarpışıp mahvolmaya hazırdır. Ama buna hiç gerek yoktur. Hele bir küçük cephe çatışması olsun, ordumuz onları Georgia'nın dışında ezip geçecektir.

Tartışmanın hızla fırtınalı havaya doğru gittiğini gören Pittypat hemen ayağa kalktı ve Scarlett'ten bir şarkı söylemesini rica etti. Butler'ı yemeğe davet ederken, onun gecenin tadını kaçıracağını da düşünmemiş değildi. Çünkü onun olduğu yerde muhakkak bir tatsızlık çıkardı. Tanrım!... Tanrım!... Scarlett, bu adamda ne gibi bir çekicilik buluyordu? Melanie, onunla neden görüşmek istiyordu?

Scarlett, Pitty halanın isteğine uyarak salona doğru giderken verandada bir sessizlik oldu. Öyle bir sessizlik ki, Yüzbaşı Butler'a karşı beslenen büyük düşmanlık duyuluyordu sanki... İnsan nasıl olur da General Johnston ile askerlerine bütün kalbiyle, bütün varlığıyla, bütün ruhuyla inanamazdı? İnanmak kutsal bir görevdi. Generale ve ordusuna inanmayacak kadar hain olanlar ise susmak erdemini göstermeliydiler. İşte Butler'a kin besleyenler, düşmanlık duyanlar böyle düşünüyorlardı.

Scarlett; piyanonun önüne oturup, notaları anımsamak için kısa bir süre çaldıktan sonra, tatlı ve kederli bir sesle bir halk şarkısı söylemeye başladı:

Bir top ya da gülle ile yaralanan,
Ölen ve can çekişenlerin yattıkları
Bir savaş hastanesinin beyaz koğuşuna
Bir kadının sevgilisini getirdiler

Bu sevgili o kadar yakışıklı ki...
Alnında ve solgun yüzünde,
Biraz sonra toprağın örteceği bu vücutta
Bir çocuk güzelliğinin son ışıkları vardı.

Scarlett, şarkıyı çok duygulanarak ve dinleyenleri ağlatacak bir sesle okuyordu:

Altın bukleler birbirine karışmış,
Alnından akan terler yanaklarını ıslatmış.

Fanny oturduğu yerden biraz ayağa kalkarak ve çok üzüldüğünü hissettiren bir sesle;

— Scarlett bize başka bir şarkı söyleyin lütfen! dedi.

Scarlett birden durdu. Yüzünden utandığı anlaşılıyordu. Kısa bir süre şaşkınlık geçirdikten sonra "Kurşuni Ceket" adlı şarkıyı söylemeye başladı. Ancak şarkının birinci dizesini okuduktan sonra bunun da çok hüzün verici olduğunu anımsadı. Yine durdu; şimdi hangi şarkıyı söylemesi gerektiğini düşünüyordu. Bütün bildiği şarkıların melodisi hüzün verici ve sözleri de ölüm, veda, gözyaşı, ayrılık doluydu.

Rhett Butler hemen ayağa kalktı, Wade'i Fanny'nin kucağına koyup salona geçti. Scarlett'e;

— "Ah Benim Eski Kentucky Memleketim" adlı şarkıyı söyleyin, dedi.

Genç kadın kendisini zor durumdan kurtaran bu öneriyi hemen kabul etti. Rhett Butler da ilk dörtlüğün okumasına katıldı. bu şarkı, neşeli bir parça olmamasına rağmen verandada oturanlar tarafından beğenildi.

*

* *

Doktor Meade'nin söyledikleri bir ölçüde gerçekleşti. Johnston, Dalton'un dağlarındaki geçitlerin önünde demir bir set gibi yükseliverdi. Atlanta'ya giden geçidi elegeçirmek isteyen Shermann'ın saldırılarına o kadar

sert ve gözüpek bir biçimde direndi ki Yankeeler geri çekilmek zorunda kaldılar. Cepheden saldırmayla geçitleri aşamayacaklarını anladıkları için tıpkı bir yelpaze gibi yayılıp savaş alanını genişlettiler. Johnston'u ani bastırmak ve onun arkasından dolanıp Dalton'un on beş mil aşağısındaki Resaca'daki demiryolunu kesmek umuduyla gecenin karanlığından yararlanarak tepeleri aştılar.

Çelik kordon tehlikeye girmişti. Konfederasyon askerleri, savundukları mevkileri şimdi umutsuz bir biçimde terkediyorlardı. Ay ışığında en kestirme yoldan hızla geçerek Resaca'yı savunmaya gidiyorlardı. Yankeeler tepeleri aşıp üzerlerine saldırdıkları sırada Güneyliler böyle bir atağı bekliyorlardı. Hızla inşa edilmiş istihkam cephelerinin arkasında toplanmaya vakitleri olmuştu. Bataryalar yerindeydi, süngüler Dalton'daki gibi parlıyordu.

Dalton'un ilk yaralıları geldiği ve General Joe'nun düzensiz olarak Resaca'ya doğru çekilmek zorunda kaldığı haberleri duyulduğu zaman Atlanta halkı hayret etti. Şaşkınlığı panik izledi ve kuzey batıdan bir yaz fırtınasının ilk işareti sayılan kara bir bulutun göründüğü söylentisi yayıldı. General'in aklı neredeydi? Yankeeler'in Georgia'da on sekiz mil ilerlemesine nasıl izin verebiliyordu? Doktor Meade'nin söylediği gibi dağlar doğal bir kale olduğuna göre ihtiyar Joe, Yankeeler'i nasıl durduramamıştı?

Johnston, Resaca'da arslanlar gibi çarpışıp Yankeeler'i bir kez daha püskürttü. Ama Sherman, ordusunu yarım daire biçiminde yayarak aynı çevirme hareketiyle Costanaula'yı aştı. Konfederasyon ordusuna yandan saldırarak demiryoluna ulaştı.

Kurşuni askerler toprakta kazdıkları siperlerini bırakıp trenlerin imdadına koştular. Askerlerin hepsi dermansız, mideleri boş ve perişandı. Canlarını dişlerine takarak büyük bir hızla vadiden indiler. Resaca'nın altı mil ötesindeki Calhoun kentine Yankeelerden önce ulaşıp orada mevzilendiler. Düşman saldırısını önlemek için acele cephe oluşturdular.

Nihayet iki ordu birbirine girdi, vahşice çatıştı. Kanlı çarpışmalardan sonra Yankeeler uzaklaştırıldı. Ama Konfederasyon askerlerinin ellerinden daha fazlası gelmiyor, Yankeeler'i izleyemiyorlardı; biraz dinlenebilmek için Allah'a dua ediyorlardı. Bu beklentileri boşa çıktı ve ateşkes yapılmadı. Sherman sarsılmaz, etkilenmez bir güçle tekrar ilerlemeye başladı. Artık Yankee ordusu, Konfederasyon askerlerini dört bir yandan kuşatıyordu. Böylece Güney ordusu demiryolunu savunmak için geri çekilmek zorunda kalıyor ve Sherman da adım adım ilerliyordu.

Güneyli askerler yürürlerken uyukluyorlardı. Ordunun büyük bir bölümü perişan haldeydi. Askerler yorgunluktan ve uykusuzluktan düşünme yeteneklerini tamamen kaybetmişlerdi. Ama bir ara ayıldıkları zaman bütün bu olumsuzluklara rağmen ihtiyar Joe'ya güven duyuyorlardı. Geri çekildiklerini biliyorlardı, ama savaş disiplinini kaybetmiyorlardı. Güney'in, cepheleri tutmaya ve Sherman'ın çevirme harekatını önlemeye yetecek kadar askeri yoktu. Yankeeler savaşı sürdürmeye karar verdikleri zaman daima üstün çıkıyorlardı. Bu geri çekilme nasıl sonuçlanacaktı, kimse bu sorunun cevabını bilemiyordu. Yalnız İhtiyar Joe ne yaptığını biliyordu, bu da Güneyli askerler için tek umuttu. Geri çekilmeyi başarılı biçimde yaptırmış, çok kayıp vermemişti. Üstelik Yankeeler'in ölü ve yaralı sayısı çok daha büyüktü. Bir yük vagonu kaybetmişler ve kaçarlarken dört topu bırakmak zorunda kalmışlardı. Yankee ordusunun arkasında daima bir tren bekliyordu. Bunu henüz kaybetmemişlerdi. Cephenin bütününe yapılan süvari saldırılarına ve çevirme harekatlarına rağmen Sherman henüz üstün gelememişti.

Tren! Bir güç simgesi! Vadi boyunca yılan gibi kıvrılan ve Atlanta'ya doğru inen bu ince çelik kurdele işte hâlâ Güneyliler'in elindeydi. Askerlerin biraz uyumak için yattıkları yerden, rayların parladığı görülüyordu. Sıcak havada yorgunluktan ve ölüm korkusundan yumulmuş olan gözler, güneşin raylardan yansıyan ışınlarıyla tamamen kapanıyordu.

Vadi boyunca geri çekildikçe önlerinde büyük bir insan selini de sürüklüyorlardı. Çiftçiler, toprak işçileri, zenginler, fakirler, beyazlar, zenciler, kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar, sağlamlar, hastalar, yaralılar, can çekişenler, hamile kadınlar, o anda doğuranlar...Ev eşyası ile biraz yiyecek yüklü öküz arabaları... Hepsi... Hepsi Atlanta'ya doğru trenle, atla, arabayla gidiyordu. Geri çekilen ordunun beş mil önündeki bu insan seli; Yankeeler'in püskürtüldüğü ve yurtlarına, yuvalarına dönecekleri haberini almayı umut ederek Resaca'da, Calhoun'da, Kingston'da kısa süreler konaklıyorlardı. Ne yazık ki güneşli yolda ters yönde yürümek kısmet olmadı ve gitgide evlerinden uzaklaştılar. Güneyli askerler terkedilmiş çiftliklerden, kapısı açık kalmış evlerin önünden geçiyordu. Ölüm yolculuğuna çıkma cesareti gösteremeyen yaşlı kadınlarla birkaç zenci askerlere su vermek için kuyudan çekilen kovaları getiriyorlar, ölülerinin gömülmesine yardım ediyorlar, yaralıların omuzlarını, başlarını, ayaklarını sarıyorlardı. Bir yıl öncesine kadar bu verimli vadi, şimdi terkedilmiş ve harap durumdaydı, ekinler de kurumak üzereydi.

Calhoun'da bir hamle yapan General Johnston şiddetli ve kanlı çarpışmaların olduğu Adairsville üzerine, sonra Cartersville'e ve buradan da güneye doğru çekildi. Yankee ordusu Dalton'dan bu yana elli beş mil ilerlemişti. New Hope Church'de canla başla savaşan Güneyliler yol boyunca siper kazmaya başladılar. Durmadan dinlenmeden, halkalar yapıp çevresine zehir ve alev saçan canavarlar gibi mavilere saldırdılar. Vurdular, vuruldular ve yanlarındaki yaralıları geriye taşımaya gerek görmeden çarpışmayı sürdürdüler. New Hope Church'de on bir gün boyunca umutsuzluğun, evet evet umutsuzluğun verdiği güçle savaşmaktan bir an olsun duraksamadılar. Bu gözü kapalı yapılan saldırılarda Yankeeler, büyük kayıplar vererek geriliediler.

Güney ordusu da New Hope Church'de büyük kayıplar verdi. Trenler yaralıları Atlanta'ya taşıyordu. Artık Atlanta halkı dehşet içinde kalmıştı.

Kente hiçbir zaman bu kadar yaralı gelmemişti. Hastaneler yaralılarla dolup taştığı için dükkanlara serilen yataklara, hatta depolardaki pamuk balyalarının üzerine bile hasta, sakat, yaralı askerler yatırıldı. Oteller, aile pansiyonları, evler hasta ve yaralılarla dolmuştu.

Melanie'nin bu perişanlığı görmemesi gerekiyordu. Bu sefalet sahneleri genç kadının bebeğini doğurmasını tehlikeye düşürebilirdi. Bu nedenle Pittypat hala eve yaralı getirilmesine karşı çıktı. Ama Pitty'nin karşı koymaları bir yarar sağlamadı.

Melanie gittikçe büyüyen karnını saklamak için krinolinin son çemberini bir parça yukarı kaldırdı. Evleri yaralılarla dolmuştu. Askerleri yataklara yatırdılar, yemek pişirdiler, yaralara pansuman yaptılar. Nemli sıcak gecelerde yaralıların iniltilerinden gözlerine bir damla uyku girmedi.

Nihayet Atlanta kenti bunalıp kaldı. Yaralıların bir bölümü Macon ve Augusta hastanelerine gönderildiyse de, halk büyük bir kısmına bakmaya devam etti.

Kötü haberlerle birlikte gelen bu yaralı selinin yanı sıra, göçmen dalgası da kenti oturulmaz hale getirdi. Ufuktaki küçük kara bulut, giderek büyüdü ve yakında kopacak bir fırtınanın habercisi oldu.

Halkın büyük bir bölümü, orduya olan inancını yitirmedi. Ama kentin kalbur üstü kişilerinde General Joe'ya olan güven kalmamıştı. New Hope Church, Atlanta'dan ancak otuz beş mil uzaklıktaydı. Üç hafta içinde Güney ordusu altmış beş mil geri çekilmişti. General askerlerini geri çekerken savaşmayı bilemiyormuydu? Yankeeler'e neden direnilmiyordu? Bu adam deliydi. Hatta deliden de kötüydü. Atlanta'da güven içinde olan yerli muhafız gücünün kıdemlileri ile milisler, General'den daha iyi savaşacaklarını söylemeye başladılar. İddialarını kanıtlamak için bezlerin üzerine çizdikleri haritada, savaş sırasındaki harekat hatalarını bulmaya çalışıyorlardı.

Bazı birlikler dağıldığı ve hâlâ geri çekilmek zorunda olduğu için General kentteki bu adamların orduya

katılmalarını sağlamak üzere Brown Valisi'ne bir yazı gönderdi. Ama devletin üst makamları, telaş edilecek bir şey olmadığı görüşünde birleşti.

Yirmi beş gündür Güney ordusu durmadan, dinlenmeden dövüşmüştü. Yetmiş millik bir mesafede hep savaşmışlar, hep çekilmişlerdi... Şimdi ordu sırtını New Hope Church'e çeviriyordu. Hep aynı olaylar yaşanıyordu. Sıcak, toz, toprak, yorgunluk, açlık, uykusuzluk, kızıl yollar üzerinde bitkin askerler, çamur içinde yürürken çıkan sesler, inlemeler, top, tüfek, gülle sesleri, hüzünlü şarkılar, küfürler, siper kazmak, sipere yatmak, siperden çıkıp geri çekilmek, çarpışmak, savaşmak... Savaşmak...

New Hope Church ile Big Shanty'nin birlikleri Yankeeler'e karşı yeni bir cephe oluşturup savaştılar. Ovalar masmavi oluncaya kadar vuruştular. Ama her taraf Yankee cesetleriyle ne kadar doluyorsa bir o kadar da yeni Yankee askeri geliyordu. Güneydoğu'daki mavi hatlar, sürekli olarak Konfederasyonun arka bölgelerini, demiryolunu ve Atlanta'yı tehdit eden bir kavis çiziyordu.

Big Shanty'de yorgun ve uykusuz askerler küçük Mariette kentinden çok uzakta olmayan Kennesaw dağlarına doğru çekildiler. Bu bölgede on millik bir cephe üzerinde yarım daire biçiminde yayıldılar. Dağın sarp yerlerine piyade askerleri siperler kazdılar. Toplarını yüksek yerlere yerleştirdiler. Ağır topları katırların çıkamayacağı yalçın tepelere askerler kan ter içinde kalarak, küfür ederek, bağırıp çağırarak çıkardılar. Postalardan ve yararlılardan, korku içinde kalan Atlantalılar'a güven verici, moral düzeltici haberler geldi.

Kennesaw'ın yamaçları zaptedilemezdi. Mont de Pin de aynı yöntemle top ve siperlerle donatılmıştı. Yankeeler ihtiyar Joe'nun askerlerini yerlerinden söküp atamayacaklardı. Bu durumda Kuzeyliler için hamle yapmak hemen hemen imkansızdı. Çünkü yalçın tepelere yerleştirilen toplar, birkaç millik bir yarım daire içinde bütün yolları atış altında tutabilecekti.

Nihayet Atlanta derin bir soluk aldı. Ama... Kenne-

saw dağları kendilerine ancak yirmi iki mildi.

Kennesaw'dan ilk yaralılar Atlanta'ya geldiği gün Mrs. Merriwether'ın arabası, sabah saat yedide hiç görülmemiş bir biçimde Pittypatlar'in evi önünde durdu. Arabayı süren zenci Levi, Scarlett'e hemen hastaneye gitmesini söyledi.

Fanny Elsing ile Bonnel hemşire, derin bir uykudan henüz uyanmışlar, bu sırada esniyorlardı. Elsingler'in dadısı dizlerinin üzerinde yeni yıkanmış birkaç sepetle Levi'nin yanına oturmuş, homurdanıp duruyordu.

Scarlett yataktan istemeye istemeye kalktı. Yerli muhafızların balosunda geç vakitlere kadar dans ettiği için henüz yorgunluğunu üzerinden atamamıştı. İçinden Mrs. Merriwether'a, yaralılara ve Konfederasyon'a lanet okudu. Prissy, Scarlett'in hastanede çalışırken giydiği eski elbisesinin düğmelerini iliklemesine yardım etti. Genç kadın acele acele acı mısır yemeği ve tatlı patateslerle kahvaltı yaptıktan sonra aşağı indi, arabada kendisini bekleyen genç kadınların yanına oturdu.

Hastalara bakma işi Scarlett'in canını sıkıyordu. Bugün Mrs. Merriwether'a, annesinden mektup aldığını, Tara'ya çağrıldığını söyleyecekti. Ama geç kalmıştı, çünkü elbisesinin kollarını kıvırmış ve geniş bir önlük takmış olan bu becerikli kadın ona ciddi bir biçimde baktı.

— Gevezelik istemem Scarlett Hamilton! dedi. Bugün annenize bir mektup yazıp, size ne kadar ihtiyacımız olduğunu bildireceğim. Öyle inanıyorum ki durumumuzu anlayacak ve sizin burada kalmanıza izin verecektir. Şimdi şu önlüğü alın ve hemen Doktor Meade'nin yanına gidin. Pansuman için ona yardım edecek biri gerekiyor.

Scarlett "aman tanrım!" diye hayıflandı, sonra içinden "işte benim canımı sıkan da bu ya!" dedi.

"Annem benim burada kalmamı isteyecek. Oysa ben bu ağır ve pis kokuları uzun süre solumaktan öleceğim. Böyle baskı altında kalmak yerine, başkalarına

baskı yapmak için ihtiyar bir kadın olmayı öyle istiyorum ki... Hele şu Mrs. Merriwether gibi ihtiyar kocakarılara 'Allah canınızı alsın!' demeyi öyle isterdim ki..."

Bu hastaneye, iç bulandırıcı pis kokulara, bitlere, acı feryatlara, yara bere içindeki vücutlara, ortalığın pisliğine artık tahammülü kalmamıştı Scarlett'in... Bir de ordunun geri çekilişi sırasında yaralananlar bir yıl öncekiler kadar çekici değildi. Bunlar genç kadının hiç dikkatini çekmiyorlardı. Scarlett yaralılara, "cepheden ne haberler getirdiniz bakalım? İhtiyar Joe ne yapıyor şimdi? General ne müthiş bir asker değil mi?" gibi sözlerden başka söyleyecek bir şey bulamıyordu.

O, ihtiyar Joe'nun müthiş ve kurnaz bir adam olduğunu kabul etmiyordu zaten... Çünkü bu generalin yaptığı tek şey, Yankeeler'in Georgia'da seksen sekiz mil ilerlemelerine fırsat vermek olmuştu.

Bu yaralılar genç kadına çalışma zevki vermiyorlardı. Üstelik çoğu tifodan, kangrenden, zatürreeden, kan zehirlenmesinden hemen ölüyordu.

O gün hava çok sıcaktı ve açık pencerelerden can çekişenlerin son direnişlerini kırmak için bir yığın sinek koğuşlara doluyordu. Gitgide çoğalan acı bağırışlar, pis kokular, öteki koğuşlardan gelen ölüm haberleri Scarlett'in bütün benliğini etkisi altına aldı. Elinde içi kanlı pamuklarla dolu bir küvetle yatakların arasından Doktor Meade'nin ardı sıra yürüyordu. Doktor'un yanında ayakta durmaktan, bisturi ile kangrenli etleri kesmekten bıkmıştı. Onları kestiği zaman kusmamak için kendini zor tutuyordu. Koğuşlardan gelen bağırışlara bile zor tahammül edebilen Scarlett'in şimdi ameliyat sırasındaki feryatlara göğüs germesi gerekiyordu. Ya vücutları parça parça kesilen insanların solgun yüzlerine, umutsuz gözlerine bakabilmek... Doktor'un "dayan çocuğum, bu eli kesmek gerek!" demesini duymak... Yalvaran gözlerle bakan bu zavallılara, acımaktan başka hiçbir şey yapamamak...

Kloroform azaldığı için ancak çok büyük ameliyatlarda bu sihirli maddenin kullanılmasına karar verilmişti. Scarlett eline iğne battığı zaman duyduğu acıları

anımsadıkça, bu zavallı askerlerin vücutları bıçakla kesilirken feryat edişlerini haklı buluyordu.

Afyon o kadar değerli bir ilaç durumuna gelmişti ki, yalnız acı bağırışları kentin öteki ucundan duyulan yaralılara veriliyordu. İyod da, kinin de kalmamıştı.

Öğleye doğru Mrs. Merriwether'ın cahil bir köylünün mektubunu yazmasından yararlanan Scarlett, kan lekeleriyle dolu önlüğünü çıkararak sıvıştı. Genç kadının sinirleri bir hayli gerilmişti. Hastalara bakmak ona bir cezadan farksız geliyordu. Üstelik öğle treniyle yeni bir yaralı kafilesi daha gelecekti. Eğer hastaneden sıvışmassa öğle yemeği yemeye fırsat bulamadan akşama kadar çalışacağını biliyordu.

Peach sokağını hızlı adımlarla geçtikten sonra, derin derin soluk aldı. Ne yapacağına karar vermek için bir sokağın köşesinde durdu. Eve dönmeye utanıyordu. Hastaneye dönmek ise hiç olmazdı. Rhett Butler'ın arabası yanında durduğunda bu kararsızlıklar içindeydi.

Butler; genç kadının birçok yeri yamalı, terden ıslanmış, önlüğün örtemediği yerleri kan lekeleriyle dolu eski elbisesini yakasından eteklerine kadar süzdükten sonra;

— Sizde bir paçavracı hali var! dedi.

Yüzbaşı'nın daima kadınların tuvaletindeki eksikleri ya da ihmali yüzlerine çarpmak kabalığını göstermesi, Scarlett'i öfkelendirirdi.

— Bana sataşmaktan vazgeçiniz. Hemen aşağı inip, arabaya binmeme yardım ediniz ve beni kimsenin göremeyeceği bir yere götürünüz. Beni assalar bile hastaneye dönmem artık! Bu savaşı çıkaran ben miyim? Hastanede çalışarak kendimi mahvedemem.

— Onurlu davanıza ihanet etmeyiniz.

— Bir kadın bu kadarına dayanamaz. Yardım ediniz de arabaya bineyim. Neresi olursa olsun, yeter ki beni biraz dolaştırınız.

Butler yere atladığı zaman Scarlett; kör ve sakat olmayan, yüzü acıyla buruşmamış ve sıtmadan sarar-

mamış, sağlıklı, güçlü bir adamı görmenin ne kadar güzel bir şey olduğunu düşündü. Üstelik bu adam o kadar şık giyinmişti ki. Ceketi ile pantolonu aynı top kumaştan dikilmişti. Elbisesi ne çok dar, ne de çok genişti. Üzerine tam oturmuştu. Üstelik çok yeni idi ve yara ya da kıllı bacakların göründüğü yırtıkları yoktu. Bu adam için hiç kaygısı yok denebilirdi. Oysa bugünlerde tüm insanlar kaygılı, tasalı, kederli ya da asık yüzlüydüler. Onun güneşten bronzlaşmış yüzünde neşe, güven ve güç kaynağı vardı. Bu haliyle Butler, olağanüstü bir insan görünümündeydi Scarlett için...

Ona arabaya binmesi için yardım ederken, bir kadınınki gibi muntazam ve şehvetli olan kırmızı dudaklarında küçük bir gülümseme vardı. Butler da arabaya binip yanına oturduğu zaman, onun güçlü kol kaslarının kabardığını hissetti. Ve onun olağanüstü canlılığı karşısında Scarlett'in tüm vücudu bir sarsıntı geçirdi. Adeta büyülenmiş, belleği altüst olmuş ve biraz da korkmuştu. Gözü, onun güçlü omuzlarına takıldığı zaman, "herhalde ruhu gibi vücudu da serttir" diye düşündü. Onun güçlü görünümü bile çok zarifti. Onda güneşte yatan bir panter yumuşaklığı ve avının üzerine atılmaya hazır bir panter çevikliği vardı.

Atı harekete geçirmek için bağırdıktan sonra, Scarlett'e döndü ve;

— Seni gidi küçük yalancı! dedi. Geceyi askerlerle dans etmek, onlara kurdeleler dağıtmak, dava uğrunda can vermek istediğinizi anlatmakla geçirdiniz. Gündüz ise iş bir iki yaralıya pansuman yapmaya, birkaç bit ayıklamaya gelince hemen kaçtınız değil mi?

— Konuyu değiştiriniz rica ederim! Arabayı biraz daha hızlı sürer misiniz? Merriwether'ın babası şu dükkandan çıkıverirse vay başıma gelenlere... Beni görür görmez, hemen gidip ihtiyar kadına... Şey... Mrs. Merriwether'a anlatır.

Butler, atını hafifçe kırbaçladı. Hayvan koşmaya başladı ve kentin tam ortasından geçen demiryolu boyunca hızla gitti. Yaralıları getiren tren henüz garda idi ve teskere alanlar kızgın güneş altında yaralıları hasta

saman serili arabalara yerleştiriyorlardı. Bu zavallıları gördüğü zaman Scarlett, hastanedeki işini bırakıp kaçtığı için bir vicdan azabı duymadı. Tersine, bu yaralıların feci durumlarını görmediği için kendinde bir teselli duydu. Krinolinini yayıp, başlığının bağlarını gevşetirken;

— Bu mendebur hastanedeki işler bana göre değil! dedi. Yaralılar ve hastalar eksilmiyor, gün geçtikçe daha da artıyor. Bütün bunların sorumlusu şu General Johnston! Eğer Yankeeler'i Dalton'da yenseydi...

— General Yankeeler'e karşı savaşı kazandı cahil çocuk! Eğer askerlerini mevzilerinde tutsaydı, Sherman onu arkasından çevirecek ve ordusunun iki kanadı arasında ezecekti. Böylece Johnston demiryolunun kontrolünü de elinden kaçıracaktı. Oysa General Joe bunun için savaşıyor.

Savaş stratejisinden habersiz olan Scarlett Johnston'u eleştirmeyi sürdürdü:

— Başka bir plan uygulayabilir ve bu perişan duruma neden olmazdı. Bana kalırsa bu generalin elinden komutayı almak daha iyi olur. Yankeeler'e karşı direnmesi gerekirken neden geri çekildi?

— Sizin de ötekilerden bir farkınız yok. İmkansızı gerçekleştiremediği için "başı kesilmelidir!" diye bağırıyorsunuz. Oysa Dalton'da o kurtarıcı İsa olmuştu, Kennesaw dağlarında ise hain Judas olup çıktı. Bütün bunlar altı hafta içinde meydana geldi. Yine de generalin yeniden İsa olabilmesi için Yankeeler'i yirmi mil öteye sürmesi yeterlidir. Ama yavrum sen biliyor musun ki, Sherman'ın Johnston'dan iki kat fazla askeri var! Üstelik Johnston'un takviye güçlerine ihtiyacı var. Oysa ona ne gönderiliyor? Vali Brown'un cici beyleri...

— Yaa! Demek milisler cepheye, savaşmaya gönderilecek öyle mi? Muhafız birlikleri de mi gidecek? Ben böyle bir şey işitmedim. Siz nereden biliyorsunuz?

— Haber bu sabah Milledgeville treni geldikten sonra kentte çalkalandı. Milisler ve muhafız birlikleri General Johnston'un ordusunu takviye etmek üzere cepheye gidecekler. Evet Vali Brown'un küçük ve de-

ğerli yavruları da nihayet barut kokusu soluyacaklar. Doğal olarak bunların çoğu hayret edecek. Çünkü kanlı carpışmalara katılacaklarını hiç akıllarından geçirmiyorlardı. Vali onlara söz vermişti. Brown Jeff Levis'a karşı direndiği ve onları Virginia'ya göndermeyi reddettiği için bu yavrucuklar kendilerini bombalardan, güllelerden, kurşunlardan korunmuş sanıyorlardı. Brown kendi devletini savunmak için onlara ihtiyacı olduğunu ileri sürüyordu. Ama evlerinin avlularında dövüşmelerinin muhtemel olabileceği, kimin aklına gelebilirdi?

— Çok zalimsiniz! Yerli muhafızlar arasındaki ihtiyarları, gençleri bir düşünün! Demek küçük Phil Meade savaşa gidecek. İhtiyar Merriwether ile Henry Hamilton amca cepheye gönderilecek, öyle mi?

— Meksika Savaşı'ndaki çocuklardan ve kıdemlilerden söz etmiyorum. Ama güzel ve yeni üniforma giymekten, parlak kılıç taşımaktan hoşlanan şu Willie Guinan gibi cesur delikanlılardan söz ediyorum.

— Pekiyi ya siz?

— Bak küçük hanım, ben bu savaşa ilgi duymuyorum. Ben üniforma da giymiyorum, kılıç da kuşanmıyorum. Konfederasyon'un kaderi bana vız gelir. Ben ölüler listesine girmeye hevesli değilim. West Point'daki askerliğim bana hayatımın sonuna kadar yeter. Haydi ihtiyar Joe'nun şansı açık olsun! General Lee ona yardım yapamaz. Çünkü Yankeeler onu Virginia'ya doğru çekiyorlar. Bu yüzden Georgia Devleti'nin askerleri onların kullanabilecekleri tek takviye kuvvetidir. General çok yeteneklidir, daima Yankeeler'den önce tam yerinde bulunmak için hazırlık yapıyor. Eğer demiryolunu korumak gerekirse yine geri çekilerek çarpışmak zorundadır. Bu sözlerime dikkat et! Yankee ordusu onu dağlardan çıkarmayı başarır ve ovada buraya kadar sürerse işte o zaman kan gövdeyi götürür.

— Buraya mı? diye Scarlett heyecanla bağırdı. Siz de çok iyi biliyorsunuz ki, Yankeeler buraya kadar sokulamazlar.

— Kennesaw dağları buradan yirmi iki mil ötede-

dir. Bahse girerim ki...

Birden beliren büyük bir kalabalık Scarlett'in dikkatini çekti.

— Butler, yolun sonuna bakın! Şu insan seline! Bunlar asker falan değil! Şey... Evet evet, bunlar zenciler!

Yoldan büyük bir toz bulutu yükseliyordu. Yüzlerce zencinin ayak sesleri, söyledikleri ilahiye karışıyordu.

Butler arabayı kaldırıma çekti. Scarlett bir subay ile istihkam subayı üniforması giymiş bazı adamlar tarafından yönetilen ve omuzlarında kazma kürek taşıyan zencilere merakla baktı.

Scarlett:

— Ama... Şey... diyerek bir şeyler söylemek istediyse de anlamsız sözlerinin arkasını getiremedi. Çünkü gözleri en önde giden dev gibi bir zenciye takıldı. Güçlü bir hayvan gibi yürüyordu. Arkadaşlarını coşturmak için "İn Musa!" adlı şarkıyı söylerken beyaz dişleri parlıyordu. Tara'nın ustabaşısı büyük Sam hariç, kuşkusuz dünyada bunun kadar iri, bunun kadar gür sesli başka bir zenci yoktu. Ama... Bu Büyük Sam miydi yoksa? Hayır hayır olamaz! Çünkü Tara kahyasız kaldığı günden beri Gerald'ın sağ kolu durumundayken, evden bu kadar uzaklaşamazdı.

Scarlett zenciyi daha iyi görmek için arabada ayağa kalktığı zaman, dev adam onu farketti, neşeli bir biçimde gülümsedi. Durup, kazmasını yere bıraktı; sonra yakınındaki zencilere seslenerek Scarlett'e doğru yürüdü.

— Ey Tanrım! Bu hanım Scarlett! Elysee, Aporte, Prophete gelin gelin! Bakın Mrs. Scarlett burada!

Büyük Sam ile üç zenci sıradan ayrılıp yolun kenarına gelince; kalabalık önce yavaşladı, sonra durdu. Onlara subay öfkeyle bağırdı:

— Sıralarınıza girin ulan! Yoksa... Aaa şuraya bakın! Bu Mrs. Hamilton. Gününüz aydın olsun Mrs. Hamilton, sizin de Mister. Ama siz benim askerlerimi di-

siplinsizliğe yöneltiyorsunuz. Serkeşliği himaye etmek istemezsiniz değil mi? Bu köpeklerle uğraşmaktan başım belaye giriyordu.

— Yüzbaşı Randall onları cezalandırmayın. Bunlar bizim adamlarımız. Şu Tara'da ustabaşımız Büyük Sam'dir. Bunlar da Elysee, Aporte ve Prophete. Hepsi Tara'dandır. Onlar bana iyi günler dilemekten başka bir şey yapmadılar ki... Nasılsınız dostlarım?

Scarlett, kendisine doğru uzanan siyah elleri sıktı. Küçük beyaz eli, zencilerin kara pençelerinin içinde kayboluyordu. Bu rastlantıya çok sevinen Taralı dört zenci, genç ve güzel hanımlarını arkadaşlarına göstermekten mutluluk duyuyorlardı.

— Tara'dan bu kadar uzakta ne yapıyorsunuz? Yemin ederim ki kaçtınız değil mi? Jandarmaların sizi yakalayacağını hesaplamadınız mı?

Bu şakalaşma zencilerin o kadar hoşuna gitti ki gürültülü bir biçimde güldüler.

Büyük Sam, Scarlett'e:

— Kaçtık mı? diye sordu. Hayır Mrs. Scarlett kaçmadık. Tara'dakilerin en irileri, en güçlüleri olduğumuz için bizi seçtiler. Çok güzel şarkı söylediğim için özellikle beni istediler. Mr. Frank Kennedy gelip bizleri topladı.

— Ama niçin Büyük Sam?

— Tanrım! Yoksa bilmiyor musunuz Mrs. Scarlett? Yankeeler geldiği zaman, beyaz efendilerin saklanmaları için çukur kazdırmaya götürüyorlar bizi.

Yüzbaşı Randall, Butler ve Scarlett, siperi saf ve cahil zencinin çukur olarak söylemesine gülüştüler.

— Mister Gerald beni almaya geldikleri zaman az daha kavga edecekti. Babanız ben olmadan fidanlığı ekemeyeceğini söyledi. Ama Mrs. Ellen şöyle dedi: 'Onu götürün Mister Kennedy. Konfederasyon'un Sam'e bizden çok ihtiyacı var.' Anneniz bana bir dolar verdi ve benden ne istenirse yapmamı tembihledi. İşte... Sonunda buraya kadar geldik.

— Bütün bunlar ne demek Yüzbaşı Randall?

— O çok basit Mrs. Hamilton! Atlanta savunmasını takviye etmek için birkaç mil yeni siper kazmak gerekti. General'in bu iş için cepheden ayırabileceği bir kişisi bile yok. İşte bu yüzden en güçlü zencileri silah altına aldık.

Birden Scarlett'in kalbi tarif edilemez bir korkunun baskısı altında sıkıldı.

— Yine birkaç mil siper! Niçin?

Geçen yıl Atlanta'nın çevresinde toplar için bir tabya zinciri oluşturulmuş, siperler kazılmıştı. Böylece kenti çevreleyen siperler de birbirine bağlanmıştı.

Scarlett:

— Evvelce yapılandan daha fazlasına neden gerek var? diye sordu. Zaten eskiden yapılanları bile kullanmamıza gerek kalmayacak. Çünkü General Johnston kuşkusuz buna fırsat vermeyecektir.

Yüzbaşı Randall, büyük bir ciddiyetle açıkladı:

— Şimdiki istihkamlarımız kentten bir mil uzaklıktadır. Yani kente çok yakındır. Yeni siperler, yeni istihkamlar daha uzakta yapılacak. Yoksa yeni bir geri çekilme askerlerimizi Atlanta'ya kadar getirebilir.

Scarlett'in korkudan gözlerinin büyüdüğünü gören Yüzbaşı Randall son sözlerinden dolayı çok üzüldü ve genç kadına moral vermek istedi:

— Kuşkusuz yeni bir geri çekilme olmayacak. Çünkü Kennesaw mevzileri Yankeeler tarafından elegeçirilemez. Toplar dağların zirvesine yerleştirildi. Kuzeyliler'in oradan geçmeleri imkansızdır.

Ama Scarlett, Rhett Butler'ın kül yutmayan bakışları önünde Yüzbaşı Randall'ın başını eğdiğini gördü ve Rhett'in az önce anlattıklarını anımsayınca tekrar korkudan titredi. Butler, "Yankeeler onları buraya kadar sürdüğü zaman, ovada kan gövdeyi götürecek" demişti.

— Ah Yüzbaşım siz sanıyor musunuz ki...

— Hayır hayır! Hiç kuşkulanmayın Mrs. Hamilton! İhtiyar Joe önlem almayı ihmal etmez. Yeni siperler kazmamızın nedeni yalnızca budur. Artık vakit geldi,

izin verirseniz gideceğim. Sizinle sohbet etmek benim çok hoşuma gider ama görev beni bekliyor. Haydi çocuklar, hanımınızla vedalaşın! Hemen yola koyuluyoruz.

— Hastalanır ya da bir sıkıntınız olursa beni arayın. Ben Peach Sokağı'nın sonunda, kentin en uçtaki evde oturuyorum. Allahaısmarladık dostlarım! Haa, bir dakika durun!

Scarlett acele acele çantasını karıştırdı, sonra "aman tanrım beş para bile yok!" diye mırıldandı.

— Yüzbaşı Butler bana biraz para verin. Al Büyük Sam, bununla kendine ve arkadaşlarına tütün alırsın. Bak uslu durun haa! Yüzbaşı Randall sizden ne isterse yapın, anlaşıldı mı?

Kalabalık yeniden sıraya girdi, düzen sağlandı. Zenciler, şarkı söyleyen Büyük Sam'i izleyerek yürüyüşe geçtikleri zaman toz bulutu yeniden yükselmişti...

İn Musa! Gel Mısır'a!
İhtiyar Firavun'a söyle:
Milletimizin gitmesini engellemesin.

— Rhett, biliyorum Yüzbaşı Randall bana yalan söyledi. Bütün erkeklerin, düşüp bayılırlar korkusuyla bütün kadınlara yalan söyledikleri gibi beni aldatmaya çalıştı. Ah Rhett eğer tehlike yoksa niçin yeni siperler kazılıyor? Zencilere ihtiyaç duyulacak kadar orduda asker kalmadı mı?

Butler kırbacını havada şaklatarak, atını harekete geçirdi.

— Evet orduda yiyecek, giyecek ve cephane kıtlığının yanı sıra adam kıtlığı da var. Böyle olmasaydı muhafız birliğini cepheye çağırırlar mıydı? Siper kazılma işine gelince... Gerçekten kuşatma altındayken güçlendirilmiş siperlerin değeri büyüktür. General burada son savaşını vermeye hazırlanıyor.

— Kuşatma mı dedin? Haydi geri dönün, evime gitmek istiyorum. Hem de Tara'daki evime.

— Ne oluyor size Allahaşkına?

— Kuşatma! Kuşatma haa! Aman tanrım! Onu bana anlatmışlardı. Babam bir kuşatmada bulunmuş. Durun bakayım, yoksa babamın babası olmasın. Evet babam şöyle demişti...

— Ne kuşatması bu?

—Cromwell'in İrlandalılar'ı yendiği zamanki Droghedo kuşatması. O zaman yiyecek hiç bir şey bulamamışlar. Babam çok insanın açlıktan öldüğünü; kedi, köpek, fare; hatta hayvan pisliği yediklerini anlatmıştı. Teslim olmadan önce birbirlerini yediklerini de anlatmıştı. Babamın bu söylediklerine ne inanmış, ne de inanmamıştım. Demek şimdi bir kuşatma altında kalmamız söz konusu öyle mi? Tanrım sen bizi koru!...

— Siz, şimdiye kadar hiç rastlamadığım cahil bir genç kadınsınız. Droghedo kuşatması bin altı yüz bilmem kaçta oldu. O sırada Mister O'Hara dünyada bile yoktu. Zaten Sherman da bir Cromwell değildir.

— Ama onun çok kötü olduğunu söylüyorlar!

— İrlandalılar'ın kuşatma sırasında yediklerine gelince... Ben kendi hesabıma kuşatma altındayken yenen fare etini, şu sıralarda otelde önüme konan yiyeceklere tercih ederim. Sanırım Richmond'a dönmek zorunda kalacağım. O kentte parasını vermek koşuluyla insan daha iyi yer içer.

Butler'ın, korku içinde kalan genç kadınla alay ettiği gözlerinden ve gülümsemesinden anlaşılıyordu.

Korkusunu belli ettiği için canı sıkılan Scarlett;

— Burada niçin kaldığınızı bir türlü anlamıyorum! diye bağırdı. Oysa yalnız rahatınızı, yemeyi, içmeyi ve bu gibi keyifli şeyleri düşünüyorsunuz.

— Yemek, içmek ve... İşte saçma sapan şeylerle vakit öldürmekten daha güzel bir iş bilmiyorum. Burada niçin kaldığımı öğrenmek mi istiyorsunuz? İyi öyleyse... Ben tarihteki önemli kuşatmaları okudum, ama bugüne kadar birini bile görmedim. Burada yalnız merakımdan kalıyorum. Yaralanmak tehlikesi altında değilim. Ama bunu da denemek istiyorum. İnsan bu gibi

şeyleri denemekten kaçınmamalı Scarlett. Böyle davranmak, insanın düşünme yeteneğini geliştirir.

— Benim düşüncelerim yeterince zengindir.

— Sizin bu noktada neye güvendiğinizi biliyorum. Yok yok, hayır! Kibarca bir hareket olmayacak ama yine de söyleyeceğim. Kuşkusuz kuşatma başladığı zaman imdadınıza koşmak için de burada kalıyorum. Tehlike içinde kalan bir genç kadını bugüne kadar hiç kurtarmadım. Bu işi ilk kez deneyecek olmam beni heyecanlandırıyor.

Scarlett, Yüzbaşı Butler'ın sık sık kendisiyle alay ettiğini biliyordu. Ama şimdi söylediklerinin ciddi olduğunu anladı. Kendine güveninin tam olduğunu Butler'a göstermek istercesine başını dikleştirip, cevap verdi:

— Beni kurtarmanıza ihtiyacım olmayacak. Kendi sorunumu kendim çözecek kadar yaşım büyüktür. Yine de size teşekkür ederim.

— Böyle konuşmanıza gerek yok Scarlett! Hoşunuza gidiyorsa böyle düşünün, ama bunu bir erkeğe hiçbir zaman söylemeyin. Genç Yankee kızlarının beni sinirlendiren yanları da budur. Eğer bu kızlar vakitlerini teşekkür etmekle, sorunlarını kendilerinin çözümleyeceği kadar büyüdüklerini söylemekle geçirmeseler çok güzel kızlar olurlardı. Genellikle haklı da çıkıyorlar. Allah imdatlarına yetişiyor.

Scarlett:

— Her işi, her pürüzü kendi anlayışınıza göre öyle bir düzeltişiniz var ki... diyerek basit bir cevap verdi ve şöyle dedi:

— Yankee kızına benzetilmekten daha kötü bir hakaret olamaz. Yankeeler'in Atlanta'ya kadar gelemeyeceklerini siz de çok iyi biliyorsunuz.

— İddiaya girerim ki Yankeeler bir aya varmaz burada olurlar. Bir kutu şekerlemesine...

Tam bu sırada Butler'ın parlayan gözleri, genç kadının dudakları üzerinde dolaştı.

— ...Bir öpücük!

Birkaç saniye öncesine kadar Yankee kuşatmasıyla içi korkuyla dolan Scarlett, "öpücük" sözünü duyunca, her şeyi unutuverdi.

Şu an savaş konusundan daha ilgi çekici ve samimi bir zemin üzerindeydi. Butler'ın iştahını arttıracak bir gülümsemeyi güçlükle gizliyebildi. Oysa yeşil şapkayı ona armağan ettiği günden beri Butler, Scarlett'e karşı olan duygularını belli edecek bir davranışta bulunmamıştı. Üstelik Scarlett'in gösterdiği çabalara, hazırladığı fırsatlara rağmen, o kişisel konulardan kaçınmıştı. Ama şimdi bir bahaneye gerek duymadan öpücükten söz ediyordu.

Scarlett nihayet kaşlarını çatarak soğuk bir sesle;

— Bu tür konuşmalardan hiç hoşlanmam! dedi. Kaldı ki bir domuzu öpmeyi bile size üstün tutarım.

— Ben İrlandalılar'ın domuzlara düşkün olduklarını, hatta bu hayvanları yataklarına yatırdıklarını duymuştum. Şimdi bunları bir yana bırakalım. Sizin öpülmeye çok ihtiyacınız var Scarlett. Sizi yaralayan, saldırgan sinirlerinizi bozan, muhakkak uykunuzu da kaçıran budur. Nedendir bilinmez, bütün hayranlarınız size karşı büyük saygı duyuyorlar. Bunun nedeni gerekeni yapmaktan korkmalarıdır. Sizin tahammül edilemez bir gururunuz var. İşte bunun için, bu işte usta birinin sizi öpmesi gerekiyor.

Konuşma, Scarlett'in istediği yönde olmuyordu. Nedense o, Butler ile birlikte olduğu zaman hep böyle bir durum ortaya çıkardı ve daima Scarlett, tartışmada yenik düşerdi.

— Sanırım siz kendinizi benim için çok gerekli bir insan olarak kabul ediyorsunuz, değil mi? diyerek, Butler ile eğlenmek isteyen Scarlett, isteklerini içinde tutmaktan da çok rahatsız oluyordu.

Butler:

— Evet öyle; eğer öpme zahmetine katlanırsam diye cevap verirken, çok rahat görünüyordu. Ayrıca benim çok iyi öptüğümü de söylerler.

Scarlett, yanındaki erkeğin büyülü görünüşüne ve

çekiciliğine rağmen bu hakarete öfkelendi. Söze;

— Ooo! Nasıl, demek siz... diye başladı; ama aklı karıştığı için devamını getiremedi. Butler her zamanki gibi gülümsüyordu.

— Hiç kuşkum yok; size şu yeşil şapkayı armağan ettiğim gün yanağınıza kondurduğum masum öpücükten sonra, neden sizden yararlanmaya kalkışmadığımı, kendi kendinize düşündünüz değil mi?

— Asla! Hiçbir zaman...

— Haydi canım... Hiç uslu değilsiniz. Oysa ben bunu öğrenmek için çıldırıyorum Scarlett. Gerçekten uslu olan bütün genç kadınlar, erkekler onları öpmediği zaman hayrete düşüyorlar. Onlar öpülmeye istekli görünmemeleri ve öpülürlerse öfkelenmiş gibi davranmaları gerektiğini bilirler. Bu hanımlar erkeklerin kendilerini öpmelerini şiddetle arzularlar. Haydi benim güzel dostum, biraz cesaret! Bugünlerde sizi öpeceğim ve bu sizin çok hoşunuza gidecek. Ama şimdi değil; ayrıca sabırsızlanmamanızı da rica ederim.

Scarlett, onun kendisiyle eğlendiğini biliyordu. Ama her zaman olduğu gibi onun alay dolu sözlerini dinleyerek kendinden geçiyordu. Evet söylediklerinde gerçek dışı hiçbir şey yoktu. Bir genç kadın olarak, daha fazla ileri gitmemesi gerektiğini düşündü. Onunla böylesine serbest konuşup davranacak kadar kötü yetiştirilmiş olsaydı ona ne mal olduğunu gösterebilirdi.

— Lütfen geri döner misiniz? Hastaneye gitmek istiyorum.

— Doğru mu söylüyorsunuz benim meleğim? Bitler, kanlı sargılar, pis kokular, inlemeler benimle sohbet etmekten daha mı iyi? Haydi onurlu davamız uğrunda çalışacak olan iki hayırlı eli alıkoymayayım.

Butler arabayı geri çevirdi. Sanki Scarlett konunun kapandığını ona belirtmemiş gibi tatlı bir dille konuşmayı sürdürdü:

— Şimdi bu durumdan neden yararlanmadığımı öğrenmek istiyorsunuz. Bunun nedeni sizin biraz daha büyümenizi beklememdir. Çocukları öpmek bana bir

şey ifade etmez. Ben zevklerim konusunda çok bencilim. Büyüdüğünüz zaman sizi öpmem benim için gülünç olmaz.

Göz ucuyla Scarlett'i incelerken, onun zor tuttuğu öfkesinin etkisiyle göğsünün kabardığını gördü, bunun üzerine gülümsemekten vazgeçti. Sonra yumuşak bir sesle;

— Sayın Ashley Wilkes'ın anısının silinmesini bekliyorum dedi.

Ashley'nin adını duyunca Scarlett kalbinden bir parça koptuğunu hissetti, yeşil gözleri yaşla doldu;

— Anısının silinmesi mi? Ashley'nin anısı hiçbir zaman silinmeyecektir. Hatta binlerce yıl önce ölmüş olsa bile... Ashley'yi kalbi sızlayarak düşündü. Onu yaralanmış olarak gördü; bir Yankee kampında ondan çok uzakta ölüyordu; saman şiltenin üzerinde üstü açık yatıyordu; alnında biriken terleri kurulayacak, ona bir yudum su verecek kimsesi yoktu yanında...

Scarlett yanında oturan karnı tok, sırtı pek bu adama büyük bir nefret duydu. İşte bu adam gülümserken bile insanı iğnelerdi, tatlı diliyle bile insana hakaret ederdi. Genç kadın, konuşamayacak kadar öfkeliydi. Bir süre hiç konuşmadan gittiler.

Sessizliği ilk bozan Butler oldu:

— Şimdi sizinle Ashley arasındaki mücadeleyi, yavaş yavaş, ama daha net biçimde anlıyorum. Oniki Meşeler'de yaptığınız o pek de kibar olmayan davranışınızı anlamaya başlıyorum. O günden sonra gözlerimi açarak birçok şey öğrendim. Bu şeyler nedir? Siz onu bir kolej öğrencisi gibi romantik bir ihtirasla seviyorsunuz. Ashley de yaradılışının elverdiği oranda sevginize karşılıkta bulundu. Mrs. Wilkes bir şey bilmiyor ve ikiniz küçük bir oyun oynuyorsunuz. İşte ben bunları biliyorum. Yalnız anlayamadığım bir nokta var ve bu da merakımı giderek arttırıyor. Saygıdeğer Ashley sizi öperken ölümsüz ruhunu size açtı mı?

Scarlett, cevap vermek yerine başını çevirmekle yetindi.

Butler devam etti:

— Ooo! Çok güzel! Demek sizi öptü. Sanırım bu, Ashley'nin izinli olduğu sırada gerçekleşti. Büyük bir ihtimalle o ölmüş olduğu için, siz bu öpücüğe büyük değer veriyorsunuz. O anın zevkini hiçbir şeyde bulamayacağınıza inanıyorsunuz. Ama ben şu görüşteyim: Siz bu öpücüğü unuttuğunuz zaman, istediğinizden fazlasını bulacaksınız ve ben...

Scarlett öfkeden kudurmuş bir halde Butler'a döndü:

— Bana bakın! Siz cehenneme gidin! Ben hemen arabadan inmek istiyorum. Beni tekerleklerin üzerinden atlamak zorunda bırakmayın. Artık size söyleyecek sözüm yok!

Butler arabayı durdurdu. Scarlett, onun yere inip kendisine yardım etmesini beklemeden arabadan atladı. Krinolini tekerleğe takılınca yoldan gelip geçenler, bir eteklik, bir külot ve iki bacak gördü. Bu can sıkıcı duruma Butler, etekliği takıldığı yerden kurtararak son verdi. Scarlett hiç konuşmadan ve arkasına bakmadan oradan uzaklaştı.

Rhett Butler kendi kendine güldü, sonra kırbacını şaklatarak atını sürdü.

*

* *

Atlanta, savaşın başladığı günden bu yana üçüncü kez olarak top gürültüsü işitti. Henüz kent uyanmadan, sabahın erken saatlerinde gök gürlemesini andıran top sesleri gelmeye başladı. Kennesaw dağları yönünden gelen patlamalar öğleye doğru, ara sıra pazarın uğultusunu bastıracak kadar yükseldi. Halk bu sesleri işitmemeye çalıştı. Sanki Yankeeler yirmi iki millik mesafede değilmiş gibi davranmaya özen gösterdiler. Çene çalmak, gülmek, şakalaşmak, işle uğraşmak için kendilerini zorladılar. Ama ne yaparlarsa yapsınlar hepsi boşa gidiyordu. Çünkü aralıksız devam etmeye başlayan top gürültüleri, kulaklarda uğulduyor-

du artık. Kent halkı kaygılanmaya başlamıştı. Top gürültüsünden fırsat bulan herkes kalbinin çarpışını dinliyordu.

Uğultular, gürültüler gerçekten giderek şiddetini arttırıyor muydu? Yoksa bu sesler gerçek değil miydi? General Johnston bu kez Kuzeyliler'i yenebilecek miydi? Yankeeler'in saldırılarına karşı direnebilecek miydi?

Halkın paniğe kapılmasına ramak kalmıştı. Geri çekilmelerden sonra gitgide gerilen sinirler artık boşalmak üzereydi. Kimse korktuğunu belli etmiyordu. Bu insanlar için gizli kalması gereken bir durumdu. Ama sinir gerginliği zaman zaman iyice tırmanıyordu. Generalin de eleştirildiği bu tartışmalarda tansiyon bazen çok fazla yükseliyordu. Umutsuzluk her saniye biraz daha çoğalıyordu. Sözün kısası Sherman Atlanta'nın kapılarına dayanmıştı. Bir çevirme hareketi daha olursa General Johnston'un işi tamamdı. Halk "bize geri çekilmeyecek bir komutan gerek. Bize düşmana direnecek ve onunla dövüşecek bir asker verin!" diyordu.

Yakınlaşan top sesleri üzerine milisler, yani Vali Brown'un cici beyleri ile muhafız birliği General Johnston'un arkasında kalan Chattahochec ırmağının geçitlerini ve köprülerini savunmak için Atlanta'dan çıktılar. Gökyüzü kara bulutlarla kaplıydı. Takviye kuvvetleri beş çatallı yoldan geçip Marietta yolunu geride bıraktıkları sırada şiddetli bir yağmur başladı. Halk onların gidişlerini izlemek ve onları uğurlamak için sokağa dökülmüştü. Şimdi sağanaktan korunmak için Peach Sokağı'ndaki dükkanlara ve onların saçaklarının altına sığınıyorlardı.

Scarlett, Maybelle ve Merriwether hastaneden izin almışlardı. Çünkü Henry Hamilton amca ile Merriwetherlar'ın büyük babası muhafız birliğine dahildiler. Bu üç kadın da onları uğurlamak istemişti. Mrs. Meade'nin yanında, cepheye gidenleri daha iyi görmek için ayaklarının uçlarına basarak, biraz olsun yükselmeye çalışıyorlardı. Scarlett, önünden geçen ihtiyar adamla-

rı ve çocukları görünce birden ürperdi. Savaşmak bunlara kalmışsa durum gerçekten umutsuz demekti. Gerçi bunların arasında parlak ve yeni milis üniforması giymiş, gücü kuvveti yerinde birkaç kişi de vardı. Ama çoğunluk yaşlı ve çocuklardan oluşuyordu. Scarlett bu manzarayı görünce kalbinin merhametten ve korkudan burkulduğunu hissetti. Babasından daha yaşlı, kır sakallı adamlar; boru ve trampet seslerine ayak uydurarak, şiddetli yağmur altında sert adımlarla yürümeye çalışıyorlardı.

Büyükbaba Merriwether, yağmurdan korunmak için Mrs. Merriwether'ın yeni şalını omuzlarına koymuştu. En başta ilerlerken genç kadınlara gülümsedi, onlar da mendil salladılar. Karşılıklı olarak "Allahaısmarladık" diye bağırdılar. Maybelle Scarlett'in koluna dayanarak;

— Ah zavallı büyükbaba! Bel ağrıları başlarsa tükenip gidecek! diye mırıldandı.

Uzun siyah paltosunu kulaklarına kadar kaldıran, kemerinde Meksika Savaşı'ndan kalma iki tabancası takılı olan, elinde halıdan yapılma bir çanta taşıyan Henry Hamilton amca, büyükbaba Merriwether'ın adımlarına ayak uydurmaya çabalıyordu. Yanında onun kadar yaşlı olan zenci bir uşak yürüyordu. Bu zenci iki ihtiyarı yağmurdan korumak için onların başları üzerinde bir şemsiye tutuyordu.

Gençler ayrı bir grup oluşturmuştu. Hiç biri on altısına basmamıştı. Kimi savaşa katılmak için okuldan kaçmıştı. Askeri akademilerin ilk sınıflarına özgü üniformalar giymiş delikanlılar kalabalık arasında hemen farkediliyorlardı. Kurşuni kasketleri siyah horoz tüyü ile süslenmişti, beyaz kemer takımı onlara değişik bir hava veriyordu.

Phil Meade şapkasını kabadayılar gibi yana eğmiş, ölen ağabeyinin kılıcını ve tabancalarını büyük bir kıvançla taşıyordu. O, önlerinden geçinceye kadar Mrs. Meade gülümsedi ve oğluna el salladı. Sonra bütün gücü tükenmiş gibi, başını Scarlett'in omuzuna koydu.

Bunların büyük bir bölümü silahsızdı; çünkü Konfederasyonun silahı da, cephanesi de kalmamıştı. Ölü ya da tutsak Yankeeler'i soyarak silahlanmayı planlıyorlardı. Birçoğu çizmesinin içine bıçak sokmuştu, ellerinde de "Joe Brown'ın mızrağı" denilen ucu sivri demirli uzun sırıklar vardı. Biraz şanslı olanların çakmaklı tüfekleri, armut biçiminde barutlu tabancaları vardı.

Bu perişanlığı gören Scarlett, "işte General'e takviye olarak gönderilenler" diye düşündü. Oysa Johnston geri çekilirken on bin kadar kayıp vermişti. Şimdi on bin güçlü adama ihtiyacı vardı.

Topçular, kendilerini izleyenlerin üzerine çamur sıçratarak geçmeye başladı. Tam bu sırada Scarlett'in gözü bir topun yanı başında, katır sırtında genç bir zenciye takıldı. Evet bu genç zenci oydu! Bu Mose'du! Ashley'nin Mose'u! Scarlett kalabalığın arasından yola fırladı ve;

— Mose dur! diye bağırdı. Genç zenci onu gördü; yere inmek için hazırlanırken yağmurdan sırılsıklam olmuş bir çavuş, ona seslendi:

— Hey! Katırın üzerinde kal çocuk! Eğer kımıldarsan kurşunu yersin! Yankeeler tam burnumuzun önüne geldikleri sırada bir işe yaramayacaksın.

Mose, ne yapması gerektiğini bilemiyordu. Bir çavuşa, bir Scarlett'e bakıp duruyordu. Scarlett çamura dalarak, top arabasının yanına geldi. Tekerleklerden kendini koruyarak ilerledi ve Mose'un özengisini yakaladı.

— Aman çavuş, bir dakikacık izin ver! Sakın inme Mose! Ne yapmaya gidiyorsun?

— Yine savaşa gidiyorum Mrs. Scarlett! Ama bu sefer Mister Ashley'nin yerine ihtiyar Mister John Wilkes ile beraber gidiyoruz.

— Mister Wilkes mı?

Scarlett kulaklarına inanamıyordu. Mister Wilkes yetmişine gelmiş bir ihtiyardı.

— O nerede? diye sordu.

— Arkadaki son topun yanında Mrs. Scarlett. Bakın bakın, işte orada...

— Artık izin verin hanım. Haydi sen de ilerle!

Scarlett çamurun içinde kalakaldı. O sırada toplar geçmeye devam ediyordu. "Hayır" diye düşündü. "Bu olamaz, mümkün değil! Mister Wilkes o kadar ihtiyar ki..."

Kaldırıma doğru birkaç adım çekilerek geçen bütün adamları dikkatle izledi. Son mermi arabası ile son top büyük gürültüler çıkararak ve iki yana çamur sıçratarak yaklaşırken Mister John Wilkes'ı gördü. Küçük bir kısrağın üzerinde, kendine güven duyarak ilerliyordu.

Scarlett tekrar hayret içinde kaldı:

— Bu kısrak... Evet Nellie bu! Mrs. Tarleton'un Nellie'si... Beatrice Tarleton'un küçük hazinesi...

John Wilkes, yolun kenarında şaşkın şaşkın duran Scarlett'i görünce atından inip, ona doğru gitti.

— Seni göreceğimi hiç ummazdım Scarlett. Annen, baban sana anlatmam için bana o kadar çok şeyler söylediler ki... Ne yazık ki bunları sana anlatmaya vakit olmadı. Bu sabah geldim, işte şimdi gidiyorum.

— Ah Mister Wilkes! diye bağıran Scarlett daha sonra ihtiyar adamın eline yapışarak;

— Gitmeyin! Neden gitmek zorunda olasınız? dedi.

John Wilkes:

— Demek beni ihtiyar buluyorsun! diyerek gülümsedi. Bu sırada Scarlett, ihtiyar bir yüzde Ashley'nin gülümsemesini gördü.

— Kuşkusuz ben yürüyemeyecek kadar ihtiyarım. Ama ata binemeyecek ve silah atamayacak kadar yaşlı değilim. Mrs. Tarleton bana Nellie'yi vermek lütfunda bulundu. Şimdi benim eşsiz bir atım var, ama bir daha Tarletonlar'ın yüzüne bakamayacağım. Çünkü Nellie onların geriye kalan son atlarıydı.

Mister Wilkes şimdi gülümsüyordu ve gülmesiyle birlikte Scarlett'in korkularını dağıtıyordu.

— Annen, baban ve kardeşlerin iyiler. Sana sevgi

ve selam gönderdiler. Baban az kaldı bizimle beraber gelecekti.

— Babam mı? Hayır, olamaz! diye Scarlett korku ve hayretle bağırdı. Sonra heyecanlanarak sordu:

— Babam savaşa gitmeyecek değil mi?

— Hayır! O zaten ordunun işine yaramaz. Eklemleri yapışık dizleriyle o bu kadar uzaklara gidemez. Ama bizimle birlikte gelmek için çok diretti. Annen, Tara geçidini atıyla atlayabilmesi koşuluyla babanın bu isteğini kabul etti. Çünkü annen savaşta süvariler için çok zor engeller olduğunu söyledi. Gerald bu işin kolay olacağına inanıyordu. Ama inanır mısın? Atı sınırın önüne gelir gelmez zınk diye durdu. Baban da atın başı üstünden yere düştü. Boynunun kırılmaması bir mucize sonucudur. Onun ne kadar inatçı olduğunu bilirsin. Yerden kalktı ve yeniden denemek istedi. Annen ve Pork onu götürüp yatırıncaya kadar üç kez aynı şeyi denedi. Öyle öfkelenmişti ki... Annenin atı büyülediğini söylüyordu. Scarlett babanın sağlık durumu ordu için elverişli değildir. Bunda utanılacak bir şey yok. Aslında orduya gerekli erzağı yetiştirecek birinin çiftlikte kalması daha doğru olur.

Zaten Scarlett, babası askere gidemediği için hiç utanmıyordu.

— India, Honey ve Macon'ı, Burrler'e gönderdim. Mister O'Hara Oniki Meşeler'le de ilgilenecek. Ben gitmeliyim kızım. Yaklaş da senin şu güzel yüzünü öpeyim.

Boğazı tıkanan ve kalbi hızla çarpan Scarlett, ona yanağını uzattı. Mister Wilkes'ı ne kadar çok seviyordu. Bir zamanlar onun gelini olacağını hayal etmişti.

Mister Wilkes, Scarlett'in yanaklarına iki küçük öpücük konduraraK;

— Melanie nasıl? Onu ve Pittypat halanızı benim yerime öpersin.

— İyidir.

— Ah!

Birden yaşlı adamın bakışları Scarlett'in üzerine

dikildi. Sanki Ashley'nin hülyalı gözleri çok uzaklardan ona bakıyormuş gibiydi.

— İlk küçük torunumu çok görmek isterdim. Bilmem görebilecek miyim? Allahaısmarladık sevgili yavrum.

Eyerine sıçradı, şapkası elinde, beyaz saçları yağmurda ıslanarak dört nala uzaklaştı. Mister Wilkes'ın son sözleri kulağında yankılanırken, Maybelle ile Mrs. Meade onun yanına geldiler. Scarlett birden bire Mister Wilkes'ın ne demek istediğini anladı. Ashley gibi, o da ölümden söz etmişti. O zaman hac çıkarıp, dua etmeye başladı. Artık hiç kimse ölümden söz etmemeliydi. Bu Allah'ın gücüne gidiyordu.

Yağmur altında üç kadın hastaneye doğru giderlerken, Scarlett içinden bildiği duaları okuyordu.

— Tanrım, onu koru! Ashley'yi ve hepsini koru!

Kennesaw dağlarına geri çekilme mayısın başından haziranın ortalarına kadar sürmüştü. Haziran sıcak ve yağışlı geçtiği için, Sherman Güneyliler'i sarp yamaçlardan söküp atamamıştı. Bu durum, yeni bir umudun doğmasına neden oldu. Herkese cesaret geldi ve General Johnston hakkında yeniden iyi sözler söylenmeye başlandı. Temmuz ayının nemli havası, haziranı arattı. Siperlerine çaresizlik içinde tıkılmış olan Güneyli askerler, Sherman'ın birkaç saldırısını başarısız bıraktılar. İşte o zaman Atlanta'yı neşeli bir delilik ateşi sardı. Umut, halkı sarhoş ediyordu. Yer gök "hurra" sesleriyle, "kazanıyoruz" haykırışlarıyla inliyordu. Resmi davet ve balo salgını başladı. Cepheden ne zaman birkaç asker gelse, hemen onların onurlarına ziyafet veriliyor, balo düzenleniyordu. Genç kızlar bu askerlerle dans etmek için birbirleriyle çekişiyorlar, bazen kavga bile ediyorlardı.

Atlanta göçmenlerle, hastanelerde bakılan yaralıların eş, anne ve yakınlarıyla dolup taşmıştı. Çevredeki yerleşim merkezlerinde yalnız on altısından küçük ve altmışından büyük erkekler kalmıştı. Genç kızlar kafileler halinde kente akın ediyorlardı. Pittypat, genç kız-

ların gelişlerini hiç iyi karşılamıyordu. Ona göre bu kadınlar Atlanta'ya koca bulmak için geliyorlardı. Bu hayasızlığı gördükçe dünyanın nasıl olup da batmadığına hayret ediyordu. Scarlett de, halasının düşüncelerine katılıyordu. Ama o, bu konuya kendi açısından bakıyordu. On dokuzundaydı ve yaşı ilerliyordu. Erkeklerin de, beyaz kaz avına karşı büyük ilgi gösterdiklerini biliyordu. Yine de renkli elbiseleri iki kez ters yüz edilmiş olan, taze ve kırmızı yanaklı bu genç kızlara pek aldırmıyordu. Onun Butler'ın son gezisinden getirdiği kumaşlar sayesinde birçok genç kızınkinden daha yeni ve daha güzel elbiseleri vardı.

Scarlett bir dul kadının, bir çocuğuyla birlikte bu kızların yanında saygınlığını yitireceğini düşünüyordu. Yoksa bu karışık günlerde dul ve anne oluşu onu her zamankinden daha az rahatsız ediyordu. Gündüz hastanedeki göreviyle akşamları gittiği balolar arasında Wade'i hemen hemen hiç görmüyordu. Bazen uzun süre bir çocuğu olduğunu bile unutuyordu.

Nemli yaz gecelerinde Atlanta'nın evleri askerlere ve kentin savunucularına açıktı. Washington Sokağı'ndan Peach Sokağı'nın sonuna kadar uzanan evler ışıl ışıldı. Hemen hemen her evde, çamurlu siperlerden kısa bir süre için çıkan askerlerin onuruna şenlik düzenleniyordu. Zaman zaman esen rüzgar piyano ve keman seslerini, genç kızların söyledikleri şarkıları uzaklara götürüyordu. Piyanoların çevresinde toplananlar, "Mektubu Geldi, Ama Ne Yazık Ki İş İşten Geçti" şarkısını çok içten söylüyorlardı. Zaten hiçbir genç kız, beklemiyordu. Kentin üzerinde esen sevgi rüzgarına kendini kaptırarak evlenmeye doğru büyük bir istekle koşuyorlardı.

Kennesaw dağlarında General Johnston'un direnişinin sürdüğü bütün ay boyunca sayısız düğün yapıldı. Bu düğünlerin hepsinde aynı şeyler yaşanıyordu. Birkaç dosttan alınan takılarla süslenen genç kız mutluluktan kızarıyor; yırtık pantolonuna, patlak çizmesine çarpan kılıcıyla erkek ise Hint horozu gibi kabarıyordu.

Çok çok eğlendiler, sayısı bilinmeyen düğünler yaptılar, neşeli anlar yaşadılar... Ve General Johnston Atlanta'dan yirmi iki mil uzakta Yankee saldırılarına direndi. Sonunda Kennesaw dağlarının çevresinde kurulan mevzilerin zaptedilemeyeceği anlaşıldı. Yirmi beş gün süren çarpışmalardan sonra Sherman da bu mevzileri elegeçiremeyeceğine inandı. Çünkü büyük kayıplar vermişti.

Bu durum karşısında Sherman, Güneyliler'e cepheden saldırmaktan vazgeçti. Ordusunu yeniden yarım daire biçiminde yayarak Konfederasyon askerleriyle Atlanta'nın arasına sokulmaya çalıştı. Eskiden olduğu gibi bu manevrasında da başarılı oldu. General Johnston geri çekilme yollarını savunabilmek için, başarıyla direndiği yüksek tepeleri terketmek zorunda kaldı. Bu çarpışmalar sırasında askerinin üçte birini kaybetti. Geriye kalan yorgun, bitkin, aç askerler Chattahoochee sahillerine doğru çekilmeye başladı. Güneyliler takviye kıtalarına güvenemezlerken, Yankeeler güney Tennessee'nin demiryolunu kontrol ettikleri için her gün yeni takviyeler ve yiyecekler alıyorlardı. Ve sonuçta Güney ordusu çamur içindeki tarlalardan geçerek Atlanta'ya gelip yerleşti.

Zaptedilemez sanılan mevzilerin düştüğü haberi duyulunca, kenti ikinci bir dehşet dalgası kapladı. Yirmi beş gündür süren neşe ve sevinç sırasında herkes tepelerdeki mevzilere güveniyordu. Ama şimdi sonuç umdukları gibi değildi. Kuşkusuz General Johnston, Yankeeler'e pes etmeyecek, kentten yedi mil uzaklıktaki ırmağın önünde mevzilenecek ve Kuzeyliler'in ilerlemelerini önleyecekti.

Evdeki hesap çarşıya uymadı ve Sherman Güneyliler'i tekrar yandan vurarak ırmağın kaynağına doğru ilerledi. Böylece General'in yorgun askerleri yeniden istilacılarla Atlanta arasına yerleşmek üzere ırmağı geçmek zorunda kaldılar. Küçük Peach ırmağı vadisinde, Atlanta'nın kuzeyinde sığınaklar, siperler kazmaya başladılar. Atlanta halkı panik içindeydi.

Dövüşmek, ama sonunda geri çekilmek! Dişe diş vuruşmak, ama yine gerilemek! Her geri çekilişte Yankee ordusu Atlanta'ya biraz daha yaklaşıyordu. Peacher ırmağı kentten ancak beş mil uzaklıktaydı. Aaa yeter artık! General Johnston'un aklı neredeydi?

"Bize düşmana karşı direnecek ve savaşacak bir adam verin!" feryatları Richmond'dan duyuluyordu. Richmond halkı, Atlanta'nın kaybedildiğini, böylece savaşın da kaybedileceğini ve ordu Chattehooche'yi geçtikten sonra General Johnston'un elinden komutanın alınacağını biliyordu.

Nihayet onun karargahında bulunan komutanlardan General Hood ordunun başına geçince, Atlantalılar biraz soluklanabildiler. Hood geri çekilerek dövüşmeyecekti. Hayır, bu Kentucky'li asker, koca sakallı, ağırbaşlı adam bir çoban köpeği kadar korkunç ve acımasız diye tanını-yordu. Yankeeler'i ırmağın yukarılarına püskürtecek, onları silip süpürdükten sonra Dalton'a kadar olan bütün toprakları geri alacaktı. Ama ordu şöyle bağırıyordu: "İhtiyar Joe'yu bize verin!" Çünkü asker Dalton'dan beri General Johnston'la beraber omuz omuza dövüşmüştü.

Sherman, rakibi Hood'un saldırıya geçmesini beklemedi. Komutan değişikliğinden yararlanmak için bir gün sonra Atlanta'dan altı mil kadar uzakta bulunan küçük Decatur Kenti'ne saldırdı. Orayı zaptederek Atlanta'yı Augusta'ya, Charleston'u Wilmington'a ve Virginia'ya bağlayan demiryolunu kesti. Böylece Sherman, Konfederasyona büyük bir darbe indirmiş oluyordu.

Artık harekete geçmenin zamanı gelmişti; halk bir şeyler yapılması için bağırıp çağırıyordu. Boğucu bir sıcağın yaşandığı bir temmuz gününün ikindisinde Atlanta'nın bu isteği yerine getirildi. General Hood direnmekten daha da iyi bir şey yaptı. Askerlerini siperlerden çıkararak mavi saflara saldırttı. Sherman'ın askerleri kendilerinden iki kat daha fazlaydı. Ama o hiç çekinmeden Peacher ırmağı yönünden Yankeeler'e korkunç bir şekilde hücum etti.

General Hood'un Yankeeler'i topraklarından atması için dua eden Atlantalılar, korku içinde topların gürlemesini işittiler. Kurşun sesleri bile öyle gürültü çıkarıyordu ki sanki savaş kentin ortasında oluyordu. Toz duman ağaçların tepelerini bulut gibi kaplamıştı.

Ama saatler geçiyor, hiç kimse savaşın gidişi hakkında bir bilgi alamıyordu. Akşam olurken ilk haberler geldi. Bunlar dehşet verici, moral kırıcıydı. Ama bu haberlerin kaynağı saldırının ilk saatlerinde yaralananlardı. Onun için alınan bilgiler pek sağlıklı sayılamazdı. Haberler birbirini yalanlıyor ve kesin bir fikir vermiyordu.

Tek başına, bazen küçük gruplar halinde, yarası ağır olmayanlar kendilerinden daha güçlü olanlara dayanarak kente girdi. Kısa bir süre sonra ise bir yaralı seli Atlanta'ya doğru akmaya başladı. Bunların yüzleri barutla kararmış, kan, ter ve çamur içinde kalmışlardı. Açık yaralardan hâlâ kan sızıyordu ve bunlara sinekler üşüşüyordu.

Pittypat'in evi kuzeyden kente gelen yaralıların ulaştıkları ilk evlerden biri oldu. Teker teker gelip parmaklığın önüne oturdular, yeşil çimenlerin üzerine uzandılar ve hemen "su!"... diye inlediler. Pitty hala ve ev halkı onlara su yetiştirmek, yaralarını sarmak için didinip durdular. Ta ki evde sargı bezi olacak bez parçası kalmayana kadar... Pittypat kan görünce hemen bayıldığını unutarak, çok dar ayakkabılarının içinde ayakları şişene kadar çalıştı. Hamileliği çok ilerlemiş olan Melanie bile utanmayı bir yana bıraktı ve en az yaralılarınki kadar gergin bir yüzle Scarlett'in, Prissy'nin, Cookie'nin yanında gücü tükenene kadar hizmet etti. Bayıldığı zaman onu yatırabilecekleri tek yer mutfaktaki masa oldu. Çünkü evdeki tüm yataklar, şilteler, kanepeler, halıların üstü yaralılarla dolmuştu.

Bu olağanüstü çalışma sırasında tamamen unutulmuş olan Wade verandanın arkasında büzülmüş kalmıştı. Parmağını emiyor, korkudan ağlıyor, korkan gözleriyle çayıra bakıyordu.

Scarlett onu farketti ve ilgisiz bir sesle ona;

— Wade haydi git, bahçede oyna! dedi.

Ama zavallı çocuk çok korkmuş, annesinin sözüne uyamayacak kadar, bu yürek parçalayıcı görüntünün etkisinde kalmıştı. Çimenlerin üzeri birkaç adım atılamayacak kadar bitkin, parmaklarını kımıldatamayacak kadar yaralı askerlerle dolmuştu. Peter amca bunların birkaçını arabaya koyuyor, ağzı köpüklenen yaşlı atın miskin yürüyüşüyle onları hastaneye götürüyordu. Mrs. Meade ile Mrs. Merriwether da yaralıların yüküyle yayları düzleşmiş olan arabalarını hastaneye gönderdiler.

Gurup vakti çamur içinde kalan seyyar hastane ve yük arabaları gelmeye başladı. Daha sonra çiftlik arabalarıyla, öküzlerin çektiği çöp arabalarıyla, Askeri Sağlık Dairesi tarafından elkonulan özel arabalarla yaralılar getirildi. Bu arabalar paldır küldür geçtikleri yolları kan içinde bırakıyordu. Yol kenarında ellerinde kova ve kepçelerle bekleşen kadınları görenler "su!" diye inliyorlardı. Scarlett dudakları çatlamış yaralılara su içirmek için onların başlarını tutuyor, kovada kalan suyu ateşten yanan vücutlarına döküyordu. Onları bir an bile olsun rahatlatabilmek için yaralarını ıslak bezle sildi. Seyyar hastane arabalarına su yetiştirdi, ayaklarının ucunda yükselerek yaralıların terlerini kuruladı. Konuşabilen birini gördüğü zaman boğazı tıkanarak;

— Yeni bir haber var mı? diye heyecanla sordu. Ama her birinden hep aynı cevabı aldı:

— Daha bir şey belli değil küçük hanım!

Gece oldu; boğucu sıcaklık sanki karanlıkla yarışıyordu. Yaprak kımıldamıyordu. Zencilerin tuttukları çam meşalelerden çıkan alev ve duman havayı daha da ağırlaştırıyordu. Tozdan Scarlett'in burun delikleri tıkanmış, ağzıyla soluduğu için dudakları kurumuştu. Sabah giydiği açık mor rengindeki kolalı elbisesi şimdi kan, pislik ve ter içinde kalmıştı. Ashley'nin; savaşın hiç de onurlu bir şey olmadığını, pislik ve acıdan iba-

ret olduğunu yazarken anlatmak istediği demek buymuş.

Yorgunluk bir karabasan gibi çökmüştü üstüne... Kulakları yaralıların iniltileriyle uğulduyordu. Kan, gözlerinin önünden gitmiyordu. Bu korkunç görünüm, beynini oyuyordu sanki... Kalbi her zamankinden daha çok paramparça olmuştu. Bunun sonu nereye varacaktı? Hiçbir şey düşünmek istemiyor, çılgınca bir hareket yapmaktan kaygı duyuyordu.

Bir süre karanlıkları izledi, sonra korkup gözlerini kapadı. Pitty halasının bahçesinden, gecenin ortasında, meşalelerin oynaşan ışıkları altında ona hayran olan insanlar bulunduğunu düşündü. Bu düşünce Scarlett'i rahatlatır gibi oldu. Yaralıların arasında onu gördükçe gülümseyen hayranları vardı. Tozlu yol boyunca arabalarda taşınanlar arasında da tanıdıkları vardı. Gözleri önünde can çekişenler arasında kendileriyle dans ettiği, şakalaştığı, birlikte şarkı söylediği, az da olsa sevdiği erkekler vardı.

Bir öküz arabasındaki yaralı yığını altında Yüzbaşı Carey Ashburn'ü gördü. Başından bir kurşunla yaralanmıştı; güçlükle soluk alıyordu. Scarlett elinden geldiğince altı yaralıyı rahatsız etmeden onu öküz arabasından indirip hastaneye gönderdi. Ne yazık ki bir doktor tarafından muayene edilemeden öldüğünü ve gömüldüğünü öğrendi. Ashburn'ün nereye gömüldüğünü ise hiç kimse bilmiyordu. Bu ay içinde Oakland Mezarlığı'nda çarçabuk kazılan ve derin olmayan çukurlara o kadar çok ölü atılmıştı ki... Kim nereden bilsindi! Melanie, annesine gönderilmek üzere Carey'in saçlarından bir tutam kesilmediğini öğrenince çok üzüldü.

Gece ilerliyor, havanın sıcaklığı değişmiyordu. Yorgunluk Scarlett ile Pittypat halanın belini bükmüş, dizlerinde derman bırakmamıştı. Ama onlar, yeni gelenlerden bir şeyler öğrenmek için çabalıyorlar, "yeni bir haber var mı?" diye soruyorlardı. Aldıkları cevaplar ise onları daha da üzüyor, umutsuzluğa düşürüyordu:

— Geri çekilmek zorundayız!

— Birazdan herkes gelir!

— Bizden binlerce asker üstünler!

Her geçen dakika duydukları yeni haberler, eskisinden daha da can sıkıcı oluyordu:

— Yankeeler Decatur'un yanında Wheeler'in süvarilerini kuşattılar. İmdatlarına koşmak gerek.

Scarlett ile Pittypat birbirine adeta kenetlenip tek vücut oldular.

— Yankeeler geliyor... Geliyorlar mı?

— Evet benim küçük hanımcığım! Geliyorlar, ama daha ileriye gidemezler.

— Üzülmeyin, Atlanta'yı alamazlar.

— Kentin çevresinde binlerce siper kazıldı. Ben ihtiyar Joe'nun Atlanta'yı sonsuza kadar korurum dediğini kendi kulaklarımla işittim. Ama Joe şimdi başımızda değil.

— Haydi aptal sen ne bilirsin! Yankeeler asla duruma hakim olamayacaklar.

— Hanımlar Macon'a ya da daha güvenli bir yere niçin gitmiyorsunuz?

— Tamam tamam! Yankeeler Atlanta'yı alamazlar. Ama bu işe kalkıştıkları zaman durum hanımlar için pek de parlak olmaz.

Ertesi gün sıcak bir yağmur altında yenik düşen ordu Atlanta'ya girdi. Asker açlıktan, yorgunluktan, uykusuzluktan ölmek üzereydi. Kemikleri çıkmış atlar, insana korku salıyordu. Gelenler bozguna uğramış başıbozuk bir kalabalık değildi. Paçavra haline gelmiş üniformalarını üstlerinde taşıyorlar, yırtık bayraklarını yağmur altında ellerinde tutuyorlar, düzenli biçimde yürüyorlardı. İhtiyar Joe onlara disiplin aşılamıştı. Askerler uygun adım yürüyüp "Maryland! Maryland!" şarkısını söyleyerek, Peach Sokağı'ndan aşağı iniyorlardı. Halk onları alkışlamak için evlerinden çıktı. İster savaşı kazansın, ister yenik düşsün, bu askerler onların askerleriydi.

Kısa bir süre önce yeni üniformalarıyla cepheye uğurlanan milisler de, öteki askerlerden farksız değildi. Onlar da savaştan nasiplerini almışlar, perişan ha-

le gelmişlerdi. Ancak gözlerinde bir ışık parlıyordu. Çünkü askerlikten kaçtıkları üç yıl içinde neden cephede olmadıklarını açıklamak zorunluluğunu bir çırpıda ortadan kaldırmışlardı. İçlerinden çoğu kolay bir yaşam sürmek yerine, ölümü daha üstün tutmuşlardı. İşte kıdemli asker olmuşlardı artık. Uzun hizmeti olmayan kıdemli asker. Kalabalığın içinden dost yüzler arıyorlardı. Tanıdıkları kimselere başları dik olarak bakıyorlardı ya, bu da onlara yeterdi.

Milis ve muhafız birlikleri de geçti. Sakalları ağarmış ihtiyarlar, yorgunluktan ayaklarını kaldıramadıkları için sürüyerek yürüyorlardı. Gençlerde, büyük adamlara sorulan problemlerle karşılaşmış çocukların yorgun yüzleri, çaresiz bakışları vardı.

Scarlett, gençlerin arasından Phil Meade'yi gördü. Yüzü barut dumanından ve pislikten kararmış olan zavallı çocuk, ihtiyarlamış gibi geldi ona.

Henry amca bir bacağını sürüyerek ilerliyordu. Çıplak ayaklarına paçavralar sarmış olan ihtiyar Mister Merriwether, bir top kundağının üzerine sanki tünemiş gibiydi. Scarlett bütün aramalarına rağmen Mister John Wilkes'ı bir türlü bulamadı.

General Johnston'un kıdemli askerleri ise üç yıldır sürdürdükleri savaşa, çektikleri eziyete, her an ölümle burun buruna yaşamalarına rağmen genç kızlara gülümseyecek, halka bakabilecek gücü kendinde buluyordu. Bunlar kenti çevreleyen süperlere yerleşeceklerdi. Bu siperler bundan öncekiler gibi alelacele kazılmış değildi; kum torbalarıyla takviye edilmiş, önlerine uçları sivri kazıklar çakılmıştı ve hepsi göğüs boyu derinlikteydi. Siperlerin aralarına kırmızı toprak yığılarak tepecikler yapılmıştı. Millerce bir uzunluk oluşturan bu siperler, kenti çepeçevre kuşatıyordu.

Halk zafer kazanılmış gibi, birlikleri alkışlıyordu, ama bütün kalplerde korku, heyecan vardı. Atlantalılar şimdi neye dayanacaklarını, neye güveneceklerini iyi biliyorlardı. Artık düşünme biçimlerini değiştirmişler, kafalarında paniğe yer vermiyorlardı. Herkes neşeli görünmek için çaba sarfediyor, askerlere güven besle-

diklerini belli etmeye çalışıyorlardı. Şimdi bütün ağızlardan, ihtiyar Joe'nun komutanlıktan ayrılmadan önce söylediği şu söz duyuluyordu:

— Ben Atlanta'da sonsuza kadar tutunabilirim!

General Hood da geri çekilme taktiği uygulayarak dövüşmek zorunda kalmıştı. İşte bu yüzden bazı kişiler, ihtiyar Joe'nun tekrar ordunun başına getirilmesini istiyorlardı; ama bunlar bu görüşlerini açıklamaktan çekiniyorlardı. Yalnızca ihtiyar Joe'nun umut vaadeden bu sözlerini herkese tekrarlatabilmişlerdi:

— Ben Atlanta'da sonsuza kadar tutunabilirim!

*

* *

General Johnston'un ölçülü davranarak kurduğu mevziler, açtırdığı siperler yeni komutan General Hood'a göre değildi. O, Yankeeler'e bir doğudan, bir batıdan saldırdı. Sherman ise Atlanta'yı kuşatıyordu. Hood siperlerin arkasında kalıp Yankee saldırısını beklemek istemiyordu. Cesaret isteyen birkaç hamle yaptı ve Yankeeler'in üzerine ya herrü, ya merrü diyerek atıldı. Birkaç gün süren Atlanta ve Ezra Church savaşları oldu. O kadar önemli olaylar yaşandı, o kadar kanlı savaşlar yapıldı ki bunların yanında Peacher ırmağının kenarında cereyan eden savaş, basit bir çatışma gibi geçti.

Ağır kayıplara uğramalarına rağmen Yankeeler, baskılarını bütün şiddetiyle devam ettirdiler. Hiç ara vermeden Atlanta'yı topa tuttular. Birçok sivil öldü, sokaklarda büyük çukurlar açıldı, evler yıkıldı. Atlantalılar mahzenlere, demiryollarının kenarlarında kazılan ve pek derin olmayan tünellere sığındılar. Artık Atlanta tam bir kuşatma altındaydı, kent üç yönden çevrilmişti. Atlanta'dan Tennessee'ye giden demiryolu, artık boylu boyunca Sherman'ın eline geçmişti. Kuzey ordusu doğu demiryolu hattını kapatmış ve güneybatı yönünde Alabama'ya doğru giden demiryolunu da kes-

mişti. Yalnız Macon ve Savannah'ya giden güney yolu henüz açıktı.

Hood, komutayı ele aldıktan bir gün sonra, General Johnston'un altmış dört gün süren savaş ve geri çekilmeler sırasında kaybettiği asker kadar, kayıp verdi.

Atlanta yaralılar, askerler ve göçmenlerle ağzına kadar dolmuştu. Bu arada açık olan tek yol kentin gitgide artan ihtiyaçlarını karşılamaya yetmiyordu. Eğer bu demiryolu hattı Yankeeler'e kaptırılmazsa Atlanta direnmeye devam edebilirdi.

Scarlett, bu demiryolunun öneminin farkına vardığı ve Sherman'ın, Atlanta'nın nefes borusuna zaptetmek için inatla çarpıştığını anladığı zaman çok korktu. Çünkü bu hat, Jonesboro'dan geçiyordu ve Tara, Jonesboro'ya beş mil uzaklıktaydı. Oysa Tara, Atlanta cehennemine göre bir kurtuluş limanına benziyordu.

Atlanta savaşının ilk günü Scarlett ile birkaç hanım, bir mağazanın damına çıktılar ve ellerinde şemsiyeleriyle güneşten korunurlarken bir yandan da savaşı izlemeye çalıştılar. Ama toplar patlayıp, gülleler sokaklara düşmeye başlayınca hemen mahzene indiler. Akşam olunca da kadınlar, çocuklar ve ihtiyarlar Macon'a doğru yola çıktılar. O akşam trene binenlerin birçoğu Dalton'dan beri General Johnston'un geri çekilmesini izlemişlerdi. Bu gidişleri de ya beşinci, ya da altıncı sığınmaydı. Atlanta'ya gelirken yanlarında getirdikleri yük, şimdi giderken götürdükleri yükten daha çoktu. Çoğunun halıdan yapılmış bir çantasından ve renkli bir mendile sarılı kuru ekmekten başka bir şeyi kalmamıştı. Kalabalık arasında tek tük görülen hizmetçiler ise gümüş sofra takımlarını ve daha ilk göçlerinden itibaren yanlarında taşıdıkları aile fotoğraflarını muhafaza ediyorlardı.

Mrs. Merriwether ile Mrs. Elsing gitmek istemediler; hastanenin onlara ihtiyacı vardı. Onlar, savaştan hiç korkmadıklarını söylüyorlardı. Yalnız Maybelle ile bebeği, Fanny Elsing'le birlikte Macon'a gittiler. Mrs. Meade, ortak yaşamlarında ilk kez kocasının emrini

dinlemedi ve Doktor Meade'nin ısrarlarına rağmen trene binmeyi reddetti.

Doktor'un kendisinden vazgeçemeyeceğini ve asker olan oğlu Phil'in kendisine ihtiyaç duyduğunda onların yanında bulunmak istediğini söyledi.

Scarlett ile ahbaplık eden birçok hanım, Mrs. Whiting'le birlikte gitti. Pittypat, ihtiyar Joe'yu ilk kez kötüledikten sonra bavullarını hazırlayanların önünde geldi. Sinirlerinin çok bozuk olduğunu, gürültüye dayanamadığını, bir patlama işittiği zaman bayılmaktan ve mahzene kaçamayacak durumda kalmaktan korktuğunu söylüyordu. Macon'a teyzesinin kızı olan ihtiyar Mrs. Burr'ün yanına gidecek ve genç kadınlar da onunla beraber gelecekti.

Ne var ki Scarlett, Macon'a gitmek istemiyordu. Gerçi savaştan, toplardan korkuyordu ama Mrs. Burr'den de nefret ediyordu. Çünkü birkaç yıl önce bu ihtiyar kadın onu, Wilkeslar'da verilen bir davette oğlu Willie ile öpüşürken yakalamış ve ona "utanmaz rezil" diye hakaret etmişti.

Scarlett; Pittypat halaya şöyle dedi:

— Ben Tara'ya, kendi evime gideceğim. Melanie, isterse sizinle Macon'a gidebilir.

Bu sözleri işiten Melanie, hiçbir şeyden teselli bulmayan bir kadın gibi hıçkırarak ağlamaya başladı. Pitty hala, hemen Doktor Meadeler'e koştu. Bu sırada Melanie, Scarlett'in ellerini ellerinin içine aldı ve ona yalvardı:

— Şekerim n'olur Tara'ya gitme, beni yalnız bırakma! Sensiz çok perişan olurum. Ah Scarlett eğer doğum yaparken yanımda olmazsan ben ölürüm... Evet... Evet ölürüm... Pitty hala yanımda olacak, o da bana yardımcı olabilir. Ama o hiç çocuk doğurmadı. Sonra bazen o kadar beni sinirlendiriyor ki, öfkemden bağıracak duruma geliyorum. Sen benim gerçek kardeşimden farksızsın. Beni yalnız bırakma şekerim.

Konuşmasına kısa bir ara verdikten sonra Scarlett'in yüzüne baktı ve gülümseyerek;

— Hani sen bana her zaman bakacağına Ashley'ye söz vermiştin! dedi. Bunu senden isteyeceğini bana söylemişti.

Scarlett, hayret içinde kalarak Melanie'ye baktı. Görümcesi onu bu kadar nasıl sevebilirdi. Oysa kendisi ona karşı olan nefretini gizliyor ve bu yüzden zor anlar yaşadığı bile oluyordu. Nasıl oluyor da Melanie kendisinin Ashley'ye karşı beslediği aşkı anlamayacak kadar aptal olabiliyordu? Ashley'nin durumu hakında haber beklediği günlerde birçok kez ona duyduğu aşkını belli etmişti. Ama Melanie hiçbir şeyin farkında değildi. Demek o sevdiği kişilerin yalnız iyi yanlarını görüyordu. Evet, Melanie'ye göz kulak olacağına dair Ashley'ye söz vermişti.

Scarlett içinden "ah Ashley ah!" dedi, "büyük bir olasılıkla sen öldün, ama ben sana verdiğim sözün tuzağına düştüm."

Melanie'ye istemeye istemeye cevap verdi:

— Sana bakmaya söz verdim, bu sözümü de yerine getiririm. Fakat Macon'da o Burr kocakarısının yanına gitmem. Eğer gidersem birkaç dakika geçmeden onun gözlerini oyarım. Tara'ya gitmek istiyorum. Sen de benimle gelebilirsin. Annem senin bize gelmene çok sevinir.

— Ah ne güzel! Ben de buna çok sevinirim. Çünkü annen de çok iyi bir insandır. Ama halam, çocuğumu doğururken yanımda bulunamazsa beyninden vurulmuş gibi olur. Oysa o Tara'ya gelmek istemez. Çünkü orası savaş yapılan yerlere çok yakındır. Halam güvenli yerde olmak istiyor.

Bu sırada Doktor Meade soluk soluğa çıkageldi. Pittypat hala onu o kadar telaşlandırmıştı ki, o Melanie'yi vaktinden önce doğum yaparken bulacağını sanmıştı. Böyle bir şey olmadığını görünce çok öfkelendi ve öfkesini de gizlemek gereğini hissetmedi. Sonunda bu gereksiz çağrıya neden olan tartışmayı öğrenince de, kesin tavrını ortaya koydu:

— Siz Macon'a gidemezsiniz! Sizin durumunuzda olan birinin yerinden kımıldamaması gerekir! Trenler

tepeleme dolu, ne zaman hareket edeceği de belli değil. Cephane nakli ordu için o kadar önemli ki, gerekirse yaralıları bile yol ortasında trenden indirebilirler. Durumunuz ise...

— Scarlett ile Tara'ya gitmeme ne dersiniz?

— Sizi kımıldamaktan menettiğimi söyledim ya! Ne laf anlamaz kişisiniz! Tara'ya gitmeniz için Macon'dan trene binmeniz gerekir. Demek ki durum aynıdır. Bir de şu var: Kimse Yankeeler'in kesin olarak bulunduğu yeri bilmiyor. Treni durdurabilirler. Diyelim ki Jonesboro'ya ulaştınız. Ama Tara'ya gidebilmeniz için bozuk bir yoldan beş mil gitmeniz gerekir. Doğum yapması gereken bir kadın için, zor bir yolculuktur bu. Ayrıca Doktor Fontaine, orduda görev aldığından beri orada başka doktor yoktur.

— Ebeler vardır.

Doktor Meade öfkelenerek sert cevap verdi:

— Ben 'bir doktor' diyorum. Asla kımıldamanıza razı olmam. Bu çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Herhalde çocuğunuzu trende ya da arabada doğurmak istemezsiniz değil mi?

Doktorun bu son sözleri, başta Melanie olmak üzere kadınları sessiz kalmaya zorladı.

— Burada kalmalı ve hatta yatmalısınız. Bir daha mahzen merdivenlerinden paldır küldür inip çıkmayın; gülleler pencerenizin önüne düşse bile... Zaten burada o kadar büyük bir tehlike yok. Kısa bir süre sonra Yankeeler'i buralardan uzaklaştıracağız. Haydi Miss Pittypat, Macon'a gidin genç hanımları burada bırakın.

Pittypat, Doktor Meade'ye sinirlenerek cevap verdi:

— Yanlarında biri olmadan mı bırakacağım onları?

Artık Doktor'un da canı sıkılmaya başlamıştı:

— Bana bakınız Miss Pitty! Bunlar evli kadınlardır. Eşim buradan iki ev uzakta oturuyor. Herhalde Melanie bu durumdayken, bunlar erkekleri eve kabul ederek eğlence düzenlemeyeceklerdir. Aman Tanrım! Miss Pitty savaştayız, şimdi aşka zaman yok. Her şeyden önce Melly'yi düşünmek gerekir.

Doktor Meade, Scarlett'e işaret ederek, sinirli adımlarla odadan çıktı ve onu verandada bekledi. Genç kadın gelince sakalını sıvazlayarak söze başladı:

— Siz bana sağduyulu bir kadın gibi görünüyorsunuz. Çok rica ederim dedikoduya fırsat vermeyiniz. Bir daha Melly'nin yola çıkmak istediğinden söz edildiğini duymak istemiyorum. Onun bu koşullar altında, böyle bir yolculuğa katlanabileceğini hiç sanmıyorum. Çok zor günler geçirmektedir. Her şey yolunda gitse bile, size söylemekte sakınca yok, onun kalçaları çok dardır. Büyük bir olasılıkla onu kurtarmak için alet kullanmak zorunda kalacağız. Onu zenci bir ebenin eline asla bırakmam. Vücut yapısı böyle olan kadınların hamile kalmamaları daha iyi olurdu. Ama olan olmuş... Şimdi Miss Pitty'nin bavullarını hazırlayın ve halanızı Macon'a gönderin. Miss Pitty savaştan o kadar korkuyor ki, onun burada kalması Melly'ye yarar yerine zarar verir.

Scarlett'e bir an dikkatle baktıktan sonra konuşmasını sürdürdü:

— Sizin de Tara'ya dönmekten söz etmenizi, bir daha işitmek istemiyorum. Siz Melly doğum yapana kadar onun yanında kalacaksınız. Sanırım siz korkmuyorsunuz değil mi?

Scarlett, bütün cesaretini toplayarak yalan söyledi:

— Yok hayır, korkmuyorum!

— Evet biliyordum, siz cesur bir hanımsınız. Mrs. Meade istediğiniz kadar sizi gözetebilir. Eğer Miss Pitty hizmetçilerini götürmek isterse bu sorun değil. Bizim ihtiyar Mrs. Betsy'yi size yemek pişirmesi için gönderirim. Beş haftaya kadar bebek doğabilir. Bir de şu var: Top gürültüleri arasında bebek yarın da doğabilir.

Nihayet Pittypat hala gözyaşları arasında Macon'a gitti ve Peter amca ile Cookie'yi de yanına aldı. Daha sonra pişman olacağı ve gözyaşı dökeceği bir yurtseverlik örneği vererek, arabasını ve atını hastaneye bağışladı. Scarlett ve Melanie ise, Wade ve Prissy ile hiç eksik olmayan top gürlemelerine rağmen, olağanüstü sakin olan bir evde yalnız kaldılar.

2

Kuşatmanın ilk günlerinde Yankeeler, kentin savunması karşısında bir hayli hırpalandılar; ama top atışlarına da hiç ara vermediler. Scarlett topların patlamasından ve güllelerin düşmesinden o kadar korkuyordu ki, başını omuzlarının arasına çekip saklayarak korunduğunu sanıyordu.

Mermilerin ıslık çalarak geldiğini işitince, hemen Melanie'nin odasına koşuyor, onun yatağına atılıyordu. İki genç kadın birbirlerine sarılarak başlarını yastığa gömüyorlardı. Onlar bir ağızdan "Ah!... Ah!..." diye bağırırlarken Prissy de Wade'i yanına alarak örümcek ağları içindeki mahzene sığınıyordu. Her ikisi de çok korkuyor, Prissy inlerken Wade'i hıçkırık tutuyordu.

Ölüm başlarının üstünde dolaşırken, kuştüyü yastıkta boğulmak üzere olan Scarlett, güvenli bir yer olan evinden uzakta onu alıkoyan Melanie'ye lanet yağdırıyordu.

Doktor Meade, Melanie'nin ayağa kalkmasını yasaklamıştı. Bu yüzden Scarlett onun yanından ayrılamıyordu. Bir güllenin altında kalıp ölmek korkusuna, şimdi bir de Melly'nin ansızın bebeğini doğurmasını görmek korkusu da eklenmişti. Bu tatsız durum ne zaman aklına gelse soğuk terler döküyordu.

Eğer Melanie doğum yaparken zorlanacak olursa ne yapacağını bilemiyordu. Nisan yağmuru gibi yağan güllelerin altında Doktor Meade'yi çağırmak için sokağa çıkmak yerine Melanie'nin ölmesini görmeyi tercih edeceğini biliyordu. Ve şu gerçeği de biliyordu ki, Prissy dayaktan ölmeyi, gökten gülle yağarken sokağa

çıkmaya üstün tutardı. Bu koşullar altında bebek doğmak üzereyken ne yapacaktı? İşte bu sorunun cevabını açık seçik veremiyordu.

Bir akşam Melanie'nin yemeğini hazırlarken bu konuyu Prissy ile görüştü. Zenci kız hem kendi canını güven altına almak, hem de hanımının korkularını gidermek için şöyle dedi:

— Mrs. Scarlett, Mrs. Melanie'nin ağrısı tuttuğu zaman doktoru bulamazsak ben ne güne duruyorum. Yeter ki siz beni dövmeyin. Ben çocuk doğurtmasını bilirim. Annem biliyorsunuz ya, ebedir. O da beni bir ebe olayım diye yetiştirdi. Siz bana güvenin.

Scarlett eli altında becerikli birinin bulunduğunu öğrendiği için çok rahatladı. Artık bu sinir bozucu işin bir an önce olmasını istiyordu. Çünkü güllelerin düşmediği, top seslerinin duyulmadığı bir yere kaçmak için çırpınıyordu. Tara'da, sessiz bir ortamda olmayı çok istiyordu. Ashley'ye verdiği sözden kurtulmak ve bir an önce Atlanta'dan kaçmak amacıyla, bebeğin hemen ertesi günü doğması için, her akşam Allah'a yalvarıyordu. Tara, güvenli ve sefaletten uzak bir yer olarak Scarlett'in burnunda tütüyordu.

Scarlett, baba ocağına kavuşmayı hiçbir zaman özlemediği kadar istiyordu. Ellen'ın yanıbaşında dünya yıkılsa bile korkmayacağını biliyordu. Her gece, ertesi gün Melanie'ye bir gün daha Atlanta'da kalmayacağını, evine döneceğini ve onun artık Mrs. Meadeler'e gitmesi gerektiğini söylemeye karar vererek yatıyordu. Fakat başını yastığa koyar koymaz Ashley'nin hayali gözünün önüne geliyordu. O, üzüntüden yüzündeki kırışıklıklar derinleşmiş olarak ve dudaklarında bir gülümsemeyle Scarlett'e görünüyor ve "Melanie'ye göz kulak olacaksınız değil mi? Bana söz verin!" diyordu. Ashley; ister ölmüş, ister yaşıyor olsun Scarlett için farketmezdi. Çünkü onu reddedemezdi. İşte böylece günler geçiyor o yine Atlanta'da kalıyordu.

Tara'ya dönmesini isteyen annesine, kuşatmanın tehlikelerini gizleyen mektuplar yazıyor, bu arada Me-

lanie'nin sağlığının pek yerinde olmadığını anlatıyor ve bebek doğar doğmaz evine döneceğini bildiriyordu.

Aile bağlarıyla ilgili her şeye karşı duyarlı olan Ellen, kalbi özlemle dolu olmasına rağmen Scarlett'in mazaretlerini anladığını yazıyor; ama Wade ile Prissy'nin hemen Tara'ya gönderilmesini istiyordu. Bu istek, en küçük bir gürültüden bile deli gibi korkan Prissy'nin çok hoşuna gitti. Çünkü o günün büyük bir bölümünü mahzende geçiriyordu. Eğer Meadeler ihtiyar Betsy'yi göndermeselerdi Scarlett ile Melanie çok zor durumda kalacaklardı.

Scarlett de Wade'in Tara'ya çağrılmasına ve onun güvenli bir yerde bulunmasına sevindi. Ayrıca Wade, top patlamalarından çok korkup sürekli ağladığı için Scarlett'i kızdırıyordu.

Güllelerin uçuşmasından Wade öyle korkuyordu ki artık konuşamıyordu. Hatta gürültülerin ayyuka çıktığı sırada Scarlett'in eteğine yapışıyor, ağlamak istediği halde ağlayamıyordu. Akşam yatağına gitmekten korkuyor, karanlıktan korkuyor, uyumaktan korkuyor, bahçeye çıkmaktan korkuyor, Yankeeler tarafından kaçırılmaktan korkuyordu. Kısacası Wade'in hali perişandı. Tara ise Wade için biçilmiş kaftandı. Prissy onu götürecek ve bebek doğduğu zaman dönecekti.

Scarlett, oğlunu dadısıyla birlikte gönderme hazırlıklarına giriştiği sırada, Yankeeler'in güneyde ilerlediklerini ve Atlanta ile Jonesboro arasındaki demiryolu boyunca çarpışmalar olduğunu duydu. "Eğer Yankeeler Wade ile Prissy'nin bindikleri treni elegeçirirlerse..." Bu olasılık Scarlett ile Melanie'nin yüzlerini soldurmaya yetti. Onların; Yankeeler'in çocuklara, hele kadınlara karşı yaptıkları korkunç vahşetten haberleri vardı.

Scarlett oğlunu Tara'ya göndermekten vazgeçti. Wade; küçük bir gölge gibi her an annesinin eteğinden ayrılmak korkusuyla, her yere onun peşinden giderek Atlanta'da kaldı.

Kuşatma, temmuzun sıcak günlerinde devam etti. Kent giderek büyük bir kıskaç tarafından sıkıştırılıyor-

du. İşin en kötü yanı yaşandığı için, artık halkın korkacağı bir şey kalmadığı söyleniyordu. Kuşatmadan korkuyorlardı, şimdi kuşatma altındaydılar ve kuşatmanın o kadar korkunç olmadığını görüyorlardı. Bu durumu bir yanardağın üzerinde yaşamaya benzetiyorlardı. Yanardağ patlayıncaya kadar yapacak bir şeyleri yoktu. O halde şimdiden telaş göstermek neye yarardı? Üstelik yanardağın patlamama olasılığı da vardı. Artık Atlantalılar için, General Hood'un Yankeler'i nasıl kente sokmadığını izlemekten başka yapacakları bir şey yoktu. Süvariler Macon hattını Yankeeler'e bırakmıyordu ve Sherman asla orayı alamayacaktı. Tepelerine inen güllelerin önünde ve gittikçe boşalan gıda ambarlarının karşısında gereksiz yere kendilerini avutuyorlardı. Yankeeler'in yarın mil uzaklıkta olduklarını görmemek nedense işlerine geliyordu. Yarın neler olacağını bilememek halkı kızdırıyor, yıpratıyor ve sinirlendiriyordu. Umutsuz bekleyiş, acı, keder, açlık ve yaralanmak, sakat kalmak, ölmek korkuları insanları çıldırtıyordu.

Ve Scarlett top gürültüsünden korkup yerinden sıçramıyordu artık, ama o da cesaretini yavaş yavaş yitiriyordu. Bir mermi sesi duyduğu zaman başını Melanie'nin yastığına yaslamak için koşmuyordu. O artık böyle durumlarda yalnız yutkunuyor ve yanındakilerin duyamayacağı bir sesle, "bu gülle yakın bir yere düştü değil mi?" diyordu. Hayat bir düş gibi geçip gittiği için daha az korkuyordu. Onun böylesine bir tehlikeyle iç içe olduğu sırada, kalbini kemiren ölüme karşı direnmesi imkansızdı. Yaşantısındaki sakin akışın bu derecede değişmesine akıl erdiremiyordu.

Sabah güneşinin tatlı ışığını süzen olağanüstü güzellikteki mavi gökyüzünün, bir kara bulut gibi gelen barut dumanıyla lekelenmesi çok çirkin bir şeydi. Hanımellerinin, sarmaşık güllerinin insanı etkileyen kokusuna, ölümü anımsatan barut kokularının karışması hoş karşılanamazdı. Sakin yaz gecelerinde bombardımana devam ederek ateşböceklerini, ağustos böcek-

lerini korkutmak insanlara yakışan bir hareket değildi. Evet! Scarlett böyle düşünüyor ve bütün bu savaşı, insanların birbirini öldürmelerini çok anlamsız buluyordu.

Ara sıra top gürlemeleri azalsa da, öğle sonrasının sakin uykularından artık vazgeçmek gerekmişti. Çünkü Peach Sokağı her an hasta arabalarının büyük bir gürültüyle geçtiği yerdi. Siperlerini Yankeeler'e bırakmak zorunda kalan askerler bu sokaktan koşar adım geçerek, kentin bir başka yerini savunmaya gidiyorlardı. Askerlerin bağırıp çağırmaları, kime ya da niçin savurdukları belli olmayan küfürleri top gürültüsünü bastıracak şiddetteydi.

Geceler... Gürültülü de olsa, sessiz de olsa insanları korkutan geceler... Kentin üzerine bir ölüm sessizliği çöktüğü ve son lambaların da söndüğü sırada henüz yatmamış olan Scarlett, bazen dış kapının tokmağının vurulduğunu işitirdi. Gelenler yüzleri toz topraktan görünmeyen askerlerdi. Hepsi özür diler, kendisi ve eğer varsa atı için su isterdi. Verandanın altında bir yere kıvrılıp yatarlardı. Sabah olunca da hiç biri ortalıkta görünmezdi. Çoğunlukla aksanları değişik olur, kimi güneyliler gibi burundan gelen bir sesle, kimi de Ellen'ı anımsatan ve Scarlett'in yüreğini çarptıran sahilin şakrak sesiyle konuşurdu.

— Bir arkadaşım hastaneye gitmek istiyor, ama bana kalırsa oraya kadar ulaşamaz. Onu evinize alır mısınız küçük hanım?

— Bana açlığımı bastıracak bir şeyler vereceğinize inanıyorum. Bir parçacık mısır ekmeği bana yeter.

— Hanımefendi geceyi verandanızda geçirebilir miyim? Gül ve hanımeli kokusu duydum. Bunlar bana evimi anımsattı...

Gecelerde gerçek hiçbir şey yoktu, görülen kabustu. Karanlık, insanların bedenini yutuyordu, bunun için yalnız su, ekmek isteyen sesleri duyuluyordu.

Kuyudan su çekmek, bir parça kuru ekmek vermek, yara sarmak, ölen askerin gözlerini kapamak...

Bunlar da kabus muydu? Kim bilebilir?

Temmuzun sonlarına doğru, bir gece yarısı kapıyı vuran bu sefer Henry Hamilton oldu. Henry amcanın elinde ne şemsiyesi vardı, ne de halı parçasından yapılan gezi çantası... Bir zamanlar şişkin ve pembe olan yanakları, şimdi bir buldok köpeğinin yanakları gibi sarkıyordu. Zavallı adamın o koca karnı nereye gitmişti? Saçları uzamıştı ve inanılmayacak kadar pisti. Yalınayak sayılırdı. Gecenin karanlığı bitlerini saklıyordu. Açlıktan ölecek hale gelmesine rağmen karakteri değişmemişti. Her zamanki gibi öfkeli tavrını takınmıştı:

— Benim gibi ihtiyar bunakları cepheye gönderirlerse bu savaş artık saçma bir şey olmuş demektir.

Henry amcanın birden çıkagelmesi genç kadınları çok sevindirdi. Çünkü evin bu yaşlı adama bile ihtiyacı vardı. Üstelik Henry Hamilton genç bir adam gibi çok işler yaptığını kıvançla anlatıyordu. Mister Merriwether'ın yapabildiklerinden çok daha fazlasını başardığını söylerken çocuk gibi seviniyordu. Büyükbaba Merriwether'ın belinde dayanılmaz ağrılar vardı. Bu ağrılar hem onu, hem de yüzbaşıyı rahatsız ediyordu. Yüzbaşı bu ihtiyar adamdan kurtulmak için neler yapmazdı? Oysa o; yüzbaşının küfür ve zulümlerini, gelininin tütün çiğnemekten vazgeçmesini istemesine tercih ediyordu.

Henry amcanın ziyareti kısa oldu, çünkü dört saatlik bir izin alabilmişti ve bunun iki saati, siperden eve gelip gitmeye ancak yetecekti. Melanie'nin yatak odasına girdi ve yara-bere içindeki bitkin ayaklarını Scarlett'in hazırladığı içi soğuk su dolu leğene daldırdıktan sonra;

— Yavrularım! dedi. Sizi uzun süre göremeyeceğim. Mutlaka bu sabah gideceğim.

Melanie, Henry amcanın koluna asılarak sordu:

— Nereye?

Henry amca:

— Bana dokunma! diye öfkelenerek cevap verdi. Üstüm başım bit içinde. Bit tifüs hastalığına neden ol-

masaydı savaş bir çeşit sayfiye olurdu. Nereye gideceğime gelince... Eee... Doğrusu bunu bana söylemediler, eğer aldanmıyorsam Jonesboro yönünde güneye uzanacağız.

— Yaa! Niçin Jonesboro yönüne?

— Çünkü işler o yönde kızışacakmış. Yankeeler demiryolu hattını elegeçirmeye çalışacaklar. Eğer burayı alırlarsa Atlanta'ya elveda demek gerekir yavrum.

— Ah Henry amca Atlanta'yı alacaklarına inanıyor musunuz?

— Haydi oradan hanımcıklar! Ben oradayken bunu nasıl yapabilirler?

Henry amca, iki kadının korktuğunu farketti, onlara gülümseyerek şefkatle baktıktan sonra ciddi bir biçimde konuşmaya başladı.

— Orada işler kuşkusuz zor olacak yavrularım! Onları yenmemiz gerek! Yankeeler Macon'a giden hattın dışında tüm demiryolu hatlarını elegeçirdiler, bunu siz de biliyorsunuz. Ama kontrollerinde bulunan yalnız bu demiryolları değil. Onlar araba yollarını, süvari yollarını da ellerinde tutuyorlar. Yalnız Mac Donough yolu hariç. Atlanta bir çantanın içindedir ve ipler de Jonesboro'dadır. Eğer Yankeeler aşağıdaki demiryolunu elegeçirirlerse çantanın ağzını bağlayacak ipi de ellerine almış olacaklar. Sanırım, şimdi anladınız değil mi? Onların bu demiryolunu zaptetmelerine meydan vermemek gerekiyor. Bir süre ortalıktan kaybolacağım. Çocuklar size Allahaısmarladık demeye ve Scarlett'in senin yanında olup olmadığını öğrenmeye geldim.

Melanie, Scarlett'e sevgiyle baktıktan sonra şefkatle cevap verdi:

— Kuşkunuz olmasın Henry amca, Scarlett hep yanımda. Siz bizi düşünmeyin, kendinize dikkat edin.

Henry amca ayaklarını leğenden çıkardı, kilimle kuruladı. Sıra yırtık kunduralarını giymeye gelince inlemeyi andıran bir sesle;

— Artık gitmeliyim dedi. Tam beş millik yolum var. Scarlett bana yiyecek bir şeyler hazırla, ne olursa ol-

sun farketmez.

Melanie'yi öpüp vedalaştıktan sonra, Scarlett'in bir havluya sardığı mısır ekmeği ile birkaç elmayı almak için mutfağa indi.

— Henry amca, iş bu kadar ciddi mi?

— Evet Scarlett! Aptallık etmeyelim, gerçeği söyleyelim. Uçurumun kenarındayız.

— Tara'ya kadar gelebilirler mi?

Çok daha önemli olaylar meydana geleceği sırada kendilerini ilgilendiren basit şeylerden başkasını düşünmeyen kadınların bu tür davranışlarına öfkelenen Henry Hamilton, sert bir cevap vermeye hazırlanırken Scarlett'in acınacak haldeki yüzünü görünce yumuşadı:

— Yok canım, oraya kadar gelemezler! Tara demiryolundan beş mil uzaktadır ve Yankeeler'in tek hedefleri de demiryoluna ulaşmaktır. Yavrum bir tavşan kadar aklın yok senin! Sonra...

Birden sustu ve bir süre düşündü. Scarlett'in kulağına eğilip sesini alçaltarak;

— Ben bu kadar yolu gece vakti yalnızca sizlere Allahaısmarladık demek için gelmedim. Melly'ye kötü bir haber verecektim, ama bir türlü cesaret edemedim. Bu görevi sana bırakıyorum.

— Ashley mi? Şey... Onun tutsak düştüğünü duymadınız mı? Onun öldüğünü...

Henry amca:

— Dizlerime kadar çamur içinde, mezarı andıran bir çukurda ömrümü tüketirken Ashley ile ilgili nasıl bir şeyler işitebilirdim? diyerek suratını ekşitti. Ben Ashley'nin babasından söz ediyorum. John Wilkes öldü.

Scarlett yanındaki iskemleye çöküverdi. Henry amca, onu teselli eden bir iki söz söyledikten sonra;

— Melly'ye bu kötü haberi ben vermeliydim, ama beceremedim işte... Bunu siz yapmalısınız! dedi.

Cebinden bir altın saat, çok önce ölen Mrs. Wilkes'ın küçük bir minyatürünü ve bir çift altın kol düğ-

mesi çıkardı. Scarlett bu altın saati birkaç kez John Wilkes'ın elinde görmüştü; şimdi Ashley'nin babasının gerçekten öldüğünü anladı. Ağlayamayacak, konuşamayacak kadar bitkin durumdaydı. Henry amca da Scarlett'in gözyaşlarını görmek korkusuyla ona bakamıyordu.

— Mister Wilkes mert adamdı. Bunu Melly'ye söyle Scarlett. Hatta bunu küçüklere yazsın. O ilerlemiş yaşına kadar çok iyi bir asker olmuştu. Atının üstündeyken ona bir obüs isabet etti ve hemen can verdi. Atı yaralandı. Can çekişen hayvanı ben öldürdüm; çok güzel bir kısraktı. Mrs. Tarleton'a da mektup yazın, o hanım bu kısrak için deli olurdu. Eh ekmek ve elma paketimi aldım, teşekkür ederim; artık gitmeliyim. Haydi güzelim bu kadar üzülmeyin. Bir ihtiyar için, bir genç askerin yaptığı işi yaparken ölmekten güzel ölüm var mıdır?

— Ahh! Savaşa hiç gitmemeliydi! Torununu görmek için yaşamalıydı. Ahh, niçin gitti? Bu savaşa inanmıyordu...

— Bizim aramızda da böyle düşünenler var. Benim yaşımda bir adamın Yankeeler'e hedef olması hoşuma gider mi?

Henry amcanın yüzü, çaresiz kalmış olmanın verdiği sıkıntıdan gerilmişti. Scarlett'e yaklaştı ve;

— Ama bugün bir centilmenin seçim hakkı yoktur, dedi. Şimdi öpün beni çocuğum ve benim için üzülmeyin. Göreceksiniz, ben bu savaştan sağ salim çıkacağım.

Scarlett onu kucakladı; kendisine dikkat etmesini söyleyerek, şans diledi. Karanlıkta merdiveni indiğini, bahçe kapısını açtığını işitti. Bir süre hareketsiz kaldı, elindeki John Wilkes'tan kalan eşyalara baktı. Sonra acı haberi Melanie'ye vermek üzere üst kata çıktı.

*
* *

Henry Hamilton'un tahmini Temmuz'un sonunda gerçek oldu ve kötü haber hemen duyuldu. Yankeeler

Jonesboro'ya yine saldırmışlar ve demiryolunun dört millik bir bölümünü elegeçirmişlerdi. Ama Güneyli süvariler bir süre sonra onları bu bölgeden uzaklaştırmışlardı. Gece gündüz demeden mühendisler, askerler, işçiler canlarını dişlerine takarak yolu onarmışlardı.

Haberi duyan Scarlett üzüntüden çıldırmak üzeriydi. Üç gün kalbi sıkışarak bekledi, sonunda babasından umut verici bir mektup aldı. Savaş gürültüleri Tara'dan duyulmuş, ama Yankeeler oraya kadar ilerleyememişlerdi.

Gerald'dan gelen mektup, bir kahramanlık öyküsüyle doluydu. Yankeeler'in demiryolu üzerinde denetimlerini kaybedişlerini, onların uzaklaştırılışını uzun uzun anlatırken, bu başarıda kendine de büyük bir pay çıkarıyordu. Süvarilerin cesaretini tam üç sayfada anlatmıştı. Oysa mektubunda ailesiyle ilgili haberlere pek az yer ayırmıştı. Carreen'in hasta olduğunu, Ellen'a göre onun tifoya yakalandığını, durumunun kötü olmadığını bildiriyordu. Scarlett'in telaşlanmamasını istiyor ve bugünlerde Tara'ya gelmesinin doğru olmayacağını yazıyordu. Annesi de Carreen'in iyi olması için, Scarlett'ten kiliseye dua etmeye gitmesini istiyordu.

Scarlett mektubun burasında kalbinde bir acı duydu; çünkü aylardır kiliseye gitmemişti. Daha önceleri kiliseye gitmeyi ihmali günah sayardı. Yakın zamanlarda ise bu ihmali, kusur olarak bile görmemeye başlamıştı. Yine de annesinin isteği onun vicdanında bir şeylerin uyanmasına neden oldu ve hemen tesbih çekip dua etti. Ne var ki duayı bitirdikten sonra önceleri olduğu gibi bir huzur ve güven hissi duymadı. Savaşa ve Güneyliler'e karşı ilgisiz kaldığını düşündü.

Akşam; kendini Tara'ya ve Ellen'a daha yakın hissetmek için babasından gelen mektubu cebine koyarak verandada oturdu. Salonda yanan lambanın ışığı, pencereyi aşıp yaprakların arasında garip pırıltılar saçıyordu. Scarlett'in çevresini hanımeli ve gül kokuları sar-

mıştı. Gece çok sakindi; ağustos böcekleri sessizliğin tadını çıkarıyorlardı. Güneş'in battığından bu yana bir tüfek sesi bile işitilmemişti. Koltuğunda sallanan Scarlett kendi kalp atışlarını dinliyordu.

Bu son hafta içinde onları hiç kimse ziyarete gelmemişti. Yürüyecek kadar gücü olan erkekler ya siperde nöbet bekliyor ya da Jonesboro'da becerebildikleri kadar Yankee avlamaya çalışıyorlardı. Scarlett kim olursa olsun birinin, hatta Mrs. Merriwether'ın kendi yanında olmasını istiyordu. Ama Mrs. Merriwether geceleri hastanede çalışıyordu, Mrs. Meade cepheden dönen Phil ile meşgul oluyordu, Melanie ise yatağında uyuyordu.

Scarlett'in bugüne kadar böylesine yalnız kaldığı olmamıştı. O yalnız kaldığı zaman düşünmeye başlıyordu ve düşündüğü şeyler de pek iç açıcı değildi. O geçmiş günleri, ölenleri gözünün önüne getirmeye çalışırdı.

Şimdi Atlanta tam bir sessizlik içindeyken, o Tara'da yaşadığı sessiz geceleri anımsadı. Hayatın değişip değişmediğini düşündü ve gerek Tara'da, gerek başka bir yerde yaşanmakta olan günlerin eskisi gibi olmadığını anladı. Dört Tarleton, kızıl saçlı ikizler, Tom ve Boyd gözünün önüne geldiler. O zaman bir şey boğazını tıkadı sanki...

Stuart ya da Brent onun kocası olabilirdi. Ama hem şimdi, hem de savaş bittiğinde Tara'ya döndüğü zaman, onların dört nala ağaçların arasından çıkarken bağırdıklarını asla işitemeyecekti.

Sanki meleklerin kanadında dans eden Raiford Calvert! Evet onu bir daha kavalyeliğe seçemeyecekti. Ya Munroe'nun oğulları, küçük Joe Fontain... Birden Ashley'yi anımsadı ve o anda hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Başını ellerinin arasına alarak;

— Senin yokluğuna hiç bir zaman alışamayacağım! dedi.

Bahçe kapısının gıcırdadığını işitti, hemen gözyaşlarını sildi. Toparlanıp ayağa kalktığı sırada Rhett But-

ler'ın, panoma tipi şapkasıyla geldiğini gördü. Arabasında tartışıp öfkeyle ayrıldığı günden beri onu görmemişti. O gün ona bir daha rastlamamak arzusundaydı. Şimdi ise... Evet kendisiyle konuşacak biriyle karşılaştığı ve kendisini Ashley'yi düşünmekten alıkoyacağı için öyle sevinmişti ki... Aklını çelen bütün anıları belleğinden kovdu ve Butler'ın aralarında geçen kavgayı unutmuş olabileceğini düşündü. O da bunu unutmuş gibi görünüyordu. Scarlett'in ayaklarının dibinde son basamağa oturdu.

— Demek siz Macon'a sığınmadınız! Mrs. Pittypat'in gittiğini duydum ve doğal olarak sizin de onunla gideceğinizi düşündüm. Penceredeki ışığı görünce bir haber almak için uğradım. Niçin gitmediniz?

— Melanie ile beraber kalmak için gitmedim. Biliyorsunuz o... Bu sırada gitmem doğru olmazdı.

— Şaşılacak şey doğrusu!

Scarlett lambanın ölü ışığında Butler'ın kaşlarını çattığını gördü. Yüzbaşı hem kızmış, hem de hayret etmişti.

— Yani Mrs. Wilkes burada, öyle mi? Böyle bir aptallık görmedim. Onun için burası daha çok tehlikelidir.

Aralarında kısa bir sessizlik oldu. Scarlett, Melanie'nin durumunu bir erkekle konuşmanın doğru olmayacağını düşündü. Sonra;

— Macon'a göç etmekten benim yararlanmamış olmam size göre doğru bir davranış değil öyle mi? diye sordu. Butler gülümsedi:

— Haydi canım! İddiaya girerim ki bugünlerde Yankeeler'e en büyük dert ve zorluk sizsiniz.

Scarlett baştan savma bir cevapla yetindi:

— Bu sözünüzün gönül almak için söylendiğini sanmıyorum.

— Hayır, gönül almakla ilgili değil sözlerim! Erkeklerin her konuşmasında bir kompliman aramaktan, gönül çelici anlamlar çıkarmaktan ne zaman vazgeçeceksiniz.

— Ölüm döşeğinde olduğum zaman... Scarlett bu sırada Rhett Butler'dan başka kendisine kompliman yapacak erkeklerin her zaman bulunabileceğini düşünerek gülümsedi.

— Ne boş, ne anlamsız bir övünç kaynağı! Yine de içtenlikli davranmanız çok iyi bir şey...

Tabakasından bir sigara çıkardı, tütün kokusunu içine çekti. Sonra trabzana yaslandı. Kibritini yaktı, bir süre alevi seyrettikten sonra ciğerlerini sigara dumanıyla doldurdu. Scarlett tekrar sallanan koltuğuna oturdu. Gecenin sakin karanlığı onları kuşatmıştı. Hanımeli ve güllerin arasındaki yuvasından çıkan bir kuş sessizliği bozdu; sanki bir hata yapmış gibi birden sustu.

Butler tatlı tatlı gülmeye başladı ve;

— Siz Mrs. Wilkes'a eşlik etmek için kaldınız demek! dedi. Bu özveri benim şimdiye kadar gördüklerimin en büyüğü, en olağanüstü olanı...

O gülmesini sürdürürken Scarlett hemen cevap verdi:

— Bunda olağanüstü bir taraf yok!

— Yaa!... O zaman siz işe tarafsız bir gözle bakmıyorsunuz demektir. Çünkü ben biliyorum ki, siz Mrs. Wilkes'ı kaba ve aptal buluyordunuz; onun yurtseverliği sizin canınızı sıkıyordu; onun hakkında kaba sözler söyleme fırsatını hiçbir zaman kaçırmadınız. Gerçek böyleyken, sizin bombardıman altında ona yardım etmek için burada kalmanıza hayret ettim. Haydi söyleyin bana, bunu niçin yaptınız?

Scarlett'in yüzü kızardı, dudakları hafifçe titremeye başladı. Buna rağmen ağırbaşlılıkla cevap vermeye çalıştı:

— Çünkü Melanie, Charles'ın kardeşidir. Yani o benim için bir kardeş gibidir.

— Ashley Wilkes'ın dul eşidir, demek istiyorsunuz sanırım.

Scarlett öfkesine yenik düştü ve bir hamlede koltuğundan kalktı.

— Daha önceki davranışınızı affetmek üzereydim, ama artık siz çok fazla oluyorsunuz. Az önce birtakım kötü düşüncelere dalmasaydım bu verandaya gelmenize asla izin vermezdim ve...

— Oturun, kabaran tüylerinizi yatıştırın.

Butler'ın sesinde içtenlik vardı, yerinden doğrularak Scarlett'in elini tuttu ve genç kadını koltuğuna oturması için zorladı.

— Niçin kötü düşüncelere kapılıyorsunuz?

— Bugün babamdan bir mektup aldım. Yankeeler Tara'nın hemen yanı başındaymışlar. Küçük kardeşim tifoya yakalanmış ve... ve... Şimdi annem beni o kadar istemesine rağmen tifoya yakalanırım diye Tara'ya gelmeme izin vermiyor. Ah Tanrım evime dönmeyi öyle istiyorum ki...

Butler daha şefkatli bir sesle onu teselli etmeye çalıştı:

— Haydi ağlamayın! Burada daha güvenlisiniz. Yankeeler size kötülük yapmaz, ama tifo olmak hiçbir işinize yaramaz.

— Yankeeler bana kötülük yapmaz mı? Böyle bir yalana neden gerek görüyorsunuz?

— Sevgili Scarlett, Yankeeler şeytan değildir. Onların sandığınız gibi ne boynuzları var, ne de tahta ayakkabıları. Onlar da siz Güneyliler gibi... Belki biraz az terbiye görmüşlerdir ve şiveleri de çekilmez.

— Haydi canım, Yankeeler'i bana...

— Size tecavüz mü ederler? Hiç sanmam. Gerçi onlarda böyle isteklere rastlanmıyor değil.

Scarlett, çok öfkelenerek;

— Eğer korkunç şeyler söyleyecekseniz, içeri girerim! diye bağırdı. Yüzünün kızardığını hissediyor, ama karanlıkta görünmediği için de seviniyordu.

— İçtenlikle cevap ver, bunu düşünmüyor muydunuz?

— Oo, kuşkusuz hayır!

— Yok, muhakkak ki evet! Düşüncenizi gizlemenize gerek yok, çünkü ben yüzünüzden ne düşündüğü-

nüzü anlıyorum. Çok temiz ve çok iyi yetiştirilen Güneyli hanımlar hep bunu düşünürler. Evet bundan başka bir şey düşünmezler. İddiaya girerim ki Mrs. Merriwether gibi olanlar bile...

Scarlett, bir şey söylemeden yutkundu. Çünkü ne zaman iki ya da daha çok evli kadın bir araya gelse hemen bu konuya daldıklarını ve sürekli Virginia'da, Tennessee'de, Louissiana'da neler olup bittiğinden söz ettiklerini, ama yanıbaşlarında olanlardan konuşmadıklarını anımsadı. Yankeeler kadınlara tecavüz ediyorlarmış, süngülerle çocukları öldürüyorlarmış, içine ihtiyar kadın ve erkekleri doldurdukları evleri ateşe veriyorlarmış...

Eğer Rhett Butler'da birazcık utanma duygusu olsaydı bundan söz etmezdi. Ve Scarlett, onun sinsice güldüğünü farkedebilirdi. Onun bu halini, Scarlett nefretle karşılıyordu. Aslında Butler her zaman nefret edilecek biriydi. Kadınların neler konuştuklarını, neler düşündüklerini bir erkeğin bilmesi, hele hele Butler'ın bilmesi çok korkunçtu. Onun önünde Scarlett, kendini çıplakmış gibi hissediyordu ve Yüzbaşı için o bir cam gibi saydamdı.

Butler:

— Madem bu konu üzerindeyiz, sormamda bir sakınca yok! diyerek tekrar konuşmaya başladı. Bu evde bir koruyucunuz ya da sizi gözeten biri var mı? Örneğin Mrs. Merriwether ve Mrs. Meade gibi... Çünkü bunlar bana, buraya daima kötü bir niyetle geliyormuşum gibi bakıyorlar.

— Mrs. Meade bizi akşamları görmeye gelir genellikle. Bugün gelemedi, çünkü oğlu evde.

— Sizi yalnız bulmak ne hoş!

Butler'ın sesindeki tatlılık, konunun değişmesinden memnun olan Scarlett'in kalbinin atışını hoş bir biçimde arttırdı ve bu arada yüzünün kızardığını hissetti. Çünkü böyle tatlı seslerin çoğunlukla erkeklerin aşklarını dile getirmelerinin başlangıcı olduğunu çok iyi biliyordu. Ah aşk sözleri ne kadar güzeldi, ne kadar

eğlenceliydi. Eğer Butler sevgisini açıklasaydı ona ne kadar acı çektirecek ve üç yıldır kendisiyle alay eden bu adama yaptıklarını nasıl ödetecekti. Oniki Meşeler'de Ashley'ye tokat attığını görüp onu rezil bir duruma düşürmesinin intikamını alıncaya kadar Butler'a hayatı zehir edecekti. Ve son darbeyi onun kendisi için bir ağabeyden başka bir şey olamayacağını söyleyerek indirecekti. Bu güzel hayal önünde, sinirli küçük bir kahkaha atmaktan kendini alıkoyamadı. Yüzbaşı Butler, onu tepeden tırnağa süzdükten sonra;

— Aptal aptal gülmeyin! dedi. Ve birden genç kadının ellerini, avucunun içine alıp dudaklarına bastırdı. Scarlett kanında bir serinlik hissetti, bütün vücudu titredi. Büyük bir haz duyuyordu şimdi. İçinden bu anın bitmemesini öyle arzu ediyordu ki...

Butler'ın, ateşli mi yoksa serin mi olduğuna bir türlü karar veremediği dudakları bileğine doğru kaydı. Scarlett elini çekmeye çalışıyor, ama kalbinin mutluluktan hızla çarptığını hissediyordu. Elini Rhett'in saçlarının arasında gezdirmek, dudaklarını onun ağzına dokundurmak isteğiyle yanıp tutuşacağını hiç tahmin etmemişti. Büyük ve hoş bir heyecan duyuyor ve kendi kendine onu sevmediğini, yalnız Ashley'yi sevdiğini söylüyordu. Ama kalbindeki bu ürperişin anlamını bir türlü açıklayamıyordu.

Butler memnundu, tatlı tatlı güldü ve;

— Kaçmayın, size kötülük yapmayacağım! dedi.

— Bana kötülük mü? Sizden hiç korkmuyorum Yüzbaşı Butler!

Scarlett sesinin titrediğini farkedince öfkeyle;

— Hiçbir adamdan korkmuyorum! diye bağırdı.

— Bakın ne güzel! Ama biraz dikkatli olun lütfen, Mrs. Wilkes bizi işitebilir. Haydi koltuğunuza oturun şimdi.

Scarlett'in kendinden geçmiş hali, Butler'ı çok memnun ediyordu.

— Beni seviyorsunuz değil mi Scarlett?

Bu soru, genç kadının beklediği fırsattan çok daha

fazlasını veriyordu ona... Hemen kendini toparladı ve temkinli cevap vermek için kısa bir süre düşündükten sonra;

— Evet, ara sıra... Küstahça davranmadığınız zamanlar! dedi.

Butler yeniden gülümsedi, Scarlett'in avucunu, yanağına dayadı.

— Ama siz beni küstah olduğum için seviyorsunuz sanıyordum. Çünkü içinize kapandığınız yaşantınızda o kadar az küstah adamla karşılaştınız ki, beni çok değişik buldunuz ve sizde eşine az rastlanır bir çekicilik uyandırdım; öyle değil mi?

Yazık ki konuşma istediği biçimde gelişmiyordu. Scarlett elini kurtarmaya çalışarak;

— Doğru değil! dedi. Ben terbiyeli ve derli toplu adamları severim. Sürekli terbiyeli davranacaklarına güvenmediğim...

— Yani keyfinize göre sürekli acı çektireceğiniz erkekleri mi seversiniz?

Butler, Scarlett'in avucunu öptüğünde genç kadın kalbinde öyle güzel bir titreşim hissetti ki...

— Ama beni seviyorsunuz? Scarlett beni her zaman sevebilir misin?

Genç kadın tekrar "avucumun içine düştü" diye düşündü.

— Doğrusu hayır! Ama davranışlarınızı ve tavrınızı değiştirirseniz belki!

— Ama benim bunları değiştirmeye hiç niyetim yok. Demek kendinizi beni sevmeye yeteneksiz hissediyorsunuz. Ben de böyle düşünüyordum zaten! Çünkü ben size karşı bir sempatiden başka bir şey duymuyorum. Sizi sevmiyorum ve sizin karşılıksız kalan bir aşkla ikinci kez darbe yemeniz çok feci olur, öyle değil mi sevgilim? Size 'sevgilim' diyebilir miyim? Mrs. Hamilton? Zaten siz izin verseniz de, vermeseniz de yine size 'sevgilim' diyeceğim.

— Siz beni seviyor musunuz?

— Hayır! Yoksa böyle bir şey mi umuyordunuz?

— Bu kadar küstah olmayın!

— Evet evet, umuyordunuz. Ne yazık umutlarınızı yıktım. Gerçi sizi sevmem gerekirdi; çünkü çok güzelsiniz. Ayrıca hiçbir şeye yaramayan sayısız yeteneklerinizi var. Bu yetenekler çok kadında var, ama onlarınkiler de gereksiz. Ben sizi sevmiyorum, ama size karşı delice sempati besliyorum. Zekanızın kıvraklığına, saklamak için çok az katlandığınız bencilliklerinize, isyankar düşüncelerinize, atalarınızdan yani İrlandalı bir köylüden size geçen pratik yeteneklerinize karşı bir sevgim var.

Köylü ha! Scarlett ona ağır bir dille cevap vermeye hazırlanıyordu ki, Butler genç kadının elini sıkarak;

— Sözümü kesmeyin! dedi. Size karşı sempatim var; çünkü bende bu niteliklerinizden bir bölümüne sahibim ve benzerlikleri birbirine bağlamaktan hoşlanırım. Altı aydır kuşkusuz toprakta olan şu Mister Wilkes'ın anısını her an yücelttiğinizi biliyorum. Ama kalbinizde benim için bir yer olmalıdır Scarlett! Kendi kendinizi yemekten vazgeçin artık! Size aşkımı ilan ediyorum işte... Size karşı ilk arzuyu, Oniki Meşeler'de zavallı Charles Hamilton'ı etkilerken gördüğüm zaman duymuştum. Hiçbir kadını arzu etmediğim kadar sizi arzu ediyorum. Ve şu bir gerçek ki hiçbir kadını beklemediğim kadar sizi bekledim.

Bu süpriz açıklama Scarlett'in soluğunu kesti. Butler'ı yaptığı bütün hareketlere rağmen seviyordu, ama öyle dik başlı bir kadındı ki, bunu açıkca kabul etmek istemiyordu. Ayrıca kahkahayla karşılayacağından korktuğu için de bu gerçeği söylemeye cesaret edemiyordu. Şimdi ona kendisinin yenir yutulur lokma olmadığını gösterecekti.

— Bir evlenme isteği mi?

Butler, Scarlett'in elini sıkıp, o kadar güldü ki genç kadın koltuğunda büzülüp kaldı.

— Aman Tanrım! Hayır, hayır! Size söylememiş miydim, ben evlenecek adam değilim diye?

— Ama öyleyse...

Butler ayağa kalktı, sağ elini kalbinin üzerine koyarak biraz saygıyla ve biraz da komik bir biçimde eğildi sonra sakin bir sesle şöyle dedi:

— Sevgilim, ben sizi iğfal etmeden önce, benim metresim olmanızı isteyerek zekanızı değerlendireceğim.

Metresin olmak mı? Bu söz genç kadının kulaklarında birkaç kez yankılandı. Ayrıca onu bu kadar budala sanması da bir öfke krizi geçirmesine neden oldu. O bir evlenme teklifi beklerken, Yüzbaşı Butler'dan böyle aşağılayıcı bir teklif almak onu gerçekten budala yerine koymak demekti. Öfke, kırılan gururu ve hayal kırıklığı Scarlett'in aklını başından aldı. Butler'a hem hakaret etmek, hem de toplum içindeki kendi durumuna uygun bir cevap vermek için biraz acele davrandı ve dilinin ucuna gelen ilk sözcükleri söyleyiverdi:

— Metresiniz! Pekiyi, bir yığın dedikodudan başka bunda benim çıkarım nedir?

Dudaklarından dökülen sözleri, kulakları işitince, ağzı bir karış açık kaldı. Scarlett söylediklerinin ne dehşet verici olduğunu anladığı zaman iş işten geçmişti. Butler katıla katıla güldü ve hayret ve dehşet içindeki genç kadının mendiliyle ağzını kapatarak koltuğuna oturuşunu izledi.

— İşte, bu tavrınız için size sempati besliyorum. Siz, benim tanıdığım tek samimi kadınsınız. Sorunlara kısa yoldan çözümler bulan; işleri günah ve ahlak gibi küçük tabulara önem vermeden yapan tek kadınsınız. Şu anda başka bir kadın olsaydı beni hemen kapı dışarı ederdi.

Scarlett bir ok gibi koltuktan fırladı, yüzü utançtan kıpkırmızı olmuştu. Bu adam bu kadar müthiş şeyleri nasıl söyleyebiliyordu? O Ellen'ın kızı olarak aldığı terbiye ile bu kadar aşağılayıcı sözleri nasıl dinliyor ve nasıl bu kadar utanılacak bir cevap veriyordu. Bağırıp, çağırmalıydı; hatta bayılmalıydı. Onurlu bir hareketle sırtını bu adama dönmeliydi ve hiçbir şey söylemeden oradan ayrılmalıydı. Ama ne yazık ki iş işten geçmişti.

Üst kattaki Melanie'nin ve yolun biraz aşağısında oturan Meadeler'in işitebilecekleri kaygısına düşmeden;

— Size kapıyı göstereceğim! diye bağırdı. Çıkın gidin! Bana bu sözleri söylemeye nasıl cesaret ediyorsunuz? Size bu cesareti vermek için ben ne yaptım. Gidin ve bir daha bu eve adım atmayın. Artık bir daha kendinizi affettireceğinizi düşünerek iğnelerinizle, kurdelelerinizle, şekerlemelerinizle sakın gelmeyin.

Ben bu yaptıklarınızı babama anlatacağım ve o da sizi öldürecektir!

Butler şapkasını aldı, selamlamak için eğildi. Scarlett bu anda bile onun güldüğünü, karanlıkta parlayan dişlerinden anladı. "Bu adam hiçbir şeyden utanmıyor" diye düşündü. Gerçekten de genç kadının söyledikleriyle eğleniyordu ve onu neşe içinde süzüyordu.

Ahh bu herif ne kadar nefret edilecek bir yaratıktı! Scarlett arkasını döndü ve hızla eve girdi. İçeri girerken kapıyı onun yüzüne hızla çarpmak istedi, ama Butler bunu önledi ve;

— Size yardım edebilir miyim? diye sordu. Bu adamın yanında bir saniye daha kalırsa sinir krizi geçireceğini hisseden Scarlett, merdivene doğru yürüdü ve ilk basamağa geldiğinde Butler'ın kendisine karşı nezaketle kapıyı kapadığını işitti.

3

Sıcak ağustos günlerinde de savaş bütün sıcaklığıyla sürdü. Eylül ayına gelindiğinde top gürlemeleri birden durdu. Atlanta'nın üzerine çöken sessizlik korkunç çağrışımlara neden oldu. Halk evlerinden dışarı fırlamış, ne olmuş, ne bitmiş anlamaya çalışıyordu. Herkes birbirine kaygılı bir biçimde bakıyor, ürkek sesle soruyor, bu sessizliğin gerçek anlamını öğrenmek için didiniyordu. Aylarca süren bombardımandan sonra bu sessizlik Atlantalılar'ı teskin edecek yerde onları daha çok kaygılandırdı.

Yankee bataryalarının neden sustuğunu kimse bilmiyordu, ordudan da bir haber alınamıyordu. Yalnız kentin çevresindeki siperlerin boşaltıldığı ve birçok askerin demiryolunu savunmak amacıyla güneye doğru gittiği biliniyordu. Bir savaş vardı, ama kimse nerede çarpışıldığını bile bilmiyordu. Ağızdan ağıza, kulaktan kulağa dolaşan söylentilerin dışında kesin bir haber yoktu.

Kağıt, mürekkep ve çalışacak adam bulamayan gazetelerin yayını da kuşatmanın başından beri durmuştu. Belki de bu yüzden akla, hayale sığmaz söylentiler kentin dört köşesine yayılıyordu.

Bu acı veren ve kaygılandıran sessizliğin içinde küçük ama doğru bir habere susamış olan halk General Hood'un karargahını kuşatmıştı. Gar ve telgrafhane güzel habere susamış olanların saldırısına uğruyordu. Çünkü herkes Yankeeler'in geri çekildiğini ve Güney ordusunun Dalton yolu boyunca onları kovaladıklarını umut ediyordu. Ama bu umudu gerçekleştirecek bir haber alamıyor-du. Telgraf hatları dilsizleşmiş, posta

haberleşmesi kesilmişti ve gara güneyden bile hiçbir tren gelmiyordu.

Bunaltıcı sıcaktan sonra şimdi de hüzünlü sonbahar uç göstermeye başlamıştı. Yorgun insanları, yorulmuş kalpleri bir yığın yoklukla daha da ezmeye hazırlanıyordu yeni mevsim. Scarlett; her şeye boyun eğmiş durumda sakin görünmeye çabalıyorsa da, Tara'dan bir haber alamadığı için üzüntüsünden ve merakından deli olacaktı. Ona göre kuşatma, eskiden olduğu gibi aynı biçimde sürüyordu. Aylarca top gürültüsü ile yatağa girmiş, gülle sesi ile uyanmıştı. Oysa sinir bozucu tarraka, Atlanta'nın üzerine büyük bir yası andıran sessizliğin çöktüğü güne kadar sürmüştü. Kızıl balçıklarla dolan kazılmış siperlerdeki günler... Kentin üzerinde top ateşinin uğuldadığı günler... Seyyar hasta arabaları ve öküz arabaları ile hastaneye götürülen yaralıların yolları kana buladıkları o acı günler... Mezarcı mangaların henüz soğumamış olan cesetleri toplayıp çukurlara attıkları feryat dolu günler...

Sinirleri bir keman teli gibi gerilen Atlantalılar nihayet ilk haberleri aldılar. Bu haberler özellikle Scarlett'i perişan etmişti. General Sherman yeniden kentin dördüncü cephesine saldırıyordu. Yankee generali bütün kuvvetini Jonesboro yolu üzerine yığmıştı. Bundan sonra Yankeeler büyük birlikler halinde bu dördüncü cepheye saldıra-caklardı. Artık küçük çatışmalar yapılmasına gerek kalmamıştı. Büyük Yankee ordusunun bu yeni hedefe yapacağı saldırıyı önlemek için bütün güney kuvvetleri dördüncü cepheye gönderilmiş ve bu yüzden de kentin savunmasından vazgeçilmişti. Ani sessizliğin nedeni buydu.

Scarlett "neden Jonesboro'ya saldırıyorlar?" diye düşünürken kalbi burkuldu, içinde büyük bir acı duydu. "Neden Jonesboro'yu almak istiyorlar?" "Demiryolunu kontrol altına almak için saldırılacak başka bir yer yok mu?" Genç kadın cevabını bilmediği bu soruları defalarca kendisine sordu ve bunları düşünürken de üzülmekten ve acı duymaktan dermansız düştü.

Tara'dan bir haftadır haber alamamıştı. Babasından gelen son mektup da onun korkularını, üzüntülerini arttırmaktan başka bir şeye yaramamıştı. Carreen'in durumu nasıldı? Kızkardeşinin hastalığı hakkında bilgi alabilmesi için günlerce beklemesi gerekiyordu. Eğer kuşatmanın başında ya Melanie ile birlikte ya da tek başına evine dönebilseydi şimdi ne kadar mutlu olacaktı...

Jonesboro'da kanlı savaş vardı, iki taraf da birbirini boğazlıyordu. Kent halkının bildikleri işte bu kadardı. Kimse savaşın nasıl sonuçlanacağını bilemiyordu. Jonesboro'dan gelen bir haberci Yankeeler'in püskürtüldüğünü söyledi. Ama Kuzeyliler geri çekilmeden önce Jonesboro'ya doğru uzanmayı başarmışlardı. Sonuçta garı ateşe vermişler, telgraf hatlarını kesmişler ve üç mil boyunca deliryolunu tahrip etmişlerdi. Şimdi mühendisler ve işçiler demiryolunu onarmak için sabahtan akşama kadar çalışıyorlardı. Ama onarım için zamana ihtiyaçları vardı. Çünkü Yankeeler bozdukları rayları, ocak yakarak kor haline getirmişler, sonra onları telgraf direklerinin çevresinde kıvırmışlardı. Raylar bu durumlarıyla çok büyük bir tirbuşona benziyorlardı.

Evet, Yankeeler Tara'ya kadar gidememişlerdi. General Hood'a telgraf getiren postacı, bu haberi Scarlett'e kendisi söyledi. General Jonesboro'dan ayrılıp, Atlanta'ya geleceği sırada Gerald'a rastlamış, o da kızına bir mektup götürmesini ondan rica etmişti. Scarlett'in;

— Babam Jonesboro'da ne yapıyordu? diye sorması karşısında, postacı zor durumda kaldı. Çünkü Gerald Tara'ya götürmek üzere bir askeri doktor arıyordu.

Scarlett genç adama teşekkür etti. Babası doktor aradığına göre Carreen'in hastalığı ilerlemiş demekti. Postacı atına atlayıp arkasında bir toz bulutu bırakarak uzaklaşırken Scarlett titreyen elleriyle babasından gelen mektubu açtı. Konfederasyonda kağıt sıkıntısı

da çekildiği için Gerald mektubunu, Scarlett'in ona yazdığı son mektubun arkasına yazmıştı ve bu yüzden de yazılanları okumakta güçlük çekti.

"Sevgili kızım,

Annen ve iki kardeşin tifoya yakalandılar, ama iyi olacaklarını umuyorum. Annen yatağa düştüğü zaman senin ve Wade'in hiçbir bahaneyle Tara'ya gelmemenizi istiyor; bunu bana özellikle yazdırdı. Çünkü senin ve Wade'in de hasta olmanıza gönlü razı değil. Senden kendisi için dua etmeni istiyor."

Sevgili annesi için dua etmek!... Scarlett hızla içeri girdi, basamakları ikişer ikişer çıkarak kendini yatağa attı. Soluk soluğa kalmıştı; bir süre dinlendi, sonra diz çöktü ve eskiden hiç dua etmediği kadar dua etti: "Ey Meryem, onu öldürmeyin, onu öldürmezseniz o kadar iyi olacaksınız ki!... Size yalvarırım, onun ölmesine engel olunuz."

Scarlett bir hafta boyunca evde zulüm gören bir ceylan gibi oradan oraya koşarak, merdivenleri inip çıkarak, gözünü karanlıklara dikip saatlerce bekleyerek acı çekti. Bir nal sesi duyduğu, kapısı su isteyen bir asker tarafından vurulduğu zaman postacı mı geliyor diye heyecanlandı. Ama ne yazık ki Tara'dan bir haber gelmiyordu. Onu evinden ayıran sadece yirmi beş millik tozlu bir yol değildi, sanki Tara ile arasında uçsuz bucaksız okyanuslar vardı.

Posta haberleşmesi düzenli çalışmıyordu, kimse Güney ordusunun nerede olduğunu ve Yankeeler'in neler yaptığını bilmiyordu.

Scarlett hastanede bu bir haftanın önemini kavrayacak kadar birçok tifo olayına tanık olmuştu. Ellen hastaydı ve büyük bir olasılıkla ölüyordu. Scarlett ise elleri kolları bağlı, Atlanta'da doğurmak üzere olan bir kadının evinde kalıyordu. Bu sırada iki ordu onunla evi arasında kıyasıya savaşıyordu. Biricik annesi hastaydı ve büyük bir olasılıkla can vermek üzereydi. Ama hayır, Ellen hasta olamazdı! Çünkü o hiç hasta olmamıştı. Herkes her an hasta olabilirdi, ama Ellen hasta-

lanmazdı. Çünkü o, hastalara koşar, onlara bakar ve onları iyi ederdi. Ellen hastalığa yakalanmazdı, Meryem onu korurdu...

Scarlett evine dönmek istiyordu! Tara'ya, çok iyi tanıdığı bu sığınağa bir çocuğun inatçı arzusuyla dönmek istiyordu. İçinde doğup büyüdüğü evi... Pencerelerinde rüzgarla oynaşan beyaz perdeli sıcak yuvası... Arıların üzerlerinde vızıldadığı çiçekleri... Yonca ve çimenleri harap etmemeleri için ördek ve hindileri bağırarak ürküten zenci çocuğu... Sessizliğin simgesi olan tarlaları... Güneşte ağaran pamukları... Evi... Ahh kışın sıcak, yazın serin yuvası...Ne büyük hata etmişti, kuşatmanın başında evine dönmediği için... Daha ortalıkta bir tehlike yokken Melanie'yi de kendisiyle birlikte Tara'ya götürebilirdi.

"Ah bu Melanie!" diye kendi kendine söylendi. Niçin Pittypat halayla Macon'a gitmemişti. Scarlett kendi ailesiyle birlikte yaşamak istiyordu, Melanie ile birlikte değil. "Ben onun soyundan değilim!" diye düşünüyordu. Sonra kendisine şu soruyu soruyordu: "Niçin bana böyle kene gibi sarılıyor? Eğer Melanie Macon'a gitseydi şimdi ben de annemin yanında olurdum. Hatta şu sırada bile onun doğum sorunu olmasaydı Yankeeler'e rağmen Tara'ya gidebilirdim.

Büyük bir olasılıkla General Hood benim yanıma bir alay katabilirdi. Bu General de ne kadar iyi adamdı. Evet evet, Yankeeler'in arasından rahat geçebilmek için ondan bir alay ve bir beyaz bayrak alırdım.

Ama ne yazık ki Melanie'nin doğum yapmasını beklemem gerekiyor. Ah benim sevgili anneciğim, sen ölme! Bebek de bir türlü doğmuyor. En iyisi bugün Doktor Meade'ye gideyim, ondan bebeklerin doğmasını çabuklaştıran bir çare olup olmadığını öğreneyim. Belki eve kısa bir süre sonra dönmem mümkün olabilir. Ama Doktor Meade 'bu çok zahmetli bir doğum olacak' demişti. Tanrım bir de Melanie ölecek olursa...

Ya Ashley! Hayır böyle bir şeyi düşünmeye hakkım yok, bu hiç doğru olmaz! Ama Ashley! Hayır hayır şim-

di onu da düşünmemeliyim. Çünkü Ashley belki de ölmüştür. Günah işlememeliyim; ben annemi korursa Allahıma uslu duracağıma söz verdim. Ah ahh! Bebek doğarsa... Şuradan bir gidebilirsem... Tara'da olmayı ne kadar çok istiyorum. Hatta burada olmasam da nerede olursam olayım... Buna bile razıyım..."

Atlanta'yı çok sevmiş olmasına rağmen Scarlett bir süredir uğursuz bir sessizliğe dalan kentten korkmaya başlamıştı. Artık Atlanta'nın o çok sevdiği neşeli yanı, çılgınca eğlenceleri kalmamıştı. Atlanta veba salgınına uğramış bir kent görünümündeydi. Kuşatmanın kulakları patlatan gürültüsünden sonra korkunç olaylara gebe bir sessizlik hüküm sürüyordu kentin her yanında... Bu sessizlik Atlantalıları telaşlandırıyor ve korkunun izlerini barındırıyordu içinde...

Halkın yüzünden kaygı ve korku fışkırıyordu. Tek tük rastlanan askerler bir maratonun son metrelerine gelen koşucunun yorgun halini anımsatıyordu.

Atlanta artık gülüp eğlenemiyordu, şimdi herkes askerlerin haftalardan beri bildiklerini biliyordu: Atlanta uçurumun kenarındaydı. Eğer Macon demiryolu düşmanın eline geçerse Atlanta'nın işi bitmiş demekti.

*

* *

Eylül ayının ilk günü, vakit sabah. Scarlett, gece yatarken duyduğu bir korkunun esiri olarak uyandı. Yatağında doğruldu, mahmur bir halde düşündü: "Dün gece yatarken ne oluyordu? Ahh tamam, savaş... Dün bir yerlerde savaş vardı... Acaba kim kazandı?"

Sabahın ilk saatleri olmasına rağmen, hava boğucuydu. Daha şimdiden günün çok sıcak olacağı anlaşılıyordu. Dışarısı sakindi, yol sessizliğin içinde uzanıp gidiyordu. Ortalıkta bir tekerlek tıkırtısı ya da bir manganın ayak patırdısı yoktu. Komşu evlerin mutfaklarından zencilerin tembel ve uykulu sesleri, kahvaltı hazırlıklarının gürültüleri gelmiyordu. Çünkü Mrs. Meade

ile Mrs. Merriwether'ın dışında tüm komşuları Macon'a sığınmışlardı. Yolun aşağısındaki işyerleri kapalıydı. Uzun zamandır mağazaların, dükkanların ve büroları kapıları açılmıyordu; çünkü sahipleri elde tüfek cephede savaşıyorlardı.

Scarlett'in içine acı ve hüzün dolduran bu sessizlik, ona sakin geçen önceki günlerden daha dayanılmaz geldi. Bu sabah gerinmeden yatağından kalkıp pencerenin önüne gitti. Yol bomboştu, ağaçlarda yaprakların bir bölümü sararmıştı, ama hepsi kalın toz kabakasıyla kaplanmıştı. Bakımsız kalan bahçenin çiçekleri, bu ilgisizlikten yakınır gibi boyunlarını bükmüşlerdi.

Pencereden bu manzarayı izlerken uzak bir yerden şiddetli yağmurun ilk gök gürlemesi gibi bir uğultu duydu. "Yağmur yağacak" diye düşündü ve köylü ruhuyla "buna çok ihtiyaç var!" diye ekledi. Ama birden bu düşüncesinde yanıldığını hissetti: "Yağmur mu? Hayır değil! Bu gök gürlemesi değil; bu top sesleri... top!"

Kalbi hızla çarpmaya başladı, bütün dikkatiyle sesin nereden geldiğini anlamaya çalıştı. Ama top sesleri o kadar uzaktan geliyordu ki... "Tanrım!" diye dua etti, "dilerim bu gürültüler Marietta'dan ya da Decatur'da veyahut Peachtree deresinden gelsin, ama güneyden gelmesin! Ne olur, güneyden gelmesin bu sesler..."

Pencereden dışarı sarkarak top seslerinin nereden geldiğini anlamaya çalıştı. Gürültüler şiddetini arttırıyordu ve güneyden geliyordu.

Ne yazık ki toplar güneyde atılıyordu ve güneyde Jonesboro vardı, Tara vardı, annesi Ellen vardı. "Yankeeler belki de şu sırada Tara'dadır!" diye düşündü.

Scarlett yeniden dinledi, ama artık bir şey işitemiyordu. Sanki kulaklarına hücum eden kan, top seslerini boğuyordu. Hayır Yankeeler Jonesboro'da olamazlardı.

Toplar güneyde atılıyordu ve topcular Atlanta'nın ölümünü ilan ediyorlardı. Scarlett, annesini düşünü-

yor ve içi içini yiyordu. Güney'de dövüşmek, Tara'da dövüşmek anlamına gelirdi. Odasında sinirli sinirli dolaşmaya başladı. Yumruk yaptığı ellerini ısırıyor ve ilk kez Güneyliler'in yenilme tehlikesinde olduklarını farkediyordu.

General Sherman'ın ordularının Tara'ya bu kadar yakın olduklarını bilmek, onun hayallerini tekrar evine götürdü. Bu durum ona camları kıran, evleri yıkan, her çeşit zararı veren, insanları öldüren top gürlemelerini, gülle seslerini unutturdu ve savaşın bilinenden de korkunç olduğunu kanıtladı. Sherman'ın ordusu Tara'ya birkaç mil mesafede... Eğer Yankeeler yenik düşseler bile Tara yolu üzerinde yeniden çarpışabilirler... Ve üç hastasıyla Gerald, Tara'dan dışarı adım atamayacak... Yankeeler olsun ya da olmasın, yeter ki o Tara'da olabilsin...

Odasında sinirli sinirli dolaşırken geceliği çıplak ayaklarına dolaşıyordu. Şimdi o bir tek şeyi düşünüyordu: Annesinin yanında olmak!

Mutfaktan, önce çatal, kaşık, bıçak sesleri duyuldu. Daha sonra Prissy'nin kahvaltı hazırlarken hüzünlü bir sesle şarkı söylediğini işitti:

"Birkaç gün daha bu ağır yükü taşıyacağız!"

Scarlett sinirlendi, şarkı çok elem vericiydi ve sözleri onu korkutuyordu. Arkasına bir hırka alarak hole çıktı, servis merdivenine doğru eğildi:

— Şu pis şarkıyı kes Prissy!

— Pekiyi hanım!

Scarlett bu davranışından dolayı utandı. Sesini yumuşatarak;

— Betsy nerede? diye sordu.

— Bilmiyorum hanım! Gelmedi henüz.

Melanie'nin kapısına gitti, odaya bir göz atmak için kapıyı araladı. Melanie şişkin yüzüyle, narin biçimi bozulmuş vücuduyla yatağında uyuyordu.

Scarlett, Ashley'nin onu bu haliyle görmesini çok istedi. Bugüne kadar gördüğü hamile kadınların en korkuncuydu.

Ona bakarken, Melanie çevresi kara halkalarıyla çevrili gözlerini açtı, bu sırada yüzünü tatlı ve sevimli bir gülümseme kapladı.

Scarlett'e doğru dönmek isteyerek doğruldu ve;

— Gir içeriye! dedi. Şafaktan beri uyanığım ve düşünüp duruyorum. Scarlett sana bir şey söylemek istiyorum.

Scarlett odaya girdi, ortalığı kavurmaya hazırlanan güneşin vurduğu yatağa oturdu. Melanie, ona güvendiğini göstermeye çalışarak, elini avucunun içine aldı.

— Sevgili Scarlett, bu top sesleri beni çok rahatsız ediyor. Bu gürültüler Jonesboro tarafından geliyor değil mi?

Scarlett "hım!" diye cevap verirken kalbi hızla çarpmaya başladı.

— Senin Tara için ne kadar kaygılandığını biliyorum. Eğer ben bu durumda olmasaydım, sen geçen hafta aldığın kötü haberler üzerine hemen Tara'ya gidecektin; doğru değil mi?

Scarlett:

— Evet! diyerek üstünkörü bir cevap verdi.

— Scarlett şekerim, benim için çok iyilikler yaptın! Bir kızkardeş bile senin kadar şefkatli olamaz, senin kadar cesaretli davranamazdı. İşte bunun için seni daha da çok seviyorum. Sana bu kadar sıkıntı vermek istemem.

Scarlett birden irkildi, demek kendisini iyi olduğu için seviyordu. "Ne aptal kadın!" diye düşündü.

— Dinle Scarlett! Zamanımı yatağımda düşünerek geçiriyorum. Senden büyük bir lütuf isteyeceğim. Eğer ölürsem çocuğuma bakar mısın?

Melanie'nin kalbi hızlı hızlı çarpmaya başlamış, soluğu kesilir gibi olmuştu. Gözlerinden şefkat dolu bir çağrı okunuyordu. Solgun yüzü birden al al oldu. Kendini toparlayarak tekrar sordu:

— Bunu yapar mısın?

Scarlett, yalnız başıyla işaret ederek cevap verdi.

Çünkü içini korku kaplamıştı ve korku onun sakin

bir sesle cevap vermesine, konuşmasına engel oluyordu. Bir süre bu korkuyu yenmeye çalıştıktan sonra;

— Ah aptallık etme Melly! dedi. Sen ölmeyeceksin. İlk çocuklarını doğuracak olan bütün kadınlar öleceklerini sanırlar. Hatta ben de öyle düşünmüştüm.

— Hayır bu doğru değil, sen hiçbir şeyden korkmadın. Bunu bana cesaret vermek, moralimi düzeltmek için söylüyorsun. Ben ölmekten değil çocuğumun yalnız kalmasından korkuyorum. Eğer Ashley... Scarlett eğer ölürsem çocuğa bakacağına söz ver. Eğer bu sözü verirsen artık hiç korkmayacağım. Pitty hala bir çocuğa bakamayacak kadar yaşlıdır. Honey ile India iyi kimselerdir, ama... Benim çocuğumu senin almanı istiyorum. Bu sözü bana ver Scarlett. Eğer bir oğlum olursa onun Ashley gibi yetişmesini sağla. Eğer kız olursa onun sana benzemesini çok isterim.

— Hay Allah! Hiç işin yok da bunları mı düşünüyorsun! diye Scarlett bağırarak ayağa kalktı. Ortada kaygı verici hiçbir şey kalmadı mı sanıyorsun? Her şeyi bırakıp kendi ölümünden mi söz etmek gerek?

— Beni affet şekerim! Ama bu sözü ver bana! Sanıyorum ki bugün doğum olacak. Bunu sezinliyorum. Ve şimdi sana yalvarıyorum, bu sözü ver bana!

— Haydi, pekiyi öyle olsun... Söz veriyorum.

Melanie onun Ashley'ye karşı olan eğilimini bilemeyecek kadar aptal mıydı? Ya da olup biteni bildiği için aşkı yüzünden Ashley'nin çocuğuna özenle bakacağını mı düşünüyordu.

Onun çağrısı üzerine yatağa oturdu. Melanie tekrar Scarlett'in elini avuçlarının içine aldı. Bu sırada Scarlett bir sürü soru sormak için büyük bir istek duyduğu halde, bunlar dudaklarından dökülemedi, gözlerinde dalgın bir ifade belirdi.

— Bugün sana öleceğini düşündüren sebep nedir Melly?

— Güneşin ilk ışıklarıyla birlikte ağrılarım başladı. Gerçi çok ağır değil...

— Acı çekiyor musun? Beni niçin çağırmadın?

Şimdi Doktor Meade'yi çağırması için Prissy'yi göndereceğim.

— Hayır! Daha erken, Scarlett. Doktorun ne kadar telaşlı bir adam olduğunu biliyorsun. Doktora bugün yardımına ihtiyacımız olacağını haber versin Prissy. Mrs. Meadeler'e birini gönder ve buraya gelmesini rica et. O kocasının ne zaman çağrılması gerektiğini iyi bilir.

— Ah Melly, sen başkalarını bu kadar düşünmekten ne zaman vazgeçeceksin? Pek iyi biliyorsun ki hastanedeki her hangi bir hasta kadar, senin de doktora ihtiyacın var. Ben onu hemen arayacağım.

— Olmaz, çok rica ederim. Bazen bu ağrılar bir gün boyunca sürermiş. Hastanedeki zavallı insanların Doktor Meade'ye ihtiyaçları olduğu bir sırada, onu burada oyalamak istemem.

— Eh, ne yapalım? Senin dediğin olsun!

4

Prissy, Melanie'nin kahvaltısını odasına getirdikten sonra Scarlett'i Mrs. Meade'yi aramaya gönderdi. O önce bir şeyler yemek için aşağıya indi ve Wade ile birlikte sofraya oturdu. Belki de ilk kez aç değildi ya da kendini aç hissetmiyordu. Melanie'nin doğumunun yaklaştığını düşünürken duyduğu acı, ona açlığını unutturuyor olabilirdi. Kalbi çok garip biçimde atıyordu. On on beş saniye kadar düzenli çarpan kalbi, birden hızlı hızlı çarpmaya başlıyordu. Midesinin bulandığı hissine kapılıyor, kahve yerine içilen kuru mısır ile Hint patatesi karışımından ilk kez bu sabah tiksiniyordu. Şekersiz ve sütsüz olan bu içecek çok acıydı. Tatlandırıcı olarak kullanılan Hint darısı da bir işe yaramıyordu. Damağına yapışan mısır haşlamasını da bir türlü yutamıyordu. Eğer kin duymasına yol açan başka bir sürü sebep olmasa bile, yalnızca kahve bulunamaması onun Yankeeler'den nefret etmesine yetecekti.

Wade bu sabah çok daha sakin görünüyordu. O da mısır haşlamasından bıkmıştı ve artık tiksinmeye başlamıştı bile... Annesinin ağzına uzattığı kaşıklardaki mısır haşlamasını zorla boğazına indiriyor, yutkunmayı geciktirecek birtakım bahaneler arıyordu. Büyük ve yuvarlak olan ela gözleriyle Scarlett'in her hareketini izliyordu. Tatlı gözlerinden annesinin gizli korkularının ona da geçtiği belli oluyordu. Kahvaltısını bitirince annesi onu oynamak için bahçeye gönderdi.

Scarlett, çocuğunun bahçede oyalandığını görünce memnun oldu ve bir süre Wade'i izledi. Yemek masasından kalktı, merdivene kadar yürüdü. Ne yapacağını bilmeden durdu, geri dönecekken Melanie'nin yanında bulunması gerektiğini düşündü. Onu, kafasındaki sıkıntılardan uzaklaştırmalıydı. Neden Melanie doğurmak için bugünü seçmişti? Neden bugün durup dururken ölümden söz etmişti?

İlk basamağa oturup, düşüncelerine çeki düzen vermeye çalıştı. Dünkü çarpışmada neler olduğuna, bugünkü savaşta neler olacağına ilişkin tahminler yürüttü. Birkaç mil ötesinde büyük bir savaş oluyor ve o bu savaşın gidişi hakkında bir bilgi sahibi olamıyordu; bu duruma çok şaştı. Peachtree deresindeki çarpışmadan sonra kentin bu sessizliği Scarlett'e çok garip geliyordu.

Pittypat'in evi Atlanta'nın kuzeyinde olduğu ve savaş güney yönünde sürdüğü için ne bir birlik, ne hasta arabası ve ne de yaralı kafilesi görülüyordu. Acaba kentin güneyinde böyle sahnelerle karşılaşılıyor muydu? Bunları düşünen Scarlett o yönde oturmadığına şükretti. Mrs. Merriwetherler ile Mrs. Meadeler hariç bütün mahalle halkı Atlanta'dan kaçtığı için Scarlett kendini çok yalnız hissediyordu. Peter amcanın bile burada olması çok iyi olurdu. Hiç olmazsa onu haber almaya, bir şeyler öğrenmeye yollardı. Kendi de bir haber alabilmek için giderdi, ama Melanie'nin yanından ayrılmaması gerekiyordu. Mrs. Meade gelmeden bir yere gidemezdi. Evet Mrs. Meade de nerede kalmıştı, niçin gelmiyordu? Üstelik Prissy de dönmemişti.

Scarlett verandaya çıktı ve Meadeler'in evine doğru baktı. Bir süre sonra Prissy göründü; yanında kimse yoktu, telaşlı da değildi. Sanki hiçbir işi yokmuş gibi ağır ağır geliyordu. Eteklerini savuruyor, omuzunun üstünden kendini süzüyordu.

Prissy bahçe kapısını açarken, Scarlett daha fazla dayanamayarak öfkeyle bağırdı:

— Neden geciktin? Cehennemin dibinden mi geliyorsun? Mrs. Meade ne dedi? Ne zaman gelecekmiş?

— Evde yoktu!

— Ne zaman eve gelecekmiş?

Prissy; yaptığı işin önemli olduğunu göstermek için, her sözcüğün üstüne basa basa cevap verdi:

— Cookie dedi ki Mrs. Meade, Mister Phil yaralandığı için bu sabah erkenden çıkmış. Mrs. Meade arabaya binmiş, Talbot ve Betsy aramaya gitmişler. Coo-

kie dedi ki o çok ağır yaralanmış. Mrs. Meade'nin bize gelmeye niyeti yokmuş.

Scarlett öfke dolu gözlerle Prissy'ye baktı, onu bir güzel dövmek istiyordu. Çünkü tüm zenciler gibi o da felaket tellâlı rolü oynamayı çok seviyordu.

— Haydi orada kabak gibi dikilip durma! Mrs. Merriwetherler'e git, ya kendisinin gelmesini ya da annesini göndermesini söyle. Haydi çabuk ol!

— Ama onlar evde yoklar. Dönerken orada biraz dinlendim. Bütün pencereler kapalıydı. Hastanede olduklarını sanıyorum.

— Demek bunun için geciktin ha! Sana bir iş yapman söylendiği zaman yalnız o işi yapacaksın. Başka bir yere gitmeyeceksin, başkalarıyla konuşmayacaksın! Anlaşıldı mı? Haydi bakayım şimdi... Şeylere git!

Scarlett birden susup düşünmeye başladı. Atlanta'da kalan tanıdıkları arasında kim ona yardım ederdi? Bir tek Mrs. Elsing vardı. Gerçi Mrs. Elsing, kendisini sevmezdi ama Melanie'ye karşı daima dostluk beslerdi.

— Mrs. Elsingler'e git. Her şeyi güzelce anlat. Buraya gelmek lütfunda bulunmasını rica et. Bak Prissy, beni iyi dinle: Mrs. Melly doğurmak üzeredir ve sana ihtiyacımız vardır. Acele gider ve hemen dönersen çok memnun olurum.

— Evet Mrs. Scarlett! diye cevap verirken, hemen gitmek için hareket etti.

— Haydi çabuk ol gündüz feneri!

— Pekiyi Mrs. Scarlett!

Prissy, yürüyüşünü bir parça değiştirdi. Scarlett içeri girdi, Melanie'nin yanına çıkmak için kararsızdı. Çünkü ona Mrs. Meade'nin neden gelmediğini açıklaması gerekecekti. Bu kötü haber, Melanie'yi olumsuz etkileyebilirdi. Ona bir yalan söylemeliydi.

Scarlett, Melanie'nin odasına girdiği zaman onun kahvaltısına el sürmediğini gördü. Yüzü solgundu.

— Mrs. Meade'yi hastaneden bırakmamışlar. Ama Mrs. Elsing gelecek. Daha iyi değil mi?

Melanie:

— Çok iyi! derken, gerçek durumu gizlemeye çalışıyordu. Scarlett Wade'i doğurman ne kadar sürmüştü?

Scarlett o doğum anını anımsamaktan pek hoşlanmamakla beraber biraz neşeli görünerek;

— Çok sürmedi! dedi. Bahçedeydim, eve girinceye kadar doğdu. Annem benim bir zenci gibi doğum yapmamı rezalet olarak nitelendirmişti.

— Umarım ben de bir zenci gibi doğururum! diye cevap verirken gülümseyen Melanie'nin yüzü, gerçeği anımsayınca daha da sarardı.

Scarlett biraz üzgün, biraz kötümser bir bakışla Melanie'nin kalçalarını gözden geçirdi. Ama ona güven verici bir sesle konuşmaktan da geri kalmadı:

— Haydi canım, göreceksin çok güç olmayacak!

— Korkak davranmaktan çekiniyorum. Mrs. Elsing hemen gelecek mi?

— Evet şekerim hemen gelecek! Şimdi sana biraz su getirmeye gidiyorum. Tuvaletini tazelemen, saçlarını taraman gerek. Bugün hava o kadar sıcak ki, elini yüzünü yıkayıp, biraz rahatlarsın.

Scarlett, aşağıda mümkün olduğu kadar oyalandı. Prissy'nin dönüşünü görmek için ikide bir kapıya koşup durdu. Ama Prissy'nin ortalıkta gözükmemesi üzerine Melanie'nin yanına çıktı. Görümcesinin terli yüzünü, boynunu ve göğsünü sildi, uzun siyah saçlarını taradı, onları başının arkasında toplayıp bir kurdeleyle bağladı.

Aradan belki de bir saat geçti ve bir ara yoldan, yürümekten çok sürünen bir kişinin ayak seslerini duydu. Pencereden bakınca ağır ağır yürüyerek dönen Prissy'yi gördü. Sanki arkasında büyük bir kalabalık onu izliyormuş gibi eteğini sağa sola sallayarak kırıta kırıta yürüyordu. Scarlett:

— Bugünlerde bu kıza bir ders vermek gerek! diye söylenerek merdivenleri çabucak indi.

Prissy kapıda Scarlett ile burun buruna geldi.

— Mrs. Elsing hastanede. Cookie sabah treniyle

birçok yaralı geldiğini görmüş. Onlara çorba pişiriyormuş Mrs. Elsing.

Scarlett, kalbi burkularak, Prissy'nin sözünü kesti:

— Ne yaptığından bana ne! Haydi şimdi üstüne temiz bir önlük giy. Ve hemen hastaneye git. Doktor Meade'ye haber ver, ona söyleceklerim olduğunu söyle. Eğer o yoksa Doktor Jones'u ya da başka bir doktoru bul! Çabuk olmanı istiyorum. Eğer yine oyalanacak olursan bu sefer kafanı kırarım!

— Pekiyi Mrs. Scarlett.

— Doktorlara savaşla ilgili haber sormayı da unutma. Onlar bir şey bilmiyorlarsa gara gidersin, yaralıları getirenlerden haber sorarsın. Savaşın Jonesboro'da mı, yoksa başka bir yerde mi olduğunu öğren.

Prissy ani bir korkuya kapıldı:

— Aman Tanrım! Yankeeler Tara'da mı Mrs. Scarlett?

— Ben ne bileyim? Sana git bir şeyler öğren demiyor muyum?

— Mrs. Scarlett Yankeeler anneme ne yaparlar? Aman Tanrım!...

Prissy, birdenbire avazı çıktığı kadar feryat etmeye başlayınca Scarlett'in kafası büsbütün karıştı.

— Yaygarayı bırak, sesini kes! Mrs. Melanie işitecek. Haydi hemen etekliğini değiştir.

Prissy üstünü değiştirmek için giderken, Scarlett de doktorlara bir not yazmak için kağıt aramaya başladı, babasından gelen mektup gözüne ilişti:

"Annen... Tifo... Hiçbir bahaneyle eve gelmeni istemiyor..."

Scarlett az kalsın hıçkıra hıçkıra ağlayacaktı. Melanie olmasaydı bütün yolu yürüyerek bile giderdi.

Prissy, Scarlett'in eline tutuşturduğu notla birlikte hızla evden çıkıp yola koyuldu. Scarlett, Mrs. Elsing'in gelemeyişini açıklamak için bir yalan bulmaya çalışarak Melanie'nin yanına gitti.

Sırtüstü yatıyordu. Güzel ve solgun yüzü sakin görünüyordu; bu durum Scarlett'e az da olsa moral ver-

di. Yatağın kenarına oturup, önemsiz şeylerden söz etmeye başladı. Ama aklı Tara'daydı ve düşünceleri onu Birlik yanlılarının olası bir bozgununa sürüklüyordu. Annesini can çekişir halde düşünüyor, Atlanta'ya giren Yankeeler'in her yeri yıktıklarını, masum halkı öldürdüklerini görüyordu.

Top sesleri taa uzaktan gelmeye devam ediyor, tepelerde dalgalanıyor, kalplerde yankılanıyordu. Scarlett konuşacak durumda değildi, kalkıp pencerenin önüne gitti. Gözlerini sokağa dikti.

Melanie de susuyordu; ama bazen şiddetlenen ağrılardan dolayı yüz ve boyun kasları geriliyordu. Ağrıları biraz dinince, kendi kendine "bereket pek feci olmadı ve uzun da sürmedi" diyordu. Scarlett onun büyük acı çektiğini farkediyordu.

Bu sessiz bekleyiş bir saat sürdü. Genç kadınlar sanki birbirlerinden çekiniyorlarmış gibi konuşmamaya özen gösteriyorlardı. Aradan bir saat daha geçti ve öğle oldu. Güneş ortalığı kasıp kavuruyordu. Melanie'nin ağrıları da daha sıklaştı ve şiddetlendi. Uzun saçlarının dipleri terlemiş, vücudu su içinde kalmıştı. Scarlett sessizce onun alnında biriken terleri kuruluyor, kuruyan dudaklarını ıslak bezle siliyordu; ama korku da içini kemiriyordu. Ya çocuk doktor gelinceye kadar doğarsa ne yapacaktı? Anne olmuştu ama doğum hakkında hiç bilgisi yoktu. Haftalar öncesi başlayan korkusu bugün onu boğuyordu. Yoksa korktuğu başına gelecek ve doktordan vazgeçmek zorunda kalıp Prissy'ye mi güvenecekti.

Prissy'nin doğum konusunda bir hayli bilgisi vardı. Bunu ona zenci kız söylemişti. Biraz sakinleşir gibi oldu; o zaman top seslerinin gittikçe uzaklaştığını farketti. Top gürültüleri uzaklaştıysa, o zaman savaş Jonesboro'ya yaklaşıyor demekti.

Scarlett bu düşüncenin verdiği acıyla kıvranırken Prissy'nin yoldan koşarak geldiğini gördü. Prissy hanımını pencerede görünce bağırmak için ağzını açtı. Zenci kızın yüzündeki heyecanı farkeden Scarlett onun bağırmasını önlemek için parmağını dudaklarına gö-

türdü ve hemen pencereden uzaklaştı.

Korktuğunu gizlemeye çalışarak gözlerini Melanie'nin çevresi kararmış olan gözlerine dikerek;

— Buradaki su ısındı, biraz soğuk su getireceğim! dedi. Gülümsemeye özen göstererek odadan çıktı ve kapıyı kapadı.

Merdivenin en alt basamağına oturan Prissy soluk soluğaydı.

— Hanımım Jonesboro'da herkes dövüşüyor. Atlantalılara göre bizimkiler yenilmiş. Aman Tanrım, bu bir felaket değil mi afandım? Annemi ve Pote'yi nasıl bir felaket bekliyordur? Aman Scarlett hanımısı, Yankeeler buraya da gelince halimiz ne olacak?

Scarlett, Prissy'nin sızlanmasına ve ara sıra da yüksek sesle konuşmasına kızarak ona çıkıştı.

— Yeter artık sus!

Prissy doğru söylüyordu. Yankeeler oraya kadar ulaşınca neler olurdu? Tara'nın başına neler gelirdi? Scarlett bu düşünceleri, bu cevabı bilinmeyen soruları kafasından uzaklaştırmaya çalıştı. Eğer bunları biraz düşünecek olsa Prissy gibi inlemeye ve bağırmaya başlayacaktı. Çareyi konuyu değiştirmekte buldu.

— Doktor Meade'yi buldun mu? Ne zaman gelecek?

— Onu bulamadım afandım.

— Ne? Ne diyorsun sen?

— 'Bulamadım' diyorum. Hastanede yok, Mrs. Merriwether ile Mrs. Elsing de yoklar. Bir adam bana Doktor Meade'nin Jonesboro'dan gelen askerleri karşılamak için gara gittiğini söyledi. Afandım, doğrusu ben gara gitmeye korktum. Çünkü orada herkes ölüyormuş.

— Peki öyle olsun! Ya öteki doktorlar?

— Ortalıkta notunuzu okuyacak bir adam bile kalmamıştı. Olanlar da birer çılgın gibi hastanenin içinde koşuşuyorlardı. Bir doktor da bana; «Defol git buradan! Bunca asker ölürken beni bir yumurcak için oyalama. Size yardım edecek bir kadın ara!» diye bağırdı. Daha sonra istediğiniz haberleri öğrenebilmek için dört

bir yana koştum. Her yerde bana savaşın Jonesboro'da yapıldığını söylediler. Ben de...

— Sus!... Sus bakayım! Doktor garda, öyle mi?

— Evet afandım!

— Şimdi beni iyi dinle! Ben doktoru aramaya gideceğim, sen Mrs. Melanie'nin yanında kalacaksın ve o ne isterse yapacaksın. Eğer ona savaşın nerede olduğunu söylersen seni esir pazarında satarım. Bunu yapacağımı iyi bilirsin. Bir de şu var: Sakın o doktorun gelmek istemediğini Mrs. Melanie'ye söyleme! Anlıyor musun dediklerimi?

— Pekiyi afandım!

— Şimdi yüzünü yıka, testiyi doldur ve yukarı çık. Mrs. Melanie'nin terini kurula, alnına ıslak bez koy. Benim Doktor Meade'yi aramaya gittiğimi söyle.

— Afandım Mrs. Melanie doğurmak üzere mi?

— Bilmiyorum, öyle olmasından korkuyorum. Bunu senin benden daha iyi bilmen gerekir. Haydi çabuk ol!

Scarlett konsolun üzerinde duran hasır şapkasını giydi, aynaya baktı. Belki de farkında olmadan, sarkan birkaç tel saçını sapkasının altına yerleştirdi; elbiselerini şöyle bir düzelttikten sonra hızla evden çıktı. Yüzüne sıcak hava çarptı, güneş gözlerini kamaştırdı. Korkudan her yanı ürperiyor, kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. Yoldan kaçarcasına indi. Şakakları zonkluyor, soluk almakta zorlanıyordu.

Yolun alt tarafından bir kalabalığın sesi geliyordu. Leydenler'in evinin önüne gelince birden sendeledi, düşmekten son anda kurtuldu. Korsesi çok sıkıydı, ama o yine de yürüyüşünü yavaşlatmadı. Şimdi kalabalığa yaklaşmış; homurtuları, konuşmaları daha iyi duyuyordu.

Leydenler'den Five Points'e kadarki mesafede yüzleri gergin zenciler bir ağızdan konuşuyorlardı. Soluk yüzlü çocuklar verandalarda avazları çıktığı kadar bağırışıyor-lardı ama onlara kimse aldırmıyordu. Yol; askeri arabalar, hasta arabaları, içi bavul ve eşya yüklü

yükarabalarıyla dolmuştu. Atlı birkaç adam yolu açmaya çalışıyor ve Genel Karargâh'a doğru gidiyordu. Bonnellar'ın evinin önünde ihtiyar Amos atını yularından tutuyordu; Scarlett'i görünce gözlerini açarak, heyecanla sordu:

— Mrs. Scarlett siz daha gitmiyor musunuz afandım? Biz hemen şimdi gidiyoruz. Bizim ihtiyar hanım bavulunu hazırlasın, hareket edeceğiz.

— Gitmek mi? Nereye?

— Allah bilir afandım! Buradan uzaklaşmak gerekiyor, çünkü Yankeeler neredeyse gelirler.

Scarlett, ihtiyar zenciye veda bile etmeden yoluna devam etti. Demek Yankeeler geliyordu. Biraz soluklanmak ve çılgınca atan kalbini sakinleştirmek için Wesleyenne Kilisesi'nin önünde durdu. Sokak fenerine dayanma ihtiyacı hissetti. Dinlenmeyi sürdürürken Five Points Sokağı'ndan iki büklüm olmuş bir süvarinin, dört nala Peachtree Sokağı'na doğru ilerlediğini gördü. Bütün gücünü toplayarak ve hiç duraksamadan kendini yolun ortasına attı ve süvariye elini kolunu sallamaya başladı.

— Durunuz lütfen! Allahaşkına durunuz!

Süvari atın dizginlerini öyle kastı ki, at şaha kalktı ve sonra ön ayaklarıyla yeri dövdü. Subayın bitkin halde olduğu yüzünden belliydi. Yine de ani bir hareketle şapkasını çıkarıp Scarlett'e doğru eğildi.

— Buyurun hanımefendi!

— Bana söyleyin Allahaşkına, doğru mudur Yankeeler'in geldiği?

— Korkarım efendim, evet...

— Emin misiniz?

— Evet efendim! Yarım saat önce Genel Karargâh'ta savaşın sürdüğü Jonesboro'dan telgraf aldık.

— Jonesboro'dan mı? Emin misiniz?

— Kesinlikle eminim efendim! Zaten tatlı yalanlara da gerek kalmadı artık. Mesaj General Hardee'den geliyordu. Şöyle diyordu General: "Savaşı kaybettim, geri çekiliyorum!"

— Aman Tanrım!

Yorgun ve yüzü güneşten bronzlaşmış olan süvari hiçbir heyecan belirtisi göstermeden Scarlett'e baktı, sonra şapkasını giydi.

— Aman efendim hemen gitmeyin, bir dakikacık bekleyin lütfen! Şimdi ne yapacağız?

— Efendim doğrusu ben de bilmiyorum. Ordu birazdan Atlanta'dan çekilecek.

— Ordu gidiyor mu? Bizi Yankeeler'e mi bırakacaklar?

— Korkarım öyle olacak!

Mahmuzlanan at bir ok gibi fırladı. Scarlett yolun ortasında toz duman içinde kaldı.

Ordu gidiyor, Yankeeler geliyordu. Şimdi ne yapacaktı? Ne tarafa doğru kaçacaktı? Hayır, kaçamazdı! Kısa bir süre sonra doğuracak olan Melanie'yi yalnız başına bırakamazdı. Eğer Melanie olmasaydı Wade'i ve Prissy'yi alıp kaçardı; Yankeeler'in onu bulamayacağı bir ormana saklanırdı. Melanie ormana gelemezdi. Hayır bu iş şimdilik yapılamazdı. Ah Melanie bebeğini niçin daha önce doğurmamıştı. Bir gün öncesine kadar bir hasta arabası bulur ve onu güvenli bir yere götürebilirdi. Ama şimdi... Evet, şimdi Doktor Meade'yi bulması ve onu Melanie'nin yanına götürmesi gerekiyordu. Belki doktor, bebeği daha önce de doğurtabilirdi.

Eteklerini kıvırıp koşmaya başladı; ayakları birbirine takılıyor, arada bir sendeliyordu. Yankeeler geliyor... Yankeeler geliyor... Five Points Sokağı bilinçsiz koşan insanlarla dolmuştu. Yollarda askeri arabalar, hasta arabaları, yaralı taşıyan arabaların sesleri yankılanıyor; kimse ne yaptığını, ne yapması gerektiğini bilmiyordu.

Tam bu sırada Scarlett gözlerine inanamadığı bir manzarayla karşılaştı: Omuzlarında jambon taşıyan yüzlerce kadın gar tarafından geliyordu. Kadınların yanında da şeker şerbeti güğümlerini taşımaktan iki büklüm olmuş küçücük çocuklar vardı. Biraz büyük çocuklar da mısır ve patates çuvallarını taşıyorlardı.

İhtiyar bir adam el arabasıyla bir un çuvalını taşıyordu. Kadınlar, erkekler, oğlanlar, kızlar, beyazlar, zenciler, yaşlılar, gençler, yüzleri gerilmiş olarak sırtlarına aldıkları çuval çuval, sandık sandık, paket paket yiyecekleri taşıyorlardı. Bu insancıklar bu halleriyle büyük denizlerdeki gel-git dalgalarına benziyorlardı. Scarlett Atlanta'da oturduğu bir yıl boyunca bu kadar yiyeceği bir arada görmemişti.

Birden dolu dizgin gelen bir arabaya yol vermek için kalabalık ikiye ayrıldı. Sırtlarında yük taşıyan insanların açtığı daracık yoldan geçen Mrs. Elsing'di. O bir elinde kırbaç, bir elinde dizginleri tutarak hızla ilerliyordu. Başında şapkası yoktu, yüzü solgundu. Atlarını çılgınca kırbaçlarken kırçıllaşan saçları bir çağlayan gibi arkasından dalgalanıyordu. Arabada oturan ihtiyar hizmetçisi kucağında bir yağ paketini bir eliyle sıkı sıkı tutuyor, öteki eli ve ayaklarıyla da yanında ve yerde duran sandık ve paketleri bastırıyordu. Delinen bir çuvaldan da yola nohutlar dökülüyordu.

Scarlett, tüm gücünü toplayarak Mrs. Elsing'e seslendi, ama o kargaşada genç kadının sesi birkaç adım ötesinden bile duyulamamıştı. Mrs. Elsing'in arabası sağa sola yalpalayarak büyük bir hızla geçip gitti.

Scarlett bu olup bitenlere akıl erdiremiyordu. Sonra askeri erzak dapolarının demiryolunun yakınında olduğunu anımsadı. "Depodaki yiyeceklerin Yankeeler'in eline geçmesini önlemek için Hükümet böyle bir karar almış olacak!" diye düşündü. Verilen emir üzerine halk gücünün yettiği kadar yiyecek paket ve çuvallarıyla sandıkları düşmandan kaçırıyordu.

Scarlett Five Points sokağını dolduran kalabalık arasından dirsekleriyle kendisine yol açmaya çalıştı. Çevresi bir savaş alanından farksızdı. Nihayet hasta arabalarını, toz duman arasında kalan doktorları ve yaralıları sedyelerle taşıyan hastabakıcıları görür gibi oldu. Çok şükür! Birazdan Doktor Meade'yi bulabilecekti. Sokağı döndükten sonra Atlanta Oteli'nin köşesinde demiryolunu gördü ve işte o zaman dehşet içinde kaldı.

Yakıcı güneşin altında, demiryolu, rıhtım ve kaldırım boyunca yan yana, omuz omuza, kiminin başı ötekinin ayakları arasında, alt alta, üst üste binlerce yaralı asker yatıyordu. Kimileri hareketsizdi, çoğunluk inliyor, feryat ediyor, acılar içinde kıvranıyordu. Aklını yitirenler bile vardı. Bunlar: "Bana kolumu verin!", "Hey ayağımı nereye götürüyorsun?" gibi garip biçimde bağırıyorlardı. Her yaralı askerin başında yüzlerce sinek uçuşuyordu. Yaraların üstleri, dudak ve gözlerin kenarları sinek istilasına uğramıştı. Çevre kanlı bezlerle dolmuştu. Sedyelerin içinde bir an önce götürülmeyi bekleyen askerler bir yandan inliyor, bir yandan küfrediyorlardı. Havada yoğun bir kan, sidik, ter, pislik kokusu vardı. Hastabakıcılar yaralıların arasında koşuşuyorlar, çoğunlukla yerde yatanların üstlerine basıyorlardı. Eline, ayağına, hatta göğsüne basılanlar ilgisizce başlarını kaldırıyorlar, bu kargaşadan kurtulacakları anı sabırla bekliyorlardı.

Ağzı bir karış açık kalan Scarlett'in midesi bulandı; daha ileriye gidemedi. Gerek hastanede, gerek ırmak kenarındaki çatışmadan sonra Pitty halanın çiftliğinin otları arasında birçok yaralı görmüştü, ama böyle feci, böyle yürekler acısı bir manzarayla karşılaşmamıştı. Bu yaralılar için ölüm bir kurtuluş olacaktı. Cesetlerden yayılan pis kokular, yaralılardan yükselen feryatlar burayı bir işkence cehennemi yapmıştı. Hem de gittikçe yenileşen, gittikçe büyüyen ve gittikçe korkunç hal alan bir cehennem! Ve bir de Yankeeler gelecekti...

Koşuşan adamların arasında Doktor Meade'yi aradı, ama bulamadı. Bu sefer yerde yatan yaralıların arasına girdi; girdiği an önüne bakmadan yürüyemeyeceğini anladı. Çünkü bir yaralının üstüne basmaması imkansızdı. Eteklerini kıvırıp, sedye taşıyanları yöneten bir grubun yanına gitti.

Yerde yatan yaralıların arasından geçerken onun eteğini tutanlar, çekiştirenler oluyordu. Hırlayan gırtlaklardan söylenenler pek anlaşılmıyordu; ama hepsinin ortak bir isteği vardı: Su!... Hanımefendi su... Lütfen biraz su... Allah rızası için azıcık su...

Zorlukla ilerliyebiliyordu. Yüzü ter içinde kalmıştı. Eğer bu et yığını halinde yatan bir yaralı ya da ölüyü çiğneyecek olsa hemen düşüp bayılacağını biliyordu. Gözleri sürekli bir noktaya bakan cesetlerin, yırtık elbiseleri yarasından akan kanın pıhtılaşmasıyla vücuduna yapışan zavallıların, dağılmış çenelerinden dedikleri anlaşılmayan ama kuşkusuz bir damla suyla hayat bulacağını sanan adamların üzerlerinden atlayarak ilerliyordu. Eğer Doktor Meade'yi bulamazsa avazı çıktığı kadar bağıracak, belki de aklını oynatacaktı. Daha önce gördüğü gruba yaklaştı ve var gücüyle bağırdı:

— Doktor Meade orada mı?

Gruptan bir adam, sesin geldiği tarafa baktı, evet bu Doktor Meade idi. Üzerinde beyaz gömleğiyle Doktor Meade biraz ilerde, karşısında duruyordu. Doktor gömleğinin kollarını dirseğine kadar kıvırmıştı. Gömleği ve pantolonu bir kasabınki kadar kanlıydı; hatta sivri sakalının ucu bile kanlanmıştı. Yüzünde sersemlemiş bir adamın yorgunluğu, çaresizliğe karşı duyulan öfkenin izleri vardı. Tozlu yüzünde, akan terlerin neden olduğu çizgiler görülüyordu.

Scarlett'i yanına çağırırken sesindeki sakinlik ve kararlı tavrı, genç kadını hayretler içinde bıraktı.

— Aman ne iyi ettiniz de geldiniz. Eli boş olan herkese yaptıracağımız o kadar çok iş var ki...

Scarlett bir süre Doktor Meade'ye aptal aptal baktı, sonra utangaç bir tavırla eteklerini indirdi. Etekleri bir yaralının yüzüne düştü, o biçare de boğulmamak için başını çevirdi. Genç kadın Doktor'un ne demek istediğini düşünmeye başladı. Hasta arabalarının kaldırdığı tozlar ağzına, burnuna, gözlerine doluyor, çevreden yayılan pis koku genzini tıkıyordu.

— Biraz çabuk ol yavrum! Şöyle gel!

Yeniden eteklerini kıvırdı ve yeniden yaralıların arasından dikkatlice koşmaya başladı. Ve nihayet Doktor Meade'nin yanı başına gelebildi, elini onun omuzuna koydu. Ona dokunduğu an yorgunluktan titrediğini anladı. Mister Meade'nin konuşmasına fırsat vermeden;

— Aman doktorcuğum hemen gelmelisiniz! dedi. Melanie neredeyse doğuracak.

Doktor Meade bu sözlerden hiç etkilenmemiş gibi bakıyordu. Scarlett'in ayaklarının dibinde başını çantasının üstüne koymuş olan bir adam şefkat dolu bir gülümsemeyle ve cesaret verici bir sesle;

— Merak etmeyin, bunun çaresine bakılır! dedi.

Scarlett yerde yatan bu adamın söylediklerine önem vermedi ve Doktor Meade'nin kolunu çekti.

— Doğuracak olan Melanie'dir. Doktor hemen gelmelisiniz. Melanie... Melanie evet...

Süslü ve nazik cümleler kullanmanın sırası değildi, ama yine çevredekilerin önünde meramını anlatmak ona güç geliyordu.

— Sancıları çok arttı, rica ediyorum doktor!

— Bir doğum ha? Bir bebek dünyaya gelecek demek! Allah'ın işine bakın!

Doktor, bunları söylerken yüzü öfke içinde gerilmişti. O, Scarlett'e ya da bir başkasına öfkelenmiyordu; o ölümle doğumun aynı anda yaşandığı dünyaya karşı öfke duyuyordu.

— Siz çıldırmış olmalısınız! Görmüyor musunuz adamlar ölüyor... Bunları nasıl ölüme terkedebilirim. Bu zavallıları bir yumurcak için kaderleriyle başbaşa bırakamayacağımı bilmelisiniz. Size yardım edecek bir kadın bulunuz. Örneğin karımı bulun!

Scarlett, Mrs. Meade'nin bazı nedenlerden dolayı gelemeyeceğini bildirmek için tam konuşacakken sustu. Çünkü Doktor oğlunun yaralı olduğunu bilmiyordu. Scarlett onun bu kara haberi öğrendiği zaman ne yapacağını tahmin ediyordu. Doktor Meade'nin, oğlunun can çekiştiğini öğrense bile bir yere gitmeyeceğini; buradaki yaralıları terketmeyeceğini; emeğini, bilgisini bir kişiye vermek yerine tüm yaralılara bölüştüreceğini biliyordu.

— Olmaz Doktor Meade! Kesinlikle gelmeniz gerek! Siz de biliyorsunuz ki Melanie tek başına doğuramaz. Bunu siz söylemiştiniz. Eğer gelmezseniz o ölecek!

Bu işkence cehenneminde; inilti, acı, feryat dolu cehennemde böylesine dokunaklı söz söyleyen Scarlett miydi?

Doktor bir iki adım geri çekildi ve onun son sözlerini anlamamış gibi görünerek, kimden söz ettiğini bilmemezlikten gelerek;

— Ölmek mi? Hepsi ölecek! dedi. Ne pansuman yapılabiliyor, ne ilaç verilebiliyor. Kinin yok, kloroform yok, morfin yok! Yok, yok, yok! Çok acı çekenler için birazcık morfin olsaydı... Allah Yankeeler'in belasını versin! Hepsinin belalarını...

Yerde, başı çantasına dayalı yatan adam sakalları arasında beyaz dişlerini göstererek;

— Doktorcuğum onları cin çarpsın! diye inledi.

Scarlett titremeye başladı; gözleri duyduğu dehşetten kocaman olmuş, içleri yaşla dolmuştu. Demek Doktor Meade onunla birlikte eve gelmeyecekti ve Melanie de ölecekti.

— Doktor çok rica ediyorum. Allahaşkına!

Doktor Meade dudağını ısırdı, çenesini oynattı. Bu sırada yüzü sakinleşti.

— Yavrum, gelmeye gayret ederim! Ama söz veremem. Bu yerde yatan zavallıların pansumanları bitsin hele... Yankeeler geliyor, üstelik ordu kenti terkediyor. İşte o zaman bu yaralıları ne yapacağız. Tren yok, araba yok! Macon yolu işgal altında... Dediğim gibi, gelmeye gayret edeceğim. Siz şimdilik gidin. Beni de daha fazla oyalamayın. Bir bebek doğarken pek fazla bir şeye gerek yoktur. Göbeği kesmek yeter.

Bir çavuş doktorun omzuna dokundu, o da talimat vermek üzere döndü. Parmağıyla bir yaralıyı, daha sonra bir başkasını gösterdi. Yerde yatan adam Scarlett'e şefkat dolu gözlerle baktı. Genç kadın arkasını döndü, çünkü Doktor Meade onu unutmuştu artık...

Geldiği gibi yaralıların arasından geçti, evin yolunu tuttu. Doktor gelmiyordu, her şeyi kendisinin yapması gerekecekti. "Çok şükür ki Prissy doğum işinden anlıyor!" diye düşündü. Sıcaktan başı ağrıyor, ter içinde

kalan korsesi de vücuduna yapışıyordu. Ayakları kabuslarda olduğu gibi koşmak isterken yerinden kıpırdayamıyordu sanki... Belleği karmakarışık olmuştu. Eve ulaşabilmek için gitmesi gereken yolu düşündü, buna gücünün yetmeyeceğini anladı. Tam bu sırada o korkunç söz kulaklarında çınladı:

— Yankeeler geliyor!

Birden canlandı, damarlarına taze kan pompalanmış gibi kuvveti geri geldi. Bütün gücüyle yola koyuldu. Five Points'e geldiği zaman dalga dalga ilerleyen halkın arasına girdi. Her yer insanlarla dolmuştu, kaldırımlarda bile yürümek imkansızdı. Bu nedenle yolun ortasından gitmek zorunda kaldı. Toz içinde, bitkin haldeki askerler tek sıra geçiyorlardı. Binlerce asker yorgun argın ilerliyordu. Sakallı, kirli, üstü başı yırtık, kimi silahlı, kimi silahsız olan bu adamlar düzensiz bir biçimde yürümekteydiler. Askerlerin küfür ederek sürekli kırbaçladıkları katırlar topları sanki çekmekten bıkmış gibiydiler. Tenteneleri yırtılmış levazım arabaları tozlu yolda yalpalayarak gidiyorlardı. Dört nala geçen süvariler ortalığı toza boğuyorlardı.

Scarlett şimdiye kadar bu kadar çok asker görmemişti. Ordu geri çekiliyordu, askerler kenti terkediyorlardı. Bu başı belli olmayan asker kafilesi yüzünden sivillerle hınca hınç dolu kaldırıma çıkmak zorunda kaldı. Birden burnuna ucuz viski kokuları geldi. Decatur Sokağı'ndan doğru sanki bir yortu günündeymiş gibi süslenmiş ve boyanmış bir sürü kadın yürüyordu. Birçoğu sarhoştu. Kollarına takılan askerler ise zil zurna sarhoştular. Bu kadınların arasında kızıl saçlı biri dikkatini çekti; bu güzel Watling idi. Ayakta sallanan çolak bir askere dayanmıştı, kendisi de sarhoştu, kahkaha atarak gülüyordu.

Dirsekleriyle kendisine yol açarak Five Point Sokağı'na geldiği zaman kalabalık azalmıştı. Bunu fırsat bilen Scarlett eteklerini toplayarak koşmaya başladı.

Wesleyenne Kilisesi'nin önüne geldiği zaman yine soluk soluğa kalmıştı. Üstelik kalbine bir ağrı girmiş

ve başı dönmeye başlamıştı. Kilisenin merdivenlerine oturdu, başını ellerinin arasına aldı. Soluk olmakta zorlanıyor, kalbi de düzensiz atıyordu. Felaket batağına saplanmış olan bu kentte başvurabileceği, yardım isteyebileceği bir kimse olsaydı ne iyi olurdu?

Bugüne kadar kendi başına hiçbir iş yapmamıştı. Onun yerine başkası çalışmış, faaliyet göstermiş, ona bakmış, onu kayırmış, korumuş ve nihayet şımartmıştı. Şimdi böyle bir çıkmazın içinde olduğuna çok kızıyordu. Ona yardım edecek ne bir dostu, ne de bir komşusu vardı. Oysa bir zamanlar becerikli dostları, komşuları, yardımcıları yanından hiç eksik olmazlardı. Şimdi onlara muhtaçken, yanında kimse yoktu. Ailesinden çok uzakta bulunduğu ve çok korktuğu şu sırada yanında kimseciklerin olmaması onu ürpertiyordu.

Ah bir ailesinin yanında olabilseydi. Evinde, annesi hasta da olsa evinde olmayı çok istiyordu. Annesinin şefkatli yüzüne, dadısının güçlü kollarına hasretti.

Vücudunun güçlendiğini sanarak ayağa kalktı, ama yine başı dönüyordu. Çaresiz eve gidecekti; son bir çabayla yola koyuldu. Yorulduğunu hissetti ama durmadı; çünkü dinlenmek için durursa bir daha ayağa kalkamayacağını biliyordu.

Evin önüne geldiği zaman Wade'i parmaklığın demirlerinde sallanırken gördü. Çocuk annesini görünce canını yakan parmağını uzatarak ağlamaya başladı.

— Uff oldu!

— Sus! Sus, yoksa kırbaçlarım seni! Bahçeye git ve oyna; oradan bir yere ayrılma.

— Benim karnım acıktı!

— Şimdi bir şey yapamam. Bahçeye git...

Bu sırada birinci katın penceresinden, Prissy'nin kaygılı bir yüzle kendisine baktığını gördü. Ama Scarlett'i gören zenci kızın yüzündeki ifade birden değişti.

Scarlett, aşağı inmesi için Prissy'ye işaret ederek eve girdi. Hol ne kadar serindi. Şapkasını çıkarıp, masanın üzerine fırlattı. Elbisesinin koluyla alnında biriken teri sildi.

Yukarı kata açılan bir kapıdan iniltiler geliyordu.

Prissy merdivenleri ikişer ikişer atlayarak indi.

— Doktor geliyor mu afandım!

— Hayır!

— Aman Tanrım! Mrs. Melanie çok kötüleşti.

— Doktor gelemiyor, üstelik hiç kimseyi bulamadım. Bebeği senin doğurtman gerekiyor. Ben sana yardım ederim.

Prissy donakaldı, dili tutuldu. Korktuğunu belli etmemeye çalışarak yan gözle Scarlett'e baktı.

Onun şaşkın haline kızan Scarlett;

— Alık alık yüzüme bakacağına yapman gereken şeyleri hazırlamaya başla! diye bağırdı.

Prissy geri geri gitti.

— Allahınızı severseniz Mrs. Scarlett...

Korku ve utanç okunan gözlerini çanak gibi açmıştı.

— Ne söyleyeceksen söyle!

— Afandım! N'olur bir doktor çağırın, doktor gerek. Ben... Ben... Çocuk doğurtmasını bilmem ki... Annem doğan çocukları bile görmemi yasaklamıştı

Öfkeden bütün vücudu titremeye başlayan Scarlett derin derin soludu. Büzülüp kalan Prissy kaçmak istedi, ama Scarlett onu eteğinden yakaladı.

— Seni gidi yalancı, düzenbaz zenci yavrusu seni! Çocuk doğurtmak konusunda her şeyi bildiğini bana kendin söylemiştin. Doğru değil mi?

Prissy'nin yumurta biçimindeki küçücük kafası tıpkı bir sarhoşunki gibi sağa sola yalpalanmaya başladı.

— Yalan söylemiştim afandım! Böyle bir yalanı neden söylediğime ben de şaşırıyorum Mrs. Scarlett. Ancak tek bir doğum gördüm. Bu yüzden de annem beni az kaldı öldürecekti.

Scarlett alev alev yanan bakışlarıyla zenci kızı adeta ezerken, zavallı Prissy de kaçmak, ortalıktan kaybolmak için fırsat kolluyordu.

Doğum konusunda kendisinin de Prissy'den fazla

bir şey bilmemesi onu bir kor gibi dağladı. Scarlett birkaç saniye daha bu acı gerçeği kabul etmek istemedi, ama...

Bugüne kadar hiçbir esiri dövmemişti; ama bu duruma öyle öfkelenmişti ki... Prissy'nin yüzüne var gücüyle bir tokat yapıştırdı. Prissy canının yanmasından çok hanımının öfkeli halinden korktuğu için inledi, çırpınmaya başladı. Şimdi bütün amacı Scarlett'in elinden kurtulmaktı.

Zenci kızın feryadı üzerine Melanie'nin iniltileri kesildi, kısa bir süre sonra onun zayıf ve titrek sesi duyuldu.

— Scarlett? Sen misin? Rica ederim yanıma gel!

Scarlett, Prissy'yi bıraktı, küçük zenci ağlayarak merdivene çöküverdi. Scarlett bir süre kımıldamadan Melanie'nin tekrar başlayan iniltilerini dinledi. Ona boynuna boyunduruk vuruluyor ve sırtına çok ağır bir yük konuyormuş gibi geldi; adım atarsa yığılıp kalacağını hissetti.

Wade'in doğumu sırasında annesiyle dadısının neler yaptıklarını düşünmeye ve anımsamaya çalıştı. Doğum acıları merhameti öylesine davet edicidir ki, Scarlett Prissy'nin oynadığı oyunu unuttu. Kendi doğumu sırasındaki bazı ayrıntıları anımsayınca zenci kıza seslendi:

— Ocağı yak, kazanda devamlı su ısıt! Su hiç eksilmesin ve sıcak olsun. Ne kadar havlu varsa odaya götür. İbrişim yumağını ve makası bul. Şimdi onların nerede olduğunu bilmediğini sakın söyleme! Haydi ne dedimse onu yap, ne istedimse onu getir. Çabuk ol bakalım!

Prissy bir hamlede büzülüp kaldığı yerden kalktı ve mutfağa doğru koştu.

Melanie'ye, onu Prissy ile kendisinin doğurtacağını söylemek pek kolay olmayacaktı.

5

Bundan daha sıcak, daha uzun ve çevrede bir sürü acımasız sineğin dolaştığı bir ikindi vakti olamazdı. Scarlett, yelpazeyle sinekleri kovaladıkça, onlar Melanie'nin yüzüne gözüne saldırılarını hızlandırıyorlardı. Sürekli yelpaze sallamaktan Scarlett'in kolları uyuşmuştu ve bu bir işe de yaramıyordu. Melanie'nin terli yüzünden kalkan sinekler hemen onun bacaklarına, ayaklarına üşüşüyordu. Zavallı Melly;

— Aman rica ederim Scarlett ayaklarımı da yelpazele! diye yalvarıyordu.

Oda yarı karanlıktı. Scarlett sıcağın içeri girmesini önlemek amacıyla storları indirmişti. Bu önlem de, tıpkı yelpazeleme işi gibi bir yarar sağlamamıştı; odada bir fırın gibi sıcaklık vardı. Scarlett'in ter içinde kalan giysileri artık sırılsıklam olmuştu. Köşeye çekilmiş olan Prissy de boncuk boncuk ter döküyor, üstelik çevreye de kötü bir koku saçıyordu. Scarlett, onun gözden uzak olunca kaçmayacağını bilseydi onu odanın dışında bekletirdi.

Melanie yatağında sırtüstü yatıyordu. Çarşaf terden ıslanmış ve kirlenmişti. Sırtı ağrıdığı için bir sağa bir sola dönmek için çabalıyordu. Bazen oturmak istiyor, ama halsizlikten hemen yine yatıyordu.

Melanie gözyaşlarını durdurmak için, dudaklarını kanatıncaya kadar ısırmıştı. Scarlett ona;

— Allahaşkına Melly güçlü olmaya çalış! dedi. Canın istediği kadar bağır, senin bağırmanı bizden başka duyacak kimse yok. Bağırmak iyidir, insana ağrılarını unutturur.

İkindinin sonuna doğru Melanie utanmayı, yanın-

dakileri üzmek ve korkutmak istememeyi bıraktı; artık bağırıyor, feryat ediyordu. O böyle acı ile bağırırken Scarlett elleriyle kulaklarını kapıyor, sağa sola dönüyor ve ölmeyi bir kurtuluş gibi görüyordu. Orada eli kolu bağlı durup, bu kadar nazla gelen bir bebeği beklemektense ölmeyi daha uygun buluyordu. Beklemek!... Üstelik Yankeeler'in Five Points'de olduğunu bile bile beklemek!...

Evli kadınların analık konusundaki konuşmalarını dinlemediğine pişman oldu. Eğer bu konular onu daha fazla ilgilendirseydi şimdi Melanie'nin daha ne kadar işkence çekeceğini tahmin edebilirdi. Pittypat halanın arkadaşlarından birinin iki gün süren doğum sancılarından sonra bebeğini doğuramadan öldüğünü anımsıyordu. Melanie ise öyle narin, öyle zayıf yapılıydı ki, bir günlük sancılara bile tahammül edemezdi. Eğer bebek doğmakta daha fazla nazlanacak olursa Melanie muhakkak can verecekti. İşte o zaman Scarlett, Ashley'ye (eğer hâlâ yaşıyorsa) Melanie'nin ölüm haberini nasıl verecekti.

Üstelik Melly'ye göz kulak olacağına da ona söz verdikten sonra...

Sancıları gittikçe artan Melanie, Scarlett'in elini tutmak, ondan kuvvet almak istedi; ama öyle acı çekiyordu ki farkında olmadan onun elini avuçlarının içinde eziyordu. Bir saat kadar süren bu sancı fırtınası sırasında Scarlett'in elleri şişmişti ve o parmaklarını zor oynatabiliyordu. O zaman aklına iki havluyu birbirine düğümlemek ve bunun bir ucunu karyoloya bağlayıp, öteki ucunu Melanie'ye vermek geldi. Melanie dayanılmaz sancıları başladığı zaman bu havluya bir cankurtaran simidi gibi var gücüyle asılıyordu. İkindi boyunca sesi, yakalandığı kapanda can çekişen bir hayvanın sesi gibi perde perde yükseldi. Bazen havluları bırakıyor, ellerini ovuşturuyordu. Sancıların etkisiyle açılan gözlerini Scarlett'e çevirerek;

— Konuş, konuş benimle rica ederim! diye mırıldanıyordu.

Scarlett ise yürek paralayan bu durum karşısında sabah yaşadığı olayları unutmuştu. Sanki saatlerce terden bunalan ve cehennemde dolaştığını sanan kişi o değildi.

Ne zaman Melanie inlese, o da inlemek istiyor, ama sinirlerini ancak dudaklarını ısırarak sakinleştirebiliyordu.

Wade parmaklarının ucuna basarak merdiveni çıktı ve sessizce kapının dış tarafına yaslandı. Bir süre odada neler olduğunu merak ederek sessiz kaldı, sonra mızmızlanmaya başladı.

— Wade'in karnı aç!

Scarlett, çocuğuna bir şeyler vermek için kalktı, ama Melanie ona;

— Ne olur beni yalnız bırakma! Sen olmayınca sancılara tahammül edemiyorum! diye yalvardı.

Bunun üzerine Scarlett mısır haşlaması ve yemek hazırlaması için Prissy'yi mutfağa gönderdi.

Scarlett oda karardığı için storun ucunu biraz aralayınca, akşam olduğunu, güneşin kırmızı bir balon gibi ufukta batmakta olduğunu gördü.

"Acaba kentte neler oluyor?" diye kendi kendine düşündü. Askerler bütün siperleri terketmiş miydi? Yankeeler gelmişmiydi? Konfederasyon ordusu hiç direnmeden geri mi çekiliyordu? General Sherman'ın bakımlı askerlerine karşı, Güneyliler'in ne kadar yokluk çektiklerini ve sayıca ne kadar az olduklarını kalbi burkularak düşündü.

Sherman! Şeytanın adı bile bu addan duyduğu korkunun yarısı kadar onu korkutmuyordu.

Scarlett düşüncelere dalmak istedi ama onun düşünmeye hiç zamanı yoktu. Melanie yüzüne, gözüne konan sineklerin kovalanmasını istiyor, alnındaki havluyu değiştirmesini rica ediyor, kendisini yelpazelemesi için yalvarıyordu.

Güneş battı. Odaya karanlık çökünce Prissy lambayı yaktı. Zayıf ışık altında Melanie, büsbütün çökmüş gibi göründü. Sürekli olarak Ashley'yi sayıklama-

ya başlamıştı. İşte o zaman Scarlett onun bu sayıklamalarını ve kendine geldiği zaman yardım isteklerini bir yastık bastırarak boğmak istedi.

Kim bilir, belki de Doktor Meade gelecekti. Eğer gelecekse acele etmeliydi. İş işten geçmeden gelmeliydi. Scarlett'in içinde yeniden bir umut ışığı pırıldamaya başladı. Hemen Prissy'ye Mrs. Meadeler'e gidip Doktor'u, eğer o yoksa Mrs. Meade'yi çağırmasını söyledi.

— Eğer Doktor ve Mrs. Meade yoksa o zaman Cookie'ye sor bakalım, bu şey için ne yapmak gerekir? diye tembihledi.

Prissy yediği tokatın acısını unutmamıştı; hızla odadan çıktı, merdivenleri ikişer ikişer indi. Scarlett pencereden baktığı zaman zenci kızın yolda koşarak gittiğini gördü.

Bir süre sonra Prissy soluk soluğa geldi.

— Doktor bütün gün ve akşam eve uğramamış afandım! Askerlerle gittiğini sanıyor Cookie... Küçük Phil ölmüş Mrs. Scarlett.

— Ölmüş mü?

Getirdiği haberin etkisiyle hindi gibi kabaran Prissy:

— Evet afandım! dedi. Bunu bana arabacı Talbat söyledi. Bir kurşun yemiş bir yerlerine...

— Umurumda değil, şimdi bunları bırak!

— Afandım, Mrs. Meade'yi de bulamadım. Cookie'nin dediğine bakılacak olursa Mrs. Meade oğlunu yıkıyormuş. Yankeeler buraya gelmeden önce onu gömmek istiyormuş. Sonra Cookie bana dedi ki, eğer sancısı çok artarsa Mrs. Melanie'nin yatağının altına bir bıçak konulmalıymış. Böylece sancıları ikiye bölünürmüş.

Scarlett içinden Cookie'ye lanet okurken, Prissy'yi de bu saçma sapan şeyi söylediği için tokatlamak istedi. Ama tam bu sırada Melanie gözlerini faltaşı gibi açtı.

— Scarlett şekerim, Yankeeler geliyor mu? diye mırıldandı.

Scarlett güven verici bir sesle kısa bir cevap verdi:

— Hayır!

İşte bu sırada Prissy, heyecanlanıverdi:

— Evet afandım! Doğru işittim inanın.

Melanie:

— Geliyorlar demek! diyerek, yüzünü yastığa gömdü. Sesi boğuk boğuk çıkıyordu:

— Zavallı yavrucuğum! Zavallı yavrucuğum!

Bir süre sessiz kaldıktan sonra;

— Scarlett şekerim, senin burada kalman doğru olmaz. Wade'i al ve buradan git! dedi.

Melanie'nin sözleri, Scarlett'in düşüncelerinden farksızdı; sanki onun düşüncelerini yüzünden okumuştu. Bir an şaşırdı, sonra çok kızdı. Kızdığı da iyi olmuştu; böylece Prissy de, Melanie de bir şey anlamamışlardı.

— Aptallık etme Melly! Seni yalnız bırakmayacağımı çok iyi biliyorsun.

— Gidersen hem senin, hem de çocuğun için iyi olur. Ben nasıl olsa öleceğim! diyerek yeniden inlemeye başladı.

*

* *

Scarlett, karanlıkta düşmekten korkarak merdiveni ihtiyar bir kadın gibi emekleyerek indi. Ayakları yorgunluktan titriyordu. Ter içinde yüzen vücudunun her yanı ürpermişti. Verandaya kadar halsiz mecalsiz ilerledi, ilk basamağa oturup trabzana dayandı. Titreyen elleriyle korsesini yarıya kadar çözdü. Hava sıcak ve nemliydi. Şaşkın bakışlarını gecenin karanlığında dolaştırdı.

Acılar, korkular, her şey geride kalmıştı. Melanie yaşıyordu ve bir kedi yavrusu gibi avaz avaz bağıran bebek Prissy'nin elleri arasında ilk banyosunu yapıyordu.

Zavallı Melanie derin bir uykuya dalmıştı. Scarlett; "bunca acıdan, kabustan, inlemelerden ve yardım etmek için yapılan, ama gerçekte cahillik yüzünden ona

işkence olan müdahalelere rağmen nasıl oluyor da uyuyabiliyor" diye düşündü. Neden ölmemişti sanki? Onun yerinde olsaydı, Scarlett, çoktan öbür dünyayı boylayacağını biliyordu.

Her şey bittikten sonra Melanie; çok alçak bir sesle konuştu; evet o kadar alçak bir ses ki, Scarlett onu işite-bilmek için kulağını dudaklarına dayamıştı neredeyse:

— Teşekkür ederim sana! demiş ve belki de son gücünü harcayarak söylediği bu sözden sonra derin bir uykuya dalmıştı.

Melanie'nin uyuyabildiğine hayret eden Scarlett, Wade'in doğumundan sonra kendisinin de uyuyup kaldığını unutmuştu. Nedense her konuda belleği ona ihanet ediyordu. Kafası tamamen boşalmış, geçmişi unutmuştu. Bu bitmek, tükenmek bilmeyen günden öncesi Scarlett için mevcut değildi. Onca yaşadığı hayattan onun aklında kalan tek şey; sıcak bir gün, boğucu bir akşam, Melanie'nin kesilir gibi olan düzensiz solukları, alnından yüzüne, koltuklarından beline, kalçalarından dizlerine doğru akan soğuk ve yapışkan terdi. Ağır, ama düzenli soluklarının hıçkırıklarla kesildiğini hissetti. Nedense gözleri, bundan sonra hiç yaş akıtamayacakmış gibi kuru ve yakıcıydı.

Trabzana tutunarak yavaş yavaş kalktı, eteklerini kalçalarına kadar kıvırdı. Ara sıra bir sıcaklık, bir soğukluk hissediyordu. Gecenin sessizliği onun sinirlerini biraz yatıştırdı. Pitty halasının onu eteklerini kalçalarına kadar kıvırmış halde gördüğü zaman neler söyleyeceğini şöyle bir düşündü. Ama hiçbir şey umurunda değildi artık... Hiçbir şeyin farkında değildi... Hiçbir şeye aldırış etmiyordu...

Evin içinden gelen ayak sesleri işitti, kendi kendine "kahrolası Prissy'dir!" dedi. Gözlerini kapattı. Üstüne uykuya benzer bir uyuşukluk çökmüştü. Bir süre sonra Prissy onun yanına caka satarak sokuldu:

— Mrs. Scarlett, bir hayli iş başardık. Annem bile bu kadar başarılı olamazdı afandım.

Scarlett cevap vermedi, karanlıkta ona baktı ve ters bir cevap vermek istedi. Hatta küfür etmek, hatalarını yüzüne vurmak, bilgiçlik taslamasına kızmak, önemli anlarda bir işe yaramadığını, korktuğunu, makası yatağın içine koyduğunu, küvetteki suyu Melanie'nin üstüne döktüğünü söylemek istediyse de buna gücü yetmedi. Çünkü çok yorgundu, üstelik zenci kız birazcık olsun övünmek istemişti. Bir de Yankeeler'in zencileri serbest bırakacaklarından söz ediliyordu. Scarlett içinden, "Allah korusun!" diye dua etti.

Hiçbir şey söylemeden öylece durdu. Prissy onun durumunu anladı ve sessizce uzaklaştı. Geçen uzunca süre içinde Scarlett'in soluğu, kalp atışları ve belleği sakinleşti. Yolun kuzey yönünden birçok ayak sesleri işitti. Askerler geliyordu. Scarlett yavaşça kalktı ve karanlıkta kimse kendisini göremeyecek olmasına rağmen eteklerini indirdi. Bir süre sonra sayılamayacak kadar çok asker evin önünden birer gölge gibi geçmeye başladı. Scarlett rastgele birine seslendi:

— Şey... Lütfen!

Kalabalığın arasından bir gölge ayrıldı, bahçenin parmaklığına geldi.

— Gidiyor musunuz? Bizi bırakacak mısınız?

Asker sakin bir sesle;

— Evet efendim! diye cevap verdi.

— Nereden geliyorsunuz, en son nerede savaştınız?

— Biz güneyde yaklaşık bir mil ötede bulunan kalenin son savunucularıyız.

— Yaa... Demek ordu gerçekten çekiliyor, öyle mi?

— Evet efendim! Tahminiz doğru, Yankeeler geliyor!

"Yankeeler geliyor!" Scarlett bu tehlikeyi tamamen unutmuştu. Şimdi birdenbire boğazı tıkanır gibi oldu. Sorup öğrenmek istediği bazı şeyler vardı, ama ağzını açacak hali kalmamıştı. Bir iki adım gerileyince asker uzaklaştı, ötekilerin arasına karıştı. Ayak sesleri karanlığın içinde bir süre daha duyulduktan sonra yavaş yavaş kayboldu.

"Yankeeler geliyor!" Scarlett'in kalbinin her atışında söylediği hep buydu: "Yankeeler geliyor!"

Prissy konuşulanları duymuştu, Scarlett'in yanına yavaşça sokuldu.

— Afandım Yankeeler geliyormuş! diye sızlanmaya başladı. Ah hanımım onlar hepimizi öldürecek. Süngüleriyle karınlarımızı deşecekler... Onlar...

Scarlett, yarasına tuz eken Prissy'ye sinirlendi:

— Sus bakayım!

Bu sözleri, keçi gibi titrek bir sesle konuşan Prissy'den duymak onu korkutuyordu. Scarlett yeniden dehşet içinde kaldı. Ne yapabilirdi, nasıl kaçabilirdi, kimden yardım istemeliydi? Bütün bunları düşünürken, bir dostu ya da komşusu kalmadığını onların kenti çok önceden terkettiklerini anımsadı.

Nereden aklına geldiyse birden Rhett Butler'ı düşündü. Sabahtan beri boynu kesik tavuk gibi dört bir yana koşuşup duracağına neden onu anımsamadığına şaştı. Gerçi ondan nefret ediyordu, ama çok güçlü olduğu kadar, çok da akıllı bir kişiydi.

Şimdi bütün korkuları dağıldı, Yankeeler'den korkmuyordu artık. Butler'a kin beslediğini anımsadı; çünkü son görüşmelerinde, hem de şimdi bulunduğu yerde, ona asla affedilmez sözler söylemişti. Ama şimdilik duyduğu kini bir yana bırakabilirdi.

Butler'ın atı ve arabası vardı. Ah bunları neden daha önce anımsamamıştı. Butler onların hepsini bu lanetli yerden uzaklara, Yankeeler'in ulaşamayacağı bir yere götürebilirdi.

Prissy'ye seslendi, zenci kız hemen kapının arkasından çıkıverdi.

— Yüzbaşı Rhett Butler'ın nerede olduğunu biliyorsun değil mi? O Atlanta Oteli'nde kalıyor.

— Evet afandım... Ama...

— Bana bak! Dırdır edip durma! Hemen oraya gideceksin! Gidebildiğin kadar hızlı git ve ona ihtiyacım olduğunu söyle. Hemen arabasıyla ya da bulabilirse bir hasta arabasıyla buraya gelsin. Ona bebeğin doğ-

duğunu söyle. Bizi buradan uzaklaştırmasını istediğimi anlat. Haydi, çabuk git!

Oturduğu yerden doğruldu ve Prissy'ye hız vermek ister gibi, onu arkasından itti.

— Aman Tanrım! Mrs. Scarlett, benim hanımım! Karanlıkta ödüm patlar! Ya Yankeeler yolda beni yakalarlarsa!...

— Biraz acele edersen, az önce buradan geçen askerlere yetişirsin. Onlar seni Yankeeler'e bırakmazlar. Haydi çabuk ol diyorum sana!

— Ya Yüzbaşı otelde yoksa... Korkuyorum!

— Nerede olduğunu sorarsın. Sen her şeyi becerebilirsin. Eğer Yüzbaşı otelde yoksa onu Decatur Sokağı'ndaki barda ara. Güzel Watling'e git. Her yerde onu ara. Sersem kız, onu bulamayacak olursan hepimizin Yankeeler'in eline düşeceğini bilmiyormusun?

— Afandım, annem benim kötü bir eve girdiğimi duyarsa kemiklerimi kırar; gebertir beni...

— Hemen şimdi gitmezsen ben seni geberteceğim. Onu çağır ve sokakta bekle. Ya da orada olup olmadığını birine sorarsın. Haydi çabuk ol!

Prissy'nin üzerine bastığı yere çivilenmiş gibi durduğunu görünce, Scarlett onu bir kez daha itti. Ama bu sefer zenci kız, az kalsın merdivenin basamaklarına boylu boyunca uzanıyordu.

— Git diyorum sana! Yoksa seni Louisianalı esir tacirlerine satarım. Sonra ne anneni görürsün, ne de bir tanıdığını... Üstelik seni tarlada çalıştırmalarını da şart koşarım. Haydi koş bakalım!

— Aman Tanrım! Başıma neler geldi...

Scarlett'in kararlı tutumu ve isabetli tekmesi sonucu merdivenden inmek zorunda kaldı.

Bahçe kapısı gıcırdadı.

Scarlett:

— Koşsana! diye bağırdı.

Prissy'nin toprak yolda koşarken çıkardığı sesler kısa bir süre sonra duyulmaz oldu.

6

Prissy gittikten sonra Scarlett hole girip bir lamba yaktı. Duvarlar sanki gün boyunca emdikleri sıcaklığı muhafaza ediyorlardı, içerisi fırın gibiydi.

Scarlett üzerine çöken korkudan biraz sıyrılmıştı, şimdi karnının açıktığını hissetti. Dün akşamdan beri bir kaşık mısır çorbasından başka bir şey yemediğini anımsadı. Lambayı alarak mutfağa gitti. Ocak çoktan sönmüştü, ama mutfak holden de sıcaktı. Bir parça mısır ekmeği buldu. Gözleriyle yiyecek başka bir şey ararken ekmeği ısırdı. Bir çanakta biraz çorba buldu, onu tabağa boşaltmaya gerek görmeden büyük bir kaşıkla içmeye koyuldu. Çorbanın tuzu azdı, ama o tuz arayamayacak kadar çok açıkmıştı. Çorbayı daha yarılamamıştı ki mutfağın havasına daha fazla tahammül edemedi. Bir eline lambayı, öteki eline kuru mısır ekmeğini alarak tekrar hole çıktı.

Melanie'nin başucunda bulunması gerektiğini biliyordu. Çünkü Melanie, Scarlett'e ihtiyacı olsa bile, seslenecek durumda değildi. Ama kabus içinde geçen bunca saatten sonra, o odaya dönmek istemiyordu. Melanie ölmek üzere olsa bile, Scarlett o odaya girmek cesaretini gösteremeyeceğini sanıyordu. Lambayı masanın üzerine koyduktan sonra verandaya çıktı. Havadaki neme rağmen burası biraz daha serindi. Lambanın aydınlattığı merdivenin en üst basamağına oturup elindeki ekmeği kemirmeye başladı.

Midesine bir şeyler indikten sonra kendisine gelir gibi oldu. Ama onun biraz güçlendiğini gören korkuları, belleğine üşüşmeye başladılar. Sokağın sonundan birtakım gürültüler işitti, ama bunun ne olduğunu anlayamadı. Gürültü bazen yavaş yavaş artıyor, bazen de tamamen kayboluyordu. Her şeyden çok istediği nal

seslerini duymak için biraz eğilmek ve sokağa kulak vermek üzere doğruldu, ancak her yanının ya uyuştuğunu, ya da ağrıdığını hissetti. Butler'ın alaycı, hatta hakaret edici sözlerine pek değer vermeyecekti. Yeter ki o atıyla ya da arabasıyla gelsin ve onları bu cehennemden çıkarıp çok uzaklara götürsündü.

Kulağı gelecek sesteyken, ağaçların üst dallarının arasından bir ışığın parıldadığını gördü. Işık gittikçe karanlığa üstün geliyordu; bir süre sonra gökyüzü pembeye, daha sonra da kırmızı ve turuncu renklere boyandı. Birden ağaçların üzerinden gökyüzüne doğru ateş renginden ince uzun bir dil uzandı. Scarlett donup kaldı, kalbi göğsünden dışarı çıkmak istercesine güm güm çarpıyordu. Evet Yankeeler gelmişti.

Scarlett şimdi Yankeeler'in geldiklerini ve kenti yaktıklarını anlamıştı. Gökyüzündeki kırmızılık gittikçe parlıyor, parladıkça büyüyordu. Yangının yayıldığını, büyük bir çevreyi aydınlatan gökyüzündeki kırmızı ışığın, geçen her dakika daha da büyümesinden anlıyordu. "Bütün evler yangının kurbanı olacaklar!" diye düşündü. Ilık bir rüzgar, Scarlett'e duman kokusunu getiriyordu.

Bir solukta merdiveni çıkıp odasına girdi ve yangını daha iyi görebilmek için penceresinden sarktı. Gökyüzü kıpkırmızı olmuştu, yoğun duman tabakası alevlerin üstünde bulut gibi yükseliyordu; duman kokusu da gitgide artıyordu.

Şaşkına dönen Scarlett, ne yapması gerektiğine bir türlü karar veremiyordu. O ikide bir kendisine alevlerin evi ne zaman saracağını, Yankeeler'in eve ne zaman geleceklerini sorup duruyordu. Ne yapmalıydı, nereye sığınmalıydı?

Doğru karar verebilmesi için düşünmesi gerekliydi ama kulağının dibinde bağrışan cehennem zebanilerini bir türlü uzaklaştıramıyordu. Şaşkınlıktan, heyecandan ve korkudan başı döndü ve az kalsın pencereden düşecekti. Can havliyle pervaze tutundu, sonra kendini içeri aldı. Durmadan "düşünmeliyim!" diye tekrarlı-

yordu. Ama belleği ona ihanet ediyordu. Birden bugüne kadar işitmediği bir patlama sesiyle irkildi. Bu çok büyük gürültü, bir top patlaması sonucu değildi. Patlamayla birlikte, bulut büyüklüğündeki alevler gökyüzünü kapladı. Bu cehennem manzarasını bir ikinci patlama izledi ve bu sefer sanki yer gök sallandı. Scarlett'in az önce baktığı pencerenin camları, ötekilerle birlikte tuzla buz oldu.

Patlamalar birbirini izliyor, şimdi gökyüzünde birkaç cehennem oluşuyordu. Kor halindeki çiviler, alev alev yanan tahta parçaları havada uçuşuyor, bunlar düştükleri yerde yeni yeni yangınlar çıkarıyordu.

Scarlett, yan odadan bir ses duydu, ama pek önemsemedi; çünkü Melanie ile uğraşacak vakti yoktu. Damarlarında, gökyüzüne yükselen bu alevler gibi dolaşan korku onu etkisi altına almıştı. O; şimdi dehşete kapılan ve kendisini korkutan şeyi görmemek için, başını annesinin kucağına gömen bir küçük çocuktan farksızdı. Yine kendi yuvasını anımsadı, annesi gözlerinin önüne geldi ve şu an Tara'da olamadığı için kalbi sızladı. Kulakları yıpratıcı, sinir bozucu seri patlamalara rağmen Scarlett merdivenlerden hızla çıkan birinin gürültülerini ve köpek iniltisine benzeyen bir ses işitti. Duyduklarına bir anlam vermeye çalışırken odanın kapısında Prissy göründü. Zenci kız, Scarlett'in üstüne atılır gibi geldi ve onun koluna yakalayıp öyle sıktı ki, genç kadının canı yandı.

Scarlett:

— Yankeeler mi? diye feryat etti.

Prissy soluk soluğa kalmış, tırnaklarını hanımın koluna batırıyor, korkudan tir tir titriyordu. Biraz soluklandıktan sonra konuşabildi:

— Hayır afandım, hayır! Bizimkiler! Bizim askerler patlatıyor. Dökümhaneleri, ambarları, cephane ve erzak depolarını havaya uçuruyorlar.

Soluğa kesildi, Scarlett'in yüzüne bakıyor ama konuşamıyordu. Bir süre hızlı hızlı soluduktan sonra;

— Hanımcığım tam yetmiş kamyon top ve barut

patlatıldı... Aman Tanrım galiba biz de onlarla birlikte havaya uçacağız! dedi.

Prissy, Scarlett'in kolunu sıkmaya devam edince, kadıncağız öfkesinden bağırdı ve bir silkinişte kendisini zenci kızın güçlü ellerinden kurtardı.

Yankeeler henüz gelmemişti, onların kaçacak zamanları vardı. Scarlett iradesine hakim olarak korkusunu yenmeye çalıştı. "Kendime sahip çıkamazsam biraz sonra haşlanmış kedi gibi bağıracağım!" diye düşündü. Prissy'nin korkudan perişan bir hale dönen yüzü onun toparlanmasına yardımcı oldu. Zenci kızı omuzlarından tutup, var gücüyle sarsmaya başladı.

— Korktuğun yeter artık! Bana doğru dürüst şeyler anlat! Aptal aptal durma, bak Yankeeler henüz gelmemiş. Sen Yüzbaşı Butler'ı buldun mu?

— Evet afandım! Onu güç bela bulabildim. Sizin dediğiniz gibi barda... Şey...

— Nerede bulduğun önemli değil! Geliyor mu? Sen onu söyle! Atını da getirmesini söyledin mi?

— Şu Allah'ın işine bakın Mrs. Scarlett! Onun atını ve arabasını sağlık işlerinde kullanmak için almışlar.

— Aman Tanrım!

— Ya afandım öyle! Ama üzülmeyin gelecek.

— Sana ne dedi?

Prissy'nin gözleri hâlâ korkudan faltaşı gibiydi. Konuşurken heyecanlandığı için soluğu kesiliyordu. Bir süre derin derin soluduktan sonra;

— Hanımcığım sizin tahmin ettiğiniz gibi onu barda buldum! dedi. Dışarıda durdum ve ona seslendim. Hemen kalkıp geldi. Beni tanımıştı. Ona her şeyi anlattım. Ama askerler Decatur Sokağı'nın yanındaki depoyu havaya uçurmuşlardı. Hemen ortalığı alevler sardı. Beni kolumdan çekerek, kendisini izlememi istedi. Five Points Sokağı'na kadar o önde, ben arkada koştuk. Orada bana, 'ne var? Çabuk söyle!' dedi. Bana tembihlediklerinizin hepsini bir bir anlattım ona... Yüzbaşı Butler atınızı, arabanızı alın ve hemen gelin demeyi de unutmadım. Mrs. Melanie'nin bir çocuğu ol-

du. 'Hepimizin hayatını kurtarın!' dedim. Bana sordu: 'Gitme düşüncesi onun aklına şimdi mi geldi?' Ben de 'bilmiyorum!' dedim. Doğru söylemiş miyim afandım?

— Tamam tamam! Sen anlatmaya devam et.

— 'Yankeeler gelmeden önce gelmelisiniz ve onu alıp götürmelisiniz!' dedim. O da bana atını ve arabasını aldıklarını söyledi.

Scarlett'in kalbi daraldı, son umut da kaybolmuştu. Kendi kendine "ne kadar da aptalım!" dedi. Geri çekilen ordunun kentteki bütün atlara ve arabalara elkoyacağını nasıl olmuş da düşünememişti. Canı çok sıkılıyor, artık Prissy'nin anlattıklarını daha fazla dinlemek istemiyordu. Ama bir şeyler yapması gerektiğini anımsadı, çünkü er ya da geç Yankeeler gelecekti. Yeniden Prissy'ye döndü ve daha başka neler olduğunu anlatmasını istedi.

— 'Mrs. Scarlett'e söyleyin hiç merak etmesin!' dedi. Sizin için bir at çalacakmış. Bugüne kadar hiç at hırsızlığı yapmamış. 'Üzerime ateş etseler bile, onun için bir at çalacağımı hanımına söyle!' dedi. Sonra bana 'sen şimdi en kısa yoldan ve koşa koşa eve dön!' dedi. Tam koşmaya başlıyordum ki, birden güm diye korkunç bir patlama oldu. Ben dönmeye korktuğumu söyledim. Yüzbaşı da bana; 'korkma, bunlar bizimkiler. Depoları havaya uçuruyorlar. Yankeeler'in ellerine geçmesin diye... Haydi sen git artık!' dedi.

— Pekiyi, gelecek mi? Bir at getirecek mi?

— Öyle dedi afandım!

Scarlett biraz teselli bularak, derin derin soluk aldı. Eğer bir at bulmak mümkünse, Butler her çareye başvururdu. Eğer onları bu zor durumdan kurtarırsa Scarlett de Butler'ın bütün yaptıklarını affedecekti. Kaçmak ve kurtulmak! Bu iki eylem, Butler ile birlikte başarılmayacak şeyler değildi. Artık korkmasına gerek yoktu. Yüzbaşı onları koruyacaktı. Çok şükür ki Rhett Butler'a haber ulaştırabilmişti. Tehlikeden kurtulma umudu Scarlett'in aklını başına getirmişti, şimdi daha doğru ve daha iyi şeyler düşünüyordu.

— Git Wade'i uyandır, onu yolculuğa çıkacak biçimde giydir. Hepimizin eşyalarını hazırla. Mrs. Melanie'ye gideceğimizi sakın söyleme! Şimdilik çeneni tut! Ona farkettirmeden, bebeği iki havluya sıkı sıkı sar. Ayrıca onların nesi varsa hepsini hazırla!

Prissy korkudan aptallaşmıştı, Scarlett'in eteğini tutmuş, öyle duruyordu. Genç kadın onu omuzlarından tutup sarstı, eteğini kurtardı.

— Haydi çabuk ol!

Prissy, kendine geldi ve denilenleri yapmak üzere gitti.

Scarlett Melanie'nin yanına gidip onu teselli etmeyi düşündü. O da muhakkak ardı arkası kesilmeyen bu patlama seslerini duymuş ve yangının gökyüzünü aydınlattığını görmüştü. Bu olanları duyan ve gören, ama nedenini bilmeyen bir kimse, dünyanın sonu gelmiş sanabilirdi.

Scarlett bütün bunlara rağmen Melanie'nin yanına gitmek istemiyordu. İlk önce Pitty halanın çamaşırlarını ve Macon'a kaçarken bıraktığı birkaç gümüş eşyayı almayı düşündü. Ama yemek odasına girdiği zaman elleri öyle titremeye başlamıştı ki elinden kayan bir tabak yere düşüp parçalandı. Patlama seslerini dinlemek ve gökyüzünü saran alevleri izlemek için verandaya çıktı; ama çıkmasıyla dönmesi bir oldu. Tekrar yemek odasına koştu ve gümüş takımları almak istedi. Ama eline aldığı her şeyi yere düşürüyordu. Acele acele yürüyor, gördüğü her şeyi eline alıyor, sonra onları ya düşürüyor ya da bir yerlere bırakıyordu. Birden ayağı halıya takıldı ve bir çuval gibi düştü. Buna rağmen kendini toparlayıp, hemen ayağa kalktı; heyecanından acı bile duymamıştı.

Üst katta Prissy oradan araya koşuyor, kızın böyle dolaşmaları Scarlett'i sinirlendiriyordu. Ama kendisi de tıpkı Prissy gibi boş yere dolanıp duruyordu. Belki onuncu kez verandaya çıktı. Bir sürü eşyayı bir araya getirmişti, ama bir türlü paket yapamıyordu. En iyisi, kalbinin sakinleşmesi için biraz dinlenmeli ve Yüzbaşı

Butler'ı beklemeliydi. Bir süre sonra sokağın boş tarafından eski bir arabanın dingil gıcırtılarını ve tekerlek seslerini duydu. Nal seslerinden atın çok yavaş gittiği anlaşılıyordu. Acaba Rhett Butler neden acele etmiyordu? Neden atı dört nala sürmüyordu.

Gürültü yaklaşınca Scarlett ayağa kalktı ve Rhett'e seslendi. Araba yalpalayarak durdu, bahçe kapısının açıldığı duyuldu. Lambanın ışığına yaklaşınca Butler'ın yüzünü görebildi.

Yüzbaşı Butler sanki bir baloya gidiyormuş gibi giyimine yine büyük bir özen göstermişti. Üstünde ince beyaz bir kumaştan dikilmiş ceket ve pantolon vardı. Yeleği inci rengindeydi. Başındaki panama şapka yana atılmıştı. Belinde sedef kakmalı iki düello tabancası vardı. Ceplerini kurşunla doldurmuştu. Bahçeden vahşi hayvanlara yakışır bir çeviklikle geçerek verandanın merdivenine geldi. Arkaya attığı başıyla ve giyimi kuşamıyla bir Hint racası kadar zarifti. Yorgun yüzündeki vahşet izlerini büyük bir dikkatle gizliyordu. Scarlett'i dehşet içinde bırakan gecenin tehlikeli anları, Butler'da sarhoş edici bir sihirli içki etkisi bırakmıştı. Eğer bu sert ifadeyi Scarlett farketseydi kuşkusuz dehşet içinde kalırdı. Gözlerinden, yanan gökyüzüne ve art arda duyulan patlamalara ilgisiz olduğu anlaşılıyordu.

Merdiveni çıktığı zaman Scarlett ona doğru döndü. Gene kadının yüzü solgun, yeşil gözleri çakmak çakmaktı.

Sözcükleri uzatarak genç kadını selamladı:

— Bonsuar Mrs. Scarlett!

Şapkasını çıkardıktan sonra ses tonunu değiştirmeksizin konuşmasına devam etti:

— Bu akşam hava ne güzel değil mi? Bir geziye çıkacağınızı söylediler bana...

Scarlett sinirlerine hakim olamadı ve sert bir sesle cevap verdi:

— Şaka yapmayı sürdürecek olursanız sizinle hayatım boyunca konuşmam!

— Sakın bana korktuğunuzdan söz etmeyin.

Öyle alaycı biçimde gülümsedi ki, Scarlett onu merdivenden aşağı yuvarlamak arzusuyla doldu.

— Evet korkuyorum doğal olarak! Sizin de bir parça aklınız olsaydı siz de korkardınız. Şimdi bunları tartışacak zamanımız yok, hemen buradan gitmeliyiz.

— Emredersiniz hanımefendi. Nereye gitmek istediğinizi sorabilir miyim? Buraya yalnız sizi merak ettiğim ve nereye gitmek istediğinizi öğrenmek için geldim. Ancak ne kuzeye, ne güneye, ne doğuya, ne de batıya gidebilirsiniz. Her yer Yankeeler'le kaynıyor. Henüz Yankeeler'in işgal edemedikleri ve ordunun kullandığı bir tek yol var. Bu yol da kısa bir süre sonra Yankeeler'in kontrolüne geçer. General Steve Lee'nin süvarileri ordu çekilinceye kadar Rough and Ready de savaşıyor. Eğer Mc. Donough yolu üzerinde ordunun arkasından gidecek olursanız beni çalmak için bir hayli terleten atınızı elinizden alırlar. Şimdi söyleyin bana, nereye gitmeyi düşünüyorsunuz?

Scarlett tir tir titriyor, Butler'ı can kulağıyla dinlemesine rağmen onun söylediklerini anlayamıyordu. Ama artık nereye gideceğini kestirmişti. Çünkü bu korkunç gün boyunca nerede olmak istediğine kesin karar vermişti.

— Tara'ya gideceğim!

— Tara'ya mı?

— Evet evet! Tara'ya! Ah, Rhett rica ederim biraz çabuk davranalım.

Yüzbaşı, Scarlett'e sanki aklını oynatmış birine bakar gibi baktı.

— Tara mı dediniz? Aman Tanrım! Canım... Scarlett bütün gün boyunca Jonesboro'da savaşıldığını bilmiyorsun galiba? Şu sıra Yankeeler, kenti işgal etmişlerdir. Hatta Jonesboro'nun tüm çevresini... Onların nerede olduklarını kimse bilmiyor, ama o yönde bulundukları muhakkak. Tara'ya gidemezsiniz, çünkü Yankeeler'in arasından geçemezsiniz.

Scarlett sinirlenerek;

— Evime gideceğim! diye bağırdı. Gideceğim! Evime

gideceğim işte!

Butler tok bir sesle;

— Seni küçük delişmen! dedi. Bu yandan gidemezsiniz. Yankeeler'in eline düşmeseniz bile, orman asker kaçaklarıyla dolu. Bir de Jonesboro'dan çekilen askerler var. Onlar, Yankeeler'den daha önce şu değersiz atı elinizden alırlar. Sizin için tek çare, Mc Donough yolundaki askerleri izlemektir; ama onlara görünmemek şartıyla... Bu imkansızlıklar içinde Tara'ya gidemezsiniz, gitmeyi başarsanız bile orada kül olursunuz. Artık ben sizi yalnız bırakamam, çünkü yapmak istediklerini bir çılgınlık!

Scarlett inatçı çocuklar gibi;

— Evet gideceğim! dedikten sonra sesi kesildi, sonra bir feryat halinde yükseliverdi.

— Beni engelleyemezsiniz! Gideceğim! Annemi görmek için yanıp tutuşuyorum. Engel olmaya kalkarsanız sizi öldürürüm. Evime gitmek için her şeyi yapabilirim.

Öfke, sinirlerini daha da gerdi, birden ağlamaya başladı. Göğsünü yumrukluyor ve feryat ediyordu:

— Yolu, yaya olarak gideceğimi bilsem bile yine de kararımdan vazgeçmeyeceğim!

Kendini birden Yüzbaşı'nın kollarında buldu. Onun, Scarlett'in vücudunu ahtapot gibi saran kolları, genç kadının çırpınmasını önlüyordu. Gözlerinden akan yaşlar Rhett'in gömleğini ıslatıyordu.

Scarlett'in karmakarışık saçlarını okşadı, yumuşak ve öyle yatıştırıcı bir sesle konuştu ki, böyle şefkatli davrananın Butler değil de merhametli bir kimse olduğu sanılabilirdi.

— Haydi şekerim! Ağlama, üzülme! Benim cesur yavrum, evine döneceksin. Haydi ağlama artık!

Scarlett saçlarının yeniden okşandığını hissetti ve bu durumda bile saçlarını okşayan şeyin Rhett'in dudakları olup olmadığını anlamaya çalıştı. İnsanları yatıştırmasını o kadar da iyi biliyordu ki, Scarlett sonsuza kadar onun kollarında kalmak istedi. Böyle güçlü

kolların arasında başına hiçbir zaman bir felaket gelmeyeceğini düşündü.

Rhett cebinden çıkardığı beyaz mendiliyle Scarlett'in yaşlı gözlerini sildi, sonra tatlı bir gülümsemeyle;

— Şimdi de uslu bir çocuk ol ve burnunu sil bakayım! dedi. Tamam, çok güzel! Şimdi söyle bana, ne yapmamızı istiyorsun? Çabuk davranmak zorunda olduğumuzu da biliyorsun değil mi?

Scarlett, bir çıkar yol önerecek durumda değildi. Genç kadının dudaklarının titrediğini ve kendisine umutsuzca baktığını gördü ve bu kaçış işini, kendisinin yönetmesi gerektiğine karar verdi.

— Mrs. Wilkes'ın bir bebeği olmuş, bu yüzden onun yola çıkması tehlikeli olabilir. Bu harap arabanın içinde yirmi beş millik yola dayanamaz, onu Mrs. Meadeler'e bırakalım.

— Mrs. Meadeler evlerinde yoklar. Ayrıca ben onu yalnız bırakamam.

— Tamam! Şu halde onu da götürüyoruz. Sizin şu geveze zenci kız nerede?

— Bavullarımızı hazırlıyor.

— Bavullar mı? Bu araba bir bavul bile taşıyacak durumda değil. Bu tahta yığınında sizleri bile taşıyacak mecal yok. Şu zenci kızı çağırın, ona evde bulunan en küçük kuş tüyü yatağı getirmesini ve arabaya yerleştirmesini söyleyin.

Scarlett donup kalmıştı, bir şeyler yapacak durumda değildi, boş gözlerle Butler'a bakıyordu. Genç kadının kolunu yakaladı, onu hole doğru itti. Ama Scarlett, ona yardım dileyen gözlerle bakıyordu. Butler alay eder gibi gülümseyerek;

— Bana ne adamlardan, ne de Allah'tan korkmadığını söyleyen cesur kadın bu mu? dedi. Ve bir kahkaha attı. Scarlett'in kolunu bırakıp, kendi birşeyler yapmaya hazırlanırken genç kadın:

— Korkmuyorum işte! dedi. Butler'ın bu sözleriyle can evinden vurulan Scarlett, ona nefretle baktı.

— Hayır canım! Korkuyorsunuz! Neredeyse bayılacaksınız. Aksiliğe bakın ki yanımda tuz gibi derdinize deva olacak bir şey yok.

Elinden başka bir şey gelmeyen Scarlett, ayağını yere vurdu ve bir sözcük bile söylemeden lambayı alarak merdivene doğru yürüdü. Çaresizlik içinde sendeleyen, hatta boğulmak üzere olan bu kadını Butler alaycı bir biçimde izliyordu. Scarlett onun bıyık altından güldüğünü hissedebilirdi.

Scarlett, biraz olsun kendini toparlayarak Wade'in odasına girdi. Onu Prissy'nin kolları arasında yarı giyinik buldu. Çocuğu hıçkırık tutmuş, Prissy de için için ağlıyordu. Wade'in ince yorganı küçüktü, Scarlett Prissy'den onu arabaya götürmesini istedi. Zenci kız Wade'i yere bıraktı. Çocuk Prissy'yi merdivenin başına kadar izledi. Bu taşınma işi onun çok ilgisini çekmiş olacak ki hıçkırığı geçiverdi.

Scarlett, Melanie'nin odasına doğru giderken Yüzbaşı;

— Geliniz! dedi, o da şapkasını eline alarak genç kadının arkasından içeri girdi.

Melanie yorganını çenesine kadar çekmiş, dinleniyor ve sakin görünüyordu. Yüzü bir ölününkü kadar solgundu, ama çukurlaşmış ve altları morarmış olan gözlerinde rahatlamış bir ifade vardı. Rhett'in geldiğini görünce hayret etmedi, yalnız dudaklarında hemen kaybolan bir gülümseme belirdi.

Scarlett, bir solukta durumu özetlemeye çalıştı:

— Tara'ya gidiyoruz! Yankeeler geliyor! Rhett bizi götürecek. Melly o bizim güvenebileceğimiz tek insan!

Melanie başını kımıldatarak evet demek istedi, sonra bebeğini gösterdi. Scarlett yavruyu kollarının arasına alarak kalın bir havluya sardı. Bu arada Rhett de yatağın yanına geldi ve Melanie'yi bir çarşafa sararak sakin bir sesle;

— Merak etmeyiniz, canınızı acıtmamaya dikkat edeceğim! dedi. Siz yalnız kollarınızı boynuma dolamaya çaba gösterin.

Melanie kollarını kaldırmak istedi, ama bir ip yumağı gibi yığıldı. Bunun üzerine Butler eğilerek, bir kolunu Melanie'nin omuzlarının, ötekini de dizlerinin altına soktu. Güçlü adamın kollarının üstünde yataktan kaldırılırken Melanie ses çıkarmamaya dikkat etti. Ama Scarlett onun duyduğu acıdan dolayı dudaklarını ısırdığını ve daha çok sarardığını gördü. Scarlett, lambayı alarak Rhett'e yol gösterdi. Tam kapıya geldikleri sırada Melanie ölgün bir halde duvarı işaret etti.

Rhett:

— Ne oldu? diye sordu.

Melanie'nin söyledikleri çok zor işitiliyordu:

— Rica ederim! Kılıcı!... Charles'a ait bu kılıcı...

Rhett, onun sayıkladığını sandı, ama Scarlett, Melanie'nin ne demek istediğini anladı ve az kalsın kızıp bağıracaktı. Melanie, Charles'a ait savaş anılarını yanına almak istiyordu. Melanie;

— Çok rica ederim! Kılıcı!... diye tekrar mırıldandı.

Scarlett:

— Anlaşıldı canım! dedi. Rhett merdivenleri inerken ona lambayı tuttu, sonra odaya dönüp duvardaki kılıcı, tabancayı ve kemeri aldı. Bebekle birlikte bunları taşımak pek kolay olmuyordu. Böyle bir saçmalığı ancak Melanie'nin yapacağını düşündü. Neredeyse Yankeeler'in eline düşeceği bir sırada Charles'ın bir iki parça eşyası için üzülüyordu.

Duvardaki askeri armayı çıkarırken Scarlett Charles'ın tablodaki yüzünü ve kahverengi iri gözlerini gördü. Scarlett bu tabloya bir iki saniye baktı. Bu adam ona kocalık etmiş, yanında birkaç gece geçirmiş ve ona gözleri aynı kendisininki gibi olan bir evlat bırakmıştı. Şimdi ise Scarlett onu hayal meyal anımsıyordu.

Kucağındaki bebek bir kedi gibi sesler çıkarıyor, yumruklarını havlunun arasında oynatıyordu. Scarlett ona bir göz attı ve ilk kez olarak onun Ashley'nin çocuğu olduğunu düşündü; sonra bütün kalbiyle bu çocuğun Ashley ile kendisinin çocuğu olmasını istedi.

Prissy merdivenin başında görününce, Scarlett be-

beği ona uzattı, lambanın duvara akseden ölü ışıkları altında aşağıya indiler. Scarlett masanın üstünde bir başlık gördü, onu hemen başına geçirip kurdelelerini çenesinin altına bağladı. Bu Melanie'nin yas başlığıydı ve Scarlett'e de hiç yakışmamıştı. Ama Scarlett başlığını nereye koyduğunu bir türlü anımsamıyordu. Scarlett dışarı çıkıp verandanın merdivenlerini indi. Elinde lamba vardı, kılıcın ayaklarına takılmaması için dikkat ediyordu. Melanie arabanın içine uzanmıştı, yanına da havluya sarılı bebeğini koymuşlardı. Wade bir kenarda oturuyordu. Prissy arabaya bindi ve bebeği kollarına aldı.

Araba çok küçüktü, tahtaları eskimiş, tekerlekleri her an çıkacakmış gibi içeriye doğru kıvrılmıştı. Scarlett ön ayağıyla yeri eşeleyen ata bir göz attı. Hayvanı görünce kalbine bir korku düştü. Bu iskeletten farksız, küçük bir attı, hamutların sürttüğü yerler yara içindeydi.

Butler alaycı bir tavırla;

— Küheylan beş para etmez değil mi? dedi. Yolda can vereceğe benziyor, ama daha iyisini bulamadım. Bir gün size onu nereden ve nasıl çaldığımı ve bu sıska hayvanın yüzünden bir kurşunla yere serilmeme az kaldığını anlatırım. Beni bu yaşımda, davanız uğrunda bir at hırsızı yaptınız. Anlaşıldı yalnız başınıza binemeyeceksiniz, bırakın da size yardım edeyim.

Scarlett'in elinden lambayı aldı ve yere koydu. Arabacının oturacağı yer bir tahtayla arabanın öteki bölümüne bağlanmıştı. Rhett, Scarlett'i tuttuğu gibi arabanın içine attı. Scarlett; "bir erkek, hem de Rhett gibi güçlü kuvvetli bir erkek olmak ne iyi bir şey!" diye düşündü. Kıvrılan eteğini düzelterek, oturdu. Bu adam yanında oldukça hiçbir şeyden korkmuyordu. Ne toptan, ne ateşten, ne gürültüden ve ne de Yankeeler'den... Rhett, her şeyin tamam olup olmadığını anlamak için şöyle bir baktı ve sonra Scarlett'in yanına oturdu. Tam dizginleri eline almıştı ki Scarlett;

— Aman biraz bekleyin! diye bağırdı. Evin kapısını kilitlemeyi unuttum.

Rhett kahkaha ile gülmeye başladı ve dizginleri atın sırtına vurdu. Scarlett şaşırmıştı.

— Neden gülüyorsunuz? Size biraz beklemenizi rica ettim.

— Şeye gülüyorum. Yankeeler girmesin diye evin kapısını kilitlemek istemenize...

At isteksiz, ağır ağır yola koyuldu. Araba uzaklaştıkça, kaldırımları aydınlatan lambaların ışıkları da zayıflıyordu.

*

* *

Rhett, Peachtree Sokağını arkada bırakarak, arabayı batıya doğru sürdü. Araba bozuk yolda o kadar çok sallanıyordu ki, Melanie kısa süren bir çığlık attı. Yolun iki yanındaki evler birer mezar gibi görünüyordu. Ağaçların sık dalları arasından, karanlığı delmeye çalışan gökyüzünün korkunç kızıllığı giriyordu. Sokağın arkada kalan ucunda gölgeler birer hayalet gibi birbirini kovalıyordu. Yoğun duman kokusu gittikçe artıyor, kentin merkezinden meltemin sürüklediği feryatlar, gürültüler, halkın bağrışması duyuluyordu. Rhett arabayı başka bir sokağa saptıracağı sırada korkunç bir patlama oldu. Büyük çınar ağaçlarını andıran alevler gökyüzüne yükseldi.

Rhett gayet sakin bir sesle;

— Bu sanırım son erzak ve cephane yüklü tren olacak! dedi. Aptallar bu erzak ve cephaneyi neden bu sabah kaçırmadılar? Oysa zaman vardı. Kentin merkezinden uzaklaşınca yangından ve Decatur Sokağı'nı dolduran bir sürü sarhoştan kurtulacağımızı sanıyordum. Ama şimdi Marietta Sokağı'ndan geçmek zorundayız.

Scarlett kekeleyerek konuştu:

— Yangından geçmek zorunda mıyız?

Rhett:

— Acele edersek hayır! diyerek arabadan atladı ve karanlıkta bir bahçeye daldı. Dönerken elinde bir ağaçtan kopardığı kalın bir dal vardı. Hemen arabaya

binip, atın yarayla dolu sırtına insafsızca vurmaya başladı. Hayvan dört nala gidiyor, lokomotif gibi soluyordu. Araba bir o yana, bir bu yana yalpalıyor, içindekiler boş çuval gibi zıp zıp zıplıyorlardı. Bebek avazı çıktığı kadar bağırıyor, Wade ile Prissy birbirine sokulmuş ağlıyordu. Herkesin vücudu arabanın tahtalarına çarpıyordu. Melanie ise ses çıkarmıyordu.

Ağaçlar gittikçe seyrekleşiyor, araba Marietta Sokağı'na doğru yaklaşıyordu. Sçarlett'in dişleri birbirine vuruyordu, ama o öyle bir dehşet içindeydi ki, bunun farkında değildi. Alevlerin çevreye saçtığı sıcaklığa rağmen genç kadın üşüyordu.

Görünüm bir cehennemden farksızdı. Onlar da bu cehennemin tam ortasındaydılar. Scarlett bir ara, arabadan atlamayı, tabanları omuzlarına vururcasına karanlık sokaklarda koşmayı ve Pittypat halasının evine sığınmayı düşündü. Ama bunu düşünmek bile onu korkutmuş olacak ki Rhett'e sokuldu, titreyen parmaklarıyla onun kolunu tutmaya çalıştı. Onun konuşmasını, ne söylerse söyleyerek kendisini sakinleştirmesini istiyordu. Rhett'in yüzüne, "haydi benimle konuş!" demek istercesine baktı. Bu kızıl karanlıkta Butler'ın güzel ve çekici olduğu kadar sert yüzü bir madalyondaki resim gibi görünüyordu.

Yüzbaşı, Scarlett'e doğru döndü, gözlerinde yangın alevlerinden daha korkunç bir parıltı vardı. Scarlett onun içinde bulundukları bu zor durumdan ve yaklaşmakta oldukları cehennemin ortasına girmekten büyük bir zevk duyduğunu hissetti. Rhett kemerinde asılı duran değerli tabancalardan birini Scarlett'e uzatarak;

— Alınız! dedi. Eğer bir zenci ya da bir beyaz size yaklaşmak ve atı almak isterse hemen ona ateş edin. Ona niyetinin ne olduğunu sonra sorarız. Yalnız çok dikkat edin Allahaşkına, heyecanlanıp da bizim küheylanı vurmayın!

Scarlett, eteğinin arasına sıkıştırdığı tabancayı göstererek;

— Benim de silahım var! dedi.

Ama genç kadın ölüm tehlikesi çok yaklaştığı zaman bu tabancayı kullanıp kullanamayacağını bilmiyordu.

— Demek sizin de tabancanız var! Onu nereden buldunuz?

— Bu Charles'ındı.

— Charles'ın mı?

— Evet Charles'ın, kocamın yani...

Rhett hafifçe gülümseyerek;

— Sizin ciddi olarak bir kocanız var mıydı şekerim! dedi.

— Nasıl çocuk sahibi oldum öyleyse? diye cevap verdi.

— Aman efendim yalnız kocalar...

— Sözlerinize dikkat edin! Hem biraz acele etseniz çok iyi olur. Çabuk olalım, çabuk!

Araba tam Marietta Sokağı'na sapacağı sırada Butler dizginleri kastı ve arabayı henüz alevlerin sarmadığı bir yerde durdurdu.

Çabuk! Scarlett'in o sıra bu sözcükten başka bir şey yoktu belleğinde... Çabuk!...Çabuk!... Çabuk!... Ama koşullar, süprizler çabuk olmayı engelliyordu.

Butler:

— Askerler! Vay canına!... diye mırıldandı. Bir tabur asker alev alev yanan iki sıra binaların arasından Marietta Sokağı'na doğru ilerliyordu. Bitkin, başları eğik askerler, silahları gelişigüzel omuzlarına atılmış halde, karmakarışık bir biçimde geliyorlardı. Onlar yanı başlarında patlayan cephanelere, çevrelerini saran alevlere dikkat edemeyecek kadar yorgundular. Hepsinin üniforması yırtık ve pislik içindeydi; aralarında sağlam çizmesi olan bir tek asker yoktu. Zaten bir bölümü de yalınayaktı. Subayların durumları da erlerinkinden farklı değildi. Kiminin başı açıktı; kiminin başında, üzerinde C.S.A. simgesi (*) bulunan yırtık pırtık şapka vardı.

(*) Confederated States Army (Birleşik Devletler Ordusu). Güney ordusuna mensup olan askerlerin üniforma ve şapkalarında taşıdıkları simge.

Çoğu pis pansuman bezleriyle başlarındaki, el ve ayaklarındaki, omuzlarındaki yaraları sarmışlardı. Eğer yürürken bir ses çıkarmamış olsalardı, onları gören hayalet sanırdı.

Yüzbaşı Butler, alaycı bir tavırla acınacak durumdaki bu askerleri göstererek;

— Bakınız iyice bakınız! dedi. Bunlara iyice bakınız ki, kutsal bir dava uğrunda hangi koşullar altında ve ne biçim geri çekildiklerini çocuklarınıza anlatabilesiniz.

Bu alaycı sözler üzerine Scarlett, Yüzbaşı Butler'a büyük bir nefret duydu. Bu öyle bir nefretti ki, içinde bulunduğu tehlikeli durumu tamamen unutturdu. Kendinin ve arabadakilerin hayatlarının Butler'ın elinde olduğunu bilmesine rağmen, onun Güneyli askerlerle alay etmesini kabullenemedi. Birden Charles'ı, belki de şu sıralar ölmüş olan Ashley'yi ve mezar diye gelişigüzel kazılan çukurlarda çürüyen bütün gençleri kalbi sızlayarak düşündü. Kendisinin de bir zamanlar askere giden bu gençlere çılgın gözüyle baktığını unuttu, ama bu adama gereken cevabı verecek durumda değildi. Nefret ve tiksintinin etkisiyle yanan gözlerini Rhett'e dikti.

Askerler gelip geçtikten sonra arkalarında varlığı ile yokluğu belli olmayan bir asker kaldı. Bu henüz sakalları çıkmamış bir gençti. Pislik bile yüzünün çocuksu güzelliğini örtemiyordu. O uzaklaşan arkadaşlarına mahvolmuş bir halde ve dalgın gözlerle bakıyordu. Scarlett, "bu bir çocuk! Onaltı yaşında ya var, ya yok!" diye düşündü. Ona üzgün üzgün bakarken, delikanlı yere yığılıverdi. En arkadaki askerlerden ikisi, onun yola boylu boyunca uzandığını görünce koşup geldiler. Sakalı neredeyse göbeğine kadar uzamış olan asker, delikanlının tüfeğini yerden aldı ve kendi silahı ile birlikte arkadaşına verdi. Sonra eğilip, delikanlıyı bir hamlede yerden kaldırıp omuzladı. Çocuk;

— Bırakın beni! Allahaşkına bırakın beni! Ben tek başına da yürüyebilirim! diye bağırıyordu.

Sakallı asker hiç cevap vermedi ve yükünün altında ezilerek, sokağın köşesinden kayboldu. Zaten delikanlının da bağırmak için gücü kalmamıştı.

Rhett Butler durgunlaşmıştı; bakır rengindeki yüzünde bir iç sıkıntısının izleri fark ediliyordu. Birden arabanın çok yakınında bulunan kalaslar büyük bir gürültüyle çöktü. Scarlett ambarın çatısından ince bir alevin yükseldiğini gördü, kısa bir süre sonra çevredeki alevler genzine doldu, arabanın içinden Wade ile Prissy'nin öksürdükleri, bebeğin aksırdığı duyuldu.

Scarlett; Rhett'in omzuna vurarak;

— Allahaşkına çabuk olunuz! diye bağırdı. Siz değil misiniz, burada durmak doğru değil diyen!

Rhett, belki de ilk kez Scarlett'e cevap vermedi, ama atın sırtına öyle kuvvetle vurdu ki hayvan birden sıçradı ve dört nala koşmaya başladı.

Birkaç saniye sonra sağa sola yalpalanan arabanın içinde Marietta Sokağı'ndan geçtiler ve ateşten bir tünele girdiler. Demiryoluna giden dar yolun iki yanındaki evler yanıyordu. Arabalarıyla birlikte bu cehenneme daldılar, gözleri alevlerin parlaklığıyla kamaşırken, derileri de sıcaktan kavruldu. Çöken binalardan çıkan gürültüler kulaklarında uğuldadı. Bu işkence yolunun hiç bitmeyeceğini sandılar, ama az sonra kendilerini yarı karanlık içinde buldular. Arabanın hızını kesmeden dolu dizgin sokağı geçip demiryoluna ulaştılar. Butler sürekli atın sırtına sopayla vuruyordu. O nerede olduğunu, ne yaptığını unutmuştu sanki. Yüzü gözü is ve kurum içindeydi, ama bunlara aldırış etmiyordu.

Araba sokaktan sokağı saptı ve sonunda yangının gürültüsü ve sıcağı gittikçe azaldı. Butler'ın ağzını bıçak açmıyordu. O hâlâ atın sırtına sopayla, hayvanın canını acıtacak biçimde vuruyordu. Gökyüzündeki korkunç kı-zıllık arkalarında kalmış ve karanlığın içine dalmışlardı.

Scarlett, Butler'ın sessiz duruşundan rahatsız olmuştu. Uzun süren bu sessizlik ona tehlikeli yolculuğunu, çektiği acıları, yorgunluğunu, sorumluluklarını

daha çok hissettiriyordu. O, Rhett'in konuşmasını, istediği konuda söz söylemesini, hatta kendisine hakaret etmesini istiyordu. Yüzbaşı'nın ağzından çıkacak alay dolu sözleri bile dinlemeyi arzu ediyordu. Ama Butler'ın ağzından bir tek sözcük çıkmıyordu; sanki dudakları birbirine yapışmıştı.

Bu sessiz duruşu karşısında çaresiz kalan Scarlett, kendini şimdi onun yanında bulunmakla teselli ediyordu. Bu korkunç gecede Butler'ın kendilerine eşlik etmesini Allah'ın bir lütfu sayıyordu. Yanında bir erkeğin bulunması, ona dayanması, onun güçlü kollarına dokunabilmesi, söylemeye cesaret edemediği korkulardan onun sayesinde kurtulması, karşılacağı tehlikeleri önlemesi ne güzel bir şeydi.

Scarlett, onun koluna yaslanarak;

— Ah Rhett, sen olmasaydın halimiz nasıl olurdu; savaşa katılmadığın için o kadar seviyorum ki! diye mırıldandı.

Butler başını çevirdi; ona öyle bir baktı ki, Scarlett ona yaslanmaktan vazgeçip tesbih böceği gibi büzülmek zorunda kaldı. Nedense Butler'ın gözlerinde, dudaklarında sık sık beliren o alaycı ifadeler, gülümsemeler kaybolmuştu. Gözlerinin içinde hayretle karışık bir nefret vardı.

Araba, bebeğin arada bir ağlamasıyla bozulan derin bir sessizlik içinde uzun süre yoluna devam etti. Nihayet kent bitti, orman gözüktü; ağaçlar karanlık gökyüzüne birer kale gibi yükseliyordu.

Rhett, sessizliğini çok kısa bir cümleyle bozdu:

— İşte kentten çıktık! Rough and Ready yolundayız.

Sonra dizginleri kırarak arabayı durdurdu.

— Durmayınız! Çabuk olmalıyız!

— İzin verin de at biraz soluklansın!

Scarlett sesini kesince, Butler ona dönerek;

— Hâlâ bu çılgınlığı yapmakta ısrarlı mısınız? diye sordu.

— Hangi çılgınlığı?

— Tara'ya gitmek, intihar etmek demektir. General Steve Lee'nin süvarileriyle, Yankee ordusu yolunuza set çekiyor.

Genç kadın heyecanlandı. Onları Tara'ya götürmekten vaz mı geçecekti? Böyle bir şeyi düşünmek bile istemiyordu, korka korka konuştu:

— Evet! Şey... gitmeliyiz! Rica ederim Rhett, biraz acele etsek. At henüz yorulmadı.

— Bir dakika! Buradan Jonesboro'ya gidemezsiniz. Demiryolunu da izleyemezsiniz. Çünkü orada Rough and Ready'den ya da Jonesboro'dan geçmeyen bir yol yada bir patika var onu biliyor musunuz?

Scarlett bir süre düşündükten sonra;

— Ah evet biliyorum, şimdi anımsadım! dedi. Jonesboro ana hattından ayrılan ve bu bölgenin her yanını saatlerce dolaşan bir yol vardı. Babamla birlikte atla gezdiğimiz günlerde oradan geçerdik. Tamam, bu yol Mac Intoshlar'ın yanına çıkar. Oradan Tara ancak bir gündür.

— Çok güzel! Belki Rough and Ready'ye varabilirsiniz. General Lee geri çekilen orduyu toplamak için bugün orada bulunacaktı. Yankeeler belki de henüz gelmemişlerdir. Eğer Lee'nin askerleri atınızı almazlarsa belki oradan geçmeyi başarırsınız.

— Ben mi? Ben geçeceğim öyle mi?

— Evet, siz!

— Ama Rhett, sen bizimle gelecektin ya!... Bizimle gelmeyecek misin yoksa?

Rhett birden sertleşti:

— Hayır, ben size burada veda edeceğim.

Scarlett, beynine kurşun yemiş gibi oldu. Karanlık gökyüzüne, asker kaçaklarına barınak olan ormana, geride kalan hayalet kente ve nihayet Rhett'e baktı. "Sakın o aklını kaybetmiş olmasın?" diye düşündü; Sonra;

— Şey! Acaba yanlış mı işittim! dedi.

Şimdi Rhett yine eskisi gibi gülümsüyordu, dişleri parlıyor, gözlerinden alaycı bir ifade okunuyordu.

Scarlett umutlandı:

— Tamam değil mi, bizi bırakmıyorsunuz?

Genç kadın sorusuna cevap alamayınca tekrar sordu:

— Pekiyi siz nereye gideceksiniz?

— Benim de dövüşmem, savaşmam gerekiyor.

Scarlett sinirlendi, derin derin soludu. "Acaba böyle bir durumda bile neden alay etmekten zevk alıyor!" diye düşündü. Savaşmak! Rhett savaşacak öyle mi? Bir trampet sesine ve konuşmacıların parlak sözlerine kanarak canlarını feda eden... Başkalarının çıkarı için birbirini öldüren aptallar diye bunca laf ettikten sonra savaşacak öyle mi?

— Beni bu kadar korkuttuğunuz için sizi boğmak istiyorum. Haydi, yola çıkalım!

— Alay etmiyorum şekerim! Ayrıca benim bu konuda göstereceğim özveriyi şaka kabul etmenize de çok üzüldüm. Scarlett, nerede kaldı yurtseverliğiniz? Kutsal davanız uğrundaki aşkınıza ne oldu? Kalkanımla gelmemi ya da onun üstünde can vermemi istediğiniz an, işte bu andır. Beni dinliyor ve söylediklerimi anlıyor musunuz? Çünkü ölüme gitmeden önce size güzel bir nutuk çekmek istiyorum.

Onun bu konuşması, Scarlett'in canını fazlasıyla sıkıyordu. Scarlett'in içinden bir ses, Butler'ın genç kadınla alay ettiğini, hatta kendisiyle bile alay ettiğini söylüyordu. Neden söz edecekti acaba? Yurtseverlikten mi, kahramanlıktan mı, cesurca ölmekten mi, yoksa güzel nutuk atmaktan mı söz edecekti? Oysa o hiçbir zaman ciddi konuşmazdı ki... Onu; karanlık ve tehlikeli bir yolun ortasında belki de bugün yarın ölecek olan bir kadınla, yeni doğmuş bir bebekle, aptal bir kızla ve korkmuş bir çocukla yalnız bırakırken keyfini tatmin etmek için mi nutuk çekecekti? Onları savaş meydanında, Yankeeler, yangınlar, ormanda saklanan asker kaçakları, yollarda sürünen insanlar arasında yalnız bırakmanın ne demek olduğunu idrak edemiyor muydu acaba?

On üç yaşındayken, bir gün bir ağaçtan karın üstü düşmüştü. Düşmesiyle soluk alıncaya kadar geçen zamanı hâlâ unutmamıştı. Şimdi de şaşkın, soluğu daralmış, kalbi parçalanmış, aklı karmakarışık olmuş bir halde Rhett'e bakarken düştüğü zaman hissettiklerini aynen duyumsuyordu.

Scarlett şansını bir kere daha denemek istedi:

— Rhett şakanın sırası değil!

Yüzbaşı Butler ani bir hareketle genç kadının kolunu yakaladı. Gözyaşlarının bileğine aktığını hissetti. Onun elini avucunun içine aldı ve dudaklarına götürdü.

— Senin yaptığın tam bir bencillik değil mi Scarlett? Yalnız kendinizi güven altına almamı isterken şanlı Konfederasyonunuzu unutuyorsunuz! Beni gördükleri zaman askerlerimizin morallerinin ne kadar yükseleceğini düşün bir kez!

Butler'ın sesinde sinsi bir şefkat izi vardı.

— Ah Rhett, bunu bana nasıl yaparsın? Beni nasıl bir başıma bırakabilirsin? diye sızlandı.

— Neden mi? Söyleyeyim: Biz Güneylilerin kalplerindeki duyarlılık yüzünden... Belki de utandığım için...

— Utanmak mı? Utancınızdan ölmelisiniz bizi burada yalnız ve savunmasız bıraktığınız için...

— Şekerim siz savunmasız değilsiniz. Sizin bencilliğinize ve kararından caymayan iradenize sahip olan herkes savunmasız sayılmaz. Sizin karşınıza çıkacak Yankeeler'e Allah yardımcı olsun.

Ani bir kararla arabadan indi. Korkudan her yanı titreyen Scarlett ona nefretle bakıyordu. Arabanın arkasından dolanıp Scarlett'in bulunduğu yana geldi.

Rhett gayet sert bir sesle;

— İniniz! diye emretti.

Scarlett yerinden bile kıpırdamadı. Yüzbaşı sert bir hareketle genç kadını kollarının altından yakalayıp yere indirdi, sonra da birkaç adım öteye sürükledi. Scarlett ayakkabılarının içine toz toprak dolduğunu ve

ayaklarının acıdığını hissetti. Sıcak ve zifiri karanlık onu kuşatmıştı.

Rhett, Scarlett'in yüzünü kendisine çevirdikten sonra konuşmaya başladı:

— Beni anlamanızı ya da affetmenizi istemiyorum. Sizin ne yapacağınız da beni ilgilendirmez. Çünkü ben bile bu yaptığım delice davranışı anlamış değilim ve bu yaptıklarımı kendi kendime açıklamaya çalışacağım. Don Kişotluk yaptığım için canım sıkılıyor. Ama bizim güzel güneyimizin böyle adamlara ihtiyacı var. Bunu kahraman valimiz Brown da söylemişti. Ben ne olursa olsun savaşa gideceğim.

Birden sustu ve ormanda yankılanan bir kahkahayla uzun uzun güldükten sonra konuşmasına devam etti:

—"Sevgilim, onuru bu kadar sevmeseydim seni de bu kadar sevemezdim!" ne güzel bir söz değil mi? Bu söz, beni şu andaki ruhsal durumumu anlatacak bir şeyler söylemekten kurtarıyor. Şuna inan ki Scarlett sana geçen ay bir akşamüstü verandada söylediklerime rağmen seni çok seviyorum.

Sesi, duyguları okşayan tatlı bir hal alıyor, sıcak elleri de genç kadının çıplak kolları üzerinde geziniyordu.

— Scarlett seni seviyorum, çünkü birbirimize çok benziyoruz. İkimiz de değişik düşüncelere dalmış başıboş bencilleriz. İkimiz de dünya yıkılsa huzurunu arayan kişileriz.

Rhett'in duygulu sesi karanlıkta yükseliyordu; Scarlett ise söylenenleri işitmesine rağmen anlamlarını pek anlayamıyordu. Onun perişan kafası gerçeği görecek durumda değildi ve o Rhett'in kendisini Yankeeler'in ortasına atacağını düşünüyordu. O "beni bu karanlık ormanda tek başıma bırakıyor!" diye düşünüyorsa da bu düşüncesi onu hiç heyecanlandırmıyordu.

Rhett, genç kadının bu halini sezdi ve güçlü kollarını onun vücuduna, omuzlarına doladı. Scarlett vücudunda onun sert kaslarını ve göğsünde de ceketinin

düğmelerini hissetti. Ilık bir dalga onu hayal denizinin üstünde tutuyordu. Az önce duyduğu hayret ve dehşete rağmen, şimdi kafasında zaman, yer ve durum kavramları silinmişti. Bütün sinirleri ve kasları gevşemişti, kendini bezden yapılma oyuncak bebek gibi yumuşak hissediyordu. Vücudunu kaplayan sıcaktan çatlayacağını sanıyor ama bir türlü bu duruma karşı koyamıyordu. Bir kadının kendisini, onun kollarının arasında bulması ne kadar doyumsuz güzellikti.

— Geçen ay size söylediklerime karşı ortaya koydu-ğunuz düşüncelerde ısrar ediyor musunuz? Olaylara tehlike ve ölüm kadar tuz biber ekecek bir şey yoktur. Scarlett yurtsever olmaya çalışın! Şunu unutmayınız ki, bir askeri ölüme daha güzel anılarla göndermek elinizdedir.

Bu son cümlesinin ardından onu dudaklarından öpmeye başladı. Scarlett'in bütün vücudu bu kez duyduğu hazdan dolayı titriyordu. Rhett bütün gece birbirinden ayrılmayacaklarmış gibi sıcak dudaklarıyla onu yavaş yavaş öpüyordu. Genç kadını ne Charles böyle öpmüştü, ne ikiz Tarletonlar, ne de Calvertler... Hiç biri onu böyle titretmemişti.

Rhett, Scarlett'in başını arkaya doğru eğdi ve şimdi ateş gibi yanmaya başlayan dudaklarını, onun boynundan başlayarak göğsüne kadar dolaştırdı. Sonra yumuşak, tatlı bir sesle;

— Tatlım benim! dedi.

Bu sırada Scarlett, Wade'in ince sesini duydu:

— Anne! Korkuyorum!

Çevresinde her şeyin kararmasına ve başının sarhoş gibi olmasına rağmen tatlı düşten uyanıp kendine geldi. Bir süredir unuttuğu şeyi anımsadı, evet Wade gibi o da korkuyordu. Rhett denen mendebur adam onun korktuğunu bilmesine rağmen, genç kadını yalnız başına bırakıyordu. Bir de iğrenç öneriler yaparak onu bu sürprizlerle dolu yolun ortasında oyalıyordu. Yeniden öfkelendi ve bir silkenişte Rhett'in kollarından kurtuldu.

— Seni gidi mendebur adam seni! diye bağırdı. Ona küfretmek istiyordu. Babasının Lincoln'e ya da Mac Intoshlar'a ara sıra savurduğu küfürleri anımsamak için belleğini yokladı, ama aklına kötü bir söz bile gelmedi.

— Alçak, iğrenç adam! diyerek hakaret etmek istedi. Ama bu sözler onun öfkesini yatıştırmaya yetmeyince var gücüyle Butler'ın ağzına bir yumruk indirdi.

Rhett elini ağzına götürerek biraz geri çekildi ve gayet sakin bir sesle;

— Ah! dedi.

Scarlett ve Rhett karanlıkta karşı karşı duruyorlardı. Genç kadın Butler'ın güçlükle soluduğunu hissediyordu; oysa kendisi de koşup yorulmuş gibi kesik kesik soluk alıyordu.

— Şimdi anlıyorum, herkes yerden göğe kadar haklıymış. Siz hiç de kibar bir adam değilsiniz.

— Böyle bir tartışma için ortam pek uygun değil şekerim!

Scarlett, onun güleceğini biliyordu ve bu genç kadını çileden çıkarıyordu.

— Defolup gidin buradan! Evet, hemen şimdi defolun! Sizi bir daha görmek istemiyorum. Umarım kafanızda bir top patlar da paramparça olursunuz inşallah!

— Ben kusurunuza bakmam! Hakkınızı helal edin. Ben sizin bütün düşüncelerinize boyun eğen bir kimseyim. Yurdum için canımı verdiğim zaman umarım vicdanınız sızlar.

Scarlett; Butler'ın güldüğünü hissetti ve onun karanlıkta hayal meyal görünen arabaya doğru gittiğini gördü. İşte şimdi de konuşuyordu. Sesi saygılıydı, o çoğunlukla Melanie ile konuşurken böyle davranırdı.

— Mrs. Wilkes!

Prissy korktuğunu belli eden bir sesle Butler'a cevap verdi.

— Aman Tanrım! Yüzbaşı Butler, Mrs. Wilkes bir süredir baygın yatıyor.

— Umarım ölmemiştir! Soluk alıp veriyor mu?

— Evet afandım, soluk alıp veriyor.

— Mrs. Wilkes'ın böyle kalması daha iyi. Bilinci yerinde olsaydı acılara tahammül etmesi zorlaşırdı. Prissy sen ona göz kulak ol! Al bu parayı kendine bir şeyler alırsın. Daha da fazla aptal olmamaya dikkat et.

— Pekiyi afandım, teşekkür ederim afandım!

— Allahaısmarladık Scarlett!

Genç kadın Butler'ın kendisine doğru döndüğünü hissetti, ama ne başını ona doğru çevirdi, ne de bir söz söyledi. Zaten öfkesi de onu, kıpırdayamayacak ve bir tek söz söyleyemeyecek duruma getirmişti.

Yoldaki taşlar Butler'ın ayakkabılarının altında birtakım sesler çıkarmaya başladı ve Scarlett karanlığın izin verdiği oranda onun kendisinden uzaklaşan geniş omuzlarını izledi. Bir süre daha ayak sesleri işitildi ve sonra ortalıkta Butler'a ait bir belirti kalmadı. Scarlett dizleri titreye titreye arabanın yanına geldi.

Butler neden gitmişti? Karanlığın derinliklerinde kaybolmuş muydu yoksa? Kaybedilen bir dava uğrunda dövüşmek neye yarardı? Neden dövüşecekti? Butler kadınları, içkileri, eğlenmeyi, zarif elbiseleri, temiz çamaşırları, yumuşak yatakları, parlak ayakkabıları, kısacası hayatı ve yaşamayı seven bir kimse değil miydi? O; Güney'den nefret eden, Güney için savaşa gidenleri deli sayan biri değil miydi? Şimdi ise, parlak çizmeleriyle her an açlığın, yorgunluğun, acıların, yaraların, ölümlerin aç kurtlar gibi kol gezdiği bir yol üstünde gidiyordu. Kuşkusuz bu yolun sonunda ölüm vardı. Yitirilmiş bir savaşa katılmaya neden gerek görmüştü? Zengindi, rahatı, güvenliği yerindeydi. O konforu son derece severdi, ama şimdi sefaletin tam ortasına atılıyordu.

Onu, körlerin gecesine benzeyen bir gecede, gideceği yolu kesmiş olan Yankeeler'in önünde yalnız bırakmıştı. Şimdi ona savurmak istediği en ağır küfürler aklına gelmişti, ama iş işten geçmişti artık... Atın boynuna başını dayadı ve ağlamaya başladı. Niçin ağlıyordu? Bunu kendi de bilmiyordu...

*

* *

Sık ağaçların arasından süzülen güneşin ilk ışıkları Scarlett'i uyandırdı. Bir süre kıpırdamadan durdu; çünkü vücudunun her yanı uyuşmuştu. Gözleri güneşten kamaşıyordu. Yattığı yerden doğrulunca her yanının ağrıdığını hissetti.

Arabanın sert tahtaları üstünde, bacaklarının arasında ağır bir şey vardı. Dikkatli bakınca Wade'i gördü. Zavallı çocuk, başını annesinin dizine dayanmış uyuyordu. Bu arada Melanie'nin çıplak ayakları da Wade'in yüzüne değiyordu. Tenteli arabanın içinde Prissy bir kedi gibi büzülmüştü. Bebek ise zenci kızla Wade'in arasında sıkışıp kalmıştı. Scarlett hiç de iç açıcı olmayan bu manzarayı izledikten sonra her şeyi anımsadı. Bir hamlede kalktı ve çevreyi gözledi.

— Çok şükür, Yankee mendeburları yok! Gizlendiğimiz yeri herhalde farkedemediler! diye söylendi.

Gece yaşadığı o korkunç serüven aklına gelince tüyleri diken diken oldu. Rhett Butler gittikten sonra karanlıkta arabayı sürdüğünü, ikide bir taşlara çarptıklarını, karanlık yolda çukura giren tekerleği çıkarmak için çırpındığını, bataklığa saplanan arabayı Prissy ile ittiklerini anımsıyordu. Huysuzlaşan atı ormanın içinden, tarlalardan dolu dizgin sürerken askerlerin yaklaştığını ve bunların dost mu düşman mı olduklarını anlamaya çalıştığını, öksürüğü tutan Wade'i telkin etmek için koşuştuğunu anımsamak onu bir kez daha perişan ediyordu. Rough and Ready'ye yaklaştıkları zaman General Lee'nin "geri çekilme!" emrini beklediği ve kamp kurdukları yerde orada, burada ateş yaktıklarını görmüştü.

Scarlett, arkasında bıraktığı bu ateşler gözden kaybolıncaya kadar ekili tarlalar arasında bir mile yakın yol almıştı; ama o kadar iyi bildiği patikayı bulamayınca hıçkıra hıçkıra ağlamıştı. Sinirleri yatıştıktan sonra tekrar tarlaların arasında dolaşmış ve bu zifiri karanlıkta patikaya ulaşmıştı. O zaman da bir başka aksilik çıkmış ve at huysuzluk etmeye başlamıştı. At olduğu

yere çökmüş, Prissy'nin onu yularından çekiştirmesine rağmen kımıldamamıştı.

Scarlett atı çözmüş, arabanın içine girmiş ve yorgunluktan perişan bir halde, ayaklarını uzatmıştı. Sabah olmak üzereydi. Şafak vaktinin göz kapaklarına uyku serptiği bir anda Melanie'nin yalvaran bir sesle ve özür dileyerek;

— Scarlett, lütfen biraz su verir misin? dediğini işitmişti. Ona:

— Su yok! diye cevap verdiğini ve sözcükler ağzından çıkmazdan önce uyuyakaldığını hayal meyal anımsıyordu.

Şimdi sabah olmuş, güneş güçlü ışınlarını çevreye saçıyordu. Allah'tan ortalıkta asker kalmamıştı. Scarlett'in her yanı ağrıyordu. O; nasıl olup da böyle daracık bir yerde ve tahta üstünde, bir tutsak gibi iki büklüm uyuduğuna şaşıyordu. Yumuşak yataklarda yatmaya alışık olan genç kadın kendi kendine, bu koşullar altında nasıl uyuyabildiğini soruyordu.

Güneşin etkisiyle kamaşan gözlerini yana çevirirken Melanie'yi gördü ve öyle korktu ki az daha çığlık atacaktı. Melanie'nin yüzü solgun, hatta morarmış gibiydi. Zavallı Melly, darmadağınık saçları ve perişan yüzüyle ihtiyar bir ölü kadından farksızdı. Bir ara onun bir tahta gibi olan göğsünün kabardığını hissetti ve Melanie'nin bu korkunç geceyi atlatabildiğini anladı.

Scarlett elini gözlerine siper ederek çevreye baktı. "Malloryler'e kadar gelmişiz!" diye düşündü ve tanıdık birini ya da yardım bulacağını umut ederek sevindi. Ama çevrede bir ölüm sessizliği vardı. Fidanlar, çimenler tekerlek ve nal izleriyle, birbiriyle kıyasıya savaşan askerlerin ayaklarıyla ezilmişti. Scarlett, o kadar iyi bildiği beyaz ahşap köşkün yerinde şimdi dört duvardan ve isli bir bacadan başka bir şey göremedi. İçini çekti, tüm vücudu ürperdi. Acaba Tara'yı da böyle taş üstünde taş kalmamış ve ölüm sessizliği içinde mi bulacaktı?

Genç kadın kendi kendine, "Hayır, böyle düşünme-

nin sırası değil!" dedi. "Belleğimin uçuruma yuvarlanmasına fırsat vermemeliyim. Eğer bunları düşünürsem tekrar korkunun tutsağı olurum diye mırıldandı." Kendine moral vermesine rağmen kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi çarpıyor, sanki her vuruşta gök gürültüsünü andıran bir ses ona, "çabuk evine dön! Çabuk evine dön!" diyordu.

Yeniden yola koyulmak gerekiyordu. İlk önce yiyecek ve özellikle su bulmalıydı.

Prissy'i sarsarak uyandırdı, zenci kız ona perişan gözlerle baktı.

— Aman hanımcığım! Bana öteki dünyada uyanacakmışım gibi geliyordu.

— Henüz oraya uzaksın. Haydi kalk ve saçlarına çeki düzen ver, çabucak toparlan.

Scarlett ter içinde kalmıştı, kendisini pis hissediyor ve çok kötü koktuğunu sanıyordu. Elbiseleriyle uyuduğu için her yanı buruşmuştu. Tüm yaşantısı boyunca bu kadar yorulduğunu ve bu kadar canının sıkılıp, moralinin bozuk olduğunu anımsamıyordu. Şu an'a kadar varlığını hissetmediği kasları, ona gece yaptığı işleri acı acı anımsatıyor; yaptığı her hareket kendisine işkence yapılıyormuş gibi geliyordu.

Melanie'ye baktığı sırada onun gözlerini açtığını gördü. Zavallı kadının gözleri bir ağır hastanınkinden farksızdı. Siyah gözlerinde ateşli bir parlaklık vardı ve altları da siyah denecek kadar morarmıştı. Çatlak dudakları aralandı ve yalvaran bir sesle;

— Su! dedi.

Scarlett:

— Prissy gel benimle! diye emretti. Kuyuya gideceğiz ve su çekeceğiz.

Prissy'nin uykulu gözleri, bu emri duyunca korkudan açılıverdi:

— Ama hanımcığım orada hayaletler vardır! Sonra cesetler de olabilir!

Tartışmaya ne gücü, ne de zamanı olan Scarlett;

— Ben seni bir hayalet yaparın ki, korkudan du-

dakların şişer! dedi.

Arabadan acemice indiği sırada birden aklına at geldi. "Aman Tanrım! Ya hayvan ölmüşse!" diye düşündü. Çünkü gece koşumlarını çıkarırken hayvan ölmek üzereydi. Koşar adım arabanın önüne gitti ve yerde yatan atı gördü. Eğer öldüyse Allah'ına lanet okuyacaktı ve kendisi de ölecekti. Bunu, kutsal kitapta biri yapmıştı. Allah'a lanet okumak ve ölmek! Kutsal kitapta bir insanın ruhsal durumu anlatılıyordu.

At sağdı, ancak güçlükle ve gözleri yarı açık durumda soluğuyordu. Scarlett sevinde ve suyun ona hayat vereceğini düşündü.

Prissy korka korka Scarlett'in ardından ağaçlı yolu tırmanmaya başladı. Yıkıntıların arkasında zenciler için yapılmış beyaz badanalı kulübeler büyük ağaçların gölgesinde sıra sıra uzanıyordu. Her yanı bir sessizlik kaplamıştı, bu durum Scarlett'i huzursuz ederken, Prissy'yi de korkutuyordu. Biraz ileride, beyaz kulübelerin önünde bir kuyu buldular. Kovası aşağıya sarkıtılmış, ancak kuyuya bir zarar verilmemişti. Hemen koşup, bütün güçleriyle su dolu kovayı çekmeye başladılar.

Scarlett kana kana içti. Eğer arkasında sızlanan Prissy;

— Ben de içebilir miyim? demeseydi belki de daha içecekti. Kovayı yere bıraktı, bu sefer zenci kız, suları döke döke içti.

— Prissy ipi çöz ve kovayı götür, Mrs. Melanie ve Wade de içsin. Bebeğin dudaklarını temiz bir bezle sil, kalan suyu da ata ver. Mrs. Melanie bebeğe süt versin, zavallıcık nasıl ağlamadan duruyor şaşırıyorum.

— Mrs. Scarlett, Mrs. Melanie'nin göğsünde süt yok ki... Olacağı da yok!

— Nereden bildin?

— Onun gibilerini çok gördüm, onların sütleri olmaz!

— Bilgiçlik taslama! Daha dün bebekler hakkında bir bilgin olmadığını kendin söyledin. Şimdi çabuk ol

bakayım! Ben gidip yiyecek bir şeyler arayacağım.

Prissy kovayı arabadakilere götürürken, Scarlett de bahçedeki ağaçların arasına daldı. Araya araya birkaç elma buldu. Gece buradan geçen askerler her şeyi silip süpürmüşlerdi. Bahçede dolaşırken küçük taşlar ayakkabılarının altını sanki deliyormuş gibi ayakları acıyordu. Dün akşam daha sağlam ayakkabı giymediğine hayıflandı. Başını güneşten korumak için neden hasır şapkasını almamıştı? Hepsinden önemlisi neden yiyecek bir şeyler getirmemişti? Bir çılgın gibi hareket ettiğini anımsadı. Onun aklı başında değildi ki, o Rhett'in her şeyle ilgileneceğini sanmıştı.

Bu ismi anımsayınca yere tükürdü. Bu adam onu tiksindiriyor, ondan nefret ediyordu. Bir de ormanın ortasında kendini ona öptürmüştü, üstelik bu hoşuna da gitmişti. Herhalde dün akşam cinnet geçiriyordu. Aman Tanrım, ne aşağılık bir adamdı bu Rhett!

Arabaya geldiği zaman atın ayağa kalkmış olduğunu gördü; su hayvanı canlandırmıştı. Kucağındaki elmalardan Melanie'ye, Wade'e ve Prissy'ye verdi, kalanını da arabaya bıraktı.

Atın yanına gitti, şimdiki durumu geceki durumundan daha da kötüydü. Sırtı yaradan gözükmüyor, kaburga kemikleri sayılıyor, kalçaları sarkıyordu. Scarlett, atı arabaya koşarken büyük bir tiksinti duydu, gemi geçirirken ağzında tek bir diş kalmadığını gördü. "Hayvan şu ulu çı-nar gibi eskimiş!" diye düşündü. Rhett bir at çalmak zahmetine katlandıktan sonra, bari daha iyisini çalsaydı ya!

Scarlett arabaya binip dizginleri eline aldı ve atın sırtına eline geçirdiği bir ceviz dalıyla vurmaya başladı. Hayvan önce derin derin soludu, çaresizlik içinde kaldığını hissederek yürümeye başladı. Ama o kadar ağır gidiyordu ki Scarlett yaya olarak ondan daha hızlı gidebileceğini düşündü. Eğer Melanie, bebek, Wade, Prissy olmasaydı, o koşa koşa yol alacak ve attığı her adımda Tara'ya, sevgili annesine biraz daha yaklaşacaktı. Dönüp arabanın içine baktı. Melanie sırtüstü yatmış, güneşten korunmak için gözlerini kapamıştı. O

zaman Scarlett şapkasını çıkarıp, Prissy'ye attı ve;

— Bunu Mrs. Wilkes'ın yüzüne koy! dedi. Gözlerini güneşten korur.

Güneş ortalığı iyice ısıtmaya başlamıştı. Scarlett:

— Akşama kadar yüzüm çille dolacak ! diye söylendi.

Eskiden güneşe şapkasız ya da vualsiz çıkmaz, bir atın dizgin ya da yularını eldivensiz tutmazdı. Oysa şimdi güneş altında ve pislik içindeydi.

Scarlett dalgın dalgın ama içindeki acı eksilmeden düşünmeye başladı: "Acaba Tara, yerinde duruyor muydu? Yoksa o da Georgia'dan esen rüzgarla beraber gitmiş miydi?"

Genç kadın üzüntülü bir halde atının sırtına darbeler indirmeye başladı. Şimdi araba biraz hızlanmıştı, ama tekerlekler onu korkutuyordu. Çünkü dört tekerlek de sağa sola yalpalıyordu. Bütün bu yerlerden bir ölüm tırpanı geçmişti. Boş ve harap olmuş evler, korkunç bir sessizlik içinde yanan ovaya bakıyordu. Çevresinde ne canlı bir insan vardı, ne de bir hayvan. Ortalıkta bir kuş bile görünmüyordu. Bu sinir bozucu sessizliği, yalnız bebeğin feryatları ve arabanın gürültüsü bozuyordu.

Scarlett arada bir kendinden geçiyordu;

— Anneciğim!... Anneciğim!... diye söyleniyordu. Bir annesine kavuşabilseydi... Hiç olmazsa bir mucize sonucu Tara yakılıp yıkılmamış olsaydı! O zaman o ağaçlı yoldan geçecek, evine ulaşacak, annesinin şefkat dolu yüzünü görecekti. Böylece bütün korkuları yok olacak, annesinin ellerini avuçlarının içine alacak, yüzünü onun kucağına gömecekti. Ayrıca Melanie'nin bebeğinin de yaşamasını sağlayacaktı. Ama annesi hastaydı ve belki de can çekişiyordu.

Bu düşünce Scarlett'in atı kırbaçlamasına neden oldu. Çünkü akşam olmadan önce Tara'ya varmalıydı.

Uzun bir süre gittikten sonra, arabayı ihtiyar Augus Mac Intoshlar'ın evlerine giden yolun önünde durdurdu.

Evde bir hareket, bir ses yoktu. Çevredeki diğer evler de sessizlik içinde ve yarı harap olmuş durumdaydı. Hepsinin isli bacaları, bütün bu olup bitenleri Allah'a şikayet etmek istermiş gibi yükseliyordu.

Scarlett Mac Intoshlar'ın evine doğru bağırmaya başladı:

— Heyy! Orada kimse var mı? Beni duyuyor musunuz?

Genç kadının bağırmasıyla çılgına dönen Prissy hemen Scarlett'in koluna sarıldı. Korkudan gözleri büyümüştü.

— Aman Tanrım! Sevgili hanımcığım bağırmayın! Eğer o evde biri varsa bize ondan ne yarar gelir.

Scarlett, belki de ilk kez Prissy'nin doğru düşündüğünü anladı ve o da korktu.

— Prissy haklı... Evde bizim için kim bilir nasıl bir felaket gizleniyordur.

Dizginleri salladı, ama at oralı olmayınca ceviz dalını eline alıp hayvanın sırtına indirdi. Araba tekrar yola koyuldu. Mac Intoshlar'ın evinin görünümü de onun son umudunu yok etti. Yangından bir harabe haline gelen ev terkedilmişti. Tara ise bu evden yarım mil uzaklıktaydı. Belki de Yankeeler, orada da taş üstünde taş bırakmamışlardı. Scarlett belki de o güzel evden arta kalan birkaç tuğla duvar görecekti. Annesi, babası, kızkardeşleri, dadı, tüm zenciler belki de kaçıp gitmişlerdi. Böyle bir yere gelmek için neden bu eziyetlere katlanmıştı sanki?... Buralarda, derin bir sessizlik içinde can vermek yerine, Atlanta'da kalıp ölmek daha iyi olurdu.

Birden Ashley'nin ricasını anımsadı. O, Melanie'yi kendisine emanet etmişti. "Ona göz kulak olun!" demişti. Ah o iç paralayıcı gün, sonsuzluğa doğru gitmeden önce onu ne güzel öpmüştü. "Melanie ile ilgileneceksin, söz değil mi?" diye sormuştu. Oysa o iki yandan kıskıvrak bağlanmıştı. Melanie'den ve ağlamalarıyla sessizliği bozan bebeğinden nefret ediyordu.

Ama Melanie ve onun bebeği ile ne olursa olsun il-

gileneceğine söz vermişti.

Onları Atlanta'da bir hastaneye yerleştirip orada bırakabilirdi. Ama böyle bir şey yapsaydı bir daha Ashley'nin yüzüne bakamazdı. Ona karısı ile çocuğunu zavallı insanların arasında ölümle başbaşa bıraktığını söylemeye cesaret edemezdi.

Ah Ashley ah! Scarlett, onun karısı ve çocuğuyla beraber ıssız yollarda kafası perişan bir halde kaçarken, acaba o şu an neredeydi? Ne yapıyordu? Yaşıyor muydu, yoksa ölmüş müydü? Eğer hâlâ Rock Island kampının demir parmaklarının arkasındaysa onu düşünüyor muydu? Yoksa yaralı ya da hasta mıydı? Acaba ölmüş müydü? O da öteki Güneyli askerler gibi bir çukurun içinde çürüyor muydu?

Çalıların arasından gelen bir sesle Scarlett az kalsın düşüp bayılacaktı. Prissy de korkmuş, çığlık atarak bebeğin üzerine kapanmıştı. Melanie kımıldamak istiyor, eliyle bebeğini arıyordu. Wade korkudan bağıracak halde değildi, zavallı çocuk tir tir titriyor, soran gözlerle bir Prissy'ye, bir annesine bakıyordu.

Şaşkınlıkları geçtikten sonra çalıları ezen şeyin bir inek olduğunu gördüler.

Scarlett:

— Mendebur hayvan hepimizi korkuttun, az kalsın bebek ezilecekti! diye bağırdı.

Prissy ise;

— O hayalettir! diye feryat ediyordu!

Oturduğu yerden arkasına dönen Scarlett birden elindeki sopayla Prissy'nin omuzuna vurdu. Genç kadın o kadar bitkin ve sinirleri o kadar bozulmuştu ki, Prissy'nin bu cahilliğine tahammül edemedi.

— Sersem kalk, yoksa daha fena döverim.

Scarlett çalıların arasında yola çıkan hayvanın inek olduğunu iyice anladı. Ürkek ürkek arabadakilere bakıyordu. Hayvan canı acıyormuş gibi tekrar bağırdı.

Scarlett:

— Sakın yaralı olmasın? dedi. Çünkü bağırması başka ineklerinkine benzemiyor.

Yediği sopanın etkisiyle yavaş yavaş soğukkanlılığına hakim olmaya başlayan Prissy;

— Ben onun memesinin sütle dolu olduğunu ve sağılmak istediğini sanıyorum! dedi. Bu inek, Mac Intoshlar'ın sürüsünden olabilir. Onu buraya zenciler getirmişlerdir. Yankeeler zencileri kovalamışlar, ama ineğe dokunmamışlar.

Scarlett kesin bir tavırla;

— Onu da götüreceğiz! dedi. Böylece bebeğe de süt vermek mümkün olur.

— Aman hanımım bu koca ineği nasıl götürebiliriz? İmkanı yok! Bir inek uzun süre sağılmayacak olursa memeleri şişer ve çatlar. Bu hayvan acı acı bağırması bundandır.

— Madem bu işte bu kadar ustasın, eteğini yırtıp, bunlarla ineği arabanın arkasına bağla bakalım!

— Mrs. Scarlett, siz de pekiyi biliyorsunuz ki iki aydır entari yüzü görmedim. Sonra başka entarilerim de olsa birini bile bu inek uğrunda feda edemem. Çünkü ben inekleri hiç sevmem, onlardan çok korkarım.

Scarlett dizginleri bıraktı ve eteğini kaldırıp içindeki dantelalı etekliğe baktı. O sırtında kalan en şık ve en güzel bir giyecekti. Rhett Butler onu Nassau'dan getirmişti. Etekliği beline bağlayan kurdeleyi çözdü ve çıkardı. Sonra kanayan ve titreyen parmaklarıyla ikiye ayırıp birbirine düğümledi. Prissy'ye uzatarak;

— Bunu hayvanın boynuzlarına geçir! dedi.

Ama zavallı zenci kız direniyordu.

— Ah afandım, ben ineklerden çok korkarım! Onlarla şimdiye kadar hiç ilgilenmedim. Ben evin iç işlerine bakarım.

Scarlett bu kez sinirlerine hakim olarak, zenci kızı uyarmayı daha uygun buldu.

— Zaten babam seni satın almakla dünyada en büyük hatayı işledi. Şunu iyi bil ki kolumda güç olduğu sürece şu sopayı sırtında kırarım.

Prissy'nin gözleri faltaşı gibi açıldı. Zenci kızın gerçekten korktuğunu anlayan Scarlett arabadan inip

ineği bağladı. Arabaya binmek için sıçrayacağı sırada başı döndü, gözleri karardı, düşecekmiş gibi oldu. Durup beklerken Melanie onu gördü ve çok yavaş bir sesle;

— Canım Scarlett! Size gelmedik mi henüz? diye sordu.

Melanie'nin sarfettiği "size" sözcüğü Scarlett'in gözlerinden yaş gelmesine neden oldu. Zavallı Melanie her ikisinin de başlarını sokacak bir evi olmadığını ve dünyanın büyük bir kabusa benzediğini biliyordu.

Scarlett boğulacakmış gibi oldu; kendini toparlamak için birkaç saniye bekledi ve sonra sakin bir sesle cevap verdi:

— Henüz hayır! Ama biraz sonra gelmiş olacağız. Bak bir inek buldum. Sana ve yavruna süt sağacağız.

Melanie, çocuğunu eliyle araştırarak;

— Zavallı yavrum! dedi.

Scarlett arabaya binmek için bütün gücünü topladı, dizginleri eline aldı. Atın sırtına sopayla vururken böyle davrandığı için Allah'ın kendisini affedeceğini düşündü.

At ağır ağır yola koyuldu, araba gıcırdıyor, tekerlekler yalpalıyor, inek de acı acı bağırıyordu. Scarlett onu tarlaların arasına salmayı düşündü. Tara'da kimse olmayacağına ve kendileri de sağamayacaklarına göre bir ineği ne yapacaktı? Belki de hayvan acıyan memelerine dokunmak isteyene çifte de atabilirdi. Böyle düşünmesine rağmen Scarlett "madem ki onu aldım, Tara'ya da götürmeliyim!" diye mırıldandı.

Araba küçük bir yamacın eteğine ulaştığında Scarlett'in gözleri yaşla doldu. Evet orada yamacın üstünde Tara'yı görmüştü. Kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Bu yamaçtan bir atın sırtında kuş gibi uçtuğu günleri anımsadı. Bu perişan haldeki at bu yamacı nasıl çıkacaktı? Scarlett güçlükle arabadan indi ve atı yularından tuttu.

— Prissy, Wade'i yanına al ve arabadan in. Bebeği, Mrs. Melanie'nin yanına bırak.

Wade ağlamaya başladı. Scarlett onun hıçkırıkları arasından şu sözleri duydu:

— Tara!... Tara!... Korkuyorum!...

— Hanımcığım ben yürüyemeyecek kadar yorgunum. Ayaklarım su toplamış, ayakkabılarım dar geliyor. Üstelik Wade de çok ağır...

— Çabuk in aşağı! Yoksa seni saçlarından sürükleyerek indiririm. Wade'i biraz kucağına alır biraz da yürütürsün. Dırdır etmeyi kes, yoksa seni bu karanlıkta tek başına bırakırım.

Prissy durmadan sızlanıyordu. Kocaman açılmış gözleriyle yolun iki yanındaki karanlık ağaçlara bakıyordu. Yalnız kaldığı an bunların üzerine çullanacaklarını sanıyordu. Bebeği Melanie'nin yanına bıraktı, arabadan indi, sonra Wade'in de inmesine yardım etti. Zenci kıza sıkı sıkı sarılan Wade hıçkırarak ağlıyordu.

Scarlett Prissy'ye;

— Sustur şunu! diye bağırdı. Bir türlü yürümek istemeyen atı yularından çekiştirdi.

— Prissy sustur duyorum sana!... Yumurcağın feryatlarına artık tahammül edemiyorum. Haydi yavrum sus bakayım! Biraz erkekçe davran canım! Aa yeter ama... Ağlarsan tokadı yersin!

Bir yandan Wade'i susturmaya çalışan, bir yandan atla uğraşan Scarlett ayağını burktu.

— Allah çocukları ne diye yaratıyor sanki? diye düşündü. Mendeburlar bağırıp çağırmaktan, herkesi rahatsız etmekten başka bir şeye yaramıyorlar.

Priss, Scarlett'in koluna asılarak yalvarmaya başladı:

— Hanımcığım Tara'ya gitmeyelim! Bakın orada kimsecikler yok! Herkes gitmiş! Belki de hepsi ölmüştür. Anneciğim de...

Zenci kızın sızlanmasına Scarlett'in canı sıkıldı.

— Ver bana Wade'i! Sen de burada kal bakalım!

— Kalamam afandım! Kalamam hanımcığım!

— O halde sesini kes!

At çok ağır gidiyordu. Ağzından akan köpükler, yu-

larını tutan Scarlett'in eline bulaşıyordu. Genç kadının aklına, Butler ile birlikte dinlediği bir şarkının bir iki dizesi geldi.

"Ezilecek ağır yükün altında birkaç gün daha!..."

Scarlett şarkının sonunu anımsayamıyordu. "Ağır yükün altında birkaç gün daha, birkaç adım daha!" diye mırıldandı. Artık yamacın tepesine ulaşmışlardı. Önlerinde Tara'nın karanlık meşe ağaçları uzanıyordu. Scarlett, gözlerini dört açarak bir ışık aradı; ama ne yazık ki her yer karanlıktı. Kalbi dona kaldı, kendi kendine;

— Gitmişler! Gitmişler! diye konuştu.

Hayvanı yularından çekerek ağaçlı yola saptı, karanlıkta üzerlerine dallarını geren ağaçların arasından ilerliyorlardı. Sürekli çevreyi gözlemekten yorulan Scarlett ileride beyaz boyalı evini gördü. "Bu bir serap olmasın!" diye düşündü. Yorgun gözleri ona şaka mı yapıyordu? Hayır hayır! Gözleri onu aldatmıyordu. Bu gerçekten onun beyaz boyalı eviydi. Evet, pencerelerinde perdeleri sallanan geniş verandalı evi!... Acaba gecenin karanlığında karşısına çıkan bütün bunlar gerçek miydi, yoksa onlara acıyan gece Mac Intoshlar'da gördüğü korkunç manzaraları unutturmak mı istiyordu.

Ağaçlı yol, bitmek nedir bilmiyordu. At da artık iyice yorulmuştu. Scarlett bir çılgın gibi gözlerini sağa sola çevirerek gecenin zifiri karanlığında bir şeyler görmeye çabalıyordu. Evin çatısı yerindeydi. Buna imkan var mıydı?... İmkan mı?... Hayır, bu imkansızdı!... Savaş hiçbir şeye saygı göstermezdi. Beş yüzyıllık Tara'ya bile... Bu yere dokunmamış olamazdı.

Scarlett, atın yularını koparırcasına çekiyordu. Şimdi beyaz ev daha iyi görülüyordu. Yankeeler ona dokunmamış, afet Tara'ya uğramamıştı. İşte evine gelmişti... Scarlett yuları bıraktı ve onu evinden ayıran yirmi, yirmi beş metrelik mesafeyi koşarak kattetti. Sevincinden sıçrıyor, beyaz sütunlara sarılıyordu. Birden karanlığın içinden bir şeyin belirdiğini ve verandanın merdivenine doğru yaklaştığını gördü.

Tara terkedilmiş değildi, evde biri vardı.

Sevincinden bağırmak üzereyken aklı başına geldi. Soluğu tıkanır gibi oldu. Çünkü verandadaki bu hayalet hareketsiz duruyordu. Neler oluyordu acaba? Hayalet birden kımıldadı, bu bir adamdı. Güçlükle verandanın merdivenine gelip bir basamak indi.

Scarlett kaygılı bir sesle:

— Baba! diye bağırdı. Çok heyecanlanmıştı, çünkü karanlıkta karşısında duran bu adamın babası olup olmadığını kesin bilmiyordu.

— Benim... Ben!... Katie Scarlett!... Kızın!... İşte nihayet gelebildim.

Bir uyurgezer gibi sessiz duran Gerald ayağını güçlükle sürüyerek merdiveni inip Scarlett'e doğru yürüdü. Onun yanına kadar sokuldu ve yüzüne sanki bir rüya görüyormuş gibi şaşkın şaşkın baktı. Sonra elini kızının omuzuna koydu. Scarlett babasının sanki bir kabus görmüş ve henüz bilincine hakim olamamış gibi titrediğini hissetti.

Gerald büyük bir sevinçle;

— Yavrum benim, kızım! dedi ve sustu.

Scarlett "ne kadar çabuk ihtiyarlamış!" diye düşündü. Babasının yüzünde eski babacan ve hayat taşan halinden bir iz kalmamıştı. Karanlıkta görebildiği kadar onun gözlerindeki parıltı kaybolmuştu. Şimdi o posa halinde, omuzları düşük, beli bükük, yürürken ayaklarını sürüyen bir ihtiyardı.

Bu görünüm karşısında donup kalan Scarlett gözlerini babasına dikmiş, öylece duruyordu. Sormak istediği bir sürü soru, dudaklarında düğümlenip kalıyordu.

Bebek yine ağlamaya başlamıştı. Gerald daha önce de duyduğu bu sesi tekrar işitince kabustan uyanır gibi oldu. Babasındaki değişikliği farkeden Scarlett;

— Melanie ve bebeği! diye kekeledi. Arabada Melanie var, çok hasta... Onu buraya getirdim.

Gerald elini kızının omuzundan çekti ve biraz canlanır gibi oldu. Ağır adımlarla arabaya doğru gitti. Tah-

tanın üzerinde yatan genç kadını gördü ve seslendi:

— Melanie!

Melanie anlaşılmayan birkaç söz mırıldandı. Söylediklerini duyamayan Gerald onun halinden etkilendi.

— Melanie yavrum! Artık sevinmelisin. Burada evinde gibi olacaksın... Oniki Meşeler yanıp kül oldu. Bizimle birlikte oturacaksın.

Melanie'nin çektiği acı ve üzüntüyü bilen Scarlett bütün gücünü topladı ve Melanie ile bebeğini güzel yataklara yatırmak gerektiğini düşündü.

— Onu taşımalıyız! Yalnız... Yalnız başına yürüyemez!

Verandadan ayak sesleri duyuldu ve Pork merdivenleri koşarak indi.

— Scarlett hanımısı, Scarlett hanımısı! diye sevinçle bağırdı.

Scarlett onun iki kolunu tutup sıktı. İşte Pork karşısındaydı. Evin ayrılmaz bir parçası olan Pork, Scarlett'e göre Tara'nın tuğlaları ve serin odaları kadar değerliydi. Genç kadın, onun ağladığını gördü ve onu teselli etmek için sırtını sıvazladı. Pork ise daha da çok gözyaşı dökerek;

— Aman canım hanımcığım! Sizi gördüğüm için ne kadar sevindim bilemezsiniz! dedi.

Bu arada Prissy ağlamaya ve saçma sapan konuşmaya başladı. Wade de yarı memnun, yarı şaşkın;

— Susadım! diye bağırıyordu.

Bir şamata kopmasını önlemek isteyen Scarlett kesin bir sesle konuştu:

— Mrs. Melanie arabada yatıyor! Pork, sen onu çok dikkat ederek birinci kata çıkaracaksın. Mrs. Melanie bahçeye bakan konuk odasına yatırılsın. Prissy sen de bebeği al ve yukarı çıkar. Sonra Wade'e bir bardak su ver. Pork, dadı burada mı? Söyle ona, biraz gelsin.

Scarlett'in bu sert talimatı karşısında kendine gelen Pork hemen arabanın yanına gitti. Bir hayli uğraştıktan sonra arabanın arkalığını indirebildi. Melanie tam Pork onu kaldıracağı sırada inlemeye başladı.

Pork bir cesedi andıran genç kadını kollarının arasına aldı. Melanie başını bir çocuk gibi onun omuzuna dayamıştı.

Kucağında bebeği taşıyan, bir eliyle de Wade'in elini tutan Prissy, Pork'un arkasından eve girdi.

Kanayan parmaklarıyla babasının ellerini tutan Scarlett ev halkını sordu.

— Baba hepiniz iyisiniz değil mi?

— Küçükler çabuk kalkar.

Bu kısa cevap üzerine ortalığa bir sessizlik çöktü, Scarlett'in kafasında sözcüklerle anlatılamayacak korkunç düşünceler belirdi. Hayır sormak istediğini soramazdı. Zaten sözcükler dudaklarında düğümlenip kalıyordu. Bir kez daha girişimde bulundu ama boğazı kurumuş, dili ağzına yapışmış gibiydi. Tara'nın bu sessizliği neyle açıklanabilirdi. Sanki Scarlett'i soluksuz bırakan konuyu anlatmak ister gibi Gerald konuşmaya başladı.

— Annen!

Ama birden durdu. Bu durum Scarlett'i daha da heyecanlandırdı.

— Evet, annem?

— Dün öldü!

*

* *

Scarlett; kolu babasının omuzunda, karanlığa rağmen çok alışık olduğu ve unutmadığı geniş holden geçti. Sandalyelere, masaya, ayakları çarpılmış büfeye bakmadı, annesinin üstünde hesap yaptığı küçük masa, onu kendine doğru çekiyordu.

Odaya girdiği zaman annesini bu masanın önünde bulurdu. O başını kaldırır, elindeki kuştüyünden yapılmış yazı kalemini hokkanın yanına koyar ve elbiselerinden güzel kokular saçan güzel kızını karşılardı.

Annesi ölmüş olamazdı. Gerald da neden bir papağan gibi hep aynı cümleyi tekrar edip duruyordu.

— Ellen dün öldü!... Ellen dün öldü!...

Scarlett çok heyecanlanmış olmasına rağmen, bü-

tün organlarını felce uğratan ve adeta ayaklarına birer pranga gibi çöken yorgunluktan başka bir şey hissetmiyordu. Annesini daha sonra düşünecek çok zamanı olacaktı. Şimdilik annesini ne yapıp edip belleğinden uzaklaştırmalıydı. Aksi halde babası gibi sayıklayacak ve saçma sapan şeylerden söz edecekti.

Pork karanlık merdivenlerden inip baba ile kızın yanına geldi.

Scarlett:

— Pork, ev niye bu kadar karanlık? Yakacak mum yok mu? diye sordu.

— Ah hanımcığım sormayın! Bütün mumları aldılar, yalnız bir tane bıraktılar. Onu zifiri karanlık olduğu zaman merdiveni aydınlatmak için kullanıyoruz. Zaten o da bitmek üzere... Dadı, Miss Carreen ile Miss Suellen'ı iyi etmek için, onları domuz yağma batırılmış bir bezle ovmuştu.

—Mumdan ne artıyorsa bana getir! Ama çabuk ol! Annemin odasına getir mumu!

Pork yemek odasına gitti, Scarlett de çok dikkatli yürüyerek karanlık küçük odaya gidip bir divana uzandı. Babası da yanına gelmişti. Scarlett, babasının bu durumundan büyük acı çektiğini, çok üzüldüğünü anladı; kendi kendine "o artık ihtiyarlamış! diye düşündü.

Pork yarısı erimiş ve bir tabağa yapıştırılmış bir mumla geri döndü. Annesinin çalışma odası titrek bir ışıkla aydınlandı, her şey yeniden hayata kavuşmuş gibi oldu. Gerald ile Scarlett'in oturdukları divan, yazı masası, Ellen'ın koltuğu, kağıtlar, defterler, raflar, aşınmış halı... Kısacası her şey yerli yerindeydi. Ama ne yazık ki annesi yoktu. Scarlett can evinde derin bir sızı duydu. Bu şiddetli acı onun uyuşmuş duygularını yeniden canlandırdı. Ama önünde acı çekmek için bütün bir ömür olduğuna göre, şimdilik onları sakinleştirmeliydi. Evet, şu sıra onları sakinleştirmek gerekiyordu. Scarlett kendi kendine, "Tanrım sana yalvarıyorum, şimdi biraz ben de sakinleşmeliyim!" dedi.

Yüzü eskiden pembe olan ama şimdi sakız rengini andıran babasına baktı ve ilk kez traş etmek zahmetine katlanmadığı beyaz sakallar gördü. Pork mumu şamdana koydu ve Scarlett'in yanına geldi.

— Pork burada ne kadar zenci var?

— Ah hanımcığım! Bu melunların bir bölümü kaçtı, bir bölümü de Yankeeler'le gitti.

— Tara'da ne kadarı kaldı?

— Ah hanımcığım siz ne soruyorsunuz? Kala kala bir ben, bir de dadı kaldık. O zavallı da bütün gün hasta olan küçük hanımlarla uğraştı. Ha!... Dilcey de var. Bak onu unutuyordum. O şimdilik küçük hanımların yanındadır. Anlayacağınız afandım, ancak biz üçümüz kaldık.

"Biz üçümüz." Oysa eskiden yüzlerce vardı. Scarlett başını kaldırmak için gerekli gücü kendinde zor buldu. Kalbi ağrıyor, midesi açlıktan kazınıyordu. Sanki eski günlerdeymiş gibi davranıp heyecanını belli etmemeye çalışarak;

— Pork açlıktan ölüyorum! Yiyecek bir şey yok mu? diye sordu.

— Hayır afandım! Her şeyi götürdüler.

— Peki bahçede?

— Oraya da atlarını saldılar.

— Hint patatesi de mi yok?

Zenci uşağın yüzünde hoş bir gülümseme canlandı, aralanan kalın dudaklarının arasından beyaz dişleri göründü.

— Afandım onlardan hâlâ var. Şu Allah'ın belası Yankeeler hayatlarında böyle bir bitki görmemiş olacaklar ki bunların köklerinin işe yaradığını bilemediler. Evet bunlara...

— Ay neredeyse doğacak. Gidip bize toplarsın, sonra da kızartırsın. Mısır, nohut, piliç gibi bir şeycikler de mi yok?

— Hayır afandım, yok! Yediklerini yediler, yiyemedikleri piliçleri de eğerlerine bağlayıp götürdüler.

Demek Yankeeler çevreyi kasıp kavurmuşlardı. Her

yeri ateşe vermişler, önlerine çıkan herkesi öldürmüşlerdi. Harabe haline getirdikleri yerlerde yaşayan kadınları, çocukları, ihtiyarları ve zencileri de aç bırakmışlardı.

— Afandım isterseniz patates de var. Dadı patatesleri evin altına gömmüştü. Bizde zaten hep onları yiyoruz.

— Hint patatesi toplamaya gitmeden önce onlardan getir bakalım. Sonra da Pork... O kadar... O kadar yorgunum ki, biraz da şarap bulsan fena olmaz.

— Aman afandım! Şarap kileri mendebur Yankeeler'in uğradıkları ilk yer oldu.

Scarlett kilerdeki sayısız şarap şişelerini anımsayarak kendi kendine, "şarapları da bitirmişler demek!" dedi ve o anda aklında başka bir anı canlandı.

— Pork, babamın fıçı içinde gömdüğü mısır viskisine bir şey oldu mu?

Bir kez daha Pork'un yüzünde gülümseme izleri belirdi.

— Afandım, çok müthiş bir belleğiniz var doğrusu! Gerçi ben de gömülü fıçıyı unutmadım ama, o herhalde bozulmuştur. Çünkü tam bir yıl oluyor. Hem sonra viski hanımlara göre bir içki değildir.

Şu zenciler ne kadar aptal insanlardı. Kendi başlarına bir şey yapamazlar, bir şeye akılları ermez. Bir de Yankeeler'in bu aptalları serbest bırakacaklarından söz ediliyor.

— Sen merak etme, fazla kaçırmam! Babam da fazla içmez. Bu fıçıyı topraktan çıkar ve bize iki bardakla, biraz nane ve şeker getir. Ben bir julep yapayım. (* Julep: Amerika'nın güneyinde çok içilen bir içki)

Pork yine üzgün bir tavırla;

— Ama afandım çoktandır Tara'da bir gram şeker yok! Naneleri de Yankeeler, atlarına yedirdiler. İnanır mısınız, bir tek bardak yok, hepsini Yankeeler kırdı.

Scarlett kendi kendine;

— Eğer Pork şu "Yankee" sözcüğünü tekrar söyleyecek olursan avazım çıktığı kadar bağıracağım! diye

söylendi ve sinirlerini yatıştırdıktan sonra Pork'a;

— Git bize şu viskiyi getir! dedi. Zenci uşak giderken arkasından seslendi:

— Pork, dur biraz! Ben gelirken bir at ile bir inek getirdim. İneği sağmak gerek. Atın da koşumlarını çıkar ve ona su ver. Dadıya git söyle, inekle o ilgilensin. Muhakkak sağsın onu. Melanie ve bebek açlıktan ölecekler yoksa... Hem de...

— Mrs. Wilkes'ın sütü yok mu ki?

Pork sorusunun pek nazik olmadığına hükmederek sustu.

— Hayır, Melanie'nin sütü yok!

Aman Tanrım ne biçim sohbetti bu! Eğer annesi duymuş olsaydı üzüntüsünden muhakkak bayılırdı.

— Afandım isterseniz Mrs. Wilkes'ın bebeğini Dicley emzirsin. Onun biraz önce bir çocuğu daha oldu. O, herhalde iki bebeği de emzirebilir.

— Pork bir çocuğun daha oldu demek!

— Evet afandım... Kömür gibi kara bir erkek yavrusu.

— Git Dilcey'ye söyle kızkardeşlerimi bıraksın, ben onlarla ilgilenirim. O yalnız Melanie ve bebeğiyle ilgilensin. Dadı'ya da git söyle; şu ineği sağsın, atı da ahıra koysun.

— Afandım ahır diye bir şey kalmadı. Yankeeler ateş yakmak için ahırları yıktılar.

— Senin "Yankeeler... Yankeeler..." demenden bıktım! Haydi git de bize viski ve Hint patatesi getir.

— Ama afandım, toprağı kazarken ışık gerek!

— Canım bir meşale de yakamaz mısın?

— Meşale de kalmadı. Yankeeler...

— Haydi Pork, bir şeyler uyduruver. Ne yaparsan yap, ama bana patates getir. Koş bakalım!

Pork hemen çıkıp gitti. Baba kız yalnız kaldılar. Scarlett elini babasının dizine koydu. Zavallı adamın eskiden adaleli olan bacakları şimdi pörsümüş ve dal gibi olmuştu. Scarlett onu bu tembellikten kurtarmak için muhakkak bir şeyler yapmalıydı.

Ona, annesiyle ilgili soru sormak istedi, ama vazgeçti. Bu konuyu kendini daha güçlü hissettiği zaman açmalıydı.

— Tara'yı yakmadılar demek?

Gerald, kendisine söylenenleri duymuyormuş gibi kızına bakıyordu. Scarlett de sorusunu tekrar etmek zorunda kalınca:

— Niçin mi yakmadılar? İlk cümleden sonra sustu. Belli ki sözcükleri arıyordu. Çünkü burayı kendilerine genel karargah yapmışlardı.

— Yankeeler, bu eve ayak bastılar demek!

Scarlett çok sevdiği bu evin kutsallığının kirletildiğine karar verdi. Bu ev onun için kutsal bir yerdi. Çünkü annesi onu bu evde doğurmuştu, yine sevgili annesi bu evde ölmüştü ve babası ile sevdiği öteki insanlar burada oturuyorlardı.

— Evet yavrum geldiler ve burayı işgal ettiler, bir süre yerleştiler. Yankeeler gelmeden önce, derenin öteki yanında Oniki Meşeler'in yandığını gördük. Allah'tan Miss Honey ile India birkaç zenciyle birlikte Macon'a kaçmışlardı, bu bakımdan pek telaşlanmadık. Ama bizler Macon'a gidemedik. Kızkardeşlerin ağır hastaydı. Annen de hastalanmıştı. İşte bu nedenle gidemedik. Zenciler ise ikişer, üçer kaçtılar. Nereye gittiklerini bilmiyorum, ama çoğu kaçarken araba ve katırları da aşırdılar. Yalnız dadı, Pork ve Dilcey kaldı. Zaten kardeşlerin ve annen de kaçmak istemediler.

Annesinden söz etmesi şu an için doğru değildi, Scarlett buna dayanamazdı. Babası başka şeyleri anlatmalıydı, ama asla Ellen'ı değil.

General Sherman'ın annesinin masasını kullandığını bile söylememeliydi. Annesine ait en küçük bir ayrıntıya bile değinilmesini istemiyordu.

— Yankeeler demiryolu hattını ele geçirip kesmek için Jonesboro'ya saldırıyorlardı. Vadiden dalgalar halinde geldiler. Yolları doldurdular. Binlerce Yankee askeri vardı. Arkalarından da bir sürü top ve at, katır geliyordu. Onların gürültüsünü verandadan işittim.

Anlatılanlar Scarlett'i heyecanlandırdı ve kalbi yine hızlı hızlı atmaya başladı. Genç kadın, "oh benim yiğit babam!" diye düşündü ve onu bahçe kapısında sanki arkasında büyük bir ordu varmışcasına Yankeeler'e göğsünü siper edermiş gibi gördü.

— Bana gitmem içim emir verdiler, evi yakacaklardı. Onlara beni de yakmalarını söyledim. Çünkü gidemezdik. Annen, kızkardeşlerin...

Scarlett "aman Tanrım! Dönüp dolaştırıp anneme getiriyor sözü!" diye düşündü ve hemen;

— Pekiyi sonra ne oldu? diye sordu.

— Yankeeler'e hastam olduğunu söyledim... Tifodan ailemizin kırıldığını anlattım. Eğer buradan gidecek olurlarsa muhakkak öleceklerini söyledim. 'İsterseniz bizi de birlikte yakın, ama buradan bir adım bile ileri gitmeyiz. Tara'dan uzaklaşmamız mümkün değil!' dedim.

Son cümle Gerald'ın ağzından çok zor çıktı, soluğu tükenmişti. Dalgın dalgın duvarlara baktı. Scarlett bu dalgın halin neler anlattığını biliyordu. Doğdukları, sevdikleri ve evlatlarını dünyaya getirdikleri bir yerden uzaklaştırılmak istenen, ama bir karış toprak için can veren birçok atası birer dev gibi babasının arkasında onurla duruyordu.

— Yankeeler'e evi yakarlarsa ölmek üzere olan üç kadını da yakacaklarını söyledim. Bir yere kımıldamayacağımızı kesin olarak anlattım. Beni dinleyen genç ve kibar bir subaydı.

— Kibar mı dedin? Bir Yankee mi kibar? Aman babacığım ne diyorsun sen Allahaşkına?

— Evet evet, kibar biriydi. Atını döndürdü ve dört nala gitti. Bir süre sonra geldi. Yanında bir yüzbaşı, bir de doktor vardı. O doktor kızkardeşlerini ve anneni muayene etti.

— Pis ve adi bir Yankee'nin onların odasına girmesine ve onlara dokunmasına nasıl izin verdiniz?

— Doktorda afyon vardı. Bizde ise yoktu. Kızkardeşlerini tifonun pençesinden kurtardı. Suellen çok

kan kaybediyordu. Doktor onu iyileştirmek için elinden geleni yaptı. Yetkililere evde hasta olduğuna dair sözlü rapor verince eve ilişmediler. O zaman buraya bir general geldi ve subaylarıyla birlikte yerleştiler. Çok kalabalıktılar. Bütün odalar tıklım tıklım doldu. Hastaların odalarına girmediler doğal olarak. Askerler ise...

Konuşmaktan çok yorgun düşmüştü. Tekrar sustu, derin derin solumaya başladı. Traşsız yüzü birden göğsüne düştü. Sonra bütün gücünü toplayarak yeniden konuşmaya başladı.

— Bahçede, pamuk ve mısır tarlalarında kamp kurdular. Yemyeşil çayırlar, Yankeeler'in elbiseleriyle mavi olmuştu. O gece belki bin yerde ateş yaktılar. Yemeklerini pişirmek için tüm ahırları yakıp yıktılar. İnekleri, domuzları, tavukları boğazladılar. Ellerine geçirdikleri eşyaları götürdüler. Tabloları, mobilyaları, hatta çamaşırları bile...

— Ya gümüş takımları?

— Pork ile dadı gümüş takımları bir pınara sakladılar; öyle sanıyorum. Hiçbir şeyi anımsayacak durumda değilim. Yankeeler dövüşmek, savaşmak üzere Tara'dan giderlerken ayaklarından ve atların nallarından çıkan sesler hâlâ kulaklarımda uğulduyor. Toplar da Jonesboro'da durmaksızın patlıyordu. Gök gürültüsünü andıran bu sesleri kızkardeşlerin bile işitti. Oysa onlar hastalıkla ve ölümle mücadele ediyorlardı. Sanki cehennemdeydik. Küçükler bana ikide bir, "baba şu gök gürültüsü ne zaman duracak? Sen şunu sustur Allahaşkına!" diyorlardı. Onlar ateşler içinde yanıyorlardı.

— Annem... Annem Yankeeler'in evimizde olduklarını biliyor muydu?

— Hayır!... O bu olup bitenlerin farkında olamayacak kadar hastaydı.

Scarlett, içinden "Allah'a bin şükürler olsun!" dedi ve tekrar sordu:

— Allah onun böyle bir felaketi görmesini önlemiş.

Demek Yankeeler'in alt katta dolaştıklarını duymamış. Bu kutsal toprakların Yankee çizmesi altında bulunduğunu öğrenmemiş öyle mi?

— Ben elimden geldiğince annenin ve kızkardeşlerinin yanından ayrılmadım. Bu nedenle ben de pek fazla Yankee görmedim. Yalnız genç doktor geldi. Doğrusu bize karşı çok nazik davrandı. Bütün gün yaralı askerlerle uğraştıktan sonra akşamları gelir, annene ve kızkardeşlerine bakardı. Bize ilaç bile bıraktı. Giderken bana kızkardeşlerinin çabuk iyileşeceklerini, ama annenin... Onun çok zayıf olduğunu, hastalığa direnemeyeceğini ve tamamen gücünü yitirmiş olduğunu söyledi.

Scarlett, annesinin yalnız başkaları rahat etsin, yesin, içsin diye gece gündüz çalıştığını, uykusuna ve gıdasına dikkat etmediğini anımsadı.

—... Ve Yankeeler gittiler! Evet geride bir harabe bırakarak gittiler!

Gerald bir süre sustu ve eliyle kızını aradı, sonra;

— Döndüğüne çok memnun oldum, çok mutlu oldum! dedi.

Evin arkasında bir gürültü oldu. Kırk yıldan beri eve girerken ayaklarını silen Pork bu alışkanlığını, bu durumda bile sürdürüyordu. Zenci uşak içeri girerken çevreye bir alkol kokusu yayıldı. Elinde iki matara tutuyordu.

— Afandım fıçıyı çıkarmak bir hayli zor oldu. Yarısından çoğu da döküldü. Fıçıdaki bir delikten şu mataraları doldurmak ne kadar güç oldu bilseniz...

— Önemi yok Pork! Teşekkür ederim.

Scarlett, mataralardan birini aldı ve içini bulandıran kokuyu burun deliklerini şişirerek kokladı ve Gerald'a uzattı;

— Baba şunu içiniz! dedi.

Gerald bir çocuk gibi uysal davranarak, matarayı kızının elinden alıp yavaş yavaş içmeye başladı.

Scarlett, Pork'tan su dolu matarayı istedi ve babasına biraz su içmesi gerektiğini söyledi. Ama Gerald,

başını sallayarak, kızının bu isteğini geri çevirdi.

Babasından sonra Scarlett de matarayı başına dikti. Gerald kızının yaptığına dikkatle bakıyordu. Genç kadın onun kendisine kızdığını hissetti ve;

— Babacığım kadınların içki içmelerinin doğru olmadığını biliyorum, ama beni bu gece kibar bir kadın değilmiş gibi kabul edin... Çünkü yapmam gereken o kadar çok işim var ki!... dedi.

İçini çekti ve bir yudum daha yuvarladı. İlk önce boğazının, sonra boş midesinin yandığını hissetti. Boğulacak gibi oldu, gözlerine yaş doldu. Bir süre iç çekti ve yeniden içmeye başladı.

— Katie Scarlett yeter artık!

Eve geldiğinden beri ilk kez babasının böyle sert bir sesle konuştuğunu farketti.

— Kızım sen içkiye alışık değilsin... Sonra sarhoş olursun!

— Sarhoş olmak mı?

Scarlett bir kahkaha attı.

— Evet bu akşam zil zurna sarhoş olmalıyım! Çünkü unutmam ve düşünmemem gerekiyor!

İçmeye devam ediyordu. Bir süre sonra damarlarında tatlı bir sıcaklığın dolaştığını hissetti. Yavaş yavaş tüm vücudunu sarıyordu bu sıcaklık... İçinde yanan bu alev ne kadar güzeldi. Sanki o an'a kadar buzdan bir mahfaza içinde olan kalbi de, bu alevle güçleniyordu. Şimdi kendini her geçen saniye daha güçlü hissediyordu.

Bir ara babasıyla göz göze geldi. Onun şaşkın baktığını görünce elini babasının dizine koydu.

— Babacığım nasıl olur da bu beni sarhoş eder? Oysa ben sizin kızınız değil miyim? Atalarımın sağlam kafalarının mirasçısı değil miyim?

Gerald'ın yüzünde bir gülümseme belirdi. İçki onu da etkilemeye başlamıştı. Scarlett bu sefer matarayı babasına uzattı.

— Biraz daha içiniz. Sonra sizi yatağınıza yatıracağım.

Birden sustu. Çünkü oğlu Wade ile bu biçimde konuştuğunu anımsadı. Ama babasına böyle hitap etmemeliydi; bu büyük saygısızlık olurdu. Ne var ki Gerald onun ağzından çıkan sözleri can kulağıyla dinliyordu. Scarlett;

— Evveet, sizi yatağınıza yatıracağım diyerek, şakacı bir sesle konuşmasını sürdürdü:

— Sonra size içki de vereceğim. Siz uyuyacaksınız. Sizin uykuya ihtiyacınız var... Doğal olarak kızınızın da... Geldiğimi unutmadınız değil mi? Benim için üzülmenize gerek yok. Haydi siz içiniz!

Gerald büyük bir keyifle kızının isteğine boyun eğdi. Scarlett, babasının kolunu omuzuna alarak Pork'a seslendi. Pork, Gerald'ın elinden matarayı aldı ve onun öteki kolunu omuzuna koydu. Scarlett çevreye titrek ışıklar saçan şamdana uzandı ve her üçü holden geçip merdiveni ağır ağır çıkmaya başladılar.

*

* *

Suellen ile Carreen'in aynı yatakta yattıkları oda domuz yağına batırılmış bez parçası yakılarak aydınlatılıyordu. Yanan bez ve domuz yağı odanın içini pis bir kokuyla doldurmuştu. Pencereler de kapalı olduğu için odada beş on saniye bile tahammül edilemeyecek bir hava vardı. Scarlett az kalsın bayılıyordu.

Doktorlar; hastaların yattığı odanın, onların daha büyük tehlikelerle karşılaşabilirler korkusuyla havalandırılmasını yasaklıyorlardı. Onlar istedikleri kadar bu yasağı uygulasınlar ama Scarlett odanın üç penceresinin de açılması gerektiğine inandı. Odaya topraktan ve ağaçlardan yayılan mis gibi bir koku dolmaya başladı. Odanın yalnız havasına değil her yanına sinmiş olan pis kokunun kaybolması bir hayli uzun sürdü.

Carreen ile Suellen solgun yüzleriyle birbirlerine sokulmuş öylece uyuyorlardı. Belki de odanın havasındaki değişiklik, onların uyanmalarına neden oldu. İki

kızın da gözleri faltaşı gibi açıldı, anlaşılmaz bir biçimde mırıldandılar; sonra derin derin solumaya başladılar. Onlar eski mutlu günlerinde üstünde birçok güzel öykülerin anlatıldığı, şakaların yapıldığı yatakta yatıyorlardı. Odanın öteki köşesinde boş bir yatak vardı. Onu Ellen Savannah'tan getirmişti. Annesi işte bu yatakta ölmüştü.

Scarlett, kızkardeşlerinin başucuna oturdu, onların şaşkın şaşkın baktıklarını gördü. Gerçi kendisinin de kızkardeşlerinden bir farkı yoktu. İçkinin etkisiyle bazen onları cüce gibi görüyor, bazen de birer göktaşı gibi büyüdüklerini sanıyordu. Kızkardeşlerinin konuşmaları ise ona sinek vızıltısı gibi geliyordu. Scarlett o kadar yorgundu ki neredeyse bir hafta uyuyacağını sanıyordu. Keşke uyuyabilse de ertesi gün annesinin, onun omuzuna dokunup, şefkat taşan sesiyle, "yavrum kalk artık! Bir hayli geç oldu, bu kadar tembellik yeter!" dediğini işitseydi. Ama bu güzel sözlere hayatının sonuna kadar hasret kalacaktı. Hiç olmazsa orada annesinin yaşında bir başka kimse bulunsaydı yüreği bu kadar yanmayacaktı. Eğer öyle biri olsa sıkıntılı anlarında başını onun dizlerine koyacak, omuzlarındaki yükü de onun omuzlarına atacaktı.

Kapı hafifçe aralandı ve içeri Dilcey girdi. Kucağında Melanie'nin bebeği, bir elinde de viski dolu matara vardı.

Scarlett kalktı, elini Dilcey'nin omuzuna koydu ve;

— Seni Allah korumuş! dedi.

— Aman hanımcığım bu pis zencilerle nasıl gidebilirdim. Babanız Prissy ile beni satın aldıktan ve sevgili anneniz de bize bunca iyilikler yaptıktan sonra burayı bırakıp gitmem nankörlük olurdu.

— Otursana! Çocuğu böyle emzirebiliyor musun? Mrs. Melanie nasıl?

— Çocuk için üzülecek hiçbir sorun yok. Bebeklerin karınları acıkır, işte o kadar... Ben de karnı acıkan bebeğe ne verilmesi gerektiğini çok şükür bilirim. Mrs. Melanie çok iyi. Ölecek diye üzülmeyin. Ben bugüne

kadar bu durumda çok beyaz ve çok zenci gördüm. O çok yorgun ve sinirleri çok bozuk. Bebeği için çok üzülüyor. Ben onu teselli etmeye çalıştım, mataradaki şeyden de biraz içirdim. Şimdi derin bir uykuya daldı.

Demek ki şu viski, herkese iyi gelmişti. Scarlett, öksürüğünün kesilmesi için Wade'e de biraz viski vermesinin doğru olup olmayacağını düşündü.

Demek ki Melanie ölmeyecekti. Düşünceleri daldan daha atlıyordu. Ashley'yi anımsadı. Ya o gelecek olursa... Hayır bunları düşünecek daha çok zamanı vardı. Zaten birçok konuyu ileride düşünmesi gerekiyordu. Çünkü yapılması gereken birçok işi, ayrıca verilecek birçok kararı vardı. Birden yerinden sıçradı. Bir gıcırtı duyuldu, onu çıkrık sesi izledi. Dilcey, Scarlett'in irkildiğini farketti ve;

— Dadıdır Mrs. Scarlett! dedi. Kızkardeşlerinize su çekiyor. Onları sık sık yıkar.

Elindeki matarayı masanın üstündeki ilaç şişelerinin yanına koydu. Scarlett kahkaha atarak güldü. Pınardan gelen bu gürültüden korkunca sinirlerinin ne kadar gergin olduğunu anlamıştı. Oysa o, bu tür gürültülere ta küçüklüğünden beri alışıktı.

Çıkrıktan çıkan ses devam ediyordu. Dadı herhalde oradaydı ve su çekiyordu. Scarlett sustu, kafası bomboştu. Boğazına kadar doyan bebek, memenin ucunu kaybettiği için ağlıyordu. Dilcey onun ağzına memesini verdi.

Dadı kapıya yaklaştı ve karanlık holün döşemesi onun ayaklarının altında çökecekmiş gibi sallandı. O odaya girdi, omuzlarında iki kova su vardı. Scarlett'i görünce zavallı kadının yüzü güldü, gözleri ve dişleri parıldadı.

Dadı kovaları yere bırakırken; Scarlett de ona doğru koştu. Sayısız beyaz ve siyaha teselli kaynağı olan onun düşük ve yumuşak göğsüne başını dayadı. Genç kadın "işte güvenebileceğim ve bana geçmişi anımsatacak biri!" diye düşündü. Ama dadının ağzından çıkan ilk söz onu hayal kırıklığına uğrattı.

— Ah hanımcığım, dadının bir çocuğu daha oldu. İki gözüm hanımcığım anneniz sizlere ömür! Biz ne yapacağız şimdi? Ah Scarlett keşke ben de onunla birlikte ölseydim. O gidince benim de aklım kuş olup gitti. Şimdi onsuz benim aklım bir işe ermiyor. Görüyorsun, kala kala bize sefalet kaldı. Altından kalkılması çok güç olan bir sefalet bu!... Ağır yüklerden daha da ağır bir sefaletle karşı karşıyayız.

Scarlett başı dadının göğsünde söylenenleri dinlerken birden iki sözcük kulağına çarptı: "Ağır yükler!..." Bu sözcükler onun kulaklarında çınlamış ve genç kadını deliye çevirmişti. İşte şimdi şarkının sonunu anımsıyor ve kalbi sızlıyordu:

"Ezilecek ağır yükün altında birkaç gün daha!
Ne önemi var, zaten o kendini asla hafif hissetmeyecek olduktan sonra...
Yolda sendelesen de sabret birkaç gün daha!..."

"Ne önemi var, zaten o kendini asla hafif hissetmeyecek..." bu sözler kendi durumuna o kadar uygundu ki... Scarlett hayatın yükü altında daima ezilecekti. Birden başını dadısının göğsünden kaldırdı ve onun yüzünü okşamaya başladı.

— Ah hanımcığım elleriniz ne hale gelmiş?

Dadı onun su toplamış, çizilmiş, kanamış ellerini avuçlarının içine alıp dehşetle seyretti.

— Ah Scarlett! Size belki bin kez söyledim ki, bir aile kızı ellerinden anlaşılır diye. Bu ne hal böyle? Yüzünüz de güneş altında kalmış!

Dadı az kalsın, Scarlett'in ellerinin halinden, yüzünde oluşan çillerden dolayı koca bulamayacağını söyleyecekti. Scarlett bunu sezdi ve onun konuşmasını önledi.

— Dadı, bana annemden söz et. Babamın ondan söz etmesine nedense tahammül edemedim.

Gözleri yaşlanan dadı, kovaları almak için eğildi. Ağzından bir tek söz çıkmadan yatağın yanına gitti,

sonra çamaşırlarını çıraktmak için Suellen ile Carreen'i kaldırdı.

Scarlett ölgün ışıkta bile kızkardeşlerinin çok perişan bir durumda olduklarını gördü. Dadı sessizce ağlayarak iki genç kızın bir deri bir kemik kalmış olan vücutlarını bir bez parçasıyla siliyordu.

— Hanımcığım annenizi şu ciğeri beş para etmez Slatteryler öldürdü. Annenize bu pis adamlar için bu kadar uğraşmaya değmeyeceğini kaç kez söyledim, ama bir türlü dinletemedim. Onun o kadar temiz bir kalbi vardı ki...

Scarlett merak duyarak;

— Slatteryler mi? diye sordu. Onların kabahatleri nedir?

— Afandım onlar şu korkunç hastalığa yakalanmışlardı. Slattery'nin kızı koşa koşa buraya geldi ve annenizi aradı. Zaten ne zaman başları sıkışsa annenize koşup gelirler, onda dertlerine derman ararlardı. İhtiyar kadın kızına yalnız bakamıyormuş. Bunlar laf! Ama anneniz gitti ve Emmie'yi tedavi etti. Afandım anneniz de pek sağlam değildi. Son günlerde sağlığı bozulmuştu. Üstelik doğru dürüst yiyecek de bulamıyorduk. Ne yetiştirsek, hepsini askerler alıyordu. Gerçi anneniz bir kuş kadar az yerdi, ama kendine pek dikkat etmiyordu. Şu Slatteryler'i bırakıp kendisine bakmasını kaç kez söyledimse de dinletemedim. Emmie iyileşmeye başladığı sırada Carreen hastalandı. Kanatları kopasıca sineğin biri onlardan aldığı tifo mikrobunu ta buraya kadar getirmiş... İşte bu kahrolası sinek benim Carreen'imi ısırmış. O da hastalanıp yatağa düştü. Sonra da sıra kardeşine geldi. Anneniz, kızkardeşlerinize baktı.

Dadı, bunları anlatırken gözyaşlarını tutamıyor, bir yandan da kızları suyla silmeye devam ediyordu.

— Yankeeler'in arasında bulunmak, her akşam çiftçilerin kafileler halinde kaçtıklarını görmek beni çılgına çeviriyordu. Ama bütün bunlar annenizi ilgilendirmiyor, o yalnız yavrularına ilaç bulamadığına üzülü-

yordu. Bir akşam belki de kızkardeşlerinin vücutlarını yirmiden fazla ıslattığımız sırada bana, "ruhum para etse inan satacağım ve yavrularımın başına bir parça buz alıp koyacağım!" demişti.

Babanıza bile odaya girmeye izin vermiyordu. Rose'u ve Telna'yı da içeri almıyordu, ancak ben giriyordum. Bana da, daha önceleri tifo geçirmiş olduğum için izin veriyordu. Sonunda anneniz de bu hastalığa yakalandı. Kurtuluşu olmadığını hemen anladım.

Dadı elindeki bezi kovalardan birinin içine attı, önlüğü ile artık saklamaya gerek duymadığı gözyaşlarını sildi.

— Anneniz bir mum gibi sönüp gitti. Kimsenin elinden bir şey gelmedi. O kibar Yankee doktoru bile çaresiz kaldı. Zavallı hanımcığım hiçbir şey anımsayacak durumda değildi.

— Benim adımı, benim adımı söyledi mi?

— Hayır şekerim. Kendini hâlâ Savannah'taki genç kız sanıyordu. Hiç kimsenin adını söylemedi.

Dilcey kıpırdandı, kollarında uyuyan bebeği dizlerinin üstüne koydu.

— Hanımcığımız birinin adını söyledi ya!

Dadı, Dilcey'ye tehdit edici gözlerle bakarak;

— Sen o zenci dudaklarını kapatacak mısın? diye öfkeyle bağırdı.

Scarlett dadıya müdahele etti.

— Dadı susar mısın? Dilcey söyle bakayım, annem kimin adını seslendi? Babamın mı?

— Hayır efendim, babanızın adını değil. Pamukların yandığı akşam...

— Pamukların hepsi yandı mı? Söyle!

— Evet efendim, hepsi yandı! Askerler balyaları depolardan çıkarıp avluya yuvarladılar. Sonra da "bu Georgia'nın en büyük sevinç ateşi olacak!" diye nara atarak bütün pamukları ateşe verdiler.

Üç yıllık pamuk ürünü... Yüz elli bin dolar yanıp kül olmuştu...

— Alevler gökyüzüne yükseliyordu. Evimiz de tutu-

şacak diye ödümüz kopuyordu. Alevlerden evin içi öyle aydınlanmıştı ki yerde bir iğneyi bile kolayca görebiliyorduk. Alevler annenizin penceresini aydınlatınca zavallı hanımım perişan bir durumda yatağından kalkıp boğuk bir sesle bir kaç kez "Philip! Philip!" diye bağırmıştı. Ben böyle bir ad işitmemiştim. Ama onun bu adla birine seslendiğinden emindim.

Dadı öfkeyle açtığı gözlerini, Dilcey'den ayırmıyordu. Scarlett başını ellerinin arasına alıp düşünmeye başladı. Philip kimdi? Son nefesini verirken seslendiği bu adam, acaba annesinin nesi oluyordu?

*

* *

Scarlett; Tara'yı Atlanta'dan ayıran uzun yolun annesinin kolları arasında mutlulukla sona ereceğini düşünürken kendisini bir çıkmazın içinde bulmuştu. Bundan sonra baba ocağının çatısı altında eskiden olduğu gibi gönül rahatlığıyla uyuyamayacaktı. İçine düştüğü bu çıkmazdan kurtulmak için ne kadar çırpınsa bir şey elde edemeyecekti. Her şey boştu. Yükünü paylaşacağı kimsesi yoktu. Babası birden çökmüştü, kızkardeşleri ise hastaydı. Melanie zayıf ve dertliydi, Wade de henüz onu anlayacak yaşta değildi. Dadı, Pork ve Dilcey'ye gelince, onlar da tıpkı Prissy gibi çocuksu bir neşeyle gülen gözlerini ona dikerek; iyiliğin Ellen'dan geldiği kadar, kızından da geleceğini söylemekten başka bir şey yapmıyorlardı.

Penceresinden bakarken ay ışığı ile yıkanan geniş bahçeyi, uçsuz bucaksız tarlaları görüyordu. Zenciler gitmişti; tarlaları otlar bürümüştü; ambarlar, ahırlar yıkılmıştı. Tara gözlerinin önünde sanki kanlı bir ceset gibiydi. Demek yolun bitiminde onu bekleyen bu yürek paralayan görünümmüş. Titrek bir ihtiyar, hasta kızlar, aç boğazlar, eteklerine asılan güçsüz kollar... Bu yolun sonunda Scarlett O'Hara Hamilton'dan, on dokuz yaşında bir çocuklu dul kadından başka bir şey yoktu.

Evet, ne yapacaktı şimdi? Pittypat hala ile Burrlar, belki Melanie ile bebeğini Macon'a aldırabilirlerdi. Kızkardeşleri iyileşirlerse, Ellen'ın ailesi çaresiz onlara da bakması gerekecekti. Kendisine ve babasına gelince, onlar da amcaları Jones ve Andrews'tan yardım isteyebilirlerdi.

Islak çarşafların altında kımıldayan kızkardeşlerine baktı. Suellen'ı günahı kadar sevmezdi. Bunu yeniden anımsadı. Carreen'e gelince ona öyle bir sevgi ve şefkat beslemişti ki... Zayıf insanları sevmesine imkan yoktu ama her ikisi de onun kanındandı, her ikisi de Tara'nın birer parçasıydı. Onlara kendi çatısı altında düşkün bir akraba hayatı sürdürtmek istemezdi. Çünkü bir O'Hara, yokluk içinde ve avuç açarak asla yaşayamazdı. Hayır hayır!... Asla!...

Peki bu çıkmazdan kurtulmanın bir çaresi yok muydu? Kafası darmadağınıktı. Ellerini kafasındaki bu dağınıklığı gidermek için ağır ağır kaldırdı. O zaman masanın üzerinde duran matarayı gördü, onu alıp içinde kalan viskiyi içti. Ortalık zifiri karanlıktı, ama matarayı ilaç şişelerinin yanına koyabildi. Çevresine göz gezdirdi, kendini dinledi. İçki bu kez içini yakmamıştı, ama ona bir ağırlık vermişti. Rüya görüyordu sanki... Hem de öyle bir rüya ki, uyandığı zaman mutfakta kızartılan et kokularını duyacak, zencilerin gülüşüp konuştuklarını ve araba gıcırtılarıyla, at kişnemelerini işitecek; annesinin ona hafifçe dokunarak uyandırdığını hissedecekti.

Her rüya gibi onun da rüyası sona erdi. O zaman kendi odasında ve yatağının içinde olduğunu farketti. Ay ışığı güçsüz bir biçimde karanlıkla mücadele ediyordu. Dadı ile Dilcey onun elbiselerini çıkarıyorlardı. Artık korsesi vücuduna batmıyordu; rahatça soluk alabiliyordu. Büyük bir dikkat ve özenle çoraplarının çıkarıldığını ve su toplamış olan ayaklarının yıkandığını hissetti. Dadı onun ayaklarını yıkarken onu sakinleştirici sözler de mırıldanıyordu. Su ne kadar serindi, yumuşak bir yatağa çocuk gibi boylu boyunca uzanmak ne kadar güzeldi.

Derin derin içini çekti, vücuduna bir gevşeklik çöktü. Bir süre sonra da kendini odada yalnız buldu. Ona içerisi aydınlanmış gibi geldi, ayın ışıkları yatağının üstüne düşüyordu.

Bir yandan yorgunluğun, bir yandan da viskinin etkisiyle sarhoş olduğunu farkedemiyordu. Onun farkında olduğu tek şey yorgunluk ve acıdan iz bulunmayan bir dünyada yüzdüğü idi. Şimdi her şeyi insanüstü bir güçle düşünüyor, her işe yeni bir gözle bakıyordu.

Arkasında, Tara'nın uzun yolu üzerinde henüz çocukluğuna ait olan anılarını bırakmıştı. O her yeni olayın, kendi üzerinde iz bıraktığı bir hamur değildi. Bu gece son kez olarak bir küçük kız gibi uyuyacaktı. Bundan sonra artık o bir kadındı ve gençliği kaybolup gitmişti.

Hayır o, ne Gerald'ın ailesine, ne de Ellen'ın ailesine yardım için el uzatmamalıydı. O'Haralar yardım ve şefkat istemezlerdi. O'Haralar işin içinden kendi kendilerine çıkmasını bilirlerdi. Onun omuzlarına ağır bir yük yüklenmişti ve Scarlett; yüklerin, onları taşıyacak olan omuzlara yüklendiğini biliyordu. O yiyebileceği darbelerin en ağırına hedef olmuştu, şimdi de omuzlarına konulan yük ne kadar ağır olursa olsun ona tahammül edecek güce sahipti.

Tara'yı terketmeyecekti. O bu kızıl toprağa bir meşe ağacı gibi bağlıydı, yaşama gücünü buradan alıyordu. Tara'da kalacaktı. Elinden geldiği kadar babasını, kızkardeşlerini, çocuğunu, Melanie'yi, Ashley'nin oğlunu ve zencileri yaşatacaktı. Yarın!... Ah yarın!... Yarın kendi boynuna zinciri geçirecekti. Evet yarın Tara'da yapılacak çok iş vardı. Oniki Meşeler'e ve Mac Intoshlar'a gidip oraları kontrol edecekti. Irmak yönünde başıboş tavuk ve domuz arayacaktı. Ellen'ın takılarıyla Jonesboro'ya ve Lovejoy'a gidecek, onlarla gerekli şeyler alacaktı. Ona yiyecek satacak birini bulacaktı.

Yarın!... Yarın!... Onun kalbi bir süre duracak bir duvar saati gibi gittikçe yavaş yavaş çarpıyordu. Ama

ilerisini tüm açıklığıyla görebiliyordu.

Birden çok küçük yaşından beri dinlediği aile öykülerini anımsadı. Bu öyküler onu o zamanlar sinirlendirirdi, ama şimdi onların anlamını bütün çıplaklığıyla anlıyordu. Gerald on parasız Tara'ya sahip olmuştu. Ellen gizemli bir kederle zafer kazanmıştı. Büyükbaba Robillard, Napolyon iktidarının gazabından kurtularak Georgia'nın verimli sahilinde servetine yeniden kavuşmuştu. Büyükbabasının babası Prudhomme, Haiti'nin balta girmemiş ormanlarında kendine göre bir saltanat kurmuştu ve bunu kaybettikten sonra da adının Savannah'ta onurla anıldığını görecek kadar yaşamıştı. Orada özgür bir İrlanda için gönüllü birlikler safında savaşını veren ve yakalanıp asılan Scarlettler ve daha sonra da arazilerini savunmak için sonuna kadar çarpışırken Boyne savaşlarında ölen O'Haralar da vardı.

Onların hepsi insanların çoğunu yok eden sıkıntı, dert ve belalara uğramışlardı, ama hiç biri yıkılmamıştı. Saltanatlarının çökmesinde bile ayakta kalmayı başarmışlardı. Köle ayaklanmalarından, savaşlardan ve ihtilallerden korkup kaçmamışlardı. Belki kötü şansları yüzünden boyunları bükülmüştü, ama yürekleri sapasağlam kalmıştı. Ağlayıp sızlanmamışlar, yalnız mücadele etmişlerdi. Şimdi onun damarlarında kanları akan tüm bu insanların hayalleri; Scarlett'e ay ışığında yüzen bu tarlaların üzerinde dolaşıyormuş gibi geldi. Tara onun kaderiydi, hayatının kavgasıydı ve başarması gereken başlı başına bir mücadeleydi.

Yavaş yavaş kendini karanlığa bıraktı, yarı uykuya daldı. Onlar gerçekten hayaletler miydi? Kulağına cesaret verici sözler fısıldıyorlar mıydı? Yoksa bu da yalnız bir rüyadan ibaret miydi? Uykulu halde; "benim için orada olmanızın ya da olmamanızın ne önemi var?" diye mırıldandı. "Ben sizden bir parçayım ve bu da bana yetiyor. Sizlere teşekkür ederim, Allah rahatlık versin hepinize..."

7

Scarlett; sabah olup yatağından kalktığı zaman, sarsıntılı arabanın içinde geçirdiği o uzun saatlerin yorgunluğunu üstünden atmış olacağını düşünüyordu. Ama dinlenemediği, her yanının ağrıdığı bir yana; dili pas içinde, boğazı kurumuştu ve ne kadar su içerse içsin susuzluğunu gideremiyordu. Yüzü güneşten kızarmış, avuçlarının içi sertleşmişti. Başı zonkluyor, gözlerini bile oynatsa dayanılmaz ağrılarla kıvranıyordu. Hamile olduğu günlerdeki gibi midesi, sabah kalvaltısı diye masaya getirilen Hint patatesinin kokusuna bile tahammül edemiyordu. Onun bu derdini bir Gerald bilebilirdi, ama o da artık hiçbir şeyin farkında değildi. Gerald artık yemek masasının onur makamını işgal eden saçları ağarmış bir ihtiyardan başka biri değildi.

Donuk gözlerini kapıya dikerek Ellen'ın eteğinin hışırtısını duymak ya da limon çiçeği torbasının yaydığı kokuyu koklamak istiyormuş gibi boynunu uzatıp duruyordu. Scarlett kahvaltı masasına oturduğu zaman;

— Annenizi bekleyeceğiz, biraz gecikti! diye mırıldandı. Scarlett kulaklarına inanamadı ve başını kaldırırken duyacağı acıyı unutarak babasına baktı. Ama gözleri babasının iskemlesinin arkasında ayakta duran dadının yalvaran gözleriyle karşılaştı. Zar zor ayağa kalkıp Gerald'ın yanına gitti ve sabah ışıklarıyla aydınlanan yüzünü inceledi. Gerald dalgın gözlerle bakarken, Scarlett onun ellerinin titrediğini ve başının biraz sallandığını gördü. O zaman Tara'yı yönetmek konusunda bir şey danışmak için babasına güvendiğine çok şaştı.

Gerald'ın eski canlılığından bir iz bile kalmamıştı, ama başından geçen herhangi bir şeyi anlatabilecek

durumdaydı. Tabii ortada bir gerçek vardı. Gerald karısının ölmüş olduğunu bile anımsamıyordu. Yankeeler'in gelişi ve Ellen'ın ölümü ona büyük bir darbe indirmişti.

Scarlett, "ah babam aklını mı yitirecek?" diye düşündü ve bu korkunç acının etkisiyle başının çatladığını hissetti. Düşünmek bile ona azap veriyordu ama bir şeyler de yapması gerekiyordu: "Bitkin hali devam ediyor. Korkulacak bir şey yok. Zaten o hasta olduğu zaman hep böyle olur. Şimdi onu yukarı çıkarmalı... Şey... Eğer böyle değilse... İşte o zaman ne yapmalı acaba? Bunu düşün-memek daha iyi olur. Şu sıra ne babamı, ne annemi, ne de bu korkunç olayları düşüneceğim. Evet kendime gelene kadar bunları düşünmeyi ertelemeliyim. Sonra ben olmaksızın çözümlenemeyen sorunları da düşünürüm."

Yemek odasından çıkarken dadının ağladığını ve gözyaşlarını önlüğüne sildiğini gördü. Verandaya gitti, orada Pork ile karşılaştı. En güzel ama artık çok eskimiş olan elbisesini giymiş, yalınayak basamağa oturmuştu. Kendi kendine söyleniyor ve yanında bir kapta bulunan fıstıkları ayıklıyordu. Scarlett'in şimdi de kulakları uğulduyor, sabah güneşinin etkisiyle nereye baksa gözleri kamaşıyordu. Annesinin ona, zencilerle konuşurken dikkat etmesini öğütlediği hitap kurallarına dikkat etmeden Pork ile konuşmaya başladı.

O kadar kesin bir ifadeyle sorular sordu ve o kadar üst perdeden emirler verdi ki, Pork "acaba benimle alay mı ediyor!" diye kaşlarını kaldırarak Scarlett'e baktı. Mrs. Ellen hiçbir zaman uşaklara, hizmetçilere bu kadar sade bir dille talimat vermez, onlarla böyle basit cümlelerle konuşmazdı. Bir zenciyi piliç ya da karpuz çalarken yakalamış olsa bile...

Scarlett, Pork'a tarlalar, bahçeler, hayvanlar ve çiftliğin genel durumuyla ilgili bir yığın soru sordu. Yeşil gözlerinde öyle keskin bir ışık vardı ki zenci uşak bunu daha önce hiç görmemişti.

"Evet! Mrs. Scarlett, bu at bağladığım yerde, burnu su kovasının içindeyken ölmüştür."

"Hayır Mrs. Scarlett inek ölmemiştir. İnek, bu gece bir buzağı doğurmuştur. Bilmiyor muydunuz? Evet bundan dolayı o kadar çok böğürüyordu."

Scarlett imalı bir söz söyledi:

— Sizin Prissy iyi bir ebe olacak. İneğin fazla sütü olduğu için böğürdüğünü söylüyordu.

Pork da çok ustaca cevap verdi:

— Biliyorsunuz ki Mrs. Scarlett, Prissy ineklerin ebesi olmak niyetinde değildir. Ayrıca ineğin de, şu Yankee doktorunun küçük hanımların içmelerini tavsiye ettiği kadar bol sütü olacak.

— Bak bu güzel haber! Devam et bakalım, başka hayvanlar var mı?

— Hayır Mrs. Scarlett, ihtiyar bir dişi domuzla, yavrularından başka hayvan yok. Yankeeler geldiği zaman ben domuzları bataklığa götürdüm. Ama onları nasıl bulup toplarız bilemem. Bu dişi domuz da çok fenadır.

— Ellerimizi kavuşturup oturacak değiliz ya! Prissy ile sen hemen onları aramaya çıkabilirsiniz.

Pork hem şaşırmış, hem de öfkelenmişti:

— Ama Mrs. Scarlett, bu iş köylülerin işidir! Ben her zaman evde çalıştım.

Bu cevap üzerine Scarlett'in gözleri şimşek gibi çaktı:

— Bu dişi domuzla yavrularını hemen bulup getireceksiniz! Yoksa tarlalarda çalışan zenciler gibi hemen buradan defolun!

Pork'un gözleri yaşardı. Ah Mrs. Ellen sağ olsaydı... O bütün bu incelikleri o kadar iyi bilirdi ki... Bir çiftçinin sorumluluk ve yükümlülükleriyle bir zenci uşağın görevleri arasındaki farkı o kadar güzel belirlerdi ki...

— Defolup gideyim mi afandım? Ama nereye gidebilirim afandım?

— Ne bileyim ben, nereye gidersen git! Yalnız her kim burada, yani Tara'da çalışmak istemezse ister Yankeeler'le birleşir, ister başka bir yere gider. Bu kararımı ötekilere de söyleyebilirsin.

— Pekiyi afandım!

— Şimdi Pork, bana biraz da pamuktan, mısırdan söz et.

— Mısır mı dediniz? Aman Tanrım! Yankeeler atlarıyla mısır tarlalarını çiğnediler. Atlarının kemirip harap etmediklerini de toplayıp götürdüler. Toplarını ve arabalarını da pamuk tarlalarının ortasından sürdüler. Yalnız dere boyunda, top ve arabalarını süremedikleri küçük bir yerde pamuk ürünü kaldı. Ama siz de bilirsiniz ki orada yetişen pamuk pek kaliteli olmaz. Zaten bu yerden pek fazla bir ürün de alınamaz.

— Ne kadar pamuk sağlanır buradan?

— Üç balya kadar!

Üç balya ha! Scarlett, Tara'nın her yıl yetiştirdiği sayısız pamuk balyalarını gözünün önüne getirdi ve başındaki ağrının daha da şiddetlendiğini hissetti. Demek koskoca Tara'dan üç balya pamuk alabileceklerdi! Bu miktar zavallı Slatteryler'in hasat ettiklerinden bile az sayılırdı.

Bir de vergi sorunu vardı. Konfederasyon para yerine pamuk alıyordu. Bu üç balya da vergiyi karşılamaya bile yetmezdi. Zaten bu pamukların da öyle büyük bir önemi yoktu, çünkü bütün çiftçiler gitmişlerdi.

Scarlett, kendi kendine "bunları daha sonra düşünürüm!" diye söylendi. Vergi işi kadınlara ait değildi herhalde... Babam bununla meşgul olur. Ama şey... Babam... Hayır hayır, onu da şimdi düşünmemeliyim. Konfederasyon her zaman vergi peşinde koşabilir. Asıl şimdi yiyecek sorunumuzu çözmem gerek!

— Pork! Sen ya da başkası, Oniki Meşeler'de yada Intoshlar'da bir şey kalıp kalmadığını anlamak için gittiniz mi? Bahçelerine bir göz attınız mı?

— Hayır afandım! Yankee korkusundan dolayı Tara'dan çıkan olmadı.

— Dilcey'yi Mac Intoshlar'a göndereceğim. Orada bir şeyler bulacağını umuyorum. Ben de Oniki Meşeler'e gideceğim.

— Kiminle gideceksiniz afandım?

— Tek başıma gidebilirim. Dadı kızkardeşlerimi bırakamaz, babam da gelecek durumda değil.

Pork, söylenenleri uygun bulmadığını belirten bir ses çıkardı ve bu tepkisi Scarlett'i öfkelendirmekten başka bir işe yaramadı. Oniki Meşeler'de Yankee askerleri ya da başıboş zenciler olabilirdi. Scarlett'in oraya yalnız gitmesi tehlikeliydi.

Scarlett öfkeyle topuğunu yere vurarak;

— Aaa yeter artık Pork! Haydi sen Dilcey'ye Intoshlar'a gitmesini hemen söyle. Sen de Prissy ile birlikte dişi domuzla yavrularını bulup getir! diye emir verdi.

Dadının güneşten korunmak için kullandığı solmuş ama temiz eski başlık verandada askıda takılı duruyordu. Scarlett hemen onu başına geçirdi. Bu sırada Rhett'in ona Paris'ten getirdiği yeşil tüylü şapkayı anımsadı.

Eline büyük bir sepet alarak yola koyuldu. Her adım atışta başında bir sarsıntı oluyordu. Sanki omuriliği, kafasının içinden dışarı fırlayacak gibiydi...

Dereye giden yol, Yankeeler'in harap ettiği pamuk tarlalarını ortadan ikiye bölen kızıl bir yara izine benziyordu. Gölgesi yere düşen bir tek ağaç yoktu, üstelik dadının başlığı da seyrek dokulu kumaştan dikilmiş olduğu için güneş ışınlarını geçiriyordu.

Rüzgarın kaldırdığı toz burun deliklerine, gözüne doluyordu. Araba tekerleklerinin, top arabalarının derin izleri, atların geçtiği yolu kesiyordu. Şosenin her iki yanında top arabalarının tekerlekleri kızıl arklar açmıştı.

Yolun top arabaları tarafından kullanılması üzerine süvariler ve piyadeler geçtikleri tarlalardaki pamuk başaklarını ezmişlerdi. Adım başında ve hemen hemen her yerde koşum parçalarına, nallarına, ezilmiş yağ tenekelerine, üniformalardan kopan düğmelere, asker şapkalarına, paramparça çoraplara, kanlı paçavralara, tabanı düşmüş ayakkabılara, kısacası bir ordunun geçip giderken arkasında bırakabileceği her çeşit eşyaya rastlanıyordu.

Scarlett sedir ağaçlarının ve aile mezarlığının sınırını belirleyen tuğla duvarın önünden geçti. Üç erkek kardeşinin yattığı bu üç gösterişsiz mezarın yanında kazılan yeni mezarı düşünmemek için kendini zorladı. Ah Ellen ah!

Hızla tepeden indi ve Slatteryler'e ait evden geride kalan kül yığını ile küçük ocağın yanından geçti. Bu ailenin alevler arasında can vermelerinden dolayı bir kez daha derin bir acı duydu. Ah bu Slatteryler... Tara'nın kahyasından bir piç doğuran şu küçük Emmie olmasaydı... Evet Ellen ölmeyecekti.

Su toplamış olan ayağını bir taş kesti, canı yanarak inledi. O Scarlett, O'Hara çiftliğinin kraliçesi, herkesin onunla övündüğü bu güzel kadın şimdi ayakları yarı çıplak halde bu inişli çıkışlı yolda acı çekiyordu. Oysa onun küçük, yumuşak ve biçimli ayakları yalnız dans etmek için yaratılmıştı. Ama şimdi topallıyor ve ayakları sızlıyor, yer yer kanıyordu. Okşanmak, sevilmek ve hizmet edilmek için doğmuş olan bir kadın; şimdi hasta hasta, paçavralar içinde, boş bir mideyle sürünerek yiyecek bir şeyler bulmak için komşu bahçelerine gidiyordu.

Bayırın aşağısında dere akıyordu. Dallarıyla suya uzanmaya çalışan ağaçlar çevrede tatlı bir gölge oluşturuyorlardı. Büyükçe bir taşın üstüne oturdu. Delik ayakkabılarını ve parçalanmış çoraplarını çıkararak; acıyan, kanayan, yorgun ayaklarını serin sulara soktu. Tara'nın insana hüzün veren o kasvetli havasından kaçıp bütün gün yalnız yaprak hışırtılarının ve sakin su şırıltısının sessizliği bozduğu bu yerde oturmak ne kadar güzeldi. Ama onun yapılacak çok önemli işleri vardı. Bir süre sonra istemeyerek de olsa çoraplarını ve ayakkabılarını giymek zorunda kaldı.

Yankeeler köprüyü yakmışlardı. Ağaçların gölgesinde, yosunlu taşları izleyerek birkaç yüz metre ileride, derenin daraldığı yerde iki yakayı birleştiren bir ağaç gövdesinin olduğunu biliyordu. Onun üstünden geçip Oniki Meşeler'e giden yola koyuldu.

Buraya ad olan oniki meşe ağacı ta kızılderililer zamanında olduğu gibi yine orada yükseliyordu. Ama çevredeki yangın bazı ağaçların yapraklarını kavurmuştu. Bu Oniki Meşeler, şimdi bir harabe halinde olan Mister John Wilkes'ın evini çevreliyordu. Eskiden beyaz sütunlarıyla tepede yükselen bu görkemli binadan, şimdi geride derin bir hendekten ve çok büyük iki ocaktan başka bir şey kalmamıştı. Yere değen kısmı çürümüş olan bir beyaz sütun, çimenliğin ortasında kuğu gibi yatıyordu; altında kalan yaseminler ezilmişti.

Bu görünüm karşısında büyük bir üzüntü duyan Scarlett daha fazla ileri gidemedi ve bu devrik sütunun üzerine oturdu. Görkemli konuttan kalan harabe onun kalbini sızlatıyordu. Wilkeslar'ın tek övünç kaynağı şimdi bir kül yığını halindeydi. Oysa burası, onun günün birinde evsahibesi olacağını düşündüğü bir yerdi. O; burada dans etmiş, eğlenmiş, tatlı vakitler geçirmiş, flört etmiş, Melanie'nin Ashley'ye gülümseyişini kıskanmıştı. O yine burada, bir ağacın serin gölgesinde Charles Hamilton'un aklını başından almış, onunla evlenmek istemiş ve evlenmişti de...

"Ah Ashley!" diye düşündü. "Umarım ki ölmüşsündür?"

Ashley Wilkes burada Melanie ile evlenmişti, ama oğlu ve torunu eşlerini asla buraya getiremeyeceklerdi. Artık burada düğünler yapılamayacak, balolar düzenlenemeyecekti. O kadar sevilen bu çatı altında bir daha doğumlar olmayacaktı, çocuk sesleri işitilmeyecekti. O ölmüştü! Ve Scarlett için, sanki tüm Wilkeslar bu küllerin altında yok olup gitmişlerdi...

O, "şu sıra bunları düşünmemeliyim. Çünkü bunlar üzüntümü daha da arttırıyor. Kendimi toparladıktan sonra düşünürüm böyle şeyleri!" diyerek buğulanan gözlerini başka bir yöne çevirdi.

Evin kalıntıları arasında dolaştı, Miss Wilkes'ların büyük bir özenle baktıkları gül fidanlarının önünden geçti, avluyu geride bırakarak ahırların ve kümeslerin arasından bahçeye çıktı. Meyve ve sebze bahçesine açı-

lan kapı artık yoktu. Eskiden özenle dikilmiş olan yemyeşil sebze fidanları Tara'daki gibi harap olmuştu. Atların nalları, tekerlekler yumuşak toprakta küçük çukurlar, uzun yarıklar açmıştı. Sebze ve meyve bahçesinde Scarlett için hiçbir şey yoktu.

Avluya geldi, oradan zencilerin kaldığı beyaz kulübelere doğru yürüdü. Arada bir bağırıyordu:

— Hey bu yana bakın!

Ama ona cevap veren çıkmadı. Hatta bir köpek havlaması bile duyulmadı. Wilkeslar'ın tüm zencileri ya kaçmışlar, ya da Yankeeler'in arkalarından gitmişlerdi.

Scarlett her esirin bahçenin bir köşesinde küçük bir yeri olduğunu biliyordu. Beyaz kulübelerin yanına gelince bu bahçeciklerin gizli kalmış olabileceğini düşündü ve hemen araştırmaya başladı. Sonunda aradığını buldu; çok fazla yorulmasına rağmen şalgam ve lahanaları görünce az kalsın sevincinden havalara sıçrayacaktı. Bunlar uzun süredir sulanmadıkları için kurumaya yüz tutmuşlardı. Toprağa oturdu ve titreyen elleriyle şalgam ve lahana toplamaya, bunları sepetine doldurmaya başladı. Gerçi et yoktu ama, bunlarla bu akşam güzel bir yemek yapabilirlerdi. Dilcey'in aydınlanmada kullandığı domuz yağı bu yemeğe tat verirdi.

Yine bir kulübenin arkasında turp ekili bir yerle karşılaştı. Turpları görünce açlık hissetti, hemen bir iki tane turp söküp yemeye başladı. Bunlar o kadar sert ve biberliydi ki gözlerinden yaş geldi. Kısa bir süre sonra da midesi kaynadı ve kustu. Başı döndüğü için hemen yere uzandı. Kulübelere sinmiş olan pis zenci kokusu, adeta burnunun direğini kıracak gibiydi. Gözünü açtığı zaman sanki kulübeler, ağaçlar çevresinde dönüyordu. Uzun bir süre sırtüstü yatmak zorunda kaldı. Altındaki toprak, arabanın tahtalarıyla karşılaştırıldığında, kuştüyü yatak gibi yumuşak geliyordu ona...

Şimdi düşünceleri değişik konular üzerinde çeşitli zaman dilimlerinde dolaşıp duruyordu. Direncini kay-

bettiği için belleğinden kendisini rahatsız eden anılarını uzaklaştıramıyordu. "Hayır hayır şimdi değil!" diye söylendi. "Annemi, babamı, Ashley'yi, Tara'yı bu harabeye dönmüş olan Oniki Meşeler'i sonra düşüneceğim. Evet, güçlü ve cesur olduğum zaman..."

İradesine hakim olamıyordu, kendi istemese de o tatlı ve acı anılar belleğinde cirit atıyorlardı. Hele hele o acı dolu anılar yok muydu; işte onlar sanki birer vahşi kuş olmuş beynine tırnaklarını geçiriyordu, onu gagalıyordu. Uzun bir süre güçlü güneşin altında kaldı ve kaybettiği her şey gözünün önünden akıp geçti. Nihayet kendisini üzen hayallerden sonra karanlık bir geleceği karşılamak zorunda kaldığını anladı ve yavaş yavaş ayağa kalktı.

Oniki Meşeler'in kararmış harabe halini yeniden izledi. Sonra kendini düşündü, yüzü gençliğinden, güzelliğinden çok şey yitirmişti. Geçmiş, artık geçmişte kalmıştı; ölüler artık ölülerin yanındaydı. Geçmişin şen şakrak günleri, bir daha dönmemek üzere gitmişti. Geriye dönmek asla mümkün değildi ve yapılacak tek şey, kesin kararla ileriye doğru gitmekti.

Scarlett içine sebze doldurduğu büyük sepetin kulpunu kontrol ettikten sonra, gururlu bir soyun ve yaşam biçiminin simgesi olan Oniki Meşeler'e son kez baktı. Sepetin kulpunu koluna geçirdiği gibi Tara'nın yolunu tuttu. Yükü ağır olan sepet, kolunu acıtıyordu; o da sepeti bazen öteki koluyla bazen de elinde taşıyordu.

Akşama güzel bir yemek için yeterli malzeme topladığını düşünürken midesinin açlıktan adeta kendi kendini yediğini hissetti. Bütün benliğini açlık duygusu kaplamıştı. Gözünün önünden eski günlerin çeşit çeşit yiyeceklerle dolu sofraları geçiyordu. Bu yokluğun uzun bir süre daha devam edeceğini düşünerek yüksek sesle söylenmeye başladı:

— Tanrı şahidim olsun ki Yankeeler beni asla elegeçiremeyecekler. İyi olacağım, güçlü olacağım ve bütün bu zorlukları aşacağım. Açlık midemi tutsak ala-

mayacak; evet ne beni, ne de bizimkileri... Hatta çalmak ya da öldürmek gerekse bile... Kesin söylüyorum, Tanrı'nın huzurunda söz veriyorum; artık açlıktan midem kazınmayacak!

*

* *

Tara; o kadar sessiz, o kadar dünyadan kopuktu ki, Robinson Crusoe'nun adasına benziyordu. Gerçek dünya buradan birkaç mil uzakta kalmıştı. Sanki görünmeyen dalgalar Tara'yı Jonesboro'dan, Fayetteville'den, Lovejoy'dan, hatta komşu çiftliklerden ayırmıştı. İhtiyar at öldüğü için Tara'da oturanların tek ulaşım aracı da ortadan kalkmıştı. Bunların millerce yolu gidebilmeleri için ne zamanları, ne de güçleri vardı.

Scarlett; bir yandan yorucu bir iş gördüğü, yiyecek bir şeyler bulmaya çalıştığı, üç hastaya bitmez tükenmez bir sabırla baktığı sırada, öte yandan da kulakları umutla duyacağı bir tanıdık sesi bekliyor gibiydi. Her an beyaz kulübelerin önünde oynayan küçük zencilerin keskin gülüşlerini, bağırışlarını, tarlalardan dönen göçmenlerin arabalarının gıcırtılarını, çayırdan geçen Gerald'ın atının nal seslerini, ağaçlı yolun çakılları üzerinde dönen tekerleklerin çıkardığı takırtıları, ikindi vakti gevezelik etmeye gelen komşuların seslerini, attıkları kahkahaları duyacağını sanıyor, irkiliyor, boşuna heyecanlanıyordu. Zaten bir süre sonra kendisi de yolun sessiz ve boş olduğunu farkediyordu. Yolda bir ziyaretçinin geldiğini işaret eden hiçbir toz bulutu görülmüyordu ve Tara yeşil tepelerin ve kızıl topraklı tarlaların ortasında bir ada gibiydi.

Oysa başka yerlerde ailelerin neşe içinde yemeklerini yedikleri ve sıcak yuvalarında rahat rahat uyudukları bir dünya vardı. Yine başka bir yerde; üç kez tersyüz edilmiş elbiseler giyen genç kızlar, onun bir süre önce yaptığı gibi flört ediyorlar ve "Bu Korkunç Savaş Bittiği Zaman" adlı şarkıyı söylüyorlardı. Başka bir yerde de savaş sürüyor, toplar gürlüyor, insanlar

ölüyor, kentler yanıyor, hastaneler yaralılarla dolup taşıyordu. Öte yanda bir ordu yalınayak yürüyor, savaşıyor, açlıktan ölüyor, bütün umudunu yitiriyordu. Başka bir yerde ise dağlar, masmavi oluyor ve Georgia'nın yeşil arazileri, mısırla beslenen atların sırtına binmiş karnı tok Yankeeler'le dolup taşıyordu.

Tara'nın çevresinde savaş ve dünya vardı. Ama Tara'da savaş ve dünya, ancak hemen uzaklaştırılması gereken anılar halinde vardı. Boş midelerin ihtiyaçlarının yanında savaş bir şey ifade etmiyor ve yaşam da tek şeyden ibaret kalıyordu: Yiyecek bulmak!

Yiyecek!... Yiyecek!... Niçin midelerin bellekleri, kafaların belleğinden daha güçlüydü. Scarlett, kederini zor da olsa bastırabiliyordu, ama açlığın sesini bir türlü kesemiyordu. Her sabah, savaşı ve kıtlığı anımsayarak, kızarmış francala kokusu burnunda tüterek yatağından kalkıyordu.

Tara'nın sofralarında elmalar, Hint patatesleri, mısır ve süt vardı; ama bu basit yiyecekler bile hergün yeterli miktarda bulunamıyordu. Günde üç kez sofra hazırlanıyor ve Scarlett üç kez eski güzel günleri, o günlerin yemeklerini, lambaların aydınlattığı tabaklardan çevreye yayılan güzel kokuları anımsıyordu.

Eski günlerde yiyecek maddelerine çok az önem veriliyordu; bu yüzden de bol keseden tüketiliyordu. Her şey o kadar israf ediliyordu ki, francalalar, mısır galetaları, kuru pastalar tereyağı içinde yüzüyordu. Bunlar her öğünde sofraya getiriliyordu. Yemek masasının bir başında domuz kızartması, öteki başında soğuk piliç yer alıyor, sebze dolu tabaklardan masanın üstü görülmüyordu. Çiçek resimleriyle bezeli parlak porselen tabaklarda kabak kızartmaları, kalın bir krema ile kaplı havuçlar bulunurdu. Herkesin seçimine sunulan üç çeşit tatlı, üç çeşit meyve ve çikolatalı pasta ile vanilyalı kurabiyeler, üstleri kremayla örtülü turtalar olurdu. İşte Scarlett; bu nefis yemekleri, tatlıları, pastaları ve meyveleri anımsadıkça savaş ve ölümün ona verdiği acılardan daha çok ağlıyordu. Genç kızken dadısı on-

daki iştahtan nefret ederdi. Bugün ise sabahtan akşama kadar çalışan on dokuz yaşında bir kadın olarak daha da iştahlıydı. Zaten Tara'da iştahlı olan yalnız Scarlett değildi. Nereye baksa gözleri bir parça yiyecek için açılmış insanlarla karşılaşıyordu. Suellen ve Carreen hastalıktan kalktıkları andan itibaren doymak bilmiyorlardı. Wade olur olmaz zamanlarda ağlayarak "karnım açıktı, ben Hint patatesi istiyorum!" diyordu. Ötekiler de homurdanıp duruyorlardı. Örneğin Dilcey;

— Mrs. Scarlett, yeterince doyamazsam bebeklere bakamayacağım! diyordu.

Pork:

— Hanımcığım aç karınla odun kesemem! diye sızlanıyordu.

Bir tek Melanie şikayet etmiyordu. Onun yüzü; gittikçe inceliyor, solgunlaşıyor, uyurken bile çektiği üzüntülerden dolayı gergin bir hal alıyordu. O hep;

— Ben aç değilim Scarlett. Benim sütümü Dilcey içsin. Çünkü onun bebekleri emzirebilmesi için beslenmesi gerekli. Hastalar hiç acıkmazlar! diyordu.

Scarlett'i; Melanie'nin kibar davranışı, ötekilerin sızlanmalarından daha çok kızdırıyordu. Melanie'nin özverisi karşısında o ses çıkaramıyor ve bundan dolayı ona kin besliyordu. Üstelik Gerald ve Wade gitgide Melanie'ye bağlanıyorlar, ona daha çok ilgi duyuyorlardı. Çünkü o zayıflığına ve çaresizliğine rağmen çok nazik davranıyor ve özveri gösteriyordu. Oysa bu üstün niteliklerden bugünlerde Scarlett'te bir iz bile yoktu.

Özellikle Wade, evde olduğu sıralarda Melanie'nin odasından ayrılmıyordu. Wade'de kuşkusuz garip bir davranış gözleniyordu, ama Scarlett'in bunu farkedecek ve nedenini araştıracak zamanı yoktu. Dadıya bakılırsa çocukta solucan vardı. O, Ellen'ın küçük zenci çocuklarına ishal için kuru ot ve ağaç kabuklarını kaynatarak hazırladığı ilaçtan yaptı ve Wade'e içirdi. Ama bu ilacın tek etkisi Wade'in solgun yüzünü daha da sarartmak oldu. Scarlett oğlunu yalnız canlı bir varlık gibi görüyor, onun için kaygılanmıyordu. Ona göre

Wade beslenecek bir boğazdan başka bir şey değildi. Eskiden boş zamanı olursa oğlu ile eğlenirdi; ama şimdi bunu yapmaya ne zamanı, ne de neşesi vardı. En yorgun ya da bir şeyle meşgul olduğu sırada, daima dizlerinin arasında olduğu için, onunla çoğunlukla isteksiz ve duyarsız bir biçimde konuşurdu.

Scarlett çocuğuna çıkıştığı ya da darıldığı zaman Wade'in gözlerinde okunan olağanüstü korkuyu görmek istemiyordu. Çünkü korku Wade'e aptal bir çocuk görünümü veriyordu. Genç anne, çocuğunun terör havası içinde yaşadığını hiç dikkate almıyordu. Wade, korkudan geceleri yatağında garip sesler çıkarıyor ya da en küçük bir gürültüde ya da kendisine biraz sertçe hitap edildiğinde titremeye başlıyordu. Çünkü onun belleğinde gürültüler ve sert konuşmalar Yankeeler'i çağrıştırıyordu. Prissy'nin cin, peri öykülerinden daha çok Yankeeler'den korkuyordu.

Wade'in top gürlemeleriyle birlikte kuşatma başlayıncaya kadar Atlanta'da mutlu, sakin bir yaşantısı olmuştu. Çevredekilerden hep şefkat dolu, iyi, güzel, tatlı sözler işitmişti. Ama bir gece uykusundan alel acele uyandırıldığında kıpkızıl bir gökyüzü ve kulakları sağır edici patlama sesleriyle karşılaşmıştı. O gece annesi ilk kez ona tokat atmış, çok sert konuşmuştu. Atlanta'daki evde geçirdiği güzel günler o gece sona ermişti. Kentten kaçarlarken Yankeeler'in onları izlediklerine ilişkin sözler, kulağından hiçbir zaman eksik olmamıştı. Şimdi de Yankeeler tarafından yakalanmak ve parça parça edilmek korkusuyla yaşıyordu. Scarlett ona ne zaman sert davransa korkudan bütün gücünü kaybediyor, eli ayağı titriyor ve çocuk belleği ona o korkunç geceyi anımsatıyordu. O gece annesi ona ilk kez sert bir dille hitap etmiş ve o andan itibaren Yankee olgusu, belleğinde bu sert sese bağlı kalmıştı. Ve Wade annesinden de korkuyordu.

Scarlett çocuğun kendisinden uzak durmaya başladığını farkedemiyor, ayrıca onun bütün zamanını alan evin günlük işleri arasında Wade'i düşünmek için

birkaç dakika bile ayıramıyordu. Çocuğunu düşünebilecek zaman olduğunda da ruhsal çelişkiler içine düşüyordu. Çocuğunun halasının ona öğrettiği oyunları sessizce oynamaktan hoşlanmasına ve anlattığı masalları dinlemek için Melanie'nin yanına sığınmasına da kızıyordu. Wade; her zaman tatlı bir sesle konuşan, ona daima gülümseyen ve hiçbir zaman "sus Wade! Yeter artık başımı ağrıtıyorsun!" ya da "Allahaşkına Wade kıpırdanıp durma!" demeyen Melanie'yi çok seviyor ve ona "halacığım!" diye hitap ediyordu.

Annesinin ise onu okşayıp sevmeye ne zamanı, ne de isteği vardı. Ama Scarlett, görümcesinin kendi yerini almasını da kıskanıyordu. Bir gün Wade'i, Melanie'nin yatağında cambazlık yaparken halasının üzerine düştüğünü gördü ve ona bir tokat yapıştırdı. Çocuğuna, "hasta halanı bir daha böyle ezmeye kalkışma! Git bahçede oyna ve bir daha da buraya gelme!" diye sert bir sesle çıkıştı. Ama Melanie dermansız kolunu açıp Wade'i yanına çekerek;

— Haydi Wade, sen bana zarar vermek istemezsin değil mi? dedi. Şekerim o beni rahatsız etmiyor ki... Scarlett lütfen onu bana bırak, bırak da onunla oyalanayım. Zaten iyi oluncaya kadar yapabileceğim tek şey budur. Ayrıca senin Wade'e bakamayacak kadar çok işin var.

Scarlett duygularını belli etmemeye çalışarak kuru sözlerle cevap verdi:

— Haydi aptallık etme Melly. Karnının üzerinde Wade'i hoplatmak senin için hiç de iyi olmaz. Sana gelince Wade, eğer halanın yatağında bir daha seni görürsem, bir güzel döveceğimi bilmelisin.

Wade ağlaya ağlaya odadan çıkıp evin bir köşesine saklandı. Melanie cevap vermemek için dudağını ısırdı, üzüntüsünden gözleri yaşardı. Bu sahneye tanık olan dadı kaşlarını çattı, derin derin soludu. Ama ne o gün, ne de onu izleyen günlerde dadı dahil hiç kimse Scarlett'e yaptığının yanlış olduğunu söylemeye cesaret edemedi. Çünkü herkes onun takındığı yeni kişilikten çekiniyordu.

Artık Scarlett Tara'ya tam anlamıyla egemen olmuştu. Birden ellerine otorite geçirenlerde olduğu gibi, Scarlett de baskı uygulama ve hükmetme içgüdüsünün etkisi altına girdi. Onun böyle davranması, çok kötü bir yaradılışa sahip olmasından değildi. Bunun nedeni, Scarlett'in kendine güven duyamaması ve yeteneksizliğinin farkedilmesinden korkmasıydı. Ayrıca yüksek sesle bağırmaktan ve kendisinden korkulmasından da hoşlanıyordu. Bir de fazla gergin olan sinirlerini, böyle davranarak sakinleştiriyordu.

Kendi de kişiliğinin değiştiğini farkediyordu. Bazen o kadar sert biçimde emirler veriyordu ki Pork somurtuyor, dadı dişlerini gıcırtadarak;

— Bugün büyüklük satanlar var! diye mırıldanıyordu. Dadı, onun iyi yanının nasıl olup da kaybolduğunu bir türlü anlayamıyordu. Ellen'ın onu ağırbaşlı, sakin, terbiyeli ve nazik olarak yetiştirmek için binbir zahmete katlanması boşa gitmişti. Scarlett'in annesinden öğrenebildiği bir iki nezaket kuralı da ilk sonbahar rüzgarında uçuşan yapraklar gibi ondan uzaklaşıp gitmişti. Ellen ona daima şöyle derdi:

— Senin emrin altında olanlara, özellikle zencilere karşı ciddi, ama nazik ol.

Eğer Scarlett, bu dört zenciye nazik davransaydı, gün boyunca efendilerine hizmet edecekler ve hiçbir zaman bir araya geldiklerinde eski güzel günlerini anımsamayacaklar ve onu çekiştirmeyeceklerdi.

Annesi Scarlett'e;

— Kızkardeşlerini sev ve daima onlara bak! Onları üzmemek için çok iyi davran, sıkıntı içinde olana şefkat göster! derdi.

Ama Scarlett'in kızkardeşlerini sevmesi de imkansızdı. Bu iki kız onun omuzları üzerinde bir ölüden ne daha az, ne de daha çok ağırdı. Onlara iyi bakma konusuna gelince... Evet kızkardeşlerinin banyo yapmalarına yardım etmiyor muydu, onların saçlarını taramıyor muydu? Onların karınlarını doyurmak için her gün millerce yol yürümüyor muydu? İnek onu tepmek iste-

mesine rağmen o süt sağmayı öğrenmemiş miydi?

Scarlett; annesinin ona kazandırdığı iyi huyların, şimdi ona zaman kaybettirdiğine inanıyordu. Eğer kızkardeşlerine karşı biraz sert olmasa onlar kuşkusuz yataktan daha geç kalkacaklardı. Oysa onun, Suellen ve Carreen'in bir an önce yataktan çıkmalarına ihtiyacı vardı.

Bu iki kız bir türlü güçlerini toparlayamıyorlar ve bitkin hali üzerlerinden bir türlü atamıyorlardı. Onlar hastalanıp yatağa düştükleri ve bilinçlerine hakim olamadıkları sırada dünya değişivermişti. Yankeeler gelmiş, zenciler kaçmış, anneleri ölmüştü. Bu üç olaya akıl erdiremiyorlardı. Bazen bunların gerçek olmadığını bile düşünüyorlardı. Ablaları o kadar değişmişti ki bu kadın Scarlett miydi acaba? O kızkardeşlerine bundan sonra yapmaları gereken şeyleri söylediği zaman, onu bir cin gibi görüyorlardı. Suellen ve Carreen ev işlerinin yapılabilmesi için artık en az yüz esirlerinin olmamasına akıl erdiremiyorlardı. Onlar, ablalarına iki el ve on parmaklarıyla yardım edeceklerini akıllarının kenarından bile geçirmemişlerdi. Carreen ablasına;

— Ama ben ateş yakmak için odun kıramam! Ellerim parçalanır! diyordu.

Scarlett de gayet sert biçimde cevap veriyordu:

— Gel de benim ellerime bak!

Sonra nasırlı ve su toplamış avuçlarını ona doğru uzatıyordu.

Suellen ise Scarlett'i eleştiriyordu:

— Senin böyle konuşman çok ayıp doğrusu! Yalan söylediğine ve bizi korkutmaya çalıştığını biliyorum. Eğer annem yaşasaydı senin bu biçimde konuşmana asla fırsat vermezdi. Odun kırmamızı mı istiyorsun! Pekiyi öyle olsun!...

Suellen, ablasının kötü oluşundan dolayı böyle sert davrandığına inanıyor ve ona nefret duyuyordu. Genç kız hastalıktan kurtulmuş olmasına rağmen çok güçsüzdü. Annesinin ölümüne çok üzülüyor, kendini yalnız hissediyor ve korkuyordu. Suellen'ın şefkate ih-

tiyacı vardı, kendisine özen gösterilmesi gerekliydi. Buna karşılık Scarlett her sabah onları yataklarından kaldırır, kin dolu yeşil gözlerini onlara dikerek iyi olup olmadıklarını araştırır, sonra düzeltilecek yataklardan, ortalığın toplanmasından, pişirilecek yemeklerden, taşınacak kovalardan, kırılacak odunlardan söz ederdi. Üstelik kızlar için çok ağır olan bu işleri bir bir sıralarken şeytanca zevk duyuyordu.

Scarlett kızkardeşlerine sert davranıyordu. Zencilere baskı uyguluyordu. Çocuğuna sürekli çıkışıyordu. Evet, o kötü bir tutum içindeydi. Ama bütün bu işkenceleri, içinde duyduğu ve bir türlü uzaklaştıramadığı acıları unutmasına yardımcı oldukları için yapıyordu. Çevresine çok kötü davranmasının nedeni, annesinin ona öğrettiklerine değer vermemesi değildi. Ellen kızlarını terbiye ederken, içinde bulundukları uygarlığın yıkılabileceğini hiçbir zaman düşünmemişti. Onun aklına toplumsal değişmeler olabileceği hiç gelmemişti. Ellen; Scarlett'e sevimli, güzel, sevecen, iyi, namuslu, ağırbaşlı, alçakgönüllü, içtenlikli olmayı öğretirken çok ileriyi gözönüne almamıştı. O; kadınlar bunları öğrendikleri zaman, hayat onlara karşı hep iyi görünür diye düşünmüştü.

Oysa Scarlett, umutsuz bir halde şöyle düşünüyordu: "Bana öğretilen hiçbir şey işime yaramıyor! Şimdi iyi olmak neye yarar? Kibar olmanın yararı nedir? Bana çocukken bir kadın çift sürmeyi ya da pamuk toplamayı öğretse daha iyi olurmuş. Ah anneciğim sen aldanmışsın!"

Ellen'ın düzenli dünyasının kaybolduğunu, onun yerine kaba, sert ve bütün değerlerin değiştiği bir dünyanın kurulduğunu düşünemiyordu. Ama bir şeyi anladığını sanıyordu: Annesi aldanmıştır ve onu böyle bir dünyaya göre hazırlamamıştır.

Şimdi o, içinde bulunduğu dünyaya göre değişecekti ve bunu da aklının erdiği gibi yapıyordu. Yalnız Tara'ya karşı olan duygularını değiştirmemişti. Sebze toplayıp dönerken evime geliyorum diye kalbi sevinçle

doluyordu. Penceresinden bakıp yeşil otlakları, kırmızı toprak tarlaları, ağaçları gördüğü zaman gönlü güzellik duygularıyla dolardı. Yeşil tepelerden tatlı suların indiği bu toprağa karşı sevgisi, kendisinde her şey değişmiş olmasına rağmen hiç eksilmiyordu. Başka hiçbir yerde böyle toprağın olabileceğini kabul etmiyordu.

Tara'ya baktığı zaman, savaşın neden çıktığını az da olsa anlıyordu. Ona göre insanların para için savaştıklarını iddia eden Rhett Butler haksızdı. Hayır onlar verimli tarlalar, tırpanın biçtiği otların yerinde yeniden yeşeren otlaklar, sakin akan ırmaklar, çaylar ve manolya ağaçlarının arasındaki beyaz evler için savaşıyorlardı. Burada savaş edilmeye değer şey işte bu kızıl topraktı. İnsanlara ve çocuklarına ait olan kızıl verimli toprak! Onların oğullarına, daha sonra da oğullarının oğullarına pamuk verecek olan bu kızıl toprak!

Şimdi taparcasına sevdiği annesi ve Ashley yoktu; çekilen yokluk, babasını çocuk yapmıştı; para, zenciler, uşaklar, hizmetçiler, rahat, huzur, şan, şöhret bir gecede yok olmuştu. Ona kalan Tara'nın tahrip edilmiş topraklarıydı. Babasıyla bu topraklarla ilgili olarak yaptıkları bir konuşmayı anımsadı. Gerald ona, toprağın uğrunda dövüşülmesi gereken tek şey olduğunu söylediği zaman, babasının ne demek istediğini anlayamamıştı. Gençliği ve cahilliği, bu sözlerde yatan gerçek anlamı sezmesine engel olmuştu. Scarlett o gün anlam veremediği babasının sözlerini hayret ederek dinlemişti: "Çünkü dünyada sürüp giden tek şey topraktır... Damarlarında bir damla İrlandalı kanı olan herkes için üzerinde yaşadığı toprak onların anaları gibidir... Toprak, uğrunda çalışmaya, mücadele etmeye ve gerekirse canını vermeye değen tek şeydir..."

Evet Tara, uğrunda mücadele etmeye değerdi ve Scarlett de tartışmasız bu mücadeleyi yapmaya hazırdı.

Hiç kimse ondan bu toprağı alamazdı. O Tara'yı, ölümüne neden olsa bile korumaya kararlıydı.

8

Scarlett Atlanta'dan Tara'ya döndükten birkaç hafta sonra ayağındaki yara iltihaplanarak delindiği zaman artık ayakkabı giyemez olmuştu. Yürürken de topuğunun üstüne basması gerekiyordu. Başparmağının iltihaplandığını gördüğü zaman çok üzülmeye ve korkmaya başladı. Yarasının; hastanede gördüğü askerlerin yaraları gibi kangren olmasından korkuyordu. Ya doktorsuz bu yerde ölürse!...

O; bütün bu yokluklara ve çekilen acılara rağmen hayatı terketmek istemiyordu. Eğer o ölecek olursa Tara'yı kim evirip çevirebilirdi.

Evine geldiği ilk günlerde babasının kısa bir süre sonra eski sağlığına kavuşacağını ve bütün sorumlulukları üstleneceğini umut etmişti. Ama iki hafta geçtikten sonra bu umudu söndü. Scarlett artık istese de, istemese de çiftliğin ve çiftlik halkının kaderlerinin, kendisinin deneyimsiz ellerinde olduğunu anlamıştı. Çünkü Gerald bütün gününü rüyasında kaybolan bir adam gibi hareketsiz geçiriyordu. Scarlett babasının deneyimlerinden yararlanmak için herhangi bir konuda ona başvurduğu zaman, Gerald "sana göre iyi olanı yap kızım!" diyordu. Daha da kötüsü "annenin fikrini al şekerim!" diyerek Scarlett'in ve kendisini dinleyenlerin kalplerini perişan ediyordu.

Evet, artık Gerald'ın eski günlerine dönmesi imkansızdı ve şimdi Scarlett gerçeği bütün çıplaklığıyla görüyor ve kabul ediyordu. Babasının, ölene kadar Ellen'ın dönmesini bekleyeceğini ve onun ayak seslerini duymak için sürekli kulak kabartacağını biliyordu. Gerald için zaman kavramı kaybolmuş, bulunduğu yerin sınırları yok olmuştu. Sanki ona göre Ellen bitişik odadaydı ve birazdan gelecekti.

Karısının ölümüyle tüm varlığının güç kaynağı kurumuştu ve böylece kendine güveni, cesareti, taşkın yaşantısı da kaybolup gitmişti.

Bu sabah evin içi sessizdi. Çünkü Scarlett, Wade, kızlar ile Melanie'nin dışındaki herkes bataklıktaki domuzları aramaya gitmişti. Gerald bile bacaklarını çukurdan çukura sürükleyip Pork'un omuzuna dayanarak tarlalarda dolaşıyordu. Suellen ile Carreen ağlaya ağlaya uyuyakalmışlardı. Bu durum Ellen'ı düşündükleri zaman, onların başlarına haftada bir iki kez gelirdi. Melanie ise lohusalık döneminden beri ilk kez yatağında oturma izni alabilmişti. Bacakları temiz ince bir yorganla örtülüydü ve her iki kolunda birer bebek tutuyordu. Biri kumral başlı kendi çocuğu, öteki kara saçlı, kara tenli Dilcey'in çocuğuydu.

*

* * *

Scarlett, Tara'nın bu sessiz haline dayanamıyordu, çünkü ona Atlanta'dan kaçarken üzerinden geçtiği harap ovanın ölüm sessizliğini anımsatıyordu. İnek ve buzağının neden olduğunun dışında en ufak bir gürültü duyulmuyordu. Kuşlar ötmüyor, manolya ve defne yapraklarının arasında yaşayan kara tavuklardan bile ses çıkmıyordu.

O yatak odasının açık penceresinin önünde küçük bir tabureye oturmuş, evin karşısındaki ağaçlı yola ve yolun öteki yanındaki yeşil otlaklara bakıyordu. Eteklerini dizinden yukarı kaldırmış, çenesini de pencerenin kenarına dayamıştı. Yanında kuyudan çekilmiş bir kova su vardı ve arada bir bitkin, yaralı ayağını acı duyarak suya daldırıyordu.

Çenesi sert tahtaya dayanmaktan acımış olacak ki koluna dayadı. Bütün gün ayakta iş görmek zorunda olduğu şu sıralarda ayak baş parmağındaki yaranın büyümüş olmasına hayıflandı. Sonra domuzlara gönderdiği kişileri düşündü. "Bu aptallar bir dişi domuzu yakalayamadan elleri boş dönecekler!" diye söylendi.

Domuz yavrularını birer birer yakalayabilmek için bir hafta gerekliydi. Scarlett bataklıkta avcılarla karşılaşacağını bilseydi; oraya gidecek, etekliğini kıvıracak, halatı eline alıp domuzları hemen yakalayacaktı.

Şimdi dişi domuzun yakalandığını varsayalım. O kesilip yendi miydi, sonra ne olacaktı? Hayat kavgası yine devam edecek, yine yiyecek peşinde koşulacak ve yine iştahlar bir iki sebzeyle bastırılacaktı.

Kış yaklaşıyordu, ortada ise dişin kovuğuna gidecek bir şey yoktu. Hatta komşularının sebze bahçesinde de sıfırı tüketmişlerdi. Oysa nohut, mısır unu, pirinç ve daha birçok yiyecek olmadan yaşamak mümkün değildi. Yünlü ve kalın elbiseler pek önemli sayılmayabilirdi ama ilkbaharda ekmek için mısır ve pamuk tohumları bulmadan olmazdı. Bütün bunları nasıl ve nereden bulacaktı?

Scarlett, gizlice babasının ceplerini ve parasını sakladığı çekmeceyi araştırmış ve konfederasyon tahvilleriyle, on bir konfedere kağıt doları bulmuştu. Scarlett alaycı bir biçimde gülerek konfedere parasının hiç bir değeri kalmadığı için "bunlar bize ancak bir öğün yemek sağlar!" demişti.

Haydi parası olduğunu ve kentlerden birinde de yiyecek bulduğunu varsayalım. Pekiyi bu yiyecekleri Tara'ya nasıl getirecekti? Allah niçin ihtiyar atın ölmesine izin vermişti? Ah şimdi nerelerdeydi arabalara koşulan o güzel atlar, onun küçük kısrağı, kızkardeşlerinin tayları, çayırı baştan başa bir ok gibi geçen babasının koca kısrağı? Ah şimdi bunlardan birine ya da en miskin bir katıra sahip olsaydı dünyalar onun olacaktı.

Ama ne çare ki, başparmağı iyileştiği zaman bile Jonesboro'ya yaya gidecekti. Bu hayatında yaptığı yürüyüşlerin en uzunu olacaktı. Hatta Yankeeler bütün kenti yakmış olsalar bile, orada nerede yiyecek bulabileceğini ona söyleyecek biriyle karşılaşacağını düşünüyordu. Birden gözünün önünde Wade'in somurtmuş yüzünü gördü. Oğlunun Hint patateslerinden bıktığını biliyordu.

Ona durmaksızın şöyle diyordu:

— Ben piliç budu istiyorum. Salçalı pilav isterim.

Bahçeye ışınlarını cömertçe gönderen güneş birdenbire bir büyük kara bulutun arkasına girdi; ortalık kararıverdi. Scarlett'in gözyaşları ağaçların güzel görünümünü bulanıklaştırdı. Başı, pencereye dayalı kolunun üzerine düştü ve ağlamak istedi. Ağlamak da bugünlerde ne kadar az işe yarıyordu. Zaten gözyaşları sadece bir erkekten çıkar sağlamak gerektiği ya da erkeği kendisine bağlamak istediği zaman yararlı olabiliyordu.

Gözkapaklarını sımsıkı kapatarak gözyaşlarını tutmaya çalıştığı sırada bir atın dört nala oraya doğru gelmekte olduğunu duydu. Yine de başını kaldırmadı. Babasının, Ellen'ın elbisesinin hışırtılarını duyduğu gibi kendisinin de duyduğu nal seslerini hayal sandı. "Haydi aptallığa gerek yok!" diye kendi kendine söylenmek isterken, birden kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Yola baktığı zaman hayret içinde kalmıştı. Bir atlı dört nala ağaçlı yola dalmış ve şimdi daha yavaş ilerliyordu. Evet evet, bu gerçek bir atlı ve sırtında da bir erkek vardı. "Tarletonlar mı, yoksa Fontaineler mi?" diye düşünürken, gelenin bir Yankee süvarisi olduğunu anladı.

İstem dışı bir hareketle perdenin arkasına saklandı ve seyrek dokulu kumaşın arasından gelene baktı. Duyduğu hayret ve korku soluğunu kesiyor, ciğerlerindeki tüm havayı boşaltıyordu. Bu gelen kişi çok iri yapılıydı ve atın sırtı sanki göçmüş gibiydi. Mavi kasketin siperliği altından evi gözlerken, yavaş yavaş atından inip onu bir sırığa bağladı. O zaman Scarlett, bir mide sancısından ya da üzüntülü bir anın bitmesinden sonra alınan derin soluklara benzer biçimde soludu. Aman Tanrım, bu bir Yankee! Hem de beline asılı, kalçasının yanında sallanan uzun namlulu bir tabancaya sahip bir Yankee! Ve Scarlett ise evde üç hasta kadın, iki bebek ve bir çocukla tek başınaydı.

Yankee eli tabancasının kabzasında, küçük gözleriyle çevreyi incelerken sakin adımlarla ağaçlı yolu çı-

kıyordu. İşte o zaman Scarlett'in belleğinde Pittypat halanın ona korkulu sesle anlattıkları canlandı. Saldırıya uğramış kadın öyküleri, kesik başlar, sürgüyle deşilen karınlar, şişlenen çocuklar, ateşe verilen evler... Bu korkunç sahnelerin tümüne bir tek "Yankee" sözcüğü bile bedeldi.

Korkudan şaşıran Scarlett, hemen dolabın içine saklandı. Sonra burasının pek güvenli bir yer olmadığına karar vererek karyolasının altına gizlendi. Bu arada arka merdivene doğru koşmak ve bataklığa kaçmak gibi delice bir isteğe kapıldı. Ne olursa olsun bu adamdan kaçmalıydı. Bu sırada onun temkinli adımlarla avluya girdiğini işitti. Artık kaçış yolunun da kesilmiş olduğunu anladı. Korkudan hareketsiz kalan Scarlett adamın dolaştıkça evin boş olduğunu anladığını ve böylece daha cesur adımlar attığını hissediyordu. Şimdi yemek odasına girmişti ve birazdan da mutfağa girecekti.

Mutfak sözcüğü Scarlett'in kalbine hançer gibi saplandı ve adama büyük bir öfke duymaya başladı. Çünkü fırında iki tencere vardı ve birinde elma, ötekinde de Mac Intoshlar'dan toplayıp getirdiği çeşitli sebzeler bulunuyordu. İki kişiye ancak yetecek olan bu akşam yemeğini on aç mide bekliyordu. Şu andan itibaren Scarlett mutfağa inmemek için kendini zor tutuyordu. Yankee'nin bu yemekleri silip süpüreceğini düşünmek onu çıldırtıyordu.

Bunların tümünün canı cehenneme! Çekirgeler gibi yiyeceklere saldırıyorlar ve geride kıtlık bırakıp defoluyorlardı. İşte şimdi de talanlarından arta kalan birazcık şeyi, midesine indirmeye gelmişti içlerinden biri... Scarlett'in boş midesi kasıldı. Evet, bu Yankee, on aç insana ait olan bu yemeği yemek fırsatını elde edemeyecekti.

Yatağın altından çıkıp yalınayak hızla dolaba kadar gitti. En üst gözü büyük bir cesaretle açtı, Atlanta'dan getirdiği ve Charles'ın hiç kullanmadığı tabancayı aldı. Duvarda kılıcın yanında asılı mahfazayı karıştırıp bir mermi buldu.

Sessiz ama hızlı adımlarla merdivenin başına geldi. Bir eliyle trabzanı tutarken, ötekiyle de tabancayı eteğinin kıvrımları arasına saklayarak merdivenden indi.

Yankee:

— Kim var orada? diye genizden gelen bir sesle bağırdı. Ve Scarlett dona kaldı.

— Dur, yoksa vururum!

Yankee yemek salonunun eşiğinde her an sıçrayacakmış gibi ayaklarının üzerinde yaylanıyordu. Sağ elinde tabancası, sol elinde de bir altın yüzük, altın makaslar, altın iğnelik ve küçük bir dikiş kutusunu tutuyordu. Yankee'nin elindekileri gören Scarlett'in bütün vücudu öfkeden alev alev yanmaya başladı. Annesinin dikiş kutusu bu adi herifin elinde ne arıyordu.

— Bırak onu! Bırak onu adi herif! diye bağırmak istedi, ama ağzından bir tek sözcük çıkmadı. Öfke dolu gözlerini Yankee'nin üzerine dikti. Kısa bir süre sonra adamın yüzündeki gergin ve sert görünüm yavaş yavaş değişmeye başladı. Yankee şimdi karşısında put gibi hareketsiz duran kadını önemsemiyor ve ona biraz da gülümsüyordu.

— Yaa! Demek burada oturan da varmış! diyerek tabancasını beline koydu. Scarlett'in bulunduğu yere doğru yürüdü.

— Yapayalnız mısınız hanımcığım? diye sorarken, Scarlett yıldırım hızıyla eteğinde sakladığı tabancayı Yankee'nin sakallı yüzüne doğrulttu. Adam elini tabancasına atarken, o tetiği çekti. Tabancanın geri tepmesiyle sarsıldı, patlamanın şiddetiyle kulakları uğuldadı ve barutun keskin kokusu burun deliklerine doldu. Yankee arkaya doğru yıkılırken mobilyaları, sandalyeleri de birlikte devirdi. Dikiş kutusu yere yuvarlandı ve içindekiler çevreye yayıldı.

Yaptığının farkına varmadan Scarlett, adamın yanına gidip üzerine eğildi. Sakallı yüzüne baktığı zaman burnunun yanında kanlı bir delikle karşılaştı. Gözleri baruttan yanmış iki cam gibiydi. Ona böyle yakından baktığı sırada döşemenin üzerinde kan biriktiğini, ka-

nın yüzünden ve başının arkasından geldiğini gördü. Evet Yankee ölmüştü, bundan kuşkusu yoktu. O bir adam öldürmüştü.

Bir süre ne olup bittiğini tam anlayamadan kımıldamaksızın durdu. Bu sonbahar sabahının sakin sıcaklığı içinde bütün sesler, bütün kokular abartılı bir biçimde çevreye yayılıyordu. Kalbinin düzensiz atışı, manolya yapraklarının çıkardığı hışırtılar, bir bataklık kuşunun uzaktan duyulan ötüşü, kapı ve pencerelerden içeri dolan toprak, çimen ve çiçek kokuları...

Sürek avına çıkıldığı zaman bir tek hayvan bile öldürmeye kıyamayan Scarlett, kesilen tavuğun gıdaklamasına ya da tuzağa düşen tavşanın bağırışına dayanamayan Scarlett, işte bir insan öldürmüştü. "Bu bir cinayet! Bir cinayet işledim ben! Bunu ben yapmış olamam!" diye düşündü. Gözü dikiş kutusunun yanında duran kıllı ele takıldı. Birden aklına bir şey geldi ve vahşi hayvan gibi neşelendi. Topuğunu adamın yüzünde açılan deliğe bastırdı ve bir süre öylece durdu. Çıplak topuğunun henüz soğumamış kana değmesinden garip bir haz duydu. İşte Tara'nın, ondan da önemlisi annesinin intikamını almaya başlamıştı.

Önce acelesi olan birine ait ayak sesleri işitildi, sonra kısa bir süre sessizlik oldu ve tekrar ayak sesleri gelmeye başladı; ama bu seferki daha hafifti. Scarlett, merdivenin üst tarafına baktığı zaman Melanie'yi gördü. Üzerinde gece gömleği yerine giydiği, lime lime olmuş bir gündüz gömleği vardı. Elinde tuttuğu Charles'ın kılıcını kolu güçlükle taşıyordu. Melanie bir bakışta kan birikintisi içinde uzanmış olan mavi üniformalı cesedi, tahta dikiş kutusunu ve yalınayak, yüzü korkudan sararmış, elinde bir tabanca tutan Scarlett'i gördü ve aşağıdaki bu tablonun tüm ayrıntılarını hemen kavradı.

Melanie hiç konuşmadı, ama Scarlett ile göz göze geldi. Her zaman tatlı ve sakin bir ifade olan yüzünde, şimdi vahşi bir gururun izleri vardı.

Gülümsemesiyle Scarlett'in yaptığı işi onayladığını ve onun kalbinde esen fırtınalı duygularla tam bir

uyum içinde olduğunu anlatıyordu.

Scarlett hayret içinde kalarak kendi kendine;

— Ama... O... Evet, o bana benziyor! dedi. Benim neler hissettiğimi Melanie anlıyor. Demek o benim yerimde olsaymış aynı şeyi yaparmış.

Hep nefret ettiği ve küçük gördüğü bu narin yapılı kadına baktı. Şimdi onda; Ashley'nin karısına beslediği kine karşı, hayranlık ve arkadaşlık duyguları doğuyordu. Melanie'nin damarlarında bir kahramanlık kanı aktığını, onda bugüne kadar farkedemediği bambaşka bir ruhun olduğunu anlıyordu.

Kapalı kapının arkasından, Suellen ile Carreen boğuk bir sesle;

— Scarlett! Scarlett! diye inlediler. Wade de, Melanie'ye doğru koşarak avazı çıktığı kadar bağırıyordu:

— Halacığım! Halacığım!

Melanie, parmağını ağzına götürerek çocuğa "sus" işareti yaptı ve yanına gelince şefkatle saçlarını okşadı. Sonra kılıcı son basamağın üzerine bırakarak, hemen kızların odasına doğru yöneldi. Koridorda güçlükle yürüdü, her adım atışında bitkin hali belli oluyordu. Odanın kapısını açarak Suellen ve Carreen'e;

— Korkmayın yavrularım! dedi. Ablanız Charles'ın tabancasındaki pası temizlemek istemiş ve mermiyi boşaltmış. Ama böyle bir işe alışık olmadığı için de çok korkmuş. Haydi Wade Hamilton, sen de büyüdüğün zaman silah atacaksın!

Scarlett, Melanie'nin söylediklerini büyük bir dikkat ve hayranlıkla dinledi, "ne cesur yalancı!" diye düşündü. Ben böyle güzel bir yalanı hemen uyduramazdım. Ama yalan söylemek neye yarayacak? Yaptığımı herkesin bilmesi gerek!"

Cesede yeniden büyük bir dikkatle baktı. Öfkesi geçtiği için şimdi korkmaya ve dizleri titremeye başladı. Melanie merdivenin başında tekrar göründü ve trabzanı tutarak basamakları inmeye başladı.

Scarlett:

— Haydi git yat küçük aptal! Yoksa kendini mah-

vedeceksin! diyerek Melanie'yi uyarmaya çalıştı. Ama genç kadın yarı çıplak halde, morarmış dudaklarını ısırarak basamakları adeta sürüne sürüne aşağıya indi.

— Scarlett onu buradan götürüp bir yere gömmeli. Belki de yalnız değildir. Eğer onu burada bulurlarsa...

Melanie'nin ayaklarında derman kalmamıştı, hemen Scarlett'in koluna dayandı. Scarlett:

— Yalnız olduğunu sanıyorum! diye cevap verdi. Pencereden tek başına atıyla geldiğini gördüm. Bu bir kaçak olmalı.

— Yalnız bile olsa olup biteni kimse bilmemeli. Zencilerin gevezelik edebileceklerini unutmayalım. O zaman seni tutuklarlar. Scarlett bizimkiler bataklıktan dönmeden önce onu bir yere saklamalıyız.

Melanie'nin uyarılarını doğru bulan Scarlett, bir çare bulmak için düşünmeye başladı.

— Onu bahçenin bir köşesine gömebilirim. Örneğin Pork'un viski fıçısını sakladığı yere... Toprak orada yumuşaktır. Ama oraya kadar nasıl götürebilirim ki?

— İkimiz birer bacağından çekeriz.

Melanie'nin içtenlikle verdiği bu cevap karşısında Scarlett, görümcesine daha çok hayranlık duymaya başladı, ama ona kaba bir cevap vermekten de kendini alamadı.

— Bir kediyi bile taşıyacak kuvvetin yok. Onu oraya ben götürürüm. Haydi sen git, yat. Kendini mahvedeceksin. İnat edersen seni ben götürüp yatırırım.

Melanie'nin solgun yüzünde bir gülümseme belirdi ve;

— Çok iyisin Scarlett! dedikten sonra dudaklarını onun yanağına hafifçe dokundurdu. Scarlett hayretler içinde kalırken Melanie devam etti:

— Eğer sen onu götürebilirsen ben de bizimkiler dönmeden ortalığı toparlarım. Sonra bir şey daha var Scarlett...

— Nedir o?

— Acaba çantasını karıştırsak ayıp olur mu? Belki yiyecek bir şeyler vardır.

— Sanmam ki ayıp olsun. Sen çantasını al, ben ceplerini araştırayım.

Scarlett cesedin üzerine iğrenerek eğildi ve ceketinin düğmelerini çözdü.

— Aman Tanrım! Melly buraya bak! Bak Melly bunun içi para dolu!

Melanie bir cevap vermedi ve hemen sırtını duvara dayayıp yere oturdu. Scarlett tekrar;

— Bak Melly bak! diye bağırınca Melanie paralara baktı ve gözleri faltaşı gibi açıldı.

Bir sürü banka ve Birleşik Amerika tahvili, bir miktar konfedere parası, on dolarlık bir altın para, beş dolarlık iki altın para.

Melanie:

— Şimdi paraları saymanın zamanı değil! diyerek Scarlett'i uyardı. Çünkü vaktimiz daralıyor.

— Biliyorsun değil mi Melly? Bütün bu paralar bizim yiyecek sorunumuzu büyük ölçüde çözmeye yeter.

— Kuşkusuz biliyorum şekerim. Ama vaktimiz kalmıyor. Sen öteki ceplerine bak, ben de çantaya bakacağım.

Scarlett eline geçirdiği cüzdanı bir yere koymaya çekiniyordu. Şimdi gözünün önünden parlak umutlar geçiyordu. İşte gerçek paraları vardı. Bir de Yankee atına sahip olmuşlardı. Yiyecek sorunları çözülüyordu. Yukarıda Allah vardı ve Allah insanların ihtiyaçlarını garip rastlantılarla karşılıyordu. Scarlett yere otururak, cüzdana baktı. Melanie uzanıp cüzdanı Scarlett'in elinden aldı ve;

— Haydi acele et artık! dedi.

Pantolon ceplerinden bir bıçak, bir tütün tabakası ve bir de kandil ucu çıktı. Melanie çantadan mis gibi kokan küçük bir kahve paketi çıkardı. Ayrıca küçük incilerle bezenmiş bir kızın minyatürü, bir broş, altın halkalarla çevrili iki altın bilezik, bir elmas iğne ve uçlarında armut biçiminde birer elmas bulunan bir çift küpe buldu. İki genç kadın da küpeye hayran kaldı.

Melanie, Yankee'nin cesedinden uzaklaşarak;

— Bu adam hırsızmış! dedi. Bütün bunları çalmış olmalı Scarlett.

— Kuşkun mu var! Buraya gelirken bizden de bir şeyler çalmayı umut ediyordu. Görmüyor musun anneme ait eşyaları?

— Onu öldürdüğün için çok seviniyorum Scarlett!

Scarlett eğildi, cesedi çizmelerinden tuttu ve bütün gücüyle çekti. Genç kadına ceset çok ağır geldi, üstelik kendini de çok hafif hissediyordu. "Ya onu taşıyamazsam!" diye düşündü. Cesede arkasını döndü ve bir koluna bir ayağını, öteki koluna öteki ayağını alarak ileri doğru eğilip yürüdü. Heyecandan yaralı ayağını unutmuştu. Yaptığı bir hamle onu gerçekle karşı karşıya getirdi. Dişlerini gıcırdattı, acıya dayandı ve topuğuna basarak tekrar cesedi çekmeye başladı. Nihayet alnından terler akarak ve arkasında kanlı bir iz bırakarak kapıya kadar geldi. Scarlett:

— Avluda da kanarsa oraları temizleyemeyiz! dedikten sonra Melanie'ye döndü.

— Melly bana gömleğini ver, cesedin başını saracağım.

Melanie bu istek karşısında kıpkırmızı oldu.

— Aptallık etme Melly! Sana bakmayacağım bile. Eğer bir etekliğim ya da donum olsaydı onu kullanırdım.

Melanie duvara dönerek üzerindeki lime lime olmuş gömleği çıkardı ve Scarlett'e bir şey söylemeden ona doğru attı. Sonra çıplaklığını elinden geldiğince örtmeye çalıştı. Scarlett gömleği yerden alırken;

— Tanrı'ya şükür, ben böyle utangaçlardan değilim! diye mırıldandı. Cesedin kanayan başını paçavradan farksız olan gömlekle sardı.

Ard arda yaptığı zorlu hamlelerle ve yaralı ayağının acısına katlanarak cesedi verandanın basamaklarına kadar getirdi. Alnında biriken terleri sildikten sonra içeri baktı ve sırtı duvara dayalı narin dizlerini çıplak memelerinin üzerine getirerek yere çömelmiş olan Melanie'yi gördü.

— Böyle zamanlarda nazlanmaya hiç gerek yok! Melanie haydi canım, git ve yat! diye öfkelenerek seslendi. Onun bu çıt kırıldım yanını daima küçümserdi. Oysa Melanie doğumdan sonra henüz tam sağlığına kavuşama-mış olmasına rağmen yatağından çıkmış, tehlikeyi sezmiş ve kendisi için çok ağır olan kılıcı eline almış ve Scarlett'in imdadına koşmak cesaretini göstermişti. Bu da o-nun ne kadar cesur olduğunu kanıtlamaya yeterdi. Oysa Scarlett onun bu kadar cesaretli olduğunu bilmiyordu.

Atlanta'dan kaçışları sırasında Melanie'nin gösterdiği cesaret, bütün Wilkeslar'ın sahip oldukları, ama Scarlett'in anlayamamasına rağmen saygı duyduğu aynı sarsılmaz cesaretti. Omuzunun üzerinden bakarak tekrar bağırdı:

— Haydi git, yat! Yatağına girmezsen ölürsün. Ben bu işi bitirdikten sonra gelir ortalığı temizlerim.

— Şekerim ben temizlerim.

— Pekiyi, ölmek istiyorsan öl. Bana vız gelir! Ben gelmeden bizimkiler dönerlerse onları evde oyala. Atın kendiliğinden çıkageldiğini söyle. Ama bu halinle de bizimkilere yakalanma.

Güneş, çıplak vücudundaki tüyleri ürperen Melanie'yi aydınlatıyor ama onun üşümesini engelleyemiyordu. Cesedin başı verandanın basamaklarına belirli aralıklarla vururken Melanie bu sesi işitmemek için elleriyle kulaklarını kapattı.

*

* *

Kimse atın nereden, nasıl geldiğini kurcalamadı. Onun son savaşta binicisi öldüğü için yolunu şaşırmış olacağını düşündüler. Ayrıca hepsi de böyle güçlü bir ata sahip oldukları için çok sevindiler.

Scarlett, Yankee'yi ormanın kenarında kazdığı çukura yerleştirmişti. Gece olunca da çukurun üzerini mutfak bıcağı ile kestiği dallarla örttü. Daima uyuyamayacak kadar yorgun olan ve çoğunlukla gecelerin

büyük bir bölümünü uyanık geçiren Scarlett'i, bu mezardan rahatsız edecek bir hayalet çıkmadı. Bir korkuya kapılmadı ve bir vicdan azabı çekmedi. Bu durum genç kadını hayrete düşürdü. Çünkü daha bir ay öncesine kadar böyle bir olayı değil yaşamak, hayal etmek bile onu çılgına çevirirdi. Bu işteki yeteneğine de akıl erdiremiyordu. Gerçekten de güzel yüzlü, gamzeli, saçları bukleli, ürkek tavırlı olan genç Mrs. Scarlett Hamilton'un bir adamı tabancayla öldürmesi ve sonra cesedi kendi kazdığı bir çukura gömmesi olacak şey değildi. Yaptıklarının, onu tanıyanların üzerinde uyandıracağı etkiyi düşünerek kaygılı bir biçimde gülümsedi. Kendi kendine;

— Bu olayı artık düşünmemem gerekiyor! dedi, ama yine de şöyle düşünmekten kendini alıkoyamadı: "Bu işin sonu iyi bitti. Eğer onu öldüremeseydim gülünç duruma düşerdim. Demek ki Atlanta'dan geldiğimden beri bende bazı değişiklikler olmuş, yoksa bu işi başaramazdım."

Olayı daha fazla irdelemekten kaçındı. Artık can sıkıcı bir sorunu çözümlemek istediği zamanlarda kendini cesaretlendirmek için şöyle söylemeye başladı: "Ben bir cinayet işledim, öyle ise bu işi de yapabilirim!"

Gerçekte o düşündüğünden çok fazla değişmişti.

*
* *

Scarlett'in şimdi bir atı vardı. Artık komşularının ne durumda olduklarını rahatça öğrenebilirdi. Atlanta'dan geldiğinden beri belki yüz kez şu soruyu kendi kendine sormuştu: "Bu bölgede ayakta kalan tek aile biz miyiz? Ötekiler evleriyle birlikte yandılar mı, yoksa Macon'a mı sığındılar?"

Gerçeği öğrenmekten de korkuyordu. Oniki Meşeler'deki, Mac Intoshlar'daki, hatta Slatteryler'deki yıkım bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. O, birtakım tahminler yapmaktansa durumu gözleriyle görmenin daha iyi olacağına karar verdi. Önce Fontainler'e

gidecekti. Buna neden, onların en yakın komşuları olmaları değildi; orada ihtiyar doktoru bulacağını umut ediyordu. Melanie'nin bir doktora ihtiyacı vardı. Bir türlü eski gücünün yarısına bile ulaşamıyordu. Yüzü solgundu ve bu durumu Scarlett'i kaygılandırıyordu.

Başparmağı bir terlik giymesine imkan verecek kadar iyileşince Yankee'den kalan ata bindi. Bir ayağını kendine göre kısalttığı üzengiye koydu, yaralı ayağını da eyere doğru uzattı. Tıpkı ata amazonlar gibi binmişti. Bir kül yığını halinde bulacağını tahmin ettiği Mimosas çiftliğine doğru atını tarlaların arasından sürdü.

Büyük bir hayret ve sevinç içinde sarı sıvalı evi eski haliyle gördü. Üç Fontaine onu öpücük ve sevinç çığlıklarıyla karşıladılar. Hal hatır sorulup dostça konuşmalar bittikten sonra yemeğe oturulduğu zaman Scarlett oldukça sıkıldı. Mimosa çiftliği yoldan çok uzak olduğu için Yankeeler buraya kadar gelememişlerdi.

Böylece Fontainler hayvanlarını ve erzaklarını korumuşlardı. Ne var ki Mimosa da, Tara'nın ve bütün çevrenin üzerine çöken sessizlikle kaplıydı. Bütün esirler Yankeeler'in yaklaştıklarını duyunca kaçmışlardı. Geride yalnız dört kadın hizmetçi kalmıştı. Bu çiftlikte Sally'nin kundaktan yeni çıkmış olan küçük oğlu Joe hariç başka hiç bir erkek yoktu. Sarı sıvalı büyük evde yalnız Fontainler'in yetmişini geçen büyük anneleri, elli yaşını aştığı halde yaşantısı boyunca "Küçük Hanım" diye çağrılan gelin ve daha yirmi yaşını bitirmemiş olan Sally oturuyordu. Bu bayanlar komşularından çok uzakta yaşıyorlar ve üstelik kimse onlara göz kulak olmuyordu. Ama Fontainler korkmalarına rağmen bu durumlarını hiç belli etmiyorlardı. Scarlett, "çünkü Küçük Hanım ve Sally, büyükhanımdan çok çekiniyorlar!" diye düşündü.

Scarlett bile ihtiyar hanımdan korkuyordu, çünkü onun keskin gözlerinden daha da keskin olan bir dili vardı. Genç kadın bunu çok önceleri işitmişti.

Aralarında kan bağı olmamasına ve büyük yaş farkı bulunmasına rağmen, birçok deneyim ve düşünce birliği bu üç kadını birbirine yaklaştırıyordu. Her üçü de yas elbisesi giyiyordu. Yüzleri yıpranmış ve üzüntülüydü ama hiç somurtmuyorlardı. Gülümsemelerinin, hatır sormalarının ve ilgi göstermelerinin altında karşılarındaki kişiyi iğneleyen bir tavırları vardı.

Esirleri kaçmış, paralarının bir değeri kalmamıştı. Sally'nin kocası Joe, Gettysburg'daki çatışmada ölmüştü. Küçük Hanım da dul kalmıştı. Kocası olan ikinci doktor Fontain, Vicksburg'de orduda görevliyken dizanteriden ölmüştü. Çocukları Alex ile Tony Virginia'da orduya katılmışlardı, ama bugüne kadar ölü ya da diri olduklarını kimse bilmiyordu. İhtiyar doktor Fontaine ise Wheler süvarileriyle birlikte gitmişti. Büyük hanım onun için "yetmiş üç yaşındaki ihtiyar kaçık, yirmilik delikanlı gibi dövüşmeye kalkıştı. Oysa onun her yanı romatizmalıdır!" diyordu. Ama acı sözler sarfetmesine rağmen, gözlerinin ışıltısından onunla övünç duyduğu anlaşılıyordu.

Scarlett bir fırsatını bulup;

— Biz Tara'da hapis kaldık. Atlanta'da neler olup bitiyor, siz biliyor musunuz? diye sordu.

— Yavrum biz de sizin gibi dört duvar arasında yaşıyoruz. General Sherman'ın kenti ele geçirdiğinden başka bir şey bilmiyoruz.

— Yaa, demek General Sherman gelmiş. Şimdi nerede savaşıyor acaba?

İhtiyar kadın, Scarlett'in sorularından sıkılmış olacak ki ona sert bir sesle cevap verdi:

— Haftalardan beri elimize ne bir gazete, ne de bir mektup geçmezken, bu kırlık yerde yapayalnız yaşamaya mahkum bizler savaşta neler olup bittiğini nereden bilebiliriz? Yankeeler'in Atlanta'da yalnız askerlerini ve hayvanlarını dinlendirmek için kaldıkları söyleniyor. Ama bu doğru mudur, değil midir; bunu siz de benim kadar takdir edebilirsiniz.

Küçük Hanım:

— Demek siz bütün bu süre içinde Tara'daydınız da, bizim haberimiz yoktu! diyerek Büyük Hanım'ın sözünü kesti. Sizi gelip görmeyi ne kadar isterdim. Ama buranın işleri bir türlü bitmiyor ki... Hele bizim zencilerimiz kaçtıktan sonra işten başımı alamıyorum. Yine de sizi ziyaret etmeye gelecek zamanı bulmalıydım. Doğrusu iyi komşuluk yapamıyoruz. Ama biz Yankeeler'in Oniki Meşeler'i ve Mac Intoshlar'ın evini yaktıkları gibi, Tara'yı da yerle bir ettiklerini sanıyorduk. Hatta annenizle babanızın Macon'a gittiklerini düşünmüştük. Sizin Tara'ya döneceğiniz ise hiç aklımıza gelmedi.

Büyük hanım Sally'nin söylediklerini doğrulamak ister gibi söze karıştı:

— Hele Mister O'Hara'nın zencileri buradan geçerlerken, Yankeeler'in Tara'yı yakacaklarını söylemeleri üzerine başka türlü düşünmek imkansızdı.

— Ve biz sanıyorduk ki!... diye konuşmasına tekrar başlayan Sally'nin sözleri, Büyük Hanım tarafından bir kez daha kesildi.

— Rica ederim, bırak da ben anlatayım. Evet sizin zencileriniz bize dediler ki, Yankeeler Tara'nın çevresine kamp kurdular. Anneniz ile babanız da Macon'a gitmeye hazırlanıyorlarmış. O akşam Tara'nın bulunduğu yönden bir kızıllık gördük. Zenciler titreşmeye başladılar. Pekiyi neyi yakmışlar Yankeeler?

Scarlett:

— Pamuklarımızın hepsini yakmışlar. Yüz elli bin dolarlık pamuğumuz vardı! diye acı bir sesle cevap verdi.

— Şükredin ki evinizi yakmamışlar! diyerek, Büyük Hanım Scarlett'i teselli etti. Yine pamuk yetiştirebilirsiniz; ama evinizi yeni baştan yapamazdınız. Söz açılmışken sorayım: Pamuk toplamaya başladınız mı?

— Hayır tarlalarımızın çoğu Yankeeler tarafından tahrip edilmiş. Üç balyadan fazla pamuk kaldığını sanmıyorum. Hatta daha çok da olsa bu pamuk bizim işimize yaramaz ki...

Esirlerimizin hepsi kaçmış, pamuk toplayacak kimsemiz yok.

— Aman Tanrım! Demek bütün esirleriniz kaçtı ve pamuk toplayacak kimseniz kalmadı öyle mi? diyerek Scarlett'e alaycı bir hayret ifadesiyle bakan Büyük Hanım, genç komşusunu iğnelemekten geri durmadı:

— Pekiyi şimdi güzel ellerinizle siz ve kardeşleriniz ne yapıyorsunuz yavrum?

Scarlett bu saldırıyı karşılarken;

— Ben mi? Pamuk toplamak mı? diye cevap vererek, ihtiyar kadın tarafından suçlanmış gibi davrandı. Bir tarla esiri gibi, öyle mi? Ya da şu beyaz başıboşlardan biri gibi... Slatteryler gibi mi?

— Başıboşlar! Çok doğru söylüyorsunuz! Kuşkusuz bu Slatteryler tam bir gevşeklik içindeydiler. Kadınlar onlardan daha çok iş yaparlardı. Küçüğüm bırak da ben anlatayım. Evet, ben genç kızken babam bütün servetini yitirmişti. Kendi ellerimle hizmet etmekten ve babam yeniden esir satın alacak hâle gelinceye kadar tarlalarda çalışmaktan hiç gocunmadım. Ben pamuk da topladım; eğer gerekirse bunu yine yaparım. Zaten ben bunun tekrar gerekeceğine inanıyorum. Başıboşlar! Bakın hele şuna!

— Ah Fontaine anne! diyerek ihtiyar kadını sakinleştirmeye çalışan gelini, bir yandan da Scarlett ile Sally'ye göz kırparak kendisine yardımcı olmalarını rica ediyordu. Fontaine anne bu söylediklerinizçok eski zamanlarda oluyordu. Artık yaşam koşulları değişti. Pamuk toplamak derli toplu insanların işi değil.

İhtiyar kadın ise iddiasını sürdürdü:

— İşini namusluca başarmak gerekince zaman değişmez! Namuslu yapılan bir işin derli toplu insanları aşağılattığını söylediğin için anneniz hesabına utanıyorum. Hayreti Adem toprağı sürdüğü ve Havva iplik eğirdiği zaman...

Scarlett konuşmanın konusunu değiştirmek için biraz yüksek sesle sordu:

— Ya Tarletonlar, ya Calvertler? Onlardan haberi-

niz var mı? Evleri yakıldı mı? Macon'a sığınmış olabilirler mi?

— Yankeeler Tarletonlar'a kadar gitmediler. Çünkü onların çiftliği de bizim gibi yoldan çok uzaktı. Ama Calvertler'e gittiler ve onların bütün hayvanlarını, hatta tavuklarını bile götürdüler. Bütün zencileri arkalarından sürüklediler! diyerek Scarlett'e cevap vermeye başlayan Sally'nin sözünü yine Büyük Hanım kesti:

— Bak hele şuna! Onlar bütün bu zenci köpeklerine ipek elbiseler, altın küpeler vaaddettiler. Bundan ortaya çıkacak şey birtakım esmer bebeklerden başka bir şey olmayacak. Yankee kanının bu ırkı ıslah edeceğini söylemeye dilim varmıyor.

— Ah Fontaine anne!

— Bana böyle kafa tutma Jane! Bizler evlenmiş kadınlarız, öyle değil mi? Bundan önce de böyle melezler görmüştük.

— Calvertler'in evini niçin yakmadılar?

— Ev, Mrs. Calvert ile onların Yankee olan kahyaları Hilton'un ortak ricaları sayesinde kurtuldu. Ama biz birliğin sadık yandaşlarıyız! diye ihtiyar kadın alaylı konuşmasını sürdürdü. Cathleen, her ikisinin de bütün Calvertler'in Yankee olduklarına dair yemin ettiklerini söyledi. Oysa dava uğrunda ölen Mister Calvert, Gettysburg'de öldürülen Raiford ve orduyla birlikte Virginia'da olan Cade için ne demeli? Cathleen bu yalvarma olayına çok üzüldü ve 'ev yakılsaydı daha hayırlı olurdu' dedi. Cade eve dönünce, kıyameti koparacağını söylüyordu, Cathleen. Ama bir adam bir Yankee ile evlenirse sonuç böyle olur. Ne övünç duyulacak şey ama! Onlar postlarını deldirmemekten başka bir şey düşünmüyorlar. Pekiyi, Tara'yı nasıl oldu da yakmadılar Scarlett?

Scarlett bu çok bilmiş ihtiyar kadına cevap vermeden önce kısa bir süre durup düşündü. Bu sorunun arkasından gelecek olan ikinci soruyu tahmin etti: "Anneniz, babanız nasıl?" İşte bu kadınlara annesinin ölmüş olduğunu söyleyemeyeceğini biliyordu. Çünkü

bu acı haberi duyar duymaz, gözyaşları dökerek onu teselli etmeye çalışacaklardı. Ama bu durumda gözyaşlarını tutamayacak ve hasta düşene kadar ağlayacaktı. Scarlett ağlamak istemiyordu. Eve döndüğünden beri öyle uzun boylu ağlamamıştı. Eğer bir kez gözyaşlarını tutan bentler yıkılırsa, özenle koruduğu bu cesareti birdenbire kaybolacaktı. Bu arada karşısındaki dost yüzlere üzülerek bakarken, annesinin ölümünü sessizce geçiştirecek olursa Fontaineler'in onu asla affetmeyeceklerini de biliyordu. Özellikle Büyük Hanım Ellen'ı çok severdi.

Gözlerini Scarlett'in gözlerinden ayırmayan Büyük Hanım;

— Haydi söyleyin! diye ısrar etti. Bize söyleyecek bir şeyiniz yok mu çocuğum?

— Daha önce de söylediğim gibi Atlanta'nın düşmesinden bir gün önce ben Tara'ya döndüm. Yankeeler gitmişlerdi. Babam... Evet babam bana 'Suellen ve Carreen başka bir yere götürülemeyecek kadar tifodan hasta oldukları için evi yakmamalarını sağladım!' dedi.

Saldırgan Yankeeler'den iyi bir dille söz edilmesine kızan Büyük Hanım;

— Ben Yankeeler'in iyi bir şey yaptıklarını ilk kez duyuyorum! dedi. Pekiyi küçükler şimdi nasıl? İyileştiler mi?

— Çok şükür iyiler, hemen hemen düzeldiler. Ama her ikisi de daha çok zayıf.

Scarlett tam bu sırada Büyük Hanım'ın korktuğu soruyu sormaya hazırlandığını dudaklarından hissettiği an başka bir konuya atlayıverdi.

— Ben... Ben... Sizden bir şey rica edecektim. Acaba bize biraz yiyecek verebilir misiniz? Yankeeler çekirge sürüleri gibi her şeyi silip süpürmüşler; yiyemediklerini ya da alıp götüremediklerini de tahrip etmişler.

Büyük Hanım Scarlett'i keskin gözleriyle süzerek;

— Bana Pork'u bir küçük arabayla gönderin. Bizde kalan pirinç, un ve domuz yağının yarısını size veririz. Hatta birkaç tane de piliç verebiliriz! dedi.

— Ah bu pek çok! Gerçekten de ben...

— Çok söze gerek yok. Komşuluk işte bu günler içindir.

— O kadar iyisiniz ki, ben... Ama artık gitmeliyim. Beni merak edebilirler.

Büyük Hanım, birden ayağa kalktı ve Scarlett'i kolundan tuttu. Onu evin arkasındaki verandaya doğru adeta iterken, Küçük Hanım ile Sally'ye;

— Siz burada kalın! Benim Scarlett'e söylemem gereken birkaç sözüm var! dedi. Sonra Scarlett'e döndü.

— Basamakları inmem için bana yardım et çocuğum!

Küçük Hanım ile Sally, Scarlett'e;

— Hoşça kal, Tara'dakilere selamlarımızı ilet. Yakında ziyaretinize geleceğiz! dediler.

Bu iki kadın, Büyük Hanım'ın Scarlett'e ne söyleyeceğini çok merak ediyorlardı. Küçük Hanım eline dikiş kutusunu aldı ve Sally'nin duyacağı kadar yavaş bir sesle;

— Yaşlı hanımlarla yaşamak ne kadar zor! diye mırıldandı.

Scarlett atın yularından tutuyor ve cehennem sıkıntısı çekiyordu. Büyük Hanım gözlerini ona çevirerek;

— Haydi bana söyle! dedi. Tara'da yolunda gitmeyen bir şey var. Dilinin altında bir şeyler saklıyorsun sen.

Scarlett, ihtiyar kadının içini okuyan gözleriyle karşılaştı ve gözyaşı dökmeden gerçeği söyleyebileceğini anladı. İhtiyar Mrs. Fontaine'nin açık iznini almadan onun karşısında kimse ağlayamazdı. Derin bir soluk aldıktan sonra yalnızca;

— Annem öldü! diyebildi.

İhtiyar kadın, onun canını acıtarak kolunu sıktı ve buruşuk gözkapakları sarı gözleri üzerinde kırpıştı:

— Ellen'ı Yankeeler mi öldürdüler?

— Hayır, tifodan! Eve döndüğümden bir gün önce ölmüş.

İhtiyar Mrs. Fontaine otoriter bir sesle;

— Anladım. Bunu artık düşünme! dedi. Ya babanız nasıl?

Scarlett, boğazının tıkandığını hissetti.

— Babam artık eski Gerald O'Hara değil.

— Yani, hasta mı?

— Patlamalar yüzünden... Çok garip oldu... Artık belleği...

— Eskisi gibi olmadığını söyleyip durma. Yani belleğini kaybettiğini mi söylemek istiyorsun?

Bu kadar isabetli bir sözle gerçeğin açığa çıkarılmasını işitmek, onun için bir çeşit teselli oldu. İhtiyar kadın sevgisini cömertçe göstermekle ne kadar iyi davranmıştı.

Scarlett, acı ve hüzün dolu bir sesle cevap verdi:

— Evet aklını yitirdi. Ortalıkta uyurgezer gibi dolaşıyor. Bazen annemin öldüğünü anımsamıyor. Ah Mrs. Fontaine onun bu kadar sabırla annemin dönüşünü beklemesi beni çok üzüyor. Uzun süre sessiz kaldıktan sonra birden yerinden sıçrıyor evden çıkıyor, doğruca mezarlığa gidiyor. O zaman oradan, gözleri yaşlı, sürünerek eve dönüyor. Ben sinirlerime yenik düşüp bağırıncaya kadar tekrar edip duruyor: 'Scarlett O'Hara ölmüş, sevgili annen ölmüş!'

Bazı geceler de annemi çağırdığını duyuyorum. Yatağından çıkıyor, Ellen'ı arıyor ve sonra babama, onun bir zenci kulübesine gittiğini söylüyorum. O da, daima başkalarının hastalığıyla ilgilendiği için anneme kızıyor. Babamı yatağına tekrar yatırmak o kadar zor oluyor ki... O artık bir çocuk gibi. Doktor Fontaine'nin burada olmasını çok istiyordum. Babama kuşkusuz yararı olurdu. Ayrıca Melanie'nin de doktora ihtiyacı var. Onun doğumu çok zor oldu.

— Melly'nin bir bebeği mi var? demek o da sizde kalıyor.

— Evet.

— O sizde ne arıyor? Halası ya da öteki akrabasıyla Macon'a niçin gitmedi? Onu bu kadar çok seveceğini

tahmin edemezdim. Gerçi Charles'ın kardeşi ama olsun. Haydi, şimdi bunları anlatın bana.

— Bu çok uzun bir öykü Mrs. Fontaine. İçeriye girip otursanız daha iyi olur.

— Ben burada pek âlâ ayakta durabilirim. Zaten bu öyküleri onların yanında anlatırsanız, ağlayıp sızlarlar ve böylece size acı verirler. Haydi şimdi sizi dinliyorum.

Scarlett öyküsüne, Atlanta'nın kuşatılmasını ve Melanie'nin hamileliğini anlatarak başladı. Onun gözlerini kendi keskin gözlerinin bakışlarına adeta kilitleyen ihtiyar Mrs. Fontaine, Scarlett'in tüm korkunç olayları anlatmak için gerekli sözcükleri rahatça bulmasına neden oluyordu. Her ayrıntı aklına geliyordu, bebeğin doğduğu günün korkunç sıcaklığı, bombardıman, Atlanta'dan kaçışları, daha sonra Rhett Butler'ın onları bırakıp dönmesi, gecenin korkunç karanlığı, dost ve düşman askerlerinin kamp ateşleri, Yankee korkusu, yol boyunca ölü askerler, açlık, yokluk, Tara'nın yerle bir edilmiş olabileceği korkusu...

— Yolda 'başıma bunlardan daha kötüsü gelmez!' diye düşündüm. Ama Tara'ya gelip de annemin öldüğünü öğrenince en fenanın ne olduğunu öğrendim.

Scarlett gözlerini yere indirdi ve Büyük Hanım'ın konuşmasını bekledi. Sessizlik o kadar uzun sürdü ki Mrs. Fontaine'nin söylediklerini anlayıp anlamadığını merak etti. Sonunda ihtiyar kadının tatlı sesi duyuldu:

— Evladım bir kadın için başına gelebilecek olan en kötü şeyi bilmesi çok berbat bir şeydir. Çünkü o andan itibaren kadın için artık korkulacak bir şey kalmaz. Bana anlattıklarınızı tam olarak anlayamadığımı sanıyorsunuz değil mi? Hayır kızım hepsini çok iyi anladım. Ben de aşağı yukarı sizin yaşınızdayken, Mims Kalesi'ndeki kıyımdan sonra Creek isyanına tanık olmuştum. Evet hemen hemen sizin yaşınızdaydım. Çünkü bundan elli yıl kadar öncesiydi. Ben çalıların arasında saklanmayı başardım. Orada hiç kıpırdamadan evimizin cayır cayır yanışını izledim. Kızılderililerin erkek ve kız kardeşlerimin kafataslarının derilerini

yüzdüklerini gördüm. Tek çarem vardı, sessiz ve kıpırdamadan durup, projektör ışığının saklandığım yeri aydınlatmaması için dua etmemdi. Bu arada annemi de alıp götürdüler ve benden hemen hemen on on beş metre ötede onu öldürdüler. Öldüğünden emin olmak için bir yerli geri döndü ve elindeki mızrağı onun kafasına sapladı. Ben annemin en çok sevdiği çocuğuydum. Bütün bu vahşeti görmek bana kısmetmiş. Sabah olunca en yakın yerleşim bölgesine doğru yola çıktım. Otuz mil kadar yürümem gerekiyordu. Tam üç gün boyunca bataklıklardan, yerlilerin aralarından geçmem gerekti. Benim deli olduğumu sandılar. Orada Doktor Fontaine'e rastladım, beni tedavi etti. İşte şimdi görüyorsun, elli yıldır artık hiçbir şeyden ve hiç kimseden korkmuyorum. Çünkü başıma gelebilecek olan en kötü şeyi yaşadım.

Bu korkusuzluk benim bazı sıkıntılar çekmeme neden oldu ve mutluluğumu engelledi. Allah kadınları utangaç ve korkak olarak yaratmıştır. Korkmayan bir kadında doğal olmayan bir özellik var demektir. Scarlett, daima korkacağın bir şeyin olmalıdır; tıpkı ister gönlünüzde, ister yanınızda sevecek bir şey sakladığınız gibi...

Sustu, gözleri daldı, belleğinde yarım yüzyıl öncesi, o çok korktuğu gün canlandı. Scarlett sabırsızlandı, çünkü o büyükannenin, kendi sorunlarına çözüm bulacağını sanıyordu. Ama bütün ihtiyar kadınlar gibi o da, kendisini dinleyenlere onlar doğmadan önce olan olayları ve ilgi duymayacakları konuları anlatmıştı.

Birden:

— Haydi yavrum, evinize dönün! Seni merak edecekler! dedi. Sakın unutmayın, Pork'u gönderin. Bir el arabasıyla birlikte gelsin. Bak kızım, sana son bir söz söyleyeceğim. Yükünüzden kurtulacağınızı hiç hayal etmeyin, çünkü bu mümkün değil! Ben iyi bilirim...

*

* *

Saint Martin yazı bu yıl kasım ayının sonuna kadar sürdü ve Tara için çok güzel günler oldu. Kötü

günler arkada kalmıştı. At onları yürümekten kurtarmıştı. Sabah kahvaltılarında yumurtaları vardı. Domuz yağı, akşam yemeklerini tekdüzelikten kurtardı; hatta seyrek de olsa kızarmış piliç bile yediler. Evin karşısında kurdukları tuzak sayesinde dişi domuzu ve yavrularını yakaladılar. Bazen küçük domuzlar o kötü sesleriyle bağırırlardı; ama bu gürültü Tara halkının hoşuna gidiyordu. Çünkü kış geldiği zaman beyazlar için taze domuz eti, zenciler için de işkembe pişirilecekti. Böylece soğuk günlerde et yiyebileceklerdi.

Scarlett'in Fontaineler'e yaptığı ziyaret, onun moralini düşündüğünden de çok yükseltmişti. Komşuları olduğunu bilmeleri bile onları terkedilmişlik hissinden, üzüntü ve korkulardan kurtarmıştı. Ayrıca çiftlikleri ordunun geçtiği yolun uzağında kalan Tarletonlar da, aynı Fontaineler gibi ellerinde yiyecek olarak ne kalmışsa onu Tara'dakilerle paylaştılar. Gelenekleri komşuların birbirine yardım etmelerini öngörüyordu. Üstelik Scarlett'ten bir para da istemiyorlardı. Kendileri zor durumda olsa Tara halkının da elinde olanı onlarla paylaşacaklarını biliyorlardı. Ayrıca gelecek yıl Tara'da pamuk üretimi yapılırsa, bu yiyeceklere karşılık mal alabileceklerini de biliyorlardı.

Scarlett artık ev halkının karnını doyurmak sorumluluğundan kurtulmuştu. Bir atı, parası ve yine Yankee serserisinin ceplerinde bulduğu değerli takıları vardı. Ama yokluğunu çektiği en önemli şey elbiseydi. Pork'u elbise satın alması için güneye göndermek, onu ve atı ateşin ortasına atmak demekti. Çünkü atın Yankeeler'in eline geçmesi ya da ona Konfedereler tarafından elkonulması çok olasıydı. Ama ne olursa olsun, artık onun elbise satın alacak kadar parası ve geziye çıkmak için bir atıyla arabası vardı ya... Evet en kötü günler geride kalmıştı.

Scarlett her sabah solgun mavi renkteki gökyüzünü ve ılık güneşi görünce Allah'a şükrediyordu. Çünkü her güzel gün, kalın ve yünlü elbiselerin giyilmesi gereken soğuk havaları uzaklaştırıyordu. Ve her güneşli günde de esirlerin boş kulübeleri biraz daha pamukla

doluyordu. Yankeeler'in tahribinden kurtulan tarlalardan sağlanan pamuklar, Scarlett ve Pork'un tahminlerini aşacağa benziyordu. Evet üç değil, dört balya pamukları olabilirdi.

Scarlett, Mrs. Fontaine'nin iğneleyici sözlerinden sonra da pamuk toplama işine doğrudan girişmemişti. Tarlada çalışmak, artık evin sahibesi olan Mrs. O'Hara için düşünülmesi bile mümkün olmayan şeydi. Eğer böyle bir işe kalkışırsa bu onu, saçları karmakarışık, üstü başı bakımsız Mrs. Slattery ve kızı Emmie'nin düzeyine indirirdi. O pamuk toplama işinde çalışan zenciye nezaret eder ve nekahat döneminde olan kızkardeşleri de, kendisiyle birlikte ev işleriyle ilgilenirlerdi. Ama Scarlett'in bu düzeni kurması pek de kolay olmadı. Başta Pork olmak üzere Dadı ve Prissy kendilerinin ev işlerinden sorumlu olduklarını, toprak işçisi olmadıklarını her fırsatta söyleyip durdular. Özellikle Dadı, pamuk toplama işine karşı çıktı. Zenci kadın, terbiyesini Robillardlar'ın büyük evinde ihtiyar hanımdan aldığını, onun yanından ve odasından ayrılmadığını ve karyolasının yakınındaki bir şiltenin üzerinde uyuduğunu kıvançla söylüyordu. Yalnız Dilcey, Scarlett'in talimatına uyup ağzını açmadı.

Genç kadın bu şamatalara kulak asmadı ve hepsini tarlada pamuk toplamaya gönderdi. Ama Dadı ile Pork işi sabote edip o kadar ağır çalıştılar ve o kadar çok söylendiler ki, Scarlett bu iki zencinin görevlerini değiştirmek zorunda kaldı. Dadı yine mutfakta çalışmaya başladı. Pork da, ormanda kapan kurup tavşan avlamakla ve derede oltayla balık yakalamakla görevlendirildi. Tarlada pamuk toplamayı kendine yakıştırmayan Pork avlanma işini ses çıkarmadan yapıyordu.

Pamuk toplayanların sayısı dörtten ikiye inince Scarlett kızkardeşlerini ve Melanie'yi çalıştırmayı denedi. Ama bu da iyi sonuç vermedi. Melanie, güneşin altında bütün içtenliğiyle çalıştı, ama bir saat sonra bayıldı. Uysal ve sessiz oluşundan dolayı bayıldığı da geç farkedildi. Sonuçta tam sekiz saat yatakta yatıp dinlenmek zorunda kaldı.

Sızlanan ve mırın kırın eden Suellen ise bu işten kurtulmak için bayılma taklidi yaptı. Ama Scarlett yüzüne bir maşrapa su serpince kızgın bir kedi gibi ayağa fırladı ve bağırıp çağırmaya başladı.

— Ben tarlada zenciler gibi çalışmak istemiyorum. Beni bu işi yapmaya zorlayamazsın! Tarlada çalıştığımızı dostlarımız, komşularımız duyacak olurlarsa... Örneğin Mister Kennedy bunu öğrense ne yaparız? Ah anneciğim sağ olup da senin bütün bu yaptıklarını bir görseydi...

Scarlett:

— Bir daha annemin adını ağzına aldığını duyarsam senin kemiklerini kırarım! diye bağırdı. Ne çabuk unuttun; annem bir zenciden daha ağır işlerde çalışırdı.

— Söylediklerin doğru değil. O tarlada çalışmadı, öyle değil mi? Sen, beni bu işi yapmaya zorlayamazsın! Bana yaptıklarını babama söylerim, o da beni tarlada çalıştırtmaz.

Öfke ve korku arasında bocalayan Scarlett;

— Gevezeliklerinle sakın babamı rahatsız edeyim deme! diye bağırdı.

Tartışmaya tanık olan Carreen, nazik bir biçimde kardeşlerinin konuşmalarına karıştı:

— Ben sana yardım ederim Suellen! Ben her ikimiz için de çalışırım. Scarlett, farkında değil misin, Suellen henüz tam iyileşmedi. Güneşte duramaz o...

Scarlett; havanın yumuşamasını ister gibi;

— Teşekkür ederim Carreen! dedi ve küçük kardeşine üzüntülü bir biçimde baktı. Eskiden Carreen'in yanaklarında hiç eksik olmayan ilkbahar çiçeklerine özgü pembe ve beyaz renklerinden bir iz bile kalmamıştı. Düşünceli yüzü, ancak solgun bir tomurcuk güzelliğini koruyabilmişti.

Carreen; Tara'da yoklukların farkına varıp, artık annesinin olmadığını anlayınca, dünyanın değiştiğini ve çiftlikteki işleri yoluna koymak için büyük bir çabayla çalışmak gerektiğini kavramıştı. Onun narin ya-

pısı, bu tür değişikliklere hemen uyum sağlayabilecek gibi değildi. Çevresinde neler olup bittiğini anlayamıyor, bir uyurgezer gibi dolaşıyor ve kendisinden ne istenirse ancak onu yapabiliyordu. Ama daima iyi niyetle hareket ediyor, aynı zamanda yumuşak başlı ve biraz da işgüzar davranıyordu. Scarlett onu biraz serbest bıraktığı zaman tesbih çekiyor, annesi ile Brent Tarleton'a dua ediyordu.

Scarlett, Carreen'in Brent'in ölümünü bu kadar ciddiye alacağını ve üzüntüsünün bir türlü dinmeyeceğini tahmin etmemişti. Onun için, Carreen'in iyi karakteri ile Suellen'ın enerjisini üzerinde toplayan bir kızkardeşi olmasını çok arzulardı. Gerçi Carreen, kendisine verilen işi ciddiye alıp çalışıyordu. Ama aradan bir ya da bir buçuk saat geçtikten sonra bu işin kendisine göre olmadığını, bunun üstesinden Suellen'ın geleceğini anlıyordu. İşte bu yüzden Scarlett, Carreen'i de tarladan alıp eve göndermişti.

Şimdi tarlada Scarlett, Dilcey ve Prissy'den başka kimse kalmamıştı. Prissy'yi de sürekli göz altında tutmak gerekiyordu. Zenci kız sızlanıyor, rahatsız olduğunu söylüyor, her işi isteksiz yapıyor, kısacası dürtülüp kakılmadan çalışmıyordu. O ipe un sermeye başladığı sıralarda annesi bağırıp çağırıyordu. O zaman biraz iyi çalışıyor ve Dilcey'nin bir daha kendisine bağırmaması için derlenip toparlanıyordu.

Dilcey ise tam bir makine gibi çalışıyordu. Eğilmek yüzünden kamburu çıkan, sürekli sert şeyler tuttuğu için elleri sertleşen Scarlett, Dilcey'nin altın değerinde olduğunu söylüyordu. Bir gün Dilcey'e;

— İyi günlere kavuştuğumuz zaman, senin bu özverili çalışmanı unutmayacağım! dedi.

İri yapılı bir zenci olan Dilcey, öteki zencilerin yaptığı gibi ne gülümsedi, ne de yaltaklandı. Scarlett'e dönerek gururlu bir sesle;

— Teşekkür ederim Mrs. Scarlett! dedi. Mister Gerald ile Mrs. Ellen bana karşı çok iyi davranırlardı. Mister Gerald ben üzülmeyeyim diye Prissy'yi de satın

almıştı. Ben bu iyiliği hiç unutmayacağım. Efendim ben yarı yerliyim ve yerliler kendilerine yapılan iyiliği hiçbir zaman unutmazlar. Prissy için üzülüyorum, o pek işe yaramıyor. Onda babası gibi gerçek bir zenci hali var. İtiraf etmeliyim ki babası müthiş tembeldi.

Kendisine yardım konusunda çıkarılan zorluklara ve çalışmaktan yorgun düşmesine rağmen, pamuk yavaş yavaş kulübelere taşındıkça Scarlett'in cesareti ve gücü artıyordu. Sanki pamukta ona güç veren, güven veren bir sihir vardı. Pamuk; Tara'nın olduğu kadar, bütün Güney'in de rahatını ve servetini sağlamıştı. Gerçek bir Güneyli olan Scarlett de Tara'nın ve Güney'in kurtuluşunun, yine kızıl topraklı tarlalarda üretilen pamukta olduğunu düşünüyordu.

Gerçi topladıkları pamuk büyük bir şey değildi, ama hiç yoktan iyiydi. Bununla ellerine bir miktar konfedere parası geçecekti. Bu para da, Yankee'nin cüzdanında buldukları para ve altınları daha zor günler için saklamalarına yardım edecekti. Scarlett ilkbaharda konfedere hükümetinden büyük Sam ile öteki zenciyi geri almayı planlıyordu. Eğer hükümet bu iki zenciyi vermezse o zaman komşu çiftliklerden esir kiralamak için Yankee'nin üzerinden çıkan paraları kullanacaktı. O ilkbaharı dört gözle bekliyordu. Çünkü bu verimli tarlalara neler neler ekecekti!

İlkbahar gelince... Scarlett'in bütün umutlarının odak noktası olmuştu ilkbahar... Gelecek ilkbaharda savaş da bitmiş olacaktı! Zaferi, Konfederasyon kazansa da, kazanmasa da gelecek ilkbahar iyi günlere gebeydi. Savaş bittiği zaman bir çiftlik, tedbirli ve düzenli bir ailenin geçimini sağlamaya yeter de artardı bile... "İlkbaharda doğa yeniden yeşerirken Tara'da da yeni bir hayat başlayacak!" diye düşünüyordu. Scarlett ile birlikte herkesin umudu canlanıyordu. Çünkü savaş sonsuza kadar sürmeyecekti ya... Scarlett'in biraz pamuğu vardı, yiyeceği vardı, bir atı ve arabası vardı, küçük de olsa bir hazinesi vardı... İşte en sıkıntılı günler geride kalmıştı...

9

Kasım ayının ortalarına doğru, bir öğle vakti... Tara halkı masanın çevresinde toplanmış... Dadı'nın mısır unu ve Hint darısı karıştırarak yaptığı yemeği tatlı ve büyük bir iştahla yiyor... Bugün sonbaharın ilk soğuk rüzgarı esmekte...

Scarlett'in sandalyesinin arkasında ayakta duran Pork neşeyle ellerini ovuşturdu ve;

— Domuz vurmak zamanı geliyor sanırım Mrs. Scarlett! dedi.

Genç kadın, gülümseyerek cevap verdi:

— Tuzun kuru galiba? Ama Pork, itiraf edeyim ki bu öneri benim de hoşuma gidiyor! Havalar birkaç gün daha iyi gidecek olursa ben...

Melanie, ağzına götürmek üzere olduğu kaşığı yarı yolda tutarak, Scarlett'in sözünü kesti:

— Şekerim dinle bak, biri geliyor!

Birinin geldiğini farkeden Pork, buna pek sevinmedi:

— Evet, biri bizi çağırıyor!

Korkuya kapılan bir kalbin atışları gibi hızlı hızlı darbelerle topraktan yansıyan nal sesleri, rüzgarın da etkisiyle şimdi daha da iyi duyuluyordu. Bir kadın sesi;

— Scarlett! diye inliyordu.

Hepsi korku ve merakla ayağa kalkmadan önce birbiriyle göz göze geldiler. Yüzlerindeki neşenin yerini keder ve kaygı almıştı. Çünkü bu gelen Jonesboro'ya gitmeden bir saat kadar önce Tara'da çene çalan Sally Fontaine idi.

Alelacele, birbirlerini iterek kapıya koştukları za-

man, ağzı köpük içinde kalmış olan atın üzerindeki genç kadının, fırtınaya yakalanmış bir kuru yaprak gibi avluya doğru geldiğini gördüler. Başlığı, başından arkasına kaymış, boynuna bağlarından asılı kalmıştı. Serbest kalan saçları küçük bir şal gibi dalgalanıyordu. Atından inmeden, kolunu geldiği yöne doğru uzatarak deli gibi bağırdı:

— Yankeeler geliyor! Onları gördüm! Yolun aşağısındalar! Yankeeler...

Merdivene yaklaştığını görünce Sally atın gemini acımasızca çekti. Avlanan bir erkek gibi atın üzerinden yere atladı. Bir süre beli çıkmış gibi hareketsiz kalınca Suellen ile Carreen hıçkırarak ağlamaya başladılar. Korkudan titremeye başlayan Wade'in gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Atlanta'dan kaçtıkları geceden beri korktuğu başına geliyordu. İşte biraz sonra Yankeeler onu yakalayacaklardı.

Gerald, anlamsız bir sesle;

— Yankeeler mi geliyor? diye sordu. Sonra kendi kendine söylendi:

— Ama bir süre önce onlar zaten buraya gelmişlerdi!

"Tanrım!" diye mırıldanan Scarlett, Melanie'nin ürkek bakışlarıyla karşılaştı. İki genç kadının arasında kısa bir an Atlanta'daki son gecenin korkuları tekrar yaşandı.

Scarlett'in gözlerinin önünde, çiftlik evlerinin yıkıntıları canlandı; ırza tecavüz, işkence ve cinayet öykülerini yeniden anımsadı; Ellen'ın iş kutusu elinde, holde duran Yankee askerinin hayalini gördü. Birden "ölmek çok basit bir şey!" diye söylendi. "Bütün bunların artık bittiğini sanıyordum. Eskinin tekrarı olan olaylara artık dayanacak gücüm kalmadı."

Aklına, Pork'un Tarletonlar'a gitmek için hazırladığı at geldi. Atı, biricik atı! Yankeeler inek ve buzağı ile birlikte onu da alıp gideceklerdi. Ya dişi domuz ve yavruları! Dişi domuzla yavrularını elegeçirmek, onlar için ne kadar zor olmuştu. Şimdi kahrolası Yankeeler o ho-

rozu, yumurta veren tavukları ve Fontainler'in armağanı olan ördekleri de götüreceklerdi.

Kilerdeki unu, pirinci, nohutu ve Hint patateslerini de talan edeceklerdi. Bir de Yankee askerinden elde ettiği paralar vardı. Bu alçaklar her şeyi ele geçirecekler ve arkalarında yine kıtlık bırakacaklardı.

Scarlett birden:

— Ele geçiremeyecekler! diye bağırdı. Hepsi şaşkınlıkla, korkuyla ve heyecanla genç kadına baktı. Bir an onun bu yeni darbeye dayanamayıp aklını yitirmesinden korktular. O ise bağırmaya devam ediyordu:

— Açlıktan ölmek istemiyorum. Buradan hiçbir şey alamayacaklar!

Melanie üzgün ve korkulu bir sesle;

— Ne oluyor Scarlett? diye sordu.

— At, inek, domuzlar, kilerdeki yiyecekler! Asla bunları alamayacaklar! Çünkü ben onların almasını istemiyorum!

Scarlett evin kapısında sıkışıp kalmış olan dört şaşkın zenciye dönerek;

— Haydi hepiniz bataklığa! diye bağırdı.

— Hangi bataklığa?

— Aptallar! Dere kenarındaki bataklığa... Domuzları oraya götürün! Haydi hepiniz, çabuk olun! Pork ve Prissy! Sizler çite gideceksiniz, domuzları çıkaracaksınız. Suellen ve Carreen elinize sepet, torba ne geçerse onlarla kilere inin tüm erzakı bunlara doldurun ve ormana gidip saklanın. Dadı sen de gümüş takımlarını kuyuya sarkıt! Pork böyle hareketsiz durmanın zamanı değil sana çite gitmeni söylemiştim. Babamı de yanına al! Bana nedenini sorma! Sonra nereye giderseniz gidin. Haydi Pork göreyim seni! Haydi babacığım sen söz dinlersin!

Bu çılgınca telaşın içinde, Gerald'ın sağlıklı olmayan belleği mavi ünuformalı askerlerin neler yapacaklarını yine de düşünebiliyordu. Melanie'nin eteğine saklanan Wade'in acı hıçkırıkları, bu gürültü patırdı ve telaş sırasında pek duyulmuyordu.

Melanie sessiz ve sakin duruyordu, Scarlett'e heyecanını bastırarak;

— Ben ne yapayım? diye sordu. Yüzü kireç gibi bembeyaz olduğu ve bütün vücudu titrediği halde sakin davranmayı beceren Melanie'nin bu tutumu, Scarlett'i de sakinleştirdi. Böylece Melanie, onu rehber kabul ettiklerini ve ondan talimat beklediklerini de ortaya koyuyordu.

Scarlett:

— Melly sen atı al ve bataklığa götür! dedi.

Scarlett'in talimatını duyar duymaz Wade'den kurtulup basamakları indi. Sonra eteğini toplayarak ata doğru koştu. Scarlett bir çift narin böcek ile bir etek yığını gördüğü sırada Melanie özengileri kendisi için çok aşağıda olan eyerin üzerine sıçramıştı. Dizginleri eline alıp, topuklarıyla atın böğrüne vurdu. Sonra birden atın gemini kasıp geri döndü.

— Yavrum! Çocuğumu bana verin, Yankeeler onu öldürürler! diye bağırdı.

Scarlett:

— Sen atı götür, ben bebekle ilgilenirim. O alçakların Ashley'nin bebeğine dokunmalarına fırsat verir miyim sanıyorsun? Haydi git! dediği sırada Melanie attan inmeye hazırlanıyordu. Ama Scarlett'in kesin konuşması üzerine herkese kaygı ile baktıktan sonra, atı bataklığa doğru koşturdu.

Hemen eve giren Scarlett kendi kendine "Melly'nin erkek gibi ata bineceği hiç aklıma gelmezdi!" diye söylendi. Wade bir yandan ağlıyor, bir yandan da annesinin ayakları dibinde dolanıp etekliğine saklanmak istiyordu. Scarlett basamakları ikişer ikişer çıkarken Suellen ile Carreen'in her kolunda birer sepetle koşuştuklarını gördü. Bu arada Pork da Gerald'ı kolundan çekerek götürüyordu. O ise çocuk gibi arada bir direniyor ve homurdanıyordu.

Dadının tiz sesiyle Prissy'ye bağırdığını işitti:

— Şu çitin içine gir ve domuzları dışarı çıkar. Herhalde benim oraya giremeyecek kadar şişman olduğu-

mu biliyorsun Prissy...

Scarlett odasına giderken "ben domuzlar çalınmasın diye hayvanları oraya sakladığım için kendi aklımı kutluyordum. Oysa domuzlar için bataklığa bir çit yaptırmak çok daha iyi olurmuş!" diye düşünüyordu.

Dolabın ilk gözünü açıp bir iki parça çamaşırın arasına sakladığı Yankee'nin cüzdanını aldı. Annesinin iş kutusuna sakladığı küpeleri ve elma taşı cüzdana koydu. Şimdi sıra cüzdanı saklamaya gelmişti. Ama nereye, mindere mi, ocağa mı, kuyuya mı, yoksa korsesine mi? "Hayır hayır, özellikle korseme saklamam!" diye söylendi. "Çünkü cüzdan bir kabarıklık yapar, Yankeeler de bunun farkına varırlar. Ne olduğunu anlamak için beni soyarlar."

Aşağıdan ve avludan bağırıp çağrışmalar, oraya buraya koşuşmalar sürüyordu. Scarlett şu sıra Melanie'nin yanında olmasını istedi. O sakin Melanie'nin, Yankee'yi öldürdüğü gün cesaretini ortaya koyan Melanie'nin yanında olmasını gerçekten istiyordu. Melanie üç kişiye bedeldi. Scarlett, birden Melanie'nin giderken söylediklerini anımsadı. Evet, "yavrum!" demişti.

Cüzdanı elinde sıkı sıkı tutan Scarlett, koridoru hızla geçip küçük Beau'nun beşiğinde uyuduğu odaya girdi. Bebeği beşiğinden hoyratça çıkarıp kollarının arasına aldı. Bu sırada Suellen'ın;

— Gel Carreen! Haydi yeter artık. Alabileceğimiz kadar aldık. Acele et şekerim! dediğini işitti.

Avludan şikayetlerle birlikte sızlanmalar da duyuluyordu. Scarlett pencereye yaklaştı ve Dadı'nın koltuklarının altına birer domuz yavrusu sıkıştırıp pamuk tarlasına doğru yavaş yavaş gittiğini gördü. Arkasından da iki domuz taşıyan ve Gerald'ı götürmeye çalışan Pork yürüyordu. Babası tarladaki yarıkları zorlukla aşıyor, arada bir değneğini havada sallıyordu.

Pencereden dışarı sarkan Scarlett var gücüyle bağırdı:

— Dilcey dişi domuzu unutmasın! Söyle Prissy'ye onu muhakkak çıkarsın, kırlara sürüp götürün!

Dilcey başını kaldırıp bitkin bir yüzle pencereden seslenen Scarlett'e baktı. Önlüğünde bir gümüş takım vardı. Çiti işaret ederek;

— Dişi domuz Prissy'yi ısırdı, onun çıkmasını da engelliyor.

Dişi domuza bildiği küfürlerden birini savuran Scarlett bilezikleri, broşu ve minyatürü sakladığı dolabın yanına gitti. Onları da aldıktan sonra bu küçük hazinesini nereye saklayacağını düşünmeye başladı. Bir eliyle Melanie'nin bebeğini, öteki eliyle de cüzdanı ve takıları tutamıyordu. Bebeği yatağının üzerine bıraktı ama bebek kucaktan indiğini anlayınca ağlamaya başladı. İşte o zaman Scarlett'in aklına bir fikir geldi. Hazinesini saklamak için, bir bebek kundağından daha iyi bir yer olabilir miydi? Bebeği yüzükoyun çevirdi ve cüzdanı kundağın içine yerleştirdi. Bebek tekrar ağlamaya başladı ama Scarlett bu yaygaraya kulak asacak durumda değildi.

— Haydi şimdi bataklığa! dedi ve bebeği kucağına alarak, elinde sımsıkı tuttuğu takılarla birlikte koridoru geçti. Koşarken birden durdu, sanki duyduğu bu korku ellerini ve bacaklarını tutuyordu. Ev ne kadar sessizleşmişti. Bu sessizlik korkunç bir gürültünün başlangıcı mıydı? Böyle zamanlarda yalnız başına bir kadınla, Yankeeler'in arasında neler olmazdı? İşittiği hafif bir gürültü, Scarlett'i çok korkuttu. Faltaşı gibi açılmış gözleriyle arkasına baktığı zaman, basamağa oturup trabzana sarılmış olan ve bir süredir unuttuğu oğlu Wade'i gördü. Çocuğun gözleri korkudan büyümüş, rengi solmuştu. Vücudunun titremesi basamağı gıcırdatıyordu. Konuşmak, bağırmak istiyor ama ağzından bir tek sözcük çıkmıyordu.

Scarlett:

— Kalk Wade! diyerek ona doğru yürüdü. Şu sıra seni taşıyamam, haydi gel!

Çocuk ürkmüş bir tavşan gibi annesine doğru sıçradı. Her zaman yaptığı gibi yüzünü sakladığı geniş eteği yakaladı. Merdiveni birlikte inmeye başladılar,

ama her basamakta Wade onun ayaklarına takılıyor ve onu yere doğru çekiyordu. Scarlett çocuğa vahşi bir sesle çıkıştı:

— Bırak beni Wade! Bana tutunmadan yürü!

Ama çocuk ona sıkı sıkı sarılıyordu. Basamaklarda düşme tehlikesi atlatarak zemin kata indiler. Dış kapıya doğru ilerlerken, bütün eşyalarla birlikte ev, sanki Scarlett'e "Allahaısmarladık!" diyormuş gibi geldi. Genç kadının boğazı sıkıldı, soluğu kesildi. Ev ondan, o da evden ayrılmak istemiyorlardı sanki!

Ellen'ın çalışma odasının kapısı açıktı. Scarlett'in gözü eski yazı masasına takıldı. Sonra yemek odasına baktı; yemek masasının çevresindeki sandalyeler karmakarışık dizilmişlerdi. Yerde Ellen'ın dokuduğu halı vardı. Duvarda göğsü yarı açık, saçları yukarı kalkık Robillard ailesinden büyükannenin resmi asılıydı. Sanki ressam bü-yükannenin yüzüne alaycı bir görünüm vermek için burnunun ucunu hafif kıvrık yapmıştı. Scarlett'in ilk ve son anılarıyla ilgili ne varsa hepsi onunla vedalaşıyordu sanki. Yankeeler bütün bunları yakıp yıkacaklardı. Onun evinden götürebildiği son hayal, baba ocağının dumanlar içinde olduğunu, çatının yıkıldığını göreceği düşüncesi oldu.

"Sizi bırakamam, sizi bırakmamam gerek!" diye söylenirken korkudan dişleri birbirine vuruyordu. "Babam da sizi bırakmamış. Yankeeler'e kendisini de evle birlikte yakmalarını söylemiş. Şimdi de ben aynı şeyi yapacağım. Sizi bırakmayacağım, gerekirse sizinle birlikte yanacağım. Siz benim bu dünyada kalan tek varlığımsınız!" Bu kararı, Scarlett'in korkularını az da olsa dağıttı. Bütün korkuları, bütün umutları donmuş gibi vücudunda büyük bir soğukluk hissetti.

Holde gözleri duvarlara takılı, kımıldamadan öylece dururken birden ağaçlı yoldan nal sesleri ve kılıç şakırtıları gelmeye başladı. Kısa bir süre sonra sert bir sesin verdiği emir işitildi:

— At in!

Scarlett yanı başında korkudan büzülmüş, tir tir

titreyen Wade'e eğilerek, kendine güvenen, çok yumuşak, şefkat dolu bir sesle;

— Wade yavrum! Hemen dışarı çık! dedi. Avludan geç, bataklığa kadar durmadan koş git! Orada Dadı ve Melly hala var. Çabuk git yavrum ve hiç korkma.

Wade, annesinin sesindeki bu değişiklikten, hayrete düştü, ürkek gözlerinde bir şaşkınlık ifadesi belirdi. Scarlett "aman Tanrım!" diyerek dua etmeye başladı. Çocuk ona daha fazla sokulduğu için onu daha güzel sözlerle cesaretlendirmeye çalıştı:

— Haydi bakalım koca delikanlı! Wade biliyor musun bu gelenler pis Yankee çetesidir.

Gelenleri önlemek için dış kapının merdivenlerinden indi.

*

* *

General Sherman Atlanta'dan denize doğru ilerliyordu. Arkasında mavi üniformalı kıtaların çıkarken ateşe verdikleri kentin dumanlı yıkıntıları vardı. Geride birkaç milis ile savunmasız üç yüz binlik bir bölge, ihtiyarlar ve muhafız kıtasının gençleri kalmıştı.

Bölge ekili topraklarla ve kadın, çocuk, ihtiyar erkekler ve zencilerin barındığı çiftliklerle doluydu. Seksen millik bir cephede Yankeeler her yanı yağmalıyor ve yakıyorlardı. Yüzlerce ev alevler içindeydi.

Scarlett kucağında bebek, etekleri arasında Wade ile birlikte eve doluşan Yankeeler'i izliyordu. Bu sırada Yankeeler tüm odalara girmişler, mobilyaları deviriyorlar, depoları karıştırıyorlar, minderleri, yatakları, kanepeleri süngüleriyle delik deşik ederek değerli şeyler arıyorlardı. Yastıkları parça parça ettikleri pencereden dışarı uçuşan kuştüylerinden anlaşılıyordu.

Scarlett'in korkularını, Yankeeler'e karşı duyduğu büyük öfke boğuyordu. Ama onların yağmalamalarını, yakıp yıkmalarını izlemekten başka bir şey yapamıyordu.

Yankeeler'e komuta eden çavuş, paytak ayaklıydı. Bu herif bir yanağı büyük bir tütün parçası çiğnemek-

ten şişmiş olan yarı sarhoş bir aptaldı. Scarlett'e ilk yaklaşan o oldu. Genç kadının elbisesinin üzerine ağız dolusu bir tükürük attıktan sonra konuşmaya başladı:

— Üstünüzde ne varsa verin bakalım!

Scarlett evde saklamayı unuttuğu takıları, çavuşu aşağılayan bir yüz ifadesiyle yere fırlattı ve askerlerin aç kurtlar gibi bunlara saldırmalarını eğlenerek izledi.

Çavuş:

— Şu küpelerinizle, parmağınızdaki yüzük için sizi hırpalayayım mı küçük hanım? dedi.

Scarlett durmadan avazı çıktığı kadar ağlayan bebeği koltuğunun altına iyice yerleştirdikten sonra Gerald'ın Ellen'a düğün armağanı olarak verdiği küpeleri ve Charles'ın nişan yüzüğünü çıkardı. Çavuş hemen elini uzatarak;

— Onları yere atmayın, bana verin! dedi. Daha neler var? Haydi bakalım bir şey saklama benden.

Bu sırada çavuşun gözleri Scarlett'in korsesine takıldı. Genç kadın bir an bayılacağını sandı. Nasırlı ve kaba ellerin göğsünün üzerinde dolaştığını, oradan kalçalarına doğru indiğini hisseder gibi oluyordu.

— Hepsi bu kadar! dedi. Sanırım sizde mahkumlarınızı soyup soğana çevirmek alışkanlığı var.

Çavuş:

— Ooo, hayır hayır! Yok öyle bir şey! diye cevap verdi. Başını biraz yana çevirerek, bu sefer yere tükürdü.

Scarlett bir elini kundağın içindeki cüzdanın üstünde tutarak çocuğu tekrar kucağına aldı. Melanie'nin bir çocuğu olduğuna ve bu çocuğun bir kundağı bulunduğuna şükrederek onu sakinleştirmeye çalıştı. Evin içinden çizmelerin döşeme üzerinde çıkardığı sesler, sağa sola çekilen mobilyaların gıcırtıları, kırılan vazoların şangırtıları, değerli bir şey bulamadıkları için kızan askerlerin küfürleri duyuluyordu. Bahçeden de;

— Boynunu kesin! Yakala şunu, kaçmasın! sesleriyle birlikte tavukların gıdaklamaları, ördeklerin vakvakları işitiliyordu. Bir tabanca sesini çok kısa süren

bir hayvan iniltisi izledi. Scarlett dişi domuzun öldürüldüğünü anladı. Sonra "Lanet olsun Prissy kaçmış ve domuzla ilgilenmemiş!" diye düşündü. "Ama domuz yavruları güvenli yerde olsunlar, o da bize yeter. Acaba bizimkiler bataklığa ulaşmışlar mıdır? Ama bunu şimdi öğrenebilmek mümkün değil."

Yankee askerleri onun çevresinde küfür ederek dolaşırlarken, o gayet sakin duruyordu. Ama Wade'in korkudan ödü patlıyor, annesinin etekliğinin arasına soktuğu başını bir an olsun dışarı çıkarmıyordu. Scarlett çocuğun zangır zangır titrediğini hissediyor ama onu sakinleştirecek bir şeyler söylemeye kendinde güç bulamıyordu. Bu arada da Yankeeler'e yalvaracak, itiraz edecek ya da öfkelenecek gücü de kendinde bulamıyordu. Yalnız dizlerinin kendisini ayakta tutacak kadar direnmesi için Allah'a yalvarıyordu.

Bir sürü sakallı askerin çaldıkları eşyaların ağırlığı altında acemice merdivenden indiklerini gördü. Bir Yankee'nin elinde Charles'ın kılıcını gördüğü zaman kıyameti kopardı. Bu kılıç, Wade'e aitti. Scarlett kocasından kalan kılıcı, son doğum gününde çocuğuna armağan etmişti. Bunun için de evde bir tören bile yapılmıştı. Melanie gurur gözyaşlarıyla bu basit töreni izlemişti. Halası Wade'i kucaklayıp, büyük babası ve babası gibi bir asker olarak büyümesi gerektiğini ona söylemişti. Wade böyle bir kılıca sahip olduğu için çok sevinmişti, ona dokunmak, onu yakından görmek için bazen kılıcı duvardan indirtip masanın üzerine koydururdu. Scarlett nefret duyduğu adamların ellerinde kendi eşyalarını görmeye tahammül edebilirdi, ama buna asla dayanamazdı.

Wade; annesinin büyük bir öfkeyle bağırdığını duyunca, kafasını etekliğin arasından biraz çıkararak çevreye şöyle bir baktı. Sonra hıçkıra hıçkıra ağlarken konuşma gücünü ve cesaretini bularak avazı çıktığı kadar bağırdı:

— O benim kılıcım!

Scarlett de askerin üzerine doğru bir iki adım giderek elini uzattı ve;

— Bu kılıcı götüremezsiniz! dedi. Öfkeli sesinde kararlılık ifadesi seziliyordu.

Kılıcı elinde tutan asker;

— Götüremez miyim? diye karşılık verdikten sonra bir kahkaha attı. Küçük hanım bu kılıç bir asiye aittir ve savaş ganimetidir.

Scarlett birden atıldı:

— Hayır hayır, yanılıyorsunuz! Bu Meksika Savaşı'na ait bir kılıçtır. Onu asla götüremezsiniz. O benim oğlumundur. Ona babasından kaldı.

Sonra çavuşa doğru dönerek;

— Ah efendim! diye yalvardı. Rica ederim bu askere söyleyin, onu bana versin.

Scarlett'in bu davranışından koltukları kabaran cavuş, askeri yanına çağırdı:

— Getir bakayım şu kılıcı bana!

Asker somurtarak kılıcı çavuşa uzattı. Çavuş;

— Hımın! Kabzası altınmış! diyerek kılıcı incelemeye başladı. Elinde evirip çevirdikten sonra üzerinde kazılı olan yazıyı okudu: "Subayları tarafından Albay William H. Hamilton'a kahramanlığı için. 1847. Buena Vista."

— Ooo! Küçük hanım! diye bağırdı. Ben de Buena Vista'da savaştım. Evet, orada korkunç bir çarpışma olmuştu. Size anlatayım da dinleyin. Bugün bile o zamanki kadar savaş yapıldığını görmedim. Toz duman, barut kokusu içinde gözünü açabildiğin zaman başının üstünde kurşunların vızıldadığını, kopan kol ve bacakların uçuştuğunu görüyordun. O savaştan sağ çıkabildiğim için Allah'ıma şükretmiştim. Demek ki bu kılıç çocuğun büyükbabasının mı oluyor?

— Evet!

Mendiline sarıp cebine indirdiği takılardan memnun kalan çavuş;

— Pekiyi, öyleyse alın bu kılıcı! dedi.

Asker:

— Kabzasının altın olduğunu görmedin mi? diyerek kılıcın geri verilmesine itiraz etmek istedi.

Çavuş, alaylı bir cevap verdi:

— Bizleri anımsaması için kılıcı ona bırakıyorum!

Scarlett, teşekküre gerek görmeden kılıcı, çavuşun elinden aldı. Kendisine ait olan bir şeyi geri veren hırsızlara teşekkür edilir miydi? Asker altın kabzalı kılıcı kaptırmış olmanın verdiği öfkeyle;

— Ben de bu pis asilere bizi anımsayacakları bir şey vereceğim! dedi. Hızla evin arka tarafında doğru koştu.

Scarlett kendini rahat hissediyordu. Çünkü Yankeeler evi yakmaktan söz etmemişlerdi.

Evin içinden çıkan askerler bir araya geldiler. Çavuş onlara;

— Nasıl, bir şeyler buldunuz mu bari? diye sordu.

— Bir domuz, birkaç tavuk ve ördek.

— Biraz mısır, Hint patatesi ve fasulye.

— Bu sihirbaz karı, herhalde değerli eşyalara 'kaç!' işareti vermiş.

— Burada bir şey yok. Mahzeni araştırdınız mı? Genellikle değerli şeyleri, takıları hep orada saklarlar.

— Zencilerin kulübelerini de araştırsaydınız.

— Pamuktan başka bir şey yoktu. Onlar da ateşe verildi.

Scarlett kamburu çıkmış sırtında korkunç bir ağrı hissetti. Şimdi bütün dikkati pamuklara çevrilmişti. Tarlada geçirdikleri o zor günleri anımsadı. Bütün çabaları, güneşin altında kan ter içinde çalışmaları boşa gitmişti.

Yaşlı bir asker:

— Sahiden değerli bir şeyiniz yok mu küçük hanım? diye sordu.

— Kısa bir süre önce ordunuz buradan geçmişti.

Parmakları arasında bir şeyle oynayan adam, ordunun eylül ayında bu bölgeye geldiğini anımsadı. Scarlett, adamın parmakları arasındaki şeyin Ellen'ın altın yüksüğü olduğunu farketti. Yüksüğü görmesiyle birlikte anıları yeniden canlandı. Bu yüksükle dikiş diken şefkat saçan, narin, beyaz ve yumuşak elleri

anımsadı. Annesinin hayali gözünün önüne geldi. Anısı, kendinden daha değerli olan bu yüksük şimdi şu iğrenç Yankee'nin pis ellerindeydi. Yakında kuseye gidecek ve çalıntı eşya ile övünen Yankee karısına armağan edilecekti. Bu sonuca ne Ellen, ne de yüksük lâyıktı!

Scarlett, ağladığını görmemeleri için başını eğdi, gözyaşları bebeğin başına düştü. Çavuş askerlere emirler veriyor, onlar da toplanıyorlardı. Ohh, gidiyorlardı ve Tara kurtulmuştu, ama Ellen'a ait bir şeyi götürüyor olmaları onu çıldırtıyordu. Yankeeler ağaçlı yoldan elbiseler, örtüler, tablolarla yüklü olarak, dişi domuz, tavuk ve ördeklerle birlikte giderlerken Scarlett sinirleri gevşemiş, hareketsiz kalmıştı.

Birden burnuna bir yanık kokusu geldi. Yanan pamukla uğraşamayacak kadar bitkin olduğunu anladı ve içeri girdi. Yemek odasının pencerelerinden dumanın zenci kulübelerinden çevreye yayıldığını gördü. Vergileri ödeyecek ve kışı rahat geçirmelerini sağlayacak olan para, işte yanıp kül oluyordu. Dumanlara bakmaktan ve Yankeeler'i lanetlemekten başka yapılacak bir şey yoktu. Scarlett pamuk yangınını söndürmenin zor olduğunu biliyordu. Allah'tan kulübeler evden uzaktı ve rüzgar da alevleri ve dumanı eve getirecek yönde esmiyordu. Ama Scarlett'in burnuna şimdi değişik bir koku gelmişti. Genç kadın birden irkildi, faltaşı gibi açılan gözleri koridorun sonundaki mutfağa takıldı. Evet oradan da bir duman bulutu geliyordu. Scarlett hemen bebeği yere koyup, Wade'i de duvarın kenarına oturttuktan sonra dumanla dolu mutfağa koştu. Burnunu eteğiyle kapatarak mutfağa girdi. Küçük bir penceresi olan mutfak, dumanın etkisiyle daha da karanlık olmuştu. Scarlett'in gözleri ve genzi yandı. Cesaret edip biraz daha içeriye doğru ilerleyince ocaktaki yanan odunların yere yayılmış olduğunu ve alevlerin döşemeyi sarmağa başladığını dehşete kapılarak izledi. Şaşkınlıktan ne yapacağını kestiremiyordu. Dumandan bunaldığı için dışarı çıktı, derin derin soludu.

Sonra aklına alevleri halıyla söndürmek geldi. Deli gibi yemek odasına koşup sandalyeleri ve masayı devirip halıyı kaldırdı.

— Bu yangını söndüremeyeceğim, Tara yanıp kül olacak! diye bağıra bağıra koridorun sonunda daima su dolu olarak bırakılan kovaya doğru koştu.

— Ah Tanrım! Bana yardım edecek birini gönder! Tara yanıyor, mahvoluyor. Şu sefil askerin işi bu! Ah onu bir elime geçirebilsem! Evet, bana onları anımsayacağım bir şey bırakacaktı. Demek niyeti buymuş alçağın!

Koridorda duvarın dibinde, kılıcın yanında sinmiş olan oğlunun yanından hızla geçerken onu gözleri kapalı, hareketsiz bir durumda gördü.

"Tanrım Wade ölmüş! Onu o kadar korkuttular ki, bu işkenceye dayanamayıp ölmüş!" diye düşündü. Ama bir an duraksamadı ve yoluna devam ederek halının uçlarını kovaya daldırdı, kalan suyu da halının ortasına serpti. Derin derin soluyarak, duman dolu mutfağa atıldı, kapıyı kapadı. Alevlerin üzerine halıyla atılıyor, sağa sola koşuşuyor, tekrar baş gösteren alevin tepesine halı darbeleri indiriyordu. Öksürükten boğulacak gibi olduğu sırada, eteğinin yanmakta olduğunu gördü. Şimdi can korkusuyla eteğindeki alevi söndürdü, tekrar yangınla boğuşmaya başladı. Başındaki firketeler düşmüş, saçı dağılmıştı. Ne yaparsa yapsın alevler gittikçe çoğalıyor, duvarları kaplıyordu. Scarlett'in artık gücü tükenmişti. Çabasının boşa gittiğini farketmek onu çılgına çevirdi.

Tam düşüp bayılmak üzereydi ki birden kapı açıldı. İçeriye dolan hava cereyanıyla birlikte alevler iyice canlandı. Bir el kapıyi hızla tekrar kapadı. Temiz hava Scarlett'in de canlanmasına neden oldu. Dumanların arasından, ateşe basıp geçen Melanie'yi gördü. Onun duman ve alevlerin arasında sallandığını farketti, öksürüğünü işitti. Onun solgun yüzünü, narin vücudunu alevlerin ışığında görür gibi oldu.

İki genç kadın kim bilir ne kadar zaman yan yana,

omuz omuza canları pahasına alevlerle mücadele ettiler ve nihayet yangının azaldığını gördüler. Bir ara Melanie ona doğru döndü ve feryat ederek bütün gücüyle sırtına vurdu. Scarlett'in gözleri karardı ve olduğu yere çöktü.

Gözlerini açtığı zaman veranda da boylu boyunca yatıyordu. Başı Melanie'nin dizinin üstünde rahat, dinleniyordu. İkindi güneşi, çevreyle birlikte yüzünü ve bütün vücudunu aydınlatıyordu. Ellerindeki, omuzlarındaki, hatta az da olsa yüzündeki yanıklar ona büyük acı veriyordu. Zenci kulübelerinden duman yükselmeye devam ediyordu. Çevreye yanık pamuk kokusu sinmişti. Scarlett mutfaktan da ince ince duman çıktığını görünce, heyecanlanıp kalkmak istedi. Ama Melanie onu tuttu ve sakin bir sesle;

— Rahat ol güzelim! dedi. Meraklanma, yangın söndü.

Scarlett bu ses üzerine bir an hareketsiz kaldı, gözlerini kapadı ve rahat bir soluk aldı. Bebek yanlarında, birtakım sesler çıkararak salyasını akıtıyordu. Wade'in sesini duydu, "Tanrı'ya şükürler olsun çocuğum ölmemiş!" diye düşündü. Gözlerini açtı ve Melanie'ye baktı. Yüzü isten kararmış, ama gözleri parlıyor ve ona gülümsüyordu. Scarlett başını Melanie'nin dizine daha fazla dayayarak;

— Bir zenci kadına benzemişsin! dedi.

— Ya sen! Zenci kılığına girmiş bir maskara gibisin! diye cevap verdi.

— Niçin bana vurmak zorunda kaldın?

— Çünkü sırtın yanmaya başlamıştı şekerim. Ama benim vurmamla bayılacağın aklıma gelmemişti. Atı ormana sakladıktan sonra hemen geri döndüm. Bebekle yalnız olduğunu düşündükçe neredeyse üzüntüden ölecektim. Yankeeler sana birşey yapmadılar ya?

— Yani ırzıma tecavüz edip etmediklerini soruyorsun değil mi? Hayır, öyle bir şey olmadı.

Oturmak istedi. Melanie'nin dizi ona ne kadar yumuşak gelmişse de, veranda da şimdi o kadar sertti.

— Ama her şeyi çaldılar, her şeyimizi kaybettik.

— Bunlar önemli değil. Birbirimizden ayrılmadık ya! Çocuklarımız hayatta, başımızı sokacak bir damımız var. Yine toparlanırız. Aman Tanrım! Beau'nun altı sırılsıklam olmuş. Herhalde Yankeeler yedek muşambaları da almışlardır. Aaa... Scarlett, bunun kundağının içindeki ne böyle? Melanie, bebeğinin sırtına kaygılanarak elini uzattı ve cüzdanı çıkardı. O an cüzdanı daha önce gördüğünü anımsamadı, sonra tatlı tatlı gülmeye başladı.

— Böyle şeyleri senden başkası düşünemez! dedi. Kollarını Scarlett'in boynuna sararak onu kucakladı.

— Kardeşlerinin arasında en becerikli, en akıllı ve en iyi olanı sensin! diyerek onu yanaklarından öptü.

Scarlett, bu iltifata karşılık veremeyecek kadar güçsüzdü. Ama Melanie'nin övgüleri onun kalbine huzur veriyordu. Duman dolu mutfakta Melanie'nin yaptıklarını gördükten sonra, ona karşı daha büyük bir saygı ve daha sıkı bir arkadaşlık duygusu beslemeye başladı. Kendi kendine şöyle dedi:

— Böyle davranmam, onun hakkıdır. Çünkü ne zaman dara düşsem o hep benim yanımda oldu.

10

Tara artık şiddetli bir soğuğun egemenliği altına girmişti. Buz gibi esen rüzgar; kapı aralıklarından içeri dalıyor, pencereleri sarsıyor, çatıda uğulduyordu. Son yapraklarını da bu rüzgara kaptırmış olan ağaçlar çırılçıplaktı ve herhalde onlar da üşüyordu. Tarlalardaki yarıklar donmuş, sert kuzey rüzgarı bu verimli topraklara şimdi kıtlık ekiyordu. Tara ve Georgia, kışa hazır değildi.

Scarlett, Fontaineler'in büyükannesiyle yaptığı konuşmayı anımsıyordu. Tam iki ay önce o ikindi vakti, ihtiyar kadına en kötü günlerin geçtiğini söylemişti. Şimdi bu uyarı Scarlett'in kulağında bir okullu çocuğun övünmesi gibi çınlıyordu.

General Sherman'ın askerleri Tara'dan ikinci kez geçmeden önce, para ve erzak olarak küçük bir hazinesi vardı. İlkbahara kadar ona zaman kazandıracak üç dört balya pamuğa sahipti. Varını yoğunu kendileriyle paylaşan komşuları bulunuyordu. Bir dişi domuz ile birlikte birkaç tavuk ve ördek bile onlar için bir servetti. Artık bunların hiçbirine sahip değildi. Ne pamuğu, ne de erzağı kalmıştı. Parası ise hiçbir işe yaramıyordu. Çünkü satılık hiç bir şey yoktu. Bazı komşularının durumları da onlardan farklı değildi, hatta daha da kötü sayılırdı. Çünkü Scarlett'in bir ineği, bir buzağısı, birkaç domuzu ve bir de atı vardı. Oysa komşularında ormanda saklayabildikleri birkaç parça yiyecekten başka bir şey kalmamıştı.

Tarletonlar'ın oturdukları güzel Coteau'nun yalnız temelleri kalmıştı. Mrs. Tarleton ile dört kızı kahyanın evinde oturuyordu. Lovejoy'un yanındaki Munroelar'ın evi de yerle bir olmuştu. Mimosas'ın tahtadan yapılan çıkma kısımları yanmış, Mrs. Fontainler ve hizmetçile-

rin üstün çabaları sayesinde bütün bina yok olmaktan kurtulmuştu. Kahya Hilton'un gayretiyle Calvertler'in pamuk fidanlığı yeniden kurtarılmıştı. Ama artık o çiftlikte ne bir baş hayvan, ne bir kümes hayvanı, ne de bir başak mısır bulunuyordu.

Tara'da beslenme sorunu yine öteki sorunlardan daha büyük bir önem taşıyordu. Her ailenin sofrasında Hint patatesiyle ormandan sağlanan av hayvanlarından başka bir şey bulunmuyordu. Eskiden olduğu gibi herkes elinde olanı başkasıyla paylaşıyordu. Ama artık paylaşacak da bir şeyleri kalmamıştı.

Pork'un talihi yaver gittiği zaman Tara'dakiler tavşan, kuş ve balık yiyorlardı. Öteki günler bir parça süt ve Hint patatesiyle yetinmek zorunda kalıyorlardı. Hiçbir zaman doymuyorlardı. Dışardan her gelişinde eller Scarlett'e doğru uzanıyor, ev halkı bakışlarıyla ona yalvarıyordu. Aklını oynatacağından korkuyordu. Çünkü açlıktan sinirlerine hakim olamıyordu. Çok fazla süt emdiği için buzağının kesilmesini istedi. O akşam herkes o kadar çok taze et yedi ki hepsi hastalandı.

Scarlett domuzlardan birinin kesilmesi gerektiğini biliyordu. Ancak domuzların tam besili duruma gelmeleri için bu işi sürekli erteliyordu. Hayvancıklar ne kadar küçüktüler, şimdi kesilirlerse onlardan pek az et çıkacaktı. Eğer biraz sabredilirse daha çok et yemek imkanına kavuşacaklardı.

Akşam Melanie ile, Pork'u konfederenin birkaç kağıt parasıyla yiyecek almaya göndermek üzerinde tartı-şıyor-lardı. Atın çalınması ve Pork'un soyulması korkusu bu işe engel oluyordu. Çünkü Yankeeler'in nerede bulunduklarını, nereden gelip nereye gittiklerini hiç kimse bilemiyordu. Bu mendeburlar binlerce mil uzakta da olabilirler ya da ırmağın karşı kıyısında da bulunabilirlerdi.

Bir gün Scarlett çaresizlik karşısında kendisi yiyecek aramak için gitmeye kalkıştı. Fakat Yankee korkusuyla dehşete kapılan aile bireyleri yalvarıp yakararak onu bu düşüncesinden vazgeçirdiler.

Ara sıra Pork çok uzaklara bir şeyler bulmaya giderdi. Bu iş için bütün geceyi dışarda geçirmek zorunda kalırdı. Bazen av hayvanı, bazen birkaç koçan mısır ve bir torba kuru nohut getirirdi. Scarlett bundan dolayı Pork'u sorguya çekmezdi. Bir gün de bir horozla çıka geldi. Bütün aile bununla kendilerine ziyafet çekti, ama vicdan azabı çekmekten de kendilerini alamadılar. Çünkü hepsi biliyordu ki, Pork mısır, nohut gibi bunu da çalmıştı.

Bir süre sonra acı bir olayla karşılaştılar. Ev halkının uykuya daldığı bir sırada Pork, Scarlett'in odasının kapısını vurdu. Yatağından heyecanla kalkan Scarlett'e saçmalarla yaralanmış olan bacağını gösterdi. Hanımı ona pansuman yaptığı sırada Pork, utanarak Fayetteville'deki bir kümese girerken kendisini farkettiklerini anlattı. Scarlett bu kümesin kime ait olduğunu sormadı, ama gözleri ıslanarak onun omuzuna şefkat ve sevgiyle bir küçük yumruk vurdu. Zencileri anlamak çok zordu. Onlar bazen efendilerini, hanımlarını çileden çıkarıyorlar, aptal ve tembel davranıyorlar, bazen de öyle cömert ve iyiliksever kişi oluyorlardı ki insan şaşırıp kalıyordu.

Eğer olağan günlerde yaşasalardı Pork'un eve getirdiği bu hırsızlık mallarını reddederlerdi ve kuşkusuz Scarlett onu bu hareketlerinden dolayı kırbaçlardı. Çünkü sevgili annesi bir gün Scarlett'e şöyle demişti: "Sevgili kızım şunu daima anımsamanı isterim. Allah'ın sana teslim ettiği bu zencilerin maddi sağlıklarından olduğu kadar, manevi sağlıklarından da sorumlusun. Onların çocuk ruhlu olduklarını bilmelisin. Onları, içlerindeki kötülüklerden korumalısın. Bunun için de daima onlara örnek olmalısın."

Ama Scarlett bu çok değerli ahlak kuralını şimdilik kafasının bir köşesine attı. Kendi durumunda, hatta belki de daha kötü durumda bulunan insanların evlerinden öteberi çalmayı bir vicdan sorunu olarak görmüyordu. Sorunun ahlak yanı onu kesinlikle ilgilendirmiyordu. Cezalandırması gerektiği yerde Pork'un üzerine ateş edilmesine canı sıkılıyordu.

— Pork daha dikkatli davranmak gerekiyor. Şunu bilmelisin ki seni daima aramızda görmek isteriz. Yoksa sensiz halimiz nice olur? Doğrusu alçakgönüllü, cömert davranışlarda bulundun ve iyiliksever bir kimse olduğunu kanıtladın. Elimize tekrar bol para geçince sana büyük bir altın saat alacağım ve kapağının içine Kutsal Kitap'ta geçen şu cümleyi kazıttıracağım: "Kutlanmaya layiksin mert ve sadık emektar!"

Zenci uşak bu vaade çok sevindi.

— Afandım, doğrusu bu pek şahane bir şey olur. Bu para ne zaman elinize geçecek?

— Bunu bilemiyorum Pork! Ama elde etmeye çalışacağım.

Scarlett önünde saygılı bir tavırla duran zenci uşağa acı dolu gözlerle baktı. Pork bu bakıştan sıkıldı.

— Savaş bitince elime bol para geçecek. O zaman ne üşüyeceğim, ne de karnım aç olarak yatağa gireceğim. Hiç birimiz aç kalmayacak ve hiçbirimiz artık üşümeyeceğiz. Her gün güzel güzel giyineceğiz, her gün kızarmış piliç yiyeceğiz ve...

Scarlett birden durdu. Çünkü kendisinin uygulamaya koyduğu bir kural bu gibi şeylerden söz edilmesini yasaklıyordu. Pork, hanımının hayale dalmasından yararlanarak ayağını sürüye sürüye odadan çıktı. Eskiden Scarlettler'in evi bolluk içindeydi, şimdi ise her yanda büyük bir kıtlık vardı. Bugünlerde herkesin aradığı üşümemek için sırtına geçireceği bir elbise, ölmesini önleyecek kadar bir yiyecek, geceyi geçirmek için pek fazla akmayan bir çatıydı.

Bu olayı izleyen gecelerde Scarlett, kendisini ömrü boyunca rahatsız edecek karabasanlar gördü. Hep aynı korkunç rüya ile ter içinde, yataktan sıçrayarak uyanıyordu. Ayrıntıları kesinlikle değişmiyor ama ortaya koyduğu dehşet her geçen dakika artıyor ve hatta onu gündüzleri de rahatsız ediyordu. Bu karabasanı ilk gördüğü geceyi, en basit ayrıntılarına varıncaya kadar anımsıyordu.

Hava soğumuş, günlerce yağmur yağmıştı. Odanın

içinde kol gezen soğuk rüzgardan herkes buz kesilmişti. Şöminede yaş odunlar tütüyor, odayı ısıtmıyordu. Sabah kahvaltısından sonra yalnız birer fincan süt içmişlerdi. Pork'un kurduğu tuzaklar da bir işe yaramamıştı. Scarlett, çevresinde midesi aç kişilerden başka bir şey görmüyordu. Atın ellerinden çıkmasını göze alarak, Pork'u yiyecek satın almaya göndermek gerekiyordu. Bir de Wade hastalanmıştı. Çocuk anjin olmuştu; ama ne doktor, ne de ilaç vardı.

Wade'in başında aç karınla geçen uykusuz gecelerden halsiz düşen Scarlett, çocuğunun başındaki nöbeti Melanie'ye devrederek biraz uyumaya gitti. Ayakları buz gibiydi, korkudan, umutsuzluktan bitkin düşmüştü, sinirleri bozulmuştu. Yatakta sağa döndü, sola döndü ve sürekli düşündü: "Ne yapacağım? Nereye baş vurayım? Bana kim yardım edecek?" Neden yanında onu koruyacak ve omuzlarındaki yükü hafifletecek güçlü bir adam yoktu? Artık omuzlarındaki bu yükü, artık nasıl taşıyabileceğini bilemiyordu. Bunları düşünerek, sinirli bir biçimde uykuya daldı.

Rüyasında kendisini sisler ve kara bulutların arasında tek başına gördü. Çevresi öyle karanlıktı ki, parmağını gözüne yaklaştırıyor ama göremiyordu. Şimdi de üzerine bastığı toprak kayıyordu. Bulunduğu yer, perilerin saldırısına uğramış cinler diyarıydı. Çevresinde korkunç bir sessizlik vardı. Gecenin karanlığı içinde tek başına kalmış bir çocuk gibi korkuyordu. Açlık ve soğuk onu hırpalıyordu. Sislerin içinde koşmaya başlıyor, ama bir türlü kendisini kurtaracak olan sığınağa ulaşamıyordu. O yaklaştıkça, sığınak biraz daha uzağa gidiyordu. Ağlıyor, inliyor, çırpınıyor sisten, rüzgardan, hayaletlerden yardım istiyordu. Şimdi de sığınağı göremiyordu. Ama sığınak işte orada değil miydi? Acaba nereye gitti? Onu bulamıyordu. Aramak istiyor, ama ayakları ona itaat etmiyordu. Korku ayaklarını güçsüz bırakıyor, açlık onu çıldırtıyordu. Uzaklarda birini görür gibi oldu, ona seslenmek için derin derin soluk aldı ve avazı çıktığı kadar bağırdı. İşte tam bu sırada uyan-

dı ve Melanie'yi kendisini omuzlardan tutup sarsarken gördü. Ayakları ve elleri buz gibi, vücudu ter içindeydi.

Ne zaman aç olarak yatsa bu karabasanı görürdü ve bu çok sık olurdu. Şimdi bu karabasandan öyle korkuyordu ki uyumaya bile cesaret edemiyordu. Oysa Wade'e rüyadan korkulmayacağını kendisi söylemişti. Ne var ki o çareyi Melanie ile birlikte yatmakta buluyordu. Uykusunda karabasanı görür, kıvranır ve feryadı basarken Melanie onu uyandırırdı.

Sinirlerinin bozulması onu sararttı ve zayıf düşürdü, gamzeleri kayboldu, elmacık kemikleri meydana çıktı. Onu gören çöplüklerde yiyecek arayan bir aç kedi sanırdı. Umutsuzluk içinde;

— Zaten gündüzüm de gecemden farksız. Gözlerim açıkken de karabasan görüyorum. Bu nedenle yatmam, uyumaya çalışmam gereksiz! diyordu.

*

* *

Noel sırasında Frank Kennedy ile birkaç asker, orduya yiyecek ve hayvan sağlamak umuduyla Tara'ya geldi. Onların hali öyle perişan, üstleri başları öyle yırtık pırtıktı ki, onları gören yol kesen haydutlar sanırdı. Atları topallıyordu. Frank Kennedy'nin dışında tüm askerlerin ya bir gözü eksik, ya bir kolu kesik ya da bir bacağı yoktu. Çoğunun sırtında Yankee ölülerinin üzerlerinden aldıkları mavi kaputlar vardı. Zaten onları uzaktan gören Tara halkı, Yankeeler'in geldiğini sanıp korkmuşlardı.

Geceyi salonda geçirdiler. Haftalardır bir çatı altında yatmadıkları için yerdeki halı üstünde geçirilen geceden çok memnun kaldılar. Bir karış olmuş sakallarına, üniformalarının perişanlığına rağmen bu askerler terbiyeli kişilerdi. Sürekli gülünç öyküler anlatıyorlar ve yılbaşı gecesini böyle nazik ve güzel kadınların arasında geçirdiklerinden duydukları sevinci güzel sözcüklerle açıklıyorlardı. Hanımları korkutmamak için savaşın pek feci olmadığını söyleyerek, kuyruklu yalan

savurmakta sakınca görmediler.

Suellen:

— Bu gecemiz savaştan önceki gecelerimizden farksız! Ben son derece neşeli ve mutluyum! diye mırıldandı. Yanında pervane gibi dönen bir delikanlının bulunması onun mutlu olmasına yetiyordu. Bu nedenle Frank Kennedy'yi sürekli göz hapsine almıştı.

Scarlett kızkardeşinin hastalığından beri bir türlü kendisini toparlayamamasına rağmen güzel olduğunu farketti. Yüzü güzel, gözleri tatlı ve çekiciydi.

Scarlett nefretle;

— Frank'i herhalde canı gibi seviyor? Bu aptal Frank kocası olsa göbek atar! diye düşündü.

Carreen de oldukça sağlıklı görünüyordu. O uyurgezer hali kalmamıştı. Askerlerin arasındaki adamlardan birinin Brent Tarleton'un arkadaşı olduğunu ve ölürken yanında bulunduğunu öğrendi. Yemekten sonra onunla uzun uzun konuşmaya karar verdi.

Yemekte Melanie Tara halkını şaşırttı. Çünkü o, utangaç halinden sıyrıldı ve gayet şen ve neşeli davrandı. Güldü, şakalaştı, eğlendi. Hatta savaşta bir gözünü kaybetmiş olan bir askere çok yakınlık gösterdi. Bu zavallı asker de Melanie'ye gönül alıcı sözler söyledi.

Scarlett, Melanie'nin bu adamların davranışlarına tahammül etmek için özveride bulunduğunu biliyordu. Ama Melanie ne kadar sağlığının düzeldiğini, eski gücünü elde ettiğini söylerse söylesin, Scarlett onun hâlâ hasta olduğunu çok iyi biliyordu. Ne zaman bir şey kaldırmak istese yüzü sararır ve ayakları, değil elindeki yükü, kendisini bile taşıyamayacak gibi olurdu. O zaman çareyi elindekini bırakıp, olduğu yere çökmekte bulurdu. Ama bu gece yalnız askerler mutlu olsun, yeni yıla neşeli girsinler diye, Suellen ile Carreen gibi davranıyordu. Bu davetsiz konuklardan haşlanmayan tek kişi Scarlett idi.

Askerler Dadı'nın hazırlayıp fırında kızarttığı patates, nohut, etten oluşan ve adeta bir güveci andıran

yemeği büyük bir iştahla yediler. Scarlett, onların bahçeye çıkıp öldürdüğü Yankee askerini bulmalarından korkmuştu. Ayrıca bataklığın içine çakılan bir iki kazığın üzerine yerleştirilmiş çalı çırpılar arasındaki domuz yavrularına da rastgelmelerinden çekinmişti. Onun için ev halkına, domuzlardan askerlere söz etmemelerini, tersi olursa hepsini fena halde hırpalayacağını sıkı sıkı tembihlemişti. Açlıktan gözü dönen bu askerler tüm domuzları bir solukta yiyebilirlerdi. Yankee askerinin cesedini bulurlarsa olayı çözmek için ona da ordu adına elkoyarlardı.

Ayrıca Scarlett, at ile ineğin de askerler tarafından görülmesinden korkuyordu. Eğer bunlar at ve ineği alıp giderlerse Tara halkı ilkbaharı göremezdi. Çünkü, özellikle inek onların tek gıda kaynağıydı ve onun verdiği sütün yerini alabilecek herhangi bir yiyecek bulmaları imkansızdı. Ordunun yiyecek ihtiyacı ise Scarlett'in umurunda değildi. Onlar başlarının çaresine baksınlardı. Zaten Scarlett Tara'da bulunan birkaç kişiyi doyurmakta bin bir güçlük çekiyordu.

Yemek neşe içinde yenildi. Onur makamında Gerald oturuyordu. O, yemekteki askerlerin, konuşanların farkında değildi. Sanki orada değilmiş gibi bir hali vardı. Bir ara erkeklerin gevezelik etmeleri, kadınların gülümsemesi dikkatini çekti. Bu donuk halinden uzaklaşır gibi oldu ve ev sahipliği görevini yapmaya hazırlandı. Ama Scarlett, Pittypat hala hakkında Frank Kennedy'ye bilgi vermek için konuşmaya başlayınca birden Gerald'ın yüzündeki ifade değişiverdi. Söyleyeceklerini söylemiş, görevini yapmış, artık masada bulunanlarla ilgilenmesine gerek kalmamış gibi kendi hayal dünyasına döndü.

Frank değişik duygular içindeydi. O Suellen'a bakmak yerine Gerald'ı ve evi inceliyordu. Şaşkın bir çocuk gibi masanın başında oturan Gerald'a bakıyordu. Halısız döşemeye, Yankeeler'in süngüleriyle delik deşik olmuş koltuklara, çalınan tabloların duvarda kalan izlerine, masadaki cılız ziyafete, kadınların üstlerindeki yamalı elbiselere, Wade'in giydiği çuvaldan dikilmiş ce-

kete bakıyordu. Savaştan önce Tara'da gördüklerini anımsa-dıkça da yüzünde acı bir ifade beliriyordu. O; Suellen'ı seviyor, kızkardeşlerine sevgi besliyor, Gerald'a saygı gösteriyordu. General Sherman'ın ordusu Georgia'yı silip süpürdükten, her yanı harabeye çevirdikten sonra Frank Kennedy atla bütün güneyi dolaşarak erzak aramıştı. Ama karşılaştığı hiçbir yer, Tara'nın bugünkü durumu kadar perişan değildi. O Tara ve buradaki dostları için üzülüyordu. O'Haralar, özellikle Suellen için bir şeyler yapmayı düşünüyordu; ama elinden ne gelebilirdi ki... Sağı, solu üzgün bir halde incelerken, bakışları Scarlett'le karşılaştığında, bilinçsiz bir biçimde başını sallıyordu. Frank; Scarlett'in gözlerinde, genç kadının gururunun kırılmış olduğunu gördü ve buna çok üzüldü.

Hanımlar haber almak, merak ettikleri şeyleri öğrenmek için can atıyorlardı. Atlanta'nın düşmesinden bu yana geçen dört aya yakın bir zamandır posta faaliyeti tamamen durmuştu. Bu nedenle bugüne kadar kent hakkında ve eski ahbaplarının nasıl olduklarına ilişkin bir haber alamamışlardı. Yankeeler'in nerede olduklarını merak ediyorlar, Güney ordusunun ne yaptığını bilmek istiyorlardı. Frank Kennedy memleketin her yanını dolaştığına göre bütün bu soruların cevabını verebilirdi. Görevi gereği Macon ile Atlanta arasında bulunan herkesle ilişkisi vardı ve dolayısıyla en taze haberler ondaydı.

Scarlett'in kendi üzerine çevrilen bakışlarından sıkılmaya başlayan Frank Kennedy kurtuluşu sohbet etmekte buldu:

— General Sherman gittikten sonra Konfederealer kenti tekrar aldılar, ama Sherman hareketinden önce kentin dört bir yanını yakmıştı.

Bu habere hayret eden Scarlett:

— Ben ise Atlanta'nın kaçtığımız gece yakıldığını sanıyordum! dedi. Hatta yangını bizimkiler çıkardı diye biliyordum.

Frank Kennedy bu sözlere alındı:

— Hayır efendim! Neden bizim askerimiz, bizim

kentimizi yaksın? Biz halkımız henüz kentte iken ve zorunluluk olmadıkça yangın çıkarmadık. Sizin Atlanta'da yandıklarını gördüğünüz, herhalde düşmana bırakmak istemediğimiz orduya ait malzemelerin, cephanelerin saklandığı depolar ile erzak ambarlarıdır. Ama hepsi bu kadar, kişilere ait evler, dükkanlar asla askerlerimiz tarafından yakılmamıştır. General Sherman Atlanta'ya girdiği zaman tüm evler ve dükkanlar duruyordu. Hatta o askerlerini bu evlerde konaklattı.

— Peki halka ne oldu? Acaba ölenler var mı?

Suellen'ın bu sorusunu, tek gözlü asker cevaplandırdı:

— Evet, birkaç kişi öldü. Ama silahla öldürülmediler. Yankee generali Atlanta'ya girer girmez halkın kenti terketmesini istemiş ve bu konuda da Belediye Başkanına talimat vermiş. Ancak bu uzun yola katlanamayacak birçok kimse vardı. Bir adım atamayacak durumda olan kadınlar, hastalar vardı. İşte bu zavallı insanlar göçe zorlanmışlar. Bu insanları Rong ve Ready ormanında bir araya toplamış ve General Hood'a gönderdiği yazılı bir mesajla bu zavallıları aldırmasını bildirmiş. İşte bunların arasından zatürreeden ya da başka hastalıklardan ölenler olmuş. Doğal olarak uzun yolun zahmetine katlanamayan birkaç kişi de can vermiş.

Melanie:

— Pekiyi ama neden General Sherman böyle davranmış. O zavallı insanların, generale ne gibi bir zararı olabilirdi? diye atıldı. Bunu Frank Kennedy cevapladı:

— Askerlerinin ve hayvanlarının dinlenmelerini sağlamak için kente ve evlere ihtiyacı olduğunu söylemiş. Ordusunu kasımın ortalarına doğru yani yeniden saldırıya geçeceği güne kadar Atlanta'da konaklatmış. Kenti terkederlerken de bütün evleri, dükkanları dört bir yandan ateşe vermişler.

Genç hanımlar üzüntü içinde ve biraz da umutla hep bir ağızdan bağrıştılar:

— Herhalde her şeyi değil!

Onlar, bu kadar kalabalık ve bu kadar askerle dolu bu kentin şimdi yerinde yeller estiğini bir türlü kabul edemiyorlardı. "Büyük ağaçlı bahçelerin içindeki o güzelim evlerin, o büyük mağazaların, o tertemiz otellerin herhalde hepsi de mahvolmamıştır!" diye düşünüyorlardı.

Melanie neredeyse ağlayacaktı. Çünkü bu kentte doğmuş, orada büyümüştü ve başka bir yerde de başını sokacak bir evi yoktu. Scarlett'in ise kalbi sızladı; çünkü Tara'dan sonra en çok sevdiği yer orasıydı.

Frank Kennedy, Scarlett ile Melanie'nin yüzlerindeki üzüntülü ifadeden çok rahatsız oldu ve;

— Her şeyi, hemen hemen her şeyi yaktılar! diye cevap verdikten sonra neşeli bir tavır takındı. Çünkü hanımları üzmek istemiyordu. Perişan durumda olan kadınların karşısında ne yapacağını, nasıl davranacağını şaşırırdı. Sözcükleri düzgün kullanamaz, anlatacağı her şeyi unutur ya da anlattıklarını bir kez daha tekrarlardı. Bu nedenle Güney ordusunun kahramanlıklarını anlatma işini başkasına bıraktı ve o anda gözlerinin önünde, Atlanta'nın feci durumu canlandı.

Ordu Atlanta'yı geri alırken gördüğü korkunç sahneleri, masanın çevresinde toplanmış bu genç hanımlara anlatamazdı. Yolun iki yanını kaplayan ve birer harabe haline gelen evler, yıkılmış bacalar, kömürleşmiş ağaçlar, yalnız temeli ya da ocağı kalmış köşkler... Bu dehşet verici görünümleri bir bir anımsıyordu. Güneyli askerlerin kentte karşılaştıkları bu manzara karşısında savurdukları küfürler hâlâ kulaklarında çınlıyordu. O yıkılan, tahrip edilen mezar taşlarından bu hanımlara nasıl söz edebilirdi. Çünkü Charles Hamilton ile Melanie'nin annesi ve babası bu mezarlıkta gömülüydüler. Bütün mezarlar Yankee askerlerince yağmalanmıştı. Onlar mezarları tek tek açıp takı aramışlardı. Ölüleri soymuşlar, tabutların üzerindeki gümüş ve altın plaketleri, değerli süsleri sökmüşlerdi. Cesetleri de ortalıkta bırakmışlardı.

Frank Kennedy kedi ve köpeklerin feci durumunu da anlatamazdı. Çünkü her hanım bu küçük ve sevim-

li hayvanlara çok önem verirdi. Sahiplerinin insafsızca göçe zorlanmalarından sonra aç kalan binlerce hayvan sokaklarda sürünüyor, biraz güçlü olanı zayıflara saldırıp yiyorlardı. Zayıf olan hayvanlar ise can çekişen hemcinslerinin ölmesini bekliyorlardı. Kentin üzerinde akbabalar uçuşmaya başlamıştı. Kennedy, genç hanımların üzüntülerini hafifletmek için belleğini zorladıktan sonra aklına gelen bir iki olumlu görüntüyü onlara anlattı:

— Kent merkezinin uzağında kalan bazı evler halen ayakta, yangın bunlara ulaşamamış. Yine sağlam kalmış çok sayıda mağaza ve dükkan var. Ama demiryolu boyundaki tüm mağazalar kül olmuş.

Scarlett ani bir sesle;

— Charlie'nin bana bıraktığı depo da mı yanmış? diye sordu.

Frank Kennedy:

— Eğer demiryolu boyunda idiyse kuşkusuz yanmıştır. Çünkü orada ayakta kalan bir tek bina yok! diye cevap verdi ve birden gülümsedi. Şimdi aklına gelen şeyi daha önce anımsayamamış olmasına çok üzüldü.

— Haydi hanımlar! Şimdi size iyi bir haber vereceğim. Pittypat halanızın evine bir şey olmamış, küçük bir hasardan başka.

— Aman Tanrım! Yangından nasıl kurtulmuş?

— Çok basit! Ev tuğladan, damı da demir plakalardan inşa edildiği için çatısına düşen ateş parçaları onu etkilememiş. Şey bu benim düşüncem, ama bir gerçek var ki Yankeeler halanızın evini yakmak için çok uğraşmışlar. Kapı ve pencere pervazlarını ateşe vermişler, ama ev mükemmel sayılacak bir durumda. Geçen hafta Pittypat halanızı Macon'da gördüğüm zaman...

— Aaa... Bu haberi neden daha önce vermediniz. Aşkolsun size! Pekiyi nasıl kendisi, iyi mi?

— Çok çok iyi! Ona evinin bıraktığı gibi durduğunu söyledim. Bu haberi duyunca hemen Atlanta'ya gitmek için can attı. Eğer şu ihtiyar Peter gitmesine izin verirse birçok kimse gibi Pittypat halanız da Atlanta'ya dö-

necek. Çünkü Macon canlarına tak etmiş. Ama herkes Wilson'un kente inmesinden korkuyor. Çünkü o, General Sherman'dan çok daha acımasızdır.

— Ben, bizimkiler kadar aptal insanlar görmedim. Madem her şey harap olmuş, neden tekrar oraya dönüyorlar? Nerede yatıp kalkacaklar?

— Macon'dan dönenlerin bir bölümü kulübelerde, çadırlarda, kendilerinin yaptıkları barakalarda yatıyorlar. Yangından kurtulan birkaç evde de beş altı aile birlikte oturuyor. Bunlar kenti yeniden kurmaya çalışıyorlar. Sakın onların aptal olduklarını söylemeyiniz efendim! Atlanta halkını benim kadar siz de tanırsınız. Onlar kentlerine o kadar alışmışlar ki, onları Atlanta'dan kesin olarak uzaklaştırmak için Yankeeler'in taş üstünde taş bırakmamaları, bütün binaları, ağaçları yakmaları gerekir. Hepinizden özür dileyerek söyleyeceğim, Atlanta halkı katır gibi inatçıdır. Zaten birbirini yemeleri de bu inatçı huylarını kanıtlamaz mı? Ben ise kırda yaşamayı, kent hayatına daima üstün tutarım. Efendim kısacası kente ilk gelenler açıkgözlülük edeceklerdir. Çünkü herkes evini inşa etmek için oradan buradan gerekli malzemeyi sağlayacaktır. Geçenlerde Mrs. Merriwether'ı, kızı Maybelle'yı ve ihtiyar zencilerini bir arabaya tuğla yüklerlerken gördüm. Mrs. Meade de bana, kocası dönünce tahtadan bir baraka yapacaklarını söyledi. Zaten onlar, Atlanta'nın henüz Marthsaville adını taşıdığı günlerde de bir barakada yatmışlar. Mrs. Meade 'bu yüzden şimdi de bir barakada yatmamızda bir sakınca yok!' dedi. Onun bu sözleri bir şakaydı ama ne de olsa toplumun düşüncesini yansıtıyordu.

Melanie:

— Doğrusu ben bu ailenin metanetine hayranım! dedi. Sen ne dersin Scarlett, yanılmıyorum değil mi?

Scarlett başka şeyler düşünüyormuş gibi biraz dalgın biçimde başını sallıyarak Melanie'nin söylediklerine katıldığını bildirdi. Genç kadın yurdu kabul ettiği Atlanta'yı çok sevmişti. Bu kentte her şey yeni ve açıkta idi. Halkı da tıpkı kendisi gibi serbest davranmayı

seviyordu. Kendi kendine "ben de aynı Atlanta gibiyim. Yani harap olabilmem için Yankeeler'den daha başka şeyler gerek. Örneğin bir yangın!..." diye düşündü.

Melanie, Scarlett'in düşüncelerini bölerek;

— Scarlett, Pitty hala Atlanta'ya dönecek olursa bizim de onun yanına dönmemiz uygun olur! dedi. Yoksa zavallı kadın tek başına ölür.

Scarlett, öfkelendiğini belli etmemeye çalışarak cevap verdi:

— Ben Tara'yı nasıl bırakabilirim canım? Eğer sen gitmek istiyorsan git! Seni zorla tutacak değilim ya!

Melanie'nin yüzü kızardı ve amacını açıklamak gereğini duydu:

— Ah şekerim, ben bunu söylemek istemiyordum. Ne aptalım ben! Tara'yı bırakman mümkün değil doğal olarak... Zaten öyle sanıyorum ki Peter ile Cookie, Pitty hala ile ilgilenirler.

Scarlett öfkeli halini sürdürerek;

— Alıkoyan yok! İstersen gidebilirsin! dedi.

— Seni bırakmayacağımı çok iyi biliyorsun... Ben... Evet sensiz ölürüm ben Scarlett.

— Canın nasıl isterse! Şunu bil ki Atlanta'ya gidemem. Zaten evler yeniden inşa edilir edilmez Sherman tekrar gelir ve her şeyi yakıp yıkar.

Frank, ordudan biri olarak ve güven duyarak;

— O bir daha gelemez! dedi. Çünkü acımasızca savaşmasına rağmen başını eğmek zorunda kaldı. Sahile kadar bütün ülkeyi ezip geçti. Savannah bu hafta düştü, şimdi de Yankeeler'in Güney Carolina'ya girdikleri söyleniyor.

— Savannah düştü mü dediniz?

— Evet! Hanımlar durum başka bir biçimde de gelişemezdi. Çünkü kenti savunacak kadar kuvvet yoktu. Ayrıca yardım edebilecek herkesin iki ayağını bir pabuca soktular. Yankeeler Milledgoville'a doğru ilerlerken öğrencileri bile askere aldılar. Bütün mahkumları silah altına aldılar ve iyi dövüştükleri takdirde cezalarının affedileceğini söylediler. Parmak kadar öğren-

cilerin; katillerle, hırsızlarla aynı cephede savaşmalarını görmek yüreğimi sızlattı.

— Demek mahkumları serbest bıraktılar! Aman Tanrım, onlar ya bize saldırırlarsa...

— Hanımefendi bu kadar üzülmenize gerek yok! Bunlar, buradan çok uzaklarda oluyor. Üstelik bu mahkumların hepsi de çok iyi asker. Bana göre bir hırsızın iyi bir asker olmasına engel olacak bir şey yoktur. Yanlış mı düşünüyorum acaba?

Melanie tatlı ve yumuşak sesiyle Frank Kennedy'nin görüşüne katıldı:

— Bence de... Doğrusu şahane düşünülmüş bir iş.

Scarlett ise;

— Ben bu fikirde değilim! dedi. Kentte başıboş dola-şan az hırsız mı var sanki... Bir de Yankeeler'le birlikte...

Son sözleri ağzından yavaş sesle çıktı ve birden sustu. Askerler gülüşmeye başladılar ve;

— Levazım subayları türedi! diyerek Scarlett'in cümlesini tamamladılar. Genç kadının yüzü kıpkırmızı oldu.

Melanie duruma müdahale ederek;

— Pekiyi General Hood'un ordusu nerede savaşıyor şimdi? diye sordu.

Frank, sitem dolu bir sesle cevap verdi:

— Aman efendim, General Hood bu yöne hiç gelmedi ki! O daha yukarıda, Tennesse civarında savaşıyor. Hedefi de oradaki Yankeeler'i Georgia'dan çıkarmak...

Scarlett alaylı bir biçimde gülümseyerek;

— Planı da tam anlamıyla başarılı oldu, değil mi? dedi. Ülkemizi dört bir yandan yakıp yıkan bu mübarek Yankeeler'e karşı ancak öğrencileri, mahkumları ve hasta bakıcılarını sürmekten başka ne yaptı sanki?

Çoğunlukla dalgın gözüken, kendi dünyasına dalan, ancak zaman zaman konuşulanları da dinleyen Gerald, kızının sözlerini uygun bulmadı.

— Günaha giriyorsun Scarlett! Bunu annen duyar-

sa kahrından ölür.

— Evet, onlara başka ad bulamadığım için tekrar ediyorum: Mübarek Yankeeler! İşte bu kadar!

Scarlett çileden çıkmış gibiydi. Herkes, Gerald'ın ağzından çıkan "annen" sözcüğü üzerine donup kaldı. Durumu yine Melanie kurtardı:

— Macon'dayken India ile Honey Wilkes'ı gördünüz mü? Acaba... Acaba Ashley'den haber alabiliyorlar mı?

— Eğer Ashley ile ilgili bir haber duysaydım onu size iletmek üzere özellikle buraya gelirdim. Efendim Ashley için kendinizi üzmeyiniz. Biliyorum ondan haber almayalı uzun zaman oldu, ama unutmayınız ki hapiste olan bir kimseden sık sık haber alınamaz. Bu konuda siz de benimle aynı görüşü paylaşıyorsunuz değil mi? Bakın bir de şu var: Yankeeler'in zindanları emin olun ki bizim bu halimizden daha rahattır. Onlarda yiyecek var, ilaç var! Biz ise karnımızı doyuracak kadar yiyecek bulamıyoruz. Tutsaklarımız...

Melanie yürek sızlatan hüzünlü bir sesle;

— Evet Yankeeler'in her şeyleri var, ama tutsaklarına bir çöp bile vermiyorlar! dedi. Mister Kennedy bunu benim kadar siz de biliyorsunuz. Size teşekkür ederim, bunları beni teselli etmek için söylüyorsunuz. Askerlerimizin Yankee kamplarında açlıktan ve ilaçsızlıktan kırıldıklarını bilmemenize imkan yok. Yankeeler bizlere lanet okuyorlar. Ah şu Yankee mendeburlarını yeryüzünden bir silip süpürseler! Ah ben biliyorum... Ashley...

Scarlett boğuk bir sesle;

— Tut çeneni! diye bağırarak Melanie'nin konuşmasını kesti. Scarlett Ashley'nin ölüm haberini kesin olarak duymadıkça, kalbinin derinliklerinde onun hayatta olduğuna dair bir umut taşıyacaktı. Ama bu korkunç sözcükten nefret ediyordu, o söz sarfedildiği zaman Ashley'nin öleceğini sanıyordu.

Tek gözlü asker:

— Efendim kocanız için bu kadar üzülmeyin! diyerek ortalığı yatıştırmaya çalıştı. Ben de birinci Manas-

sas Savaşı'nda tutsak edilmiştim. Ama daha sonra tutsak değişimiyle serbest kaldım. Zindandayken bize her şeyin en iyisini verirlerdi. Piliç kızartması, pasta...

Melanie acı bir gülümsemeyle;

— Öyle sanıyorum ki, şu sıra siz beni teselli etmek için yalan söylüyorsunuz! dedi. Sonra gergin halinden kurtulmuş gibi davranarak sordu:

— Ne dersiniz?

Asker:

— Efendim ben de aynı görüşteyim! diyerek kahkahayla güldü. Böylece herkesin neşesi geri geldi. Melanie sohbetin devamını sağladığı için, sevinç duyarak;

— Eğer salona geçmek lütfunda bulunursanız sizlere yeni yılla ilgili bir şarkı okuyacağım! dedi. Yankeeler Allah'tan piyanoyu götürmemişler. Suellen bunun akordu da herhalde çok berbattır.

Suellen, Frank Kennedy'ye bakarak;

— Pek fena değildi! diye cevap verdi.

Askerler ve ev halkı salona geçerken Frank özellikle geride kalarak Scarlett'i kolundan tuttu:

— Sizinle özel olarak görüşebilir miyim?

Scarlett, Frank Kennedy'nin hayvanlardan haberi olduğunu sanarak titredi ve kafasında bir yalan hazırlamaya başladı.

Birlikte şömineye doğru yürüdüler. Frank'in yüzünde üzüntülü bir ifade vardı. Scarlett onun bir hayli çökmüş olduğunu farketti. Frank bir iki öksürdükten sonra konuşmaya başladı:

— Efendim, annenizin ölümüne çok üzüldüm.

— Çok rica ederim bundan söz etmeyelim.

— Evet, babanız... O olaydan sonra mı bu hale geldi?

— Evet!... O eskisi gibi değil... Siz de görüyorsunuz ya!...

— Öyle anlaşılıyor ki annenize çok bağlıymış!

— Çok rica ederim Mister Kennedy, bundan söz etmeyelim artık!

— Dikkatsizliğimi bağışlayınız. Ben babanızla bir

konu hakkında konuşmak isterdim... Ama şimdi pek anlaşamayacağımızdan korkuyorum.

— Size ben yardımcı olabilir miyim? Sanırım farketmişsinizdir, evi ben yönetiyorum artık.

Frank Kennedy heyecanına yenik düşerek;

— Şey ben... Bu konu... deyip durdu. Bir süre, çok uzamış olan favorileriyle oynadıktan sonra;

— Doğrusunu isterseniz şey... Babanızdan kızkardeşiniz Suellen'ı isteyecektim.

Scarlett biraz şaşkın biraz alaycı bir biçimde;

— Nasıl? Demek henüz istemediniz? dedi. Oysa siz yıllardır ona kur yapardınız.

Frank kızardı, acemice gülümsedi, utangaç ve biraz da sarsak bir halde;

— Şey... Doğrusu ben kızkardeşinizin benimle evlenmek isteyeceğinden pek emin değilim! dedi. Çünkü ondan çok yaşlıyım. Sonra Tara'da onun çevresinde pervane olmuş birçok delikanlı vardı.

Scarlett'in canı sıkıldı.

— Hımın! O delikanlılar onun değil, benim çevremde dönerlerdi.

— Onun, beni koca olarak kabul edip etmeyeceğini bilmiyordum. Bu yüzden ona bir şey söylemedim. Ama benim ona karşı olan duygularımın farkında olması gerekir. Sanırım babanızın iznini almalıyım. Birde ona gerçeği bütün çıplaklığıyla açıklamalıyım. Şu sıra on param yok. Biliyorsunuz eskiden çok zengindim. Bunlardan söz ettiğim için beni bağışlayınız, ama gerçek durumumun bilinmesi gerekir. Bütün servetim, ahırda duran atımla, üzerimde gördüğünüz bu elbiseden ibaret! Askere giderken servetimin yarısını Konfedere ordusuna bağışladım, yarısıyla da emlak aldım. Bu emlakların harap olduğunu biliyorsunuz. Lütfen, kızkardeşinizi isteme küstahlığımı bağışlayınız. Ben bu savaşı görünce dünyanın sonu geldi diye düşünüyorum. Şimdilik kızkardeşinizle nişanlanmaya da razı olurum; ileride evleniriz. O zaman zengin olacağımı sanıyorum. Aşkıma ve bana güveniyorsanız kardeşiniz belki para-

ca değil ama sevgi yönünden zengin olacaktır.

Bu son sözlerini o kadar yalın ve soylu bir tavırla söyledi ki, bu durum Scarlett'i üzdüğü kadar hoşuna da gitti. Ama kızkardeşinin bu durumu anlayabileceğini pek sanmıyordu. Çünkü ablasının gözünde o, başkalarının canını sıkmaktan başka bir şey bilmeyen bencil bir canavardı. Scarlett, Frank'ın gönlünü alarak;

— Üzülmeyin Mister Kennedy! dedi. Ben her şeyi çözümlerim. Babamın adına konuşmak hakkına da sahibim. Zaten babam da sizin Suellen ile evleneceğinize inanmıştı.

Bu bilgi Frank'ı çok sevindirdi ve;

— Sahi mi? diye sordu.

— Bir gün babamın sizin hakkınızda Suellen'a çattığına tanık oldum. Babam Suellen'a aynen şöyle diyordu: 'Eh söyle bakalım küçük hanım! Senin çıtkırıldım aşığın henüz son sözünü söylemedi mi? Yoksa ona ben mi niyetini sormalıyım?'

Frank mutluluktan titreyen sesiyle;

— Suellen'a bu akşam aşkımı açıklayacağım. Evlenmek istediğimi de söyleyeceğim! dedi.

Scarlett'in elini kırarcasına sıktı.

— Siz o kadar iyisiniz ki Mrs. Scarlett!

Scarlett; yüzünde bir gülümsemeyle salona doğru giderken;

— Size Suellen'ı göndereyim! dedi.

Melanie piyano çalıyordu ama çıkan sesler çok akortsuzdu. Melanie salondakileri "Cebrail'i Dinleyin" şarkısını söylemeye davet ediyordu.

Scarlett bu çok eski, ama çok da güzel olan yeni yıl şarkısını duyunca birden durdu. O an, savaş tırpanının iki kez Tara'dan geçmesi ve kendisinin ailesiyle birlikte harap olmuş bir ülkede yaşaması genç kadına imkansız gibi göründü. Hemen geri dönüp Frank'e;

— Dünyanın sonu geldiğini sandığınızı söylerken ne demek istiyordunuz? diye sordu.

— Tamam, içtenlikle açıklayabilirim! Yalnız söyle-

yeceklerimi öteki hanımlara aktararak onları kaygılandırmanızı istemem. Savaş artık fazla sürmez. Sürekli kızılan askerlerimizin yerlerini dolduracak adamlarımız yok. Ayrıca cepheden kaçanların sayısı da gün geçtikçe çoğalıyor. Askerler ailelerinin açlık içinde olduklarını duydukları zaman artık savaşmak istemiyor. Onlara bakmak, bir parça yiyecek sağlamak için savaştan kaçıyorlar. Onlara lanet okuyamam, ama bu durum orduyu zayıf düşürüyor. Ordunun hiç yiyeceği kalmadı. Son askerlerimizin aç açına savaşacaklarını sanmıyorum. Bu durumu benden daha iyi bilen yoktur, çünkü görevim orduya erzak toplamaktır. Atlanta'yı tekrar aldıktan sonra bütün kenti adım adım dolaştım. Bir kuşu bile beslemeye yetecek bir gıdaya rastlamadım. Savannah'ya kadar durum hep aynı! Açlıktan ölen siviller gördüm. Demiryolları harap olmuş, mermi kalmamış, cephane tükenmiş, askerin ne ayakkabısı, ne de üniforması var, ilaç yok... Siz de takdir edersiniz ki, bu durumda savaşa devam edilemez.

Frank'in çizdiği bu olumsuz tabloya karşılık Scarlett'in gözünde Güney'in uğradığı bozgun çok hafif ve şavaştaki genel durum ise o kadar korkunç değildi. Böyle düşündüğü için de öteberi alması için Pork'u Macon'a göndermeyi tasarlamıştı. Çünkü Macon henüz Yankeeler'in eline geçmemişti ve şimdilik Kuzey tehlikesinden uzaktı. Bu bakımdan orada yiyecek de bulunabilirdi. Scarlett, levazım subay ve askerleri Tara'dan gider gitmez Pork'u Macon'a göndermeye karar verdi. Ama belki göndermeyecekti, çünkü askerler atını alabilirlerdi.

— Haydi Mister Kennedy bu hazin olaylardan bu akşam söz etmeyelim. Siz annemin çalışma odasına geçiniz, ben de size Suellen'ı göndereyim. Böylece daha az rahatsız edileceğiniz bir ortamda başbaşa konuşmak fırsatını bulabilirsiniz.

Frank, utangaç bir tavırla gülümseyerek odadan çıktı. Scarlett onun uzaklaşmasını izledikten sonra;

— Ne yazık ki hemen evlenemiyor...Hiç olmazsa bir boğaz eksilecekti! diye düşündü.

11

Nisan ayında eski ordunun kalıntılarıyla Yankeeler'e karşı direnmeye çalışan General Johnston da Kuzey Carolina'da düşmana teslim oldu. Böylece savaş da bitti. Ancak haber Tara'ya iki hafta sonra ulaştı.

Şimdi herkes savaş boyunca yakılıp yıkılan, yok olan, eskiyen, kaybolan, tükenen şeyleri yeniden inşa etmeye, onarmaya, üretmeye çalıştığı için pek sık ziyaret yapılmıyordu.

Baharın tam ortasındaydı. Tara halkı, Pork'un Macon'dan getirdiği pamuk ve sebze tohumlarını ekiyordu. Bu arada zenci uşak da kentten bir kazaya uğramadan elbise, tohum, tavuk, jambon, et ve un getirmeyi başar-dığı için caka satıyordu. Biraz bu başarısından dolayı, biraz da savaştan önceki konumunu anımsadığı için hiçbir iş yapmıyordu. Kente gidiş ve dönüş sırasında uğradığı tehlikeleri, çektiği heyecanı abartarak anlatıyordu.

Pork'un beş hafta süren bu alışveriş serüveni sırasında Scarlett dokuz doğurmuştu, ama zenci uşak ısmarlanan şeylerle birlikte dönünce de hiçbir sitemde bulunmamıştı. Onun dönüşünden çok, alışveriş sonrası artan altın ve kağıt paraları getirmesi Scarlett'i son derece sevindirmişti. Ancak bu kadar çok parayla dönüşü, Scarlett'te onun getirdiklerinin bir bölümünü çaldığı kanısını uyandırdı. Hani Pork gibi açıkgöz biri de, yollarda bunca tavuk varken hanımefendisinin parasını boşyere harcar mıydı?

Tara harabe haline gelmişti. Bu nedenle herkesin yapacağı bir iş vardı. Evi onarmak, tarlada çalışmak,

tohum ekmek, kış için odun toplamak... Zenci uşağın tavşanlara kurduğu tuzaklara gitmek, domuz ve tavuklara yiyecek vermek, yumurtaları toplamak, bulaşık ve çamaşır yıkamak, yatakları havalandırıp düzeltmek, ineği sağıp çayıra salmak... Hem Yankeeler'in, hem de Frank'in adamlarından birinin gelip gelmediklerini gözlemek...

Küçük Wade'in bile bir işi vardı. O her sabah kolunda küçük bir sepetle nohut ya da ocakta ateş yakmak için çalı çırpı toplardı.

Komşular arasında evlerine ilk dönenler Fontaineler'in oğulları oldu. Johnston'un Yankeeler'e teslim olduğu haberini de onlar getirdiler. Ayağında çizmesi olan Alex yaya, yalınayak olan Tony de eyersiz bir katırın sırtında döndüler. Bu iki kardeş de güneşte, soğukta, fırtınada, yağmur ve kar altında ömürlerinden dört yıl tükettikten sonra saç sakal birbirine karışmış, zayıflayıp kurumuş olarak baba ocağına kavuşmuşlardı.

Mimosas'daki evlerine giderken Tara'dan geçmek zorundaydılar. İki kardeş Tara'da bir süre oyalandı, genç kadınları kucaklayıp öptüler. General Johnston'un da teslim olduğunu ve savaşın kesin olarak bittiğini haber verdiler. Bu iki erkek sanki savaşın bitmiş olmasına pek önem vermiyorlardı. Onların kafalarını kurcalayan Mimosas'taki evlerinin yanıp yanmadığı idi. Çünkü yol boyunca yakılıp yıkılan evlerden başka bir şey görmemişlerdi. Herhalde Yankeeler onların evini de mahvetmiştir diye düşünüyorlardı. Ama Mimosas'a bir şey olmadığını öğrendiklerinde çocuklar gibi sevindiler. Sally'nin bir çılgın gibi atı dört nala koşturup onu çitin üstünden nasıl atlattığını Scarlett'ten dinlerlerken neşeden ellerini dizlerine vuruyorlardı.

Tony kardeşine;

— Şu Sally ne cesur kızdır değil mi? Ama çok da şanssızmış ki Joe öldü! dedikten sonra Scarlett'ten biraz tütün istedi.

— Hiç tütün kalmadı. Babam mısır püskülü içiyor.

Tony:

— Ben henüz o kadar düşmedim! dedi. Ama sanırım ona da sıra gelecek.

Alex biraz utangaç davranarak;

— Dimity Munroe nasıl? diye sordu. Scarlett, Sally'nin kızkardeşinin Alex'ten hiç hoşlanmadığını anımsadı, ama cevap verirken bunu belli etmedi:

— Çok iyi! O şimdi halasının yanında, Fayetteville'de oturuyor. Duydunuz mu, onların Lovejoy'daki evleri yandı. Ailesinin öteki bireyleri de Macon'da oturuyorlar.

Tony alay ederek;

— Alex'i ilgilendiren bunlar değil canım! dedi. O, Dimity Munroe'nun muhafız kıtasından bir delikanlı ile evlenip evlenmediğini öğrenmek istiyor.

Scarlett gülümseyerek cevap verdi:

— Hayır, henüz evlenmedi!

Alex, bu haberi duyunca rahatladı ve;

— Evlenmemesi de hayırlı olmuş! dedi. Ama tüm esirleri serbest bırakılan, tüm hayvanlarını kaybeden ve cebinde meteliği olmayan bir adam, nasıl olur da bir kıza evlenme teklifi eder? Hay içine... Şey affedersin Scarlett!

Scarlett:

— Benim tanıdığım Munroe bu gibi şeyleri önemsemez! diye cevap verdi.

Alex bu kıza karşı nazik davranabilir ve ona evlenme teklifi edebilirdi.

— Ağzına... Tekrar özür dilerim Scarlett! Dilime dikkat etmem ve askerlikten kalan bu küfretme adetini bırakmam gerek, yoksa büyükannem beni adamakıllı haşlar. Ona benim gibi cebi delik biriyle evlenmesini nasıl söyleyebilirim? Onun için paranın önemi olmasa bile... Ama benim için var!

Scarlett, Alex ve Tony ile konuşurken Melanie, Suellen ve Carreen de sessizce aşağıya inmişler ve ordunun teslim olduğunu, savaşın bittiğini öğrenmişlerdi. Fontaine'ler gittikten sonra Scarlett verandadan dön-

müş içeride onların ağladıklarını görmüştü. Her şey bitmişti. Hayalleri sönmüş, uğrunda aşıklarını, yakınlarını, dostlarını, kocalarını, hatta evleriyle birlikte her şeylerini feda ettikleri bu kutsal dava sona ermişti. Scarlett bundan sonra ağlayıp sızlanmanın gereksiz olduğunu düşünüyordu. O bu kara haberi duyunca durumu şöyle değerlendirdi:

"Çok şükür, artık ineğimizi çalacakları korkusu kalmadı. Atımız da kurtuldu. Gümüş yemektakımlarını da sakladığımız yerden çıkarabiliriz. Böylece artık çatal bıcakla yemek yiyeceğiz. Ben de yiyecek bulmak için atımın sırtında bütün kenti dolaşabileceğim."

Bunlar bile ne büyük teselliydi! Artık işiteceği bir nal sesi onu korkutmayacaktı, geceleri korkarak uyanmayacaktı, dehşet verici rüyalar görmeyecekti. Ve nihayet Tara kurtulmuştu. Kutsal dava kaybedilmişti, ama savaş ona daima delice bir şey olarak gelmişti. Barış ise çok iyiydi. Scarlett; öteki kadınlar gibi kutsal dava uğrunda aptalca çırpınmamış, onun neden olduğu yokluklara seve seve boyun eğmemişti. Hele hele bu son aylarda geçirdiği korkular, karabasanlar onu canından bezdirmişti. Evet kötü günler bitmişti artık. Bunun için de ağlanmazdı ya!...

Ona bitmeyecekmiş gibi görünen ve hayatını ikiye bölen bu savaş bitmişti artık. Şimdi geçmiş günlerini anımsayabilir, o günleri hayal edebilir ve güzel, neşeli, mis gibi kokular saçan, şık elbiseli, bölgenin en zengini, bir dediği iki olmayan, övülen, beğenilen, şımartılan, gevezeliği dillere destan olan, Ashley ile ilgili isteği hariç her arzusuna kavuşan eski Scarlett'i geriye getirebilirdi.

O halde ağlaşan kadınlara bakarken "daha çok pamuk ekmeliyiz. Bunun için yarın Pork'u Macon'a tohum almaya göndereceğim. Artık Yankeeler pamuklarımızı yakmayacaklar, ordumuzun da pamuğa ihtiyacı olmayacak. Ama bu yıl pamuk çok para edecek!" diye düşünüyordu.

Divanın üzerinde ağlayan Melanie ile kızkardeşleri-

ne bakmaya bile gerek görmeden çalışma odasına gidip masanın başına oturdu. Bu yıl pamuktan sağlayacağı parayı hesapladı. Kendi kendine "savaş bitti ya!" diyerek sevindi ve içini bir neşe dalgası kapladı. Elindeki kaz tüyünden yapılan yazı kalemini hokkanın yanına bıraktı. Savaş bitmişti, ama ya Ashley? Evet o yaşıyorsa gelecekti. Ashley dava uğrunda kendini harap ederken, Melanie'nin bu konuyu düşünüp düşünmediğini kendi kendine sordu. "Yakında ondan mektup alırız... Şey bu mümkün değil, çünkü posta henüz işlemiyor... Ama kısa bir süre sonra ondan haber alırız ve onun hayatta olduğu bize bildirilir!" diye düşündü.

Ne yazık ki günler, haftalar geçti ve Ashley'den bir haber alınamadı. Güney'de posta pek az da olsa işlemeye başlamıştı. Ama henüz köylere mektup dağıtım işi yapıl-mıyordu. Bazen Atlanta'dan çıkagelen bir yolcudan Pitty-pat'in genç kadınları oraya, kendi yanına çağırdığı haberini alıyorlardı. Ama Ashley'den hâlâ bir haber yoktu...

*

* *

Savaş sona erdikten sonra Scarlett ile Suellen arasında gizli bir çekişme başladı. Şimdi Yankee korkusu olmadığına göre Suellen; komşularına, eş ve dost ziyaretlerine gitmek istiyordu. Genç kız kendini çok yalnız hissediyor ve eski güzel ve parlak günlerini anımsıyordu. Kız ardakaşlarıyla görüşmek ve çevredeki öteki yerlerde de Tara'da olduğu kadar kötü bir hayat sürülüp sürülmediğini öğrenmek istiyordu. Ama Scarlett kızkardeşinin bu isteğine aldırmıyordu. Çünkü at, odun taşıma, tarlada çift sürme işinde çalıştırılıyor, bir de Pork'un kentten aldığı öteberileri getirmede kullanılıyordu. Pazar günleri dinlenmek de atın hakkıydı. Eğer Suellen arkadaşlarını ziyaret etmek istiyorsa yaya gidebilirdi.

Bir yıl öncesine kadar Suellen yüz adım bile atamıyordu. At yüzünden odasına kapandı, ağladı, sızlandı ve durmaksızın;

— Ah annem sağ olsaydı! diye söylendi. Sonunda Scarlett dayanamadı ve ona tokadı yapıştırdı. Hatta öyle bir vurmuştu ki, Suellen inleyerek yatağına devrilmişti. Bu olay evde büyük bir üzüntüye neden olmakla beraber Suellen ağlamalarına Scarlett'in yanında son verdi.

Gerçekten de Scarlett atın pazar günleri dinlenmesi gerektiğini ileri sürerken yalan söylemiyordu, ama savaşın bittiğini öğrendiği zaman, kendisi bir süre atla çevredeki dostlarını ziyarete gitmişti.

Tanıdıkları arasında en iyi durumda olanlar yine Fontaineler'di. Bu da Sally'nin becerikliliği sayesinde gerçekleşmişti. Büyükanne yangını söndürürken kalp krizi geçirmişti. Şimdi bu rahatsızlığı ikide bir ortaya çıkıyordu. Bir kolu kesilen Doktor Fontaine de iyileşmek üzereydi. Tony ile Alex hiç yüksünmeden tarlada, bahçede çalışıyordu. İki delikanlı aileyi ziyarete gelen Scarlett'in her yanı dökülen arabasıyla alay ettiler. Scarlett onlardan tohum istedi, delikanlılar da söz verdiler. Üçü oturup çiftliklerindeki işler konusunda konuşmaya başladılar. Fontainler'in ancak on iki pilici, iki ineği, beş domuzu ve bir de savaş dönüşü getirdikleri bir katırı vardı. Domuzlardan biri ölmüştü. Onlar öteki domuzların da ölmelerinden korkuyorlardı. Savaş öncesi tek kaygıları kravatlarını güzel bağlayamamak olan bu delikanlıların, bugün böyle konuştuklarını duyunca Scarlett acı acı gülümsedi.

Mimosas'da herkes ona bedava tohum vermek ya da daha sonra geri almamak için mücadele etmişti. Scarlett masaya yeşil bir kağıt para koyunca Fontaineler'in sert yapısı ortaya çıkmış ve onlar parayı kesin olarak reddetmişlerdi. Scarlett tohumları aldı ve Sally'nin avucuna gizlice bir dolar sıkıştırdı.

Sally; sekiz ay önce kendilerini ziyarete gelen Scarlett ile, bugünkü Scarlett'in arasında çok büyük bir değişiklik olduğunu gördü. O gün yüzü solgun ve hüzünlü olmasına rağmen Scarlett'te bir çalışma isteği, büyük bir enerji ve hayata bağlılık izleri vardı. Oysa

şimdi bu enerji ve çalışma isteği, ordunun teslim olmasından sonra yok olup gitmişti.

Sally parayı alırken;

— Scarlett savaşmamız neye yaradı ki? diye yavaş sesle konuştu. Niçin savaştık sanki? Ah zavallı Joe'cuğum! Ah benim zavallı kocam!

Scarlett:

— Ne için savaştığımızı bilmiyorum, bilmek de istemiyorum! dedi. Bu beni ilgilendirmiyor. Savaş erkeklerin işidir, kadınların değil. Şimdi beni ilgilendiren tek şey iyi bir pamuk ürünü almaktır. Sally şu dolarla küçük Joe'ya bir elbise alırsın. Herhalde çocuğun buna ihtiyacı vardır. Alex ile Tony'nin nazik davranışlarından yararlanarak tohumlarınızı bedava almak istemem.

Delikanlılar Scarlett'i arabaya kadar götürüp binmesine yardım ettiler. Perişan kıyafetlerine rağmen iki genç erkeğin soylu oldukları her hallerinden belli oluyordu. Scarlett Mimosas'dan uzaklaşırken Alex ve Tony hakkında böyle düşünüyor, onların davranışları karşısında da bir genç kadın olarak içinde bir ürperme hissediyordu. Çünkü fakirlik ve yokluk canına tak etmişti. Yiyecek açısından bir zorlukla karşılaşmayan bir aile tanımak kadar büyük bir mutluluk yoktu.

Cade Calvert de evinde, Pine Bloom'daydı. Scarlett ayaklarına kara sular inene kadar dans ettiği bu evin merdivenlerini çıkarken Cade Calvert'in yüzünde ölüm izleri gördü. Delikanlı güneşte bir sezlonga uzanmış dinleniyordu. Yanakları çökmüş, elmacık kemikleri meydana çıkmış, yüzü sararmıştı. Dizlerine bir battaniye örtmüştü. Sürekli öksürmesi onu bir hayli hırpalıyordu. Buna rağmen Scarlett'i görünce yüzü aydınlandı, gözleri parladı. Ayağa kalkıp, genç kadını karşıladı. Biraz üşütmüş olduğunu, yağmur altında yatmaktan dolayı öksürüğe yakalandığını söyledi. Rahatsızlığının kısa süreceğini umuyordu. İyileşir iyileşmez çiftliğin işlerine başlayacaktı.

Scarlett'in sesini duyan Cathleen Calvert evden

çıktı. Genç kadın; onun gözlerinde derin bir acının izlerini gördü, yüzü solgun ve perişandı. Cathleen, kardeşi Cade, üvey anneleri Yankee ve dört süt kardeşi kahya Hilton'la aynı evde birlikte oturuyorlardı. General Sherman'ın askerleri iki kez kente saldırmıştı. Onların evi bu emektar kahyanın sayesinde kurtulmuştu. Bu nedenle bütün aile ona, kendilerini manen borçlu hissediyorlardı. Zaten Mister Calvert'in savaşta ölmesinden sonra da kahya Hilton evin reisi durumuna gelmişti.

Yaptığı bu birkaç ziyaret bile, Scarlett'in içinde Tarletonlar'ı görme isteği uyandırmadı. Ama kızkardeşleri ona öyle yalvarıp yakardılar ki, o da Mister Tarleton'un savaştan dönmesi üzerine onlara gözaydına gitmeye karar verdi. Bir pazar günü hep birlikte yola çıktılar.

Bu ziyaretlerin en zor olanıydı. Arabaları bir harabeden farksız durumdaki evin önünden geçerken Beatrice Tarleton'u gördüler. Mrs. Tarleton üzerinde bir amazon kıyafet ve elinde bir kırbaçla ufka doğru bakıyordu. Onun yanında hanımı kadar kaygılı olan ve onun atlarına bakan zenci kız oturuyordu. Eskiden tay ve kısraklarla dolu olan çayırda, şimdi bir tek katır vardı. Mister Tarleton savaştan bu katırla dönmüştü.

Mrs. Tarleton:

— Evlatlarım savaşa gittikten sonra ne işe yarayacağımı bilemiyorum! diyordu.

Onun bu sözlerini işitenler savaşta ölen dört oğlundan söz ettiğini sanırlardı; ama o atlarından başka bir şey düşünmüyordu.

— Canım gibi sevdiğim tüm hayvanlarım öldü. Zavallı Nellieciğim de! O sağ olsaydı yüreğim bu kadar yanmazdı. Ama ne yazık ki o da gitti ve şu mendebur katır kaldı. Bu işe yaramaz hayvan bana küheylanlarımı anımsatıyor ve o zaman yüreğim paramparça oluyor. Zaten bu katırlar piçtir, onların çoğalmasını önlemek gerekir.

Çalı gibi sakalıyla tanınmayacak duruma gelen

Jim Tarleton kahyanın evinden çıkıp genç hanımların yanına geldi, onları öptü. Mister Tarleton'un hemen arkasından da perişan kıyafetli dört kız, havlayan köpekleri susturmaya çalışarak ziyaretçilere doğru koşuştular. Kırmızı saçlı bu dört kızın hali Scarlett'in yüreğini sızlattı.

Tarletonlar genç hanımları yemeğe alıkoymak istediler. Onlara o kadar az ziyaretçi geliyordu ki bu yüzden Scarlettler'e ellerindeki her şeyi ikram etmek için yanıp tutuşuyorlardı. Ama evdeki durum Scarlett'i çok üzmüştü ve oradan hemen ayrılmak istiyordu. Melanie ile kızkardeşleri ise biraz daha oturmaktan yanaydılar. Bu durum karşısında Scarlett yemeğe kalmaya razı oldu.

Yemekte önlerine bir iki et parçasıyla pişirilmiş nohut kondu. Sofrada bu et parçaları alaylı konulara neden oldu ve herkes çektiği yokluğu anlatmaya başladı.

Melanie, Tara'da geçen acı günler sırasında Scarlett'in gösterdiği sabır ve çabalardan, katlanılan yokluklardan söz etti. Scarlett ise konuşacak durumda değildi. Dört Tarleton'dan yoksun olan ev ona acı ve hüzün veriyordu. Onlara şu anda cılız da olsa bir ziyafet veren ve güleryüz gösterip iyli davranan Mister ve Mrs. Tarletonlar ise kimbilir içlerinde ne duyuyorlardı?

Carreen yemek sırasında çok konuşmadı, ama yemekten sonra Mrs. Tarleton'un yanına sokuldu ve onun kulağına bir şeyler fısıldadı. Mrs. Tarleton da ona yavaş sesle bir şeyler söyledikten sonra, kolunu Carreen'in ince vücuduna dolayarak odadan çıktılar. Scarlett de onları izledi ve bahçeden geçip aile mezarlığına doğru gittiklerini gördü. Carreen, neden Mrs. Tarleton'u evlatlarının mezarına götürüyordu? Şimdi onları gözden kaçırmamalıydı.

Ağaçların altında, kırmızı tuğlalı dört duvar arasında iki yeni mezar taşı göze çarpıyordu. Henüz kızıl tozlar bunları saracak kadar zaman bulamamıştı.

Mrs. Tarleton gururlu bir sesle;

— Onları ancak geçen hafta getirebildik buraya!

dedi. Kocam Macon'a gitti ve evlatlarımı arabayla buraya taşıdı.

Mezar taşları kim bilir kaç paraya yaptırılmıştı? Scarlett birden Tarletonlar'ın durumu karşısında duyduğu üzüntüyü anımsadı. "Herkes açlıktan kırılırken, paralarını mezar taşlarına harcayan kimselerle ilgilenmeye değmez!" diye düşündü.

Her mezar taşında da birtakım yazılar vardı. Bu, ne kadar çok kitabe varsa o kadar çok para harcanmış demekti. Cesetleri ta Macon'dan buraya kadar getirmek de bir hayli tuzluya patlamıştı.

Yalnız üç yeni mezar vardı, çünkü Boyd'un cesedi hiçbir yerde bulunamamıştı. Brent ile Stuart'ın mezarlarının arasındaki bir taşta şöyle bir kitabe vardı: "Güzel ve zarif olan bu gençleri ölüm bile ayıramadı."

Öteki mezar taşında ise Tom ile Boyd'un adları vardı ve Latince bazı yazılar yazılmıştı. Scarlett, Fayetteville Akademisi'nde okurken Latince dersleriyle pek ilgilenmediği için yazılanları anlayamadı.

Demek Tarletonlar ellerindeki bütün paralarını mezar taşlarına harcamışlardı. Scarlett "ne aptal insanlar bunlar!" diye düşündü ve sanki kendi parası harcanmış gibi üzüldü.

Carreen'in gözlerinde garip bir ışık parlıyordu. En baştaki mezar taşını göstererek;

— Bunu çok beğendim! dedi.

Mrs. Tarleton tatlı ve yumuşak bir sesle;

— Evet bunun böyle daha uygun olacağını düşünmüştük! diye cevap verdi. Onların ikisi de hemen hemen aynı zamanda öldüler. İlk Stuart ölmüş. Kardeşinin elinden düşen bayrağı almak isteyen Brent de düşman kurşunuyla yere serilmiş.

Genç hanımlar arabayla Tara'ya dönerlerken Scarlett, öteki komşularında gördüklerini anımsamaya çalışıyordu. Geçmiş bütün görkemiyle yine onun gözlerinin önünde canlandı. Eski eğlenceleri, ziyafetleri ve su gibi akan paraları düşündü. Gözlerini şimdi ot ve çalı kaplamış olan tarlalarda gezdirerek ürperdi:

— Bir yıl daha böyle sürecek olursa otlar her yanı saracak! diye mırıldandı, sonra şöyle düşündü: "Biz esirlerimiz olmadıkça bir şey yapamayız. Tarlaları onlar sürerdi. Şimdi ise her yer bomboş ve harap bir durumda. Pamuk ekmezsek, geçinmek için gerekli parayı nereden buluruz. Şehirde insan başının çaresine bakabilir ama buralarda parasız ne yapılabilir? Şimdi bizler yüz yıl önce barakalarda yaşayan insanlardan daha sefil ve daha perişan haldeyiz. Hayır bu böyle olamaz! İsteyen Tara'yı terketsin, sapanı ben sürerim. Ben Tara'dan ayrılmam! Paramı mezar taşlarına harcamayacağım, başımıza gelen ve gelecek olan felaketlere ağlayarak zamanımı ziyan etmeyeceğim. Herhalde derdimize bir çare bulacağız. Bütün erkeklerimiz savaşta ölmeseydi bizler bu durumlara düşmezdik. Esirlerin kaçmasından çok daha büyük kayıp da bu delikanlıların ölmesi..."

Scarlett yeniden Tarletonlar'ın dört oğlunu, Joe Fontaine'i Raiford Calvert'i, Munroe kardeşleri, bütün Jonesboro ve Fayetteville gençlerini anımsadı. "Eğer bunların bir bölümü yaşasaydı, bu feci durumdan kolayca kurtulurduk!" diye düşündü.

Aklına yeni bir fikir geldi. Tekrar evlenmek... Gerçi bunu pek istemiyordu, çünkü ağzının tadını almıştı. Zaten evlenecek olsa Ashley ile evlenirdi. Ashley de yaşıyor olsa bile evliydi. Ama bir aptallık edip de tekrar evlenirse! Onun evleneceği kim vardı? Bu o kadar can sıkıcı bir şeydi ki, düşünmemek çok daha iyiydi.

Melanie:

— Güneyli genç kızların hali ne olacak? diye sordu.

Scarlett birden sorulan bu soru karşısında şaşırdı:

— Ne demek istiyorsun?

— Yalnızca şunu öğrenmek istiyorum: Bu kızların hali ne olacak? Çünkü onlarla evlenecek erkek kalmadı. Binlerce erkeğin savaşta ölmesinden sonra, Güney'de bakire olarak ölecek binlerce ihtiyar kız olacaktır! Öyle değil mi Scarlett?

Scarlett, Melanie'nin sözlerini onaylayarak;

— Üstelik çocukları da olmayacak! dedi.

Bu çocuk işi, Scarlett'e göre en önemli konuydu.

Arabanın arkasında oturan Suellen bu konuları şimdiye kadar hiç düşünmemiş olacak ki birden ağlamaya başladı. Ayrıca yılbaşından beri Frank Kennedy'den mektup gelmemişti. Bunun posta hizmetlerinin başlayamamış olmasından mı, yoksa Frank'in onun duygularıyla oynayıp bir paçavra gibi atmasından mı ileri geldiğini hep kendi kendine soruyordu. Belki de Frank savaşın son günlerinde ölmüştü. Suellen terkedilmektense, onun ölmesini kendi açısından daha uygun buluyordu. Çünkü ölümün son verdiği bir aşkta bir soyluluk vardı. Örneğin Carreen'in ve India Wilkes'ın başlarına geldiği gibi... Ama nişanlısı tarafından terkedilen bir kadının kalbi bu acıya katlanamazdı.

Suellen'ın ağlamasına sinirlenen Scarlett kızkardeşini uyardı:

— Allah'ını seversen sus Suellen!

Kızkardeşi ise daha da çok ağlayarak;

— Senin umurunda değil! dedi. Hiç olmazsa sen evlendin ve bir çocuğun oldu. Üstelik bütün yakışıklı gençler çevrende döndü. Ben zavallı ise...

Hıçkırıkları konuşmasına ara vermesine neden oldu. Mendiliyle gözyaşlarını sildikten sonra Scarlett'e çatmaya devam etti:

— Bir de bana sert davranıyorsun. Evlenememekte hiç kabahatim yokken bana kızıyorsun. Aman Tanrım, sen akrep gibi bir kadınsın!

— Sus diyorum sana! İhtiyar ve geveze kadınlar gibi sürekli söylenen, mızmızlanan, zırlayan kimselerden hoşlanmam. Sen hiç merak etme ihtiyar sıska gebermemiştir. Nerede ise gelip seni alır, her şey yoluna girer. Ama bana sorarsan onunla evlenmek yerine, ihtiyar kız olarak ölmeyi yeğ tutarım.

Scarlett'in son saldırısı Suellen'ın susmasına neden oldu. Bu arada Carreen de kızkardeşini kollarının arasına alarak teselli etmeye çalıştı. Gerçi avutulmaya

onun da ihtiyacı vardı; çünkü Carreen'in aklı başka yerdeydi. O şimdi, dört yıl önce Brent Tarleton'la birlikte at sırtında, kırlarda dolu dizgin gittiği günleri anımsıyordu.

Melanie, biraz önceki kaygısına yeni bir şey daha ekledi:

— Bütün delikanlılarımız öldükten sonra Güney'in hali ne olacak? Yaşasalardı, onların cesaretinden, güç alır, zekalarından yararlanırdık. Böylece güney kısa bir süre içinde yeniden cennete dönerdi. Scarlett evlatlarımız var Allah'a şükür! Onları savaşa giden ve bir daha dönmeyen büyükleri gibi mert ve cesur yetiştirmeliyiz.

Carreen heyecanlandı ve üzüntülü bir sesle;

— Onlar gibi bir adam yetişmez artık! Onların yerini kimse dolduramaz! dedi.

Carreen'in bu sözleri mi etkili oldu bilinmez ama, yolun geri kalan bölümü sessizlik içinde geçti...

*

* *

Tarletonlar'ı ziyaret etmelerinden bir süre sonra, Cathleen Calvert bir akşam üstü Tara'ya geldi. O değerli sayılacak eyerini, berbat katırın sırtına koşmuştu. Hayvan topaldı, bir kulağı kopmuştu, sıskalıktan kemikleri sanki dışarı çıkmak istermiş gibi derisini zorluyordu. Cathleen de bindiği hayvandan farklı değildi. Sırtında eskiden oda hizmetinde çalışan zenci kadınların giydiklerine benzeyen bir elbise vardı; başlığını da iki iple çenesinin altına bağlamıştı.

Katırı merdivenin karşısında durdurdu. Güneşin batışını izlemekte olan Scarlett ile Melanie, onun hayvanın sırtından inmediğini görünce yanına gittiler. Cathleen'in yüzü solgun ve perişandı. Ama katırın sırtında dimdik duruyordu. Yüksekten bir bakışla Scarlett ile Melanie'ye selam verdi. Onların kendisine davet edici gözlerle baktıklarını görünce;

— Hayır inmeyeceğim, teşekkür ederim! Sizlere evleneceğimi söylemeye geldim! dedi.

İki genç kadın da hayretlerini gizleyemediler:

— Ne?

— Kiminle?

— Aman Cathyciğim çok sevindim bu habere!

— Ne zaman?

Cathleen ise gayet sakin bir biçimde art arda kendisine sorulan sorulara cevap verdi:

— Yarın! Jonesboro'da evleneceğim! Törende bulunmak için hiç rahatsız olmayın!

Bu cevap üzerine daha da hayrete boğulan Scarlett ile Melanie'nin dudaklarındaki gülümseme donup kaldı.

Sessizliği Melanie'nin sorusu bozdu:

— Şekerim tanıdık biri mi?

Cathleen; basit bir soruyu cevaplandırıyormuş gibi gayet sakin;

— Evet tanıdık! dedi. Mister Hilton!

— Mister Hilton mu?

— Evet, bizim kahyamız!

Scarlett, şaşkınlıktan "aa!" diyecek durumda bile değildi. Cathleen gözlerini Melanie'ye çevirerek;

— Melly ağlayacak olursan dayanamam! Ölürüm! dedi.

Melanie başını eğdi ve Cathleen'in katırın sırtından sarkan bacağını okşamak için elini uzattı. Cathleen sinirli bir biçimde katırı geri çekmeye çalışarak bağırdı:

— Bana dokunmanızı istemiyorum! Buna tahammülüm yok!

Melanie'nin elini çektiğini görünce;

— Gitmeliyim artık! Yalnızca bu haberi vermeye gelmiştim zaten! dedi. Hüzünlü yüzünden acı çektiği anlaşılıyordu.

Scarlett; korkunç bir rüyadan uyanmış gibi;

— Cade nasıl? diye sordu.

— Can çekişiyor. Sakin ve rahat ölmesi için mümkün olan her şeyi yapmaya çalışıyorum. Gelecek sorunu da beni üzüyor. Çünkü süt annem ile çocuklar yarın kuzey'e gidecekler ve oraya temelli yerleşecekler.

Haydi gitmeliyim artık!

Melanie başını kaldırdı, Cathleen'in sert bakışlarıyla karşılaştı. Melanie'nin gözleri yaşarmıştı... Onun halinden anlıyordu... Cathleen gülümsemeye çalışırken, ağlamak istemeyen küçük çocuklar gibi dudaklarını yumdu.

Scarlett ise onun bir kahya ile evlenmesine akıl erdiremiyordu. Çünkü Cathleen bir vakitler bölgenin en zengin kızı ve çevresinde kendisinden bile çok talibi olan biriydi.

Cathleen eğildi, Melanie de ayaklarının ucuna basarak yükseldi; ikisi öpüşüp vedalaştı. Dizginleri kastı ve katır yola koyuldu. Yüzü gözyaşlarıyla ıslanan Melanie onun uzaklaşmasını yüreği sızlayarak izledi. Şaşkına dönen Scarlett de Cathleen'in arkasından bakakaldı.

Bir süre sonra sessizliği ilk bozan Scarlett oldu.

— Melly acaba Cathleen çıldırdı mı? Kahyaya aşık olmasına imkan yok! Öyle değil mi?

— Aşk mı? Aman şekerim, böyle bir şeyin olmayacağını senin de bilmen gerek! Zavallı Cathleen, zavallı Cade!

Scarlett, Melanie'nin her şeyi olumsuz görmesine canı sıkıldı.

— Ah, yeter artık! Mellyciğim geçen gün sen söylemiyor muydun, genç kızların evlenecekleri erkek kalmadı diye!...

— İnsan kocadan vazgeçebilir. Ben ihtiyar bir kız olarak ölmeyi yüz kez yeğ tutarım. Pitty halaya bak!... Cathleen'in böyle bir şey yapmaktansa ölmesini isterdim. Cade de kim bilir ne kadar üzülmüştür? O da benim gibi düşünüyor olabilir. Çünkü bu evlilik Calvert ailesinin sonu artık. Düşün bir kez ne olacak? Evet çocukları ne olacak? Aman Scarlettciğim Pork'a söyle de hemen atı hazırlasın ve gidip Cathleen'e bizimle birlikte oturmasını söylesin!

Scarlett "bak şu Allah'ın işine!" diye düşündü. Çünkü Melanie'nin, Cathleen'i Tara'ya davet etmesini

hiç istemiyordu. Çünkü doyurulması gereken bir boğaz daha olacaktı. İşte bu gerekçeyle Melanie'nin isteğine karşı çıkacakken, onun yüzündeki perişanlık Scarlett'i durdurdu ve yalnızca;

— Mellyciğim gelmek istemez! dedi. Onun huyunu bilirsin. O son derece gururludur. Kendisine acıdığımızı sanacak.

Melanie yolun sonunda kaybolmakta olan kızıl toz bulutuna bakarak;

— Doğru! diye mırıldandı.

Scarlett içinden, "sen bile aylardan beri burada kalıyorsun ve bir kez olsun bizim sırtımızdan geçindiğini aklına getirmedin!" diye düşündü. "Bundan sonra da aklına getirmen olası değil. Sen savaşın henüz adam etmediği insanlardan birisin. Hâlâ saflığında bir değişiklik olmadı. Sanki kendisi ve biz eskisi kadar zenginmişiz gibi... Senin, hayatımın sonuna kadar bana yük olarak kalacağını sanıyorum. Kendin yetiyor da artıyorsun, bir de başkasına tahammül edemem!"

12

Barışı izleyen sıcak yaz günlerinde Tara, hepsi birer cesedi andıran insanların sessiz saldırısına uğradı. Aylarca dalgalar halinde pis, bitli, sakalları uzamış, perişan, aç, hasta, üstü başı yırtık, ayakları çıplak askerler kızıl yamacı yavaş yavaş tırmandılar. Onlar yorgun ayaklarını dinlendirmek, aç midelerine bir iki lokma bir şeyler indirebilmek için Tara'ya uğruyorlar, merdivenin basamaklarına oturuyorlardı. Bunlar evlerine dönmeyi umut eden konfedere askerleriydi.

Trenler Kuzey Carolina'dan Atlanta'ya Johnston ordusunun kalıntılarını getiriyor, askerler de Atlanta'dan bu zor yolculuğa çıkıyorlardı. Johnston'un son askerleri Tara'dan gelip geçtikten sonra sıra Virginia'nın ihtiyar askerlerine gelmişti. Bunları batı cephesinin savaşçıları izledi. Bu insanların hepsi de şimdi yerinde yeller esen Güney'deki evlerine dönüyorlardı. Hemen hemen hepsi yaya gidiyordu. Aralarında ölmek üzere olan bir katıra ya da ata binme şansını yakalamış olan bir iki kişiye rastlanıyordu arasıra...

Aile ocağına dönmek!...Evine dönmek!... Yuvasına kavuşmak!... Tüm askerlerin kafasında hep bu düşünce vardı. Bazıları hüzünlü, sessiz ve dalgındı. Bazıları ise çektikleri acıya sadece gülüyorlardı. Hepsine bu zor yolculuğa katlanma gücünü veren ise artık savaşın bitmesiydi. Savaşın çıkmasına, savaşa gitmelerine hiç üzülmüyorlardı. Bunun takdirini eşlerine, anne ve babalarına, kardeşlerine bırakıyorlardı. Onlar mertçe dövüşmüşler, üzerlerine düşen görevi tam anlamıyla yeri-

ne getirmişler-di. Şimdi istedikleri bir tek şey vardı: Savaştıkları bayrak altında, sessizce hayata dönmelerine izin verilmesiydi.

Evine, yuvasına kavuşmak; aile bireyleriyle kucaklaşmak... Bundan başka bir şey düşünmüyorlardı. Askerler, ne yaptıkları savaştan söz ediyorlar, ne yaralandıklarından, ne tutsak düştüklerinden, ne de geleceklerinden... Gerekirse onlar ileride çocuklarına çarpışmalarından, yaralanmalarından, çektikleri sefaletlerden, kar ve yağmur altında yürüdüklerinden, soğukta uyuduklarından söz edebilirlerdi. Ama şimdi bütün bunların sırası değildi.

Kiminin bir bacağı ya da bir kolu veyahut bir gözü yoktu. Kimileri de soğuk havalarda acısına dayanamayacakları hastalıklara yakalanmışlardı. Ama hiçbiri bugün artık acı duymuyordu. Gençler ihtiyarlar, zenginler fakirler, köylüler kentliler, sessizler gevezeler hepsi de dizanterinin pençesine yakalanmışlardı. Bit onların sanki ayrılmaz birer parçası olmuştu. Hiç çekinmeden herkesin, hatta kadınların önünde bile kaşınıyorlardı. Dizanteri onları bir deri, bir kemik bırakmıştı.

Dut kökünün dizanteri ve benzeri hastalıklara iyi geldiğini Ellen'dan duymuş olan Dadı, ocağın başına geçip kan ter içinde büyük bir kazanda dut kökü kaynatıyordu.

— Konfederasyon ordusundaki askerlerin bağırsakları sağlam değil galiba! diyen Dadı'ya göre savaşın kaybedilmesinin nedeni de belliydi:

— Bence afandım, bunları Yankeeler yenmemiş! Bizimkilerin yenilmelerinin nedeni boş mideleridir; Bağırsakları iyi işlemeyen bir asker pek doğal olarak iyi de savaşamaz.

Dadı bir yandan konuşuyor, bir yandan da Tara'ya gelen her askere kaynattığı şuruptan;

— Şifa olsun! temennisiyle bir bardak veriyordu.

Dadı, bit içindeki askerleri evin yakınına bile yaklaştırmadı. Onları evin arkasındaki çalılığa gönderiyor,

elbiselerini çıkartıyor, üzerlerine bir kova su döküyordu. Onlara vücutlarını iyice ovup yıkamaları için bir kese ile sabun veriyordu. Üzerlerinden çıkan elbiseleri kaynatırken, çıplak vücutlarının üşümemesi için battaniye ya da çarşafa sarılmalarını tembihliyordu.

Kafileler halinde gelen asker dalgasının ardı arkası kesilmedi. Bazılarını yatırmak gerekince Dadı'nın canı çok sıkıldı.

O, gözünden bir bitin kaçmasından kaygılanıyordu. Scarlett'le tartıştı, ama sonunda genç kadın da istemeye istemeye evin kırmızı kadife halılı büyük salonunu yatakhane haline getirmek zorunda kaldı. Dadı, Ellen'ın çok önem verdiği halıda böyle pis ve bitli adamların yatırılmasından dolayı hanımının ruhunun acı çekeceğini söyledi, bağırdı, çağırdı. Ama Scarlett aldırış etmedi, zaten onun da yapabileceği bir şey yoktu. Çünkü bu adamların bir yerde yatmaları gerekiyordu. Kısa bir süre sonra halının havları döküldü ve askerlerin sırtlarını dayayıp bitli yerlerini kaşıdıkları bölümlerden iplikler çıkmaya başladı.

Scarlett ile Melanie her gelen askere, Ashley'den haberi olup olmadığını soruyordu. Suellen da nişanlısı Frank Kennedy hakkında bir bilgi almaya çalışıyordu. Ama bu iki kişiden söz edildiğini hiçbir asker duymamıştı. Ayrıca askerler kaybolanlardan söz etmek, meçhul mezarlara gömülen arkadaşlarını düşünmek istemiyorlardı. Onlar hayatta olduklarına şükrediyorlardı.

Aile bireyleri, araştırmalarından bir sonuç alamayan ve hayal kırıklığına uğrayan Melanie'nin moralini yükseltmeye çalışıyordu. Ashley Yankee kampında ölmüş olamazdı, çünkü böyle bir durumda rahipten muhakkak bir mektup gelirdi. Acaba ölmüştü de, tutsak bulunduğu yer Tara'dan çok uzak olduğu için, mektup gecikiyor muydu? Bu iki yerin arası trenle bile günlerce sürüyordu.

Ashley eğer sağ ise Tara'dan kafileler halinde geçen bu askerler gibi o da yaya gelecekti ve bu yolculuk çok uzun sürebilirdi.

Melanie, Ashley'nin niçin mektup göndermediğini soruyordu. Herkes onu;

— Şekerim bugünlerde posta idaresinin nasıl çalıştığını sen de pekiyi takdir edersin! diyerek teselli ediyordu.

— Yolda ölmüş de olabilir.

— Ama o zaman bize bir Yankee kadını mutlaka haber gönderirdi.

— Yankee kadını mı?

— Yok canım onların arasında iyi kalpli olanları da vardır.

— Allah onların arasında da iyi olan kadınlar yaratmıştır.

— Scarlett, seninle Saratoga'da bir Yankee kadınıyla tanıştığımızı anımsıyor musun? Onu Melanie'ye anlatsana!

— Tamam, anlatayım! Bana zencilerimizin peşinde koşacak kaç tane köpeğimiz olduğunu sormuştu... Ben de Melly gibi düşünüyorum. Yankee kadınları da, erkekleri kadar kötüdür. Ağlama Mellyciğim, Ashley muhakkak gelecek. Sen de biliyorsun ki yol çok uzun. Belki de... Evet belki de çizmeleri yoktur!

Birden Ashley'yi yol ortasında yalınayak olarak hayal eden Scarlett az daha ağlayacaktı. Öteki askerler ayaklarına eski çanta, bez, çuha sarabilirler, hatta yalınayak yürüyebilirlerdi, ama Ashley asla!... O savaştan güçlü ve bakımlı bir at üstünde, üzerinde yeni üniforma, ayaklarında parlak çizmeler, başında da tüylü bir şapkayla dönecekti. Ashley'yi bu gelen zavallılar gibi hayal etmek, Scarlett'in kalbini sızlatıyordu.

*
* *

Haziranın günleri oldukça sıcak geçiyordu. Yine böyle sıcak bir günün ikindi vaktinde Tara halkı verandada toplanmıştı ve Pork yaz mevsiminin ilk karpuzunu kesiyordu. O sırada çakıllı yoldan nal sesleri du-

yuldu. Prissy yavaş ve dikkatli bir biçimde kapıya giderken, herkes gelen eğer bir askerse karpuzun akşam yemeğine saklanıp saklanmayacağını tartışıyordu.

Melanie ve Carreen gayet utangaç bir tavırla gelen kişiye de karpuzdan bir pay verilmesi görüşündeydiler. Bu arada Dadı ile Suellen, Scarlett'i kışkırttılar, o da karpuzun hemen saklanması için Pork'a emir verdi.

Scarlett:

— Bu kadar da aptallık olmaz! dedi. Şu karpuz bize bile yetmez. Ya gelenler birkaç askerse... O zaman payımıza düşecek olan karpuz, dişimizin kovuğunu bile doldurmaz.

Ne yapacağını şaşıran Pork, karpuzu iki eliyle göğsünde tutarken, Prissy hızlı adımlarla döndü ve;

— Aman Tanrım, koşunuz afandım! diye seslendi.

Yıldırım hızıyla yerinden fırlayan Scarlett;

— Ne oluyor Prissy? diye merak ve heyecanla sordu. Bir solukta bahçeye çıktı, arkasından da Melanie ile ailenin öteki bireyleri koşuştular.

Scarlett, "ah, belki de Ashley'dir!" diye düşündü.

Bir anda hep bir ağızdan;

— Aaa, Peter amca imiş! Miss Pittypat'in Peter amcası! diye bağrıştılar. Herkes onu karşılamaya gitti. İhtiyar zenci, üzerine bir şilte konmuş olan küçük bir attan indi.

Şimdi her kafadan bir ses çıkıyor, kimin ne dediği, kimin ne sorduğu anlaşılmıyordu. Sonunda Melanie'nin sesi ötekilerin seslerini bastırdı:

— Halam hasta değil ya!

Peter amca:

— Hayır afandım! Arslan gibidir halanız! dedikten sonra Melanie ile Scarlett'e öyle bir baktı ki, genç kadınlar kendilerini suçlu sandılar.

— Evet dediğim gibi Miss Pittypat arslan gibi!... Yalnız sizin için üzülüyor. Doğrusunu isterseniz ben de...

— Peter amca vallahi!

— Özür dilemenize gerek yok! Miss Pittypat gelme-

niz için size mektup yazmadı mı? Çünkü onu size mektup yazarken gördüm. Sizden mektup aldığı gün ağlıyordu. İçi içine sızmıyordu. Sanırsam Tara'daki işlerin fazlalığından söz etmişsiniz.

— Pekiyi ama Peter amca...

— Miss Pittypat'in sizin üzerinize titrediğini çok iyi biliyorsunuz. Siz de kabul edersiniz ki sizi yalnız bırakmak istemez. Ayrıca onun da hiçbir zaman tek başına yaşaya-mayacağını biliyorsunuz. Size yemin ederim Macon'dan Atlanta'ya dönüşünden beri bir çocuk gibi korkuyor. Size tam ihtiyacı olduğu zamanda kendisini yalnız bırak-manızı doğru bulmadığını söylememi özellikle rica etti.

Dadı birden atıldı:

— Pekiyi ama bizim de Mrs. Scarlett ile Mrs. Melanie'ye ihtiyacımız yok mu bakalım? Var...Hem de nasıl var! Miss Pittypat ne diye erkek kardeşine başvurmuyor?

Peter amca biraz bozuldu:

— Onun kardeşi Mister Henry Hamilton ile yıllardan beri arası açıktır. Zaten şimdi her ikisi de çok ihtiyar ve çalışacak durumda değiller.

Gülmemek için kendilerini zor tutan Scarlett ile Melanie'ye dönerek, sözlerine şöyle devam etti:

— Afandım, sizler de Miss Pittypat halanızı böyle tek başına bıraktığınız için utanmalısınız doğrusu!

İki genç kadın, kendilerini her ne bahasına olursa olsun Atlanta'ya götürmek için gönderilen Peter amcanın nutkunu güçlükle dinlediler. Nihayet kahkahayla güldüler. Onların bu halini gören ailenin öteki bireyleri de kasıkları çatlarcasına gülmeye başladılar.

Dadı alaylı bir biçimde Peter amcaya;

— Sen hanımını koruyacak durumda değilsin artık! Oldukça ihtiyarlamışsın! dedi.

Peter, bu sataşma üzerine küplere bindi:

— Ben mi ihtiyarlamışım? Afandım ben Miss Pittypat'i koruyamam artık! Eskiden korudum, ama şimdi bunu yapamam. Macon'a kaçtığı sırada, Yankeeler

kentimize geldiği zaman yine onu koruyan ben değildim. Onu Atlanta'ya kadar getiren bu atı da bulan ben değildim. Beni anlamanızı rica ediyorum. Afandım ortada korumak sorunu yoktur. Bunun doğru olup olmadığını sormak isterim.

— Neyin?

— Neyin olacak... Miss Pittypat'in tek başına yaşamasının... Doğrusu siz halka rezil oluyorsunuz. Miss Pittypat hanım kız olduğu için bazı dedikodular çıkarılıyor. Yani bir bakirenin yalnız başına yaşamasını kimse doğru bulmuyor. Ben de Miss Pittypat'in hakkında kötü sözler söylenmesine tahammül edemiyorum. Hayır afandım ona bakacak herhangi bir kimseye güvenemem. Ben Miss Pittypat'e «canınızın canı, kanınızın kanı henüz varken başkasını yanınıza almanıza izin veremem!» dedim. Evet ona böyle söyledim. Ama ne yazık ki canının canı, kanının kanı olan siz genç hanımlar ona sahip çıkmıyorsunuz. Miss Pittypat bir çocuk gibidir ve...

Scarlett ve Melanie'nin kahkahaları ortalığı çınlatıyordu. Onlar gülmekten yorgun düşüp basamakların üzerine oturdular. Nihayet Melanie gözünden akan yaşları silerek ciddi bir tavırla;

— Peter amcacığım güldüğüm için çok üzülüyorum! dedi. Lütfen inanın bana!... Haydi affedin artık! Mrs. Scarlett ile ben şu sıra Atlanta'ya gelemeyiz. Eylülde pamuklar toplandıktan sonra belki gelmemiz mümkün olur. Pitty hala seni buraya yalnız bizi çağırmak için mi gönderdi?

Bu soru üzerine Peter aptallaştı ve ağzı açık kaldı. Bir süre sonra;

— Mrs. Melanie! diye kekeledi. Susup derin bir soluk aldıktan sonra konuşmasına tekrar başladı:

— Artık ihtiyarlarladığımı farkediyorum. Çünkü Miss Pittypat'in beni buraya ne için gönderdiğini az kalsın unutuyordum. Oysa benim buraya gelişim çok önemliydi. Size bir mektup getirdim. Miss Pittypat onu postaya vermeye cesaret edemedi. Benden başkasına

da güvenemediği için mektubu benimle yolladı. Sizi heyecanlandırmadan vermemi istedi.

— Bir mektup mu? Bana mı? Kimden? Haydi ne olur çabuk söyle!

— Afandım! Şey... Miss Pittypat size ait bir mektup olduğunu, onu götürmemi ve özellikle size vermemi söyledi. Ben de getirdim.

Melanie oturduğu basamaktan kalktı, elini kalbinin üstüne götürdü. Heyecanlandığı her halinden anlaşılıyordu.

— Ashley! Ashley ölmüş mü yoksa?

Peter, Melanie'nin heyecanlandığını görünce eli ayağı dolaşmaya başladı ve tiz bir sesle;

— Hayır afandım, hayır! Bir yandan ceplerini araştırıyor, bir yandan da Melanie'yi sakinleştirmeye çalışıyordu:

— O yaşıyor!... Mektup ondan gelmiş!... Mister Ashley dönüyor afandım! O...

Peter, Melanie'nin bayılmak üzere olduğunu görünce ellerini genç kadına doğru uzatarak Dadı'ya seslendi:

— Dadı tutsana onu!

İşte o zaman Dadı'nın gürleyen sesi duyuldu:

— Sen dokunma ona ihtiyar bunak!

Bayılan Melanie'yi hemen kollarının arasına aldı ve Peter'a çıkıştı:

— Seni maymun herif, seni! Bir de mektubu heyecanlandırmadan vereceğini söylüyorsun. Şimdi yaptığını beğendin mi? Allah senin cezanı versin! Pork, sen hanımı ayaklarından tut. Carreen sen de başından tut yavrum. Haydi divana götürüp yatıralım.

Scarlett'in dışında herkes Melanie ile ilgilenmeye başladı. İtişip ağlaşıyorlar, yastık ve su getirmek için evin içine çılgın gibi girip çıkıyorlardı. Bu sırada Scarlett ile Peter bahçede yalnız kaldılar. Bastığı yere çivilenmiş gibi duran Scarlett, ihtiyar zencinin elinde tuttuğu mektuba bakıyordu.

İçinden neşeli bir ses ona "ölmemiş, gelecek!" di-

yorsa da Scarlett ne sevinebiliyor, ne de bir heyecan duyabiliyordu. Taş kesilmiş gibi kıpırdamadan duruyor, Peter'ın ona anlattıklarını dinleyip dinlemediği anlaşılamıyordu.

— Macon'daki akrabanız Mister Willie Burr, bu mektubu Mrs. Melanie'ye getirmiş. O, Mister Ashley ile aynı zindandaymış. Mister Willie'nin bir atı varmış. Öyle sanıyorum ki biraz sonra buraya ulaşır. Mister Ashley ise yaya geliyormuş. O da...

Scarlett birden Peter'ın elindeki mektubu aldı. Zarfın üstü Pittypat tarafından Melanie'ye hitaben yazılmıştı. Buna rağmen Scarlett bir an bile duraksamadan zarfı yırttı ve Pittypat'in birkaç sözcükten ibaret olan notu yere düştü. Zarfın içinde dörde katlanmış ve cepte taşına taşına kirlenmiş, köşeleri aşınmış bir mektup vardı. Ashley mektubu alacak kişinin adını şöyle yazmıştı: "Mrs. George Ashley Wilkes (Miss Sarah Jane Hamilton eliyle) Atlanta ya da Oniki Meşeler- Jonesboro- Georgia"

Scarlett elleri titreyerek mektubu okumaya başladı:

"Sevgilim,

"Yakın bir zamanda sana kavuşacağım."

Birden gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Mektubu okumaya devam edemedi, kalbi sıkıştı ve böyle bir mutluluğa tahammül edemeyeceğini anladı. Mektubu kalbinin üstüne bastırarak yıldırım hızıyla eve girdi. Melanie ile onun başında birikenlerin bulunduğu salonun önünden geçerek annesinin çalışma odasına girdi. Kapıyı kapatıp kilitledi ve ağlayarak, arada bir mektubu öperek kendini yüzükoyun divanın üzerine attı.

— Sevgilim yakın bir zamanda sana kavuşacağım!

Bu cümleyi, yüksek sesle birkaç kez tekrarladı.

*

* *

Ashley'nin Illinois'den Georgia'ya gelebilmesi için haftalar hatta aylar geçmesi gerekiyordu. Yine de Ta-

ra'da ağaçlı yolun ucunda ne zaman bir asker gözükse bütün kalpler hızlı hızlı vurmaya başlardı. Ne zaman dışarıda bir ayak sesi işitseler heyecanla verandaya koşarlardı. Gelen zavallı bir asker olurdu ama bu askerin gelişi bile onları heyecanlandırmaya yeterdi. Bazen Pittypat'ten haber getiren biri de çıkagelirdi. Ama bir yabancının gelişi, onların tarladaki işlerini yüzüstü bırakmalarına neden olurdu.

Herkes büyük bir sabırsızlıkla Ashley'nin dönmesini bekliyordu. Scarlett de bu konuda onlardan geri kalmı-yordu. O da bazen yapması gereken işleri aksatıyordu. Bu nedenle işini ihmal edenlere pek ses çıkaramıyordu.

Aradan haftalar geçince ve Ashley'den de yeni bir haber gelmeyince her şey eski haline döndü. Yalnız Scarlett'in içine büyük bir korku girdi. Ashley'nin başına yolda bir felaket gelmesinden çekiniyordu. Ashley, Rock Island'daki kamptan salıverildiği sırada hasta ve güçsüz olabilirdi. Ayrıca parası da yoktu. Konfederelere nefret duyulan bir yörede uzun bir yolculuk yapması da gerekliydi. Üstelik bu yolculuk yaya olarak yapılıyordu. Scarlett onun nerede olduğunu bilse evi aç bırakmak pahasına elindeki tüm parayı göndermeye hazırdı.

"Sevgilim, yakın bir zamanda sana kavuşacağım." Bu sözlere bir servet bile feda edilirdi.

Scarlett, Ashley'nin mektubunu okurken öylesine sevinmiş, mutlu olmuş, kendinden geçmişti ki, onun kendisiyle konuşmaya geldiğini sanmıştı. Gün geçtikçe ve daha sakin düşünmeye başladıkça Ashley'nin ona değil, şu sıra şarkılarıyla bütün evi çınlatan Melanie'ye geldiğini anlıyordu.

Scarlett bazen Melanie'nin doğum yaparken ölmediğine hayıflanırdı. Çünkü onun ölümü her şeyi yoluna koyacaktı. Yakın ve uzak çevrenin sesini kesecek biçimde kurallara uyduktan sonra, yani kendisini masum gösterdikten sonra Ashley ile evlenecek ve küçük Beau için mükemmel bir üvey ana olacaktı. Kafasın-

dan böyle düşünceler geçtiği zaman Allah'a dua etmezdi. Bunların istemi dışında aklına geldiğini Allah'a söylemek zahmetine de katlanmazdı. Çünkü Scarlett'te Allah korkusu kalmamıştı artık!

Askerlerin her gün birer ikişer ya da düzinelerle gelmeleri sürüyordu. Scarlett de bu zavallılara Tara'da bulunan yiyecekleri veriyordu. Ama bu böyle sürüp gidemezdi. Çünkü günün birinde kendileri de aç kalacaklardı.

Scarlett; savaşın sona erdiğini, onların Tara'dakileri korumak için canlarını feda etmelerine gerek kalmadığını düşündü. Bunun üzerine gelecek olan askerlere yemek verilmemesini kararlaştırarak bu konuda Pork'a emir verdi. Bu durumu öğrenen Melanie, kendi boğazından keserek gelen askerlerin doyurulmasına çalıştı.

Scarlett, Melanie'nin bu davranışına birkaç gün sabrettikten sonra ona;

— Senin ne yaptığını bilmiyorum sanma! dedi. Henüz iyileşmedin, sakın bunu unutma. Eğer karnını doyurmazsan tekrar yatağa düşersin. Sana, bizden başka bakacak kimse yok. Bu gelenlerle ilgilenme. Birkaç gün daha aç kalsalar bir şey olmaz. Erkek onlar, biraz tahammül edebilirler. Zaten bu duruma dört yıldan beri alışmışlardır, biraz daha ta ammül ederlerse ne çıkar?

Melanie Scarlett'e doğru döndü. Onun gözlerinde bugüne kadar görmediği ve şimdi de gizlemek istemediği derin bir üzüntünün izlerini gördü.

— Allahaşkına Scarlett beni azarlama! Bu benim için büyük bir teselli oluyor. Ne zaman kendi yiyeceğimi bir askere versem, kuzeyli bir kadının da Ashley'me yoluna devam edebilmesi ve bana kavuşabilmesi için kendi payını verdiğini görür gibi oluyorum.

"Ashley'm! Sevgilim, yakın bir zamanda sana kavuşacağım!"

Kulağına yansıyan ve kafasının içinde çınlayan bu sözler, Scarlett'in bir tek söz söylemeden Melanie'nin

yanından uzak aşmasına neden oldu. Aralarında geçen bu konuşmadan sonra Melanie, ziyafet sofralarına eskisinden daha çok özen gösterildiğini ve daha zengin hazırlandığını farketti.

Bir gün Fayetteville'e gitmekte olan bir genç asker onların merdivenine bir çocuk bıraktı. Asker çocuğu yolun üstünde baygın olarak bulduğunu ve eyerine yatırıp en yakın yer olan bu eve getirdiğini söyledi. Genç hanımlar onun General Sherman'ın Milledgeville'e yaklaşırken silah altına çağrılan öğrencilerden biri olduğunu düşündüler. Ama çocuk kendine gelemeden öldüğü için onun kim olduğunu öğrenemediler. Ceplerinden çıkan belgelerde de kimliği hakkında bir bilgi yoktu. Güzel bir çocuktu, üst başından iyi bir aileden olduğu anlaşılıyordu. Kuşkusuz onu da Güney'in bir yerinde, yüzünü yollardan ayırmadan zavallı bir anne bekliyordu. Anne bek eye dursun, onlar çocuğu, üç küçük O'Hara'nın aile mezarlığına gömdüler.

Pork mezarın üzerine toprak atarken, Melanie hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Genç kadın "kim bilir, belki de meçhul eller selvi boylu Ashley'mi bir mezara koyuyorlardır!" diye düşündü.

Aynı o küçük öğrenci gibi, Will Benteen'i de at sırtında baygın olarak getirdiler. Will çok ağır hasta idi, zatürreeye yakalanm ştı. Genç hanımlar onu yatağa yatırırlarken onun küçük öğrenciye mezar arkadaşı olmasından çok korktular.

Will'in ku umuş olan yüzü Kuzey Georgia'daki köylüleri andırıyordu. Sıtma onu yitip bitirmişti. Sol ayağı dizkapağından kesilmiş, yerine kaba saba bir tahtaayak takmışlardı. Will'in kibar bir görünümü vardı. Ama o Tara'dan geçen binlerce soylu adamdan daha çok pis ve bitliydi. Sayıklarken bile Tarleton ikizleri gibi güzel cümlelerle konuşuyordu. İçlerinden gelen bir ses bu çocuğun kendi düzeylerinde olmadığını söylüyordu, ama onu yaşatabilmek için ellerinden geleni yaptılar.

Yankeeler'in elinde geçen bir yıllık tutsaklıktan za-

yıf düşmüştü. Kesik dizine iyi yerleştirilmemiş olan tahta ayakla sürüne sürüne bitkin bir hale gelmişti. Bu nedenle zatürree ile mücadele edecek gücü kalmamıştı. Günlerce yatakta kalarak inledi, bağırdı, dalgın halde ayağa kalkmak istedi, katıldığı bütün savaşları sayıkladı. Ama bir kez olsun annesinin, bir kadının, bir hemşirenin ya da bir nişanlının adını sayıklamadı. Bu da Carreen'in çok tuhafına gitti.

Genç kız:

— Yeryüzünde herkesin bir ailesi vardır! diyordu. Oysa o kimseyi anımsamıyor.

Zayıf olmasına rağmen iri yapısı dikkati çekiyordu. Tara'dakilerin gösterdiği özen sayesinde hastalığı yenmeyi başardı. Bilincine tam kavuştuğu gün başını kaldırdı ve ilk gördüğü şey Carreen'in mavi gözleri oldu. Carreen onun başucunda oturmuş tespih çekerek dua ediyordu. Sabah güneşinin ilk ışıkları altın rengindeki saçlarıyla oynaşıyordu.

Will genç kıza dikkatle bakarak, yumuşak ve tatlı bir sesle;

— Demek siz bir rüya değilmişsiniz! dedi. Sizi çok yormadığımı umarım.

Nekahet dönemi uzun sürdü. Yattığı yerden pencereden gözüken manolyaları izliyordu. Çevresindekileri sıkmamaya çaba gösteriyordu. Carreen onun sessiz duruşunu seviyordu. Çok sıcak günlerde Will'in yanından ayrılmıyor ve onu saatlerce yelpazeliyordu.

Zarif görünümlü ve biraz da tuhaf bir yaradılışta olan Carreen onun yanında bir gölge gibi dolaşıyordu. Evdekilerle konuşacak bir şeyi olmadığı için delikanlının yanından hiç ayrılmıyordu. Yalnız son günlerde çok dua etmeye başlamıştı. Scarlett ne zaman odaya kapıyı vurmadan girse onu yatağın kenarında diz çökmüş, dua ederken görürdü. Bu durum onun canını sıkıyordu. Çünkü o duaların artık hiçbir işe yaramadığını ve onların modasının geçtiğini söylüyordu. Eğer Allah insanlara bir cezayı uygun görmüşse dualar mı onu önleyecekti.

Scarlett'te din, çoğunlukla bir pazarlık konusuna dönüşürdü. Allah'ın lütfuyla uslanacağına söz verirdi. Oysa ona göre Allah sözünde durmuyordu. Bu nedenle Scarlett kendini, hiçbir konuda Allah'a borçlu hissetmiyordu. Bu görüşle hareket ederek, Carreen'i ne zaman dua ederken görse onun ev işlerini aksattığını düşünürdü.

Nihayet Will Benten yatağından çıkıp, bir koltuğa oturdu. Scarlett ona Carreen'in dualarından söz etti. Will de gayet sakin olarak;

— Bırakınız kardeşiniz dua etsin efendim! dedi. Bu onun için bir teselli oluyor.

— Teselli mi?

— Evet, çünkü anneniz ve onun için dua ediyor.

— O da kim?

Will, Scarlett'e donuk bir yüzle baktı; çünkü hiçbir şey onu hayrete düşürmüyor ve heyecanlandırmıyordu. Belki de yaşantısı boyunca böyle sahnelerle çok karşılaşmış ya da savaş onu bu duruma getirmişti.

— Hani Gettysburg'da ölen o yakışıklı delikanlı var ya... Brent için canım!...

Scarlett bu süpriz açıklamayı sakin bir biçimde karşıladı:

— Yakışıklı delikanlı mı? Haydi canım! O, ağabeyi ile bana kur yapmıştı.

— Evet biliyorum, kızkardeşiniz anlattı. Öyle anlaşılıyor ki, bölgedeki bütün erkekler size büyük bir ilgi duymuşlar ve kalplerinde sevgi beslemişler. Ama sizin ona yüz vermeyişiniz, onun Carreen'e aşık olmasını engellemez. Buraya son kez izinli olarak gelişinde de nişanlanmışlar. Herhalde siz Atlanta'da olduğunuz için nişanı duymadınız, buraya geldiğinizde de bu konuya değinilmemiş olacak. Bana hayatında sevebileceği tek erkeğin o olduğunu söyledi. İşte onun için dua etmek Carreen'i teselli ediyor.

Scarlett kalbinde biraz kıskançlık hissetti ve verdiği cevapla da bunu belli etti:

— Allah akıl versin!

Sonra karşısında oturan geniş omuzlu, sarı saçlı, sakin tavırlı delikanlıya kaygıyla baktı. Demek bu adam kendisinin hiç ilgilenmediği aile sırlarını biliyordu. Carreen'in dalgın tavırlarının ve sürekli dua etmesinin nedenini şimdi anlıyordu. Gerçi Carreen bunu çabuk atlatırdı. Çünkü birçok kadın ölen nişanlısını ya da kocasını unutmuştu. Kendisi bile Charles'ı unutmamış mıydı?

Savaşlarda üç koca kaybeden bir kadının hâlâ gözünün erkeklerde olduğunu söylediği zaman, Will başını sallayarak kesin bir tavırla;

— Miss Carreen hakkında böyle bir şeyi hayal edemem! dedi.

Scarlett, Will ile konuşmaktan zevk almıştı. Ona domuzlardan, çiftlikten, pamuktan, kısacası her şeyden söz ediyordu. Will de kendi ailesini anlatırdı. Kızkardeşi yıllar önce kocasıyla birlikte Texas'a gitmişti. Şimdi o dünyada tek başına kalmıştı. Ama Scarlett'i en çok ilgilendiren şey ise onun Virginia'da bırakmak zorunda kaldığı ayağı idi. Genç kadın bunun nasıl olduğunu merak ediyordu.

Ev işlerinden yorulduğu zaman Scarlett, Will ile konuşur, dertleşirdi. Hatta ona öldürdüğü Yankee'den bile söz etti.

Will:

— Bu olağanüstü bir şey doğrusu! dediği zaman gözleri gururdan pırıl pırıl oluverdi.

Will iyileşmeye yüz tutunca sepet örmeye, Yankeeler'in tahrip ettiği sandalyeleri onarmaya başladı. Elinden gayet güzel iş geliyordu, çok becerikliydi. Wade de onun yanından ayrılmıyor, çakıyla tahta yontuyor, ya da onun yaptığı oyuncaklarla oynuyordu.

Will bir gün Scarlett'e bir öneride bulundu:

— Mrs. Scarlett, bana karşı çok cömert davrandınız. Oysa ben bir yabancıyım ve sizin uzak bir akrabanız bile değilim. Size ve tüm ev halkına zahmet ve eziyet verdim, yük oldum. Bu yüzden utanıyorum. Ama hiç üzülmeyin size verdiğim zahmetleri telafi edinceye

kadar burada kalır, elimden geldiğince çalışırım. Size karşı borcumu hiçbir zaman ödeyemeyeceğimi çok iyi biliyorum. Çünkü bir insan, hayatını kurtaran kimselere karşı borcunu asla ödeyemez.

Scarlett de razı olunca Will, Tara'da kaldı ve böylece genç kadının omuzlarından, çiftliğin büyük bir yükü kalk'

* * *

Eylül ile birlikte pamuk toplama zamanı da gelmişti. Will ile Scarlett güneşten ısınmış olan basamaklarda oturuyorlardı. Ağır ve sakin sesiyle Will, Fayetteville yakınındaki yeni yapılan fabrikada pamuğu temizlemek için dünyanın parasını istediklerini anlatıyordu. Gerçi atı ve arabayı, iki haftalığına fabrikanın sahibine verdiği takdirde ücretin dörtte biri kadar indirim yapılacaktı. Will pazarlığı yapmadan önce Scarlett'e danışmayı uygun görmüştü.

Scarlett, ağzında bir saman çöpüyle oyalanan delikanlıya baktı ve onu Allah'ın gönderdiğine inandı. "Son aylar içinde eğer Will olmasaydı, acaba Tara'nın hali ne olurdu?" diye düşündü. Will sessiz ve gösterişsiz çalışıyordu. Tara'da bir yabancı olmasına rağmen Pork'tan daha iyi iş yapıyordu. Scarlett onun yaptıklarını birer mucize gibi görüyordu. İnek sancılardan böğürürken, at bilinmeyen bir hastalıktan güçsüz düşmüşken Will gecelerini gündüze katmış ve bu iki hayvanı da iyileştirmişti.

O da yavaş yavaş ailenin öteki bireylerinin düzeyine yükseliyordu. Ona Gerald'ın odasının yanındaki bir odaya yatak sermişlerdi. O gitmekten hiç söz etmiyordu. Scarlett ise onun günün birinde gideceği düşüncesiyle üzülüyor ve kendi kendine şöyle diyordu:

— Carreen biraz akıllı olsa Will'in hoşuna gittiğini farkeder. Ama nerede!...

Bir gün Will, Carreen ile evlenmek istediğini söyle-

diği zaman Scarlett çok sevinmişti. Doğal olarak Will savaştan önce böyle bir istekte bulunsaydı onu sert bir biçimde reddederlerdi. Çünkü Will onların düzeyinde yetişmiş biri değildi. Ayrıca onların hayat koşullarına da yabancıydı.

Scarlett, kızının böyle bir köylü çocuğu ile evlendiğini gördüğü zaman annesinin düşüp bayılacağını düşündü. Ama zamanın koşulları annesinin kurallarını uygulamaya elvermiyordu. Çünkü savaş yüzünden erkek nüfus azalmış, kızlar ise çoğalmıştı. Ayrıca Tara'nın bir erkeğe de ihtiyacı vardı. Gözünü dua kitaplarından kaldırmayan Carreen ise içinde bulunduğu dünya ile ilgisini gittikçe yitiriyor ve Will'e gerçek bir kardeş gibi bakıyordu.

Scarlett, kızkardeşine nefret duyarak, "eğer Carreen kendisine yaptığım iyiliklere karşı bana biraz borçlu olduğunu hissetse hemen Will ile evlenir ve onun Tara'dan gitmesini önlerdi.

Oysa ne gezer!... Zavallı aptal, belki de bir gün olsun onu düşünmemiş olan bir enayi için tüm hayatını zehir ediyor!" diye düşünüyordu.

Will, Tara'da kaldı, ama bunun nedenini Scarlett de bilmiyordu ve umurunda da değildi. O, Will'in kendisine karşı gösterdiği saygı ve sevgiden memnundu. Will çiftlik işleri hakkında onunla bir büyük adam gibi konuşur, her konuda danışır ve fikrini alırdı. Gerald'a karşı da saygılı davranıyor ama Scarlett'i gerçek aile reisi gibi görüyordu.

Scarlett, Will'in at ve arabayı kiraya verme fikrini kabul etti. Gerçi bu durum, aileyi geçici bir süre ulaşım aracından yoksun bırakacaktı. Ama bu işe en çok kızacak olan Suellen'dı, çünkü o tanıdıklarına atla ziyarete gidiyordu.

Scarlett "bizim küçük hanım bu işe üzülecek ve onun ağlayıp sızlanmalarını günlerce çekeceğiz!" diye düşündü.

Melanie ise neşeli de olsa, güçlü veya yorgun da olsa o hep solgun yüzlü ve zayıftı. Onu muayene eden

ihtiyar Fontaine ile Doktor Meade onun bebeğini dünyaya getirişini uygun bulmadılar. Kısacası ikinci bir hamileliğin onun ölümüne neden olacağını söylediler.

*
* *

Will bir gün Fayetteville dönüşünde cebinden bir kağıt para çıkardı. Oysa Scarlett ne zaman Konfedere parası görse çılgına dönerdi. O gün de küplere bindi:

— Will yırt onu! Ya da cebine sok!... Ben de tam üç bin tane var onlardan, ama şimdi on paralık değerleri yok. Dadı rüzgar girmesin diye tavandaki çatlakları onlarla tıkamak istediğini söylüyor.

Will gayet sakin, elindeki kağıt paranın arkasını çevirdi. Paranın bu yüzüne bir kağıt yapıştırılmıştı. Üzerine de el yazısıyla bir şeyler yazılmıştı. Delikanlı bir iki kez öksürdükten sonra okumaya başladı:

Bu yeryüzünde beş para etmez artık!
Yeryüzünde olduğu gibi, denizlerde de...
Ölen bir milletin emanetidir bu!...
Bunu iyi sakla ve herkese göster.
Göster ki, herkes yurtseverlerin rüyası olan,
Beşikten mezara sürüklenmek için çıkarılan
Bir milletin özgürlük şarkısını,
Bu değersiz kağıttan anlasın!

Melanie duygulanarak;

— Ne kadar güzel, ne kadar acıklı! dedi. Scarlett dolarlarını tavandaki çatlakları tıkaması için Dadı'ya vermez artık! Çünkü bunlar, kağıt parçasından çok daha fazla şeyler ifade ediyor. Bak şarkının da dediği gibi, "ölen bir milletin emanetidir bu!"

— Aman Mellyciğim bu kadar duygulu olma! Kağıt, kağıttır işte... Pek fazla da yok zaten. Dadının duvardaki deliklerden içeri kertenkele girdiğini söylemesinden bıktım usandım artık. Wade büyüyünce ona Kon-

federelerin yeşil banknotlarından vereceğim, bu paçavraları değil!

Bu tartışma sırasında Beau ile oynayan Wade başını kaldırdı ve bir elini gözlerine siper ederek

— Gelen var! Bir asker! dedi.

Scarlett çocuğun gösterdiği yöne bakınca alışılmış manzara ile karşılaştı. Sakalı uzamış, mavi ve haki renkteki üniformaları yırtık bir adam ağaçlı yolu ağır ağır tırmanıyordu

Scarlett:

— Ben artık asker neslinin tükendiğini sanıyordum! dedi. Allah vere de bu pek iştahlı bir adam olmasa...

Will ise;

— Göreceğiz! diyerek kestirip attı.

Melanie ayağa kalktı ve;

— Gidip Dilcey'ye, sofraya bir kişilik daha çatal bıçak koymasını söyleyeyim; Dadı'ya da onu soyup yıkarken hırpalamamasını tembihleyeyim bari! dedi. Sonra birden duruverdi ve elini sanki hastaymış gibi boğazına götürdü. Scarlett ona bakınca beyaz boynundaki damarların mavi mavi göründüğünü ve kuvvetli bir biçimde attıklarını farketti. Yüzü daha da sararıp, gözleri büyüyünce, Scarlett onun bayılacağını düşünerek yerinden fırladı ve kolundan tuttu. Ama Melanie bir kelebek gibi onun kollarından sıyrılıp merdivene doğru gitti.

Melanie bir anda kolları açık ve etekleri dalgalanarak ağaçlı yoldan aşağıya doğru koşmaya başladı Scarlett, başına gürzle vurulmuş gibi sersemledi. Kendine geldiği an durumu kavradı. Sendeledi ve merdivenin trabzanına dayandı.

Adamın yüzü sakaldan ve pislikten görünmüyordu. Sanki bir adım daha atmaya gücü kalmamış gibi durup kendisine doğru kuş gibi gelen Melanie'ye baktı. O an Scarlett'in kalbi burkuldu. Melanie, sevinç feryatları arasında kendini askerin kucağına atıverdi; onun da başı kadının göğsüne düştü.

Neşeden çılgına dönen Scarlett onlara doğru koşmak istedi, ama Will onu eteğinden yakaladı ve sakin bir sesle:

— Bu mutluluk anlarını mahvetmeyin! dedi.

— Bırak beni aptal! O Ashley'dir! Sana bırak beni diyorum!

Will'in, Scarlett'in eteğini bir kerpeten gibi tutan parmakları gevşemedi ve yine sakin bir sesle şöyle dedi:

— Onun kocasıdır!

Mutluluktan sarhoşa, öfkeden de çılgına dönen Scarlett, Will'e dik dik baktı. O da, genç kadının ateş saçan gözlerinin derinliklerine anlayış ve acıma duygusu ile bakmaktaydı.

(BİRİNCİ CİLDİN SONU)

Margaret Mitchell

Rüzgâr Gibi Geçti

Rüzgâr Gibi Geçti romanı Amerika Birleşik Devletleri tarihinde çok derin izler bırakan iç savaşın geniş bir öyküsüdür. Yayınlandığı ilk günden itibaren ABD'de satış rekorları kıran Rüzgâr Gibi Geçti, daha sonra Fransa, Almanya ve İngiltere'de de çok büyük bir ilgi görmüştür. Roman, Hollywood'da aynı adla filme alındıktan sonra ise bütün dünyaya yayılan bir üne ulaşmış ve film dünya sinemalarında aylarca kapalı gişe oynamıştır. Romanda, 1861 yılında Amerika'nın kuzey ve güney devletleri arasında patlak veren Ayrılık Savaşı boyunca yaşanan olaylar anlatılıyor. Romanın baş kadın kahramanı Scarlett O'Hara'dır. Sert bir karekter sergileyen bu genç, güzel, atak ve bencil kadının başından geçenler akıcı bir dille anlatılmıştır. Filmde Scarlett'i Vivien Leigh canlandırmıştır. Savaşın neden olduğu felaketler, eserde bir fotoğraf gibi bütün çıplaklığıyla ve tüm gerçek yanlarıyla gözler önüne serilmektedir. İkinci derecede önemli karakter Rhett Butler'da bütün özellikleriyle tanıtılmaktadır. Filmde Rhett Butler karakterini ünlü aktör Clark Cable canlandırmıştır. Romanın önemli karakterlerinden bir diğeri olan Ashley Wilkes da iç savaş bittikten kısa bir süre sonra "Güney intikamını alıyor!" diyerek tabancasını çeken ve başkan Abraham Lincoln'u öldüren John Wilkes adlı Güneyli'nin oğludur. Ashley rolünü ise Leslie Howard oynamıştır.

ISBN 975-445-032-3